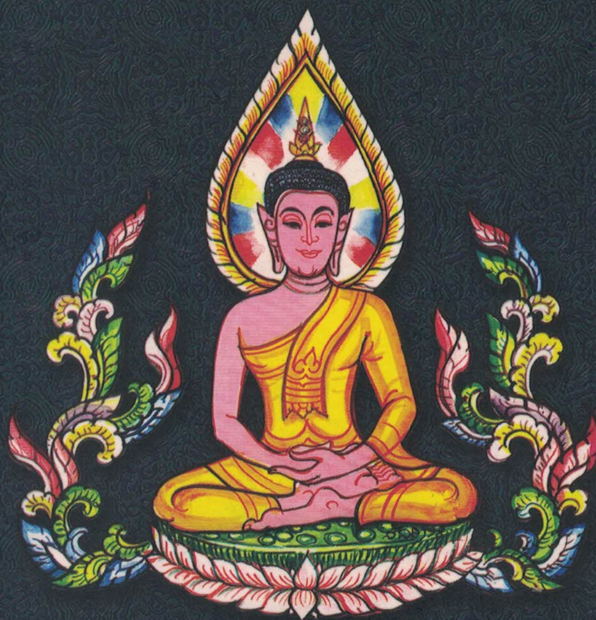
ຄາຖາທັມມະບົທ

ແປປະກອບພາບ

ILLUSTRATED DHAMMAPADA

TREASURY OF TRUTH

Lao, French, English & Pali Version

ຄາຖາທັມມະບົທ
ແບບປະກອບພາບ

ILLUSTRATED DHAMMAPADA

(Lao, French, English & Pali Version)

TREASURY OF TRUTH

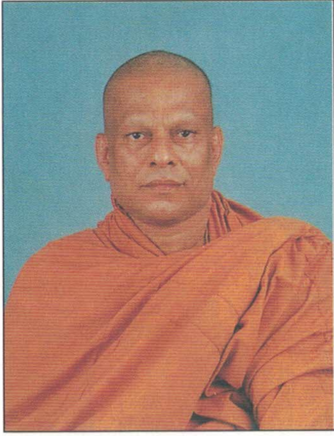

(Lao, French, English & Pali Version)

VEN. WERAGODA SARADA MAHA THERO

Author - Publisher

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei , Taiwan , R.O.C
Tel: 886-2-23951198, Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: http://www.budaedu.org

Venerable Weragoda Sārada Mahā Thēro, the Author of The Treasury of Truth (Illustrated Dhammapada) was born in Sri Lanka in 1941. He was ordained a Buddhist monk in 1953, when he was just 12.

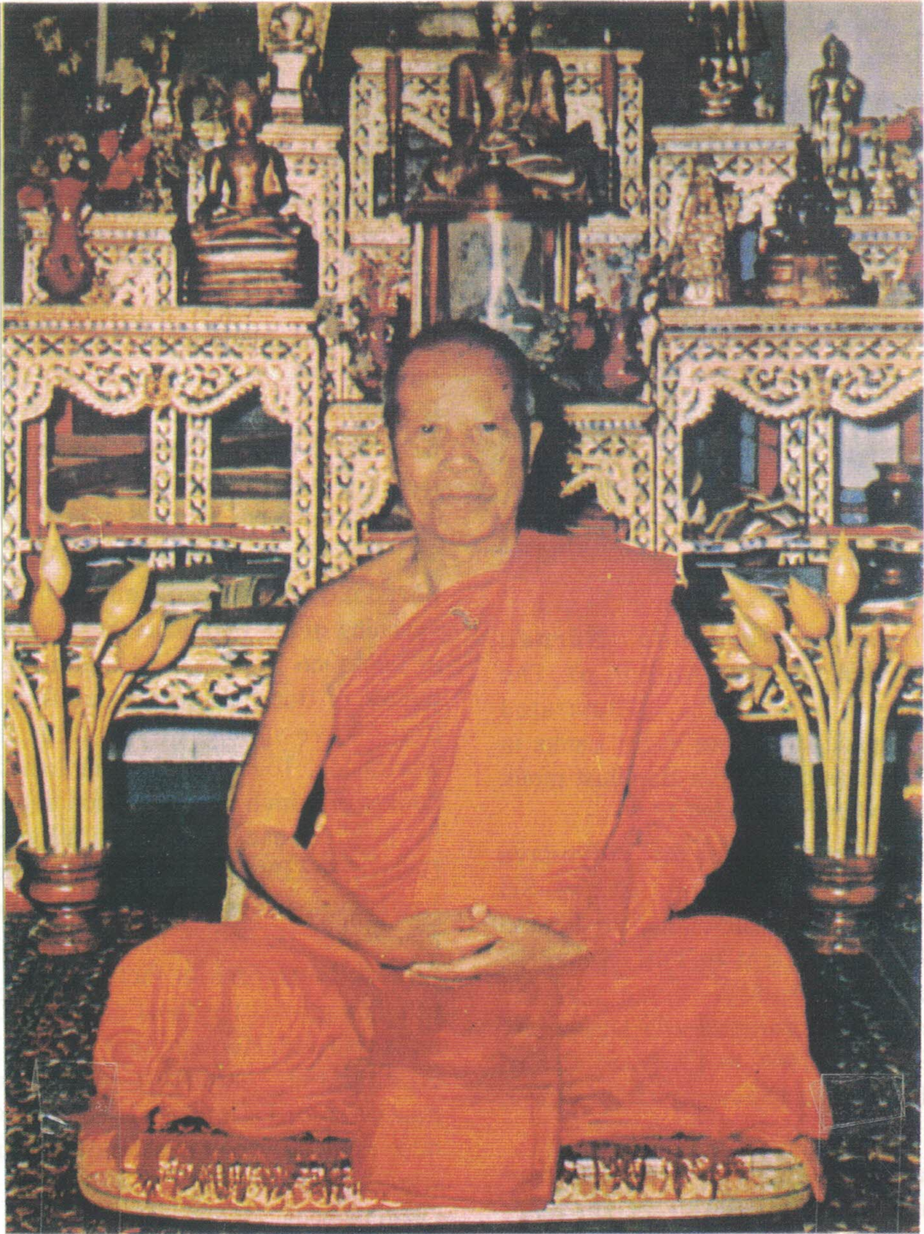
He graduated from the Vidyodaya University of Ceylon (Now Sri Jayawardenepura University, Sri Lanka) in 1964. Proficient in Pāli, Sanskrit, Sinhala and Buddhism, he was the Principal of Indurupathvila University College from 1965 to 1967 and also of Suddharmārama University College from 1967 to 1969.

Starting his mission of service to International Buddhism and to the spread of the Buddha-word worldwide, Ven. Sārada Mahā Thero, left Sir Lanka for Penang, Malaysia in 1969. There, he was Principal of the Mahindarama Sunday Pāli school until 1979.

In 1979, he came over to Singapore and founded The Singapore Buddhist Meditation Centre. Currently too he is the Chief Resident Monk of the Centre. One of the Founders of American Sri Lanka Buddhist Association, Ven. Sārada Thero is still the Director of that Association.

Ven. Sārada Mahā Thero is the Founder President of Japan-Sri Lanka Buddhist Centre. He is currently the General-Secretary of that Association. He is the Chief Incumbent Monk of the Jayanthi Viharaya, Weragoda, Sri Lanka.

The most outstanding service Ven. Sārada Mahā Thero renders to the Teaching of the Buddha is the publication of books on Buddhism. About a million copies of Buddhist works published by him, have been distributed free, worldwide. Todate, he has published 68 books, of which six have been authored by him. These titles are: Why Fear Death?, The Buddha Word, Meditation on Loving Kindness, Buddhist Way of Meditation, Buddhism for Beginners and Life of the Buddha in Pictures. The last title has proved the most popular of his books so far. His *magnum opus* is the monumental Treasury of Truth, translation of Dhammapada adorned with 423, especially commissioned paintings illustrating each of the 423 verses in Dhammapada.

ສົມເດັຈພຣະຍອດແກ້ວພຸທທຊິໂນຣົສສົກົລມຫາສັງຄປາໂມກຂ໌ທັມມຍານະ

ມຫາເຖຣະ (ບຸນທັນ ບຸປຜຣັຕນ໌) ສົມເດັຈພຣະສັງຄຣາຊາ ແຫ່ງ

ພຣະຣາຊອານາຈັກຣ໌ລາວ

ຄຳປາຣົພໃນການຈັດພິມ

(ຄາຖາພຣະທັມມະບົທແປ ປະກອບພາບ)

ໃນການເຜີຍແຜ່ພຣະທັມວິນັຍ ຄຳສອນຂອງອົງຄ໌ພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າໂຄຕະມະ ເພື່ອອົບຮົມບົ່ມນິສັຍຂອງພຸທບໍຣິສັທ ແລະຜູ້ໃຝ່ໃຈໃນຄວາມສງົບສັນຕິທາງດ້ານຈິຕໃຈ ແລະທາງກາຍ ຄາຖາທັມມະບົທ ກໍໄດ້ມີສ່ວນໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມຊົມຊອບ ຈາກທັງຜູ້ໃຫ້ ແລະຜູ້ຮັບ ໄປຄຶດພິຈາຣະນາເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈແຈ້ງຈຸດມຸ່ງໝາຍຂອງພຣະບໍຣົມສາສດາທີ່ຊົງປະສົງມານຳພາສັຕວ໌ໂລກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ສຶກສຳນຶກຕົວໄດ້ເທື່ອ ວ່າຕົນໄດ້ວຽນວາຍຕາຍເກີດ ຕິດຢູ່ໃນກິເລສຕັນຫາ ອຸປາທານຄື ກອງທຸກຂ໌ທັງຫຼາຍທັງປວງຢູ່ໃນວັຕຕະສົງສາຣໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າໄປດັບມອດຄວາມທຸກຂ໌ຄວາມຮ້ອນແຫ່ງໄຟກິເລສໃນປັດຈຸບັນຊາຕຄື ພຣະນິພພານ ບໍ່ມີການເກີດແກ່ເຈັບຕາຍອີກຕໍ່ໄປ.

ປະກອບກັບທັງຕ່າງປະເທດຫຼາຍປະເທດກໍໄດ້ຈັດການແປ ຄາຖາທັມມະບົທເປັນພາສາຂອງປະເທດນັ້ນໆ ເພາະຖືກັນໄດ້ວ່າ ເປັນພາກສ່ວນນຶ່ງຂອງພຣະໄຕຣປິດົກ ທີ່ພາໃຫ້ຜູ້ໄດ້ເຫັນໄດ້ອ່ານເກີດຄວາມສົນໃຈ ເພາະເປັນສຳນວນຄວາມເວົ້າທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວິຕຂອງແຕ່ລະຄົນໃນຄອບຄົວ ທີ່ຄວນຈະຫັນປ່ຽນແນວຄິດຈິຕໃຈໄປຕາມວິຖີທາງທີ່ພຣະພຸທອົງຄ໌ໄດ້ຊົງກະທຳເປັນຕົວຢ່າງມາແລ້ວນັ້ນ ແລະກໍໄດ້ມີຜູ້ປະພຶດປະຕິບັດຕາມທັງໃນເວລາທີ່ພຣະອົງຄ໌ມີພຣະຊົນຢູ່ ແລະໃນລະຍະຕໍ່ມາເຊິ່ງປັດຈຸບັນປະຊາຊົນຍິ່ງມີການສົນໃຈໄປທົ່ວທຸກມຸມໂລກ ໃນນັ້ນກໍມີປະເທດສຣີລັງກາໄດ້ຈັດພິມປຶ້ມຄາຖາທັມມະບົທ ມີພາບປະກອບນຳດ້ວຍເປັນພາສາອັງກິດ ຈຶ່ງເປັນໂອກາດອັນດີຍິ່ງ ທີ່ຈະນຳເອົາພາບປະກອບນັ້ນມາປະສົມປະສານກັບຄາຖາທັມມະບົທທີ່ພິມເຜີຍແຜ່ຢູ່ໃນລາວ ເນື່ອງໃນວັນງານສລອງພຣະຊົນມາຍຸຄົບຮອບ ແປດສິບພັນສາ ຂອງອົງຄ໌ສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊພຣະທັມມະຍານະມະຫາເຖຣະ ໃນປີ ພ.ສ.2516 (ຄ.ສ.1973).

ພ້ອມກັນນີ້ ຂໍສະແດງຄວາມນັບຖືຮູ້ບຸນຄຸນ ແລະຂອບໃຈແດ່ ພຣະເວຣະໂຄທ ສາຣະທະມຫາເຖຣະ (Ven.Weragoda Sarada Maha Thera) ເຈົ້າຂອງປື້ມຂຸມຊັພທາງໃຈ (ທັມມະບົທປະກອບພາພ) ແລະທ່ານປ.ວິກຣາມະນະຍະກະ(Mr.P.Wickramanayaka) ຜູ້ແຕ້ມພາພ ມານະໂອກາສນີ້ດ້ວຍ.

ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຄາຖາທັມມະບົທແປ ປະກອບພາພນີ້ ເປັນຜົລງານທີ່ສຳຄັນອັນນຶ່ງເຊິ່ງຊາວລາວໃນຕ່າງປະເທດໄດ້ຮ່ວມຈິຕຮ່ວມໃຈ ທັງພຣະພິກຂຸສົງຄ໌ ແລະອຸປາສົກອຸປາສິກາ ພ້ອມພາກັນຈັດທຳຂຶ້ນ ດ້ວຍຄວາມເສັຽສລະທັງໃຈກາຍ ແລະປັຈໄຈ ກໍເພື່ອອົບຮົມບົ່ມນິສັຍພຸທບໍຣິສັທ ແລະຜູ້ໄຝ່ໃຈໃນພຣະທັມ ໃຫ້ມີທັງພາສາລາວ ພາສາຝຣັ່ງເສສ ແລະອັງກິດ ເພື່ອປໂຍດໃນປັດຈຸບັນ ແລະອະນາຄົຕ ໃຫ້ສະດວກໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ ເປັນມູນມໍຣະດົກ ເປັນຂຸມຊັພທາງໃຈໄວ້ໃນແຕ່ລະຄອບຄົວ ເໝືອນປື້ມສາຣານຸກົມຂອງປະເທດອື່ນທີ່ພັທນາແລ້ວນັ້ນ ສືບຕໍ່ໄປ.

ຄະນະຈັດທຳ
ວັດພຣະຍອດແກ້ວທັມມະຍານາຣາມ
ທີ່ນະຄອນຊິດນີ ເດືອນ ທັນວາ ພ.ສ.2540

Foreword for Printing
(the illustrated and translated Dhammapada)

In the spreading of Dhammavinaya, the teachings of the Lord Buddha Gotama, to instill good behaviour in Buddhists and in those seeking spiritual and physical peace, the Dhammapada has deserved its share of appreciation from both the preachers and listeners alike. It has made them think in order to clearly understand the aim of the Teacher who was willing to lead the human world who were still not aware that they had been in the cycle of life and death, clung to desires, cravings, illusions, ie all sorts of sufferings in this cycle of rebirth, to find ways of extinguishing all desires and its causes now for the ultimate realisation of Nirvana, where there is no more rebirth, old age, sickness and death.

Many foreign countries have also translated the Dhammapada into their own languages as they believe it is part of the Tripitaka. The latter has caused interest in those who have seen or read it, for it is easy to understand and is related to each and everyone's life in the family who should turn their thoughts to follow the Lord Buddha's ways as examples. When He was still living, there were people practising His ways and they did so for centuries later. Now there are people in every part of the world who are interested in Buddhism. One of these countries is Sri Lanka which has printed an English version of the Dhammapada. It is called ***Treasury of Truth***, Illustrated Dhammapada. This book provides an excellent opportunity for us to use the illustrations to complement the Lao version of the Dhammapada, printed in Laos to commemorate the 80th anniversary of the Lao Sangha Raja, Phra Dhammayana Maha Thera in the year B.E.2516(1973). Grateful appreciation and thanks are due to Ven. Weragoda Sarada Maha Thera, author and publisher of the Treasury of Truth, and to Mr P. Wickramanayaka, the illustrator.

We trust that the work of translating the English version of the Illustrated Dhammapada into Lao and French is an important work, co-ordinated by shared physical and financial efforts of the Lao Community in Australia, including the Sangha and Lay Buddhists. The purpose of the work is to instill good behaviour in Buddhists and in those seeking the Dhamma and to make it availabe for present and future research and study in order to have a deep understanding of the Dhammapada as a heritage and treasury of truth for each and every Lao family like an encyclopedia in the developed countries.

The Work Committee
Wat Prayortkeo Dhammayanarm
Sydney, Australia
1997

ພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ

ສຳນັກສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊ
ຫຼວງພຣະບາງ ເລຂທີ່ 27/ສຣ

ສຳນັກວັດໃໝ່ ສຸວັນນະພູມາຣາມ
ວັນທີ່ 12 ທັນວາ ຄ.ສ.1972

ຄຳອະນຸໂມທະນາ

ຂອງ

ສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊ (ທັມມະຍານະມຫາເຖຣະ)

ອາຕະມາພາບເຄີຽຕັ້ງປະນິທານໄວ້ວ່າ ຢາກເຫັນພຣະໄຕຣປິດົກ ອັນເປັນຄຳສອນສຳຄັນຍິ່ງຂອງພຣະພຸທອົງ ເປັນສະບັບພາສາລາວ ຈຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມຊື້ຊວນຜູ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະມີຄວາມຮູ້ ໃຫ້ເຫັນປໂຍດຮ່ວມກັນ ຈັດແປພຣະໄຕຣປິດົກ ແລະພິມໃຫ້ແລ້ວເສັດຢ່າງໜ້ອຍກໍ່ປິດົກລະຫົວ ໃຫ້ທັນກັບວັນເກີດຄົບຮອບແປດສິບປີ (໘໐ ປີ) ເຖິງຄວາມຫວັງນີ້ຍັງບໍ່ເປັນໝາກເປັນຜົນສົມບູນກໍ່ຕາມ ແຕ່ດ້ວຍຜລານິສົງ ແຫ່ງຄວາມຕັ້ງໃຈດີເດີມ ກໍ່ມາຈວບເໝາະທີ່ຜູ້ໃຈບຸນເຫັນປໂຍດຮ່ວມຄນະໜຶ່ງ ໄດ້ຈັດແປ ແລະລຽບລຽງຄາຖາພຣະທັມມະບົທເປັນ 4 ພາສາ ສເນີໃຫ້ຈັດພິມ ເນື່ອງໃນວັນຄ້າຍວັນເກີດ ເຫັນວ່າເປັນເໝາະດີ ແລະຖືກກັບຄວາມຕັ້ງໃຈໄວ້ ເພາະທັມມະບົທນັ້ນ ກໍ່ແມ່ນພາກສ່ວນນຶ່ງຂອງພຣະໄຕຣປິດົກໂດຍກົງ ດັ່ງນັ້ນງານອັນເປັນມະຫາກຸສົນນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຄວາມຮ່ວມມືເປັນຢ່າງດີຍິ່ງ ຈາກສາທຸຊົນຜູ້ເຫັນການໄກຈຳນວນຫຼາຍ ຄື ຄນະເຍົາວະພຸທທິກະສະມາຄົມ ແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ສະມາຄົມສິລປະວັນນະກັມລາວ ແລະໂດຍສະເພາະສຳນັກງານການພິມລາວ ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ພາຣະອັນປະເສີດນີ້ສຳເລັດມາດ້ວຍດີ ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເປັນການເຜີຍແຜ່ຫຼັກພຸທສາສນາເຂົ້າໄປເຖິງປະຊາກອນຂອງໂລກຢ່າງກວ້າງຂວາງທໍ່ນັ້ນ ແຕ່ຍັງເປັນການບັນທຶກພຣະໄຕຣປິດົກລົງເປັນພາສາລາວ ແລະພາສາລະຫວ່າງຊາຕ ໃນປຶ້ມດຽວ ເປັນຫຼັກຖານໄວ້ເປັນກຽຕອັນດີງາມຂອງຊາຕ ສາສນາເຮົາອີກດ້ວຍ.

ກ່າວໄດ້ວ່າ ພຣະທັມມະບົທນີ້ ເປັນຫຼັກທັມໃນພຣະພຸທສາສນາ ທີ່ສາມາດນຳໄປໃຊ້ໄດ້ ສຳລັບຄົນທຸກຊົນຊັ້ນ ແລະເພດໄວຍ໌ ໃນກາລະທຸກເມື່ອ ທຸກສະຖານທີ່ ໂດຍສະເພາະຄອບຄົວຊາວພຸທແລ້ວກໍ່ຄວນຈະມີຄາຖາພຣະທັມມະບົທນີ້ ໄວ້ເປັນສະເໝືອນ ກັລຍານະມິດ ຫຼື ເປັນທີ່ປຶກສາຂອງຊີວິຕນາວາ ແລ້ວທ່ານຈະເດີນໄປໃນທະເລແຫ່ງວັຕຕະສົງສານ ຢ່າງມີນາຍທາງ ມີເຂັມທິດຊີ້ທາງເປັນຢ່າງດີສືບໄປໄດ້.

ອາຕະມາພາບຈຶ່ງຂໍອະນຸໂມທະນາ ແລະຂໍອານຸພາບແຫ່ງທັມມະທານ ທີ່ທຸກທ່ານໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຈົ່ງເປັນກຳລັງແຮງຊຸກຍູ້ໃຫ້ທ່ານນັ້ນໆ ໄດ້ຮັບແຕ່ຄວາມວຸທິຈຳເຣີນ ແລະລຸເຖິງເຊິ່ງຄວາມພົ້ນທຸກຂ໌ໃນວັຕຕະສົງສານ ໂດຍທົ່ວກັນເທີ້ນ./.

ຂໍຈະເຣີນພອນມາດ້ວຍເມຕຕາທັມ

ສົມເດັຈພຣະພຸດທະຊິໂນຣົສ

ສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊ (ທັມມະຍານະມຫາເຖຣະ)

ພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ

ສຳນັກງານນາຍົກຣັຖມົນຕຣີ

ວຽງຈັນ ວັນທີ່ 9 ທັນວາ 1972

ທັມມະ ຄື ຄວາມໄຕ່ຕອງຜ່ອງໃສ ດັ່ງຣັຕນະມະນີທີ່ຫຼັ່ງໄຫຼ ປະດຸຈະດັ່ງກະແສນ້ຳ ອອກມາແຕ່ພຣະໂອດ ຂອງອົງສັມມາສັມພຸທທະເຈົ້າ ໂດຍທຳນອງເທສນາ ຢ່າງພຣະມະຫາກະຣຸນາທິຄຸນໂຜດສັຕະໂລກທັງປວງນັ້ນ ກໍມີຣວບຣວມເອົ້າເອົາໄວ້ໃນພຣະຄຳພີອັນມີຊື່ວ່າ ພຣະໄຕຣປິດົກ.

ສຳນວນຄວາມເວົ້າຢ່າງສວຍສົດງົດງາມປຣານີດ ອັນມີຢູ່ໃນຕົ້ນເຄົ້າເຫງົ້າມູນແຫ່ງພຸທທະວັຈະນະ ເປັນພາສາປາລີນັ້ນ ເຮົາບໍ່ຮູ້ເລີຍວ່າ ຈະຫາເອົາຄວາມເວົ້າຄວາມໃດໃຫ້ເໝາະສົມພຽງພໍ ມາແປອອກໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງແທ້ແນ່ນອນ.

ພາສາລາວມີຣາກເຫງົ້າຢູ່ໃນພາສາປາລີ ເພາະສະນີ້ ຈຶ່ງພໍມີຊ່ອງທາງມາກຢ່າງໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ຄວາມພໍທີ່ຈະນຳເອົາມາແປພາສາປາລີທີ່ກ່າວມາບົນນີ້ໃຫ້ໄດ້.

ເຣື່ອງນິທານ ທັມມະບົທນີ້ ເປັນພາກໃຫຍ່ສ່ວນນຶ່ງຂອງ ພຣະໄຕຣປິດົກ. ການແປພຣະໄຕຣປິດົກອອກມາເປັນພາສາລາວ ກໍນັບໄດ້ວ່າແມ່ນບາດກ້າວໃຫຍ່ບາດນຶ່ງໃນດ້ານວັນນະກັມຝ່າຍທັມມະ ທີ່ໃນປະເທດລາວ.

ການແປ ພຣະໄຕຣປິດົກ ຄັ້ງນີ້ ຖືໄດ້ວ່າເປັນຣືກງານຍາມດີ ເພາະເປັນໂອກາດເກີດຂຶ້ນຮ່ວມຍາມກັນກັບ ກາລະງານສລອງ ພຣະຊົນມາຍຸ ຄົບຮອບ ແປດສິບພັນສາ ຂອງອົງສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ກ່າວຄື ອົງສົມເດັຈພຣະທັມມະຍານະມະຫາເຖຣະ.

ຂໍຕັ້ງອະທິຖານໃຫ້ກິຈກັມທີ່ເລີ້ມທຳຂຶ້ນຄັ້ງນີ້ ຈົ່ງດົນບັນດານໃຫ້ບັງເກີດຄວາມສັນຕິ ມີສຸຂທຸກປະການ, ຄວາມກົມກຽວຖືກຕ້ອງປອງດອງກັນ ລະຫວ່າງມວນມະນຸດໃນໂລກ ແລະຍົກຣະດັບຄວາມຮູ້ສຶກສຳນຶກບໍຣິບູນ ດ້ານສິລທັມ, ດ້ານພຸທທິປັນຍາ ແລະ ດ້ານສັງຄົມຂອງແຕ່ລະປະເທດ ໂດຍຂໍໃຫ້ເກີດມີຈິຕໃຈອ່ອນນ້ອມໃນຄອງທັມຍິ່ງໆຂຶ້ນໄປເທີ້ນ./.

ສເດັດເຈົ້າສຸວັນນະພູມາ

(ເຈົ້າກຼົມມະນາ)

ຄຳພາຣົບໃນການຈັດພິມ

ໂດຍໄດ້ຮັບມອບໝາຍຈາກສາທຸໃຫຍ່ ພຣະຫຼູກຄຳສຸວັນນະບຸຣີສີຄະນາຈາຣຍ໌ ເລຂານຸການໃນອົງສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊ (ທັມມະຍານະມຫາເຖຣະບຸນທັນ) ໃຫ້ຄັດເລືອກໜັງສືທີ່ສຳຄັນຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງ ຈັດພິມທູນຖວາຍອົງສົມເດັຈ ເນື່ອງໃນໂອກາດສລອງພຣະຊົນມາຍຸຄົບຮອບ 80 ປີ ຊຶ່ງຈະມາເຖິງໃນວັນທີ່ 8 ກຸມພາ 2515 (1973) ນີ້.

ຍ້ອນຄຳແນະນຳ ແລະກະຕຸ້ນເຕືອນອັນມີຄ່າຍິ່ງຈາກ ພນະທ່ານແກ້ວ ວິພາກອນ ປັດຈຸບັນເປັນເອກອັຄຣາຊທູດລາວປະຈຳບາງກອກ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ບັງຄັບບັນຊາ ເປັນເວລາກວ່າ ສິບ ປີ ຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ໆ ຮ່ວມກັບຄນະ ໄດ້ແປ ແລະລຽບລຽງຄາຖາທັມມະບົທ ຈະຕຸຣະພາກ (4 ພາກ) ແລະເຄີຍສເນີກອງປະຊຸມ ເຍົາວະພຸທທິກະສະມາຄົມແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ (ຂນະນັ້ນ ພນະທ່ານພະຍາອິນແປງ ສຸຣິຍະໄທ ເປັນປະທານ) ກອງປະຊຸມໄດ້ຮັບຫຼັກການໃຫ້ຈັດພິມ ແຕ່ຍັງຂາດທຶນຊັບ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຈັດພິມຂຶ້ນ ເທື່ອນີ້ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ນຳໜັງສືນີ້ຂຶ້ນສເນີໆ ແລະຄວາມໄດ້ຊາບເຖິງອົງສົມເດັຈ ແລ້ວເປັນທີ່ພໍພຣະໄທຍິ່ງ.

ສະນັ້ນ ເນື່ອງໃນໂອກາດອັນເປັນອຸດົມມຸງຄຸນນີ້ ທ່ານນາຍພົນທັນ ໄຊຍະສິດເສນາ ປະທານເຍົາວະພຸດທິກະສະມາຄົມແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ຮ່ວມກັບສະມາຄົມສິລປະວັນນະກັມລາວ (ຊຶ່ງມີທ່ານທອງໄປໄຊຍະຣາຊ ແລະທ່ານມະຫາສີລາ ວີຣະວົງ ຮອງປະທານ ທຳໜ້າທີ່ປະທານແທນທ່ານຄຳຈັນ ປະດິດ ປັດຈຸບັນເອກອັຄຣາຊທູດລາວປະຈຳອົສຕຣາລີ) ໄດ້ຮັບເປັນຜູ້ຈັດພິມຖວາຍ ໂດຍໄດ້ຮັບຄວາມອຸປະຖັມດ້ານຄ່າພິມຈາກພຸທບໍຣິສັດຜູ້ມີສັດທາ ແລະຈຳນວນນຶ່ງຈາກມູນນຸທິອາຊີປະຈຳລາວ (**Asia Foundation**) ຊຶ່ງມີທ່ານແມກກຸການ ເປັນຜູ້ອຳນວຍການ ແລະໄດ້ຮັບຄວາມຮ່ວມມືດ້ານການຈັດຕົ້ນສະບັບຢ່າງເອົາໃຈໃສ່ຂອງຄນະກັມມະການ ຊຶ່ງມີ ພຣະມະຫາກ້າວ ທັມມະໂຄສໂກ **M.A.** ເປັນປະທານ (ດັ່ງບັນຊີຂ້າງທ້າຍ) ໂດຍສະເພາະທ່ານມະຫາຈັນ ອິນທຸພິລາສ ໄດ້ຈັດຮ່າງຄຳແປພາສາລາວ ແລະບັນທຶກທ້າຍເຫຼັ້ມໃຫ້ເປັນຢ່າງດີດ້ວຍ.

ການແປລຽບລຽງພຣະທັມມະບົທ ຈຕຸຣະພາກນີ້ ພາສາຝຣັ່ງ ແລະອັງກິດ ໄດ້ອາໄສຕົ້ນສະບັບຂອງສະມາຄົມ ສະຫາຍພຸທສາສນາແຫ່ງປາຣີ ແລະຂອງທ່ານພິກຂຸນາຣະທະ ມຫາເຖຣະ ຊຶ່ງສະມາຄົມມະຫາໂພທິແຫ່ງປະເທດອິນເດັຽໄດ້ຈັດພິມນັ້ນ ເປັນຫຼັກ.

ໃນນາມຄນະກັມມະການຜູ້ແປ ລຽບລຽງຄະຖາທັມມະບົທຈຕຸຣະພາກນີ້ ຈຶ່ງຂໍຂອບບຸນຄຸນທຸກທ່ານທີ່ໄດ້ເສັຽສລະ ກຳລັງສະຕິປັນຍາ ກຳລັງກາຍ ແລະກຳລັງຊັບ ຈັດເຣັດ ແລະກວດແກ້ຕົ້ນສະບັບ ຈົນໃຫ້ງານອັນມີຄ່ານີ້ ສຳເຣັດລົງດ້ວຍດີ.

ເນື່ອງຈາກເວລາຈັດພິມງານໃຫຍ່ ແລະລະອຽດນີ້ ມີຈຳກັດ ຈຶ່ງເຊື່ອວ່າ ຈະມີການຜິດພາດຂາດຕົກບົກພ່ອງ ບໍ່ຫຼາຍກໍ່ໜ້ອຍ ສະນັ້ນ ຄວາມຜິດພາດຂາດຕົກໃດໆຫາກມີ ກໍ່ເປັນຄວາມຜິດຂອງຂ້າພະເຈົ້າຜູ້ດຽວ ແຕ່ຫາກຄວາມດີໃດໆ ຈະພຶງມີຈາກການພິມນີ້ ຂໍໃຫ້ທຸກທ່ານທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຈົ່ງໄດ້ຮັບສ່ວນກຸສົນນັ້ນໂດຍທົ່ວກັນ ແລະຂໍໃຫ້ເປັນພະລັງເພີ່ມພູນ ໃຫ້ອົງສົມເດັຈພຣະສັງຄະຣາຊ ໄດ້ຊົງມີພະລານາມັຍແຂງແຮງ ຊົງດຳຣົງຢູ່ເປັນຮົ່ມໂພທິ ເປັນມິ່ງຂວັນຂອງພຸທບໍຣິສັດ ພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ຍືງຍືນນານສືບໄປດ້ວຍເທີ້ນໆ./.

ສຳນັກງານການພິມລາວ ວຽງຈັນທນ໌ 6 ກຸມພາ 1973
ເລຂານຸການຄນະກັມການຈັດແປ ແລະລຽບລຽງຕົ້ນສະບັບ
ຜູ້ອຳນວຍການສຳນັກງານການພິມລາວ
ບຸນຖິ່ມ ຈັນທະມົນຕຣີ
(ບຸນຖິ່ມຈັນທະມົນຕຣີ)
ເລຂາທິການເຍົາວະພຸດທິກະສະມາຄົມ
ແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ.

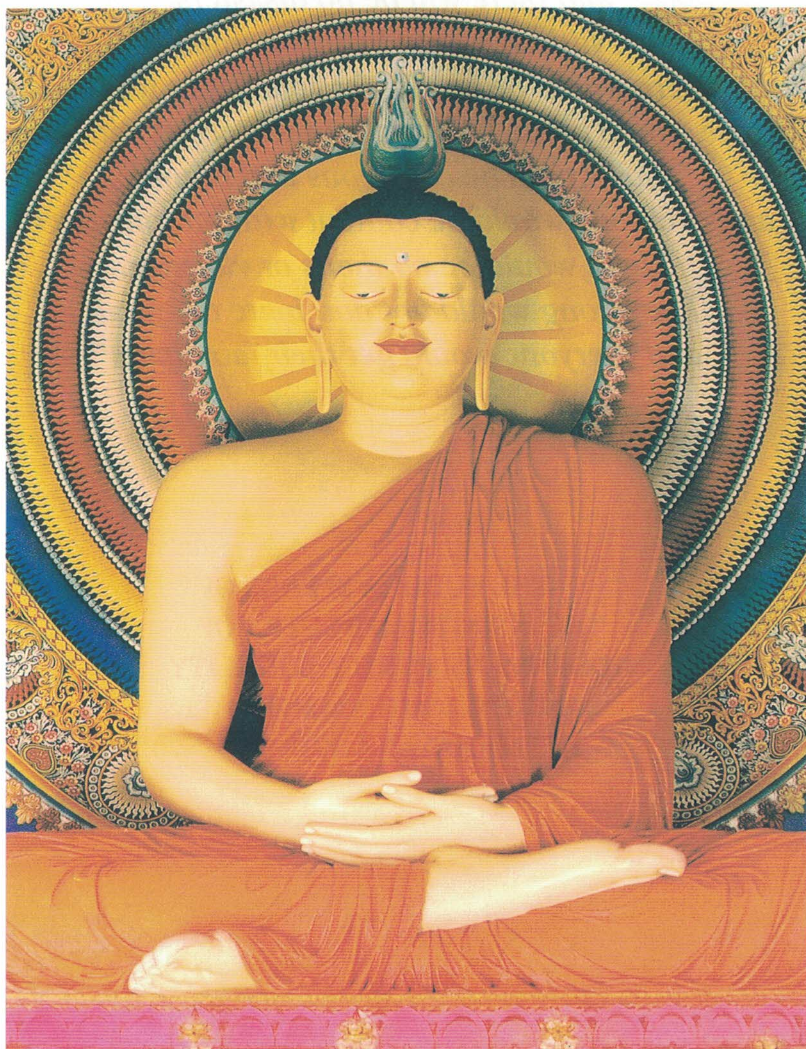
ຄາຖາທັມມະບົທ

ແປປະກອບພາບ

TREASURY OF TRUTH

ILLUSTRATED

DHAMMAPADA

By Ven. Weragoda Sarada Maha Thero

"Wherever the Buddha's teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and pepole would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share."

~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~

ສາລະບານຫຍໍ້ເລື່ອງ

1. *ຍະມະກະ ວັຄ* : YAMAKA VAGGA (Twin verses)

* ຄາຖາທີ 1-20 ວັຄວ່າດ້ວຍພະລັງອິທທິຣິທສົມທຽບກັນ 1-20

2. *ອັປປະມາທະ ວັຄ* : APPAMADA VAGGA (Heedfulness)

* ຄາຖາທີ 21-32 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມບໍ່ປະມາທ ຄວາມບໍ່ເລີນເລີ້ເພີດົວ 21-32

3. *ຈິດຕະ ວັຄ* : CITTA VAGGA (The Mind)

* ຄາທາທີ 33-43 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຈິດໃຈທີ່ ຮູ້ ຄິດ ນຶກ 33-43

4. *ປຸປພະ ວັຄ* : PUPPHA VAGGA (Flowers)

* ຄາຖາທີ 44-59 ວັຄວ່າດ້ວຍ ດອກໄມ້ ຂອງຫອມ ກິ່ນຫອມ 44-58

5. *ພາລະ ວັຄ* : BALA VAGGA (Fools)

* ຄາຖາທີ 60-75 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄົນພາລ ຄົນເກເຣ ຄົນເກະກະ ຄົນຊົ່ວຊາມ 59-74

6. *ປັນທິຕະ ວັຄ* : PANDITA VAGGA (The wise)

* ຄາຖາທີ 76-89 ວ່າດ້ວຍ ຜູ້ຊົງຄວາມຮູ້ ຜູ້ມີປັນຍາ ນັກປຣາຊ ບັນດິຕ 75-89

7. *ອະຣະຫັນຕະ ວັຄ* : ARAHANTA VAGGA (The Worthy)

* ຄາຖາທີ 90-99 ວັຄວ່າດ້ວຍ ອະຣິຍະຊົນ ຜູ້ມີຄຸນທັມສູງພິເສສ 90-99

8. *ສະຫັສສະ ວັຄ* : SAHASSA VAGGA (The Thousands)

* ຄາຖາທີ 100-115 ວັຄວ່າດ້ວຍ ການສົມທຽບ ຈຳນວນຮ້ອຍຈຳນວນພັນ 100-112

9. *ປາປະ ວັຄ* : PAPA VAGGA (Evil)

* ຄາຖາທີ 116-128 ວັຄວ່າດ້ວຍ ບາບ ຄວາມຊົ່ວ ຄວາມບໍ່ດີ ຄວາມມົວໝອງ 113-125

10. *ທັນທະ ວັຄ* : DANDA VAGGA (The rod or Punishment)

* ຄາຖາທີ 129-145 ວັຄວ່າດ້ວຍ ໂທສ ການລົງໂທສ ການຄາດໂທສ 126-142

11. *ຊະຣາ ວັຄ* : JARA VAGGA (Old age)

* ຄາຖາທີ 146-156 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມແກ່ເຖົ້າ ຄວາມຫ່ຽວແຫ້ງ ຄວາມເສື່ອມໄປ 143-153

12. *ອັຕຕະ ວັຄ* : ATTA VAGGA (The self)

* ຄາຖາທີ 157-166 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຕົນເອງ ເຮັດດີ ເຮັດຊົ່ວ ເຮັດບຸນ ເຮັດບາບ ດ້ວຍຕົນເອງ 154-163

13. *ໂລກະ ວັຄ* : LOKA VAGGA (The world)

* ຄາຖາທີ 167-178 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມປະພຶດຂອງຄົນໃນສັງຄົມໂລກມະນຸສ 164-175

14. *ພຸທທະ ວັຄ* : BUDDHA VAGGA (The Buddha Enlightened one)

* ຄາຖາທີ 179-196 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຜູ້ມີຄຸນທັມສູງພິເສສ ຜູ້ຮູ້ ຜູ້ຕື່ນ ຜູ້ເບີກບານ 176-190

15. *ສຸຂະ ວັຄ* : SUKKA VAGGA (Happiness)

* ຄາຖາທີ 197-208 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມສຸຂສະບາຍກາຍສະບາຍໃຈ 191-202

16. *ປິຍະ ວັຄ* : PIYA VAGGA (Affection)

* ຄາຖາທີ 209-220 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມຮັກ ຄວາມຊອບໃຈ 203-214

17. *ໂກທະ ວັຄ* : KODHA VAGGA (Anger)

* ຄາຖາທີ 221-234 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມຮ້າຍ ຄວາມໂກທ ຄວາມຂຸ່ນເຄືອງໃຈ 215-227

18. *ມະລະ ວັຄ* : MALA VAGGA (Impurities or Taints)

* ຄາຖາທີ 235-255 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມມົວໝອງ ສົກປົກ ບໍ່ບໍຣິສຸທ ຂຸ່ນມົວ 228-247

19. *ທັມມັຕຖະ ວັຄ* : DHAMMATTHA VAGGA (The just or Righteous)

* ຄາຖາທີ 256-272 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຜູ້ຊົງຄຸນທັມ ຜູ້ຕັ້ງຢູ່ໃນທັມ ຜູ້ມີສີລທັມ 248-262

20. *ມັຄຄະ ວັຄ* : MAGGA VAGGA (The way or the path)

* ຄາຖາທີ 273-289 ວັຄວ່າດ້ວຍ ເຫຕ ຫຼື ທາງດຳເນີນໄປສູ່ຜົລແຫ່ງຄວາມດັບທຸກຂ໌ 263-289

21. *ປະກິນນະກະ ວັຄ* : PAKINNAKA VAGGA (Miscellaneous)

* ຄາຖາທີ 290-305 ວັຄວ່າດ້ວຍ ເຣື້ອງຣາວກະຈັດກະຈາຍ 290-295

22. *ນິຣະຍະ ວັຄ* : NIRIYA VAGGA (Hell or woeful state)

* ຄາຖາທີ 306-319 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຜົລກັມອັນຊົ່ວສິ່ງໄປສູ່ແດນທຸກຂ໌ທໍຣະມານ 296-309

23. *ນາຄະ ວັຄ* : NAGA VAGGA (The Elephant)

* ຄາຖາທີ 320-333 ວັຄວ່າດ້ວຍ ສັຕຜູ້ປະເສີດ ຜູ້ບໍ່ເຣັດບາບ 310-323

24. *ຕັນຫາ ວັຄ* : TANHA VAGGA (Craving)

* ຄາຖາທີ 334-359 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຄວາມທະຍານຢາກ ຄວາມປາຖນາ 324-349
ຄວາມຕ້ອງການ

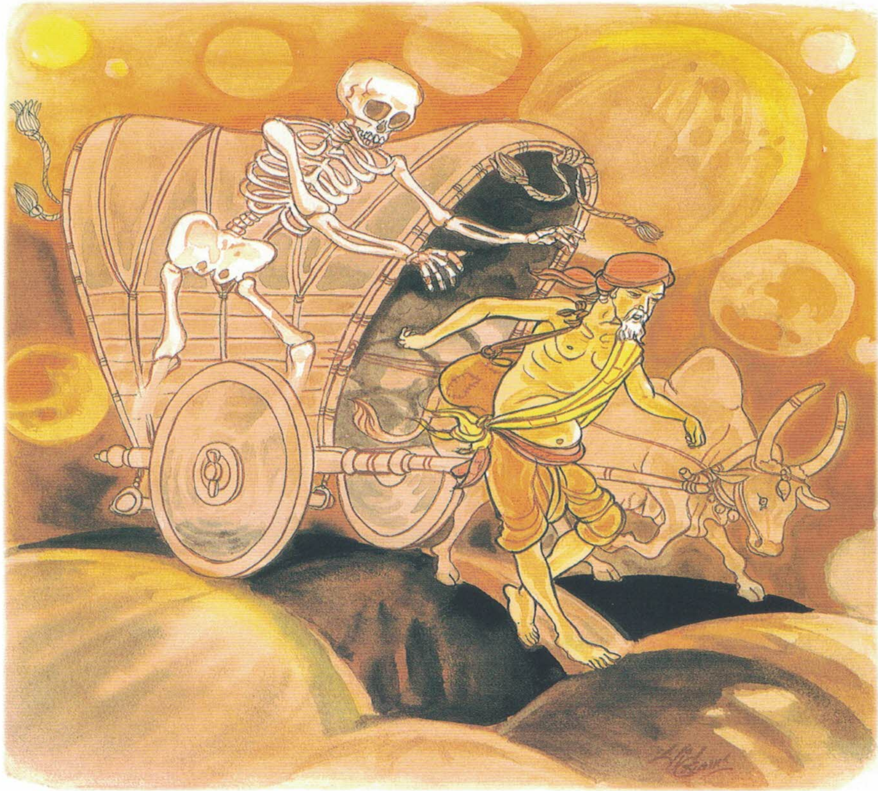
25. *ພິກຂຸ ວັຄ* : BHIKKHU VAGGA (The Bhikkhu or the Mendicant)

* ຄາຖາທີ 360-382 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຜູ້ເຫັນພັຍໃນວັຕຕະສົງສານ ຜູ້ຂໍ 350-372

26. *ພຣາມນະ ວັຄ* : BRAHMANA VAGGA (THe Brahman)

* ຄາຖາທີ 383-423 ວັຄວ່າດ້ວຍ ຜູ້ບຳເພັນພຽນລ່ອງໄຫລບາບເສັຍໄດ້ແລ້ວ 373-413

ຄາຖາພຣະທັມມະບົທແປ
DHAMMAPADA
1. ຍະມະກະ ວັຄ

Suffering pursues the evil-doer, as the cart-wheel the hoof of the draught ox.

1. *Manōpubbaṅgamā dhammā*
manōseṭṭhā manōmayā
manasā cē paduṭṭhēna
bhāsati vā karōti vā
tatō naṁ dukkhamanvēti
cakkaṁ'va vahatō padaṁ (1:1)

(all evil) conditions. Mind is chief;
and they are mind-made.
If, with an impure mind,
one speaks or acts, then pain follows one
even as the wheel, the hoof of the ox.

(1) *ມະໂນປຸພພັງຄະມາ ທັມມາ* *ມະໂນເສຕຖາ ມະໂນມະຍາ*
ມະນະສາ ເຈ ປະທຸຕເຖນະ *ພາສະຕິ ວາ ກະໂຣຕິ ວາ*
ຕະໂຕ ນັງ ທຸກຂະມັນເວຕິ *ຈັກກັງວະ ວະຫະໂຕ ປະທັງ (1.1)*

* ທັມທັງຫລາຍ ມີໃຈເປັນຫົວໜ້າ ມີໃຈເປັນໃຫຍ່ ສຳເຣັດແລ້ວຍ້ອມໃຈ ຖ້າບຸຄຄົລ ມີໃຈຊົ່ວແລ້ວ ພວມເວົ້າຢູ່ກໍຕາມ ພວມເຮັດຢູ່ກໍຊ່າງ (ກໍຊົ່ວ) ຍ້ອມຄວາມຊົ່ວນັ້ນ ຄວາມທຸກຂ໌ຍ່ອມນຳບຸຄຄົລຜູ້ນັ້ນໄປ ດ້ານດັ່ງຕີນກວຽນແລ່ນລ່ຽນນຳຮອຍງົວ ຕົວແກ່ກວຽນໄປຢູ່ ສະນັ້ນ.

En toutes choses, l'élément primordial est le mental; le mental est prédominant; tout provient du mental. Si un homme parle ou agit avec un mauvais mental, la souffrance le suit d'aussi près que la roue suit le sabot du boeuf tirant le char.

Happiness follows the doer of good, as the shadow that leaves not the person.

2. *Manōpubbaṅgamā dhammā*
manōseṭṭhā manōmayā
manasā cē pasannēna
bhāsati vā karōti vā
tatō naṁ sukhamanvēti
chāyā'va anapāyinī. (1:2)

Mind is the fore-runner of (all good) conditions. Mind is chief; and they are mind-made. If, with a pure mind, one speaks or acts, then happiness follows one even as the shadow that never leaves.

(2) *ມະໂນປຸພພັງຄະມາ ທັມມາ*
ມະນະສາ ເຈ ປະທຸຕເຖນະ
ຕະໂຕ ນັງ ສຸຂະມັນເວຕິ

ມະໂນເສຕຖາ ມະໂນມະຍາ
ພາສະຕິ ວາ ກະໂຣຕິ ວາ
ສາຍາວະ ອະນຸປາຍິນີ (1.2)

* ທັມທັງຫລາຍ ມີໃຈເປັນຫົວຫນ້າ ມີໃຈເປັນໃຫຍ່ ສຳເຣັດແລ້ວຍ້ອນໃຈ ຖ້າບຸຄຄົລ ມີໃຈເສາະໃສແລ້ວ ພວມເວົ້າຢູ່ກໍຕາມ ພວມເຮັດຢູ່ກໍຊ່າງ (ກໍເສາະໃສ) ຍ້ອນຄວາມເສາະໃສນັ້ນ ຄວາມສຸຂຍ່ອມນຳຜູ້ນັ້ນໄປ ດ້ານດັ່ງເງົານຳຕົນໄປ ສະນັ້ນ.

En toutes choses, l'élément primordial est le mental; le mental est prédominant. Tout se fait par le mental. Si un homme parle ou agit avec un mental purifié, le bonheur l'accompagne d'aussi près que son ombre inséparable.

The hatred of those who mull over the wrong done to them keeps on growing.

3. *Akkocchi maṁ, avadhi maṁ*
ajini maṁ ahāsi mē
yē taṁ upanayhantī
vēraṁ tēsaṁ na sammati. (1:3)

" He abused me; he beat me,
he defeated me, he robbed me,".
The hatred of those who cherish
such thoughts is not appeased.

(3) *ອັກໂກຈສິ ມັງ ອະວະທິ ມັງ*
ເຍ ຈະ ຕັງ ອຸປະນັຍຫັນຕິ

ອະຊິນິ ມັງ ອະຫາສິ ເມ
ເວຣັງ ເຕສັງ ນະ ສັມມະຕິ (1.3)

* ສ່ວນຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ຍ່ອມເຂົ້າໄປຜູກຄວາມຄຽດແຄ້ນໄວ້ວ່າ "ເຂົາໄດ້ດ່າກູແລ້ວ ເຂົາໄດ້ຕີກູແລ້ວ ເຂົາໄດ້ຊນະກູແລ້ວ ເຂົາໄດ້ລັກຂອງໆກູແລ້ວ " ດັ່ງນີ້, ເວຣຂອງຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຍ່ອມບໍ່ຣະງັບດັບລົງໄດ້.

Il m'a vilipendé. Il m'a maltraité. Il m'a rabaissé. Il m'a volé. Chez ceux qui accueillent de telles pensées, le ressentiment ne s'apaise jamais.

Those who do not mull over the harm done to them are appeased.

4. *Akkocchi maṁ avadhi maṁ*
ajini maṁ ahāsi mē
yē taṁ na upanayhanti
vēraṁ tēsūpasammati. (1:4)

" He abused me, he beat me,
he defeated me, he robbed me ".
The hatred of those who do not
cherish, such thoughts is appeased.

(4) *ອັກໂກຈສິມັງ ອະວະທິ ມັງ*
ອະຊິນິ ມັງ ອະຫາສິ ເມ
ເຍ ຈະ ຕັງ ນູປະນັຍຫັນຕິ
ເວຣັງ ເຕສູປະສັມມະຕິ (1.4)

* ສ່ວນວ່າ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ຍ່ອມບໍ່ເຂົ້າໄປຜູກຄວາມຄຽດແຄ້ນໄວ້ວ່າ " ເຂົາໄດ້ດ່າກູແລ້ວ ເຂົາໄດ້ຕີກູແລ້ວ ເຂົາໄດ້ຊນະກູແລ້ວ, ເຂົາໄດ້ລັກຂອງໆກູແລ້ວ " ດັ່ງນີ້, ເວຣຂອງຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຍ່ອມຣະງັບດັບລົງໄດ້.

" Il m'a vilipendé. Il m'a maltraité. Il m'a rabaissé. Il m'a volé ". Chez ceux qui n'accueillent jamais de telles pensées, le ressentiment n'existe pas.

Hatred never conquers hatred. Only non-hatred conquers hatred.

5. *Na hi vērēna vērāni*
sammantīdha kudācanaṁ
avērēna ca sammanti
ēsa dhammō sanantanō. (1:5)

Hatreds never cease
by hatreds in this world.
By love alone they cease.
This is an ancient Law.

(5) ນະ ຫິ ເວເຣນະ ເວຣານິ
ອະເວເຣນະ ຈະ ສັມມັນຕິ

ສັມມັນຕີທະ ກຸທາຈະນັງ
ເອສະ ທັມໂມ ສະນັນຕະໂນ (1.5)

* ຕັ້ງແຕ່ເປິງໃດໆມາ ເວຣທັງລາຍໃນໂລກນີ້ ຍ່ອມບໍ່ຣະງັບດັບລົງໄດ້ ຍ້ອນ (ການຈອງ) ເວຣ (ຕອບ) ເລີຍ, ແຕ່ວ່າ ຣະງັບດັບລົງໄດ້ ຍ້ອນ (ການບໍ່ຈອງ) ເວຣ (ຕອບ), ທັມນີ້ ເປັນຂອງເກົ່າ.

En verité, la haine ne se détruit pas par la haine. La haine se détruit par l'amour, c'est une loi éternelle.

Some know not that life ends in death. Thought of death prevents quarrelling.

6. *Parē ca na vijānaṇti*
mayamettha yamāmasē
yē ca tattha vijānanti
tatō sammanti mēdhagā. (1:6)

The others know not that in this (quarrel) we perish. Those of them who realise it, have their quarrels calmed thereby.

(6) *ປະເຣ ຈະ ນະ ວິຊານັນຕິ*
ມະຍະເມຕຖະ ຍະມາມະເສ
ເຍ ຈະ ຕັຕຖະ ວິຊານັນຕິ
ຕະໂຕ ສັມມັນຕິ ເມທະຄາ (1.6)

* ຄົນພວກອື່ນ (ຄູ່ຜິດຖຽງກັນ) ຍ່ອມບໍ່ຮູ້ເນື້ອໂຕດອກວ່າ ພວກຕົນກຳລັງຈິບຫາຍ ໃນທີ່ນີ້ ແຕ່ ໃນຄົນໝູ່ນັ້ນ ພວກໃດຮູ້ເນື້ອຄື່ງ ຄວາມຜິດຖຽງກັນ ຍ່ອມສງົບລົງ ຍ້ອນຄົນພວກນັ້ນ.

La plupart des hommes oublient que nous mourons tous un jour. Pour ceux qui y pensent, la lutte est apaisée.

Death overpowers the sensuous, undisciplined and gluttonuous like the wind a weak tree.

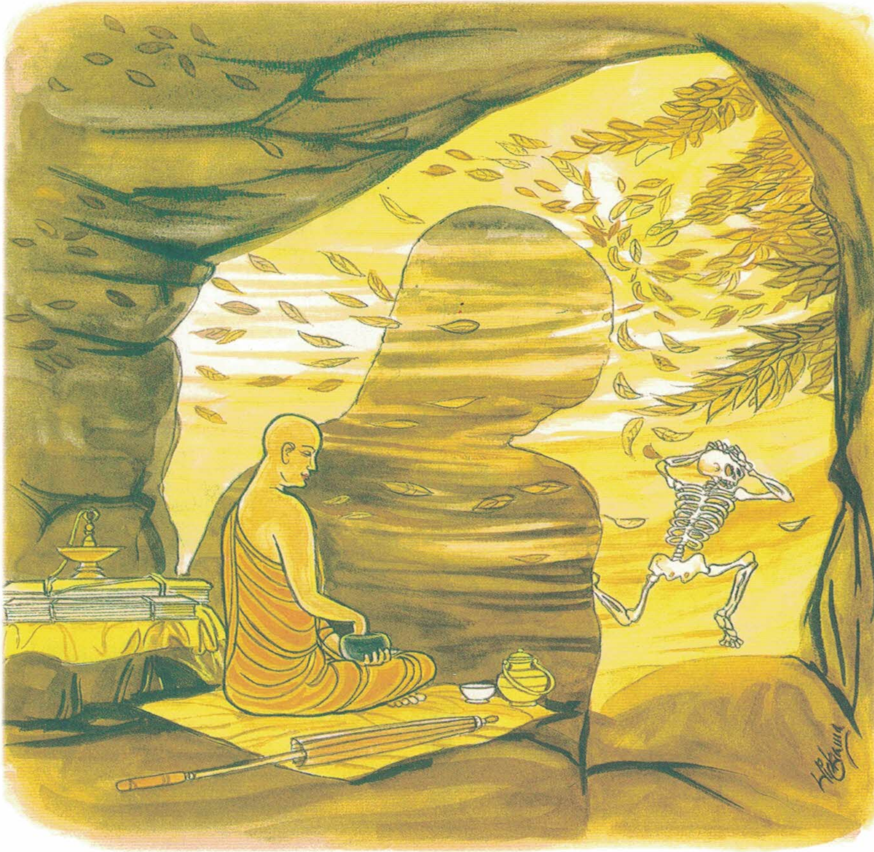
7. *Subhānupassiṁ viharantaṁ*
indriyēsu asaṁvutaṁ
bhōjanaṁhi amattaññuṁ
kusītaṁ hīnavīriyaṁ
taṁ vē pasahati mārō
vātō rukkhaṁ'va dubbalaṁ (1:7)

The man who lives
contemplating pleasure,
with senses unrestrained,
in food immoderate, lazy,
inert-him verily, Mara
overthrows as wind, a weak tree.

(7) *ສຸພານຸປັສສິງ ວິຫະຣັນຕັງ* *ອິນທະຣິເຍສຸ ອະສັງວຸຕັງ*
ໂພຊະນັມຫິ ອະມັຕຕັນຍຸງ *ກຸສີຕັງ ຫີນະວີຣິຍັງ*
ຕັງເວ ປະສະຫະຕີ ມາໂຣ *ວາໂຕ ຣຸກຂັງວະ ທຸພພະລັງ (1.7)*

* ຄົນມັກເຫັນອາຣົມນ໌ວ່າງາມ ຢູ່ ບໍ່ຣະມັດຣະວັງແລ້ວ ໃນອິນທຣີຍະ (ອິນຊີ) ທັງຫລາຍ ບໍ່ຮູ້ຈັກປະມານການກິນ ຂີ້ຄ້ານ ມີຄວາມພຽນເສື່ອມຊາມ ນັ້ນແລ ມາຣຍ່ອມກຸກກວນ ໄດ້ ຄ້ານດັ່ງລົມແຮງ ພັດຟາດກົກໄມ້ທີ່ບໍ່ແຂງແຮງ (ໃຫ້ໂຄ່ນລົງ) ໄດ້ ສັນນັ້ນ.

Celui qui se complait dans les plaisirs matériels, et dont les sens sont insoumis, qui est immodéré dans sa nourriture, paresseux, inactif; celui-là, en vérité, est renversé par Mara comme l'est un faible arbuste par le vent.

Death overpowers not the steadfast thinker just as the wind does not tremble a firm rock.

8. *Asubhānupassiṁ viharantaṁ*
indriyēsu susaṁvutaṁ
bhōjanaṁhi ca mattaññuṁ
saddhaṁ āraddha viriyaṁ
taṁ vē nappasahati mārō
vātō sēlaṁ'va pabbataṁ (1:8)

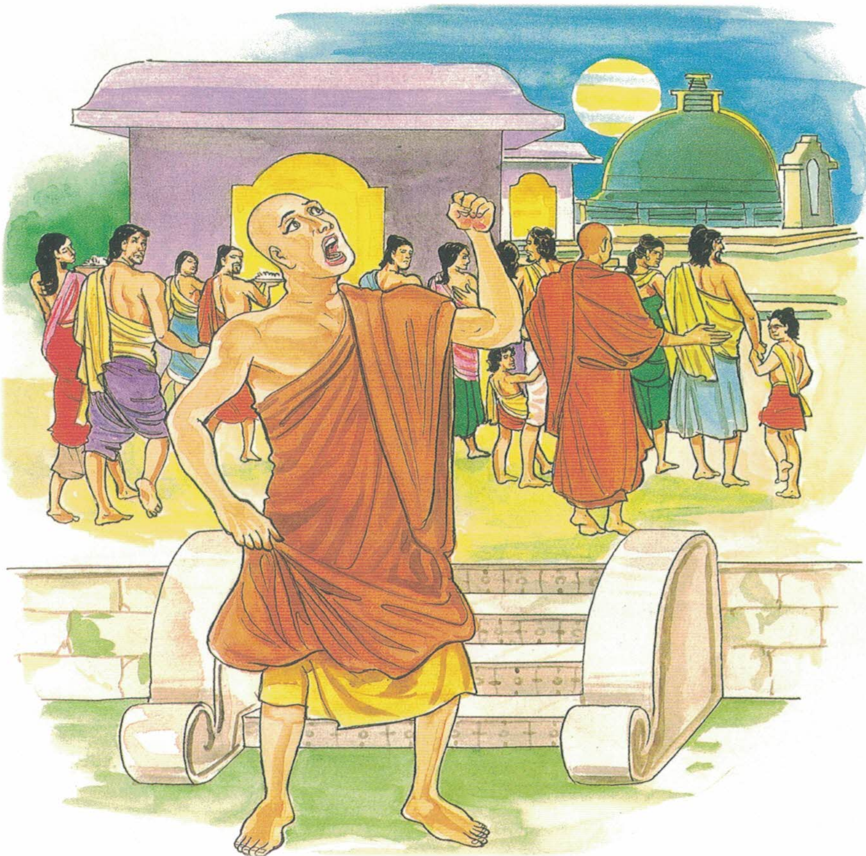
The man who lives meditating on
"the impurities" with senses restrained,
in food moderate,
with confidence and strenuous effort,
Mara cannot overthrow as wind,
a rocky mountain.

(8) ອະສຸພານຸປັສສິງ ວິຫະຣັນຕັງ
ໂພຊະນັມຫິ ຈະ ມັຕຕັນຍຸງ
ຕັງ ເວນັປປະສະຫະຕິ ມາໂຣ

ອິນທຣິເຍສຸ ສຸສັງວຸຕັງ
ສັທທັງ ອາຣັທທະວິຣິຍັງ
ວາໂຕ ເສລັງວະ ປັພພະຕັງ (1.8)

* (ແຕ່ວ່າ) ຄົນມັກເຫັນອາຣົມຣ໌ ວ່າບໍ່ງາມຢູ່ ຣະມັດຣະວັງດີແລ້ວ ໃນອິນທຣີຍະ (ອິນຊີ) ທັງຫລາຍ, ຮູ້ຈັກປະມານໃນການກິນ, ມີຄວາມເຊື່ອ, ມີຄວາມພຽນ ຕັ້ງແຮກຂຶ້ນແລ້ວ ນັ້ນ ມາຣຍ່ອມກຸກກວນບໍ່ໄດ້ ດ້ານດັ່ງລົມແຮງ ພັດຟາດເຂົາຫີນ (ໃຫ້ເໜັງຕີງ) ບໍ່ໄດ້ ສັນນັ້ນ.

Contre celui qui ne vit point pour les seuls plaisirs et dont les sens sont soumis à la raison; qui est modéré dans sa nourriture, plein de foi et persévérance, contre celui-là, vraiment, Mara ne peut davantage que ne peut le vent contre un rocher.

Those who are tainted, unrestrained and devoid of truthfulness do not deserve the robe.

9. *Anikkasāvō kāsāvaṁ*
yō vatthaṁ paridahessati
apētō damasaccēna
na sō kāsāvamarahati (1:9)

Whosoever, not freed from stain,
void of self-control and truth,
should don the yellow robe,
is not worthy of it.

(9) *ອະນິກກາສາໂວ ກາສາວັງ* *ໂຍ ວັຕຖັງ ປະຣິທະເຫສສະຕິ*
ອະເປໂຕ ທະມະສັຈເຈນະ *ນະ ໂສ ກາສາວະມະຣະຫະຕິ* (1.9)

* ຄົນໃດ ບໍ່ແມ່ນ ຜູ້ມີກິເລສດັ່ງນ້ຳຝາດອອກແລ້ວ ປາສຈາກຄວາມຂົ່ມໃຈ ແລະສັຈຈະ ຈັກນຸ່ງຫົ່ມຜ້າກາສາວະ ຄົນນັ້ນ ຍ່ອມບໍ່ສົມຄວນ (ນຸ່ງຫົ່ມ) ຜ້າກາສາວະ.

Est indigne de porter la robe jaune, celui qui n'est point purifié de ses souillures, qui manque de modération et de loyauté.

The taintless and firm in conduct, restrained and truthful, are worthy of the stained robe.

10. *Yō ca vaṇtakasāvassa*
sīlēsu susamāhitō
upētō damasaccēna
sa vē kāsāvamarahati (1:10)

He who vomitted all impurities,
in morals well-established, and
endowed with self-control and truth,
is indeed worthy of the yellow robe.

(10) ໂຍ ຈະ ວັນຕະກະສາວັສສະ
ອຸເປໂຕ ທະມະສັຈເຈນະ

ສີເລສຸ ສຸສະມາຫິໂຕ
ສະ ເວ ກາສາວະມະຣະຫະຕິ (1.10)

* ສ່ວນວ່າ ຄົນໃດ ເປັນຜູ້ມີກິເລສດັ່ງນ້ຳຝາດ ອັນຄາຍແລ້ວ ຕັ້ງໝັ້ນດີແລ້ວໃນສີລ ທັງຫຼາຍເຂົ້າເຖິງແລ້ວ (ມີ) ຄວາມຂົ່ມໃຈ ແລະ ສັຈຈະ ຄົນນັ້ນແລ ຈຶ່ງຄວນ (ນຸ່ງຫົ່ມ) ຜ້າກາສາວະ.

Mais celui qui s'est purifié, qui est resté fermé dans la vertu, qui a le controle de soi-même et qui cultive la tempérance et la vérité; celui-là est vraiment digne de porter la robe jaune.

Those who view the unreal as real and the real as unreal reach not upto the real, misled as they are.

11. *Asārē sāramatinō*
sārē cā sāradassinō
tē sāraṁ nādhigacchanti
micchā saṅkappagōcarā (1:11)

In the unreal, they imagine the real,
in the real they see the unreal,
they who abide in the pasture-ground
of wrong thoughts, never arrive at the real.

(11) *ອະສາເຣ ສາຣະມະຕິໂນ*
ເຕ ສາຣັງ ນາທິຄັຈສັນຕິ

ສາເຣ ຈະ ອະສາຣະທັສສິໂນ
ມິຈສາ ສັງກັປປະໂຄຈະຣາ (1.11)

* ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ມີຄວາມຮູ້ໃນສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນສາຣະ (ແກ່ນສາຣ) ວ່າມີສາຣະ ມີຄວາມເຫັນໃນສິ່ງທີ່ມີສາຣະ ວ່າບໍ່ມີສາຣະ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ເຂົາມີແຕ່ ຄວາມຄິດທີ່ຜິດ ເປັນແລວທາງຍ່ອມບໍ່ເຖິງສາຣະທັມ (ແກ່ນທັມ).

Tant que prenant l'erreur pour la vérité et la vérité pour l'erreur, on possède un mental faux, on n'arrivera pas à la vérité, et on aura que de vains désirs.

Viewing the real as real, the unreal as unreal, they being correctly guided, reach the real.

12. *Sāraṅ ca sāratō ñatvā*
asāraṅ ca asāratō
tē sāraṁ adhigacchanti
sammā sankappa gōcarā (1:12)

What is real they deem as real,
What is unreal they deem as unreal;
They who abide in the pasture-ground
of right thoughts, arrive at the real.

(12) ສາຣັນຈະ ສາຣະໂຕ ຍັຕວາ
ເຕ ສາຣັງ ອະທິຄັຈສັນຕິ

ອະສາຣັນຈະ ອະສາຣະໂຕ
ສັມມາສັງກັປປະໂຄຈະຣາ (1.12)

* ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ຮູ້ ສິ່ງທີ່ມີສາຣະ ວ່າເປັນຂອງມີສາຣະ ແລະ ສິ່ງທີ່ບໍ່ມີສາຣະ ວ່າ ເປັນຂອງບໍ່ມີສາຣະ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ມີແຕ່ຄວາມຄິດທີ່ຖືກເປັນແລວທາງ ຍ່ອມເຖິງສາຣະທັມ (ແກ່ນທັມ).

Mais si l'on reconnait pour juste ce qui est juste, et pour faux ce qui est faux, on parvient à la vérité, et l'on poursuit de justes désirs.

Lust pierces the undeveloped and uncultured mind like rain the ill-thatched roof.

13. *Yathā'gāraṁ ducchannaṁ*
vuṭṭhī samativijjhati
ēvaṁ abhāvitaṁ cittaṁ
rāgō samativijjhati (1:13)

Even as rain penetrates
an ill-thatched house,
so does lust penetrate an
undeveloped mind.

(13) *ຍະຖາ ອະຄາຣັງ ທຸຈສັນນັງ ວຸຕຖິ ສະມະຕິວິຊຊະຕິ*
ເອວັງ ອະພາວິຕັງ ຈິຕຕັງ ຣາໂຄ ສະມະຕິວິຊຊະຕິ (1.13)

* ຝົນຍ່ອມຮົ່ວລົງປຽກເຮືອນ ທີ່ເຂົາມຸງບໍ່ດີແລ້ວ ໄດ້ສັນໃດ ຣາຄະຍ່ອມຮົ່ວປຽກ ຈິຕ ທີ່ເຂົາບໍ່ໄດ້ອົບຮົມແລ້ວ ສັນນັ້ນ.

De même que la pluie entre dans une maison dont le chaume est disjoint, ainsi le passionnel pénètre un mental instable.

Lust pierces not the developed and cultured mind as rain does not the well-thatched roof.

14. *Yathā gāraṁ succhannaṁ*
vuṭṭhī na samativijjhati
ēvaṁ subhāvitaṁ cittaṁ
rāgō na samativijjhati (1:14)

Even as rain does not penetrate
a well-thatched house, so does
lust not penetrate
a well-developed mind.

(14) *ຍະຖາ ອະຄາຣັງ ສຸສັນນັງ* *ວຸຕຖິ ນະ ສະມະຕິວິຊຊະຕິ*
ເອວັງ ສຸພາວິຕັງ ຈິຕຕັງ *ຣາໂຄ ນະ ສະມະຕິວິຊຊະຕິ (1.14)*

* ຝົນ ຍ່ອມຣົ່ວລົງປຽກເຮືອນ ທີ່ເຂົາມຸງດີແລ້ວ ບໍ່ໄດ້ສັນໃດ ຣາຄະ ຍ່ອມຣົ່ວປຽກຈິຕ
ທີ່ເຂົາອົບຣົມດີແລ້ວ ບໍ່ໄດ້ສັນນັ້ນ.

De même que la pluie n'entre pas dans une maison bien couverte de chaume, ainsi le passionnel ne pénètre pas un mental équilibré.

Seeing one's own impure action the evil doer grieves and is vexed here and hereafter.

15.

Idha sōcati pecca sōcati
pāpakārī ubhayattha sōcati
sō sōcati sō vihaññati
disvā kammakiliṭṭham attanō (1:15)

Here he grieves, hereafter he grieves,
In both worlds the evil-doer grieves.
He grieves and perishes,
seeing his own impure deed.

(15) *ອິທະ ໂສຈະຕິ ເປຈຈະ ໂສຈະຕິ* *ປາປະກາຣີ ອຸພະຍັຕຖະ ໂສຈະຕິ*
ໂສ ໂສຈະຕິ ໂສ ວິຫັນຍະຕິ *ທິສະວາ ກັມມະກິລິຕຖະມັຕຕະໂນ* (1.15)

* ຜູ້ເຮັດບາບ ຍ່ອມໂສກເສົ້າ ໃນໂລກທັງສອງ ຄື ໂສກເສົ້າຢູ່ໃນໂລກນີ້ ລ່ວງລັບໄປແລ້ວ ກໍຍັງຍ່ອມໂສກເສົ້າ ເຂົາໂສກເສົ້າຢູ່ ເຂົາເດືອດຮ້ອນຢູ່ ຍ້ອນວ່າຫລິງເຫັນກັມເສົ້າໝອງຂອງຕົນເອງ.

L'être malfaisant se lamente en ce monde, et se lamente dans l'autre. Dans les deux états, il se lamente. Il gémit, il est affligé devant la laideur de ses actes.

Seeing the purity of one's own action the doer of good continues to rejoice in both worlds.

16. *Idha mōdati pecca mōdati*
katapuññō ubhayattha mōdati
sō mōdati sō pamōdati
disvā kammavisuddhimattanō (1:16)

Here he rejoices, herafter he rejoices,
In both worlds the good doer rejoices.
He rejoices exceedingly seeing
his own pure deeds.

(16) *ອິທະ ໂມທະຕິ ເປຈຈະ ໂມທະຕິ*
ກະຕະປຸນໂຍ ອຸພະຍັຕຖະ ໂມທະຕິ
ໂສ ໂມທະຕິ ໂສ ປະໂມທະຕິ
ທິສະວາ ກັມມະສຸທທະມັຕຕະໂນ (1.16)

* ຜູ້ໃດ ສ້າງບຸນໄວ້ແລ້ວ ຍ່ອມເບີ່ງໃຈໃນສອງໂລກ ຄື ເບີ່ງໃຈຢູ່ໃນໂລກນີ້ ລ່ວງລັບໄປໄປແລ້ວ ກໍຍັງຍ່ອມເບີ່ງໃຈ ເຂົາເບີ່ງໃຈຢູ່ ເຂົາມ່ວນຊື່ນຢູ່ ຍ້ອນວ່າ ຫລິງເຫັນກັມອັນບໍຣິສຸທຂອງຕົນ.

Il est heureux dans ce monde, il est heureux dans l'autre, celui qui a bien agi. Il est heureux ici et là, devant la pureté de ses actes.

The evil doer suffers here and hereafter and more so when he is born in realms of woe.

17.

Idha tappati pecca tappati
pāpakārī ubhayattha tappati
pāpaṁ mē katan'ti tappati
bhiyyō tappati duggatiṁ gatō (1:17)

Here he laments, hereafter he laments,
In both worlds the evil-doer laments.
' Evil have I done ' thus he laments. Still more
he is lamenting, having gone to states of woe.

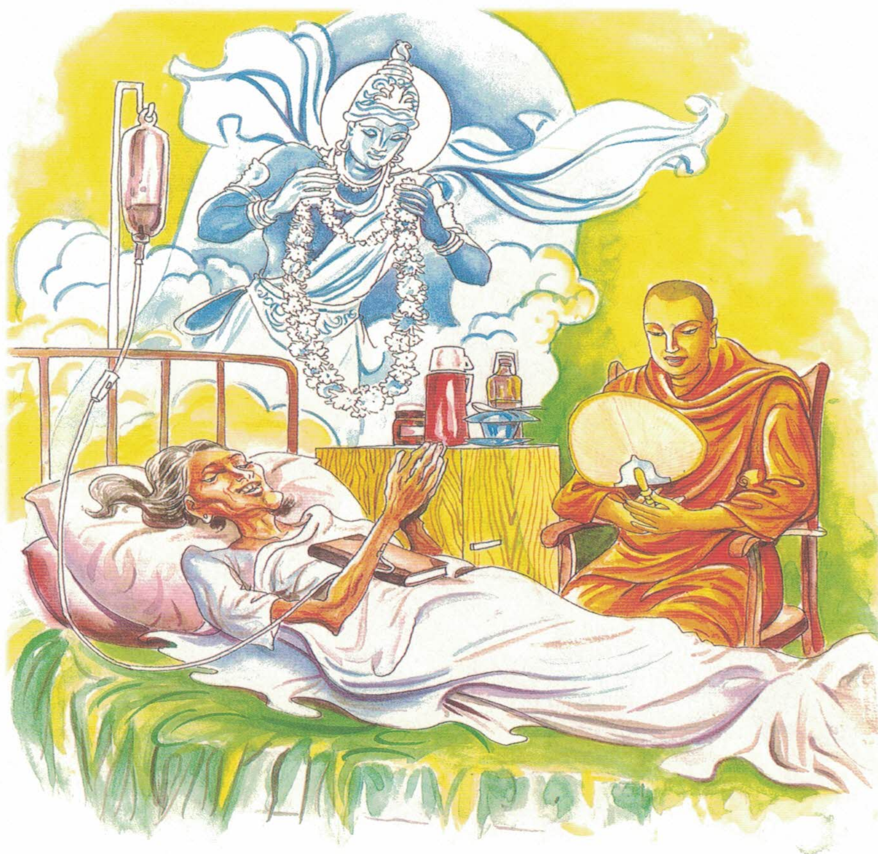
(17)

ອິທະ ຕັປປະຕິ ເປຈຈະ ຕັປປະຕິ
ປາປັງ ເມ ກະຕັນຕິ ຕັປປະຕິ

ປາປະກາຣີ ອຸພະຍັຕຖະ ຕັປປະຕິ
ພິຍໂຍ ຕັປປະຕິ ທຸຄຄະຕິງ ຄະໂຕ (1.17)

* ຜູ້ເຮັດຄວາມຊົ່ວ ຍ່ອມເດືອດຮ້ອນໃນໂລກນີ້ ຕາຍໄປແລ້ວກໍຍ່ອມເດືອດຮ້ອນ (ໃນໂລກອື່ນ) ຍ່ອມເດືອດຮ້ອນໃນໂລກທັງສອງ ຍ່ອມເດືອດຮ້ອນວ່າ ເຮົາໄດ້ເຮັດຄວາມຊົ່ວໄວ້ແລ້ວ ໄປສູ່ທຸຄຄະຕິ ຍ່ອມເດືອດຮ້ອນຍິ່ງຂຶ້ນອີກ.

Celui qui a fait le mal souffre dans ce monde, il souffre dans l'autre. Dans les deux états, il souffre. La pensée qu'il a fait le mal le poursuit; et son tourment grandit encore quand il entre dans les cercles de Niraya.

The doer of good is happy here and hereafter and happier when born in a blissful state.

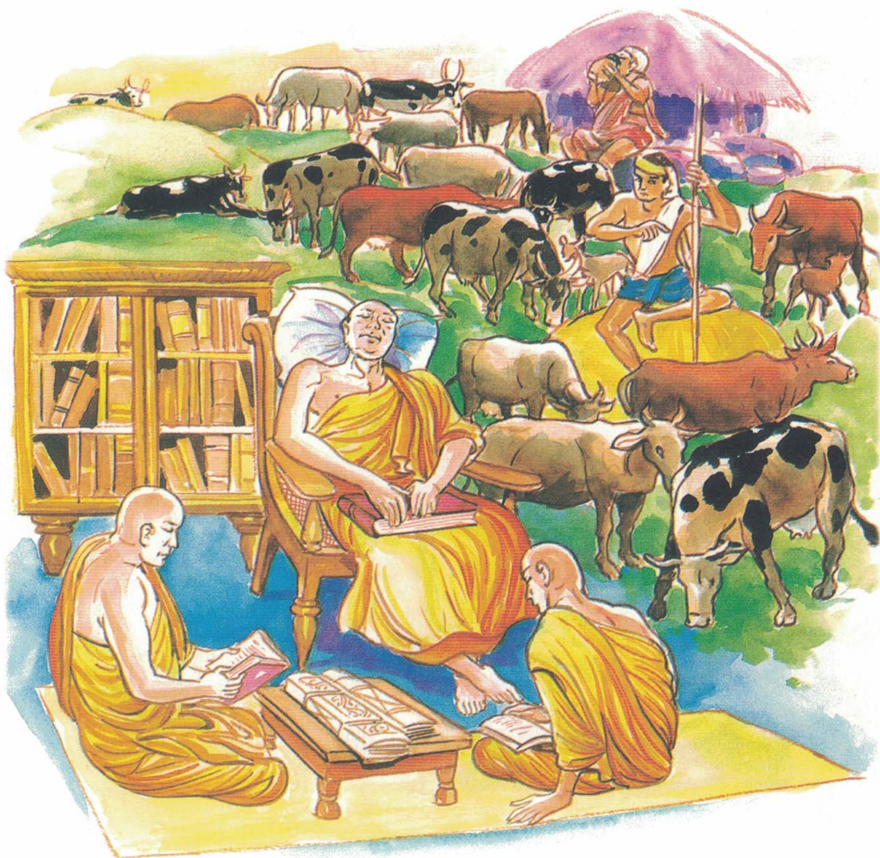
18. *Idha nandati, pecca nandati*
katapuññō ubhayattha nandati
puññaṁ mē katan ti nandati
bhiyyō nandati suggatiṁ gatō (1:18)

Here he is glad, hereafter he is glad,
in both worlds the good doer is glad.
" Good have I done ' thus he is glad,
having gone to states of bliss.

(18) *ອິທະ ນັນທະຕິ ເປຈຈະ ນັນທະຕິ*
ກະຕະປຸນໂຍ ອຸພະຍັຕຖະ ນັນທະຕິ
ປຸນຍັງ ເມ ກະຕັນຕິ ນັນທະຕິ
ພິຍໂຍ ນັນທະຕິ ສຸຄຄະຕິງ ຄະໂຕ (1.18)

* ຜູ້ເຮັດຄວາມດີໄວ້ ຍ່ອມມ່ວນຊື່ນໃນໂລກນີ້ ຕາຍໄປແລ້ວກໍຍ່ອມມ່ວນຊື່ນ (ໃນໂລກໜ້າ) ຍ່ອມມ່ວນຊື່ນໃນໂລກທັງສອງ ຍ່ອມມ່ວນຊື່ນວ່າ ເຮົາໄດ້ເຮັດຄວາມດີໄວ້ແລ້ວ ໄປສູ່ສຸຄຄະ ຕິ ຍ່ອມມ່ວນຊື່ນຍິ່ງຂຶ້ນອີກ.

Celui qui fait le bien est heureux dans ce monde, est heureux dans le suivant, dans les deux états il est heureux. La pensée qu'il a fait, le bien le réconforte. Plus grand encore est son bonheur quand il entre dans les cercles des Devas (êtres célestes).

Reciting Dhamma, without practice of it; is fruitless like a cowherd's count of another's cattle.

19. *Bahumpi cē sahitaṁ bhāsamānō*
na takkarō hōti narō pamattō
gōpō'va gāvō gaṇayaṁ parēsaṁ
na bhāgavā sāmaññassa hōti (1:19)

Though much he recites the sacred, Texts but
cts not accordingly, that heedless man is like
cowherd who counts others'kine:
he has no share in the blessings of a recluse.

(19) *ພະຫຸມປິ ເຈ ສະຫິຕັງ ພາສະມາໂນ ມະຕັກກະໂຣ ໂຫຕິ ນະໂຣ ປະມັຕໂຕ*
ໂຄໂປວະ ຄາໂວ ຄະນະຍັງ ປະເຣສັງ ນະ ພາຄະວາ ສາມັນຍັສສະ ໂຫຕິ (1.19)

* ຖ້າວ່າ ຄົນເວົ້າທັມມະທີ່ມີປະໂຍຊນ໌ ເຖິງຈະຫລາຍ ແຕ່ເປັນຄົນປະມາທ ບໍ່ໄດ້ເຮັດ (ປະພຶດ) ທັມມະນັ້ນເລີຍ ຍ່ອມເປັນຜູ້ບໍ່ມີສ່ວນແຫ່ງສາມັນຍະຜົລ ທໍ່ກັບຄົນລ້ຽງງົວ ນັບງົວທັງຫລາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນຢູ່ ນັ້ນແລ.

Si un homme parle beaucoup de la Doctrine mais n'agit pas en conséquence, il est à peine meilleur que le vacher qui sait seulement compter le bétail des autres. Il n'est pas un disciple du Béni.

Practice of Dhamma, with less of recital, totally unattached, qualifies one for recluseship.

20. *Appaṁ pi cē sahitaṁ bhāsamānō*
dhammassa hōti anudhammacārī
rāgañ ca dōsañ ca pahāya mōhaṁ
sammappajānō suvimuttacittō
anupādiyānō idha vā huraṁ vā
sa bhāgavā sāmaññassa hōti (1:20)

Though little he recites the Sacred Texts
but acts in accordance with The Teaching,
Foresaking, lust, hatred, and ignorance,
truly knowing, with mind totally freed,
clinging to naught here and hereafter,
he shares the blessings of a recluse.

(20) *ອັປປັມປິ ເຈ ສະຫິຕັງ ພາສະມາໂນ*
ຣາຄັນຈະ ໂທສັນຈະ ປະຫາຍະ ໂມຫັງ
ອະນຸປາທິຍາໂນ ອິທະ ວາ ຫຸຣັງ ວາ

ທັມມັສສະ ໂຫຕິ ອະນຸທັມມະຈາຣີ
ສັມມັປປະຊາໂນ ສຸວິມຸຕຕະຈິຕໂຕ
ສະ ພາຄະວາ ສາມັນຍັສສະ ໂຫຕິ (1.20)

* ຖ້າວ່າ ຄົນເວົ້າທັມມະທີ່ມີປະໂຍຊນ໌ ເຖິງແມ່ນຈະໜ້ອຍ ແຕ່ເປັນຜູ້ປະພຶດທັມ
ຕາມສົມຄວນແກ່ທັມຢູ່ ລະຣາຄະ ໂທສະ ແລະ ໂມຫະ ເສັຽໄດ້ ເປັນຜູ້ຮູ້ຄັກແທ້
ມີຈິຕນິ້ມແລ້ວຢ່າງດີ ບໍ່ຖືແໜັນໃນໂລກນີ້ ຫຼື ໃນໂລກອື່ນໆ ຍ່ອມເປັນຜູ້ມີສ່ວນ
ແຫ່ງສາມັນຍະຜົລ.

Si un homme parle peu de la Doctrine et cependant en pratique les préceptes, rejetant toute convoitise, toute haine et toute illusion; s'il possède la vraie connaissance et le mental totalement affranchi de tous les liens, s'il n'est à rien de ce monde ou de n'importe quel autre; celui-là est un disciple du Béni.

2. ອັປປະມາທະ ວັຄ

Heedfulness and diligence are the way to Nibbāna. The heedless are like unto the dead.

21. *Appmādō amatapadaṁ*
pamādō maccunō padaṁ
appamattā na mīyanti
yē pamattā yathā matā. (2:1)

Heedfulness is the path to the deathless,
heedlessness is the path to death.
The heedful do not die,
the heedless are like the dead.

(21) *ອັປປະມາໂທ ອະມະຕັງ ປະທັງ*
ປະມາໂທ ມັຈຈຸໂນ ປະທັງ
ອັປປະມັຕຕາ ນະ ມີຍັນຕິ
ເຍ ປະມັຕຕາ ຍະຖາ ມະຕາ (2.1)

* ຄວາມບໍ່ພມາທ ເປັນທາງແຫ່ງຄວາມບໍ່ຕາຍ ຄວາມພມາທ ເປັນທາງແຫ່ງຄວາມຕາຍ ຄົນທັງຫາຍຜູ້ບໍ່ພມາທແລ້ວ ຊື່ວ່າ ບໍ່ຕາຍ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ພມາທແລ້ວ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຊື່ວ່າ ດ້ານດັ່ງ ຄົນຕາຍແລ້ວ.

La vigilance est le sentier du Nibbana. La négligence est le sentier de la mort. Ceux qui sont vigilants ne meurent pas. Ceux qui sont négligents sont déjà morts.

The wise, delighting in the way of the Noble Ones, rejoice in heedfulness.

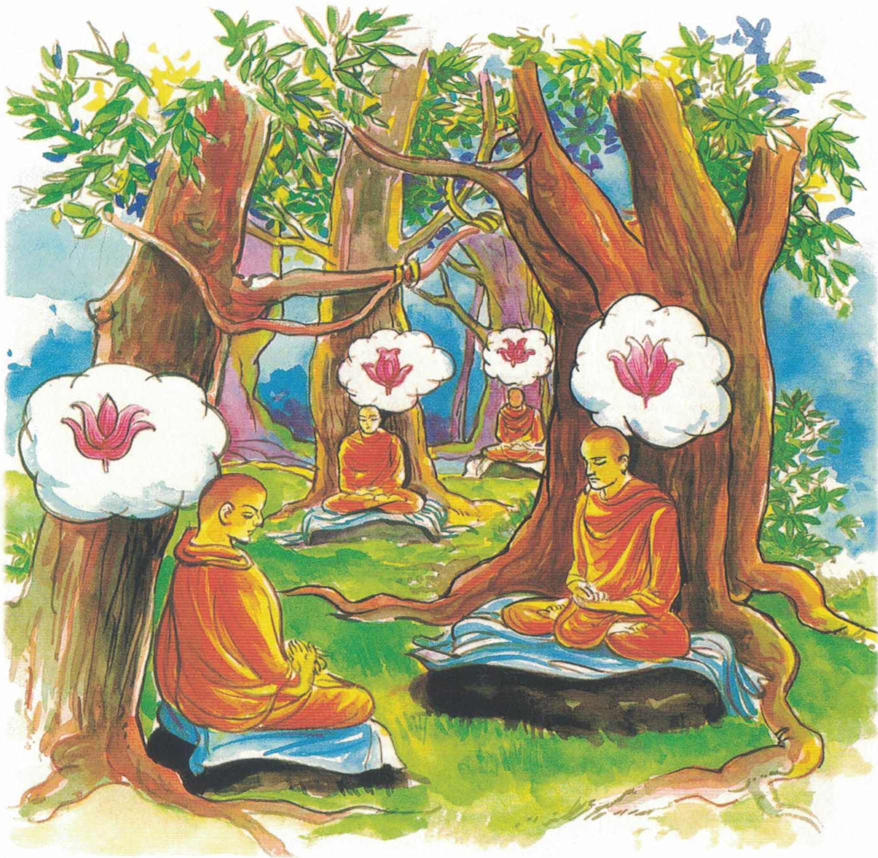
22. *Ētaṁ visēsatō ñatvā*
appamādamhi paṇḍitā
appamādē pamōdanti
ariyānaṁ gōcarē ratā. (2:2)

Distinctly understanding this (difference),
the wise in heedfulness,
rejoice in heedfulness,
delighting in the realm of the Ariyas.

(22) *ເອຕັງ ວິເສສະໂຕ ຍັຕວາ* *ອັປປະມາທັມຫິ ປັນທິຕາ*
ອັປປະມາເທ ປະໂມທັນຕິ *ອະຣິຍານັງ ໂຄຈະເຣ ຣະຕາ (2.2)*

* ບັນດິຕ ທັງຫລາຍ ຮູ້ຄວາມຂໍ້ນີ້ໂດຍຄວາມຕ່າງກັນແລ້ວ ມ່ວນຢູ່ໃນຄວາມບໍ່ຜມາທ
ຍິນດີແລ້ວໃນທັມ ອັນເປັນແລວທາງຂອງພຣະອະຣິຍະເຈົ້າທັງຫຼາຍ.

Bien établis dans cette connaissance, ceux qui sont avancés dans la vigilance s'y délectent et ils se complaisent dans la façon de vivre des Ariyas.

The steady and constant meditator wins the supreme security and bliss of Nibbāna.

23. *tē jhāyinō sātatikā*
niccaṁ dalhaparakkamā
phusanti dhīrā nibbāṇaṁ
yōgakkhēmaṁ anuttaraṁ. (2:3)

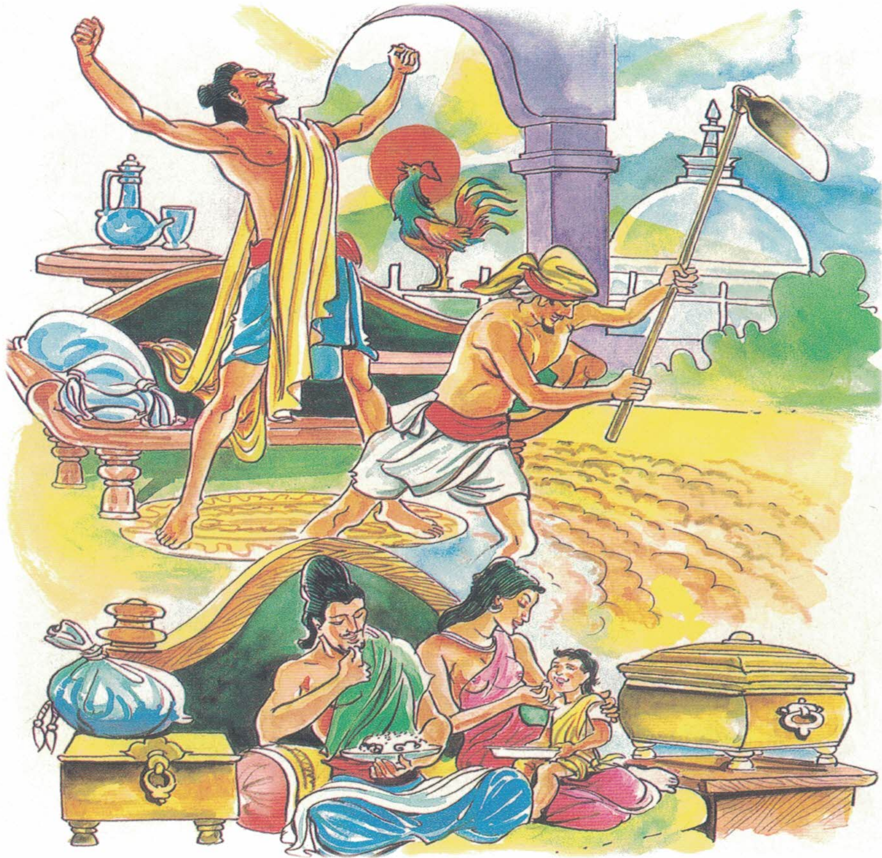
The ever meditative,
the ever steadfastly persevering wise ones
realise Nibbana, free of bonds,
the highest state.

(23) *ເຕ ຊາຍີໂນ ສາຕະຕິກາ*
ຜຸສັນຕິ ທີຣາ ນິພພານັງ

ນິຈຈັງ ທັລຫະປະຣັກກະມາ
ໂຍຄັກເຂມັງ ອະນຸຕຕະຣັງ (2.3)

* ທ່ານເຫລົ່ານັ້ນ ເປັນປຣາຊພຣຸນເພັງຢູ່ບໍ່ຂາດ ມີຄວາມບາກບັ່ນຢ່າງໝັ້ນຄົງ ເນືອງນິຈ ຍ່ອມໄດ້ສັມຜັສ ພຣະນິພພານ ເປັນທາງປາສຈາກກິເລສ ອັນຍອດຍັຽມ.

Ceux qui sont sages, méditatifs, persévérants, luttant contre eux-mêmes sans relache, atteignent au Nibbana qui est la félicité suprême.

Mindful and striving, pure, restrained and righteous, man advances to fame and prosperity.

24. *Uṭṭhānavatō satimatō*
sucikammassa nisammakārinō
saññatassa ca dhammajīvinō
appamattassa yaso'bhivaḍḍhati (2:4)

Continually increases the glory of him who is energetic, mindful, pure in deed, discriminative, self-controlled, right-living and heedful.

(24) ອຸຕຖານະວະໂຕ ສະຕິມະໂຕ
ສຸຈິກັມມັສສະ ນິສັມມະກາຣິໂນ
ສັນຍະຕັສສະ ຈະ ທັມມະຊີວິໂນ
ອັປປະມັຕຕັສສະ ຍະໂສພິວັທທະຕິ (2.4)

* ຍົສຍ່ອມຈະເຣີນແກ່ຜູ້ມີຄວາມດໝັ່ນ ມີສະຕິ ມີວຽກການສະອາດ ຣີ່ນຕອງດີແລ້ວ
ຈຶ່ງເຮັດ ຣະມັດຣະວັງດີ ເປັນຢູ່ຖືກທັມ ແລະ ບໍ່ຜມາທແລ້ວ.

Quiconque sait entretenir son zèle, rester pur en ses actions, agir d'une manière réfléchie, restreindre ses passions, vivre selon la morale, celui-là verra grandir sa bonne renommée.

Striving, diligent and restrained, let every wise man make for himself an unassailable island.

25. *Uṭṭhānēn 'appamādēna*
saññamēna damēna ca
dīpaṁ kayirātha medhāvī
yaṁ ōghō nābhikīrati. (2:5)

By effort, earnestness, discipline,
and self-control, let the wise man make
for himself an island which
no flood can overwhelm.

(25) *ອຸຕຖາເນນັປປະມາເທນະ ສັນຍະເມນະ ທະເມນະ ຈະ*
ທີປັງ ກະຍິຣາຖະ ເມທາວີ ຍັງ ໂອໂຄ ນາພິກີຣະຕິ (2.5)

* ກິເລສອັນດຸດດັ່ງວັງນ້ຳເລິກ ຖ້ວມທີ່ເພິ່ງອັນໃດບໍ່ໄດ້ ຜູ້ມີປັນຍາຄວນສ້າງທີ່ເພິ່ງ ອັນນັ້ນ ດ້ວຍຄວາມດຸໝັ່ນ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ຜມາທ ດ້ວຍຄວາມຣະມັດຣະວັງ ແລະ ດ້ວຍຄວາມເຝິກຝົນຕົນ (໒໕).

Par sa diligence, sa vigilance, sa maîtrise de soi, l'homme éclairé doit se faire une île que les flots ne pourront jamais submerger.

While the ignorant are heedless, the wise guard heedfulness like a valued treasure.

26. *Pamādamanuyuñjanti*
bālā dummedhinō janā
appamādañca mēdhāvī
dhanaṁ seṭṭhaṁ'va rakkhati. (2:6)

The ignorant, foolish folk indulge
in heedlessness;
but the wise man guards earnestness
as the greatest treasure.

(26) *ປະມາທະມະນຸຍຸນຊັນຕິ* *ພາລາ ທຸມເມທິໂນ ຊະນາ*
ອັປປະມາທັນຈະ ເມທາວີ *ທະນັງ ເສຕຖັງວະ ຣັກຂະຕິ* (2.6)

* ຄົນທັງຫລາຍ ທີ່ເປັນພາລ ມີປັນຍາຊົ່ວ ຍ່ອມສຸມສິ້ວຄວາມຜມາທຢູ່ເລື້ອຍໆ ສ່ວນຜູ້ມີ
ປັນຍາ ຍ່ອມຣັກສາຄວາມບໍ່ຜມາທຕ້ານດັ່ງຄົນມີຊັພ ຣັກສາຊັພອັນປະເສີດໄວ້ ທັ້ນແລ.

Les insensés, dans leur manque de sagesse, s'abandonnent à la négligence. Le vrai sage conserve la vigilance comme son trésor le plus précieux.

Delight not in sensuality or heedlessness. Diligently contemplative, one wins immense bliss.

27. *Mā pamādamanuyuñjētha*
mā kāmaratisanthavaṁ
appamattō hi jhāyantō
pappōti vipulaṁ sukhaṁ (2:7)

Indulge not in wantonness, have no intimacy with sensuous delights. The earnest, meditative person obtains abundant bliss.

(27) ມາ ປະມາທະມະນຸຍຸນເຊຖະ
ອັປປະຕັຕໂຕ ຊາຍັນໂຕ

ມະ ກາມະຣະຕິສັນຖະວັງ
ປັປໂປຕິ ວິປຸລັງ ສຸຂັງ (2.7)

* ທ່ານທັງຫລາຍ ຈົ່ງຢ່າສຸມສົ້ວຄວາມຜມາທ ຈົ່ງຢ່າໝັ່ນປະກອບນຳຄວາມຊົມຊື່ນ ຄື ຍິນດີໃນກາມ ເພາະວ່າ ຜູ້ບໍ່ຜມາທແລ້ວ ພິນິດພິຈາຣະນາຢູ່ ຍ່ອມເຖິງສຸຂອັນໄພບູລ.

Ne vous laissez pas aller à l'insouciance, ni aux plaisirs de sens. Celui qui est adonné à la méditation fait une ample moisson d'allégresse.

The wise and worthy, griefless and diligent, ascend high to view the grieving folk below.

28. *Pamādaṁ appamādēna*
yadā nudati paṇḍitō
paññāpāsādamaruyha
asōkō sōkiniṁ pajaṁ
pabbataṭṭhō'va bhummaṭṭhē
dhīrō bālē avekkhati. (2:8)

When the sagacious one casts away
wantonness by sanity,
this sorrowless wise one ascends
the palace of wisdom and beholds
the ignorant sorrowing folk
like a mountaineer, the groundlings.

(28) *ປະມາທັງ ອັປປະມາເທນະ*
ປັນຍາປາສາທະມາຣຸຍຫະ
ປັພພະຕັຕໂຖວະ ພຸມມັຕເຖ

ຍະຖາ ນຸທະຕິ ປັນທິໂຕ
ອະໂສໂກ ໂສກິນິງ ປະຊັງ
ທີໂຣ ພາເລ ອາເວກຂະຕິ (2.8)

* ເມື່ອໃດ ບັນດິຕຍ່ອມຜ່ອນເບົາຄວາມຜມາທ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ຜມາທ ເມື່ອນັ້ນ ບັນດິຕ ໄດ້ຂຶ້ນສູ່ຜາສາທ ຄື ປັນຍາ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີໂສກເສົ້າ ຍ່ອມຫລຽວເຫັນປະຊາ ຜູ້ຍັງມີຄວາມ ໂສກເສົ້າ ມັກປຣາຊ ຍ່ອມເຫັນຄົນພາລທັງຫລາຍ ປຸນດັ່ງຄົນຢືນຢູ່ເທິງພູ ຫລຽວເຫັນ ຄົນຢືນຢູ່ພື້ນດິນ ທັ້ນແລ.

Lorsque l'homme vigilant se débarrasse de la négligence, monte sur les terrasses de la sagesse, il regarde d'en haut les insensés. Il contemple avec sérénité les foules affligées, comme un montagnard aperçoit les gens de la plaine.

Diligent and awake, the wise outrun the heedless, like a swift horse a weak one.

29. *Appamattō pamattēsu*
suttēsu bahujāgarō
abalassaṁ'va sīghassō
hitvā yāti sumēdhasō (2:9)

Heedful amongst the heedless,
wide awake amongst the sleepy,
the wise man advances like a swift horse,
leaving a weak jade behind.

(29) ອັປປະມັຕໂຕ ປະມັຕເຕສຸ
ອະພະລັສສັງວະ ສີຄັສໂສ

ສຸຕເຕສຸ ພະຫຸຊາຄະໂຣ
ຫິຕວາ ຍາຕິ ສຸເມທະໂສ (2.9)

* ຜູ້ມີປັນຍາດີ ເມື່ອຜູ້ອື່ນຜມາທແລ້ວ ເພິ່ນບໍ່ຜມາທ ເມື່ອຜູ້ອື່ນຫລັບແລ້ວ ເພິ່ນຕື່ນຢູ່ ເປັນສ່ວນຫລາຍ ປ່ອຍປະ (ຄົນໂງ່) ໄປເສັຍ ຄື ກັບມ້າສີຕີນດີ ປ່ອຍປະມ້າບໍ່ມີ ກຳລັງ (ໄວ້ຂ້າງຫລັງ) ທັ້ນແລ.

Zèle parmi les insoucieux, éveillé parmi les somnolents,
le sage avance comme un coursier laissant derrière lui
la pauvre haridelle.

Heedfulness made Magha the king of dēvas. Heedfulness is forever praised.

30. *Appamādēna Maghavā*
dēvānaṁ seṭṭhataṁ gatō
appamādaṁ pasaṁsanti
pamādō garahitō sadā. (2:10)

By earnestness Sakka became
the chief of the Devas.
Earnestness is ever praised;
Wantonness is ever despised

(30) *ອັປປະມາເທນະ ມະຄະວາ*
ອັປປະມາທັງ ປະສັງສັນຕິ

ເທວານັງ ເສຕຖະຕັງ ຄະໂຕ
ປະມາໂທ ຄະຣະຫິໂຕ ສະທາ (2.10)

* ທ້າວມະຄະວາເທວະຣາຊ ເຖິງຄວາມເປັນຜູ້ປະເສີດກວ່າເທພຍຸດາທັງຫລາຍ ກໍຍ້ອນຄວາມບໍ່ພມາທ ບັນດິຕທັງຫລາຍ ຍ່ອມສໍຣະເສີນຄວາມບໍ່ພມາທ (ສ່ວນ) ຄວາມພມາທ ເພິ່ນຕິຕຽນທຸກເມື່ອທຸກຍາມ.

La vigilance est admirée. La négligence est blâmée. Par la vigilance, Indra s'est élevé au plus haut des rangs des dieux.

Like a burning fire, the heedful monk moves forward, destroying all bonds big and small.

31. *Appamādaratō bhikkhū*
pamādē bhayadassi vā
saṅñōjanaṁ aṇuṁ thūlaṁ
ḍahaṁ aggī va gacchati. (2:11)

The Bhikkhu who delights in earnestness
and looks with fear on negligence,
advances like fire,
burning all fetters, great and small.

(31) *ອັປປະມາທະຣະໂຕ ພິກຂຸ*
ສັນໂຍຊະນັງ ອະນຸງ ຖຸລັງ

ປະມາເທ ພະຍະທັສສີ ວາ
ທະຫັງ ອັຄຄີວະ ຄັຈສະຕິ (2.11)

* ພິກຂຸຜູ້ຍິນດີໃນຄວາມບໍ່ຜມາທ ຫລື ເປັນຜູ້ມັກເຫັນພັຍໃນຄວາມຜມາທ ຍ່ອມເຜົາສັງໂຍຊນ້ອຍໃຫຍ່ (ໃຫ້ສູນໄປ) ດ້ານດັ່ງໄຟ ເຜົາເຊື້ອໄຟນ້ອຍໃຫຍ່ (ໃຫ້ໝົດໄປ) ສະນັ້ນ.

Il se meut comme de la flamme, le Bhikkhu qui redoute la négligence et se réjouit dans la vigilance, et il voit bientôt toutes ses entraves tomber, grandes et petites, comme consumées.

The monk who delights in heedfulness never fails to win the Deathless.

32. *Appamādaratō bhikkhu*
pamādē bhayadassi vā
abhabbō parihāṇāya
nibbāṇass'ēva santikē. (2:12)

The Bhikkhu who delights in earnestness,
and looks with fear on negligence,
is not liable to fall;
he is in the presence of Nibbana.

(32) *ອັປປະມາທະຣະໂຕ ພິກຂຸ*
ອະພັພໂພ ປະຣິຫານາຍະ
ປະມາເທ ພະຍະທັສສີ ວາ
ນິພພານັສເສວະ ສັນຕິເກ (2.12)

* ພິກຂຸຜູ້ຍິນດີໃນຄວາມບໍ່ຜມາທ ຫລື ເປັນຜູ້ມັກເຫັນພັຍໃນຄວາມຜມາທ ບໍ່ທ່ອນທີ່ຈະເສື່ອມ ຈາກຄຸນທັມພິເສສ ແມ່ນຢູ່ໃກ້ພຣະນິພພານຄັກແນ່.

Le Bhikkhu qui se plait dans la vigilance, et redoute la négligence, ne peut plus déchoir. Il se rapproche du Nibbana.

3. ຈິຕຕະ ວັຄ

Like the fletcher the arrow the wise one straightens the fickle mind.

33. *Phandanaṁ capalaṁ cittaṁ*
durakkhaṁ dunnivārayaṁ
ujuṁ karōti mēdhāvī
usukārō'va tējanaṁ. (3:1)

The flickering, fickle mind,
difficult to guard, difficult to control,
the wise man straightens
as a fletcher, an arrow.

(33) *ຜັນທະນັງ ຈະປະລັງ ຈິຕຕັງ*
ທຸຣັກຂັງ ທຸນນິວາຣະຍັງ
ອຸຊຸງ ກະໂຣຕິ ເມທາວີ
ອຸສຸກາໂຣວະ ເຕຊະນັງ (3.1)

* ຜູ້ມີປັນຍາ ຍ່ອມເຮັດຈິຕ (ຄວບຄຸມຈິຕ) ທີ່ດິ້ນຣົນ ໄກວແກວ່ງ ຮັກສາໄດ້ຍາກ ຫັກຫ້າມໄດ້ຍາກ ໃຫ້ (ຊື່) ຕຣົງໄດ້ ດັ່ງຊ່າງທະນູສອນ ເບັດລູກສອນໃຫ້ຊື່ ສະນັ້ນ.

De même que celui qui fabrique les flèches veille à ce qu'elles soient droites, de même le sage redresse sa pensée hésitante et incertaine, difficile à garder droite, difficile à guider.

Like a fish out of its watery abode, this mind trembles at having to abandon Māra's realm.

34. *Vārijō'va thalē khittō*
ōkamōkata ubbhatō
pariphandat'idaṁ cittaṁ
māradheyyaṁ pahātavē. (3:2)

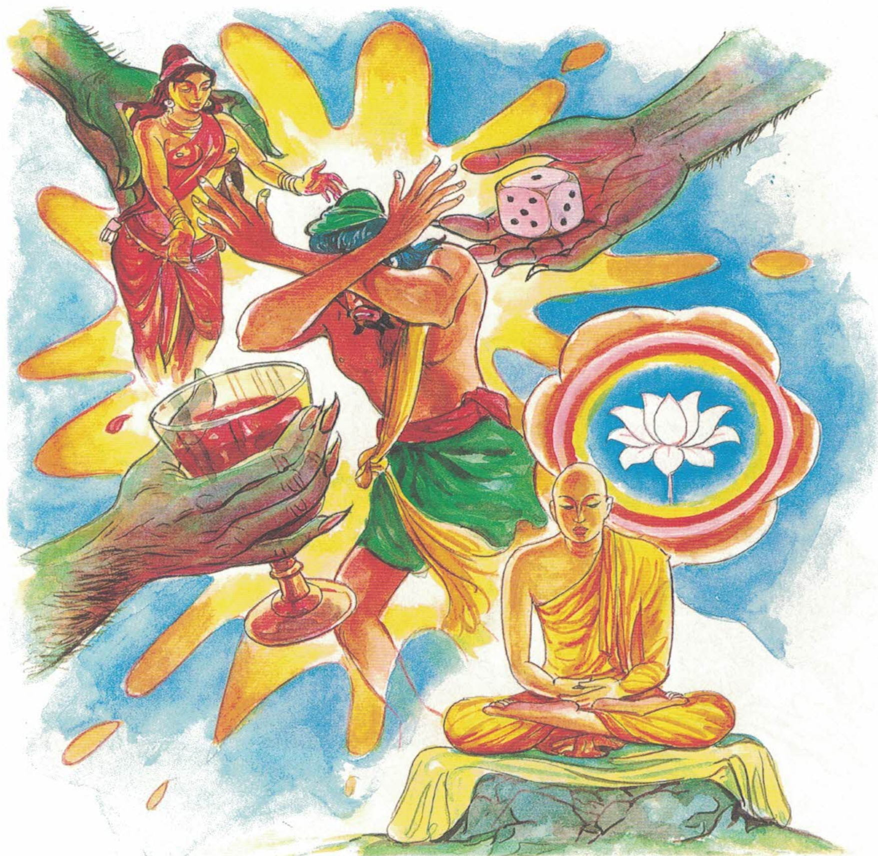
Like a fish that is drawn from its watery abode and thrown upon land, even so does this mind flutter. (Hence) should the realm of Passions be shunned.

(34) *ວາຣິໂຊວະ ຖະເລ ຂິຕໂຕ*
ປະຣິຜັນທະຕິທັງ ຈິຕຕັງ

ໂອກະໂມກະຕະອຸພພະໂຕ
ມາຣະເທຍຍັງ ປະຫາຕະເວ (3.2)

* ຈິຕທີ່ຍິນດີແລ້ວໃນກາມຄຸນນີ້ ຖືກເຂົາຍົກຂຶ້ນຈາກອາລັຍ (ຄິດເຖິງ) ຄື ກາມຄຸນ ເພື່ອຈະໃຫ້ລະວັຕຕະ ອັນເປັນທີ່ຕັ້ງແຫ່ງມານ ຍ່ອມດີ້ນຣົນ ປຸນດັ່ງ ປາທີ່ເຂົາຈັບຂຶ້ນຈາກບ່ອນຢູ່ຄືນ້ຳ ແລ້ວໂຍນຂຶ້ນໄປເທິງບົກ ດີ້ນດ່າວຢູ່ ສະນັ້ນ.

De même qu'un poisson rejeté hors de l'eau, notre esprit tremble et pantèle quand il abandonne le royaume de Mara.

It is well indeed restraining this fleeting, wandering mind. Such restraint brings happiness.

35. *Dunniggahassa ḷahunō*
yatthakāmanipātinō
cittassa damathō sādhu
cittaṁ dantaṁ sukhāvahaṁ. (3:3)

The mind is hard to check, swift, flits wherever it-list, the control thereof is good; a controlled mind is conducive to happiness.

(35) *ທຸນນິຄຄະຫັສສະ ລະຫຸໂນ* *ຍັຕຖະ ກາມະນິປາຕິໂນ*
ຈິຕຕັສສະ ທະມະໂຖ ສາທຸ *ຈິຕຕັງ ທັນຕັງ ສຸຂາວະຫັງ (3.3)*

* ການແອບເຝິກຈິຕທີ່ຂົ່ມໄດ້ຍາກ ທີ່ເບົາ (ຄືເກີດຂຶ້ນ ແລະ ດັບໄວ) ມັກຕົກໄປໃນອາຣົມນ໌ ແນວໃດແນວນຶ່ງຕາມໃຈມັກ ເປັນຄຸນໃຫ້ສຳເຣັດປໂຍຊ ຈິຕທີ່ແອບເຝິກໄດ້ດີແລ້ວ ພາເອົາ ຄວາມສຸຂມາໃຫ້.

Difficile à maîtriser, instable est le mental toujours en quête de jouissances. Il est bon de le dominer. Un mental dompté assure le bonheur.

The subtle and secretive mind, when well guarded, will yield happiness.

36. *Sududdasaṁ sunipuṇaṁ*
yatthakāmanipātinaṁ
cittaṁ rakkhētha mēdhāvī
cittaṁ guttaṁ sukhāvahaṁ. (3:4)

The mind is very hard to perceive, extremely subtle,
flits wherever it list.
Let the wise man guard it;
a guarded mind is conducive to happiness.

(36) *ສຸທຸທທະສັງ ສຸນິປຸນັງ* *ຍັຕຖະກາມະນິປາຕິນັງ*
ຈິຕຕັງ ຣັກເຂຖະ ເມທາວີ *ຈິຕຕັງ ຄຸຕຕັງ ສຸຂາວະຫັງ (3.4)*

* ຜູ້ມີປັນຍາ ຄວນຮັກສາຈິຕ ທີ່ເຫັນໄດ້ຍາກແສນຍາກ ສຸດລະອຽດອ່ອນ ມັກຕົກໄປໃນອາຣົມນ໌ແນວໃດແນວນຶ່ງຕາມໃຈມັກ ຈິຕທີ່ປົກຄອງກຸ້ມແລ້ວ (ຈິຕທີ່ຮັກສາເຝົ້າແອບຄຸ້ມຄອງໄວ້ດີແລ້ວ) ພາເອົາຄວາມສຸຂມາໃຫ້.

Que le sage reste maître de ses pensées, car elles sont subtiles et difficiles à saisir et toujours en quête de jouissances. Un mental bien guidé assure le bonheur.

Restraining the wandering, bodiless, cave-dwelling mind, one is freed from death's shackle.

37. *Dūraṅgamaṁ ēkacaraṁ*
asarīraṁ guhāsayaṁ
yē cittaṁ saññamessanti
mokkhanti Mārabandhanā. (3:5)

Faring far, wandering alone,
bodiless, lying in a cave, is the mind.
Those who subdue it are freed
from the bonds of Mara.

(37) ທູຣັງຄະມັງ ເອກະຈະຣັງ
ອະສະຣີຣັງ ຄຸຫາສະຍັງ
ເຍ ຈິຕຕັງ ສັນຍະເມສສັນຕິ
ໂມກຂັນຕິ ມາຣະພັນທະນາ (3.5)

* ຈິຕ ເຊິ່ງໄປຮັບອາຣົມນ໌ ໃນທີ່ໄກ ທ່ຽວໄປດວງດຽວ ບໍ່ມີຕົນໂຕ ມີຄູຫາ (ຖ້ຳ ຄື ຮ່າງກາຍ) ເປັນບ່ອນອາສັຍ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ຈັກຣະວັງ (ຈິຕ) ໄດ້ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຈັກພົ້ນຈາກບ້ວງ (ບ້ວງຜູກ) ຂອງມາຣ.

Errant au loin, solitaire, sans consistance et caché au plus profond du coeur, tel est le mental. Quiconque parvient à le soumettre, se libère des entraves.

A fickle mind, a shallow faith and ignorance of Dhamma lead not one to total wisdom.

38. *Anavaṭṭhitacittassa*
saddhammaṁ avijānatō
pariplavapasādassa
paññā na paripūrati. (3:6)

He whose mind is not steadfast,
he who knows not the Noble Doctrine,
he whose faith wavers,
the wisdom of such a one will never be perfect.

(38) *ອະນະວັຕຖິຕະ ຈິຕຕັສສະ*
ປະຣິປລະວະປະສາທັສສະ

ສັທທັມມັງ ອະວິຊານະໂຕ
ປັນຍາ ນະ ປະຣິປູຣະຕິ (3.6)

* ປັນຍາ ຍ່ອມບໍ່ບໍຣິບູນ (ສົມບູນ) ແກ່ຄົນຜູ້ມີຈິຕບໍ່ຫມັ້ນຄົງ ບໍ່ຮູ້ພຣະສັທທັມ ມີຄວາມ
ເຫລື້ອມໃສ ເລື່ອນລອຍ.

Chez les esprits changeants qui ignorent la vraie loi et manquent de sérénité, la sagesse ne vient pas à plénitude.

A vigilant, lustless, hateless mind which transcends good and evil, knows no fear.

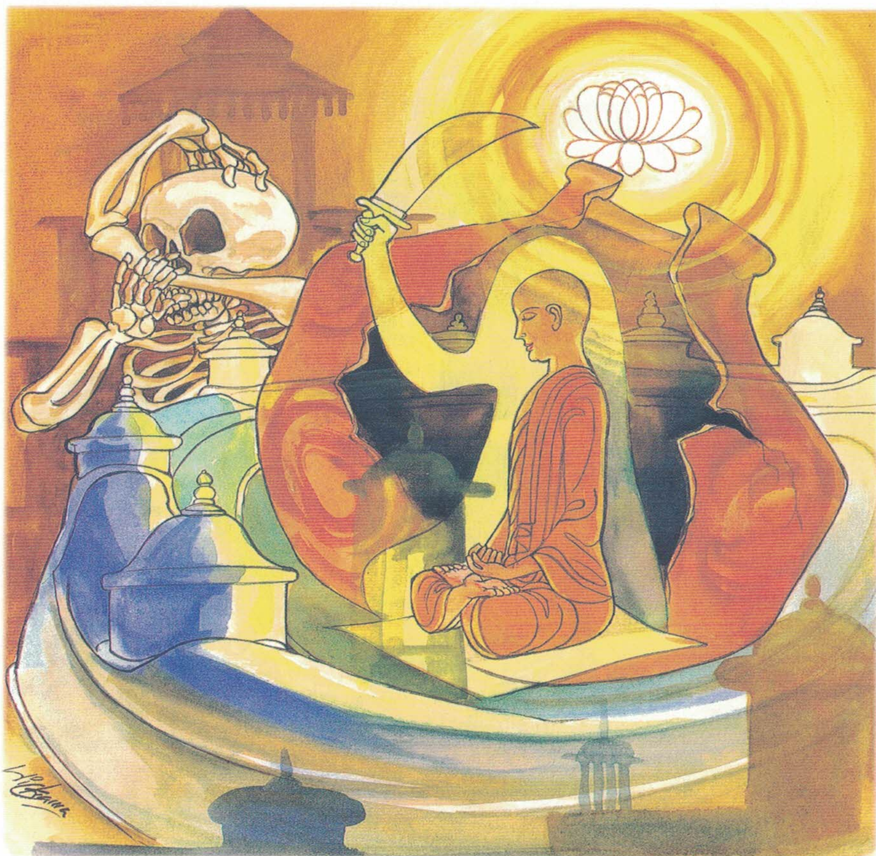
39. *Anavassuta cittassa*
ananvāhatacētasō
puññapāpa pahīnassa
natthi jāgaratō bhayaṁ. (3:7)

He whose mind is not wetted (by lust).
He who is not affected (by hatred),
He who has discarded both good and evil:-
To such a vigilant one, there is no fear.

(39) *ອະນະວັສສຸຕະ ຈິຕຕັສສະ*
ອະນັນວາຫະຕະເຈຕະໂສ
ປຸນຍະປາປະ ປະຫີນັສສະ
ນັຕຖິ ຊາຄະຣະໂຕ ພະຍັງ (3.7)

* ພັຍ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ຄົນຜູ້ມີຈິຕບໍ່ປຽກດ້ວຍຣາຄະ ມີຈິຕບໍ່ຕຳຕ້ອງ ໂທສະ ລະບຸນ ລະບາປໄດ້ ຮູ້ເມື່ອໂຕຢູ່.

Si les pensées d'un homme ne sont pas agitées, si son mental n'est pas troublé par le désir, s'il ne s'inquiète plus du bien et du mal, cet homme bien éveillé ne connait pas de crainte.

Win over the forces of evil with wisdom, fortifying your mind as a guarded city.

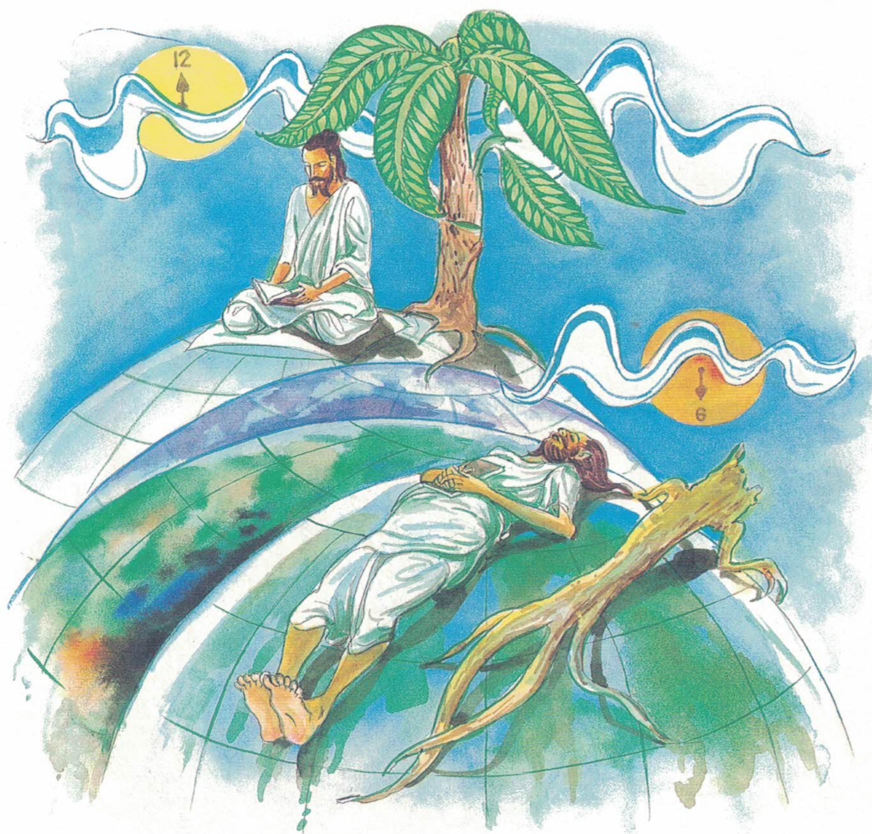
40. *Kumbhūpamaṁ kāyamimaṁ viditvā*
nagarūpamaṁ cittaṁidaṁ thapetvā
yōdhētha Māraṁ paññāyudhēna
jitañca rakkhē anivēsanō siyā. (3:8)

Realizing that this body is(as fragile) as a jar,
establishing his mind(as firm) as a (fortified)city,
He should attack Mara with the weapon of wisdom;
he should guard his conquest, and be without attachment.

(40) *ກຸມພູປະມັງ ກາຍະມິທັງ ວິທິຕວາ ນະຄະຣູປະມັງ ຈິຕຕະມິທັງ ຖະເກຕວາ*
ໂຍເທຖະ ມາຣັງ ປັນຍາວຸເທນະ ຊິຕັນຈະ ຣັກເຂ ອະນິເວສະໂນ ສິຍາ (3.8)

* ບຸຄຄົລຮູ້ແຈ້ງອັຕພາບຮ່າງກາຍນີ້ວ່າ (ແຕກງ່າຍ : ຕາຍໄວ) ເປັນດັ່ງໝໍ້ ກັ້ນກາງຈິຕນີ້, ໃຫ້ແໜັ້ນໜາ ເປັນດັ່ງເມືອງທີ່ມີກຳແພງປ້ອງກັນແລ້ວ ເພິງສູ້ຮົບມາຣ ດ້ວຍອາວຸທ ຄື ປັນຍາ ເພິງຮັກສາໄຊຊະນະໄວ້ ແຕ່ຢ່າເປັນຜູ້ຂ້ອງຄາ (ຫລົງ) ຢູ່.

Observant que le corps est fragile comme un vase et fortifiant, le mental comme une cite armée, attaquons Mara avec l'épée de la sagesse, et conservons, précieusement ce que nous avons acquis.

Soon this body will lie lifeless, bereft of consciousness, like a worthless log of burnt wood.

41. *Aciraṁ vat'ayaṁ kāyō*
paṭhaviṁ adhisessati
chuddhō apētaviññāṇō
niratthaṁ va kaliṅgaraṁ. (3:9)

Before long, alas! this body
will lie upon the earth; Cast aside,
devoid of consciousness,
even as a useless log.

(41) *ອະຈິຣັງ ວະຕະຍັງ ກາໂຍ*
ປະຖະວິງ ອະທິເສສສະຕິ
ສຸທໂທ ອະເປຕະວິນຍາໂນ
ນິຣັຕຖັງວະ ກະລິງຄະຣັງ (3.9)

* ບໍ່ເຫິງນໍ ! ອັຕພາພຣ່າງກາຍນີ້ປາສຈາກວິນຍານແລ້ວ ຖືກເຂົາປະຖິ້ມແລ້ວ ຈັກ
ນອນທັບແຜ່ນດິນ ດັ່ງຂອນໄມ້ ອັນຫາປໂຍຊບໍ່ໄດ້ແລ້ວ ທັ້ນແລ.

Avant peu ce corps sera gisant sur le sol, abandonné, privé d'entendement comme un soliveau.

A misdirected, misguided mind does to a person far greater harm than a bitter enemy.

42. *Disō disaṁ yaṁ taṁ kayirā*
vērī vā pana vērinaṁ
micchāpaṇihitaṁ cittaṁ
pāpiyō naṁ tatō karē. (3:10)

Whatever (harm) a foe may do to a foe,
or a hater to a hater,-
an ill-directed mind
can do, one still greater (harm).

(42) *ທິໂສ ທິໂສ ຍັນຕັງ ກະຍິຣາ*
ເວຣິ ວາ ປະນະ ເວຣິນັງ
ມິຈສາປະນິຫິຕັງ ຈິຕຕັງ
ປາປີໂຍ ນັງ ຕະໂຕ ກະເຣ (3.10)

* ສັຕຣູເຫັນສັຕຣູ ຫລື ຄົນມີເວຣເຫັນຄົນມີເວຣ (ຕໍ່ກັນ) ແລ້ວຕ່າງຄົນເຮັດຄວາມຈິບຫາຍ (ແກ່ກັນ) ຢ່າງນຶ່ງຢ່າງໃດ (ສ່ວນວ່າ) ຈິຕທີ່ເຂົາຕັ້ງໄວ້ແລ້ວຜິດ ເພິ່ງເຮັດໃຫ້ເຂົາຊົ່ວຊາມກວ່າຄວາມຈິບຫາຍນັ້ນໆ (ອີກຊ້ຳ).

L'ennemi blesse l'ennemi, le haineux blesse le haineux, mais pire est le mal causé par un mental mal dirigé.

A well-directed mind does to a person far greater good than one's parents or one's kinsmen.

43. *Na taṁ mātā pitā kayirā*
aññē vāpi ca ñātakā
sammāpaṇihitaṁ cittaṁ
seyyasō naṁ tatō karē. (3:11)

What neither mother, nor father,
nor any other relative could do,-
a well-directed mind does,
and thereby elevates one.

(43) *ນະ ຕັງ ມາຕາ ປິຕາ ກະຍິຣາ* *ອັນເຍວາປິ ຈະ ຍາຕະກາ*
ສັມມາປະນິຫິຕັງ ຈິຕຕັງ *ເສຍຍະໂສ ນັງ ຕະໂຕ ກະເຣ (3.11)*

* ມາດາບິດາ ກໍດີ ຫລື ຍາຕທັງຫລາຍອື່ນໆ ອີກກໍຕາມ ກໍບໍ່ເພິ່ງເຮັດເຫຕນັ້ນໃຫ້ (ແກ່ເຂົາ)ໄດ້ (ແຕ່ວ່າ) ຈິຕທີ່ເຂົາຕັ້ງໄວ້ຊອບແລ້ວ ເພິ່ງເຮັດເຂົາໃຫ້ປະເສີຖ ໄດ້ກວ່າ ທີ່ຄົນເຫລົ່ານັ້ນເຮັດໃຫ້ໄດ້.

Ni mère, ni père, ni aucun proche ne nous rendra aussi heureux qu'un mental bien dirigé.

4. ປຸປຜະ ວັຄ

Who will comprehend this well-taught Dhamma as a garland-maker selects his flowers?

44.	*Kō imaṁ paṭhaviṁ vijessati* *yamalōkañca imaṁ sadēvakaṁ?* *Kō dhammapadaṁ sudēsitaṁ* *kusalō puppham' iva pacessati?* (4:1)	Who shall conquer this earth (self), and the realm of Yama, and this world together with the Devas? Who shall investigate the well-taught Path of Virtue even as an expert (garland-maker) would pluck flowers?

(44) *ໂກ ອິມັງ ປະຖະວິງ ວິເຊສສະຕິ* *ຍະມະໂລກັນຈະ ອິມັງ ສະເທວະກັງ*
ໂກ ທັມມະປະທັງ ສຸເທສິຕັງ *ກຸສະໂລ ປຸປຜະມິວະ ປະເຈສສະຕິ* (4.1)

* ໃຜຈັກຮູ້ຄັກ ເຊິ່ງແຜ່ນດິນ (ອັຕຕະພາພ) ນີ້ ກັບຍົມໂລກ ແລະ ມະນຸສໂລກກັບທັງ ເທວະໂລກໄດ້ ໃຜຈະເລືອກບົທແຫ່ງທັມ ທີ່ເຮົາ (ຕະຖາຄົຕ) ສຳແດງແລ້ວ ໄດ້ດັ່ງ ຊ່າງດອກໄມ້ຜູ້ສລາດ ເລືອກເກັບດອກໄມ້ ສະນັ້ນແລ.

Qui domptera ce monde-ci et le royaume de Yama (la mort) avec ses déites? Qui saura rassembler les strophes du Sublime Enseignement comme un bouquet de fleurs?

Like a garland-maker, a Learner on the Path will comprehend this well-taught Dhamma.

45. *sēkhō paṭhaviṁ vijessati*
Yamalōkañca imaṁ sadēvakaṁ
sēkhō dhammapadaṁ sudēsitaṁ
kusalō puppham'iva pacessati. (4:2)

A Sekha Saint shall conquer this earth and the realm of Yama, and this world together with the Devas. A sekha Saint shall investigate, the well-taught Path of Virtue even as an expert (garland-maker) would pluck flowers.

(45) ເສໂຂ ປະຖະວິງ ວິເຊສສະຕິ — ຍະມະໂລກັນຈະ ອິມັງ ສະເທວະກັງ
ເສໂຂ ທັມມະປະທັງ ສຸເທສິຕັງ — ກຸສະໂລ ປຸປຜະມິວະ ປະເຈສສະຕິ (4.2)

* ເສຂະບຸຄຄົລ ຈັກຮູ້ຄັກເຊີ່ງແຜ່ນດິນ (ອັຕຕະພາພ) ນີ້ ກັບຍົມໂລກ ແລະ ມະນຸສໂລກນີ້ ກັບທັງເທວະໂລກໄດ້. ເສຂະບຸຄຄົລ ຈັກເລືອກບົທແຫ່ງທັມທີ່ເຮົາ (ຕະຖາຄົຕ) ສຳແດງແລ້ວດັ່ງຊ່າງດອກໄມ້ຜູ້ສລາດ ເລືອກເກັບດອກໄມ້ໄດ້ ນັ້ນແລ.

Le disciple domptera ce monde-ci et le royaume de Yama avec ses déites; le disciple saura rassembler habilement les strophes du Sublime Enseignement comme on fait un bouquet de fleurs.

Viewing this body as foam and a mirage, one avoids the shafts of death and goes beyond him.

46. *Phēṇūpamaṁ kāyam'imaṁ viditvā marīcidhammaṁ abhisambudhānō chetvāna mārassa papupphakāni adassanam maccurājassa gacchē.* (4:3)

Knowing that this body is like unto froth and comprehending its mirage-nature, One should destroy the flowery shafts of the king of death (Mara), and pass beyond the king of death.

(46) ເຜນູປະມັງ ກາຍະມິມັງ ວິທິຕວາ ມະຣີຈິທັມມັງ ອະພິສັມພຸທາໂນ
ເສຕວານະ ມາຣັສສະ ປະປຸປຜະການິ ອະທັສສະມັງ ມັຈຈຸຣາຊັສສະ ຄັຈເສ (4.3)

* ທ່ານຜູ້ຮູ້ຄັກເຊິ່ງກາຍນີ້ວ່າ ເປັນດັ່ງຟອດນ້ຳແລ້ວ ຮູ້ຄັກເຊິ່ງກາຍນີ້ວ່າ ເປັນດັ່ງພຍັບແດດ ເພິ່ງຕັດກ້ານດອກໄມ້ທັງຫຼາຍຂອງມາຣ (ຄື ວັຕຕະ 3) ເສັຽແລ້ວ ຈຶ່ງໄປເຖິງສະຖານທີ່ບໍ່ເຫັນຂອງມັຈຈຸຣາຊ (ຄື ພຣະນິພພານ) ໄດ້.

Celui qui sait son corps éphémère comme l'écume et illusoire comme un mirage, détournera la flèche fleurie de Mara et ne sera pas rejoint par le seigneur de la mort.

As a flood sweeps away a sleeping village, death carries away the heedlessly sensuous.

47.	*Pupphāni h'ēva pacinantaṁ* *byāsattamanasaṁ naraṁ* *suttaṁ gāmaṁ mahōghō'va* *maccu ādāya gacchati.* (4:4)	The man who gathers flowers (of sensual pleasures), whose mind is distracted, death carries him off as a great flood, the sleeping village.

(47) *ປຸປຜານິ ເຫວະ ປະຈິນັນຕັງ* *ພຍາສັຕຕະມະນະສັງ ນະຣັງ*
ສັຕຕັງ ຄາມັງ ມະໂຫໂຄວະ *ມັຈຈຸ ອາທາຍະ ຄັຈສະຕິ (4.4)*

* ຄວາມຕາຍ ຍ່ອມພາເອົາຄົນຜູ້ມີໃຈຂ້ອງໃນອາຣົມນ໌ຕ່າງໆ ມົວເມົາ ເກັບດອກໄມ້ ທັງຫຼາຍ (ຄືປັນຈະກາມຄຸນ) ຢູ່ນັ້ນ ໄປ ດັ່ງນ້ຳຖ້ວມຫຼວງ ພັດພາເອົາໄທບ້ານ (ຝູງຊົນ) ທີ່ (ມົວເມົາ) ນອນຫຼັບແລ້ວ ໄປ ທັ້ນແລ.

L'homme qui s'attache à cueillir les plaisirs comme des fleurs, est saisi par la mort qui l'emportera comme un torrent débordé emporte un village endormi.

Death grabs the pursuer of sensual pleasures at will before reaching the point of satiety.

48. *Pupphāni h'ēva pacinantaṁ*
byāsattamanasaṁ naraṁ
atittaṁ yēva kāmēsu
antakō kurutē vasaṁ. (4:5)

The man who gathers flowers (of sensual pleasures),
Whose mind is distracted,
and who is insatiable in desires,-
the Destroyer brings under his sway.

(48) *ປຸບຜານິ ເຫວະ ປະຈິນັນຕັງ*
ອະຕິຕຕັງ ເຍວະ ກາເມສຸ

ພຍາສັຕຕະມະນະສັງ ນະຣັງ
ອັນຕະໂກ ກຸຣຸເຕ ວະສັງ (4.5)

* ຄວາມຕາຍ ຍ່ອມເຮັດຄົນທີ່ມີໃຈຂ້ອງແລ້ວໃນອາຣົມນ໌ຕ່າງໆ (ມົວເມົາ) ເກັບດອກໄມ້ ທັງຫລາຍ (ຄື ປັນຈະກາມຄຸນ) ຢູ່ ບໍ່ເບື່ອແລ້ວໃນກາມຄຸນທັງຫລາຍເລີຍ ນັ້ນແລ ໃຫ້ ໄປສູ່ອຳນາຈຂອງຕົນ.

Celui qui cueille avidemment les fleurs du plaisir, est surpris par la mort avant même d'être rassasie.

The mendicant must sojourn the village for his needs gently like a bee on a flower.

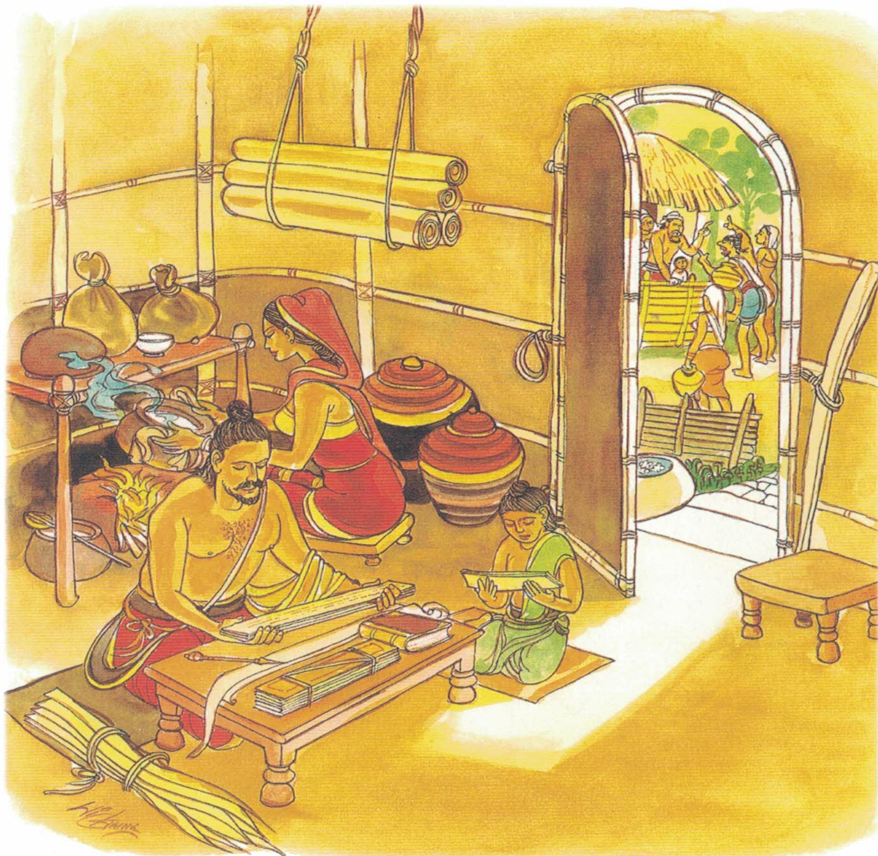
49. *Yathā pi bhamarō pupphaṁ*
vaṇṇagandhaṁ ahēṭhayaṁ
palēti rasamādāya
ēvaṁ gāmē munī carē. (4:6)

As a bee, without harming the flower,
its colour or scent, flies a way,
collecting only the honey,
so should the sage wander in the village.

(49) ຍະຖາປິ ພະມະໂຣ ປຸປຜັງ
ວັນນະຄັນທັງ ອະເຫຖະຍັງ
ປະເລຕິ ຣະສະມາທາຍະ
ເອວັງ ຄາເມ ມຸນີ ຈະເຣ (4.6)

* ແມ່ເຜີ້ງ ບໍ່ເຮັດດອກໄມ້ທັງສີ ແລະ ກິ່ນ ໃຫ້ເສັຽຫາຍ ພາເອົາແຕ່ຣົສ (ຣົສຊາດ) ບິນໄປ ສັນໃດ ມຸນີ (ຜູ້ຮູ້) ເພິງທ່ຽວໄປໃນບ້ານ ສັນນັ້ນ.

Que le sage vive en son village comme l'abeille recueille le nectar sans avoir abimé la fleur dans sa couleur et dans son parfum.

Consider only your own commissions and omissions and not those of others.

50. *Na parēsaṁ vilōmāni*
na parēsaṁ katākataṁ
attanō va avekkheyya
katāni akatāni ca. (4:7)

He should not regard the faults of others,
things done and left undone by others,
but his own deeds done
and undone.

(50) ນະ ປະເຣສັງ ວິໂລມານິ
ອັຕຕະໂນ ວະ ອະເວກເຂຍຍະ

ນະ ປະເຣສັງ ກະຕາກະຕັງ
ກະຕານິ ອະກະຕານິ ຈະ (4.7)

* ຄວາມເວົ້າທີ່ຫຽາບຮ້າຍຂອງຜູ້ອື່ນ ວຽກການທີ່ເຮັດ ຫລື ຍັງບໍ່ເຮັດຂອງຜູ້ອື່ນ (ບໍ່ແມ່ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ) ຄົນບໍ່ຄວນເພ່ງເລັງຫາ (ແຕ່) ຄວນຄຳນຶງເຖິງ ແຕ່ສິ່ງທີ່ເຮັດແລ້ວ ແລະ ຍັງບໍ່ເຮັດຂອງຕົນທ່ນັ້ນ.

Ne vous occupez point des méchantes paroles d'autrui, ni de leurs actes, ni de leurs négligences. Soyez plutôt conscients de vos propres actes et de vos propres négligences.

Mere sweet words which one never practises, are like flowers without fragrance.

51. *Yathāpi ruciraṁ pupphaṁ*
vaṇṇavantaṁ agandhakaṁ
ēvaṁ subhāsitā vācā
aphalā hōti akubbatō. (4:8)

As a flower that is lovely and beautiful,
but is scentless, even so fruitless
is the well-spoken word
of one who does it not.

(51) *ຍະຖາປິ ຣຸຈິຣັງ ປຸປຜັງ*
ເອວັງ ສຸພາສິຕາ ວາຈາ

ວັນນະວັນຕັງ ອະຄັນທະກັງ
ອະພະລາ ໂຫຕິ ອະກຸພພະໂຕ (4.8)

* ວາຈາ ເປັນສຸພາສິຕ ຍ່ອມບໍ່ມີຜົລແກ່ຄົນຜູ້ບໍ່ເຮັດນຳ ຄືກັບດອກໄມ້ມີຮູບຊົງງາມ ມີສີສັນດີ ແຕ່ບໍ່ມີກິ່ນ ຫັ້ນແລ.

Semblables à de belles fleurs brillantes et sans parfum sont les paroles éloquentes qui ne portent pas le fruit de l'action.

Sweet words which are put into practice are like flowers, beautiful, colourful and fragrant.

52. *Yathāpi ruciraṁ pupphaṁ*
vaṇṇavantaṁ sagandhakaṁ
ēvaṁ subhāsitā vācā
saphalā hōti sakubbatō. (4:9)

As a flower that is lovely,
beautiful, and scent-laden,
even so fruitful is the well-spoken word
of one who does it.

(52) *ຍະຖາປິ ຣຸຈິຣັງ ປຸປຜັງ*
ເອວັງ ສຸພາສິຕາ ວາຈາ

ວັນນະວັນຕັງ ສະຄັນທະກັງ
ສະຜະລາ ໂຫຕິ ສຸກຸພພະໂຕ (4.9)

* ວາຈາເປັນສຸພາສິຕ ຍ່ອມເປັນຂອງມີຜົລແກ່ຜູ້ເຮັດນຳໂດຽໂຄຣົພ ຄືກັບດອກໄມ້ມີຮູບຊົງດີ
ມີທັງສີ ແລະ ມີກິ່ນຫອມ ທັ້ນແລ.

Semblables à de belles fleurs brillantes et parfumées sont
les paroles pleines de sens portant le fruit de l'action.

All mortals must do plentiful good deeds like making garlands out of a mass of flowers.

53. *Yathāpi puppharāsimhā*
kayirā mālāguṇē bahū
ēvaṁ jātēna maccēna
kattabbaṁ kusalaṁ bahuṁ. (4:10)

As from a heap of flowers
many a garland is made,
even so many good deeds
should be done by one born a mortal.

(53) *ຍະຖາປິ ປຸປຜະຣາສິມຫາ* *ກະຍິຣາ ມາລາຄຸເນ ພະຫູ*
ເອວັງ ຊາເຕນະ ມັຈເຈນະ *ກັຕຕັພພັງ ກຸສະລັງ ພະຫຸງ (4.10)*

* ຜູ້ເກີດແລ້ວຊຶ່ງຕ້ອງຕາຍເປັນທັມດາ ກໍຄວນສ້າງແຕ່ບຸນກຸສົລໃຫ້ຫລາຍ ຄ້າຍຄືກັບ ນາຍມາລາກາຣ ເຮັດເປັນພວງມາລາ ຈາກດອກໄມ້ຈຳນວນຫລາຍ ສັນນັ້ນແລ.

De même qu'un monceau de fleurs peut faire nombre de guirlandes, ainsi beaucoup de bonnes actions doivent être accomplies par seul mortel.

Scent of flower or sandal goes not against the wind. But fragrance of virtue blows everywhere.

54. *Na pupphagandhō paṭivātamēti*
na candanaṁ tagaramallikā vā
satañca gandhō paṭivātamēti
sabbā disā sappurisō pavāti. (4:11)

The perfume of flowers blows not against the wind, nor does the fragrance of sandal-wood, Tagara, and jasmine The fragrance of the virtuous does blow against the wind; the virtuous man pervades every direction.

(54) *ນະ ປຸປຜະຄັນໂທ ປະຕິວາຕະເມຕິ ນະ ຈັນທະນັງ ຕະຄະຣະມັລລິກາ ວາ*
ສະຕັນຈະ ຄັນໂທ ປະຕິວາຕະເມຕິ ສັພພາ ທິສາ ສັປປຸຣິໂສ ປະວາຕິ (4.11)

* ກິ່ນດອກໄມ້ຍ່ອມຂືນລົມໄປບໍ່ໄດ້ ກິ່ນໄມ້ຈັນ ຫລື ເກສນາ ກິ່ນມະລິວັນ ກໍຂືນລົມໄປບໍ່ໄດ້. ສ່ວນວ່າ ກິ່ນຂອງສັບບຸຣຸສທັງຫລາຍ ຍ່ອມໄປຂືນທາງລົມໄດ້ (ກິ່ນ) ສັບບຸຣຸສຍ່ອມຟຸ້ງ (ກະຈາຍ) ໄປໄດ້ທົ່ວທຸກທິສ.

La senteur de fleurs, ou du santal, ou de l'encens, ou du jasmin ne remonte pas le vent; mais le parfum de la sagesse remonte le vent. Dans toutes les directions, l'homme sage répand le parfum de sa vertu.

Of all fragrances like that of sandal, lavender and jasmine, fragrance of virtue is supreme.

55. *Candanaṁ tagaraṁ vā'pi*
uppalaṁ atha vassikī
ētēsaṁ gandhajātānaṁ
sīlagandhō anuttarō. (4:12)

Sandalwood, Tagara, lotus, jasmine,
of all these kinds of fragrance,
the perfume of virtue
is by far the best.

(55) ຈັນທະນັງ ຕະຄະຣັງ ວາປີ
ເອເຕສັງ ຄັນທະຊາຕານັງ

ອຸປປະລັງ ອະຖະ ວາສິກີ
ສີລະຄັນໂທ ອະນຸຕຕະໂຣ (4.12)

* ໄມ້ຈັນກໍດີ ເກສນາກໍດີ ດອກອຸບົລກໍດີ ດອກມະລິກໍດີ (ເຖິງມີກິ່ນຫອມ) ແຕ່ກິ່ນຂອງ ສີລ (ຫອມ) ເປັນຍອດຍ້ຽມ ກວ່າກິ່ນຂອງສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ.

Bien au-dessus de l'odeur du santal ou de l'encens; ou du lotus, ou du jasmin, règne le parfum de la sagesse.

The fragrance of the virtuous wafts even among the gods. All others fall short of that.

56. *Appamattō ayaṁ gandhō*
yāyaṁ tagaracandanī
yō ca sīlavataṁ gandhō
vāti dēvēsu uttamō. (4:13)

Of little account is
the fragrance of Tagara or sandalwood
The fragrance of the virtuous that blows
even amongst the Devas is excellent.

(56) *ອັປປະມັຕໂຕ ອະຍັງ ຄັນໂທ* *ຍວາຍັງ ຕະຄະຣະຈັນທະນີ*
ໂຍ ຈະ ສີລະວະຕັງ ຄັນໂທ *ວາຕິ ເທເວສຸ ອຸຕຕະໂມ (4.13)*

ໝາຍເຫດ: ສະບັບພາສາລາວ ຍວາຍັງ ສະບັບພາສາອັງກິດ ຍາຍັມ

* ກິ່ນເກສນາ ແລະ ໄມ້ຈັນ ຈຳພວກນີ້ ມີປະມານນ້ອຍ ສ່ວນວ່າກິ່ນຂອງທ່ານ ຜູ້ຊົງສີລ
ທັງຫລາຍນັ້ນ ສູງສຸດຟ້າ ປີວໄປທັງໃນໂລກເທວະດາ ແລະ ມະນຸສ.

Faible est la senteur de l'encens et du santal comparée à celle de la sagesse qui monte vers les plus hautes déites.

Of the diligent and the virtuous totally freed through wisdom, death never tracks the path.

57. *Tēsaṁ sampannasīlānaṁ*
appamādavihārinaṁ
sammadaññā vimuttānaṁ
Mārō maggaṁ na vindati. (4:14)

As upon a heap of rubbish thrown on the highway, a sweet smelling and charming lotus there may grow; even so, amongst the rubbish of beings, a disciple of the fully Enlightened One outshines in wisdom the blind worldlings.

(57) *ເຕສັງ ສັມປັນນະສີລານັງ ອັປປະມາທະວິຫາຣິນັງ*
ສັມມະທັນຍາ ວິມຸຕຕານັງ ມາໂຣ ມັຄຄັງ ນະ ວິນທະຕິ (4.14)

* ມາຣ ຍ່ອມບໍ່ພົ້ທາງຂອງທ່ານທັງຫລາຍ ຜູ້ມີສີລບໍຣິບູນແລ້ວ ຜູ້ຢູ່ດ້ວຍຄວາມບໍ່ຜມາທ ຜູ້ຮູ້ຊອບ ຫລຸດພົ້ນແລ້ວ (ຈາກກິເລສ)

Comme un lys embaumé jaillit d'un monceau de déchets sur les bords de la route, de même le disciple du Sublime Eveillé rayonne de savoir parmi la masse des aveugles du monde.

Just as a fragrant and lovely lotus may blossom forth out of a garbage-heap on the roadside…

58. *Yathā saṅkāradhānasmiṁ*
ujjhitasmiṁ mahāpathē
padumaṁ tattha jāyētha
sucigandhaṁ manōramaṁ. (4:15)

Mara finds not the path of those
who are full of virtue,
heedful in living,and
by right knowledge, freed.

(58) *ຍະຖາ ສັງກາຣະທານັສມິງ*
ປະທຸມັງ ຕັດຖະ ຊາເຍຖະ

ອຸຊຊິຕັສມິງ ມະຫາປະເຖ
ສຸຈິຄັນທັງ ມະໂນຣະມັງ (4.15)

* ດອກປະທຸມ (ດອກບົວ) ເຖິງແມ່ນເກີດໃນຂີ້ຕົມທີ່ເປັນຄືກອງຂີ້ເຫຍື້ອ ເຊິ່ງເຂົາຖອກຖິ້ມຢູ່ຂອກທາງໃຫຍ່ນັ້ນ ກໍຍັງມີກິ່ນຫອມເປັນທີ່ຊື່ນໃຈ ຢູ່ສັນໃດ ພຣະສາວົກຂອງພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າ ກໍຄືກັນ ແມ່ນຈະເກີດໃນຫມູ່ຄົນຜູ້ເປັນດັ່ງກອງຂີ້ເຫຍື້ອ (ທຸກຂ໌ຈົນ ຫລື ຍາກໄຮ້) ກໍຍັງຍ່ອມຮຸ່ງເຮືອງຍ້ອນປັນຍາຖ້ວມປຸຖຸຊົນທັງຫລາຍ ທີ່ເປັນຜູ້ບອດມືດໄດ້.

Quant aux êtres constamment vigilants et libérés par la souveraine sagesse, Mara ignore le chemin qu'ils suivent.

5. ພາລະ ວັຄ

Likewise in this worldly mess, the disciple outshines the blinded worldlings by his wisdom.

59. *Ēvaṁ saṅkārabhūtēsu*
andhabhūtē puthujjanē
atirōcati paññāya
Sammāsambuddhasāvakō. (4:16)

So among rubbish-beings,
common humans blind-become,
the Perfect Buddha's pupil
Outshines with wisdom bright.

(59) *ເອວັງ ສັງກາຣະພູເຕສຸ* *ອັນທະພູເຕ ປຸຖຸຊະເນ*
ອະຕິໂຣຈະຕິ ປັນຍາຍະ *ສັມມາສັມພຸທທະສາວະໂກ (4.16)*

* ດອກປະທຸມ (ດອກບົວ) ເຖິງແມ່ນເກີດໃນຂີ້ຕົມທີ່ເປັນຄືກອງຂີ້ເຫຍື້ອ ເຊິ່ງ ເຂົາຖອກຖິ້ມຢູ່ຂອກທາງໃຫຍ່ນັ້ນ ກໍຍັງມີກິ່ນຫອມເປັນທີ່ຊື່ນໃຈ ຢູ່ສັນໃດ ພຣະ ສາວົກຂອງພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າ ກໍຄືກັນ ແມ່ນຈະເກີດໃນຫມູ່ຄົນຜູ້ເປັນດັ່ງ ກອງຂີ້ເຫຍື້ອ (ທຸກຂ໌ ຫລື ຍາກໄຮ້) ກໍຍັງຮຸ່ງເຮືອງຍ້ອນປັນຍາ ຖ້ວນປຸຖຸຊົນ ທັງຫລາຍ ທີ່ເປັນຜູ້ບອດມືດໄດ້.

Comme un lys embaumé jaillit d'un monceau de déchets sur les bords de la route, de même le disciple du Sublime Eveillé rayonne de savoir parmi la masse des aveugles du monde.

To the sleepless, night is long; to the weary, the league; to the ignorant the cycle of existence.

60. *Dīghā jāgaratō ratti*
dīghaṁ santassa yōjanaṁ
dīghō bālānaṁ saṁsārō
saddhammaṁ avijānataṁ. (5.1)

Long is the night of the wakeful;
long is the league to the weary;
long is the circle of rebirths to fools
that know not the sublime Truth.

(60) *ທີຄາ ຊາຄະຣະໂຕ ຣັຕຕິ*
ທີຄັງ ສັນຕັສສະ ໂຍຊະນັງ
ທີໂຄ ພາລານະ ສັງສາໂຣ
ສັທທັມມັງ ອະວິຊານະຕັງ (5.1)

* ຣາຕຣີຂອງຜູ້ຕື່ນຢູ່ ເປັນຄືນນານ (ນານແຈ້ງ) ໂຍຊະນະ (ຣະຍະທາງ) ຂອງຄົນເມື່ອຍລ້າແລ້ວເປັນທາງໄກ ວັຕຕະສິງສາຣຂອງພວກຄົນພາລ ຜູ້ບໍ່ຮູ້ຈັກພຣະສັທທັມກໍໂຍຊຍາວ (ຄາວໄກ).

Longue est la nuit pour celui qui veille; longue est la route pour celui qui est las de marcher; longue est la suite des naissances et des morts pour l'insensé qui ne connait pas la Loi.

If one finds no equal or superior for company, a solitary career is commendable.

61. *Carañcē nādhigaccheyya*
seyyaṁ sadisamattanō
ēkacariyaṁ daḷhaṁ kayirā
natthi bālē sahāyatā. (5:2)

If a seeker should not find a companion
who is better or equal, he should resolutely
pursue the solitary course,
there is no fellowship with the fool.

(61) *ຈະຣັນເຈ ນາທິຄັຈເສຍຍະ* *ເສຍຍັງ ສະທິສະມັຕຕະໂນ*
ເອກະຈະຣິຍັງ ທັລຫັງ ກະຍິຣາ *ນັຕຖິ ພາເລ ສະຫາຍະຕາ (5.2)*

* ຖ້າບຸຄຄົລ ເມື່ອທ່ຽວໄປ ບໍ່ພົບພໍ້ສະຫາຍຜູ້ປະເສີຖກວ່າ ຫຼື ຜູ້ ສເມີກັບຕົນ ເພິງເຮັດຄວາມເປັນຜູ້ດຽວທ່ຽວໄປ ໄວ້ໃຫ້ຫມັ້ນ ຍ້ອນວ່າ ຄຸນສົມບັຕ ເຄື່ອງເປັນສະຫາຍໃນຄົນພາລ ບໍ່ມີ.

Si un voyageur ne rencontre pas son supérieur ou son égal, que bravement il continue son chemin solitaire; il n'y a pas de camaraderie avec un insensé.

The unwise man prides over his children and his wealth. But he has not even himself.

62. *Puttā m'atthi dhanamṁ'atthi*
iti bālō vihaññati
attā hi attanō natthi
kutō puttā kutō dhanaṁ? (5:3)

I have sons, I have wealth,-
so think the fool and is troubled.
Verily, he himself is not of his own.
Whence sons? Whence wealth?

(62) *ປຸຕຕາມັຕຖິ ທະນະສັຕຖິ* *ອິຕິ ພາໂລ ວິຫັນຍະຕິ*
ອັຕຕາ ຫິ ອັຕຕະໂນ ນັຕຖິ *ກຸໂຕ ປຸຕຕາ ກຸໂຕ ທະນັງ* (5.3)
<u>ຫມາຍເຫດ:</u> ສະບັບພາສາລາວ ທະນະສັຕຖິ ສະບັບພາສາອັງກິດ ທະນະມັຕຖິ

* ຄົນພາລ ຍ່ອມເດືອດຮ້ອນຢູ່ ຍ້ອນຄິດຄະນຶງວ່າ " ລູກທັງຫລາຍຂອງກູມີຢູ່ ຊັພ ຂອງກູມີຢູ່ " ອັນທີ່ແທ້ ຕົນກໍຍັງບໍ່ແມ່ນຂອງຕົນ ລູກທັງຫລາຍຈັກມີມາແຕ່ໃສ ຊັພຈັກມີມາແຕ່ໃສ.

" Ces enfants sont à moi, ces richesses sont à moi". Telles sont les pensées qui tourmentent l'insensé. Il ne s'appartient pas à soi-même; encore moins possède-t-il des enfants et des richesses.

An unwise man who knows he's a fool is a wise man thereby. Knowing it not he's truly a fool.

63. ***Yō bālō maññati bālyaṁ***
paṇḍitō vāpi tēna sō
bālō ca paṇḍitamānī
sa vē bālō'ti vuccati. (5:4)

The fool aware of his folly,
in so far is wise.
But the fool who thinks himself wise,
is called a fool indeed.

(63) ໂຍ ພາໂລ ມັນຍະຕິ ພາລະຍັງ
ພາໂລ ຈະ ປັນທິຕະມານີ

ປັນທິໂຕ ວາປິ ເຕນະ ໂສ
ສະເວ ພາໂລຕິ ວຸຈຈະຕິ (5.4)

* ຜູ້ໃດເປັນຄົນພາລ ຍັງບໍ່ຮູ້ເນື້ອຄວາມທີ່ຕົນເປັນຄົນພາລ ຄົນນັ້ນ ຍັງເປັນບັນດິຕ ໄດ້ແດ່ ສ່ວນວ່າ ຄົນໃດເປັນຄົນພາລມີຄວາມສຳຄັນວ່າຕົນເປັນບັນດິຕ ຄົນນັ້ນ ແລ ເຮົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າ ເປັນຄົນພາລແທ້.

L'insensé qui connait sa sottise, est au moins sage en cela. Mais l'insensé qui se croit sage, passe à juste titre pour un fou parmi les hommes.

The unwise misses the Dhamma though close to the wise, like a spoon misses flavour of food.

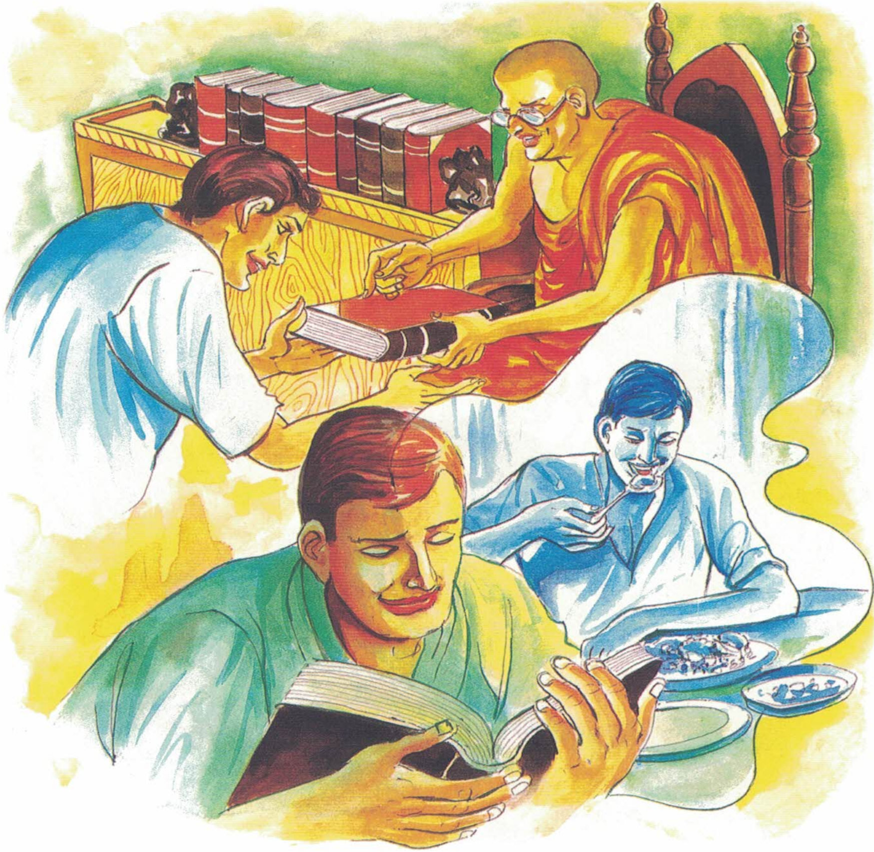
64. *Yāvajīvam pi cē bālō*
paṇḍitaṁ payirupāsati
na sō dhammaṁ vijānāti
dabbī sūparasaṁ yathā. (5:5)

Though all his life a fool associates
with a wise man,
he yet remains ignorant of the Truth,
as the spoon, the flavour of the soup.

(64) *ຍາວະຊີວັມປິ ເຈ ພາໂລ*
ປັນທິຕັງ ປະຍິຣຸປາສະຕິ
ນະໂສ ທັມມັງ ວິຊານາຕິ
ທັພພິ ສູປະຣະສັງ ຍະຖາ (5.5.)

* ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄົນພາລເຂົ້າໄປນັ່ງໃກ້ບັນດິຕ ຈົນຕລອດຊີວິຕ ເຂົາກໍຍ່ອມບໍ່ຮູ້ແຈ້ງທັມ ຄືດັ່ງຈອງບໍ່ຮູ້ຣົສແກງ ທັ້ນແລ.

Si un insensé est associé à un homme sage même toute sa vie, il reste ignorant de la vérité comme la cuillère ignore le goût de la soupe.

The wise speedily gathers the Dhamma from the wise like the tongue the flavour of food.

65. *Muhuttamapi cē viññū*
paṇḍitaṁ payirupāsati
khippaṁ dhammaṁ vijānāti
jivhā sūparasaṁ yathā. (5:6)

Though, for a moment only,
an intelligent person associates with a wise man,
speedly he learns the truth
as the tongue the flavour of the soup.

(65) *ມຸຫຸຕຕະມະປິ ເຈ ວິນຍູ* *ປັນທິຕັງ ປະຍິຣຸປາສະຕິ*
ຂິປປັງ ທັມມັງ ວິຊານາຕິ *ຊິວຫາ ສູປະຣະສັງ ຍະຖາ (5.6)*

* ຖ້າແມ່ນວ່າ ວິນຍູຊົນ ເຂົ້າໄປນັ່ງໃກ້ບັນດິຕພຽງບຶດນຶ່ງຍາມດຽວ (ກໍ) ຍ່ອມ
ຮູ້ທັມໄດ້ໂດຽວ່ອງໄວ ຄືລີ້ນຮູ້ຣົສແກງ ທັ້ນແລ.

Si un homme intelligent est associé à un homme sage,
une seule minute à un homme sage, il connaîtra promptement
la verité, comme la langue perçoit la saveur de la soupe.

The unwise committing crimes of evil consequences live as enemies to themselves.

66. *Caranti bālā dummēdhā*
amittēn'ēva attanā
karontā pāpakaṁ kammaṁ
yaṁ hōti kaṭukapphalaṁ. (5:7)

The foolish, the unwise behave
to themselves as enemies,
doing evil deeds
the fruit whereof is bitter.

(66) *ຈະຣັນຕິ ພາລາ ທຸມເມທາ*
ອະມິຕເຕເນວະ ອັຕຕະນາ
ກະໂຣນຕາ ປາປະກັງ ກັມມັງ
ຍັງ ໂຫຕິ ກະຕຸກັປຜະລັງ (5.7)

* ຄົນພາລ ຜູ້ມີປັນຍາຊົ່ວຊາມທັງຫຼາຍ ມີຕົນເຫມືອນກັບເປັນສັຕຣູ (ຂອງຕົນເອງ)
ຍ່ອມທ່ຽວເຮັດ ກັມຊົ່ວ ອັນມີຜົລເຜັດຮ້ອນສເນີ.

Les insensés, les fous n'ont pas de pires ennemis qu'eux mêmes; amer est le fruit qu'ils recueillent de leurs mauvaises actions.

That action which is likely to make one repent later*, is not good action at all.*

67. *Na taṁ kammaṁ kataṁ sādhu*
yaṁ katvā anutappati
yassa assumukhō rōdaṁ
vipākaṁ paṭisēvati. (5:8)

That deed is not well done which, being done, one afterwards repents, and the fruit whereof is received with tears and lamentations.

(67) *ນະ ຕັງ ກັມມັງ ກະຕັງ ສາທຸ*
ຍັສສະ ອັສສຸມຸໂຂ ໂຣທັງ

ຍັງ ກັຕວາ ອະນຸຕັປປະຕິ
ວິປາກັງ ປະຕິເສວະຕິ (5.8)

* ຄົນເຮັດກັມໃດແລ້ວ ຍ່ອມມີເດືອດຮ້ອນ ມີໜ້າຊຸ່ມອຶນດ້ວຍນ້ຳຕາ ຮ້ອງໄຫ້ ສເວີຍຜົລຂອງກັມໃດ ກັມທີ່ເຂົາເຮັດແລ້ວນັ້ນ ບໍ່ດີເລີຍ.

Il n'est pas bien de commettre un acte qui apporte des regrets et dont le fruit sera accueilli avec des larmes et des lamentations.

Deeds whose results one faces with glee, without remorse, are good deeds indeed.

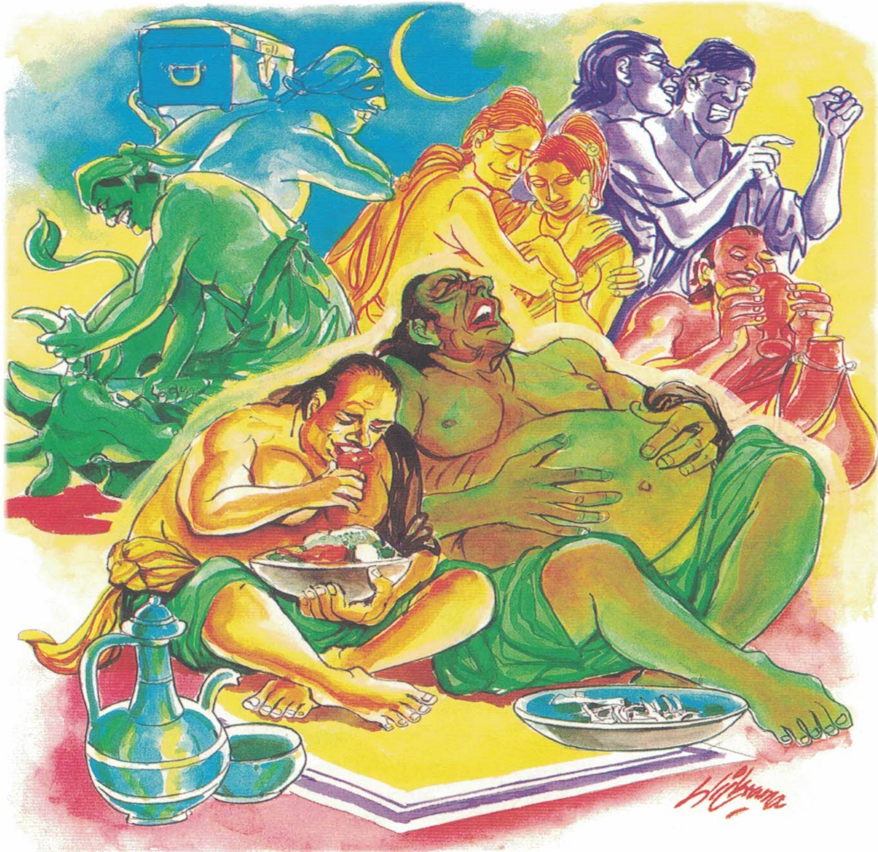
68. *Tañca kammaṁ kataṁ sādhu*
yaṁ katvā nānutappati
yassa patītō sumanō
vipākaṁ paṭisēvati. (5:9)

Well done is that deed which, done,
brings no regret;
the fruit whereof is received
with delight and satisfaction.

(68) *ຕັນຈະ ກັມມັງ ກະຕັງ ສາທຸ*
ຍັງ ກັຕວາ ນານຸຕັປປະຕິ
ຍັສສະ ປະຕີໂຕ ສຸມະໂນ
ວິປາກັງ ປະຕິເສວະຕິ (5.9)

* ສ່ວນບຸຄຄົລເຮັດກັມໃດແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ນຳຄວາມເດືອດຮ້ອນ (ມາໃຫ້) ເຖິງຄວາມອີ່ມໃຈ ມີໃຈດີ ສເວີຍຜົລຂອງກັມໃດຢູ່ ກັມອັນບຸຄຄົລເຮັດແລ້ວນັ້ນ ເປັນການດີ.

Cet acte est bien fait, qui n'apporte aucun regret et dont le fruit est accueilli avec délices et satisfaction.

The unwise thinks evil deeds are sweet till they ripen not. As they ripen he's plunged in grief.

69. *Madhū'va maññati bālō*
yāva pāpaṁ na paccati
yadā ca paccatī pāpaṁ
atha bālō dukkhaṁ nigacchati. (5:10)

' It is sweet as honey', think the fool
while as yet the evil has not ripened.
But when the evil ripens,
the fool comes to grief.

(69) *ມະທຸວາ ມັນຍະຕິ ພາໂລ* *ຍາວະ ປາປັງ ນະ ປັຈຈະຕິ*
ຍະທາ ຈະ ປັຈຈະຕິ ປາປັງ *ອະຖະ (ພາໂລ) ທຸກຂັງ ນິຄັຈສະຕິ* (5.10)

* ບາບ ຍັງບໍ່ໃຫ້ຜົລຕລອດກາລ ພຽງໃດ ຄົນພາລກໍຍັງສຳຄັນ ບາບວ່າເປັນນ້ຳເຜີ້ງຢູ່ ຕລອດ
ກາລພຽງນັ້ນ ແມ່ນເມື່ອໃດບາບໃຫ້ຜົລ ເມື່ອນັ້ນລະ ຄົນພາລຈຶ່ງພົບພໍ້ຄວາມທຸກຂ໌.

" C'est aussi doux que le miel", ainsi pense l'insensé du mal qui n'a pas encore porté ses fruits, mais quand le mal a fruitifié, alors l'insensé vient à en souffrir.

Senseless austerities of reduced eating are not worth a fragment of grasping the Dhamma.

70. *Māsē māsē kusaggēna*
bālō bhuñjētha bhōjanaṁ
na sō saṅkhatadhammānaṁ
kalaṁ agghati sōḷasiṁ. (5:11)

Month after month, a fool may eat his food from the tip of a blade of Kusa-grass; but his worth is not the sixteenth part of those who have comprehended the Truth.

(70) *ມາເສ ມາເສ ກຸສັຄເຄນະ ພາໂລ ພຸນເຊຖະ ໂພຊະນັງ*
ນະ ໂສ ສັງຂາຕະທັມມານັງ ກະລັງ ອັຄຄະຕິ ໂສລະສິງ (5.11)

* ຄົນພາລ ເຖິງຈະບໍຣິໂພຄໂພຊະນະ ດ້ວຍປາຍໃບຫຍ້າຄາເປັນເດືອນໆ ເຂົາກໍຍ່ອມບໍ່ເຖິງ ສ່ຽວທີ່ສິບຫົກ ຂອງທ່ານທີ່ມີທັມອັນນັບໄດ້ແລ້ວ (ຮູ້ທັມແລ້ວ) ທັງຫລາຍ.

Que pendant des mois, l'insensé, prenne sa nourriture sur la pointe d'un crin d'herbe de Kusa; il ne vaudra même pas seize fois moins qu'un Arahant.

Results of evil acts ripen not as swiftly as curdling milk. They smoulder like sparks under ash.

71. *Na hi pāpaṁ kataṁ kammaṁ*
sajju khīraṁ'va muccati
ḍahantaṁ bālamanvēti
bhasmacchannō'va pāvakō. (5:12)

Evil that is done does not immediately bear fruit as milk comes out at once (from the nipple or teat when sucked by a young one); it follows the fool like a smouldering spark that at last breaks out into flame.

(71) *ນະ ຫິ ປາປັງ ກະຕັງ ກັມມັງ ສັຊຊຸຂີຣັງ ວະ ມຸຈຈະຕິ*
ທະຫັນຕັງ ພາລະມັນເວຕິ ພັສມາຈສັນໂນ ວະ ປາວະໂກ (5.12)

* ກັມຊົ່ວທີ່ເຮັດແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ໃຫ້ຜົລທັນໃດໂລດ ຄືດັ່ງນ້ຳນົມສົດ ຍັງບໍ່ທັນແປຜັນໄປ (ເປັນນົມສົ້ມ) ແຕ່ກັມຊົ່ວນັ້ນ ຍ່ອມນຳເຜົາຄົນພາລຢູ່ ເໝືອນໄຟທີ່ຂີ້ເຖົ່າໝົກໄວ້ ທັ້ນແລ.

Le mal qu'on a fait ne se transforme pas tout à coup à la façon du lait qui tourne. Le mal, comme un feu qui a couvé, jaillit un jour sur l'insensé.

Learning of the unwise leads to his destruction. Blasting his goodness it ruins him totally.

72. *Yāvadēva anatthāya* *ñattaṁ bālassa jāyati* *hanti bālassa sukkaṁsaṁ* *muddhamassa vipātayaṁ.* (5:13)	Verily, the fool gains knowledge only for his ruin. It destroys his good actions while cleaving his head,(i.e.his wisdom).

(72) *ຍາວະເທວະ ອະນັຕຖາຍະ* *ຍັຕຕັງ ພາລັສສະ ຊາຍະຕິ*
ທັນຕິ ພາລັສສະ ສຸກກັງສັງ *ມຸທທະນັສສະ ວິປາຕະຍັງ (5.13)*

* ຄວາມຮູ້ ຍ່ອມເກີດແກ່ຄົນພາລ ເພື່ອຄວາມຈິບຫາຍ (ບໍ່ມີປໂຍຊ) ທີ່ນັ້ນ ຍ່ອມ ກຳຈັດ ສ່ວນແຫ່ງກຸສິລທັມຂອງຕົນເສັຍ ພ້ອມກັບເຮັດປັນຍາ ຂອງ ຄົນພາລນັ້ນ ໃຫ້ຕົກໄປ.

Quand la vaine connaissance de l'insensé a porté ses fruits, alors le bonheur de l'insensé est terminé.

Unwisely he wishes for undeserved honour, privileges, and attention in the midst of laymen.

73. *Asataṁ bhāvanamiccheyya*
Purekkhārañca bhikkhusu
āvāsēsu ca issariyaṁ
pūjā parakulēsu ca. (5:14)

Let the laymen and the monks both think highly of what I have done. In every work, great or small, let them follow me, such is the aspiration of the fool;
his self-seeking and pride increase.

(73) *ອະສັນຕັງ ພາລະມິຈເສຍຍະ ປຸເຣກຂາຣັນຈະ ພິກຂຸສຸ*
ອາວາເສສຸ ຈະ ອິສສະຣິຍັງ ປູຊາ ປະຣະກຸເລສຸ ຈະ (5.14)

* ພິກຂຸ (ຄົນ) ພາລ ຍ່ອມປາຖນາຄວາມຍົກຍ້ອງອັນບໍ່ມີໃນຕົນ ຄວາມເປັນຫົວໜ້າໃນພິກຂຸ (ຄົນ) ທັງຫຼາຍ ຄວາມເປັນໃຫຍ່ ໃນອາວາສທັງຫຼາຍ ແລະ ການບູຊາໃນຕະກູລ ແຫ່ງຊົນເຫຼົ່າອື່ນ.

" Que les séculiers et les religieux apprécient hautement ce que j'ai fait; qu'ils soient soumis aux moindres de mes ordres". Ainsi parle l'insensé, dans l'accroissement de son orgueil.

As the untutored disciple claims for recognition by monk and layman, his pride increases.

74. *Mam ēva kata maññantu*
gihī pabbajitā ubhō
Mamē'va ativasā assu
kiccākiccēsu kismici
Iti bālassa saṇkappō
icchā mānō ca vaḍḍhati. (5:15)

The fool desires undue reputation,
precedence among monks,
authority over dwellings,
and offerings in the families about.

(74) ມະເມວະ ກະຕະມັນຍັນຕຸ ຄິຫິປັພພະຊິຕາ ອຸໂພ
ມະເມວະ ອະຕິວະສາ ອັສສຸ ກິຈຈາກິຈເຈສຸ ກິສມິນຈິ
ອິຕິ ພາລັສສະ ສັງກັປໂປ ອິສສາ ມາໂນ ຈະ ວັທຖະຕິ (5.15)

* ພິກຂຸ ຜູ້ເປັນພາລ ດຳຣິວ່າ 'ຄະຣຶຫັຕ ແລະ ປັພພະຊິຕ ທັງສອງພວກ ຈົ່ງສຳຄັນວຽກການ (ອັນ) ໃຜໆ ເຮັດແລ້ວ ວ່າ ອາສັຍກູຜູ້ດຽວ (ຈຶ່ງສຳເຣັດໄດ້) ອຳນາດຍິ່ງໃຫຍ່ທັງຫລາຍຂອງກູຜູ້ດຽວ ຈົ່ງມີໃນທຸກວຽກ (ຂອງ) ບັນດາວຽກນ້ອຍໃຫຍ່ທັງຫລາຍ' ດັ່ງນີ້ແລ້ວ ຄວາມຣິສຍາ (ອິສສາ=ບັງບຽດ) ແລະ ຄວາມຈອງຫອງ ກໍຈະເຣີມຂຶ້ນ.

On voit des insensés rechercher une fausse réputation, ou un haut rang parmi les Bhikkhus; une autorité dans leurs monastères et la déférence du peuple alentour.

6. ປັນທິຕະ ວັຄ

The true disciple should know the path to worldly gain as one and that to Nibbāna as another.

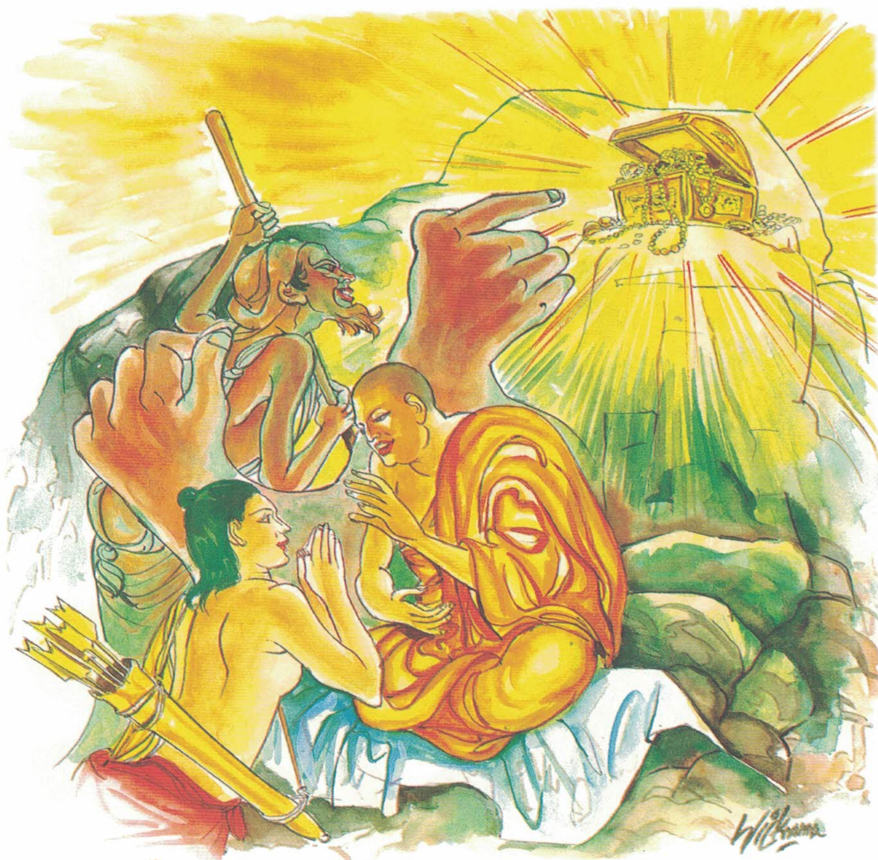
75. *Aññā hi lābhūpanisā*
aññā nibbānagāminī
ēvamētaṁ abhiññāya
bhikkhu Buddhassa sāvakō
sakkāraṁ nābhinandeyya
vivēkamanubrūhayē. (5:16)

That which brings gain is one thing;
another is the way that leads to nibbana.
Thus understanding, let the monk,
the disciple of the Awakened One,
take no delight in the homage of men,
but give himself over to solitude.

(75) *ອັນຍາ ຫິ ລາພູປະນິສາ*
ອັນຍາ ນິພພານະຄາມິນີ
ເອວະເມຕັງ ອະພິນຍາຍະ
ພິກຊຸ ພຸທທັສສະ ສາວະໂກ
ສັກກາຣັງ ນາພິນັນເທຍຍະ
ວິເວກະມະນຸພຣູຫະເຍ (5.16)

* ປະຕິປະທາ (ຂໍ້ປະຕິບັຕ) ເຂົ້າໄປອາສັຍລາພ ເປັນແນວນຶ່ງ ປະຕິປະທາພາໃຫ້ ເຖິງພຣະນິພພານ ກໍເປັນອີກແນວນຶ່ງຕ່າງຫາກ (ພິກຊຸ) ຜູ້ເປັນສາວົກຂອງພຣະ ພຸທເຈົ້າ ຮູ້ເຫຕຢ່າງນີ້ແລ້ວ ບໍ່ຄວນເພີດເພີນ ນຳສັກກາຣະ ຄວນເຣັດຄວາມສງົບ (ທາງກາຍ ແລະ ຈິຕ) ໃຫ້ຈຳເຣີນເລື້ອຍໆ.

Il est une route qui conduit aux biens terrestres, il en est une autre qui conduit au Nibbana. Sachant cela, le Bhikkhu, le disciple de l'Eveillé Suprême n'aspire pas aux honneurs mais se voue à la solitude.

Associate with wise persons who like treasure-revealers show your faults constructively.

76. *Nidhīnaṁ'va pavattāraṁ*
yaṁ passē vajjadassinaṁ
niggayha vādiṁ mēdhāviṁ
tādisaṁ paṇḍitaṁ bhajē
tādisaṁ bhajamānassa
seyyō hōti na pāpiyō. (6:1)

Should one see a wise man, who,
as if indicating a treasure,
points out faults and reproves,
let one associate with such a wise person;
it will be better, not worse, for him
who such a person follows.

(76) *ນິທີນັງວະ ປະວັຕຕາຣັງ*
ນິຄຄັຍຫະວາທິ ເມທາວິ
ຕາທິສັງ ພະຊະມຸນັສສະ

ຍັງ ປັສເສ ວັຊຊະທັສສີນັງ
ຕາທິສັງ ປັນທິຕັງ ພະເຊ
ເສຍໂຍ ໂຫຕິ ນະ ປາປີໂຍ (6.1)

* ບຸຄຄົລຫາກເຫັນ ບັນດິຕຜູ້ໃດທີ່ມີປັນຍາ ກ່າວຂູດຂູ່ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນໂທສວ່າ ເປັນດັ່ງຜູ້ຊີ້ບອກຂຸມຊັພ ກໍຄວນຄົບບັນດິຕຜູ້ເປັນດັ່ງນັ້ນໄວ້ ເພາະວ່າ ເມື່ອຄົບບັນດິຕຜູ້ເປັນດັ່ງນັ້ນ ຍ່ອມມີແຕ່ຄຸນ ບໍ່ມີໂທສ.

Considère celui qui te fait voir tes défauts comme s'il te montrait un trésor. Attache-toi au sage qui réprouve tes fautes. En vérité, c'est un bien et non un mal, de fréquenter un tel homme.

Advice of wise persons pleases the virtuous and displeases the evil ones.

77. *Ōvadeyyānusāseyya,*
asabbhā ca nivārayē,
sataṁ hi sō piyō hōti,
asataṁ hōti appiyō. (6:2)

Let him advise, instruct,
and shield one from evil.
A delight is he to the good,
vexation to the wicked.

(77) *ໂອວະເທຍຍານຸສາເສຍຍະ* *ອະສັພພາ ຈະ ນິວາຣະເຍ*
ສະຕັງ ຫິ ໂສ ປິໂຍ ໂຫຕິ *ອະສະຕັງ ໂຫຕິ ອັປປິໂຍ (6.2)*

* ບັນດິຕ ຄວນສອນ ຄວນຣ່ຳໄຣສອນ ແລະ ຄວນຫ້າມເສັຽຈາກຄຳກ່າວຂອງອະສັບບຸຣຸສ ເພາະວ່າ ບັນດິຕຍ່ອມເປັນທີ່ຮັກແຕ່ຂອງສັບບຸຣຸສເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ເປັນທີ່ຮັກຂອງອະສັບບຸຣຸສທັງຫລາຍເລີຽ.

Qu'on se répande en avertissement, en exhortations; qu'on repudie le mal, on sera aimé de l'homme juste, et détesté de l'homme injuste.

Associate not with the wicked and the evil. Seek the company of noble and virtuous friends.

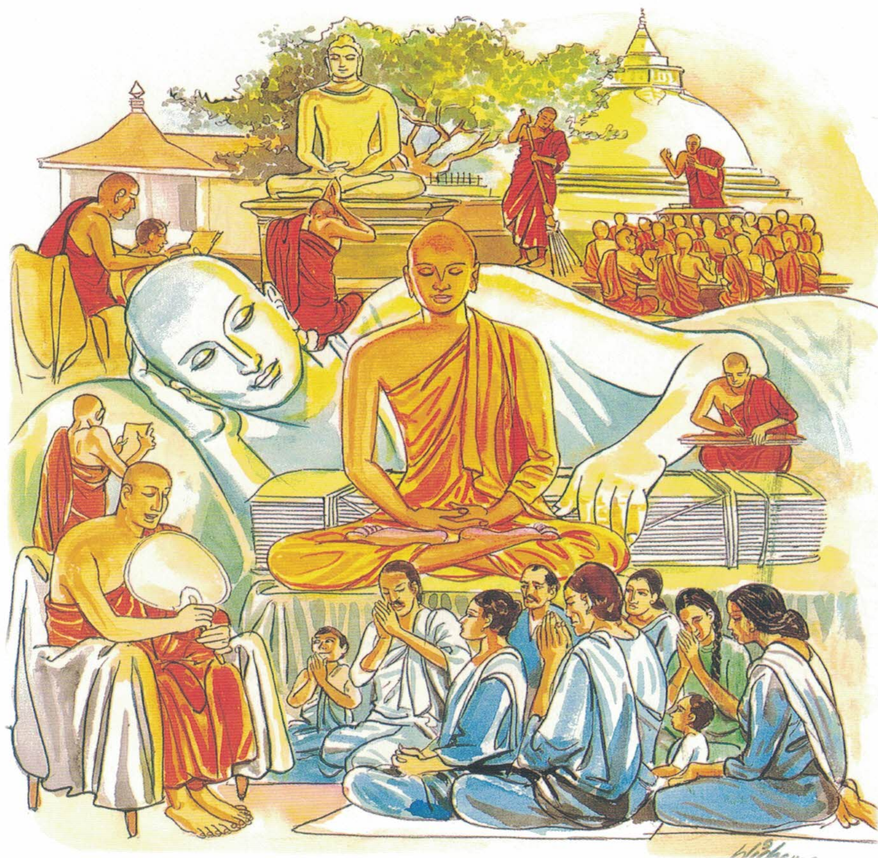
78. *Na bhajē pāpakē mittē*
na bhajē purisādhamē
bhajētha mittē kalyāṇē
bhajētha purisuttamē. (6:3)

Associate not will evil friends,
or with mean men.
Do associate with good friends
and noble men.

(78) *ນະພະເຊ ປາປະເກ ມິຕເຕ*
ນະ ພະເຊ ປຸຣິສາທະເມ
ພະເຊຖະ ມິຕເຕ ກັລຍາເນ
ພະເຊຖະ ປຸຣິສຸຕຕະເມ (6.3)

* ຄືນ ບໍ່ຄວນຄົບມິຕຊົ່ວໆທັງຫຼາຍ ບໍ່ຄວນຄົບບຸຣຸສຕ່ຳຊາມທັງຫຼາຍ ຄວນຄົບແຕ່ມິຕທີ່ດີ ຄວນຄົບແຕ່ບຸຣຸສຊັ້ນສູງ.

Ne prends pas comme amis ceux qui font le mal ou ceux qui ont l'âme basse. Fais ta compagnie des bons, recherche l'amitié des meilleurs parmi des hommes.

A Dhamma-lover dwells in peace and comfort, delighting in the noble teachings.

79. *Dhammapīti sukhaṁ sēti*
vippasannēna cētasā
ariyappavēditē dhammē
sadā ramati paṇḍitō. (6:4)

He who imbibes the Dhamma lives happily.
With a tranquil mind the wise man
ever delights in the Dhamma,
revealed by the Ariyas(Buddhas).

(79) *ທັມມະປີຕິ ສຸຂັງ ເສຕິ*
ວິປປະສັນເນນະ ເຈຕະສາ
ອະຣິຍັປປະເວທິເຕ ທັມເມ
ສະທາ ຣະມະຕິ ປັນທິໂຕ (6.4)

* ບັນດິຕ ຜູ້ມີຄວາມແຊບນົວໃນທັມ ມີຈິຕໃຈໃສຜ່ອງແຜ້ວແລ້ວ ຍ່ອມຢູ່ເປັນສຸຂ ຍິນດີ ໃນທັມ ທີ່ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າປະກາສແລ້ວ ທຸກເມື່ອຍາມ.

Celui qui boit à la source de la Doctrine, vit heureux dans la sérénité de l'esprit. Le sage se réjouit toujours de la Docrine enseignée par les Ariyas.

The wise discipline themselves as irrigators water, fletchers arrows, and carpenters wood.

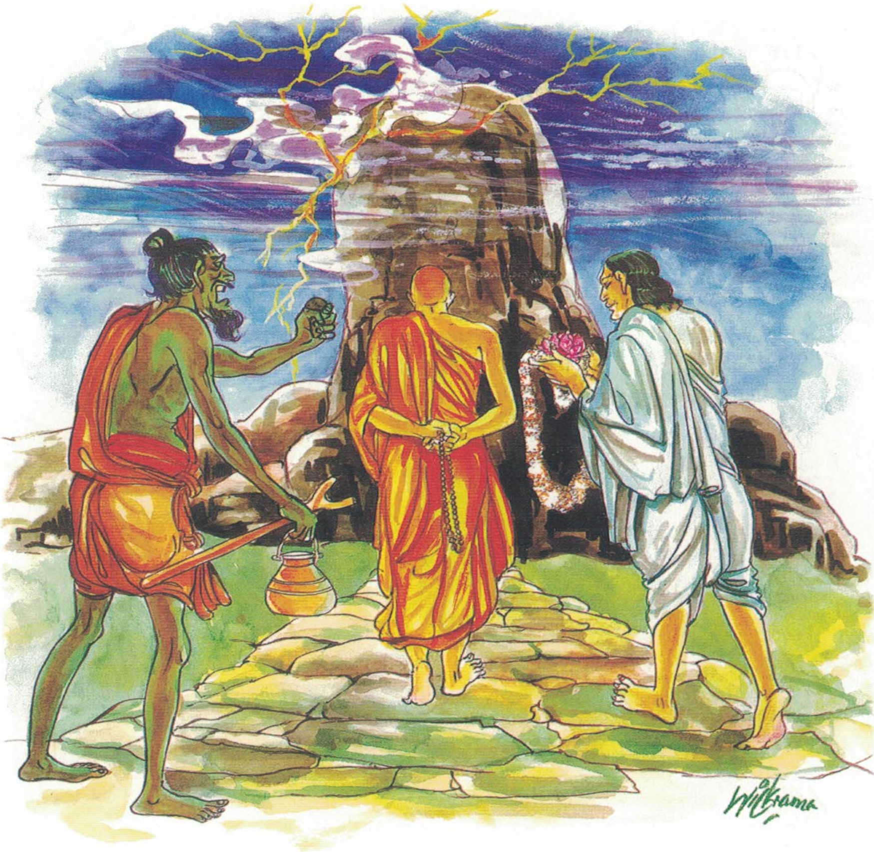
80. *Udakaṁ hi nayanti nettikā*
usukārā namayanti tējanaṁ
dāruṁ namayanti tacchakā
attānaṁ damayanti paṇḍitā. (6:5)

Irrigators lead the water;
Fletchers fashion the shafts;
Carpenters bend the wood;
The wise control thesmselves.

(80) *ອຸທະກັນທິ ນະຍັນຕິ ເນຕຕິກາ ອຸສຸກາຣາ ນະມະຍັນຕິ ເຕຊະນັງ*
ທາຣຸງ ນະມະຍັນຕິ ຕັຈສະກາ ອັຕຕານັງ ທະມະຍັນຕິ ປັນທິຕາ (6.5)

* ທັມມະດາ ຊາວນາທັງຫຼາຍ ຍ່ອມເປັ່ງນ້ຳ (ເຂົ້າໃສ່ນາ ຫລື ອອກຈາກນາ) ຊ່າງທະນູສອນ ກໍເບັດລູກສອນ (ໃຫ້ຊື່) ຊ່າງຖາກໄມ້ ກໍຖາກໄມ້ (ໃຫ້ກ້ຽງ) ຄົນຜູ້ເປັນບັນດິຕ ກໍຍ່ອມເຝິກແອບຕົນ (ໃຫ້ດີຢູ່ສເມີ).

Les constructeurs d'aqueducs conduisent l'eau à leur gré; celui qui fabrique les flèches les façonne; les charpentiers tournent le bois; le sage se façonne lui-même.

Both in praise and blame the wise are unshaken like the rock in the wind.

81. *Sēlō yathā ēkaghanō*
vātēna na samīrati
ēvaṁ nindāpasaṁsāsu
na samiñjanti paṇḍitā. (6:6)

As a solid rock
is not shaken by the wind;
So the wise are not perturbed
amidst praise or blame.

(81) *ເສໂລ ຍະຖາ ເອກະຄະໂນ* *ວາເຕນະ ນະ ສະມີຣະຕິ*
ເອວັງ ນິນທາປະສັງສາສຸ *ນະ ສະມິນຊັນຕິ ປັນທິຕາ (6.6)*

* ພູຜາຫີນເປັນໂງ່ນຕັນ (ໜັກແໜ້ນ) ຍ່ອມບໍ່ເໜັງຕີງຍ້ອນລົມ ສັນໃດ ບັນດິຕ ທັງຫລາຍ ກໍບໍ່ຫວັ່ນໄຫວ ຍ້ອນຄວາມນິນທາ (ຕິຕຽນ) ແລະ ຄວາມສໍຣະເສີນ (ຍ້ອງຍໍ) ທັງຫລາຍ ສັນນັ້ນ.

Pas plus que le rocher n'est ébranlé par le vent, le sage n'est touché par le blâme ou la louange.

The Buddha's teaching makes the wise tranquil like a fathomless lake still and clear.

82. *Yathā'pi rahadō gambhīrō*
vippasannō anāvilō
ēvaṁ dhammāni sutvāna
vippasīdanti paṇḍitā. (6:7)

Even as a lake, deep, extremely clear,
and unperturbed, so are the wise
perfectly pleased
after hearing the Teachings.

(82) *ຍະຖາປິ ຣະຫະໂທ ຄັມພີໂຣ*
ເອວັງ ທັມມານິ ສຸຕວານະ

ວິປປະສັນໂນ ອະນາວິໂລ
ວິປປະສີທັນຕິ ປັນທິຕາ (6.7)

* ວັງນ້ຳເລິກ ເສາະໃສ ບໍ່ຂຸ່ນມົວ ເປັນສັນໃດ ບັນດິຕທັງຫລາຍຟັງ (ຮູ້) ທັມທັງຫລາຍແລ້ວ ຍ່ອມຜ່ອງໃສ ສັນນັ້ນ.

Ainsi le sage, après qu'il s'est pénétré de la Doctrine, devient paisible comme un lac profond, calme et transparent.

The wise are not elated or depressed by happiness or by pain. The wise do renounce all.

83. *Sabbattha vē sappurisā cajanti*
na kāmakāmā lapayanti santō
sukhēna phuṭṭhā atha vā dukhēna
na uccāvacam paṇḍitā dassayanti. (6:8)

The good renounce (lusting for) everything;
the saintly speaks not with cravings of desire.
Touched by happiness or pain,
the wise exhibit neither elation nor depression.

(83) *ສັພພັຕຖະ ເວ ສັປປຸຣິສາ ວະຊັນຕິ ນະ ກາມະກາມາ ລະປະຍັນຕິ ສັນໂຕ*
ສຸເຂນະ ຜຸຕຖາ ອະຖະວາ ທຸກເຂນະ ນະ ອຸຈຈາວະຈັງ ປັນທິຕາ ທັສສະຍັນຕິ (6.8)

* ສັບປຸຣຸສທັງຫລາຍ ຍ່ອມປະລະ (ບໍ່ຕິດຢູ່) ໃນທັມທັງປວງແລ ທ່ານຜູ້ມີຈິຕໃຈສງົບແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ຈົ່ມເພີ້ ຍ້ອນຄວາມມັກໃຄ່ໃນກາມ ບັນດິຕທັງຫລາຍ ຜູ້ຖືກສຸຂ ຫຼື ທຸກຂ໌ມາຕຳ ຕ້ອງແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ສະແດງອາການສູງ ຫຼື ຕ່ຳ (ດີໃຈ ຫຼື ເສັຽໃຈຈົນເກີນໄປ).

Quelque soit le lieu où il se trouve, le vrai sage n'est pas affamé de plaisir. Qu'il soit touché par la peine ou la joie, on ne voit aucun changement en lui.

The wise will never do any wrong for the sake of any gain whatsoever.

84. *Na attahētu na parassa hētu*
na puttamicchē na dhanaṁ na raṭṭhaṁ
na iccheyya adhammēna samiddhim attanō
sa sīlavā paññavā dhammikō siyā. (6:9)

Neither for the sake of self nor for the sake of another (a wise man does any wrong). He should not desire sons, wealth or kingdom (and do any evil). By unjust means he should not desire his success. Such a one is indeed virtuous, wise, and righteous.

(84) *ນະ ອັຕາະເຫຕຸ ນະ ປະຣັສສະ ເຫຕຸ*
ນະ ອິຈເສຍຍະ ອະທັມເມນະ ສະມິທທິນັຕາະໂນ

ນະ ປຸຕາະມິຈເສ ນະ ທະນັງ ນະ ຣັຕຖັງ
ສະ ສີລະວາ ປັນຍະວາ ທັມມິໂກ ສີຍາ (6.9)

* ບັນດິຕ ຍ່ອມບໍ່ເຮັດບາບ ຍ້ອນເຫຕແຫ່ງຕົນ ຍ້ອນເຫຕແຫ່ງຜູ້ອື່ນ ບໍ່ເພິ່ງປາຖນາ
ລູກ ຊັພ ແວ່ນແຄວັນ ບໍ່ເພິ່ງປາຖນາຄວາມສຳເຣັດສົມບູນເພື່ອຕົນໂດຍບໍ່ເປັນທັມ
ບັນດິຕນັ້ນຈຶ່ງຊື່ວ່າ ເປັນຜູ້ມີສິລ ມີປັນຍາ ຕັ້ງຢູ່ໃນທັມ.

Pour ton propre bien ou pour celui d'autrui, ne désire ni enfants, ni fortune, ni royaume. Ne fonde pas ta propre réussite sur l'échec d'autrui. Sois vertueux, sage, juste.

Only a few cross over to the further shore. Others run helplessly along the near shore.

85. *Appakā tē manussēsu*
yē janā pāragāminō
athāyaṁ itarā pajā
tīramēvānudhāvati. (6:10)

Few are there amongst men
who go Beyond.
Indeed, the rest of this mankind only
run about on the bank.

(85) *ອັປປະກາ ເຕ ມະນຸສເສສຸ* *ເຍ ຊະນາ ປາຣະຄາມິໂນ*
ອະຖາຍັງ ອິຕະຣາ ປະຊາ *ຕິຣະເມວານຸທາວະຕິ (6.10)*

* ບັນດາມະນຸສທັງຫລາຍ ຄົນເຫລົ່າໃດ ທີ່ຂ້າມໄປສູ່ຝັ່ງຂ້າງພຸ້ນ (ຄືພຣະນິພພານ) ຄົນເຫລົ່ານັ້ນມີໜ້ອຍ ແຕ່ປວງປະຊາ (ໝູ່ສັຕ) ນອກນີ້ ມັກຍ່າງເລາະຝັ່ງ (ຄືສັກກາຍະທິຕຖິ) ທໍ່ນັ້ນ.

Il est peu d'hommes qui passent sur l'autre rive. La plupart vont et viennent sans oser traverser.

Those who practise Dhamma and whose action is right will cross to Nibbāna, the Deathless.

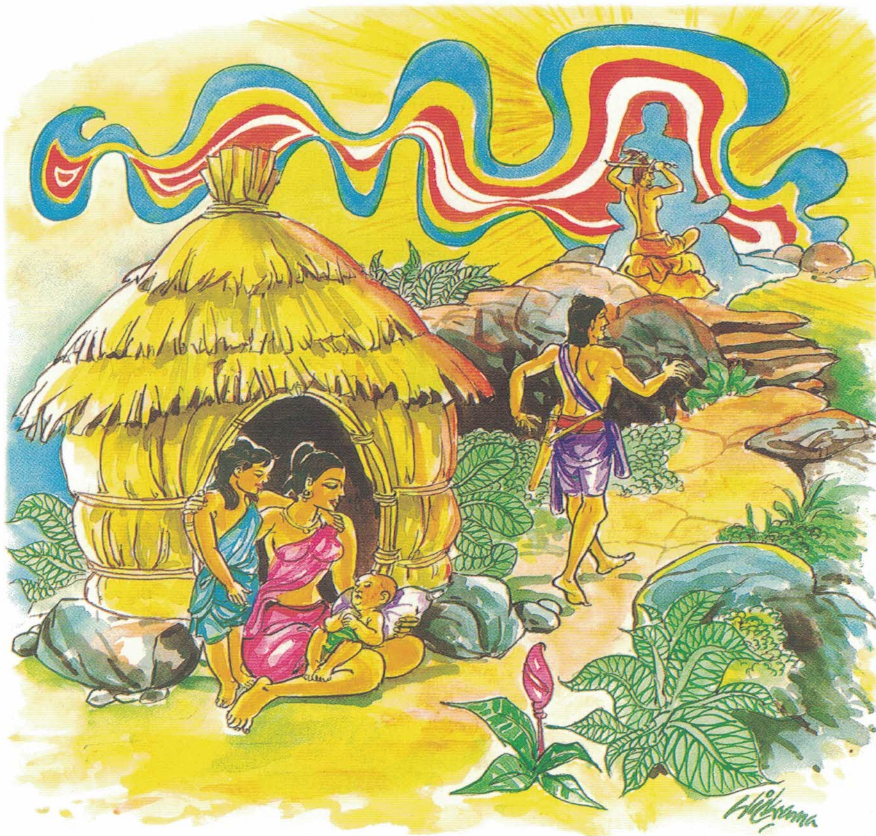
86. *Yē ca khō sammadakkhātē*
dhammē dhammānuvattinō
tē janā pāramessanti
maccudheyyaṁ suduttaraṁ. (6:11)

But they, who truly act according to the Teaching, when it is well-expounded,-- it is they who will reach the Further Shore, (crossing) the realm of passions, so hard to cross.

(86) *ເຍ ຈະ ໂຂ ສັມມະທັກຂາເຕ ທັມເມ ທັມມານຸວັຕຕິໂນ*
ເຕ ຊະນາ ປາຣະເມສສັນຕິ ມັຈຈຸເທຍຍັງ ສຸທຸຕຕະຣັງ (6.11)

* ກໍຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດແລ ເປັນຜູ້ມັກປະພຶຕທັມຕາມທັມ ທີ່ພຣະຕະຖາຄະຕາ ຕຣັສສຳແດງໄວ້ຊອບແລ້ວ ຄົນທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຈັກຂ້າມເຖິງຝັ່ງ (ຄືພຣະນິພພານ) ລ່ວງມິ້ນວັຕຕະ ອັນເປັນທີ່ຕັ້ງແຫ່ງມັຈຈຸ (ຄວາມຕາຍ) ທີ່ບຸຄຄົລຂ້າມໄດ້ຍາກໂພດກາຍ.

Mais ceux qui ont entendu et compris l'expression parfaite de la Doctrine, franchissent, quelle que soit la difficulté du passage, le domaine de la mort.

Abandon unwholesome views, become homeless and wisely strive for Nibbāna.

87. *Kaṇhaṁ dhammaṁ vippahāya*
sukkaṁ bhāvētha paṇḍitō
ōkā anōkaṁ āgamma
vivēkē yattha dūramaṁ. (6:12)

Coming from home to homeless, the wise man should abandon dark states and cultivate the bright. He should seek great delight in Seclusion(Nibbana), so hard to enjoy. Giving up sensual pleasures, with no impediments, the wise man should cleanse himself of the defilments of the mind.

(87) *ກັນຫັງ ທັມມັງ ວິປປະຫາຍະ* *ສຸກກັງ ພາເວຖະ ປັນທິໂຕ*
ໂອກາ ອະໂນກະມາຄັມມະ *ວິເວເກ ຍັຕຖະ ທູຣະມັງ (6.12)*

* ບັນດິຕລະທັມດຳ (ອະກຸສົລທັມ) ແລ້ວຈະເຣີນທັມຝ່າຍຂາວ (ກຸສົລທັມ) ຈາກ ອາລັຍໄປອາສັຍທັມ ອັນບໍ່ມີອາລັຍ ປາຖນາຄວາມຍິນດີຍິ່ງໃນວິເວກ (ສງັດ) ອັນ ເປັນທີ່ຍິນດີໄດ້ຍາກ ລະກາມທັງຫຼາຍເສັຽ ບໍ່ມີຄວາມກັງວົນ (ຄິດຮອດຄິດເຖິງ) ຊຳຣະຕົນໃຫ້ເສາະໃສຈາກກິເລສ (ເຄື່ອງເສົ້າໝອງ) ແຫ່ງຈິຕທັງຫຼາຍ.

Le sage abandonnera les chemins ténébreux et suivra les chemins des lumières. Il quittera son foyer pour la solitude, cherchant des plaisirs qui en paraissent absents. Ayant vaincu la soif des désirs et attachement aux voluptés, le sage se lavera de toutes les souillures du mental.

The wise person purifies himself, being non-attached, desireless and by forsaking pleasures.

88. *Tatrābhiratimiccheyya*
hitvā kāmē akiñcanō
pariyōdapeyya attānaṁ
cittaklēsēhi paṇḍitō. (6:13)

Coming from home to homeless, the wise man should abandon dark states and cultivate the bright. He should seek great delight in Seclusion(Nibbana), so hard to enjoy. Giving up sensual pleasures, with no impediments, the wise man should cleanse himself of the defilments of the mind.

(88) *ຕັຕຣາພິຣະຕິມິຈເສຍຍະ ທິທວາ ກາເມ ອະກິນຈະໂນ*
ປະຣິໂຍທະເປຍຍະ ອັຕຕານັງ ຈິຕຕັກເລເສຫິ ປັນທິໂຕ (6.13)

* ບັນດິຕລະທັມດຳ (ອະກຸສົລທັມ) ແລ້ວຈະເຣີນທັມຝ່າຍຂາວ (ກຸສົລທັມ) ຈາກອາລັຍ ໄປອາສັຍທັມ ອັນບໍ່ມີອາລັຍ ປາຖນາຄວາມຍິນດີຍິ່ງໃນວິເວກ (ສງັດ) ອັນເປັນທີ່ຍິນດີ ໄດ້ຍາກ ລະກາມທັງຫລາຍເສັຍ ບໍ່ມີຄວາມກັງວົນ (ຄິດຮອດຄິດເຖິງ) ຊຳຣະຕົນໃຫ້ ເສາະໃສຈາກກິເລສ (ເຄື່ອງເສົ້າໝອງ) ແຫ່ງຈິຕທັງຫລາຍ.

Le sage abandonnera les chemins ténébreux et suivra les chemins des lumières. Il quittera son foyer pour la solitude, cherchant des plaisirs qui en paraissent absents.
Ayant vaincu la soif des désirs et attachement aux voluptés, le sage se lavera de toutes les souillures du mental.

Practice of the seven factors and non-attachment ensure Nibbāna.

89. *Yēsaṁ sambōdhiaṅgēsu*
sammā cittaṁ subhāvitaṁ
ādānapaṭinissaggē
anupādāya yē ratā
khīṇāsavā jutīmantō
tē lōkē parinibbutā. (6:14)

They whose minds are well-perfected
in the Factors of Enlightenment,--
they who, without hankering,
delight in the renunciation of attachment
(i.e. Nibbana),– they, the Corruption-free,
shining ones, have attained Nibbana even in the world.

(89) *ເຍສັງ ສັມໂພທິຍັງເຄສຸ*
ສັມມາ ຈິຕຕັງ ສຸພາວິຕັງ
ອາທານະປະຕິນິສສັຄເຄ
ອະນຸປາທາຍະ ເຍ ຣະຕາ
ຂີນາສະວາ ຊຸມິນໂຕ
ເຕ ໂລເກ ປະຣິນິພພຸຕາ (6.14)

* ຊົນເຫຼົ່າໃດອົບຮົມຈິຕດີແລ້ວ ໃນອົງທັມເປັນເຄື່ອງຕຣັສຮູ້ ຍິນດີໃນການສະລະ ຄວາມຍຶດໝັ້ນ ຖືໝັ້ນເສັຍແລ້ວ ບໍ່ຖືໝັ້ນຫຍັງ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ມີອາສາວະສີ້ນ ສຸດແລ້ວ ເປັນຜູ້ແຈ້ງສວ່າງ (ທາງໃຈ) ເປັນຜູ້ດັບແຈບ (ຈາກກິເລສ) ແລ້ວ ໃນໂລກ.

Celui dont l'esprit est entrainé à tous les degrés du savoir (discernement) de la vérité, énergie, allégresse du vrai, sérénite, méditation, égalité d'âme) qui, détaché de toutes choses se comptait dans son renoncement; dont les appétits ont été subjugués et qui s'est inondé de lumière, celui-là même en ce monde, atteint au Nibbana.

7. ອາຣະຫັນຕະ ວັຄ

Journeyed, sorrowless, freed from bonds, one suffers no torment of passions here.

90. *Gataddhinō visōkassa*
vippamuttassa sabbadhi
sabbaganthappahīnassa
pariḷāhō na vijjati. (7:1)

For him, who has completed the journey,
who is sorrowless, wholly set free,
and rid of all bonds,--
to such a one the fever of passions exist not.

(90) *ຄະຕັທທິໂນ ວິໂສກັສສະ* *ວິປປະມຸຕຕັສສະ ສັພພະທິ*
ສັພພະຄັນຖັປປະຫີນັສສະ *ປະຣິລາໂຫ ນະ ວິຊຊະຕິ* (7.1)

* ຄວາມຣຸ່ມຮ້ອນ (ຍ້ອນກິເລສ) ຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ທ່ານຜູ້ມີທາງໄກ ອັນເຖິງແລ້ວ (ສຸດວັຕຕະສົງສາຣ) ມີຄວາມໂສກສ້ຽງໄປແລ້ວ ຫລຸດພົ້ນແລ້ວໂດຍປະການ ທັງປວງ ແກ້ຕັດເຄື່ອງຜູກມັດທັງປວງອອກໄດ້ແລ້ວ.

Il n'est pas de detresse pour celui qui a termine son voyage, qui a abandonne tout souci, qui s'est libere de toutes parts, qui a rejete tous ses liens.

Mindfully delighting in no abode, they move from home to homeless like departing swans.

91. *Uyyuñjanti satīmantō*
na nikētē ramanti tē
haṁsā'va pallalaṁ hitvā
ōkamōkaṁ jahanti tē. (7:2)

Those mindful, who strive themselves,
taking no pleasure in dwelling places,
like swans that abandon their lake
leave home after home behind.

(91) *ອຸຍຍຸນຊັນຕິ ສະຕິມັນໂຕ* *ນະນິເກເຕ ຣະມັນຕິ ເຕ*
ຫັງສາວະ ປັລລະລັງ ຫິຕວາ *ໂອກະໂມກັງ ຊະຫັນຕິ ເຕ* (7.2)

* ພຣະຂີນາສົພທັງຫຼາຍ ມີສະຕິພາກພຽນຢູ່ ເພິ່ນບໍ່ຍິນດີໃນບ່ອນຢູ່ອາສັຍ ເພິ່ນ
ລະອາລັຍ ປຽບດັ່ງນ້ຳເສັຽໄດ້ ດ້ານດັ່ງຫົງປະລະຫນອງ-ຕົມໄປເສັຽ ທັ້ນແລ.

Il part bien décidé, sa demeure ne lui suffit plus; tels des cygnes abandonnant leur lac, il laisse derrière lui sa maison, son foyer.

The path of the liberated cannot be traced like the course of birds in the sky.

92. *Yēsaṁ sannicayō natthi*
yē pariññātabhōjanā
suññatō animittō ca
vimokkhō yassa gōcarō
ākāsē'va sakuntānaṁ
gati tēsaṁ durannayā. (7:3)

Those who do not accumulate (karmic actions or requisites), reflect well over their food and whose abode is the freedom that comes of perceiving how all is empty and unsubstantial, their track is hard to trace, like that of birds in the air.

(92) *ເຍສັງ ສັນນິຈະໂຍ ນັຕຖິ*
ສຸນຍະໂຕ ອະນິມິຕໂຕ ຈະ
ອາກາເສວະ ສະກຸນຕານັງ

ເຍ ປະຣິນຍາຕະໂພຊະນາ
ວິໂມກໂຂ ເຍວະ ໂຄຈະໂຣ
ຄະຕິ ເຕສັງ ທຸຣັນວະຍາ (7.3)

* ກາຣສະສົມຂອງທ່ານເຫຼົ່າໃດ ຍ່ອມບໍ່ມີ ທ່ານເຫຼົ່າໃດ ຜູ້ມີອາຫາຣກາຣກິນ ກຳນົດຮູ້ແລ້ວ ສຸນຍະຕະວິໂມກ ແລະ ອະນິມິຕຕະວິໂມກ (ແລະອັປປະນິຫິຕະວິໂມກ) ເປັນແລວທາງຂອງທ່ານເຫຼົ່າໃດ ຄະຕິ (ກາຣໄປ) ຂອງທ່ານເຫຼົ່ານັ້ນໆ ຍາກທີ່ຈະຮູ້ໄດ້ ດັ່ງທາງທຽວຂອງນົກທັງຫຼາຍໃນອາກາສ.

De celui qui ne possède rien, qui ne prendra que la nourriture essentielle, qui a perçu l'inanité de ce monde, la trace est aussi difficile à suivre que celle d'un oiseau dans l'air.

Path of the passionless, unattached to food, is untraceable like the course of birds in the air.

93. *Yassā'savā parikkhīṇā*
āhārē ca anissitō
suññatō animittō ca
vimokkhō yassa gōcarō
ākāsē'va sakuntānaṁ
padaṁ tassa durannayaṁ. (7:4)

He whose corruptions are destroyed,
who cares naught for food,
whose abode is emancipation through voidness
and unsubstantiality,-
his path cannot be traced,
like that of birds in the air.

(93) ຍັສສາສະວາ ປະຣິຂີນາ
ສຸນຍະໂຕ ອະນິມິຕໂຕ ຈະ
ອາກາເສວະ ສະກຸນຕານັງ

ອາຫາເຣ ຈະ ອະນິສສິໂຕ
ວິໂມກໂຂ ຍັສສະ ໂຄຈະໂຣ
ປະທັນຕັສສະ ທຸຣັນວະຍັງ (7.4)

* ອາສວະຂອງທ່ານຜູ້ໃດ ສຸດສິ້ນແລ້ວ ແລະ ທ່ານຜູ້ໃດບໍ່ຕ້ອງອາສັຍ (ຕັນຫາທິຕຖິ) ໃນອາຫານ ສຸນຍະຕະວິໂມກ ອະນິມິຕຕະວິໂມກ ແລະ ອັບປະນິຫິຕະວິໂມກ ເປັນແລວທາງຂອງທ່ານຜູ້ໃດ ຮ່ອງຮອຍຂອງທ່ານຜູ້ນັ້ນ ໆ ຍາກຈະນຳພໍ້ ຄືດັ່ງຮອຍນົກທັງຫລາຍໃນອາກາສ ນັ້ນແລ.

De celui qui a perdu le désir et l'amour des illusions de la vie, qui se soucie peu de la nourriture, qui s'est enivré d'espace et de liberté, la trace est aussi difficile à suivre que celle d'un oiseau dans l'air.

He whose senses are guarded like trained horses, is pure and humble, is adored even by gods.

94. *Yass'indriyāni samathaṅ gatāni*
assā yathā sārathinā sudantā
pahīṇamānassa anāsavassa
dēvā'pi tassa pihayanti tādinō. (7:5)

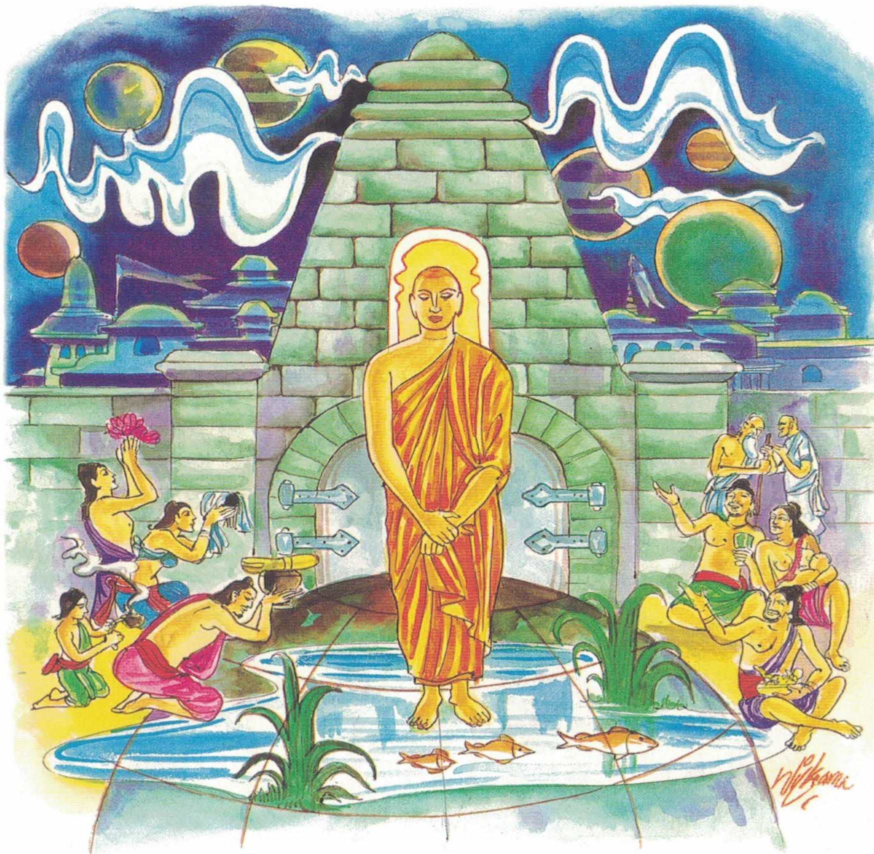
He whose senses are mastered like horses
well under their drivers' control,
who is purged of pride, free from passions,--
such a steadfast one even Devas hold dear.

(94) *ຍັສສິນທຣິຍານິ ສະມະຖັງ ຄະຕານິ*
ປະຫີນະມານັສສະ ອະນາສະວັສສະ

ອັສສາ ຍະຖາ ສາຣະຖິນາ ສຸທັນຕາ
ເທວາປິ ຕັສສະ ປິຫະຍັນຕິ ຕາທິໂນ (7.5)

* ອິນຊີທັງຫລາຍຂອງທ່ານຜູ້ໃດ ເຖິງເຊິ່ງຄວາມສງົບຣະງັບແລ້ວ ຄືດັ່ງມ້າທັງຫລາຍ ທີ່ນາຍສາຣະຖີຝຶກແອບດີແລ້ວ ແມ່ນວ່າເທວະດາ ແລະມະນຸສທັງຫລາຍ ກໍຍ່ອມ ຍິນດີຕໍ່ທ່ານຜູ້ນັ້ນ ຊຶ່ງມີມານະອັນລະໄດ້ແລ້ວ ບໍ່ມີອາສະວະ.

Les dieux eux-mêmes envient celui dont les sens ont été domptés (comme l'est un cheval par son cavalier), qui s'est purgé de tout orgueil et libéré des convoitises.

Peaceful like the earth and pure like a lake the Arahant runs no more in Saṁsāra.

95. *Paṭhavīsamō nō virujjhati*
indakhīlū'pamō tādi subbatō
rahadō'va apetākaddamō
saṁsārā na bhavanti tādinō. (7:6)

Like the earth, the steadfast and cultured person resents not; he is firm as the strong post at the middle of a city gate; he is pure like lake where is no mud;- to such a one life's wanderings are no more.

(95) *ປະຖະວີສະໂມ ໂນ ວິຣຸຊຊະຕິ ອິນທະຂີລູປະໂມ ຕາທິ ສຸພພະໂຕ*
ຣະຫະໂທວະ ອະເປຕະກັທທະໂມ ສັງສາຣາ ນະ ພະວັນຕິ ຕາທິໂນ (7.6)

* ທ່ານຜູ້ໃຈສເມີກັບແຜ່ນດິນ ຍ່ອມບໍ່ຍິນດີຍິນຮ້າຍ ທ່ານຜູ້ທ່ຽງຫມັ້ນສເມີດັ່ງເສົາອິນທະຂີລ (ຫລັກຕ້າຍ) ມີຄວາມປະພຶຕງາມຜ່ອງໃສ ດ້ານດັ່ງວັງນ້ຳທີ່ບໍ່ຊຸ່ນຍ້ອນຕົມ ສັງສາຣະວັຕ ທັງຫລາຍ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ທ່ານຜູ້ເຊັ່ນນັ້ນ.

Celui qui fait son devoir est impassible comme la terre elle-même. Ferme comme un pilier, transparent comme un lac sans limon; le cycle de ses vies est terminé.

Tranquil in mind, in speech, and action is he who is totally freed through perfect wisdom.

96. *Santaṁ tassa manaṁ hōti*
santā vācā ca kamma ca
sammadaññā vimmuttassa
upasantassa tādinō. (7:7)

Tranquil is the thought,
tranquil the word and deed of him who,
rightly knowing, is wholly freed,
perfectly peaceful and equipoised

(96) *ສັນຕັງ ຕັສສະ ມະນັງ ໂຫຕິ*
ສັນຕາ ວາຈາ ຈະ ກັມມະ ຈະ
ສັມມະທັນຍາ ວິມຸຕຕັສສະ
ອຸປະສັນຕັສສະ ຕາທິໂນ (7.7)

* ໃຈສງົບ ວາຈາສງົບ ແລະ ກາຍສງົບ ຍ່ອມມີແກ່ທ່ານຜູ້ຮູ້ຊອບ ຫຼຸດພົ້ນ (ຈາກກິເລສ) ແລ້ວ ຜູ້ຕັ້ງທ່ຽງ ສງົບຣະງັບ ແລ້ວນັ້ນ.

Tranquilles sont les pensées, les paroles et les actes de celui qui est libéré, et parvenu au calme, la perfection de la sagesse.

No more believer, a knower of his goal, a relentless demolisher of all that interferes.

97. *Assaddhō akataññū ca*
sandhicchēdō ca yō narō
hatāvakāsō vantāsō
sa vē uttamapōrisō. (7:8)

The man who is not credulous, who knows the unmade,
who has severed all ties, who has put an end to the occasion
(of good and evil), who has vomited all desires,
verify he is the greatest of men.

(97) ອັສສັທໂທ ອະກະຕັນຍູຈະ ສັນທິຈເສໂທ ໂຍ ນະໂຣ
ຫະຕາວະກາໂສ ວັນຕາໂສ ສະເວ ອຸຕຕະມະໂປຣິໂສ (7.8)

* ຜູ້ບໍ່ເຊື່ອໃນສິ່ງງົມງາຍ ຜູ້ຮູ້ພຣະນິພພານທີ່ປັຈຈັຍໃດໆ ບໍ່ໄດ້ກະທຳຂຶ້ນແລ້ວ
ແລະຜູ້ຕັດເຄື່ອງຕໍ່ (ແຫ່ງວັຕຕະສົງສາຣ) ເສັຍໄດ້ຜູ້ມີໂອກາສ (ແຫ່ງບຸນບາບ)
ອັນກຳຈັດແລ້ວ ມີຄວາມຫວັງຄາຍຖິ້ມແລ້ວ ທ່ານຜູ້ນັ້ນແລ ເປັນບຸຣຸສສູງສຸດ.

Il est le plus grand de tous les hommes, celui qui n'est pas crédule, mais a le sens de l'incréé, qui a rompu toutes ses chaînes, détruit tout élément de naissance nouvelle.

The abode of Arahats whether in village, valley, forest, hill or dale is indeed delightful.

98. *Gāmē vā yadi vā'raññē*
ninnē vā yadī vā thalē
yatthārahantō viharanti
taṁ bhūmiṁ rāmaṇeyyakaṁ. (7:9)

Be it in village or in forest, in vale or on hill,
wheresoever the Arahants dwell,
delightful, indeed,
is that place.

(98) ຄາເມ ວາ ຍະທິ ວາຣັນເຍ
ນິນເນ ວາ ຍະທິ ວາ ຖະເລ
ຍັຕຖະ ອະຣະຫັນໂຕ ວິຫະຣັນຕິ
ຕັງ ພູມິຣາມະເນຍຍະກັງ (7.9)

* ພຣະອະຣະຫັນຕາເຈົ້າທັງຫລາຍ ຢູ່ບ່ອນໃດ ຈະເປັນບ້ານຫລືປ່າ ບ່ອນເປັນ ທາມ ຫລື ເປັນໂຄກກໍຕາມ ບ່ອນຫັ້ນກໍເປັນຖິ່ນຖານຄວນຍິນດີ.

Que ce soit dans un hameau, dans une forêt, dans la plaine ou sur l'eau profonde que vivent les hommes vénérables (Arahants), il est toujours agréable d'habiter avec eux.

Forests where no commoners delight, are a delight to those who seek no sensual pleasures.

99.	*Ramaṇīyāni araññāni* *yattha na ramatī janō* *vītarāgā ramissanti* *na tē kāmagavēsinō.* (7:10)	Delightful are the forests where worldlings find no pleasure. There the passionless will find delight, for they seek no sensual pleasures.

(99)	*ຣະມະນີຍານິ ອະຣັນຍານິ* *ວີຕະຣາຄາ ຣະເມສສັນຕິ*	*ຍັຕຖະ ນະ ຣະມະຕິ ຊະໂນ* *ນະ ເຕ ກາມະຄະເວສີໂນ (7.10)*

* ປ່າທັງຫລາຍ ເປັນທີ່ຫມ້າອອນຊອນ ຄົນ (ທັມມະດາ) ບໍ່ຍິນດີ ແຕ່ທ່ານຜູ້ປາສ ຈາກຣາຄະແລ້ວ ຈັກຍິນດີ ເພາະທ່ານເຫລົ່ານັ້ນ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຊອກຫາກາມ.

Délicieuses sont les forêts que la foule dédaigne; l'homme vénérable et sans passion y trouvera son bonheur, parce qu'il ne recherche pas les plaisirs.

8. ສະຫັສສະ ວັຄ

One meaningful word which leads to calm is better than a thousand empty ones.

100.	*Sahassamapi cē vācā* *anatthapadasaṁhitā* *ēkaṁ atthapadaṁ seyyō* *yaṁ sutvā upasammati.* (8:1)	Better than a thousand words devoid of meaning is one word charged with meaning, hearing which one is pacified.

(100)	*ສະຫັສສະມະປິ ເຈ ວາຈາ* *ເອກັງ ອັຕຖະປະທັງ ເສຍໂຍ*	*ອະນັຕຖະປະທະສັນຫິຕາ* *ຍັງ ສຸຕວາ ອຸປະສັມມະຕິ (8.1)*

* ຖ້າແມ່ນວ່າ ມີວາຈາຈັກພັນຄຳ (ກໍຕາມ) ແຕ່ບໍ່ປະກອບດ້ວຍ ແນວທາງສະແດງ ປໂຍຊວາຈານັ້ນບໍ່ທ່ອນປະເສີດ ແຕໃຜຟັງ ວາຈາ ທີ່ມີແນວທາງສະແດງປໂຍຊ ພຽງ ຄຳດຽວແລ້ວ ຍ່ອມສງົບຣະງັບໄດ້ ຍັງປະເສີດກວ່າ.

Meilleur que mille mots privés de sens est un seul mot raisonnable, qui peut amener le calme chez celui qui l'entend.

One meaningful stanza which leads to calm is better than a thousand empty ones.

101. *Sahassamapi cē gāthā*
anatthapadasaṁhitā
ēkaṁ gāthāpadaṁ seyyō
yaṁ sutvā upasammati. (8:2)

Better than a thousand verses
devoid of meaning,
is one verse(charged with meaning),
hearing which one is pacified.

(101) *ສະຫັສສະປິ ເຈ ຄາຖາ*
ເອກັງ ຄາຖາປະທັງ ເສຍໂຍ
ອະນັຕຖະປະທະສັນຫິຕາ
ຍັງ ສຸຕວາ ອຸປະສັມມະຕິ (8.2)

* ຖ້າແມ່ນວ່າ ມີຄາຖາຕັ້ງພັນບົທ (ກໍຕາມ) ແຕ່ບໍ່ປະກອບດ້ວຍບົທສະແດງປໂຍຊ ແຕ່ຄົນຟັງບົທແຫ່ງຄາຖາພຽງບົທດຽວແລ້ວ ຍ່ອມສງົບຣະງັບ (ໃຈ) ໄດ້ ຍັງປະເສີດກວ່າຄາຖາຕັ້ງພັນບົທນັ້ນ.

Meilleur que mille versets privés de sens est un seul verset raisonné qui peut donner le calme à celui qui l'entend.

One single dhamma word which leads to calm is better than uttering a thousand empty ones.

102. *Yō cē gāthāsataṁ bhāsē*
anatthapadasaṁhitā
ēkaṁ dhammapadaṁ seyyō
yaṁ sutvā upasammati. (8:3)

Though one should utter a hundred verses
devoid of meaning,
better is one line of stanza,
hearing which one is pacified.

(102) *ໂຍ ຈະ ຄາຖາ ສະຕັງ ພາເສ*
ອະນັຕຖະປະທະສັນຫິຕາ
ເອກັງ ທັມມະປະທັງ ເສຍໂຍ
ຍັງ ສຸຕວາ ອຸປະສັມມະຕິ (8.3)

* ຫາກແມ່ນຜູ້ໃດ ເພິ່ງກ່າວຄາຖາຈັກຮ້ອຍບົທ (ກໍຕາມ) ແຕ່ວ່າບໍ່ປະກອບດ້ວຍແນວທາງ ສະແດງປໂຍຊ ຄາຖາທີ່ຜູ້ນັ້ນກ່າວແລ້ວ ກໍບໍ່ປະເສີດ, ບົທແຫ່ງທັມ ທີ່ຜູ້ຟັງແລ້ວ ສງົບຣະງັບໃຈໄດ້ ຍັງປະເສີດກວ່າ.

A cent versets denués de sens, un seul verset de la Doctrine est préférable, qui donne la paix à celui qui l'entend.

Conquest of oneself excels the victory over a thousand others in battle.

103. *Yō sahassaṁ sahassēna*
saṅgāmē mānusē jinē
ēkaṁ ca jeyyam'attānaṁ
sa vē saṅgāmajuttamō. (8:4)

Though one should conquer in battle,
thousands and thousands of men,
yet he is the noblest victor
who would conquer himself.

(103) *ໂຍ ສະຫັສສັງ ສະຫັສເສນະ* *ສັງຄາເມ ມານຸເສ ຊິເນ*
ເອກັນຈະ ເຊຍຍະມັຕຕານັງ *ສະ ເວ ສັງຄາມະຊຸຕຕະໂມ (8.4)*

* ຜູ້ໃດຊນະມະນຸສໃນສົງຄາມ ນັບເປັນພັນໆ (ລ້ານໆ) (ກໍຕາມ) ຜູ້ນັ້ນບໍ່ແມ່ນຜູ້ສູງສຸດ ແຫ່ງຜູ້ຊນະສົງຄາມ ສ່ວນຜູ້ໃດເພິງຊນະຕົນຄົນດຽວ ຜູ້ນັ້ນແລຊື່ວ່າ ເປັນ ຜູ້ສູງສຸດໃນບັນດາຜູ້ຊນະສົງຄາມ.

Le plus grand des conquérants n'est pas celui qui, dans une bataille, est vainqueur de milliers d'hommes, mais celui qui est vainqueur de soi-même.

Win oneself, not other common folk. 'Tis victory supreme. With a self ever restrained...

104.	*Attā havē jitaṁ seyyō* *yā cā'yaṁ itarā pajā* *attadantassa pōsassa* *niccaṁ saññatacārinō.* (8:5)	Conquest of self is indeed better than the conquest of other persons; of one who has disciplined himself, who always practised self-control. Not even a god nor a Ganddavarna nor Mara along with Brahma could tum into defeat the victory of such a one (who has conquered himself).

(104)	*ອັຕຕາ ຫະເວ ຊິຕັງ ເສຍໂຍ* *ອັຕຕະທັນຕັສສະ ໂປສັສສະ*	*ຍາ ຈາຍັງ ອິຕະຣາ ປະຊາ* *ນິຈຈັງ ສັນຍະຕະຈາຣິໂນ (8.5)*

* ຕົນນັ້ນແລ ທີ່ໃຜໆຊນະໄດ້ແລ້ວ ປະເສີດກວ່າ ສ່ວນປະຊາຊົນ ນອກນີ້ ພວກໃດ ພວກນຶ່ງ ທີ່ເອົາຊນະແລ້ວບໍ່ປະເສີດ (ເພາະ) ເມື່ອຄົນມີຕົນແອບເຝິກດີແລ້ວປະພຶຕສັງຣອມດີແລ້ວເປັນນິດ ເທວະດາ ຄົນທັພ ມາຣພ້ອມທັງພຣົມກໍເພິ່ງເຣັດ ຄວາມຊນະຂອງຄົນຜ້ານນັ້ນ ໃຫ້ປຣາຊັຍ ບໍ່ໄດ້ເລີຍ.

La victoire que l'on remporte sur soi-même est plus importante que celle que l'on remporte sur tous les peuples. Ni Dieu, ni Ganddarva, ni Mara, ni Brahma ne peut changer cette victoire en défaite.

Such victory of a man should irreversible be by Māra or Brahma or any of the gods.

105. *N'ēva dēvō na gandhabbō*
na Mārō saha Brahmunā
jitaṁ apajitaṁ kayirā
tathārūpassa jantunō. (8:6)

Conquest of self is indeed better than the conquest of other persons; of one who has disciplined himself, who always practised self-control. Not even a good nor a Ganddarva nor Mara along with Brahma could tum into defeat the victory of such a one (who has conquered himself).

(105) ເນວະ ເທໂວ ນະ ຄັນທັພໂພ ນະ ມາໂຣ ສະຫະ ພຣຫມຸນາ
ຊິຕັງ ອະປະຊິຕັງ ກະຍິຣາ ຕະຖາຣູປັສສະ ຊັນຕຸໂນ (8.6)

* ຕົນນັ້ນແລທີ່ໃຜໆຊນະໄດ້ແລ້ວ ປະເສີດກວ່າ ສ່ວນປະຊາຊົນ ນອກນີ້ ພວກໃດພວກນຶ່ງທີ່ເຂົາຊນະແລ້ວບໍ່ປະເສີດ (ເພາະ) ເມື່ອຄົນມີຕົນແອບເຝິກດີແລ້ວ ປະພຶຕສັງຣອມດີແລ້ວເປັນນິດ ເທວະດາ ຄົນທັພ ມາຣ ພ້ອມທັງພຣົມ ກໍເພິງເຮັດຄວາມຊນະຂອງຄົນຜ້ານນັ້ນ ໃຫ້ປຣາຊັຍ ບໍ່ໄດ້ເລີຍ.

La victoire que l'on remporte sur soi-même est plus importante que celle que l'on remporte sur tous les peuples. Ni Dieu, ni Ganddarva, ni Mara, ni Brahma ne peut changer cette victoire en défaite.

Even a moment's homage to a self-cultured person excels worship of a hundred years.

106. *Māsē māsē sahassēna*
yō yajētha sataṁ samaṁ
ēkaṁ ca bhāvitattānaṁ
muhuttam api pūjayē
sā yēva pūjanā seyyō
yaṁ cē vassasataṁ hutaṁ. (8:7)

If month after month for a hundred years
one should offer sacrifices by the thousands,
and if for single moment
one should do reverence to the self controlled,
such reverence is better
than a century of sacrifice.

(106) *ມາເສ ມາເສ ສະຫັສເສນະ*
ໂຍ ຍະເຊຖະ ສະຕັງ ສະມັງ
ເອກັນຈະ ພາວິຕັຕຕານັງ
ມຸຫຸຕຕະມະປິ ປູຊະເຍ
ສາ ເຍວະ ປູຊະນາ ເສຍໂຍ
ຍັນເຈ ວັສສະສະຕັງ ຫຸຕັງ (8.7)

* ຜູ້ໃດ ເພິ່ງບູຊາດ້ວຍຊັພມັບພັນເປັນເດືອນໆ ຕລອດຮ້ອຍປີສມ່ຳສເມີ (ກໍຕາມ) ສ່ວນຄົນບູຊາທ່ານຜູ້ທີ່ມີຕົນອົບຮົມແລ້ວ ພຽງຜູ້ດຽວ ແມ່ນແຕ່ພຽງບຶດນຶ່ງຍາມດຽວ ການບູຊານັ້ນແລ ປະເສີດກວ່າການບູຊາຢູ່ຕລອດຮ້ອຍປີ ຈະປະເສີດສັງນໍ!

Si, mois après mois et pendant un siècle on offre des sacrifices par milliers, et si un seul moment on rend hommage à un être pénétré de sagesse, ce seul hommage vaut mieux que ces innombrables sacrifices.

Adoring one who has developed himself excels fire-worship of a hundred years.

107. *yō cē vassasataṁ jantu*
aggiṁ paricarē vanē
ēkañ ca bhāvitattānaṁ
muhuttam api pūjayē
sā yēva pūjanā seyyō
yaṁ cē vassasataṁ hutaṁ. (8:8)

Thougyh, for a century, a man should attend
to the sacrificial fire in the forest,
yet, if only for a moment he would honour
a saint who is self-controlled,-
that honour is indeed, better than
that sacrifice a hundred years lone.

(107) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊັນຕຸ* *ອັຄຄິງ ປະຣິຈະເຣ ວະເນ*
ເອກັນຈະ ພາວິຕັຕຕານັງ *ມຸຫຸຕຕະມະປິ ປູຊະເຍ*
ສາ ເຍວະ ປູຊະນາ ເສຍໂຍ *ຍັມຈະ ວັສສະສະຕັງ ຫຸຕັງ (8.8)*

* ຄົນໃດ ເພິງບຳຣຶ (ບູຊາ) ໄຟໃນປ່າຕລອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ສ່ວນຄົນບູຊາທ່ານຜູ້ມີຕົນ ໄດ້ອົບຮົມແລ້ວພຽງຜູ້ດຽວ ແມ່ນແຕ່ພຽງບຶດນຶ່ງຍາມດຽວ ກາຣບູຊານັ້ນແລ ປະເສີດກວ່າ ກາຣບູຊາໄຟຕລອດຮ້ອຍປີ ຈະປະເສີດສັງນໍ!

Si, un homme, pendant cent ans, entretient la flamme sur l'autel d'Agni, et si d'autre part, il rend un seul instant hommage à l'homme qui a dompté ses instincts, ce bref hommage a plus de valeur que sa longue dévotion.

Acts of worship and prayer for a year never equal a fourth of homage to the worthy.

108. *Yaṁ kiñ ci yiṭṭhaṁ va hutaṁ va lōkē*
saṁvaccharaṁ yajētha puññapēkhō
sabbaṁ'pi taṁ na catubhāgamēti
abhivādanā ujjugatēsu seyyō. (8:9)

Whatsoever oblations and sacrifices one might offer in the course of a whole year, seeking for merit thereby, all that would not amount to a fourth part of the merit received by honouring the Upright, which is excellent.

(108) ຍັງກິນຈິ ຍິຕຖັນຈະ ທຸຕັນຈະ ໂລເກ ສັງວັຈສະຣັງ ຍະເຊຖະ ປຸນຍະເປກໂຂ
ສັພພັນປິ ຕັງ ນະ ຈະຕຸພາຄະເມຕິ ອະພິວາທະນາ ອຸຊຸຄະເຕສຸ ເສຍໂຍ (8.9)

* ຄົນຜູ້ຫວັງຢາກໄດ້ບຸນ ເພິ່ງບູຊາສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງທີ່ເຂົາບູຊາແລ້ວ ແລະ ເສັ້ນສວງ (ລັຽງ) ແລ້ວໃນໂລກທຸກໆປີ (ກໍຕາມ) ການບູຊາແມ່ນທັງຫມົດນັ້ນ ຍ່ອມບໍ່ເຖິງສ່ວນທີ່ 4 ຂອງການອະພິວາທ (ຂາບໄຫວ້) ການອະພິວາທໃນທ່ານຜູ້ຊື່ກົງ ປະເສີດກວ່າ.

Quelque soient les sacrifices et les oblations qu'un homme puisse offrir dans le cours d'une année entière pour s'en faire un mérite, tout ceci ne vaudrait pas même quatre fois moins que l'hommage rendu à un homme juste.

Respectful behaviour towards elders confers long life, beauty, joy and strength.

109. *Abhivādanasīlissa*
niccaṁ vaḍḍhāpacāyinō
cattārō dhammā vaḍḍhanti
āyu vaṇṇō sukhaṁ balaṁ. (8:10)

In him who is ever inclined
to honour and respect elders,
these four things are increased: length of age,
beauty, happiness, and strength.

(109) *ອະພິວາທະນະສີລິສສະ*
ນິຈຈັງ ວຸທຖາປະຈາຍິໂນ
ຈັຕຕາໂຣ ທັມມາ ວັທຖັນຕິ
ອາຍຸ ວັນໂນ ສຸຂັງ ພະລັງ(8.10)

* ທັມທັງຫລາຍ 4 ປະກາຣ ຄື ອາຍຸ ວັນນະ ສຸຂະ ພລະ ຍ່ອມຈະເຣີນແກ່ຄົນຜູ້ມັກ ໄຫວ້ ຜູ້ມັກອ່ອນນ້ອມຕໍ່ຜູ້ຈະເຣີນແລ້ວ (ວຸທບຸຄຄົລ) ເປັນນິດ.

Celui qui est respectueux envers les vieillards sera quatre fois prospère; dans la longueur de ses jours, dans la beauté, le bonheur et la santé.

Virtuous and wise life of a single day outweighs a hundred years of sinful unbridled life.

110. *Yō ca vassasataṁ jīvē*
dussīlō asamāhitō
ēkā'haṁ jīvitaṁ seyyō
sīlavantassa jhāyinō. (8:11)

Better than a hundred years lived
viciously and uncontrolled,
is a single day lived virturously
and meditative.

(110) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ*
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ
ທຸສສີໂລ ອະສະມາຫິໂຕ
ສີລະວັນຕັສສະ ຊາຍີໂນ (8.11)

* ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ທຸສີລ (ປະພຶຕຜິດສີລ) ມີຈິຕບໍ່ຫມັ້ນຄົງ ເຖິງມີຊີວິຕຢູ່ຕັ້ງຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ແຕ່ທ່ານຜູ້ມີສີລມີຊານ (ການເພ່ງອາຣົມນ໌ຈົນຈິຕແນ່ວແນ່ເປັນອັປປະນາສະມາທິ) ມີຊີວິຕພຽງມື້ດຽວ ຍັງປະເສີດກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un seul jour vécu dans la sagesse et la méditation vaut mieux que cent années dans le vice et la sensualité.

A day's life of a wise meditator is greater than a hundred years of an immoral fool.

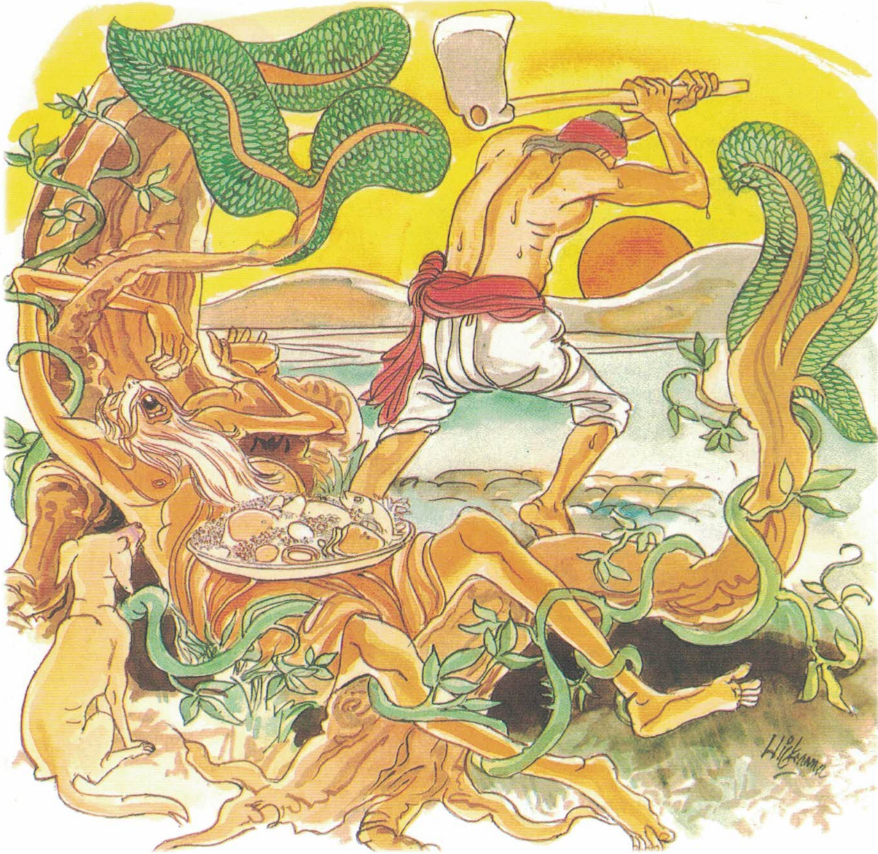
111. *yō ca vassasatam jīvē*
duppañño asamāhitō
ekā'haṁ jīvitaṁ seyyō
paññāvantassa jhāyinō. (8:12)

Though one should live a hundred years,
with no true insight and self-control,
yet better, indeed, is the single day's life
of one who is wise and mediative.

(111) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ*
ທຸປປັນໂຍ ອະສະມາຫິໂຕ
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ
ປັນຍະວັນຕັສສະ ຊາຍິໂນ (8.12)

* ຜູ້ໃດມີປັນຍາປູ້ ມີຈິຕໃຈໂລເລ ເຖິງມີຊີວິຕຢູ່ຮອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ຊີວິຕພຽງມື້ດຽວຂອງທ່ານຜູ້ມີປັນຍາ ມີຊານ ຍັງປະເສີດກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un seul jour vécu dans la sagesse et la méditation, vaut mieux qu'un siècle vécu dans la paresse et l'inertie.

One day's life of a man of effort is greater than a hundred years of a sluggard.

112.	*Yō ca vassasataṁ jīvē* *kusītō hīnavīriyō* *ekāhaṁ jīvitaṁ seyyō* *viriyamā rabhatō daḷhaṁ.* (8:13)	Better than a hundred years lived sluggishly and inactive is a single day lived strenuously and resolute.

(112) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ* *ກຸສີໂຕ ຫີນະວິຣິໂຍ*
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ *ວິຣິຍັງອາຣະພະໂຕ ທັລຫັງ (8.13)*

* ຜູ້ໃດເປັນຄົນຂີ້ຄ້ານ ມີຄວາມພຽນເຊື່ອມຊາມ ເຖິງເປັນຢູ່ຮອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ແຕ່ ຊີວິຕພຽງມື້ດຽວຂອງທ່ານທີ່ຕັ້ງໜ້າຕໍ່ຄວາມພຽນ (ມີຄວາມ) ໝັ້ນຄົງ ກໍປະເສີດກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un seul jour vécu dans la sagesse et la méditation, vaut mieux que cent années dans la sottise et l'ignorance.

໙. ປາປະ ວັຄ

A day's life seeing the dawn and demise of things excels a hundred years of life without it.

113. *Yō ca vassasataṁ jīvē*
apassaṁ udayabbayaṁ
ēkā'haṁ jīvitaṁ seyyō
passatō udayabbayaṁ. (8:14)

Better than a hundred years lived unperceiving of the rise and fall of things is a single day lived in perception of how all things arise only to pass away again.

(113) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ* *ອະປັສສັງ ອຸທະຍັພພະຍັງ*
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ *ປັສສະໂຕ ອຸທະຍັພພະຍັງ* (8.14)

* ຜູ້ໃດ ເມື່ອບໍ່ເຫັນຄວາມເກີດຂຶ້ນ ແລະເສື່ອມໄປ (ຂອງສັງຂາຣ) ເຖິງມີຊີວິຕຢູ່ ຮອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ຊີວິຕພຽງມື້ດຽວຂອງທ່ານຜູ້ເຫັນຄວາມເກີດຂຶ້ນ ແລະ ເສື່ອມໄປ (ຂອງສັງຂາຣ) ຍັງປະເສີດກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un seul jour vécu dans le sentiment que toute chose nait seulement pour mourir, vaut mieux qu'un siècle vécu dans l'ignorance du transitoire.

A day's life seeing the deathless is greater than a hundred years without seeing it.

114. *Yō ca vassasataṁ jīvē*
apassaṁ amataṁ padaṁ
ēkā'haṁ jīvitaṁ seyyō
passatō amataṁ padaṁ. (8:15)

Better than a hundred years
lived blind to the Truth Supreme,
is a single day lived
beholding the Truth Supreme.

(114) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ*
ອະປັສສັງ ອະມະຕັງ ປະທັງ
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ
ປັສສະໂຕ ອະມະຕັງ ປະທັງ (8.15)

* ຜູ້ໃດ ເມື່ອບໍ່ເຫັນອະມະຕະບົທ (ທາງບໍ່ຕາຍ-ທາງໄປສູ່ພຣະນິພພານ) ເຖິງມີຊີວິຕ ຢູ່ຕລອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ຊີວິຕພຽງມື້ດຽວຂອງທ່ານ ຜູ້ເຫັນອະມະຕະບົທປະເສີດ ກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un simple jour vécu dans la contemplation du chemin qui ne mène pas à la mort, vaut mieux qu'un siècle vécu dans l'ignorance de la voie du Nibbana.

A day's life seeing the supreme dhamma is greater than a hundred years without seeing it.

115. *Yō ca vassasataṁ jīvē*
apassaṁ dhammamuttamaṁ
ēkā'haṁ jīvitaṁ seyyō
passatō dhammamuttamaṁ. (8:16)

Better than a hundred years
lived blind to the Truth Supreme,
is a single day lived
beholding the Truth Supreme.

(115) *ໂຍ ຈະ ວັສສະສະຕັງ ຊີເວ* *ອະປັສສັງ ທັມມະມຸຕຕະມັງ*
ເອກາຫັງ ຊີວິຕັງ ເສຍໂຍ *ປັສສະໂຕ ທັມມະມຸຕຕະມັງ* (8.16)

* ຜູ້ໃດ ເມື່ອບໍ່ເຫັນທັມອັນອຸດົມ (ອະຣິຍະທັມ) ເຖິງມີຊີວິຕຢູ່ຮອດຮ້ອຍປີ (ກໍຕາມ) ແຕ່ ຊີວິຕພຽງມື້ດຽວຂອງທ່ານຜູ້ເຫັນທັມອັນອຸດົມ ກໍປະເສີດກວ່າ (ຊີວິຕຮ້ອຍປີ) ຂອງຜູ້ນັ້ນ.

Un séjour vécu dans la contemplation de la Vérité Suprême, vaut mieux qu'un siècle vécu dans l'ignorance de la Vérité Suprême.

Hasten to cultivate goodness. Restrain the mind from vice. Delay diverts the mind to evil.

116. *Abhittarētha kalyāṇē*
pāpā cittaṁ nivārayē
dandhaṁ hi karōtō puññaṁ
pāpasmiṁ ramatī manō. (9:1)

Make haste in doing good;
check your mind from evil.
Whosoever is slack in doing good,
his mind delights in evil.

(116) *ອະພິຕຖະເຣຖະ ກັລຍາເນ*
ປາປາ ຈິຕຕັງ ນິວາຣະເຍ
ທັນທັງ ຫິ ກະຣະໂຕ ປຸນຍັງ
ປາປັສມິງ ຣະມະຕີ ມະໂນ (9.1)

* ຄົນຄວນຟ້າວສ້າງສົມຄວາມດີ ຄວນຫ້າມຈິຕໃຈຈາກສິ່ງຊົ່ວຊາມ ຍ້ອນວ່າ ເມື່ອຄົນເຮັດຄວາມດີຊ້າໆຢູ່ ຈິຕໃຈຍ່ອມຍິນດີໄປໃນຄວາມຊົ່ວ.

Hâte-toi vers le bien, laisse derrière toi les mauvaises pensées. Faire le bien sans ardeur, c'est avoir un esprit qui se réjouit du mal.

Never repeat an act of evil. Never more incline that way. Evil amassed leads to unhappiness.

117. *Pāpaṁ cē purisō kayirā*
na taṁ kayirā punappunaṁ
na tamhi chandaṁ kayirātha
dukkhō pāpassa uccayō. (9:2)

Should a person commit evil,
he should not do it again and again;
let him not turn the desires of his heart thereto.
Painful is the heaping up of evil.

(117) *ປາປັນເຈ ປຸຣິໂສ ກະຍິຣາ* *ນະຕັງ ກະຍິຣາ ປຸນັປປຸນັງ*
ນະ ຕັມຫິ ສັນທັງ ກະຍິຣາຖະ *ທຸກໂຂ ປາປັສສະ ອຸຈຈະໂຍ (9.2)*

* ຖ້າຄົນເພິ່ງເຮັດບາບເຂົ້າ ຢ່າເຮັດບາບນັ້ນເລື້ອຍໆ ຢ່າເຮັດຄວາມມັກໃນບາບນັ້ນ
ເພາະການສະສົມບາບຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຍ່ອມພາໃຫ້ເກີດທຸກຂ໌.

Si quelqu'un agit mal, qu'il se garde de recommencer. Qu'il ne s'y complaise. Douloureuse est l'accumulation du mal.

Repeat your acts of goodness. Delight therein. Goodness amassed brings happiness.

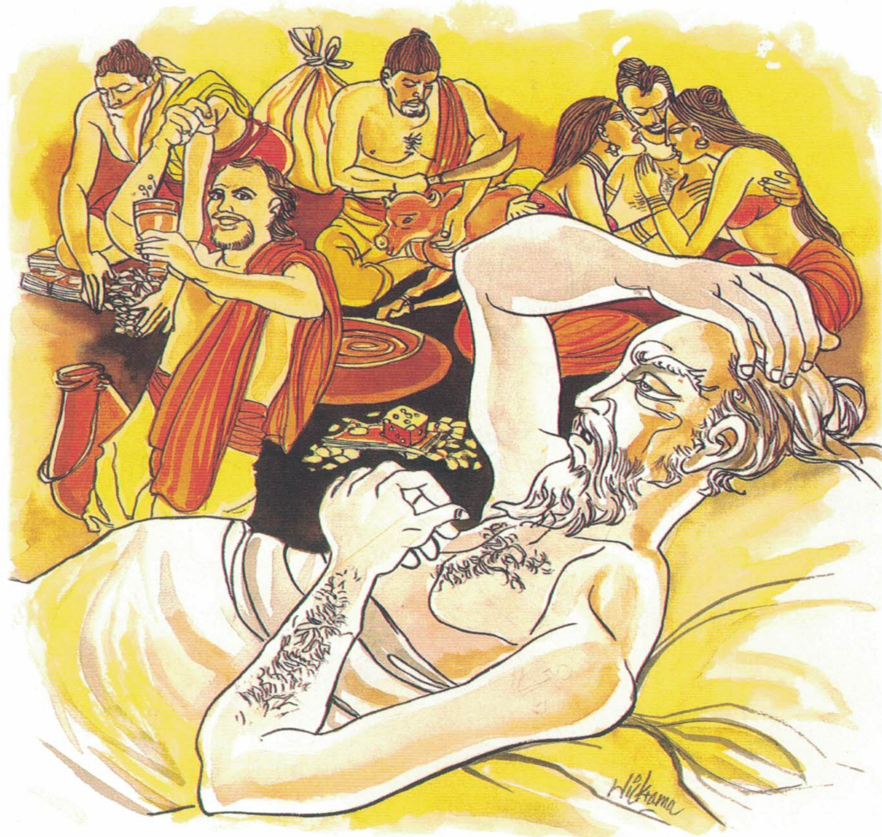
118. *Puññaṁ cē purisō kayirā*
kayirāth'ētaṁ punappunaṁ
tamhi chandaṁ kayirātha
sukhō puññassa uccayō. (9:3)

If a man should do that which is good,
let him do it again and again;
let him turn the desires of his heart thereto.
Blissful is the accumulation of good.

(118) *ປຸນຍັນເຈ ປຸຣິໂສ ກະຍິຣາ*
ກະຍິຣາເຖນັງ ປຸນັປປຸນັງ
ຕັມຫິ ສັນທັງ ກະຍິຣາຖະ
ສຸໂຂ ປຸນຍັສສະ ອຸຈຈະໂຍ (9.3)

* ຖ້າບຸຣຸສຈະເຮັດບຸນ ເພິ່ງເຮັດບຸນນັ້ນເລື້ອຍໆ ເພິ່ງເຮັດຄວາມພໍໃຈໃນບຸບນັ້ນ
ເພາະການສະສົມບຸນເລື້ອຍໆຍ່ອມພາໃຫ້ເກີດສຸຂ.

Si quelqu'un agit bien, qu'il persévère, qu'il s'en réjouisse. Bienheureuse est l'accumulation du bien.

Even evil is seen as goodness till it ripens not. But when it ripens its evil is seen.

119. *Pāpō'pi passati bhadraṁ*
yāva pāpam na paccati
yadā ca paccati pāpaṁ
atha pāpō pāpāni passati. (9:4)

It is well with the doer of evil
while as yet his evil is not ripe,
but when his evil bears fruit,
then he sees the evil results.

(119) *ປາໂປປິ ປັສສະຕິ ພັທຣັງ* *ຍາວະ ປາປັງ ນະ ປັຈຈະຕິ*
ຍະທາ ຈະ ປັຈຈະຕິ ປາປັງ *ອະຖະ (ປາໂປ) ປາປານິ ປັສສະຕິ (9.4)*

* ຕລອດເວລາທີ່ກັມຊົ່ວ ຍັງບໍ່ທັນໃຫ້ຜົລ ຄົນຊົ່ວກໍຍ່ອມຫລຽວເຫັນເປັນກັມດີ
ແຕ່ເມື່ອໃດກັມຊົ່ວໃຫ້ຜົລ ເມື່ອນັ້ນເຂົາຈຶ່ງຫລຽວເຫັນເປັນກັມຊົ່ວ.

Un être malfaisant peut connaître la satisfaction tant que sa mauvaise action n'a pas encore mûri, mais quand elle est mûre, le malfaisant connaît le malheur.

The doer of acts of goodness appreciates his own only when good results begin to appear.

120. *Bhadrō'pi passati pāpaṁ*
yāva bhadraṁ na paccati
yadā ca paccati bhadraṁ
atha bhadrō bhadrāni passati. (9:5)

It is ill, perhaps, with the doer of good
while as yet his good is not ripe.
But when it bears fruit,
then he sees the happy results.

(120) *ພັທໂຣປິ ປັສສະຕິ ປາປັງ* *ຍາວະ ພັທຣັງ ນະ ປັຈຈະຕິ*
ຍະທາ ຈະ ປັຈຈະຕິ ພັທຣັງ *ອະຖະ (ພັທໂຣ) ພັທຣານິ ປັສສະຕິ (9.5)*

* ຕລອດເວລາ ກັມດີຍັງບໍ່ທັນໃຫ້ຜົລ (ບາງທິ) ຄົນດີກໍຍ່ອມເຫັນເປັນກັມຊົ່ວຢູ່
ແຕ່ເມື່ອໃດກັມດີໃຫ້ຜົລ ເມື່ອນັ້ນຈຶ່ງຫລຽວເຫັນເປັນກັມດີ.

Un être bienfaisant peut avoir de mauvais jours, tant que sa bonne action n'a pas encore mûri; mais quand elle est mûre, le bienfaisant connaît d'heureux jours.

Ignore not the effects of evil. Even bit by bit they gather like water drops in a pot.

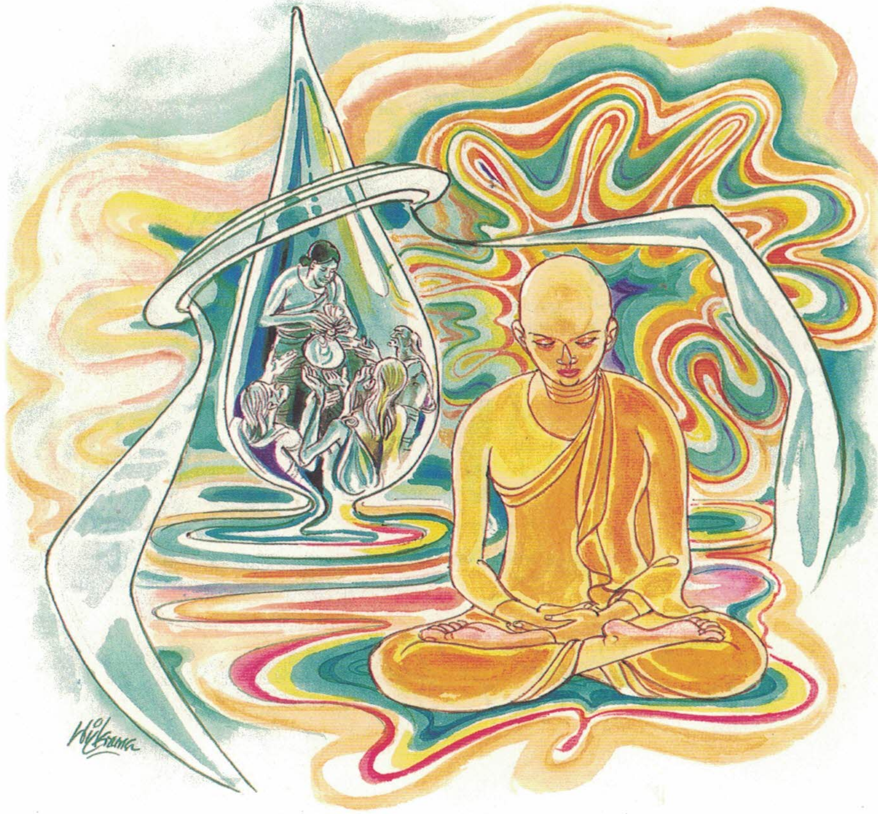
121. *Mā'vamaññētha pāpassa*
Na maṁ taṁ āgamissati
udabındu nıpātēna
udakumbhō'pi pūrati
pūrati bālō pāpassa
thōkathōkam'pi ācinaṁ. (9:6)

Think not lightly of evil, saying:
'It will not come to me '.
Even a water-pot is filled
by the falling of drops.
Likewise the fool, gathering little by little,
fills himself with evil.

(121) *ມາວະມັນເຍຖະ ປາປັສສະ* *ນະ ມັຕຕັງ ອາຄະມິສສະຕິ*
ອຸທະພິນທຸນິປາເຕນະ *ອຸທະກຸມໂພປິ ປູຣະຕິ*
ປູຣະຕິ ພາໂລ ປາປັສສະ *ໂຖກັງ ໂຖກັງປິ ອາຈິນັງ (9.6)*

* ຄົນບໍ່ຄວນຖືຫຸ່ມຕໍ່ບາບວ່າ ˙ *ບາບມີປະມານໜ້ອຍດຽວ ໃດຈະໃຫ້ຜົລໄດ້* ˙
ຕັ້ງແຕ່ໄຫນ້ຳ ກໍຍັງເຕັມໄດ້ ຍ້ອນຢາດນ້ຳເທື່ອລະຢາດຕົກໃສ່ ຄົນພາລ
ສ້າງສົມບາບ ແມ່ນວ່າເທື່ອລະໜ້ອຍໆກໍຍ່ອມເຕັມດ້ວຍບາປໄດ້ (ຄືກັນ).

Ne traite pas légèrement le mal en te disant:
" J'en serai toujours exempt ". Le pot s'emplit
goutte à goutte; ainsi l'insensé, peu à peu,
s'emplira de malignité.

Underrate not goodness. Even little acts of goodness total up like a pot filling drop by drop.

122. *Māvamaññētha puññassa*
na maṁ taṁ āgamissati
udabindu nipātēna
udakumbhō' pi pūrati
pūrati dhīrō puññassa
thōkathōkam pi ācinaṁ. (9:7)

Think not lightly of good, saying,
' It will not come to me '.
Drop by drop is the water-pot filled;
likewise the wise man,
gathering little by little,
fills himself with good.

(122) *ມາວະມັນເຍຖະ ປຸນຍັສສະ*
ອຸທະພິນທຸນິປາເຕນະ
ປູຣະຕິ ທີໂຣ ປຸນຍັສສະ

ນະ ມັຕັງ ອາຄະມິສສະຕິ
ອຸທະກຸມໂພປິ ປູຣະຕິ
ໂຖກັງ ໂຖກັງປິ ອາຈິນັງ (9.7)

* ຄົນບໍ່ຄວນຖືຫຸ່ມຕໍ່ບຸນວ່າ ' *ບຸນມີປະມານຫນ້ອຍດຽວ ໃດ ຈະໃຫ້ຜົລໄດ້* ' ຕັ້ງແຕ່ ໄຫນ້ຳກໍຍັງເຕັມໄດ້ ຍ້ອນຢາດນ້ຳເທື່ອລະຢາດຕົກໃສ່ ຜູ້ມີປັນຍາສ້າງສົມບຸນ ແມ່ນ ວ່າ ເທື່ອລະຫນ້ອຍໆ ກໍຍ່ອມເຕັມດ້ວຍບຸນໄດ້ (ຄືກັນ).

Ne traite pas légèrement le bien en te disant: " Je ne t'attendrai jamais ". Le pot s'emplit goutte à goutte, ainsi le sage peu à peu s'emplira de bonté.

Shun evil ways like a wealthy merchant with little escort shunning a bandit-infested road.

123. *Vāṇijō'va bhayaṁ maggaṁ*
appasatthō mahaddhanō
visaṁ jivitukāmō'va
pāpāni parivajjayē. (9:8)

Just as a merchant, with a small escort and great wealth,
avoids a perilous path, or just as,
one desiring to live, avoids poison,
even so should one shun evil.

(123) *ວານິໂຊວະ ພະຍັງ ມັຄຄັງ* *ອັປປະສັຕໂຖ ມະຫັທທະໂນ*
ວິສັງ ຊີວິຕຸກາໂມວະ *ປາປານິ ປະຣິວັຊຊະເຍ (9.8)*

* ຄົນຄວນເວັ້ນ ກັມຊົ່ວທັງຫລາຍເສັຽ ຄືດັ່ງພໍ່ຄ້າມີຊັພຫລາຍ ແຕ່ມີພວກໜ້ອຍ (ມີສາສຕຣາໜ້ອຍ) ເວັ້ນທາງທີ່ມີພັຍ ຄືດັ່ງຄົນຜູ້ຕ້ອງການຈະເປັນຢູ່ ເວັ້ນຢາພິສ ນັ້ນແລ.

Le marchand qui transporte d'abondantes richesses et n'a qu'une faible escorte, évite les routes dangereuses, et un homme qui aime la vie se garde du poison; agis donc de de même à l'égard du mal.

With no evil deeds no evil effects indeed. A woundless hand safely carries any poison.

124. *Pāṇimhi cē vanō nā'ssa*
hareyya pāṇinā visaṁ
nābbaṇam visamanvēti
natthi pāpaṁ akubbatō. (9:9)

If one has no wound on one's hand,
one may handle poison. The unwounded hand
is not subjected to poison.
There is no ill for him who does no wrong.

(124) *ປານິມຫິ ເຈ ວະໂນ ນາສສະ*
ນາພພະນັງ ວິສະມັນເວຕິ

ຫະເຣຍຍະ ປານິນາ ວິສັງ
ນັຕຖິ ປາປັງ ອະກຸພພະໂຕ (໙.໙)

* ຖ້າວ່າ ບາດແຜຢູ່ຝາມືບໍ່ມີ ຄົນກໍເພິ່ງຖືເອົາຢາພິສໄປກັບຝາມືໄດ້ ຢາພິສຍ່ອມບໍ່ເຊື່ອມ
ເຂົ້າສູ່ຝາມືທີ່ບໍ່ມີບາດແຜໄດ້ສັນໃດ ບາບຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ຜູ້ບໍ່ເຮັດບາບ ສັນນັ້ນແລ.

Une main saine et sans blessure peut toucher impunément le poison; agis de même, car le mal n'affecte pas l'homme bienfaisant.

Whatever evil act is done against a virtuous person its evil will boomerang on the doer.

125. *Yō appaduṭṭhassa narassa dussati*
suddhassa pōsassa anaṅgaṇassa
tam'ēva bālaṁ paccēti pāpaṁ
sukhumō rajō paṭivātaṁ'va khittō. (9:10)

Whosoever offends an innocent person, pure and guiltless, his evil comes back on himself like fine dust thrown against the wind.

(125) ໂຍ ອັປປະທຸຕຖັສສະ ນະຣັສສະ ທຸສສະຕິ ສຸທທັສສະ ໂປສັສສະ ອະນັງຄະນັສສະ
ຕະເມວະ ພາລັງ ປັຈເຈຕິ ປາປັງ ສຸຂຸໂມ ຣະໂຊ ປະຕິວາຕັງວະ ຂິຕໂຕ (9.10)

* ຄົນພາລຜູ້ໃດເຮັດຮ້າຍຕໍ່ຄົນຜູ້ບໍ່ໄດ້ເຮັດຮ້າຍ ເປັນຜູ້ບໍຣິສຸທ ຜູ້ບໍ່ມີກິເລສ ບາບຍ່ອມ
ກັບຄືນສນອງຕອບຄົນພາລນັ້ນເອງ ຄືດັ່ງຂີ້ຝຸ່ນທີ່ຄົນພຶກໄປທວນລົມ ນັ້ນແລ.

Offenser une personne pure, innocente, et sans défense, c'est exposer au retour de l'injure, comme si l'on avait jeté de la poussière contre le vent.

10. ທັນທະ ວັຄ

Evil-doers get reborn in hell, and to heavens the virtuous go. The undefiled in Nibbāna end.

126. *Gabbhaṁ ēkē uppajjanti*
nirayaṁ pāpakamminō
saggaṁ sugatinō yanti
parinibbanti anāsavā. (9:11)

Some are born in the womb;
the evildoers are born in hell;
the well-doing go to the heaven-world;
the undefiled ones become extinct.

(126) *ຄັພພະເມເກ ອຸປປັຊຊັນຕິ* *ນິຣະຍັງ ປາປະກັມມິໂນ*
ສັຄຄັງ ສຸຄະຕິໂນ ຍັນຕິ *ປະຣິນິພພັນຕິ ອະນາສະວາ (9.11)*

* ຄົນທັງຫລາຍ ລາງຄົນໄປເກີດໃນທ້ອງ (ມະນຸສ) ຜູ້ມີກັມຊົ່ວຊາມໄປເກີດນະຣົກ
ຜູ້ມີກັມເປັນເຫຕຸໄປສູ່ສຸຄະຕິ ກໍໄປສູ່ສວັນ ຜູ້ບໍ່ມີອາສວະ ຍ່ອມປະຣິນິພານ.

Certains gens reviennent sur la terre; les êtres malfaisants s'en vont dans les sphères du Niraya; les justes vont dans les sphères célestes; ceux qui se sont libérés de tout désir atteignent le Nibbana.

An evil doer has no escape from his bad actions wherever he tries to hide.

127. *Na antalikkhē na samuddamajjhē*
na pabbatānaṁ vivaraṁ pavissa
na vijjati sō jagatippadēsō
yatthaṭṭhitō muñceyya pāpakammā. (9:12)

Neither in the sky nor in mid-ocean,
nor in the clefts of rocks, nowhere in the world
is a place to be found where
one is safe from evil deeds.

(127) *ນະ ອັນຕະລິກເຂ ນະ ສະມຸທທະມັຊເຊ ນະ ປັພພະຕານັງ ວິວະຣັງ ປະວິສສະ*
ນະ ວິຊຊະເຕ ໂສ ຊະຄະຕິປປະເທໂສ ຍັຕຣັຕຖິໂຕ ມຸນເຈຍຍະ ປາປະກັມມາ (9.12)

* ຄົນທີ່ເຮັດກັມຊົ່ວໄປ (ໄວ້ແລ້ວ) ໜີໄປໃນອາກາສກໍບໍ່ພົ້ນ ໃນກາງມະຫາສມຸທ ກໍບໍ່ພົ້ນ ເຂົ້າໄປຫລົບຫີນຜາ ກໍບໍ່ພົ້ນ ເຂົາຢູ່ແລ້ວໃນບ່ອນໃດ ເພິ່ງພົ້ນຈາກບາບກັມໄດ້ ປະເທສຄືແຜ່ນດິນແຫ່ງນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ມີ.

Ni dans les airs, ni dans les profondeurs de l'océan, ni dans les antres des rochers, nulle part dans le monde entier, il n'existe une place où l'homme trouverait un abri contre ses mauvaises actions.

Wherever a person may hide in the sky, or sea or mountain, there is no escape from Death.

128. *Na antalikkhē na samuddamajjhē*
na pabbatānaṁ vivaraṁ pavissa
na vijjati sō jagatippadēsō
yatthaṭṭhitam nappasahētha maccu. (9:13)

Neither in the sky nor in mid-ocean, nor in the clefts of the rocks, nowhere in the world is found that place where abiding one will not be overcome by death.

(128) ນະ ອັນຕະລິກເຂ ນະ ສະມຸທທະມັຊເຊ ນະ ປັພພະຕານັງ ວິວະຣັງ ປະວິສສະ
ນະ ວິຊຊະເຕ ໂສ ຊະຄະຕິປປະເທໂສ ຍັຕຣັຕຖິຕັງ ນັປປະເຫຍຍະ ມັຈຈຸ (9.13)

* ຄວາມຕາຍ ຈະບໍ່ເພິ່ງຄອບງໍາ ຄົນຜູ້ເຂົ້າໄປໃນອາວະກາສ ກາງມະຫາສມຸທ ເຂົ້າຫລືບພູ ແມ່ນບໍ່ມີ ຄວາມຕາຍບໍ່ຄອບງໍາ ຄົນຜູ້ດໍາຣົງຢູ່ໃນປະເທສ ຄື ແຜ່ນດິນແຫ່ງໃດແຫ່ງນຶ່ງ ແມ່ນບໍ່ມີ.

Ni dans les airs, ni dans les profondeurs de l'océan, ni dans les antres des rochers, nulle part dans le monde entier, il n'existe une place où l'homme trouverait un abri contre la mort.

All dread death and physical harassment. Taking oneself as the example, kill not, hurt not.

129. *Sabbē tasanti daṇḍassa*
sabbē bhāyanti maccunō
attānaṁ upamaṁ katvā
na haneyya na ghātayē. (10:1)

All tremble before punishment;
all fear death. Comparing others
with oneself one shoul not slay,
nor cause to slay.

(129) *ສັພເພ ຕະສັນຕິ ທັນທັສສະ*
ອັຕຕານັງ ອຸປະມັງ ກັຕວາ

ສັພເພ ພາຍັນຕິ ມັຈຈຸໂນ
ນະ ຫະເນຍຍະ ນະ ຄາຕະເຍ (10.1)

* ສັຕທັງຫລາຍທັງປວງ ຍ່ອມຫວາດຫວັ່ນຕໍ່ການໃສ່ ໂທສ ສັຕທັງຫລາຍທັງປວງ ຍ່ອມຢ້ານຕໍ່ຄວາມຕາຍ ຄົນເຮົາຕົນໃຫ້ເປັນເຄື່ອງປຽບທຽບແລ້ວ ບໍ່ຄວນຂ້າ ເອງ ບໍ່ຄວນໃຊ້ຄົນອື່ນໃຫ້ຂ້າ.

Tous tremblent devant le châtiment; tous craignent la mort. Jugeant les autres d'après nous-mêmes, ne soyez pas cause d'un meurtre.

Life is dear to all. Taking oneself as the example, kill not, hurt not.

130.	*Sabbē tasanti daṇḍassa* *sabbēsaṁ jīvitaṁ piyaṁ* *attānaṁ upamaṁ katvā* *na haneyya na ghātayē.* (10:2)	All tremble before punishment; to all life is dear; comparing others with one's self, one should not slay, nor cause to slay.

(130)	*ສັພເພ ຕະສັນຕິ ທັນທັສສະ* *ສັຕຕານັງ ອຸປະມັງ ກັຕວາ*	*ສັພເພສັງ ຊີວິຕັງ ປິຍັງ* *ນະ ຫະເນຍຍະ ນະ ຄາຕະເຍ (10.2)*

* ສັຕທັງຫລາຍທັງປວງ ຍ່ອມຫວາດຫວັ່ນຕໍ່ການໃສ່ໂທສ ຊີວິຕຍ່ອມເປັນທີ່ຮັກ ຂອງສັຕທັງຫລາຍທັງປວງ ຄົນເຣົາຄົນໃຫ້ເປັນເຄື່ອງປຽບທຽບແລ້ວ ບໍ່ຄວນ ຂ້າເອງ ບໍ່ຄວນໃຊ້ຄົນອື່ນໃຫ້ຂ້າ.

Tous tremblent devant le châtiment; à tous la vie est chère. Jugeant les autres par vous-mêmes, ne tuez pas, ne soyez pas cause d'un meurtre.

Harassing others in quest of one's own happiness, one gains no happiness hereafter.

131. *Sukhakāmāni bhūtāni*
yō daṇḍēna vihiṁsati
attanō sukhamesānō
pecca sō na labhatē sukhaṁ. (10:3)

Whosoever with a rod molests creatures
desirous of happiness,
himself seeking happiness,
shall not obtain happiness hereafter.

(131) ສຸຂະກາມານິ ພູຕານິ
ໂຍ ທັນເທນະ ວິຫິງສະຕິ
ອັຕຕະໂນ ສຸຂະເມສາໂນ
ເປຈຈະ ໂສ ນະ ລະພະເຕ ສຸຂັງ (10.3)

* ຜູ້ໃດສແວງຫາຄວາມສຸຂເພື່ອຕົນ ໂດຍບຽດບຽນດ້ວຍກາຣໃສ່ ໂທສ (ຜູ້ອື່ນ) ຜູ້ຕ້ອງກາຣຄວາມສຸຂ ຜູ້ນັ້ນ (ເມື່ອ) ລ່ວງລັບຈາກໂລກນີ້ແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມສຸຂ.

Quiconque, en cherchant son propre bonheur blesse les créatures avides de bonheur, ne l'obtiendra pas après cette vie.

Harassing not others, those who seek happiness gain their own happiness hereafter.

132. *Sukhakāmāni bhūtāni*
yō daṇḍēna na hiṁsati
attanō sukhamēsānō
pecca sō labhatē sukhaṁ. (10:4)

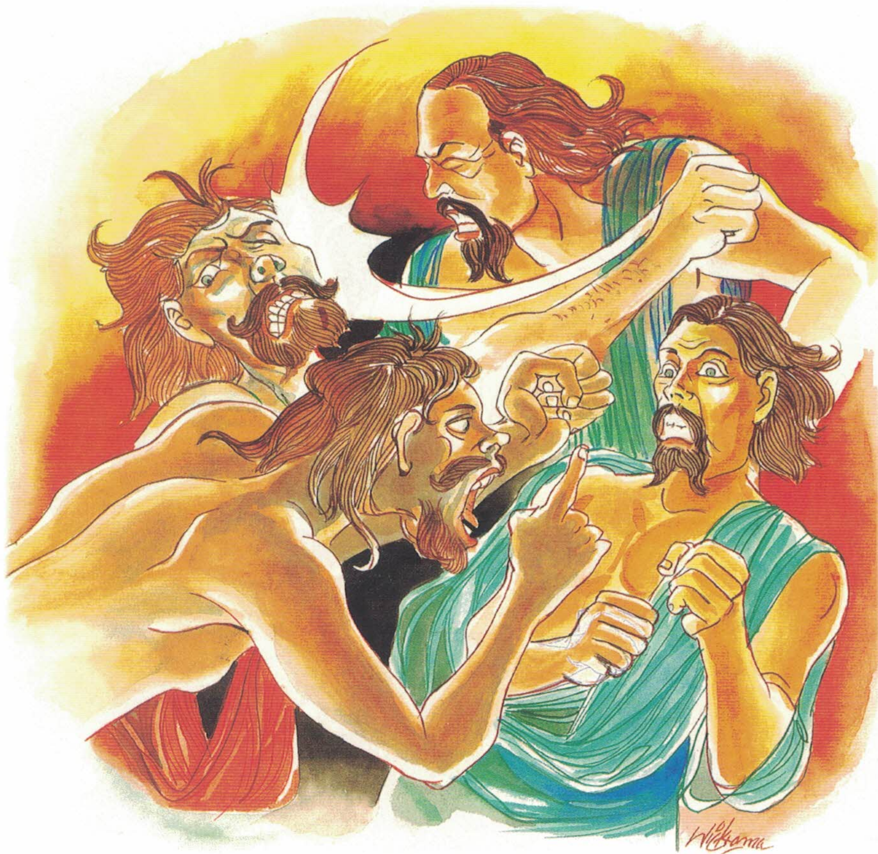
Whosoever with a rod molests not
creatures desirous of happiness,
himself seeking happiness,
shall obtain happiness hereafter.

(132) ສຸຂະກາມານິ ພູຕານິ ໂຍ ທັນເທນະ ນະ ຫິງສະຕິ
ອັຕຕະໂນ ສຸຂະເມສາໂນ ເປຈຈະ ໂສ ລະພະເຕ ສຸຂັງ (10.4)

* ຜູ້ໃດສແວງຫາຄວາມສຸຂເພື່ອຕົນໂດຍບໍ່ບຽດບຽນ ດ້ວຍການໃສ່ ໂທສຜູ້ອື່ນ ຊຶ່ງ (ຜູ້ອື່ນ)

ກໍຕ້ອງການຄວາມສຸຂ ຜູ້ນັ້ນ ລ່ວງລັບຈາກໂລກນີ້ໄປແລ້ວ ຍ່ອມໄດ້ຮັບຄວາມສຸຂ.

Quiconque, en cherchant son propre bonheur ne blesse pas des créatures avides de bonheur, l'obtiendra après cette vie.

Use no harsh words. It is painful. More harsh words will follow with retaliatory action.

133. *M'āvōca pharusaṁ kañci*
vuttā paṭivadeyyu'taṁ
dukkhā hi sārambhakathā
paṭidaṇḍā phuseyyu'taṁ. (10:5)

Speak not harsh words to any;
those thus addressed will retort to it,
painful indeed is vindicative speech;
tretribution will come upon you.

(133) *ມາໂວຈະ ຜະຣຸສັງກັນຈິ* *ວຸຕຕາ ປະຕິວະເທຍຍຸ ຕັງ*
ທຸກຂາ ຫິ ສາຣັມພະກະຖາ *ປະຕິທັນທາ ຜຸເສຍຍຸ ຕັງ* (10.5)

* ທ່ານຢ່າໄດ້ກ່າວຄຳຫຍາບຊ້າຕໍ່ໃຜໆ ເຂົາທັງຫລາຍຖືກທ່ານເວົ້າໃຫ້ແລ້ວ

ກໍຈະເວົ້າຕອບທ່ານ ເພາະການເວົ້າອວດສະຫາວຕໍ່ກັນ ພາເກີດທຸກຂ໌

ການກ່າວໂຕ້ຕອບ ກໍຈະກັບຕ້ອງທ່ານຄືນ.

Ne dis à l'adresse de personne des mots pénibles; ils te seront retournés. Les paroles coléreuses sont pleines de souffrance, celui qui les a prononcées en subira le retour.

Let one hold one's peace like a cracked gong. In this silence one is already in Nibbāna.

134. *Sacē nērēsi attānaṁ*
kaṁsō upahatō yathā
ēsa pattō'si nibbānaṁ
sārambhō tē na vijjati. (10:6)

If you silence yourself
as a gong that is broken,
you have already attained Nibbana;
contention has no place in you.

(134) *ສະເຈ ເນເຣສິ ອັຕຕານັງ* *ກັງໂສ ອຸປະຫະໂຕ ຍະຖາ*
ເອສະ ປັຕໂຕສິ ນິພພານັງ *ສາຣັມໂພ ເຕ ນະວິຊຊະຕິ (10.6)*

* ຖ້າທ່ານເຮັດຕົນບໍ່ໃຫ້ຫວັ່ນໄຫວ ເຫມືອນຄ້ອງວົງ (ກັງສະດານ) ທີ່ເຂົາເລາະຂອບປາກ

ເສັຽແລ້ວ ທ່ານນັ້ນຈະເປັນຜູ້ເຖິງພຣະນິພພານ ກາຣກ່າວອວດສະຫາວຕໍ່ກັນ ກໍຈະບໍ່ມີ

ແກ່ທ່ານ.

Si tu restes aussi silencieux qu'un gong brisé, tu es entré en Nibbana; toute violence s'est apaisée en toi.

A cowherd goads cattle to pasture. Decay and death all beings to their end.

135. *Yathā daṇḍēna gopālō*
gāvō pācēti gōcaraṁ
evaṁ jarā ca maccū ca
āyuṁ pācenti pāṇinaṁ. (10:7)

As the herdsman with stick drives forth the kine to pasture, so do old age and death drive forth the life of beings.

(135) *ຍະຖາ ທັນເທນະ ໂຄປາໂລ* *ຄາໂວ ປາເຊຕິ ໂຄຈະຣັງ*
ເອວັງ ຊະຣາ ຈະ ມັຈຈຸ ຈະ *ອາຍຸງ ປາເຊນຕິ ປານີນັງ (10.7)*

* ຄົນລ້ຽງງົວ ຍ່ອມໄລ່ຕ້ອນຝູງງົວໄປສູ່ບ່ອນຫາກິນດ້ວຍໄມ້ຄ້ອນສັນໃດ ຄວາມ

ເຖົ້າແກ່ ແລະ ຄວາມຕາຍ ຍ່ອມໄລ່ຕ້ອນອາຍຸສັດທັງຫລາຍໄປ ສັນນັ້ນ.

Comme le vacher, de son bâton, conduit le troupeau vers le pâturage, ainsi la vieillesse et la mort conduisent la vie hors de tous les êtres vivants.

Evil doer who is unmindful of consequences suffers consequently because of his own deeds.

136. *Atha pāpāni kammāni*
karaṁ bālō na bujjhati
sēhi kammēhi dummēdhō
aggidaḍḍhō'va tappati. (10:8)

When a fool does wicked deeds,
he does not realise (their evil nature).
By his own deeds the witless one
is tormented as if being burnt with fire.

(136) *ອະຖະ ປາປານິ ກັມມານິ*
ກະຣັງ ພາໂລ ນະ ພຸຊຊະຕິ
ເສຫິ ກັມເມຫິ ທຸມເມໂທ
ອັຄຄິ ທັທໂຖວະ ຕັປປະຕິ (10.8)

* ອັນຄົນພາລ ປັນຍາຊົ່ວຊາມ ເມື່ອເຮັດກັມຊົ່ວຍ່ອມບໍ່ຮູ້ເນື້ອຕົວ ເຂົາຈຶ່ງເດືອດຮ້ອນ ດັ່ງຖືກໄຟເຜົາ ຍ້ອນກັມທັງຫລາຍຂອງຕົນ.

L'insensé fait le mal par manque d'intelligence, il est brûlé et tourmenté par ses actions comme le feu.

He who maliciously offends the inoffensive soon falls into one of ten woeful states.

137. *yō daṇḍēna adaṇḍēsu*
appaduṭṭhēsu dussati
dasannam aññataraṁ ṭhānaṁ
khippamēva nigacchati. (10:9)

He who inflicts punishment on those who are harmless and offends those who are unoffending, he speedily comes to one of these ten states.

(137) *ໂຍ ທັນເທນະ ອະທັນເທສຸ ອັປປະທຸຕເຖສຸ ທຸສສະຕິ*
ທະສັນນະມັນຍະຕະຣັງ ຖານັງ ຂິປປະເມວະ ນິຄັຈສະຕິ (10.9)

* ຜູ້ໃດໃຊ້ອຳນາດເຮັດຮ້າຍໃນທ່ານຜູ້ບໍ່ໄດ້ເຮັດຮ້າຍ ຜູ້ບໍ່ມີໂທສ ຜູ້ນັ້ນຍ່ອມປະສົບພົບພໍ້ ຖານະ 10 ປະກາຣ ຖານະໃດຖານະນຶ່ງ ໂດຍເຣວພລັນ ຄື:

Faire le mal à qui n'en commet point, offenser celui qui n'offense point, c'est approcher rapidement d'un de ces dix états.

Evil doer comes to suffer acute pain, break up of body and disease and derangement of mind.

138. *Vēdanaṁ pharusaṁ jāniṁ*
sarīrassa ca bhēdanaṁ
garukaṁ vāpi' ābādhaṁ
cittakkhēpaṁ va pāpuṇē. (10:10)

To grievous bodily pangs,
to disaster, to bodily injury,
to serious illness, to lunacy,
will he come.

(138) *ເວທະນັງ ຜະຣຸສັງ ຊານິງ*
ສະຣີຣັສສະ ວະ ເພທະນັງ
ຄະຣຸກັງ ວາປິ ອາພາທັງ
ຈິຕຕັກເຂປັງ ວະ ປາປຸເນ (10.10)

* ເວທະນາຫນັກຫນ່ວງ 1 ສິນບັຕຈິບຫາຍ 1 ຖືກທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ 1
ເຈັບໄຂ້ຫນັກ 1 ເຖິງຄວາມປ່ວງຂອງຈິຕ (ເປັນບ້າ) 1.

De pénibles douleurs corporelles, un accident,
une maladie sérieuse, la folie.

Evil doer comes to suffer rejection by kings, serious accusations, loss of wealth and kinsmen.

139. *Rājatō vā upassaggaṁ*
abbhakkhānaṁ va dārunaṁ
parikkhayaṁ va ñātīnaṁ
bhōgānaṁ'va pabhaṅguraṁ. (10:11)

To trouble caused by the government,
to grave accusation,
or loss of relatives,
or destruction of wealth, (will he come).

(139) *ຣາຊະໂຕ ວາ ອຸປະສັດຄັງ*
ປະຣິກຂະຍັງ ວະ ຍາຕີນັງ
ອັພພັກຂານັງ ວະ ທາຣຸນັງ
ໂພຄານັງ ວະ ປະພັງຄຸນັງ (10.11)

* ເກີດຄວາມຂັດຂ້ອງຈາກພຣະຣາຊາ (ຕ້ອງໂທສຫລວງ) 1 ຖືກກ່າວຕູ່
ຢ່າງຮ້າຍແຮງ 1 ຫມົດຍາຕຂາດພີ່ນ້ອງ 1 ໂພຄຊັພເສື່ອມສູນ 1

La lutte avec l'autorité, la calomnie grossière,
la perte des proches, la perte des biens.

Fire burns down the dwellings of the evil doer. Such a man gets born in hell after death.

140. *Atha v'assa agārāni*
aggi ḍahati pāvakō
kāyassa bhēdā duppaññō
nirayaṁ sō'papajjati. (10:12)

His house will be burnt up with fire,
and upon dissolution of the body,
that unwise one
will pass to hell.

(140) *ອະຖະວາສສະ ອະຄາຣານິ* *ອັຄຄິ ທະຫະຕິ ປາວະໂກ*
ກາຍັສສະ ເພທາ ທຸປປັນໂຍ *ນິຣະຍັງ ໂສ ອຸປະປັຊຊະຕິ (10.12)*

* ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ (ຫລື ຖ້າບໍ່ເປັນດັ່ງກ່າວມາຂ້າງຕົ້ນນັ້ນແລ້ວ) ໄຟຈະໄຫມ້ເຮືອນຊານຂອງຜູ້ນັ້ນ ຫລັງຈາກກາຍແຕກ (ຕາຍ) ຄົນຜູ້ປັນຍາຊົ່ວຊາມ ຍ່ອມເຂົ້າເຖິງນະຣົກ.

L'incendie de l'habitation; et au moment de la dissolution du corps, le passage dans le Niraya.

Nudity nor fasting, nor diverse penances will cleanse a mortal who is steeped in doubt.

141. *Na naggacariyā na jatā na paṅkā*
nānāsakā thaṇḍilasāyikā vā
rajō ca jallaṁ ukkuṭikappadhānaṁ
sōdhenti maccaṁ avitiṇṇakaṅkhaṁ. (10:13)

Neither going about naked, nor with matted locks, nor with dust on one's body, neither fasting, nor sleeping on the ground, nor besmeaing oneself with ashes or dirt, nor squating on the heels, can purify a mortal who has not overcome doubts.

(141) *ນະ ນັຄຄະຈະຣິຍາ ນະ ຊະຕາ ນະ ປັງກາ ນານາສະກາ ຕັນທິລະສາຍິກາ ວາ*
ຣະໂຊຊັລລັງ ອຸກກຸຕິກັປປະທານັງ ໂສເທນຕິ ມັຈຈັງ ອະວິຕິນນະກັງຂັງ (10.13)

* ຄວາມປະພຶຕເປືອຍກາຍ ການໃສ່ຊະດາ (ກະໂຈມ) ການທາຕົມ ການບໍ່ກິນ (ອາຫານ) ການນອນເທິງດິນການເກືອກຂີ້ຝຸ່ນ ແລະການເຮັດຄວາມພຽນ ດ້ວຍການແຢ່ງແຢ້ (ເຢັ່ງ ຍືນ) ເຫລົ່ານີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ຍັງມີຄວາມສົງສັຍໃຫ້ບໍຣິສຸທ (ທາງໃຈ) ບໍ່ໄດ້.

Ni la coutume d'aller nu, ni celle des cheveux tressés, ni celle de répandre de la poussière sur son corps, ni le jeûne, ni le sommeil sur le sol, ni le fait de se recouvrir de cendres, ni les prosternations, rien de ces choses ne purifie le mortel qui n'est pas delivré de la convoitise et du doute.

The celibate who's restrained and is full of love for the entire world is indeed a true bhikkhu.

142. *Alaṅkatō ce'pi samaṁ careyya*
santō dantō niyatō brahmacārī
sabbēsu bhūtēsu nidhāya daṇḍaṁ
sō brāhmaṇō sō samaṇō sa bhikkhu. (10:14)

Even though he be gaily decked, if yet a man cultivates tranquility of mind, is calm, subdued, destined for the final release and of pure conduct, lying aside the cudgel towards all living beings, he is a Brahman, a recluse, a monk.

(142) *ອະລັງກະໂຕ ເຈປິ ສະມັນຈະເຣຍຍະ* *ສັນໂຕ ທັນໂຕ ນິຍະໂຕ ພັຣຫມະຈາຣີ*
ສັພເພສຸ ພູເຕສຸ ນິທາຍະ ທັນທັງ *ໂສ ພຣາຫມະໂນ ໂສ ສະມະໂນ ສະພິກຊຸ* (10.14)

* ເຖິງຖ້າວ່າ ຄົນທີ່ປະດັບປະດາແລ້ວ ແຕ່ເປັນຜູ້ສງົບແອບເຝິກແລ້ວ ທ່ຽງແທ້ຕໍ່ມັຄຜົລ ມັກປະພຶຕພຣົຫມຈັນ ບໍ່ໃສ່ໂທສໃນສັຕທັງປວງແລ້ວ ປະພຶຕສມ່ຳສເມີ ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນພຣົຫມ (ຜູ້ໃຫລບາບແລ້ວ) ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າເປັນສະມະນະ (ຜູ້ສງົບຈາກບາບ) ຜູ້ນັ້ນ ຊື່ວ່າເປັນພິກຊຸ (ຜູ້ມີປົກຕິເຫັນພັຍໃນວັຕຕະສົງສາຣ) ກໍໄດ້.

Quoique vêtu avec raffinement, si un homme cultive la tranquillité d'esprit, s'il est calme, résigné, maître de soi, pur s'il ne fait le mal à aucune créature, il est Brahmane, il est ascète, il est Bhikhhu.

11. ຊະຣາ ວັຄ

Man deterred by a sense of shame is apprehensive of censure like a good horse of the whip.

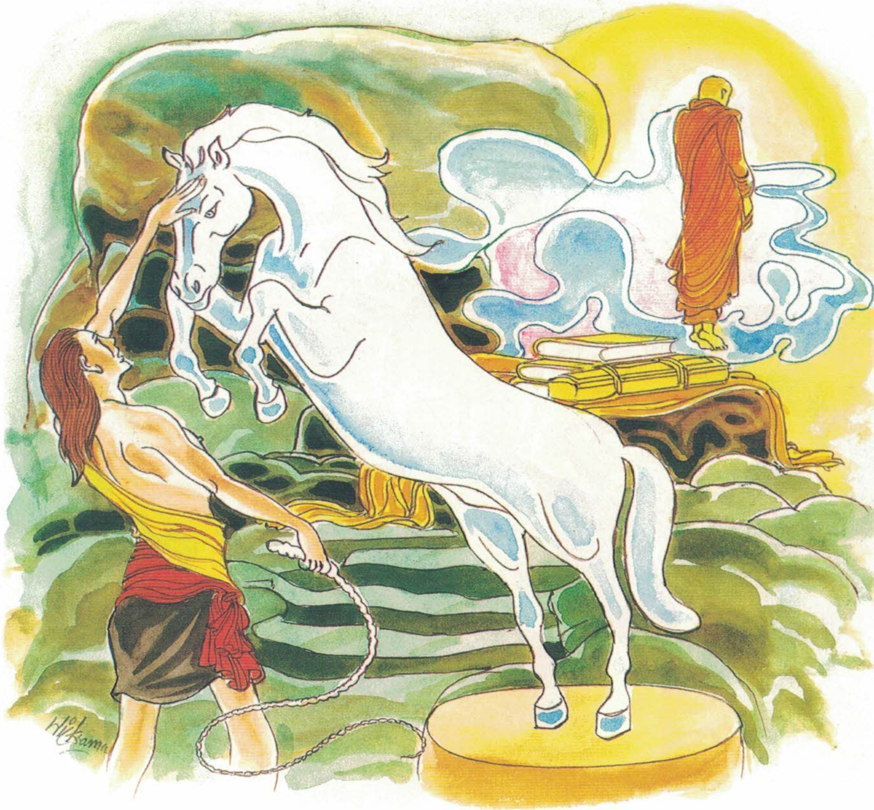
143. *Hirīnisēdhō purisō*
kōcı lōkasmiṁ vijjati
yō nindaṁ appabōdhati
assō bhadrō kasāmiva. (10:15)

Is there in all the world any man
who restrained by modesty,
avoids reproach as a
thoroughbred horse, the whip.

(143) *ຫິຣິນິເສໂທ ປຸຣິໂສ* *ໂກຈິ ໂລກັສມິ ວິຊຊະຕິ*
ໂຍ ນິທທັງ ອະປະໂພເທຕິ *ອັສໂສ ພັທໂຣ ກະສາມິວະ (10.15)*

* ບຸຣຸສຜູ້ກີດກັ້ນຄວາມຊົ່ວດ້ວຍຄວາມລັກອາຍ ຜູ້ບັນເທົາຄວາມຫລັບໄດ້ ຕື່ນຢູ່ສເມີ ຄືກັບມ້າດີທີ່ຮູ້ຕື່ນແສ້ ຜູ້ນັ້ນ ຫນ້ອຍຄົນຈະມີໃນໂລກ.

Est-il au monde un ascète assez irréprochable pour mériter aucun blâme, ainsi qu' un pur sang ne mérite aucun coup de fouet? Comme un cheval fougueux, sois vif et rapide vers le but.

Do ye discipline and restrain yourselves like a noble steed at whip-lash.

144. *Assō yathā bhadrō kasāniviṭṭhō*
ātāpino saṁvēginō bhavātha
saddhāya sīlēna ca vīriyēna ca
samādhinā dhammavinicchayēna ca
sampannavijjācaraṇā patissatā
pahassatha dukkhamidaṁ anappakaṁ. (10:16)

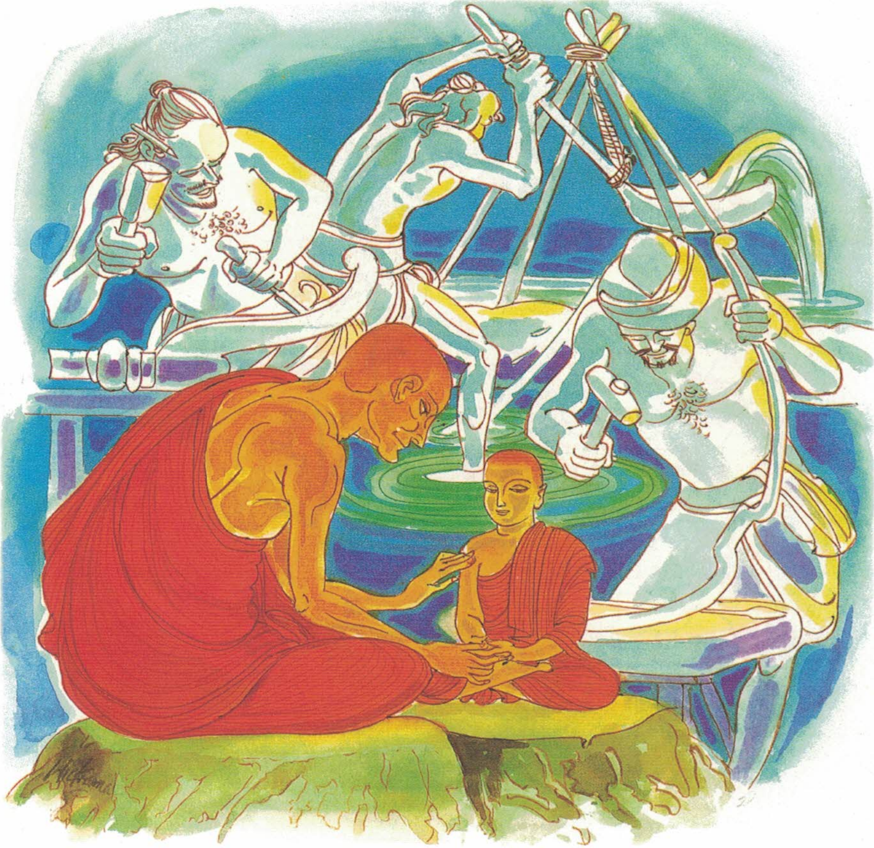
Like a thorough bred horse touched by the whip,
even so be strenuous and filled with religious emotion.
By confidence, virtue, effort, concentration,
and investigation of the Truths, by being endowed
with knowledge and conduct, and by being mindful,
leave ye this great suffering behind.

(144) *ອັສໂສ ຍະຖາ ພັທໂຣ ກະສານິວິຕໂຖ*
ສັທທາຍະ ສີເລນະ ຈະ ວີຣິເຍນະ ຈະ
ສັມປັນນະວິຊຊາຈະຣະນາ ປະຕິສສະຕາ

ອາຕາປິໂນ ສັງເວຄິໂນ ພະວາຖະ
ສະມາທິນາ ທັມມະວິນິຈສະເຍນະ ຈະ
ປະຫັສສະຖະ ທຸກຂະມິທັງ ອະນັປປະກັງ (10.16)

* ມ້າດີຖືກຕີດ້ວຍແສ້ (ຍ່ອມຮູ້ເມື່ອຄືງ) ສັນໃດ ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງເປັນຜູ້ມີຄວາມພຽນ
ມີຄວາມສັງເວຊ (ຄວາມຕື່ນໂຕ) ສັນນັ້ນເຖີ້ນ ຫາກທ່ານທັງຫລາຍເປັນຜູ້ປະກອບດ້ວຍ
ສັທທາ ສິລ ຄວາມພຽນ ສະມາທິ ແລະຄວາມວິນິຈສັຍທັມ ສົມບູນດ້ວຍວິຊາ (ຄວາມຮູ້)
ແລະຈະຣະນະ (ຄວາມປະພຶດ) ມີສະຕິທຸກເມື່ອ ຈັກປະລະທຸກຂ໌ມີປະມານບໍ່ຫນ້ອຍນີ້ໄດ້.

Par la confiance, la vertu, l'énergie, la méditation, la recherche de la vérité, la perfection du savoir et de la conduite, par la conduite, par la concentration, laissez en arrière la grande souffrance de la vie.

The morally good ones discipline themselves like irrigators the water, fletchers the arrow...

145. *Udakaṁ hi nayanti nettikā*
usukārā namayanti tējanaṁ
dāruṁ namayanti tacchakā
attānaṁ damayanti subbatā. **(10:17)**

Irrigators conduct water.
Fletchers shape arrows,
carpenters bend wood.
The wise master themselves.

(145) *ອຸທະກັງ ຫິ ນະຍັນຕິ ເນຕຕິກາ*
ທາຣຸງ ນະມະຍັນຕິ ຕັຈສະກາ
ອຸສຸກາຣາ ນະມະຍັນຕິ ເຕຊະນັງ
ອັຕຕານັງ ທະມະຍັນຕິ ສຸພພະຕາ (10.17)

* ທັມມະດາ ຊາວນາທັງຫລາຍຍ່ອມເປັ່ງນ້ຳ (ອອກຫລືເຂົ້າ) ຊ່າງທະນູສອນ ກໍຍ່ອມ ເບັດລູກສອນ ຊ່າງຖາກໄມ້ກໍຖາກໄມ້ (ໃຫ້ຊື່) ຜູ້ທີ່ວ່ານອນສອນງ່າຍ ຍ່ອມເຝິກຝົນຕົນເອງ.

Les bâtisseurs d'aqueducs conduisent l'eau. Ceux qui fabriquent les flèches, les façonnent. Les menuisiers asservissent le bois. Les sages se maitrisent eux-mêmes.

For ever ablaze, what laughter, what joy? Trapped in darkness, seek ye not a light?

146. *Kō nu hāsō kimānandō*
niccaṁ pajjalitē sati?
Andhakārēna ōnaddhā
padīpaṁ na gavessatha? (11:1)

What mirth, what pleasure can there be
where all is ever burning?
Shrouded in darkness,
will ye not seek a light?.

(146) *โก นุ ຫາໂສ ກິມານັນໂທ* *ນິຈຈັງ ປັຊຊະລິເຕ ສະຕິ*
ອັນທະກາເຣນະ ໂອນັທທາ *ປະທີປັງ ນະ ຄະເວສຖະ (11.1)*

* ເມື່ອໂລກສັນນິວາສ ລຸກເປັນໄຟຢູ່ເປັນນິດ ຈະມາມົວເມົາມ່ວນຊື່ນ ຣື່ນເຣີງຢູ່ເຮັດຫຍັງນໍ? ສູເຈົ້າ ອັນຄວາມມືດມົວກຸ້ມຫມົດແລ້ວ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ພາກັນສແວງຫາປະທີບ (ແສງສວ່າງ) ຫນໍ ?

Quel plaisir, quelle allégresse peut-il y avoir dans un monde ravagé par les tourments? O toi qui est enveloppé de ténèbres, ne rechercheras-tu pas la lumière?

See this decked out body, much thought of. But truly sore within. It's never ever steady.

147. *Passa cittakataṁ bimbaṁ*
arukāyaṁ samussitaṁ
āturaṁ bahusaṅkappaṁ
yassa natthi dhuvaṁ ṭhiti. (11:2)

Behold this beautified image,
this heap of accumulated noisomeness,
diseased, full of hankerings,
which has nothing lasting or stable.

(147) *ປັສສະ ຈິຕຕະກະຕັງ ພິມພັງ* *ອະຣຸກາຍັງ ສະມຸສສິຕັງ*
ອາຕຸຣັງ ສາຫຸສັງກັປປັງ *ຍັສສະ ນັຕຖິ ທຸວັງ ຖິຕິ (11.2)*

* ທ່ານຈົ່ງເຫັນ ອັຕຕະພາບນີ້, ທີ່ຖືກຕົບແຕ່ງໃຫ້ວິຈິຕ ເປັນກາຍມີແຕ່ບາດແຜ
ມີກະດູກເປັນໂຄງຮ່າງພາໃຫ້ຕັ້ງຢູ່ ເປັນຂອງເດືອດຮ້ອນ ເປັນທີ່ຮຳເພິງເຖິງ
ຂອງຄົນສ່ວນຫລາຍ ນັ້ນເຫາະວ່າ (ແຕ່ເຖິງປານນັ້ນກໍ) ຕັ້ງຢູ່ບໍ່ເທີງເລີຍ.

Regarde donc cette pauvre forme déguisée, cette masse d'éléments malsains pleine d'infirmités et de désirs vains, ou plus rien ne continue à demeurer.

This body fragile, the ideal nesting place for disease. Life necessarily ends in death.

148. *Parijiṇṇaṁ idaṁ rūpaṁ*
rōganiḍḍhaṁ pabhaṅguraṁ
bhijjati pūtisandēhō
maraṇantaṁ hi jīvitaṁ. (11:3)

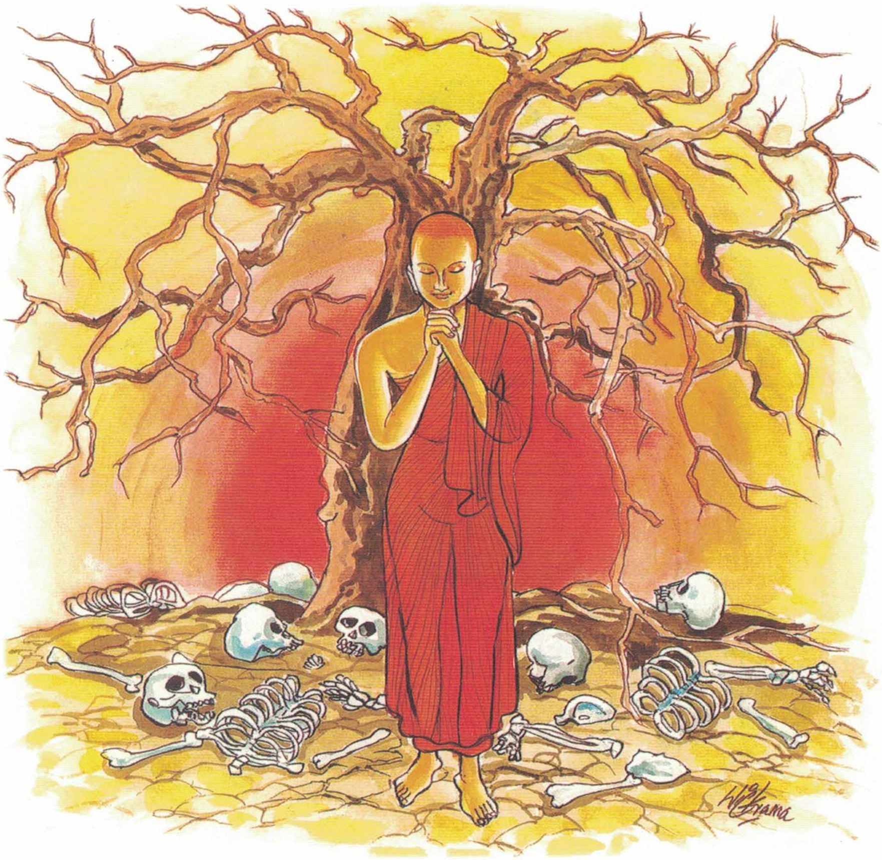
Frail is this body, a nest of disease,
and perishable.
This putrid mass breaks up.
Death is the end of life.

(148) *ປະຣິຊິນນະມິທັງ ຣູປັງ*
ພິຊຊະຕິ ປູຕິ ສັນເທໂທ

ໂຣຄະນິທທັງ ປະພັງຄຸນັງ
ມະຣະນັນຕັງ ຫິ ຊີວິຕັງ (11.3)

* ຮູປນີ້ເກົ່າໂຊະໂຊມແລ້ວ ເປັນຮັງຂອງໂຣຄ ເປັນຂອງເປື່ອຍເພ ເປັນກາຍເໜົ່າຈະແຕກ
ພັງ ຍ້ອນວ່າ ຊີວິຕມີຄວາມຕາຍເປັນຂັ້ນສຸດທ້າຍ.

Ce corps frêle n'est qu'un nid de misère, de décrépitude et de corruption. La vie l'incline vers la mort.

Seeing bleached human bones lying all around, how could there be delight in sensuality.

149. *Yān'imāni apatthāni*
alāpūn'ēva sāradē
kāpōtakāni aṭṭhīni
tāni disvāna kā rati? (11:4)

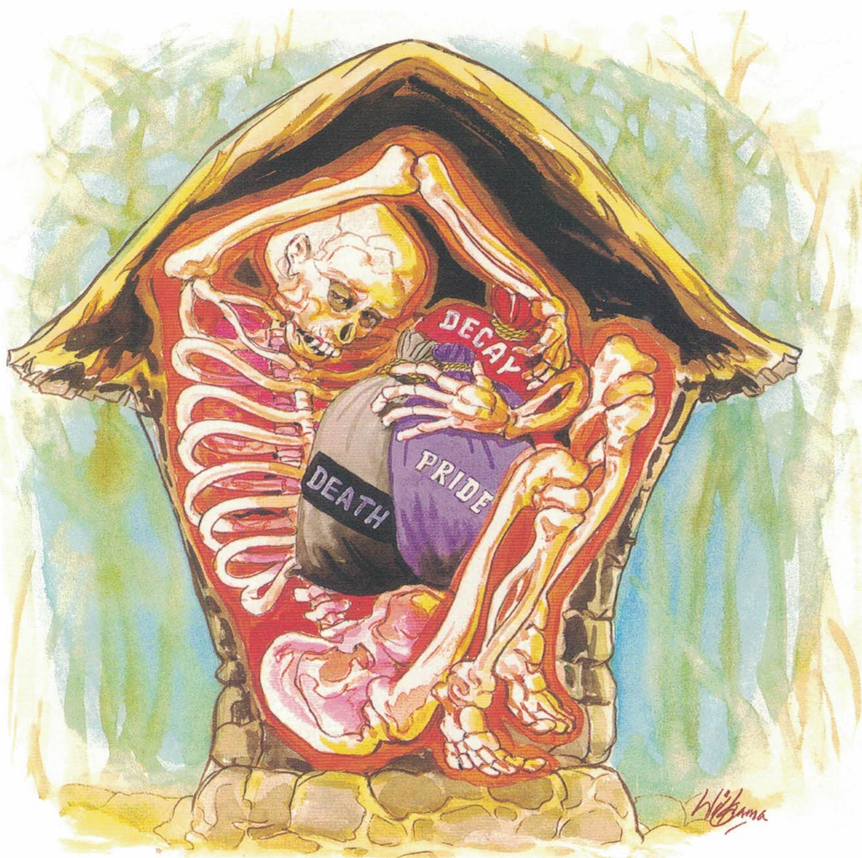
When like gourds in autum,
these gray bones lie scattered all about,
what pleasure is there
in looking at them?

(149) *ຍານິມານິ ອະປັຕຖານິ*
ກາໂປຕະການິ ອັຕຕະນິ

ອະລາພູເນວະ ສາຣະເທ
ຕານິ ທິສວານະ ກາ ຣະຕິ (11.4)

* ກະດູກທັງຫລາຍເຫລົ່າໃດ ທີ່ຖິ້ມຢູ່ຊະຊາຍ ຄືດັ່ງຫມາກນ້ຳເຕົ້າໃນຣະດູສາຣະທະ (ຣະດູໃບໄມ້ຫລົ່ນ) ມີສີຄືກັນກັບສີນົກກາງແກ ຍິນດີຫຍັງເດ ຍ້ອນເຫັນກອງກະດູກເຫລົ່ານັ້ນ.

Comment contempler sans dégoût ces os blanchis éparpillés comme des calebasses à l'automne?

A citadel of bones, flesh and blood plastered; home of decay, death, hypocrisy and pride.

150. *Aṭṭhīnaṁ nagaraṁ kataṁ*
maṁsalōhitalēpanaṁ
yattha jarā ca maccū ca
mānō makkhō ca ōhitō. (11:5)

Here is a city built of bones
and coated with flesh and blood,
wherein are deposited decay,
death, pride and jealousy.

(150) *ອັຕຖີນັງ ນະຄະຣັງ ກະຕັງ*
ມັງສະໂລຫິຕະເລປະນັງ
ຍັຕຖະ ຊະຣາ ຈະ ມັຈຈຸ ຈະ
ມາໂນ ມັກໂຂ ຈະໂອຫິໂຕ (11.5)

* ສະຣີຣະອັນນີ້ ມີກັມຕົບແຕ່ງຂຶ້ນ ໃຫ້ເປັນເມືອງແຫ່ງກະດູກທັງຫລາຍ ມີຊີ້ນ ແລະ ເລືອດເປັນເຄື່ອງລວາດທາ ເປັນບ່ອນ ທີ່ຄວາມເຖົ້າ ຄວາມຕາຍ ຄວາມອວດສະຫາວ ແລະ ຄວາມລືມບຸນລືມຄຸນຍຶດຄອງແລ້ວ.

Dans cette forteresse construite avec des os recouverts de chair et de sang s'installent l'orgueil et la jalousie, la décrépitude et la mort.

Decorated royal coaches perish. Even so our bodies. The revered true Dhamma thrives.

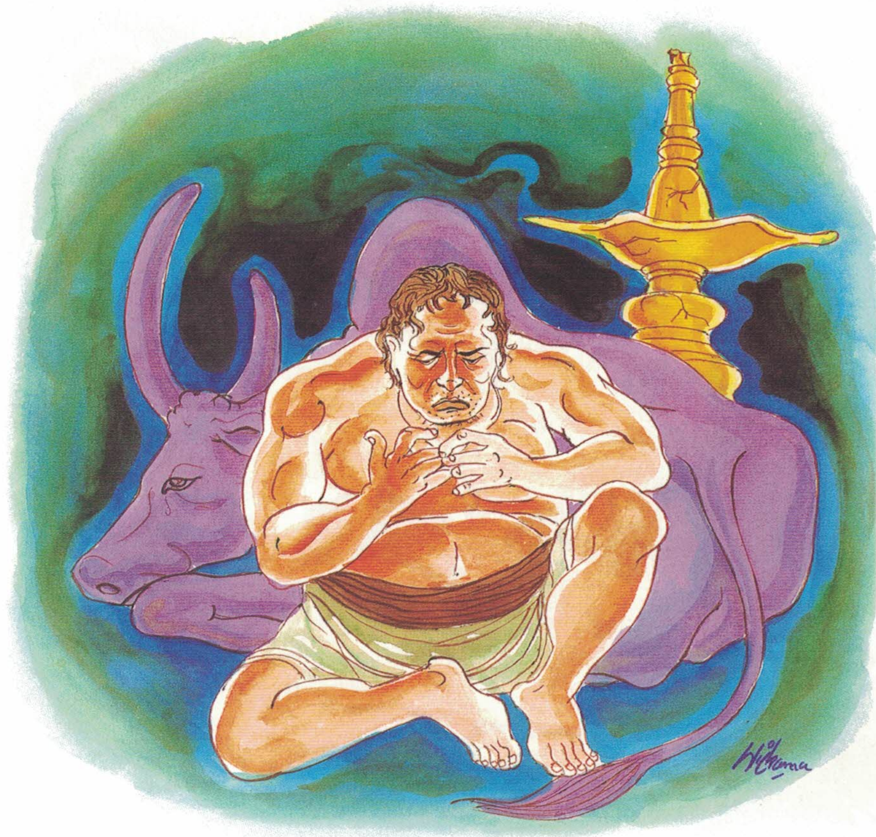
151. *Jīranti vē rājarathā sucittā*
Athō sarīraṁ'pi jaraṁ upēti
satañca dhammō na jaraṁ upēti
santō havē sabbhi pavēdayanti. (11:6)

Even the gaily decked royal chariots wear out;
surely this body too will go to decay:
but the Teaching of the righteous goes not to decay:
thus do the righteous make it known to the Good.

(151) *ຊີຣັນຕິ ເວ ຣາຊະຣະຖາ ສຸຈິຕຕາ*
ສະຕັນຈະ ທັມໂມ ນະ ຊະຣັງ ອຸເປຕິ
ອະໂຖ ສະຣີຣັມປິ ຊະຣັງ ອຸເປຕິ
ສັນໂຕ ຫະເວ ສັພພິ ປະເວທະຍັນຕິ (11.6)

* ຣາຊຣົຖທັງຫລາຍທີ່ຈົບງາມ ຍັງຮູ້ເກົ່າໂຊະໂຊມເປັນເນື້! ເຖິງສະຣີຣະກໍຍ່ອມເຂົ້າ
ເຖິງຄວາມແກ່ເຖົ້າເປັນດັ່ງດຽວ ສ່ວນທັມຂອງສັບປຸຣຸດທັງຫລາຍ ຍ່ອມບໍ່ເຂົ້າເຖິງ
ຄວາມເຖົ້າແກ່ເລີຽ ຜູ້ສງົບແລ້ວແລ ຍ່ອມຮູ້ຄວາມກັນກັບຜູ້ສງົບທັງຫລາຍ.

Les chars pompeux des Rajahs sont détruits par l'usure.
Notre corps va de même vers un anéantissement certain,
mais le savoir du sage passe à un autre sage et ne
côtoie jamais la destruction.

The unwise man of little learning ages like the bull. His flesh does grow. Not his wisdom.

152. *Appassutā'yaṁ purisō*
balivaddō'va jīrati
maṁsāni tassa vaḍḍhanti
paññā tassa na vaḍḍhati. (11:7)

The ignorant man lives
like a bull;
his bulk increases,
but not his wisdom.

(152) *ອັປປັສສຸຕາຍັງ ປຸຣິໂສ* *ພະລິພັທໂທວະ ຊິຣະຕິ,*
ມັງສານິ ຕັສສະ ວັທຖັນຕິ *ປັນນາ ຕັສສະ ນະ ວັທຖະຕິ* (11.7)

* ບຸຣຸສຜູ້ໄດ້ຟັງ (ຮຽນຮູ້) ຫນ້ອຍນີ້ ເຫມືອນງົວພະລິພັທ (ງົວເຖິກຫນໍາ) ທີ່ເຂົາ
ບໍ່ໃຊ້ວຽກ ກ້ອນຊີ້ນທັ້ງຫລາຍຂອງເຂົາຫລາຍຂຶ້ນ ແຕ່ປັນຍາຂອງເຂົາບໍ່ຈະເຣີນ.

L'homme ignorant vieillit à la manière du boeuf; son poids augmente mais non pas sa sagesse.

Long in Saṁsāra, the house-builder I sought. Never did I find. Birth's recurrence is painful.

153. *Anēkajāti saṁsāraṁ*
sandhāvissaṁ anibbisaṁ
gahakārakaṁ gavēsantō
dukkhā jāti punappunaṁ. (11:8)

Many a birth have I traversed
in this round of lives and deaths,
vainly seeking the builder of this house.
Sorrowful is repeated birth.

(153) *ອະເນກະຊາຕິສັງສາຣັງ* *ສັນທາວິສສັງ ອະນິພພິສັງ*
ຄະຫະກາຣະກັງ ຄະເວສັນໂຕ *ທຸກຂາ ຊາຕິ ປຸນັປປຸນັງ (11.8)*

* ເມື່ອເຣົາ (ຍັງບໍ່ໄດ້ຕຣັສຮູ້) ມົວສແວງຫາຕັນຫາ ຕົວທີ່ເປັນດັ່ງນາຍຊ່າງສ້າງ ເຮືອນ ທ່ອງທ່ຽວໄປສູ່ສົງສາຣມີຊາຕນັບບໍ່ຖ້ວນ ຄວາມເກີດເປັນທຸກຂ໌ຕລອດໄປ.

"J'ai traversé bien des naissances, dans le cycle des vies et morts, j'ai vainement cherché l'architecture de la maison. Naître et renaître sans fin, quelle misère".

12. ອັຕຕະ ວັຄ

***House-builder, you are shattered.** You shall build no more. My mind's gone beyond craving.*

154. *Gahakāraka! diṭṭhō'si*
puna gēhaṁ na kāhasi
sabbā tē phāsukā bhaggā
gahakūṭaṁ visaṅkhitaṁ
visaṅkhāragataṁ cittaṁ
taṇhānaṁ khayam'ajjhagā. (11.9)

O house-builder, you are seen;
never again shall you build a house.
All your rafters are broken;
your ridge-pole is shattered.
My mind is gone to dissolution;
I have attained the end of craving.

(154) *ຄະຫະກາຣະກະ ທິຕໂຖສິ*
ສັພພາ ເຕ ຜາສຸກາ ພັຄຄາ
ວິສັງຂາຣະຄະຕັງ ຈິຕຕັງ

ປຸນະເຄຫັງ ນະ ກາຫະສິ
ຄະຫະກູຕັງ ວິສັງຄະຕັງ
ຕັນຫານັງ ຂະຍະມັຊຊະຄາ (11.9)

* ນີ້ ເຣີຍ! ຕັນຫາຜູ້ເປັນຊ່າງສ້າງເຮືອນ ເຣົາເຫັນເຈົ້າແລ້ວ ເຈົ້າຈະສ້າງເຮືອນ (ຄືອັຕຕະພາພນີ້) ຂອງເຣົາອີກບໍ່ໄດ້ຕໍ່ໄປ ເພາະດູກສັວງຂອງເຈົ້າທັງຫມົດ (ຄືກິເລສທີ່ເຫລືອ) ເຣົາຫັກແລ້ວ ຫລັງຄາເຮືອນ (ຄືອະວິຊຊາ) ເຣົາຮື້ຖອນຖິ້ມເສັຽແລ້ວ ຈິຕ (ຂອງເຣົາ) ເຖິງພຣະນິພພານອັນບໍ່ມີແນວປຸງແຕ່ງໄດ້ ເຖິງຄວາມສູນສັຽງແຫ່ງຕັນຫາທັງຫລາຍແລ້ວ.

" Maintenant je te vois, architecte, tu ne construiras plus la maison. Toutes les poutres sont brisées, ton faîtage écroulé. Mon esprit est délivré car je suis arrivé à l'extinction des désirs ".

Youth wasted. Spiritual life not lived. Now an old stork broods by a fishless lake.

155. *Acaritvā brahmacariyaṁ*
aladdhā yobbanē dhanaṁ
jiṇṇakoñc'āva jhāyanti
khīṇamacchē'va pallalē. (11:10)

Not having led the Holy Life,
not having obtained wealth in their youth,
such as these pine away like aged herons
in a lake which there are no fish.

(155) ອະຈະຣິຕວາ ພັຣຫມະຈະຣິຍັງ
ຊິນນະໂກນຈາວະ ຊາຍັນຕິ

ອະລັທທາ ໂຍພພະເນ ທະນັງ
ຂີນະມັຈເສວະ ປັລລະເລ (11.10)

* ຄົນພາລທັງຫລາຍບໍ່ປະພຶຕພຣົມມະຈັນ (ຄວາມດີ) ບໍ່ໄດ້ຊັພ ໃນສມັຍຕົນຍັງເປັນບ່າວສາວຕ້ອງງ່ວມເຫງົາ ຄືດັ່ງນົກຂຽນເຖົ້າຢືນເຫງົາຢູ່ໃນເປືອກົນທີ່ຫມົດປາແລ້ວສະນັ້ນ.

Les hommes qui n'ont pas mené la vie la meilleure et qui n'ont pas recueilli durant leur jeunesse de vrai devoir périssent comme de vieux hérons près d'un lac sans poisson?

Youth wasted. Spiritual life not lived. Now a mere spent arrow perishing in the forest.

156. *Acaritvā brahmacariyaṁ*
aladdhā yobbanē dhanaṁ
senti cāpātikhīṇ'āva
purāṇāni anutthunaṁ. (11:11)

They who in youth have not led the life
that is best or have not gathered wealth,
lie like worn out arrows,
pondering over the past actions

(156) *ອະຈະຣິຕວາ ພຣັຫມະຈະຣິຍັງ*
ເສນຕິ ຈາປະຕີຂີນາວະ

ອະລັທທາ ໂຍພພະເນ ທະນັງ
ປຸຣານາ ນິ ອະນຸຕຖຸນັງ (11.11)

* ຄົນພາລທັງຫລາຍບໍ່ປະພຶຕພຣົມມະຈັນ ບໍ່ໄດ້ຊັພໃນສມັຍຕົນຍັງເປັນບ່າວສາວ ຕ້ອງນອນທັບໃຈໃຫຍ່ ຄະນຶງເຖິງຄວາມຫລັງ ຄື ດັ່ງລູກສອນທີ່ເຂົາຍິງໄປແລ້ວຈາກແຫລ່ງ ສະນັ້ນ.

Les hommes qui n'ont pas mené la vie la meilleure et qui n'ont pas recueilli durant la jeunesse les richesses du vrai savoir, sont tels que des arcs hors d'usage; ils n'ont plus qu'à se lamenter sur leur force perdue.

One who loves himself should guard himself. A wise man checks at least once every night.

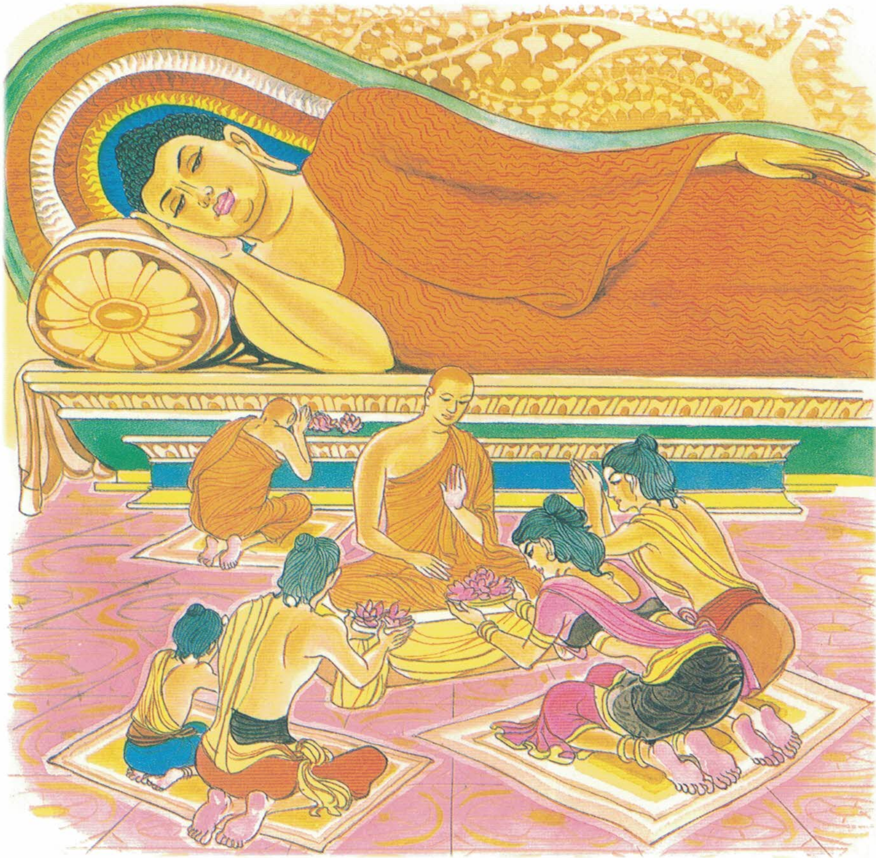
157. *Attānaṁ cē piyaṁ jaññā*
rakkheyya naṁ surakkhitaṁ
tiṇṇaṁ aññataraṁ yāmaṁ
paṭijaggeyya paṇḍitō. (12:1)

If one knows that self is dear (unto oneself)
one should protect oneself well.
During any of the three watches,
the wise man should keep virgil.

(157) *ອັຕຕານັມເຈ ປິຍັງ ຊັນຍາ*
ຕິນນະມັນຍະຕະຣັງ ຍາມັງ
ຣັກເຂຍຍະ ນັງ ສຸຣັກຂິຕັງ
ປະຕິຊັຄເຄຍຍະ ປັນທິໂຕ *(12.1)*

* ຖ້າບັນດິຕຮູ້ວ່າຕົນເປັນທີ່ຮັກ ຄວນຮັກສາຕົນນັ້ນໄວ້ໃຫ້ດີ ເພິ່ງບົວຣະບັຕຕົນໄວ້ ຕລອດຍາມໃດຍາມນຶ່ງໃນຍາມທັງສາມ.

Si un homme est cher à soi-même, qu'il se surveille de près. Le sage veillera un tiers de la nuit.

First do the right thing yourself. Then instruct others. One's own purity a wise man treasures.

158. *Attānam'ēva paṭhamaṁ*
patīrūpē nivēsayē
athaññam'anusāseyya
na kilisseyya paṇḍitō. (12:2)

One should first established oneself in what is proper,
then only should one instruct another,
such a wise man
will not be reproached.

(158) *ອັຕຕານະເມວະ ປະຖະມັງ* *ປະຕິຣູເປ ນິເວສະເຍ*
ອະຖັນຍະມະນຸສາເສຍຍະ *ນະ ກິລິສເສຍຍະ ປັນທິໂຕ* (12.2)

* ບັນດິຕຄວນຕັ້ງຕົນນັ້ນແລ ໄວ້ໃນຄຸນອັນສົມຄວນກ່ອນ ຄວນສັ່ງສອນຄົນອື່ນພາຍລຸນ ຈຶ່ງຈະບໍ່ລຳບາກ.

Commence par t'établir toi-même dans le droit chemin, puis tu pourras conseiller les autres. Que l'homme sage ne donne aucune occasion de reproches.

If one himself does exactly as one instructs, then with a well-tamed self one tames others.

159. *Attānaṁ cē tathā kayirā*
yathaññamanusāsati
sudantō vata dammētha
attā hi kira duddamō. (12:3)

As he instructs others, so should he himself act,
Himself fully controlled,
he should control others;
For difficult, indeed, is self-control.

(159) *ອັຕຕານັ້ນເຈ ຕະຖາ ກະຍິຣາ* *ຍະຖັນຍະມະນຸສາສະຕິ*
ສຸທັນໂຕ ວະຕະ ທະເມຖະ *ອັຕຕາ ຫິ ກິຣະ ທຸທທະໂມ (12.3)*

* ຖ້າບຸຄຄົລສັ່ງສອນຜູ້ອື່ນສັນໃດ ກໍຄວນເຮັດຕົນເອງ ສັນນັ້ນ ເຝິກຕົນດີແລ້ວແລ
ຈຶ່ງແອບຜູ້ອື່ນ ເພາະໄດ້ຍິນວ່າ ຕົນເອງເຝິກໄດ້ຍາກ.

Si l'on se forme soi-même suivant les conseils qu'on donne aux autres, alors, bien dirigé on peut diriger autrui. Il est difficile, dit-on, de se maîtriser.

Be ye your own protector. Who else is? With a well-tamed self one's found a rare protector.

160. *Attā hi attanō nāthō*
kō hi nāthō parō siyā
attan'āva sudantēna
nāthaṁ labhati dullabhaṁ. (12:4)

Self is the refuge of self:
for who else could refuge be?
By a fully controlled-self one obtains
a refuge which is hard to gain.

(160) *ອັຕຕາ ຫິ ອັຕຕະໂນ ນາໂຖ*
ອັຕຕະນາ ຫິ ສຸທັນເຕນະ

ໂກ ຫິ ນາໂຖ ປະໂຣ ສິຍາ
ນາຖັງ ລະພະຕິ ທຸລລະພັງ (12.4)

* ຕົນແລເປັນທີ່ເພິ່ງຂອງຕົນ ຜູ້ອື່ນແມ່ນໃຜເດ ຈະພໍເປັນທີ່ເພິ່ງໄດ້ (ດີທໍ່) ບຸຄຄົລ ມີຕົນແອບເຝິກແລ້ວ ຍ່ອມໄດ້ທີ່ເພິ່ງອັນຫາໄດ້ໂດຍຍາກ.

En vérité, on est le gardien de soi-même; quel autre gardien pourrait-on trouver? En se gardant soi-même, on possède un gardien difficile à remplacer.

A diamond being itself a stone, cuts stones. Likewise, self-wrought evil assails the fool.

161. *Attan'āva kataṁ pāpaṁ*
attajaṁ attasambhavaṁ
abhimanthati dummēdhaṁ
vajiraṁ v'asmamayaṁ maṇiṁ. (12:5)

By oneself alone is evil done;
it is self-born, and self-caused.
Evil grinds the unwise as a diamond,
a hard gem.

(161) *ອັຕຕະນາ ຫິ ກະຕັງ ປາປັງ* *ອັຕຣະຊັງ ອັຕຕະສັມພະວັງ*
ອະພິມັຕຖະຕິ ທຸມເມທັງ *ວະຊິຣັງວັມຫະຍັງ ມະນິງ (12.5)*

* ບາບ ທີ່ຕົນເອງຣັດໄວ້ແລ້ວ ເກີດໃນຕົນ ມີຕົນເປັນແດນເກີດ ຍ່ອມຍ່ຳຍີຄົນມີ ປັນຍາຊົ່ວຊາມ ເໝືອນດັ່ງເພັຊ ອັນກັດແກ້ວມະນີ ທີ່ເກີດແຕ່ຫີນໄດ້ ຫັ້ນແລ.

Le mal fait par soi-même, engendre en soi, venant de soi écrase le faible d'esprit comme le diamant pulvérise les autres gemmes.

Corrupt behaviour is suicidal, self-ruinous like the strangling Māluva creeper on a Sāla tree.

162. *Yassa accantadussīlyaṁ*
māluvā sālamiv' ōtataṁ
karōti sō tath'attānaṁ
yathā naṁ icchatī disō. (12:6)

He who is exceedingly corrupted,
like a Maluva creeper strangling a Sala tree,
does to himself just
what an enemy wish for him.

(162) *ຍັສສະ ອັຈຈັນຕະທຸສສີລະຍັງ*
ມາລຸວາ ສາລະມີໂວຕຖະຕັງ
ກະໂຣຕິ ໂສ ຕະຖັຕຕານັງ
ຍະຖາ ນັງ ອິຈສະຕິ ທິໂສ (12.6)

* ຄວາມເປັນຜູ້ມີສິລຊົ່ວເກີນສ່ວນ ຄອບງຳອັຕຕະພາພຂອງຜູ້ໃດ ຄື ດັ່ງໄມ້ໂຮຫຸ້ມຫໍ່ກົກຮັງ
ແລ້ວ ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ເຮັດ (ຮ້າຍ) ຕົນເອງ ຄືດັ່ງໂຈຣປາຖນາ ເຮັດຮ້າຍໃຫ້ແກ່ເຂົາ ສະນັ້ນ.

Celui dont les mauvaises actions foisonnent comme la plante grimpante couvrant l'arbre de Sala, (banian) se fait à lui-même le mal qu'un ennemi lui souhaiterait.

Calamitous, self-ruinous things are easy to do. Beneficial and worthy are most difficult to do.

163. *Sukarāni asādhūni*
attanō ahitāni ca
yaṁ vē hitaṁ ca sādhuṁ ca
taṁ vē paramadukkaraṁ. (12:7)

Easy to do are things that are bad,
not beneficial to self.
But very, very hard to do indeed is that
which is beneficial and good.

(163) *ສຸກະຣານິ ອະສາທູນິ* *ອັຕຕະໂນ ອະຫິຕານິ ຈະ*
ຍັງ ເວ ຫິຕັນຈະ ສາທຸນຈະ *ຕັງ ເວ ປະຣະມະທຸກກະຣັງ (12.7)*

* ກັມທັງຫລາຍທີ່ບໍ່ດີ ແລະບໍ່ເປັນປໂຍຊແກ່ຕົນ ຄົນເຮັດໄດ້ງ່າຍ ສ່ວນວ່າກັມໃດແລ, ທັງເປັນປໂຍຊ ທັງດີນຳ ກັມແນວນັ້ນແລ ຄົນເຮັດໄດ້ແສນຍາກ.

Il est aisé de se faire du tort et du mal. Ce qui est utile et ne blesse pas est très difficile à accomplir.

13. ໂລກະ ວັຄ

The fool's scant respect for the words of the wise invariably spells disaster for him.

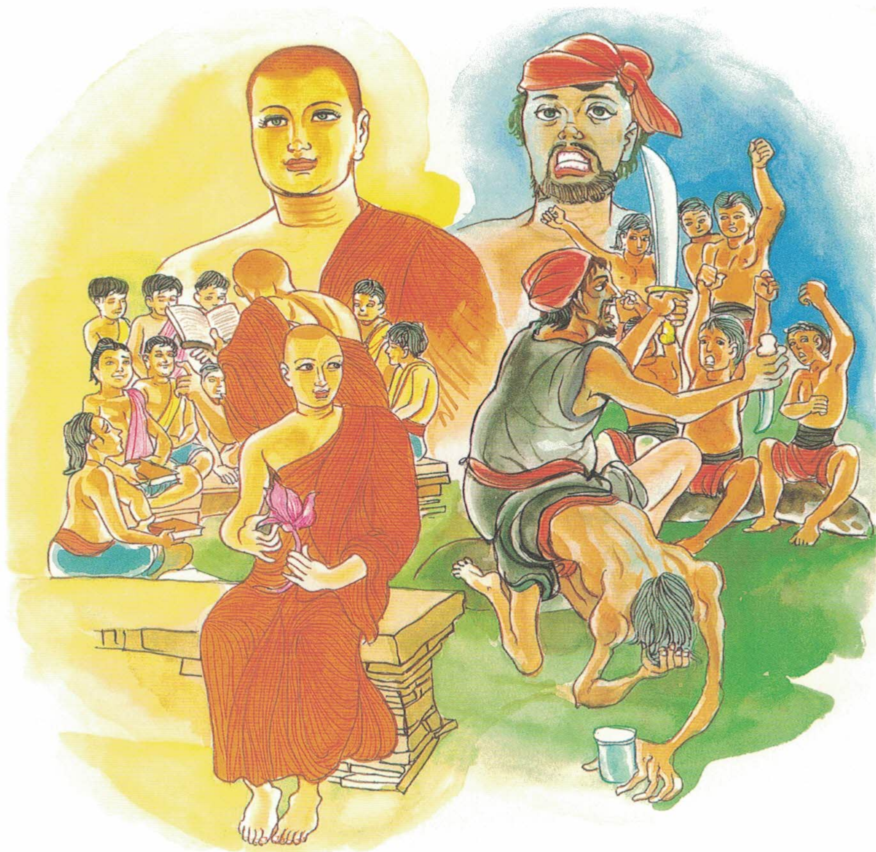
164. *Yō sāsanaṁ arahataṁ*
ariyānaṁ dhammajīvinaṁ
paṭikkōsati dummēdhō
diṭṭhiṁ nissāya pāpikaṁ
phalāni kaṭṭhakass'ēva
attaghaññāya phallati. (12:8)

The ignorant man who, on account of false views, scorns the Teaching of the Worthy, the Noble, and the Righteous, fructifies,— like the fruits of the Katthaka reed, only for self-destruction.

(164) *ໂຍ ສາສະນັງ ອະຣະຫະຕັງ* — *ອະຣິຍານັງ ທັມມະຊີວິນັງ*
ປະຕິກໂກສະຕິ ທຸມເມໂທ — *ທິຕຖິງ ນິສສາຍະ ປາປິກັງ*
ຜະລານິ ກັຕຖະກັສເສວະ — *ອັຕຕະຄັນຍາຍະ ຜັລລະຕິ (12.8)*

* ຜູ້ໃດມີປັນຍາຊົ່ວຊາມ ອາສັຍຄວາມເຫັນທີ່ເປັນບາບ ຄັດຄ້ານຄຳສອນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າ ຜູ້ເປັນພຣະອໍຣະຫັນ ໄກຈາກຂ້າເສິກ (ກິເລສ) ມີປົກຕິເປັນຢູ່ໂດຽທັມຄວາມເຫັນຂອງຜູ້ມີປັນຍາຊົ່ວຊາມນັ້ນ ຍ່ອມເປັນດອກອອກຫນ່ວຍເພື່ອຂ້າຕົນເອງ ຄືດັ່ງຂີໄຜ່ (ຂ້າກົກໄຜ່) ທັ້ນແລ.

L'insensé qui, adonne aux mauvaises notions, rejette l'avis des Nobles Etres, des actes des hommes droits est comparable au bambou Katthaka, qui fructifie pour sa propre destruction.

Self-wrought evil defiles the doer. In evil undone one's truly pure. None redeems another.

165. *Attan'āva kataṁ pāpaṁ*
attanā saṅkilissati
attanā akataṁ pāpaṁ
attan'āva visujjhati
Suddhi asuddhi paccattaṁ
n'āññaṁ aññaṁ visōdhayē. (12:9)

By onself alone is evil done,
by oneself is one defiled.
By oneself is evil avoided,
by oneself alone is one purified.
Purify and impurity depend on oneself.
No one can purify another.

(165) *ອັຕຕະນາ ວະ ກະຕັງ ປາປັງ*
ອັຕຕະນາ ອະກະຕັງ ປາປັງ
ສຸທທິ ອະສຸທທິ ປັຈຈັຕຕັງ

ອັຕຕະນາ ສັງກິລິສສະຕິ
ອັຕຕະນາ ວະ ວິສຸຊຊະຕິ
ນານໂຍ ອັນຍັງ ວິໂສທະເຍ (12.9)

* ບາບທີ່ເຂົາເຮັດດ້ວຍຕົນເອງ ເຂົາກໍຈັກເສົ້າໝອງ ສຳຫລັບຕົນເອງ ບາບທີ່ເຂົາບໍ່ໄດ້ເຮັດ ດ້ວຍຕົນເອງ ເຂົາກໍຈັກບໍຣິສຸທສຳຫລັບຕົນເອງ ຄວາມບໍຣິສຸທ ຫລື ບໍ່ບໍຣິສຸທ ເປັນຂອງ ຈຳເພາະຕົນ ຜູ້ອື່ນຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນບໍຣິສຸທ ບໍ່ຫ່ອນໄດ້.

L'homme paie lui-même le mal qu'il a fait, et en lui-même est purifié; le bien et le mal se purifient individuellement:personne ne peut en purifier un autre.

With the highest altruism damage not one's welfare. Pursue your goal with wisdom.

166. *Attad'atthaṁ paratthēna*
bahun'āpi na hāpayē
attad'atthaṁ abhiññāya
sadatthapasutō siyā. (12:10)

Because of others' welfare, however great,
one's own welfare should not be neglected.
Well perceiving one's own welfare,
be zealous regarding self-interest.

(166) ອັຕຕະທັຕຖັງ ປະຣັຕເຖນະ
ອັຕຕະທັຕຖະມະພິນຍາຍະ

ພະຫຸນາປິ ນະ ຫາປະເຍ
ສະທັຕຖະປະສຸໂຕ ສິຍາ (12.10)

* ຄົນບໍ່ຄວນຍັງປໂຍຊຂອງຕົນໃຫ້ເສື່ອມເສັຽຍ້ອນປໂຍຊຂອງຜູ້ອື່ນ ເຖິງຈະຫລວງຫລາຍ ເມື່ອຮູ້ຈັກປໂຍຊຂອງຕົນແລ້ວ ກໍຄວນຂົນຂວາຍເພື່ອປໂຍຊຂອງຕົນ.

Qu'aucun homme ne néglige de suivre son propre bien suprême, en cherchant à poursuivre quelque autre bien, même si cela lui semble de très haute valeur. Percevant clairement sa meilleure ligne de conduite qu'il sache n'en pas dévier.

No depraved vision, no heedlessness, and no low pursuits for worldly gains.

167.	*Hīnaṁ dhammaṁ na sēveyya* *pamādēna na saṁvasē* *micchādiṭṭhiṁ na sēveyya* *na siyā lōkavaḍḍhanō.* (13:1)	Do not follow mean things, live not in heedlessness; do not embrace false views, do not embrace view, do not be a world-upholder.

(167) *ຫີນັງ ທັມມັງ ນະເສເວຍຍະ ປະມາເທນະ ນະ ສັງວະເສ*
ມິຈສາທິຕຖິງ ນະ ເສເວຍຍະ ນະ ສິຍາ ໂລກະວັທຖະໂນ (13.1)

* ບຸຄົນບໍ່ຄວນເສພທັມທີ່ຊົ່ວຊ້າ ບໍ່ຄວນຢູ່ກັບຄວາມຜມາທ ບໍ່ຄວນເສພຄວາມເຫັນຜິດໆ ບໍ່ຄວນເປັນຄົນຣົກໂລກ (ຈະເຣີນແຕ່ໃນທາງໂລກ).

Ne suis pas la voie du mal. Ne cultive pas la paresse de l'esprit. Ne choisis pas les idées fausses. Ne sois pas de ceux qui s'attardent dans le monde.

Diligently active, live the Dhamma to perfection. Such life gives happiness here and hereafter.

168. *Uttiṭṭhē nappamajjeyya*
dhammam sucaritaṁ carē
dhammacāri sukhaṁ sēti
asmiṁ lōkē paramhi ca. (13:2)

Be aler! Be not heedless!
Lead a righteous life.
The righteous live happily
both in this world and in the next.

(168) *ອຸຕຕິຕເຖ ນັປປະມັຊເຊຍຍະ* *ທັມມັງ ສຸຈະຣິຕັງ ຈະເຣ*
ທັມມະຈາຣີ ສຸຂັງ ເສຕິ *ອັສມິງ ໂລເກ ປະຣັມຫິ ຈະ* (13.2)

* ບັພພະຊິຕ ບໍ່ຄວນພມາທໃນບິນທະບາຕ ທີ່ຕົນຄວນລຸກຂຶ້ນຢືນຮັບ (ຄືເພີງລຸກຂຶ້ນ ເພີງບໍ່ພມາທ) ຄວນປະພຶຕທັມໃຫ້ສຸຈຣິຕ ຜູ້ມີປົກຕິປະພຶຕທັມ ຍ່ອມຢູ່ເປັນສຸຂ ທັງໃນໂລກນີ້ ແລະ ໃນໂລກໜ້າ.

Lève-toi. Ne sois pas négligent. Suis l'enseignement de la sagesse. Le sage connaît la félicité dans ce monde et dans les autres.

Live dhamma to perfection, not half-heartedly. Dhamma-life ensures happiness everywhere.

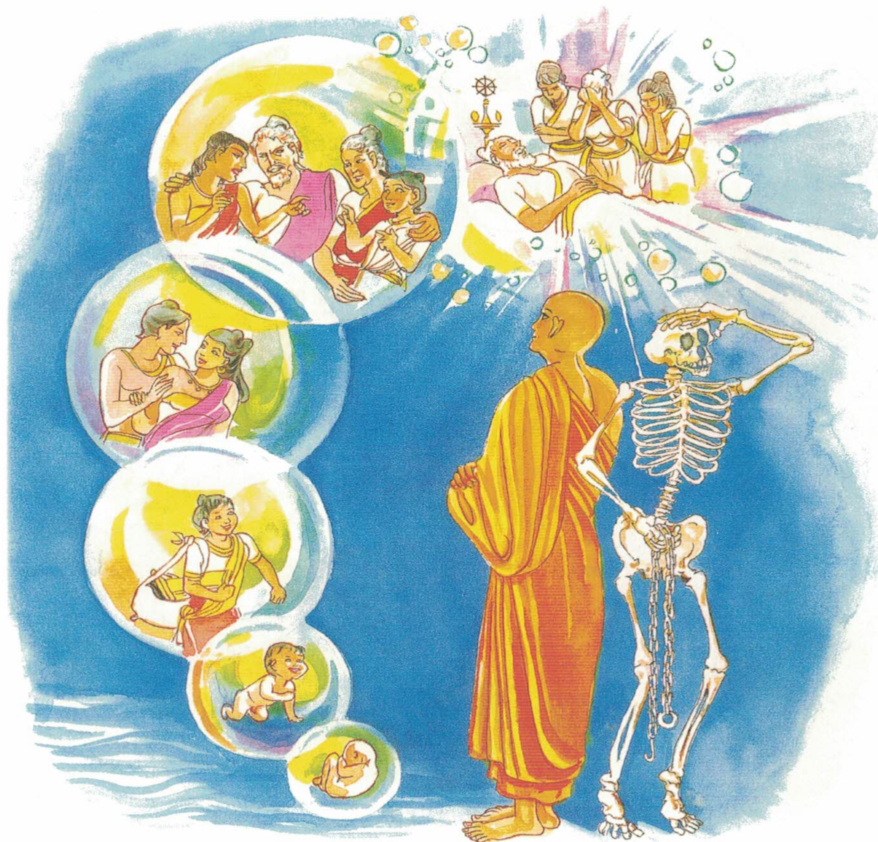
169. *Dhammaṁ carē sucaritaṁ*
na taṁ duccaritam carē
dhammacārī sukhaṁ sēti
asmiṁ lōkē paramhi ca. (13:3)

Lead a righteous life,
but not one that is corrupted.
The righteous live happily both
in this world and in the next.

(169) *ທັມມັງ ຈະເຣ ສຸຈະຣິຕັງ*
ນະ ຕັງ ທຸຈຈະຣິຕັງ ຈະເຣ
ທັມມະຈາຣີ ສຸຂັງ ເສຕິ
ອັສມິງ ໂລເກ ປະຣັມທິ ຈະ (13.3)

* ບຸຄຄົລຄວນປະພຶຕສຸຈຣິຕທັມ ບໍ່ຄວນປະພຶຕທຸຈຣິຕ ຜູ້ປະພຶຕທັມ ຍ່ອມຢູ່ເປັນສຸຂ ທັງໃນໂລກນີ້ ແລະ ໃນໂລກໜ້າ.

Suis l'enseignement de la sagesse. Ecarte-toi du mal; le sage connaît la félicité dans ce monde et dans les autres.

With correct vision of life one slips out of Death's grip.

170. *Yathā bubbulakaṁ passē*
yathā passē marīcikaṁ
ēvaṁ lōkaṁ avekkhantaṁ
maccurājā na passati. (13:4)

As one would view a bubble,
as one would view a mirage; even so,
if a person looks upon the world thus,
the king of Death sees him not.

(170) *ຍະຖາ ພັພພຸລະກັງ ປັສເສ*
ເອວັງ ໂລກັງ ອະເວກຂັນຕັງ

ຍະຖາ ປັສເສ ມະຣີຈິກັງ
ມັຈຈຸຣາຊາ ນະ ປັສສະຕິ (13.4)

* ຜູ້ທີ່ພິຈາຣະນາເຫັນໂລກ ຄືກັບເຫັນປວກນ້ຳ (ເກີດໄວແຕກໄວ) ຄືກັບເຫັນສາຍແດດ (ລັກສນະຄືມີຕົວ ແຕ່ບໍ່ມີຕົວ) ມັຈຈຸຣາຊຍ່ອມນຳ ບໍ່ເຫັນຕົວເຂົາຜູ້ນັ້ນເລີຍ.

Regarde le monde comme une bulle de savon. Si tu ne vois dans le monde qu'un mirage, le roi de la mort ne te trouveras pas.

The world looks a gaily decked royal chariot. But the wise sink not therein.

171. *Ētha passath'imaṁ lōkaṁ*
cittaṁ rājarathūpamaṁ
yattha bālā visīdanti
natthi saṅgō vijānataṁ. (13:5)

Come, behold this world,
similar to an ornamented royal Chariot!
wherein the fools flounder,
but wherein the wise have no attachment.

(171) *ເອຖະ ປັສສະຖິມັງ ໂລກັງ* *ຈິຕຕັງ ຣາຊະຣະຖູມັງ*
ຍັຕຖະ ພາລາ ວິສີທັນຕິ *ນັຕຖິ ສັງໂຄ ວິຊານະຕັງ (13.5)*

* ທ່ານທັງຫລາຍ ຈົ່ງມາເບິ່ງໂລກ (ຄືອັຕຕະພາພ) ນີ້ ທີ່ເໝືອນກັບຣາຊຣົຖອັນງາມ ວິຈິຕ ຊຶ່ງຄົນໂງ່ໆທັງຫລາຍ ພາກັນຕິດຢູ່ ແຕ່ຜູ້ຮູ້ ບໍ່ຄາຂ້ອງຢູ່ເລີຍ.

Allons, considère le monde comme le char peint du Rajah; un objet qui attire les insensés, mais où; en verité, il n'y a rien qui vaille la peine de l'attirer.

Mistakes corrected makes one to shine like the moon beaming out of a bank of clouds.

172. *Yō ca pubbē pamajjitvā*
pacchā sō nappamajjati
sō imaṁ lōkaṁ pabhāsēti
abbhā muttō'va candimā. (13:6)

Whosoever was negligent before,
but afterwards practices vigilance,
such a one illumines this world
like the moon emerging from a cloud.

(172) *ໂຍ ຈະ ປຸພເພ ປະມັຊຊິຕວາ*
ໂສ ອິມັງ ໂລກັງ ປະພາເສຕິ

ປັຈສາ ໂສ ນັປປະມັຊຊະຕິ
ອັພພາ ມຸຕໂຕວະ ຈັນທິມາ (13.6)

* ຜູ້ໃດຜມາທແລ້ວໃນເບື້ອງຕົ້ນ ພາຍລຸນມາ ບໍ່ຜມາທ ຜູ້ນັ້ນເຮັດໂລກນີ້ໃຫ້ສວ່າງແຈ້ງ
ໄດ້ ດັ່ງດວງຈັນທີ່ມິ້ນຈາກກ້ອນຂີ້ເຝື້ອ ສ່ອງໂລກໃຫ້ແຈ່ມແຈ້ງຢູ່ ສະນັ້ນ.

Celui qui, après avoir été négligent, devient vigilant,
illumine la terre comme la lune émergeant des nuées.

Who so by the power of one's virtues reduces one's evil done, he beams like the moon...

173. *Yassa pāpaṁ kataṁ kammaṁ*
kusalēna pithīyati
sō imaṁ lōkaṁ pabhāsēti
abbhā muttō'va candimā. (13:7)

Whosoever covers over what evil
he has done with deeds that are good,
he illumines this world
like a moon freed from a cloud.

(173) *ຍັສສະ ປາປັງ ກະຕັງ ກັມມັງ* *ກຸສະເລນະ ປະທີຍະຕິ*
ໂສ ມັງ ໂລກັງ ປະພາເສຕິ *ອັພພາ ມຸຕໂຕວະ ຈັນທິມາ* (13.7)

* ກັມເປັນບາບທີ່ຜູ້ໃດ໌ເຮັດໄວ້ແລ້ວ (ແຕ່) ລະໄດ້ເດັດຂາດດ້ວຍກຸສົລ (ຄືອໍຣະຫັຕຕະມັຄ) ຜູ້ນັ້ນ ຍ່ອມເຮັດໂລກນີ້ໃຫ້ສວ່າງໄດ້ດັ່ງດວງຈັນທີ່ພົ້ນຈາກກ້ອນຂີ້ເຝື້ອ (ສ່ອງໂລກໃຫ້ແຈ່ມແຈ້ງຢູ່) ສະນັ້ນ.

Celui dont les bonnes actions effacent le mal qu'il a fait, illumine la terre comme la lune émergeant des nuées.

Of this blind world only a handful escapes like birds escaping from a net.

174.	*Andhabhūtō ayaṁ lōkō* *tanuk'ettha vipassati* *sakuntō jālamuttō'va* *appō saggāya gacchati.* (13:8)	Blind is the world; few are they who see (the facts). Like a bird escaping from a net, few are they that go to heaven.

(174)	*ອັນທະພູໂຕ ອະຍັງ ໂລໂກ* *ສະກຸໂນ ຊາລະມຸຕໂຕວະ*	*ຕະນຸເກຕຖະ ວິປັສສະຕິ* *ອັປໂປ ສັຄຄາຍະ ຄັຈສະຕິ (13.9)*

* (ມະນຸສ) ຊາວໂລກນີ້ ເປັນຜູ້ມືດ ຫນ້ອຍຄົນຈະເຫັນແຈ້ງ ຫນ້ອຍຄົນຈະໄປສວັນຄືດັ່ງນົກ (ທີ່ຖືກບ້ວງຂອງນາຍພານນົກແລ້ວ) ຫນ້ອຍໂຕຈະຫລຸດໄປໄດ້.

Le monde est ténèbreux; rares sont ceux qui reconnaissent leur chemin et qui, tel un oiseau échappant au filet, s'en vont vers le céleste séjour.

Like geese in flight, the wise steadily move away from the world.

175. *Haṁsādiccapathē yanti*
ākāsē yanti iddhiyā
nīyanti dhīrā lōkamhā
jetvā māraṁ savāhiṇiṁ. (13:9)

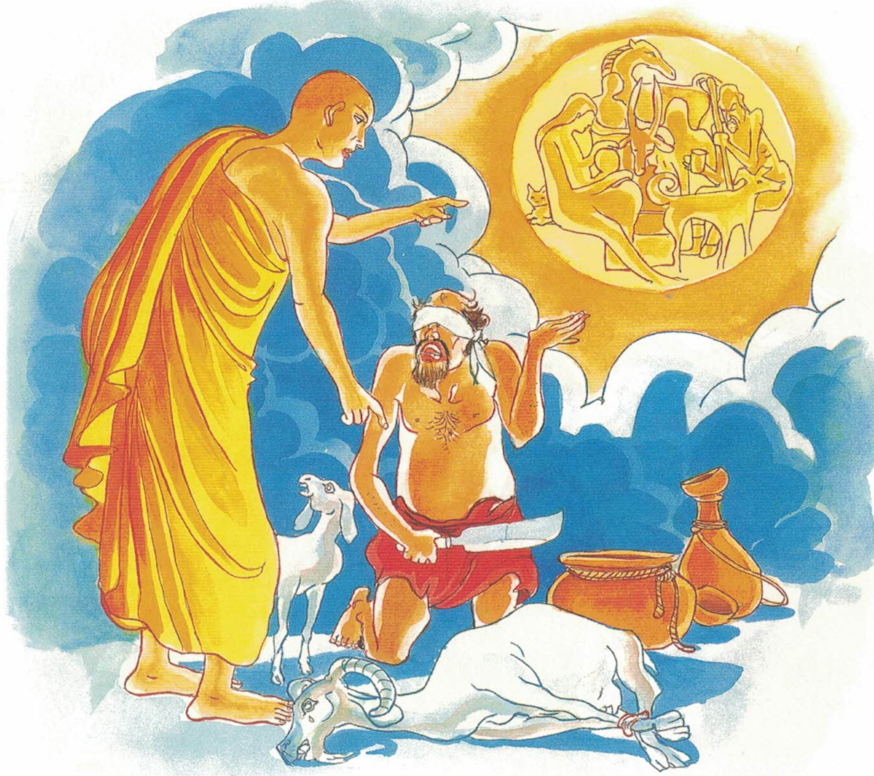
Swans fly on the path of the sun. Those possessed of supernatural powers pass through the air. The wise go forth out of the world, having conquered Mara and his troops.

(175) *ຫັງສາ ອາທິຈຈະປະເຖ ຍັນຕິ* *ອາກາເສ ຍັນຕິ ອິທທິຍາ*
ນິຍຍັນຕິ ທີຣາ ໂລກັມຫາ *ເຊຕວາ ມາຣັງ ສະວາຫະນັງ* (13.10)

* ຫົງທັງຫລາຍ ຍ່ອມບິນໄປທາງອາກາສ ທ່ານຜູ້ມີອິທທິຣິທທັງຫລາຍ ຍ່ອມເຫາະໄປທາງອາກາສດ້ວຍຣິທ ຜູ້ມີປັນຍາທັງຫລາຍ ຍ່ອມຊນະມາຣພ້ອມທັງເສນາມາຣ ແລ້ວອອກໄປຈາກໂລກໄດ້.

Les cygnes volent dans le sentier du soleil. Ceux qui possèdent pouvoirs supranormaux volent à travers les airs. Les sages quittent le monde après avoir vaincu les perfidies de Mara.

14. ພຸທທະ ວັຄ

There is no crime that a doubting, shameless liar cannot commit.

176. *Ēkaṁ dhammaṁ atītassa*
musāvādissa jantunō
vitiṇṇaparalōkassa
natthi pāpaṁ akāriyaṁ. (13:10)

There is no evil that cannot be done
by a lying person,
who has transgressed one precept,
and who holds in scorn the world beyond.

(176) *ເອກະທັມມະມະຕີຕັສສະ*
ວິຕິນນະປະຣະໂລກັສສະ

ມຸສາວາທິສສະ ຊັນຕຸໂນ
ນັຕຖິ ປາປັງ ອະກາຣິຍັງ (13.11)

* ບຸຄຄົລຜູ້ລ່ວງທັມອັນເອກ (ຄືສັຈຈະ) ໄປເສັຽ ມັກເວົ້າຕົວະລ່າຍ ບໍ່ເຊື່ອວ່າມີໂລກໜ້າ ທີ່ຈະບໍ່ເຮັດບາບ ບໍ່ມີເລີຽ.

Il s'expose à commettre tout le mal possible, l'homme qui transgresse un seul article de la Doctrine, qui préfère de mauvaises paroles et qui méprise le monde supérieur.

The miserly indeed never praise giving and never make their way to heaven.

177. *Na vē kadariyā dēvalōkaṁ vajanti*
bālā havē nappasaṁsanti dānaṁ
dhīrō ca dānaṁ anumōdamānō
tēn'ēva sō hōti sukhī parattha. (13: 11)

Of a truth, the misers do not go to heaven,
fools do not praise liberality.
The wise man, however, rejoices in giving,
and thereby he becomes happy hereafter.

(177) ນະ ເວ ກະທະຣິຍາ ເທວະໂລກັງ ວະຊັນຕິ ພາລາ ຫະເວ ນັປປະສັງສັນຕິ ທານັງ
ທີໂຣ ຈະ ທານັງ ອະນຸໂມທະມາໂນ ເຕເນວະ ໂສ ໂຫຕິ ສຸຂີ ປະຣັຕຖະ (13.12)

* ຄົນຂີ້ຖີ່ທັງຫລາຍ ຈະໄປສູ່ເທວະໂລກບໍ່ໄດ້ເນີ້! ຄົນພາລທັງຫລາຍທັ່ນັ້ນ ບໍ່ສໍຣະ
ເສີນ ການໃຫ້ທານ ສ່ວນຜູ້ມີປັນຍາ ໂມທະນານຳຢູ່ສເມີ ຍ່ອມເປັນຜູ້ມີສຸຂໃນ
ໂລກໜ້າ ຍ້ອນການໂມທະນາ ນັ້ນແລ.

En vérité, l'avare ne s'avance point vers le monde divin. Les insensés ne connaissent point le bonheur de donner. Le sage au contraire se réjouit dans la charité et s'avance déjà vers la félicité.

Being a stream-winner is a far greater achievement than a journey to heaven.

178. *Pathavyā ēkarajjēna*
saggassa gamanēna vā
sabbalōkādhipaccēna
sōtāpattiphalaṁ varaṁ. (13:12)

Better is the fruit of Entering the Stream
than sole sovereignty over the earth,
than going to heaven, than rule supreme
over the entire universe.

(178) *ປະຖັພຍາ ເອກະຣັຊເຊນະ*
ສັຄຄັສສະ ຄະມະເນນະ ວາ
ສັພພະໂລກາທິປັຈເຈນະ
ໂສຕາປັຕຕິພະລັງ ວະຣັງ (13.13)

* ໂສດາປັຕຕິຜົລ ປະເສີດກວ່າ ຄວາມເປັນພຣະຍາເອກຣາຊໃນແຜ່ນດິນ ປະເສີດກວ່າ ການໄປສູ່ສວັນ ແລະປະເສີດກວ່າ ຄວາມເປັນໃຫຽໃນໂລກ (ມະນຸສ) ທັງປວງ.

Plutôt que de dominer la terre, plutôt que d'atteindre le ciel, plutôt que de régner sur les univers, mieux vaut entrer dans le courant du Nibbana.

The triumph of Buddhahood is infallible, irreversible and unassailable.

179. *Yassa jitaṁ nāvajīyati*
jitam'assa nō yāti kōci lōkē
taṁ Buddhaṁ anantagōcaraṁ
apadaṁ kēna padēna nessatha? (14:1)

Whose conquest(of passion) is not turned into defeat,
no conquered(passion) of his in this world follows him,--
that pathless Buddha of limitless sphere,
by what path will you lead?

(179) *ຍັສສະ ຊິຕັງ ນາວະຊີຍະຕິ ຊິຕະມັສສະ ໂນ ຍາຕິ ໂກຈິ ໂລເກ*
ຕັງ ພຸທທະມະນັນຕະໂຄຈະຣັງ ອະປະທັງ ເກນະ ປະເທນະ ເນສສະຖະ (14.1)

* ຜູ້ໃດຊນະໄດ້ແລ້ວຢ່າງບໍ່ກັບພ່າຍແພ້ຕໍ່ກິເລສ ກິເລສໃດໆໃນໂລກກໍຈະບໍ່ເຂົ້າຫາຜູ້ນັ້ນໄດ້ອີກເລີຍ ຜູ້ນັ້ນເປັນພຣະພຸດທະເຈົ້າ ມີທາງທຽວບໍ່ມີທີ່ສຸດ ບໍ່ມີຮອຍທາງ ແລ້ວທ່ານຈະເອົາຜູ້ນັ້ນໄປໄດ້ທາງໃດ.

Celui dont la majesté n'a jamais été dépassée ni même égalée le Sublime Eveillé, qui est dans la sphère que rien ne peut limiter, par quelle piste le dépister, lui qui est sans traces?

In Buddhahood is all craving routed. There is neither trapping nor being trapped.

180. *Yassa jālinī visattikā*
taṇhā natthi kuhiñci nētavē
taṁ Buddhaṁ anantagōcaraṁ
apadaṁ kēna padēna nessatha? (14:2)

In whom there is not entangling,
embroiling craving to lead to any (life),
that pathless Buddha of limitless sphere
by what path will you lead?

(180) *ຍັສສະ ຊາລິນີ ວິສັຕຕິກາ* *ຕັນຫາ ນັຕຖິ ກຸຫິນຈິ ເນຕະເວ*
ຕັງ ພຸທທະມະນັນຕະໂຄຈະຣັງ *ອະປະທັງ ເກນະ ປະເທນະ ເນສສະຖະ* (14.2)

* ຜູ້ໃດ ບໍ່ມີຕັນຫາອັນເປັນດັ່ງແຫທີ່ຊັດຫວ່ານໄປຂ້ອງ ໃນອາຣົມນ໌ຕ່າງໆ ທີ່ຈະພາໄປ ໃນພົພໃດໆ ຜູ້ນັ້ນກໍເປັນພຣະພຸທເຈົ້າ ຜູ້ມີທາງທຽວບໍ່ມີທີ່ສຸດ ບໍ່ມີຮ່ອງຮອຍ ແລ້ວເຈົ້າຈະເອົາຜູ້ນັ້ນໄປໄດ້ທາງໃດ.

Celui dans lequel il n'y a plus ni convoitise ni désir, de quelle façon peut-il être dirigé? Par quelle piste le dépister, lui qui est sans traces?

Buddhas who opt renunciation and contemplative life are beloved even of the gods.

181. *Yē jhānapasutā dhīrā*
nekkhammūpasamē ratā
dēv'āpi tesaṁ pihayanti
sambuddhānaṁ satīmataṁ. (14:3)

Those wise ones who are devoted to meditation and who delight in the calm of renunciation(i.e.Nibbana), such mindful, perfect Awakened Ones, even the Devas hold (most) dear.

(181) *ເຍ ຊານັປປະສຸຕາ ທີຣາ* *ເນກຂັມມູປະສະເມ ຣະຕາ*
ເທວາ ເຕສັງ ປິຫະຍັນຕິ *ສັມພຸທທານັງ ສະຕີມະຕັງ (14.3)*

* ຜູ້ມີປັນຍາທັງຫລາຍ ເຫລົ່າໃດ ຂວນຂວາຍໃນຊານ (ຊານະຈິຕທີ່ເພ່ງອາຣົມນ໌) ຍິນດີແລ້ວໃນທັມ ເປັນເຄື່ອງເຂົ້າເຖິງຄວາມສງົບຣະງັບ ຄືເນກຂັມມະ (ຫມາຍເຖິງພຣະນິພານ) ແມ່ນວ່າເທພຍຸດາ ແລະມະນຸສ ກໍຍ່ອມຍິນດີຕໍ່ ຜູ້ມີປັນຍາທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ຜູ້ເປັນພຣະສັມມາສັມພຸທທະເຈົ້າ ຜູ້ມີສະຕິ

Les dieux eux-mêmes envient les sages, les éveillés, les vigilants, qui vivent avec délices dans la retraite du monde.

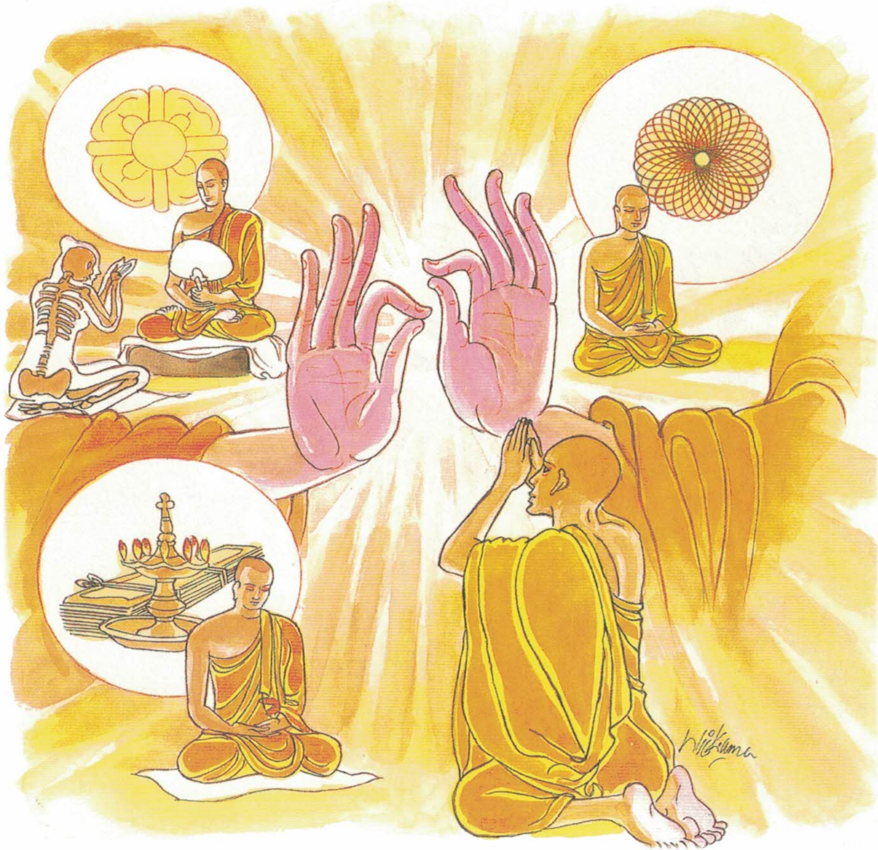
Human life is hard and rare. So is Buddha and dhamma rare.

182.	*Kicchō manussapaṭilābhō* *kiccharh maccāna'jīvitaṁ* *kicchaṁ saddhammasavaṇaṁ* *kicchō Buddhānaṁ uppādō.* (14:4)	It is difficult to be born as a man; hard is the life of mortals. Difficult it is to get opportunity of hearing the Sublime Truth. Difficult is the arising of Awakened Ones.

(182) *ກິຈໂສ ມະນຸສສະປະຕິລາໂພ* *ກິຈສັງ ມັຈຈານະ ຊີວິຕັງ*
ກິຈສັງ ສັທທັມມັສສະວະນັງ *ກິຈໂສ ພຸທທານະມຸປປາໂທ* (14.4)

* ການໄດ້ກັບເກີດເປັນມະນຸສ ເປັນການຍາກ ຄວາມເປັນຢູ່ຂອງສັຕວ໌ທັງຫລາຍກໍເປັນຂອງຍາກ ການໄດ້ຟັງທັມຂອງສັບປຸຣຸສກໍເປັນການຍາກ ກາລະເປັນທີ່ເກີດຂຶ້ນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າທັງຫລາຍ ກໍເປັນການຍາກ.

Il est difficile d'obtenir de naître à l'état d'homme. Il est difficile de vivre cette vie mortelle. Il est difficile d'obtenir l'occasion d'écouter l'Enseignement juste (Dhamma). Difficile est l'avènement des Eveillés, des Bouddhas.

Refrain from all evil. Practise virtue. Cleanse the mind. This is the teaching of Buddhas.

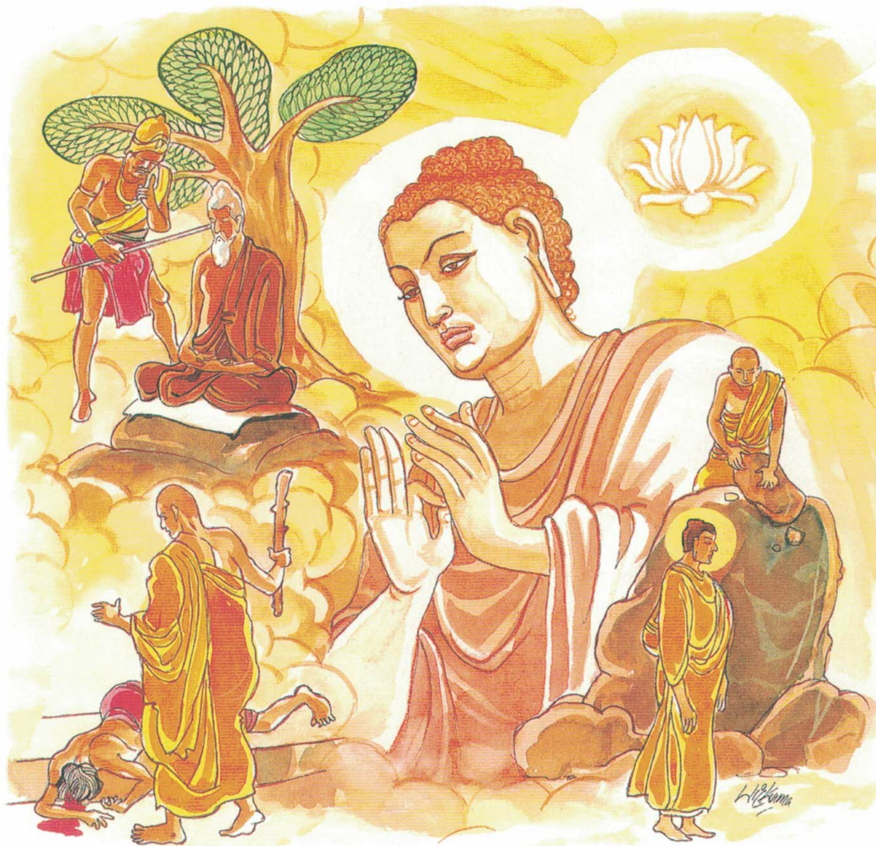
183. *Sabbapāpassa akaraṇaṁ*
kusalassa upasampadā
sacittapariyōdapanaṁ
ētaṁ Buddhāna'sāsanaṁ. (14:5)

Not to do any evil, to cultivate good,
to purify one's mind.
This is the Teaching
of the Buddhas.

(183) *ສັພພະປາປັສສະ ອະກະຣະນັງ*
ກຸສະລັສສູປະສັມປະທາ
ສະຈິຕຕະປະຣິໂຍທະປະນັງ
ເອຕັງ ພຸທທານະສາສະນັງ (14.5)

* ການບໍ່ເຮັດບາບທັງປວງ 1 ການພໍາເພັງແຕ່ກຸສົລ 1 ການເຮັດຈິຕຂອງຕົນໃຫ້
ຜ່ອງໃສ 1 ທັງ 3 ນີ້ ເປັນຄໍາສັ່ງສອນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າທັງຫລາຍ.

Abstiens-toi du mal; cultive le bien et purifie ton mental: tel est l'enseignement des Bouddhas.

Forbearance is the highest religiousness. A true recluse never harms another.

184. *Khantī paramaṁ tapō titikkhā*
nibbāṇaṁ paramaṁ vadanti Buddhā
na hi pabbajitō parūpaghātī
samaṇō hōti paraṁ vihēṭhayantō. (14:6)

Forbearing patience is highest asceticism,
Nibbana is supreme say the Buddhas.
For he is not a recluse who harms another,
Nor is he an ascetic who molests others.

(184) *ຂັນຕິ ປະຣະມັງ ຕະໂປ ຕິຕິກຂາ ນິພພານັງ ປະຣະມັງ ວະທັນຕິ ພຸທທາ*
ນະ ທິ ປັພພະຊິໂຕ ປະຣູປະຄາຕີ ສະມະໂນ ໂຫຕິ ປະຣັງ ວິເຫຖະຍັນໂຕ (14.6)

* ຄວາມອົດທົນ ຄື ຄວາມອົດກັ້ນ ເປັນທັມເຜົາຜານບາບຢ່າງຍິ່ງ ພຣະພຸທເຈົ້າທັງ
ຫລາຍຍ່ອມຕຣັສວ່າ ພຣະນິພານເປັນທັມອັນຍອດ ຜູ້ຍັງເຮັດຮ້າຍຜູ້ອື່ນຈະຊື່ວ່າ
ເປັນບັພພະຊິຕບໍ່ໄດ້ ຜູ້ຍັງບຽດບຽນຜູ້ອື່ນ ບໍ່ຊື່ວ່າສະມະນະ (ຜູ້ສງົບ)

La meilleure des pratiques est la patience qui dure. L'état nibbanesque est le plus parfait, disent les Bouddhas. N'est point un Pabbajita (disciple) quiconque fait du mal aux autres n'est point un vrai Samana (ascète) quiconque insulte autrui.

Abstemious in food, zealous in quest, disciplined, inoffensive one fulfils Buddha's wish.

185. *Anūpavādō anūpaghātō*
pātimokkhē ca saṁvarō
mattaññutā ca bhattasmiṁ
panthaṁ'ca sayanāsanaṁ
adhicittē ca āyōgō
ētaṁ Buddhāna'sāsanaṁ. (14:7)

Not insulting, not harming,
restrained in the Fundamental Precepts,
moderate in food,
secluded in abode, intent on higher thoughts,
this is the Teaching of the Buddhas.

(185) ອະນູປະວາໂທ ອະນູປະຄາໂຕ ປາຕິໂມກເຂ ຈະສັງວະໂຣ
ມັຕຕັນຍຸຕາ ຈະ ພັຕຕັສມິງ ປັນຕັນຈະ ສະຍະນາສະນັງ
ອະທິຈິຕເຕ ຈະ ອາໂຍໂຄ ເອຕັງ ພຸທທານະສາສະນັງ (14.7)

* ການບໍ່ກ່າວຮ້າຍ 1 ການບໍ່ເຮັດຮ້າຍ 1 ການສັງວອນ (ສຳຣວມ) ໃນປາຕິໂມກຂ໌ 1 ຄວາມຮູ້ຈັກປະມານໃນການກິນ 1 ມີບ່ອນນອນ ບ່ອນນັ່ງອັນສງັດ 1 ການເຝິກຝົນ ໃນອະທິຈິດ 1 ຂໍ້ປະຕິບັດ 6 ປະການນີ້ ກໍເປັນຄຳສັ່ງຂອງພຣະພຸທເຈົ້າທັງຫລາຍ.

Ne faire d'outrage ni de tort à personne, pratiquer la discipline selon la loi, être modéré dans sa nourriture, vivre à l'écart et s'adonner à de hautes méditations, tel est l'enseignement des Bouddhas.

They are unsatiated even with a rain of gold and equally so with sensual indulgence.

186. *Na kahāpaṇa vassēna*
titti kāmēsu vijjati
appassādā dukhā kāmā
iti viññāya paṇḍitō. (14:8)

Not by a shower of gold coins does contentment arise in sensual pleasures. Of little sweetness, but painful, are sensual pleasures. Knowing thus, the wise man finds no delight in heavenly pleasures. The disciple of the Fully Enlightened One delights in the destruction of craving.

(186) *ນະ ກະຫາປະນະວັສເສນະ* *ຕິຕຕິ ກາເມສຸ ນະ ວິຊຊະຕິ*
ອັປປັສສາທາ ທຸກຂາ ກາມາ *ອິຕິ ວິນຍາຍະ ປັນທິໂຕ (14.8)*

* ຄວາມອີ່ມໃນກາມທັງຫລາຍບໍ່ມີ ເຖິງແມ່ນຝົນຄືເງິນກະຫາປະນະຈະຕົກລົງມາ (ກໍຕາມ) ກາມທັງຫລາຍ ມີຄວາມຍິນດີຫນ້ອຍດຽວ (ແຕ່) ມີທຸກຂ໌ຫລາຍ ຮູ້ດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ບັນດິຕນັ້ນ ເປັນສາວົກຂອງພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າ ຍ່ອມບໍ່ຍິນດີນຳກາມທັງຫລາຍ (ເຖິງ) ແມ່ນວ່າ ຈະເປັນຂອງເທວະດາກໍຕາມ ຍອ່ມຍິນດີແຕ່ໃນຄວາມສີ້ຽງໄປແຫ່ງຕັນຫາ.

Même une pluie de richesse, ne saurait étancher la soif des désirs, car ils sont insatiables et engendrent la douleur, voilà ce que sait le sage. Même les plaisirs célestes sont sans saveur pour le sage: le disciple de Bouddha, de l'Eveillé Suprême ne peut se réjouir que dans l'abolition de tout désir.

True disciples of the Buddha yearn not even for heavenly pleasures.

187. *Api dibbēsu kāmēsu*
ratiṁ sō nādhigacchati
taṇhakkhayaratō hōti
sammāsambuddhasāvakō. (14:9)

Not by a shower of gold coins does contentment arise in sensual pleasures. Of little sweetness, but painful, are sensual pleasures. Knowing thus, the wise man finds no delight in heavenly pleasures. The disciple of the Fully Enlightened One delights in the destruction of craving.

(187) *ອະປິທິພເພສຸ ກາເມສຸ* *ຣະຕິງ ໂສ ນາທິຄັຈສະຕິ*
ຕັນຫັກຂະຍະຣະໂຕ ໂຫຕິ *ສັມມາສັມພຸທທະສາວະໂກ (14.9)*

* ຄວາມອິ່ມໃນກາມທັງຫລາຍບໍ່ມີ ເຖິງແມ່ນຝົນຄືເງິນກະຫາປະນະຈະຕົກລົງມາ (ກໍຕາມ) ກາມທັງຫລາຍ ມີຄວາມຍິນດີຫນ້ອຍດຽວ (ແຕ່) ມີທຸກຂ໌ຫລາຍ ຮູ້ດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ບັນດິຕ ນັ້ນເປັນສາວົກຂອງພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າ ຍ່ອມບໍ່ຍິນດີນຳກາມທັງຫລາຍ (ເຖິງ) ແມ່ນວ່າຈະເປັນຂອງເທວະດາກໍຕາມ ຍອ່ມຍິນດີແຕ່ໃນຄວາມສິ້ນໄປແຫ່ງຕັນຫາ.

Même une pluie de richesse, ne saurait étancher la soif des désirs, car ils sont insitiables et engendrent la douleur, voilà ce que sait le sage. Même les plaisirs célestes sont sans saveur pour le sage:le disciple de Bouddha, de l'Eveillé Suprême ne peut se réjouir que dans l'abolition de tout désir.

Men in fear seek refuge in rocks, forests, groves, trees and shrines.

188. *Bahuṁ vē saraṇaṁ yanti*
pabbatāni vanāni ca
ārāma rukkha cētyāni
manussā bhayatajjitā. (14:10)

To many a refuge do men go
to hills and woods,
to gardens, trees and shrines,
when tormented by fear.

(188) *ພະຫູງ ເວ ສະຣະນັງ ຍັນຕິ*
ປັພພະຕານິ ວະນານິ ຈະ
ອາຣາມະຣຸກຂະເຈຕຍານິ
ມະນຸສສາ ພະຍະຕັຊຊິຕາ (14.10)

* ມະນຸສທັງຫລາຍ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ແລ (ເມື່ອ) ຖືກພັຍຂົ່ມຂູ່ແລ້ວຍ່ອມຂໍເຖິງ (ຍ່ອມຍຶດຖືເອົາ) ພູທັງຫລາຍ ກໍມີປ່າທັງຫລາຍກໍມີ ອາຣາມກໍມີຕົ້ນໄມ້ກໍມີ ເຈດີກໍມີ ວ່າເປັນສະຣະນະທີ່ເພິ່ງ.

Poussés par la peur, bien des hommes cherchent un refuge dans la montagne, ou la forêt, ou près des bois sacrés.

This is no assuring refuge. This is no way to total release.

189. *N'ētaṁ khō saraṇaṁ khēmaṁ*
n'ētaṁ saraṇam uttamaṁ
n'ētaṁ saraṇam āgamma
sabbadukkhā pamuccati. (14:11)

Nay, such is no refuge secure,
such is no refuge supreme:
resorting to such a refuge one
is not released from all sorrow.

(189) *เนตัງ โຂ ສະຣະນັງ ເຂມັງ*
ເນຕັງ ສະຣະນະມາຄັມມະ

ເນຕັງ ສະຣະນະມຸຕຕະມັງ
ສັພພະທຸກຂາ ປະມຸຈຈະຕິ (14.11)

* ທີ່ເພິ່ງທາງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນແລ ບໍ່ແມ່ນສາຣະນະອັນກະເສີມ (ອັນປອດພັຍ) ບໍ່ແມ່ນ ສະຣະນະອັນອຸດົມ (ສູງສຸດ) ອາສັຍສະຣະນະແນວນັ້ນແລ້ວ ຍ່ອມບໍ່ມີ້ນຈາກທຸກຂ໌ ທັງປວງໄປໄດ້.

Mais ce n'est point un sur refuge, ce n'est point le suprême. L'homme qui s'y confie, ne s'affranchit pas de toutes les douleurs.

Accepting refuge of Buddha, Dhamma, Sangha and truly grasping Four Noble Truths.

190. *Yō ca Buddhaṅ ca Dhammaṅ ca Sanghaṅ ca saraṇaṁ gatō cattāri ariyasaccāni sammappaññāya passati.* (14:12)

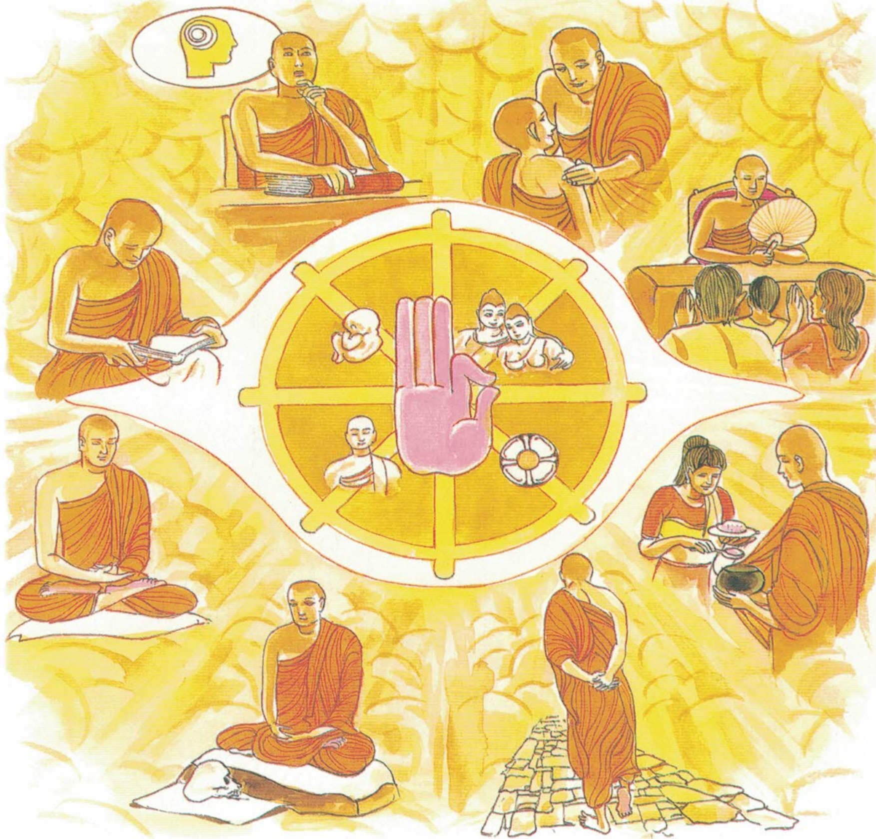
The Buddha, the Dhamma, and the Sangha, the Four Noble Truths: Sorrow, The Cause of Sorrow, The Transcending of Sorrow, and The Noble Eightfold Path which leads to the Cessation of Sorrow. This indeed is refuge secure; this indeed refuge supreme. Seeking such refuge one is released from all sorrow.

(190) *ໂຍ ຈະ ພຸທທັນຈະ ທັມມັນຈະ ສັງຄັນຈະ ສະຣະນັງ ຄະໂຕ*
ຈັຕຕາຣິ ອະຣິຍະສັຈຈານິ ສັມມັປປັນຍາຍະ ປັສສະຕິ (14.12)

* ສ່ວນວ່າຜູ້ໃດ ເຖິງພຣະພຸທເຈົ້າ ພຣະທັມມະເຈົ້າ ແລະພຣະສັງຄະເຈົ້າ ວ່າເປັນສະຣະນະແລ້ວ ເຫັນອະຣິຍະສັຈທັງສີ່ດ້ວຍປັນຍາອັນຊອບ ດັ່ງນີ້ຄື: ຄວາມທຸກຂ໌ ເຫຕເກີດແຫ່ງຄວາມທຸກຂ໌ ຄວາມ-ດັບທຸກຂ໌ ແລະຫົນທາງໃຫ້ເຖິງຄວາມດັບທຸກຂ໌ ອັນເປັນເສັ້ນທາງປະເສີດ ມີຄຸນສົມບັຕ ແປດ ປະກາຣນີ້ແລ ເປັນສະຣະນະອັນກະເສີມ ເປັນສະຣະນະອັນອຸດົມຂອງຜູ້ນັ້ນ ເຂົ້າອາສັຍສະຣະນະນັ້ນແລ້ວ ຍ່ອມພົ້ນຈາກທຸກຂ໌ທັງປວງໄດ້.

Celui qui se refugie en Bouddha, dans le Dhamma et le Sangha, en la sagesse accomplie, perçoit les quatre vérités qui sont: la souffrance, l'origine de la souffrance, l'anéantissement de la souffrance, et les huit sentiers qui conduisent à son anéantissement. En vérité, c'est là le sûr refuge, c'est le souverain refuge. Le choisir, c'est s'affranchir de toute souffrance.

15. ສຸຂະ ວັຄ

Suffering, the arising, the cessation and the Eightfold Path...

191. *Dukkhaṁ dukkhasamuppādaṁ*
dukkhassa ca atikkamaṁ
ariyaṁ c'aṭṭhaṅgikaṁ maggaṁ
dukkhūpasamagāminaṁ. (14:13)

The Buddha, the Dhamma, and the Sangha, the Four Noble Truths: Sorrow, The Cause of Sorrow, The Transcending of Sorrow, and The Noble Eightfold Path which leads to the Cessation of Sorrow. This indeed is refuge secure; this indeed refuge supreme. Seeking such refuge one is released from all sorrow.

(191) *ທຸກຂັງ ທຸກຂະສະມຸປປາທັງ* *ທຸກຂັສສະ ຈະ ອະຕິກກະມັງ*
ອະຣິຍັນຈັຕຖັງຄິກັງ *ທຸກຂູປະສະມະຄາມິນັງ (14.13)*

* ສ່ວນວ່າຜູ້ໃດ ເຖິງພຣະພຸທເຈົ້າ ພຣະທັມມະເຈົ້າ ແລະພຣະສັງຄະເຈົ້າ ວ່າເປັນສະຣະນະແລ້ວ ເຫັນອະຣິຍະສັຈທັງສີ່ດ້ວຍປັນຍາອັນຊອບ ດັ່ງນີ້ຄື: ຄວາມທຸກຂ໌ ເຫຕເກີດແຫ່ງຄວາມທຸກຂ໌ ຄວາມ-ດັບທຸກຂ໌ ແລະຫົນທາງໃຫ້ເຖິງຄວາມດັບທຸກຂ໌ ອັນເປັນເສັ້ນທາງປະເສີດ ມີຄຸນສົມບັຕ ແປດ ປະກາຣນີ້ແລ ເປັນສະຣະນະອັນກະເສີມ ເປັນສະຣະນະອັນອຸດົມຂອງຜູ້ນັ້ນ ເຂົາອາສັຍສະຣະນະນັ້ນ ແລ້ວ ຍ່ອມພົ້ນຈາກທຸກຂ໌ທັງປວງໄດ້.

Celui qui se refugie en Bouddha, dans le Dhamma et le Sangha, en la sagesse accomplie, perçoit les quatre vérités qui sont: la souffrance, l'origine de la souffrance, l'anéantissement de la souffrance, et les huit sentiers qui conduisent à son anéantissement. En vérité, c'est là le sûr refuge, c'est le souverain refuge. Le choisir, c'est s'affranchir de toute souffrance.

These form the refuge supreme. Via these, the release from all grief and pain.

192. *ētaṁ khō saraṇaṁ khēmaṁ* *ētaṁ saraṇam uttamaṁ* *ētaṁ saraṇam āgamma* *sabbadukkhā pamuccati.* (14:14)	The Buddha, the Dhamma, and the Sangha, the Four Noble Truths: Sorrow, The Cause of Sorrow, The Transcending of Sorrow, and The Noble Eightfold Path which leads to the Cessation of Sorrow. This indeed is refuge secure; this indeed refuge supreme. Seeking such refuge one is released from all sorrow.

(192) *ເອຕັງ ໂຂ ສະຣະນັງ ເຂມັງ* *ເອຕັງ ສະຣະນະມຸຕຕະມັງ*
ເອຕັງ ສະຣະນະມາຄັມນະ *ສັພພະທຸກຂາ ປະມຸຈຈະຕິ* (14.12)

* ສ່ວນວ່າຜູ້ໃດ ເຖິງພຣະພຸທເຈົ້າ ພຣະທັມມະເຈົ້າ ແລະພຣະສັງຄະເຈົ້າ ວ່າເປັນສະຣະນະແລ້ວ ເຫັນອະຣິຍະສັຈທັງສີ່ດ້ວຍປັນຍາອັນຊອບ ດັ່ງນີ້ຄື: ຄວາມທຸກຂ໌ ເຫຕເກີດແຫ່ງຄວາມທຸກຂ໌ ຄວາມ-ດັບທຸກຂ໌ ແລະຫົນທາງໃຫ້ເຖິງຄວາມດັບທຸກຂ໌ ອັນເປັນເສັ້ນທາງປະເສີດ ມີອົງສິມບັຕ ແປດ ປະການີ້ແລ ເປັນສະຣະນະອັນກະເສີມ ເປັນສະຣະນະອັນອຸດົມຂອງຜູ້ນັ້ນ ເຂົາອາສັຍສະຣະນະນັ້ນແລ້ວ ຍ່ອມພົ້ນຈາກທຸກຂ໌ທັງປວງໄດ້.

Celui qui se refugie en Bouddha, dans le Dhamma et le Sangha, en la sagesse accomplie, perçoit les quatre verités qui sont: la souffrance, l'origine de la souffrance, l'anéantissement de la souffrance, et les huit sentiers qui conduisent à son anéantissement. En vérité, c'est là le sur refuge, c'est le souverain refuge. Le choisir, c'est s'affranchir de toute souffrance.

The birth of that rare virtuous man leads all else to blissful happiness.

193. *Dullabhō purisājaññō*
na sō sabbattha jāyati
yattha sō jāyati dhīrō
taṁ kulaṁ sukhamēdhati. (14:15)

Hard to find is the Man Supreme;
such a one does not take birth everywhere.
But where such a wise man is born,
that family thrives happily.

(193) *ທຸລລະໂພ ປຸຣິສາຊັນໂຍ*
ນະໂສ ສັພພັຕຖະ ຊາຍະຕິ
ຍັຕຖະ ໂສ ຊາຍະຕິ ທີໂຣ
ຕັງ ກຸລັງ ສຸຂະເມທິຕິ (14.15)

* ບຸຣຸສອາຊາໄນ (ຄົນມີປັນຍາເຂົ້າໃຈເຫດການຕ່າງໆໄດ້ໄວ) ຫາໄດ້ຍາກ ເພິ່ນຍ່ອມບໍ່ເກີດໃນທີ່ທຸກຫົນທຸກແຫ່ງ ທ່ານຜູ້ມີປັນຍາ (ເປັນອາຊາໄນ) ນັ້ນ ເກີດໃນກະກູລໃດໃດ ກະກູລນັ້ນ ຍ່ອມເຖິງເຊິ່ງຄວາມສຸຂ.

L'homme sublime, le Bouddha, est difficile à rencontrer. Un tel être ne nait point fréquemment. Et là où il nait, ce sage, ceux qui l'entourent sont bénis.

Buddha's birth, Dhamma's proclamation, Sangha's concord - are all equally blissful.

194. *Sukhō Buddhānaṁ uppādō*
sukhā saddhammadēsanā
sukhā saṅghassa sāmaggi
samaggānaṁ tapō sukhō. (14:16)

Blessed is the arising of Buddhas;
blessed is the teaching of the Noble Doctrine.
Blessed is the unity of the Sangha;
blessed is the asceticism of the united.

(194) *ສຸໂຂ ພຸທທານະມຸປປາໂທ* *ສຸຂາ ສັທທັມມະເທສະນາ*
ສຸຂາ ສັງຄັສສະ ສາມັຄຄີ *ສະມັຄຄານັງ ຕະໂປ ສຸໂຂ (14.16)*

* ການເກີດຂຶ້ນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າທັງຫລາຍ ພາໃຫ້ເກີດສຸຂ ການສະແດງພຣະສັທທັມກໍພາໃຫ້ເກີດສຸຂ ຄວາມພ້ອມພຽງຂອງໝູ່ກໍເກີດສຸຂ ຄວາມຫມັ່ນພຽນຂອງຜູ້ມີຄວາມພ້ອມພຽງກັນ ກໍພາໃຫ້ເກີດສຸຂ.

Bénie est l'apparition des Bouddhas, bénie la diffusion de la vraie Loi, bénie est l'unité du Sangha, bénies sont les observances des disciples.

He who knows the worthy, Buddha or his disciples, who've transcended all grief...

195. *Pūjārahē pūjayatō*
Buddhē yadi va sāvakē
papañca samatikkantē
tiṇṇa sōkapariddavē. (14:17)

He who reverences those deserving reverence, whether the Buddha or disciples; he who has overcome passion and has got rid of grief and lamentation; he who reverences such Peaceful and Fearless Ones, his merit cannot be measures by anyone.

(195) *ປູຊາຣະເຫ ປູຊະຍະໂຕ* *ພຸທເທ ຍະທິ ຈະ ສາວະເກ*
ປະປັນຈະສະມະຕິກກັນເຕ *ຕິນນະໂສກະປຣິທະເວ (14.17)*

* ທ່ານຜູ້ຄວນແກ່ການບູຊາ ຄື ພຣະພຸທເຈົ້າ ຫລື ພຣະສາວົກຜູ້ລ່ວງຂວ້າມກິເລສອັນເຮັດໃຫ້ຊ້າ ຜູ້ລ່ວງຂວ້າມໄດ້ຍັງຄວາມໂສກ ແລະຄວາມຮ່ຳໄຮ ຜູ້ບູຊາທ່ານຜູ້ເຊັ່ນນັ້ນ ຊຶ່ງດັບ (ກິເລສ) ແລ້ວ ຜູ້ບໍ່ມີພັຍແຕ່ສິໃດ ອັນໃຜໆກໍບໍ່ອາດຈະຄັນນາມັບບຸນຂອງຜູ້ນັ້ນໄດ້.

Il n'est point de mesure au mérite de l'homme qui révère ceux qui sont dignes de révérence, c'est-à-dire un Bouddha et ses disciples, ces affranchis, ces détenteurs de la certitude ayant surmonté tous les obstacles, ayant franchis le fleuve de la détresse et du désespoir.

Who adores those who are tranquil and fearless, his merit gathered is incalculable.

196. *Tē tādisē pūjayatō*
nibbutē akutōbhayē
na sakkā puññaṁ saṅkhātuṁ
im' ettam'iti kēna ci. (14:18)

He who reverences those deserving reverence, whether the Buddha or disciples; he who has overcome passion and has got rid of grief and lamentation; he who reverences such Peaceful and Fearless Ones, his merit cannot be measures by anyone.

(196) *ເຕ ຕາທິເສ ປູຊະຍະໂຕ* *ນິພພຸເຕ ອະກຸໂຕພະເຍ*
ນະ ສັກກາ ປຸນຍັງ ສັງຂາຕຸງ *ອິເມເມຕັມປິ ເກນະຈິ (14.18)*

* ທ່ານຜູ້ຄວນແກ່ການບູຊາ ຄື ພຣະພຸທເຈົ້າ ຫລື ພຣະສາວົກຜູ້ລ່ວງຂວ້າມກິເລສອັນເຮັດໃຫ້ຊ້າ ຜູ້ລ່ວງຂວ້າມໄດ້ຍັງຄວາມໂສກ ແລະຄວາມຮ່ຳໄຣ ຜູ້ບູຊາທ່ານຜູ້ເຊັ່ນນັ້ນ ຊຶ່ງດັບ (ກິເລສ) ແລ້ວ ຜູ້ບໍ່ມີພັຍແຕ່ສິໃດ ອັນໃຜໆ ກໍບໍ່ອາດຈະຄັນນານັບບຸນຂອງຜູ້ນັ້ນໄດ້.

Il n'est point de mesure au mérite de l'homme qui révère ceux qui sont dignes de révérence, c'est-à-dire un Bouddha et ses disciples, ces affranchis, ces détenteurs de la certitude ayant surmonté tous les obstacles, ayant franchis le fleuve de la détresse et du désespoir.

For those who harbour no enmity it is blissful to live even among enemies.

197.	*Susukhaṁ vata jīvāma* *vērinēsu avērinō* *vērinēsu manussēsu* *viharāma avērinō.* (15:1)	Ah! happily do we live benevolent amongst the hateful; amidst hateful men we dwell benevolent.

(197) *ສຸສຸຂັງ ວະຕະ ຊີວາມະ* *ເວຣິເນສຸ ອະເວຣິໂນ*
ເວຣິເນສຸ ມະນຸສເສສຸ *ວິຫະຣາມະ ອະເວຣິໂນ (15.1)*

* ໃນເມື່ອພວກມະນຸສມີເວຣຕໍ່ກັນ ເຮົາບໍ່ມີເວຣ ເປັນຢູ່ສະບາຍດີ ແທ້ນໍ (ດັ່ງນັ້ນ)
ໃນເມື່ອພວກມະນຸສ ມີເວນຕໍ່ກັນ ເຮົາຈິ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ມີເວຣຢູ່ ເຖີ້ນ.

Parmi ceux qui haissent, heureux sommes-nous de vivre sans haine. Au milieu des hommes qui haissent, demeurons libres de haine.

It is comfort indeed to live among the diseased for those with feelings of good health.

198. *Susukhaṁ vata jīvāma*
āturēsu anāturā
āturēsu manussēsu
viharāma anāturā. (15:2)

Ah! happily do we dwell
in good health amongst the ailing;
amongst ailing men,
we dwell in good health.

(198) ສຸສຸຂັງ ວະຕະ ຊີວາມະ
ອາຕຸເຣສຸ ອະນາຕຸຣາ
ອາຕຸເຣສຸ ມະນຸສເສສຸ
ວິຫະຣາມະ ອະນາຕຸຣາ (15.2)

* ໃນເມື່ອພວກມະນຸສເດືອດຮ້ອນ ເຮົາບໍ່ມີຄວາມເດືອດຮ້ອນ ເປັນສະບາຍດີແທ້ນໍ (ດັ່ງນັ້ນ)
ໃນເມື່ອພວກມະນຸສເດືອດຮ້ອນ ເຮົາຈຶ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ເດືອດຮ້ອນຢູ່ເຖິ້ນ.

Parmi ceux qui souffrent, heureux sommes-nous qui vivons sans souffrir. Au milieu de ceux qui souffrent, demeurons libres de souffrance.

Unagitated we live in comfort in the midst of highly agitated worldlings.

199. *Susukhaṁ vata jīvāma*
ussukēsu anussukā
ussukēsu manussēsu
viharāma anussukā. (15:3)

Ah! happily do we dwell without yearing
(for sensual pleasures) amongst them
who yearn (for them) Amidst those who yearn
(for them) we dwell without yearning.

(199) *ສຸສຸຂັງ ວະຕະ ຊີວາມະ*
ອຸສສຸເກສຸ ອະນຸສສຸກາ
ອຸສສຸເກສຸ ມະນຸສເສສຸ
ວິຫະຣາມະ ອະນຸສສຸກາ (15.3)

* ໃນເມື່ອພວກມະນຸສຫຍຸ້ງວຽກ ເຮົາບໍ່ຕ້ອງຫຍຸ້ງວຽກ ເປັນຢູ່ສະບາຍດີແທ້ນໍ! (ດັ່ງນັ້ນ)ໃນເມື່ອພວກມະນຸສຫຍຸ້ງວຽກ ເຮົາຈິ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ຫຍຸ້ງວຽກຢູ່ເຖິ້ນ.

Parmi ceux qui sont inquiets, heureux sommes-nous qui vivons sans inquiétude. Au milieu des inquiets, demeurons libres d'inquiétude.

Possessionless we live in great happiness. Sustained by joy are we like heavenly beings.

200. *Susukhaṁ vata jīvāma*
yēsaṁ nō natthi kiñcanaṁ
pītibhakkhā bhavissāma
dēvā ābhassarā yathā. (15:4)

Ah! happily do we dwell-
we who have no impediments.
Feeders on joy shall we be even
as the Radiant Devas.

(200) *ສຸສຸຂັງ ວະຕະ ຊີວາມະ* *ເຍ ສັນໂນ ນັຕຖິ ກິນຈະນັງ*
ປິຕິພັກຂາ ພະວິສສາມະ *ເທວາ ອະພັສສະຣາ ຍະຖາ (15.4)*

* ກິເລສເຄື່ອງກຳຣິນ ບໍ່ມີແກ່ເຮົາເຫລົ່າໃດ ເຮົາເຫລົ່ານັ້ນ ເປັນຜູ້ສະບາຍດີແທ້ນໍ. ເຮົາທັງຫລາຍຈັກເປັນຜູ້ມີຄວາມອິ່ມໃຈ ເປັນອາຫາຣເຫມືອນເທພຍຸດາຊັ້ນອາ-ພັສສະຣະ ສະນັ້ນ.

Heureux en vérité sommes-nous à qui rien n'appartient. Nous serons nourris de joie ainsi que les dieux rayonnants.

Victory begets enmity. Vanquished lies in grief. Beyond both these lies bliss of equanimity.

201. *Jayaṁ vēraṁ pasavati*
dukkhaṁ sēti parājitō
upasantō sukhaṁ sēti
hitvā jayaparājayaṁ. (15:5)

Victory breeds hatred;
the defeated live in pain.
Happily the peaceful live,
giving up victory and defeat.

(201) *ຊະຍັງ ເວຣັງ ປະສະວະຕິ*
ທຸກຂັງ ເສຕິ ປະຣາຊິໂຕ
ອຸປະສັນໂຕ ສຸຂັງ ເສຕິ
ຫິຕວາ ຊະຍະປະຣາຊະຍັງ (15.5)

* ບຸຄຄົລຜູ້ມີຊັຍ ຍ່ອມພໍ່ເວຣ ຜູ້ປະຣາຊັຍ ຍ່ອມນອນເປັນທຸກຂ໌ ຜູ້ລະຄວາມແພ້ (ຊະນະ) ຄວາມພ່າຍແພ້ໄດ້ ເຂົ້າເຖິງຄວາມສງົບແລ້ວ ຍ່ອມຢູ່ເປັນສຸຂ.

La conquête engendre l'hostilité. Celui qui est conquis, git étendu dans la détresse. L'homme paisible se repose dans l'allégresse, dédaignant à la fois la victoire et la la défaite.

No fire like passions, no loss like wrath, no misery like this self. Nibbāna's bliss supreme.

202. *Natthi rāgasamō aggi* *natthi dōsasamō kali* *natthi khandhasamā dukkhā* *natthi santiparaṁ sukhaṁ.* (15:6)	There is no fire like lust, no crime like hatred; There is no ill like the body, no bliss higher than Peace (Nibbana).

(202) *ນັຕຖິ ຣາຄະສະໂມ ອັຄຄິ* *ນັຕຖິ ໂທສະສະໂມ ກະລິ*
ນັຕຖິ ຂັນທະສະມາ ທຸກຂາ *ນັຕຖິ ສັນຕິ ປະຣັງ ສຸຂັງ (15.6)*

* ບໍ່ມີໄຟຫຍັງທໍ່ກັບຣາຄະ (ຄວາມກຳຫນັດ) ບໍ່ມີໂທສຫຍັງທໍ່ກັບໂທສະ (ຄວາມໃຈຮ້າຍ) ບໍ່ມີທຸກຂ໌ຫຍັງທໍ່ກັບຂັນທ໌ ຫ້າ (ປັນຈະຂັນທ໌) ບໍ່ມີຄວາມສຸຂອື່ນລື່ນຄວາມສງົບ.

Il n'y a pas de feu plus ardent que la concupiscence. Pas de plus grand malheur que la haine. Il n'y a pas de misère comparable à celle que procurent les éléments de la vie: pas de béatitude plus haute que la paix du Nibbana.

16. ປິຍະ ວັຄ

Hunger's the severest ailment. Samsaric life's an utter dismay. Beyond these is Nibbāna bliss.

203. *Jighacchā paramā rōgā*
sankhārā paramā dukhā
ētaṁ ñatvā yathābhūtaṁ
nibbānaṁ paramaṁ sukhaṁ. (15:7)

Hunger is the greatest disease.
Aggregates the greatest ill;
knowing this as it really is (the wise realise) Nibbana,
the bliss supreme.

(203) *ຊິຄັຈສາ ປະຣະມາ ໂຣຄາ* *ສັງຂາຣາ ປະຣະມາ ທຸກຂາ*
ເອຕັງ ຍັຕວາ ຍະຖາ ພູຕັງ *ນິພພານັງ ປະຣະມັງ ສຸຂັງ* (15.7)

* ຄວາມຫິວເປັນໂຣຄຢ່າງຍິ່ງ ສັງຂາຣທັງຫລາຍເປັນທຸກຂ໌ຢ່າງຍິ່ງ ກາຣຊາບ (ຮູ້ເຂົ້າໃຈ) ເນື້ອຄວາມນັ້ນ ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ດັບໄດ້ແທ້ ເປັນສຸຂຢ່າງຍິ່ງ.

La faim est la pire des maladies. Les éléments de la vie constituant l'existence causent les pires détresses. Pour qui sait cela d'accord avec les faits et la vérité, le Nibbana devient la plus haute béatitude.

Good health is the best gain. Contentment is the best wealth. In Nibbāna, the highest bliss.

204. *Ārōgyaparamā lābhā*
santuṭṭhīparamaṁ dhanaṁ
vissāsaparamā ñātī
nibbāṇaṁ paramaṁ sukhaṁ. (15:8)

Health is the highest gain,
Contentment is the greatest wealth.
Confidential are the best kinsmen,
Nibbana is the bliss supreme.

(204) *ອາໂຣຄະຍາ ປະຣະມາ ລາພາ*
ສັນຕຸຕຖິ ປະຣະມັງ ທະນັງ
ວິສສາສະປະຣະມາ ຍາຕີ
ນິພພານັງ ປະຣະມັງ ສຸຂັງ (15.8)

* ຄວາມບໍ່ມີພະຍາທເປັນລາພຢ່າງຍິ່ງ ຄວາມສັນໂດສ (ຄວາມຍິນດີພໍໃຈສະເພາະໃນສິ່ງທີ່ຕົນມີຢູ່) ເປັນຊັພຢ່າງຍິ່ງ ຄວາມລຶ້ງເກ່ວນກັນ ເປັນຍາຕຢ່າງຍິ່ງ ພຣະນິພພານ ເປັນສຸຂຍອດຍິ່ງ.

La santé est le plus grand bienfait, le contentement est la plus grande richesse. Un ami fidèle est le meilleur compagnon; mais la plus haute béatitude est le Nibbana.

Through sweetness of solitude and joy of tranquility, via the Dhamma, to innocence and quiet.

205. *Pavivēkarasaṁ pitvā*
rasaṁ upasamassa ca
niddarō hōti nippāpō
dhammapītirasaṁ pibaṁ. (15:9)

Having tasted the flavour of supreme detachment
and (Nibbana's) Peace,
Woeless and sinless is he,
imbibing the bliss of Dhamma's flavour.

(205) *ປະວິເວກະຣະສັງ ປິຕວາ*
ຣະສັງ ອຸປະສະມັສສະ ຈະ
ນິທທະໂຣ ໂຫຕິ ນິປປາໂປ
ທັມມະປີຕິຣະສັງ ປິວັງ (15.9)

* ບຸຄຄົລດື່ມຣົສທີ່ເກີດຈາກວິເວກ (ຄວາມສງົບບງຽບ) ແລະຣົສແຫ່ງທັມອັນເປັນທີ່ເຂົ້າເຖິງຄວາມສງົບຍ່ອມເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມຫົນຫວາຍໃຈ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມຊົ່ວດື່ມດ່ຳຢູ່ນຳຣົສ ຄືຄວາມອີ່ມໃຈໃນທັມ.

Ayant goûté aux douceurs de la solitude et de la paix, un homme s'affranchit de la souffrance et du mal: il boit la douceur de la vérité.

Being with worthy ones is constant happiness. Avoid the fool for perpetual peace.

206. *Sāhu dassanamariyānaṁ*
sannivāsō sadā sukhō
adassanēna bālānaṁ
niccam'ēva sukhī siyā. (15:10)

Good is the sight of Ariyas;
their company is ever happy;
By not seeing fools
one will ever be happy.

(206) *ສາທຸ ທັສສະນະມະຣິຍານັງ* *ສັນນິວາໂສ ສະທາ ສຸໂຂ*
ອະທັສສະເນນະ ພາລານັງ *ນິຈຈະເມວະ ສຸຂີ ສິຍາ (15.10)*

* ກາຣໄດ້ເຫັນ ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າທັງຫລາຍ ເປັນຄວາມດີ ການໄດ້ຢູ່ຮ່ວມ (ກັບພຣະອະຣິຍະເຈົ້າ) ເປັນສຸຂທຸກເມື່ອ ຄົນຈະເປັນຜູ້ມີສຸຂແທ້ດີຫລີ ກໍຍ້ອນບໍ່ພົບເຫັນຄົນພາລທັງຫລາຍ ຫັ້ນແລ.

Il est bon de contempler les Aryas (ceux qui sont nobles) demeurer auprès d'eux est un bonheur. Heureux celui dont le regard ne se pose jamais sur des êtres vils.

In the company of fools one ever suffers. The wise, like kinsmen, are a pleasure source.

207. *Bālasaṅgatacārī hi*
dīghamaddhāna sōcati
dukkhō bālēhi saṁvāsō
amittenēva sabbadā
dhīrō ca sukhasaṁvāsō
ñātīnaṁ'va samāgamō. (15:11)

Truly he who moves in company
with fools grieves for a longtime.
Association with fools is ever
painful as with a foe.
Happy is association with the wise,
even like meeting with kinsfolk.

(207) *ພາລະສັງຄະຕະຈາຣີ ຫິ* *ທີຄະມັທທານະ ໂສຈະຕິ*
ທຸກໂຂ ພາເລຫິ ສັງວາໂສ *ອະມິຕເຕເນວະ ສັພພະທາ*
ທີໂຣ ຈະ ສຸຂະສັງວາໂສ *ຍາຕີນັງວະ ສະມາຄະໂມ* (15.11)

* ເພາະວ່າ ຜູ້ທ່ຽວໄປສົມສົ້ວກັບຄົນພາລ ຍ່ອມໂສກເສົ້າຕລອດກາລະນານ. ການຢູ່ຮ່ວມກັນກັບຄົນພາລທັງຫລາຍ ຍ່ອມພາໃຫ້ເກີດທຸກຂ໌ທຸກເມື່ອຍາມ ຄືກັນກັບຢູ່ຮ່ວມກັບສັຕຣູ ສ່ວນການຢູ່ຮ່ວມກັບນັກປຣາຊ ພາໃຫ້ເກີດສຸຂ ຄືກັນກັບຢູ່ຮ່ວມສະມາຄົມກັບພວກຍາຕິພີ່ນ້ອງ.

Fréquenter des insensés, c'est se préparer des chagrins. Vivre avec des insensés, est en toutes circonstances, aussi facheux que de vivre avec des ennemis. Demeurer en compagnie des sages, c'est goûter le même bonheur que celui de vivre au milieu des siens.

Like the moon, the starry way, do ye associate the wise who are steady and sound.

208. *Tasmā hi:*
Dhīrañ ca paññañ ca bahussutaṁ ca
dhōrayhasīlaṁ vatavantam āriyaṁ
taṁ tādisaṁ sappurisaṁ sumēdhaṁ
bhajētha nakkhattapathaṁ'va candimā. (15:12)

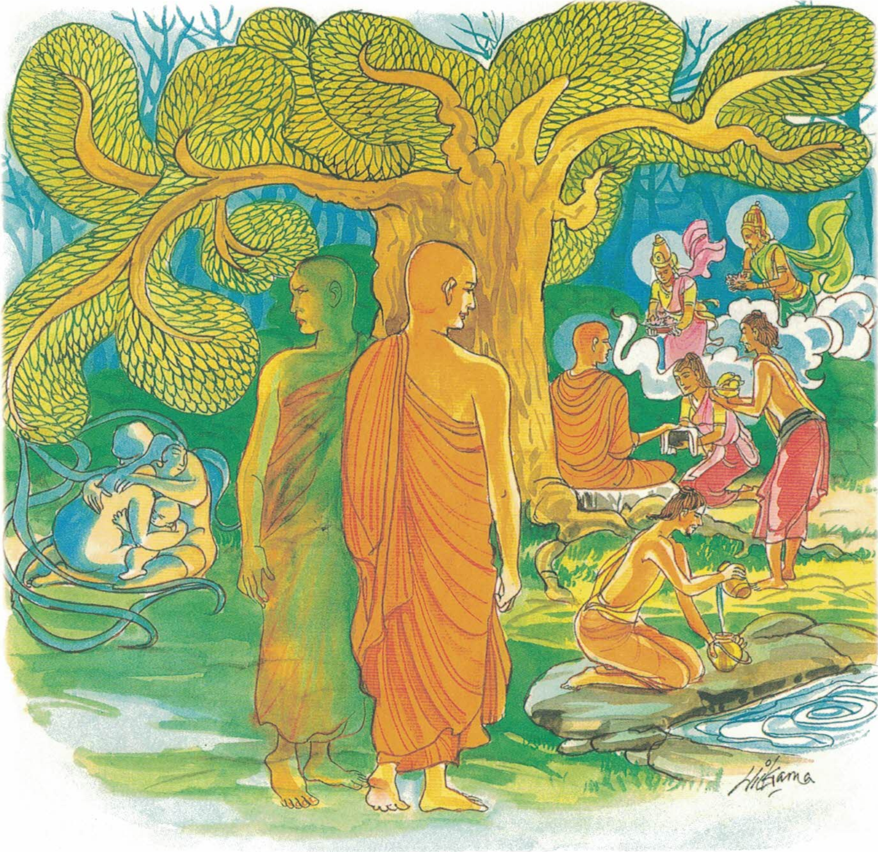
Therefore verily. The intelligent, the wise
the learned, the devout, and dutiful Ariyas
associate with such virtuous,
intellectual men, as men,
as the moon (follows) the starry path.

(208) *ຕັສມາ ຫິ ທີຣັນຈະ ປັນຍັນຈະ ພະຫຸສສຸຕັນຈະ*
ໂທຣັຍຫະ ສີລັງ ວະຕະວັນຕະມະຣິຍັງ
ຕັງ ຕາທິສັງ ສັປປຸຣິສັງ ສຸເມທັງ
ພະເຊຖະ ນັກຂັຕຕະປະຖັງວະ ຈັນທິມາ (15.12)

* ຍ້ອນເຫຕນັ້ນແລ ຄົນຄວນຄົບທ່ານທີ່ເປັນປຣາຊ ມີປັນຍາໄດ້ຍິນໄດ້ຟັງມາຫລາຍ ມີປົກຕິເອົາວຽກເອົາການ ມີຄວາມປະພຶຕໄກຈາກກິເລສ ເປັນສັບປຸຣຸສ ແລະມີຄວາມສລຽວສລາດຢ່າງນັ້ນໆໄວ້ ດ້ານດັ່ງດວງຈັນ ຄົບທາງແຫ່ງໝູ່ດາວນັກຂັຕຕະຣຶກ ສັນນັ້ນ.

Aie donc recours à la société du sage, du docte, du savant, de l'homme pieux qui porte le joug de la vertu. Suis l'exemple de l'être bon et sage, comme la lune suit le chemin des étoiles.

16. ປິຍະວັຄ

With no application and misapplication, the pleasure-seeker envies the zealous one.

209. *Ayōgē yuñjam attānaṁ*
yōgasmiñ ca ayōjayaṁ
atthaṁ hitvā piyaggāhī
pihēt'attānuyōginaṁ. (16:1)

Applying oneself to that which should be avoided,
not applying oneself to that which should be pursued,
and giving up the quest, one who goes after pleasure
envies them who exert themselves.

(209) *ອະໂຍເຄ ຍຸນຊະມັຕຕານັງ ໂຍຄັສມິນຈະ ອະໂຍຊະຍັງ*
ອັຕຖັງ ຫິຕວາປິຍັຄຄາຫີ ປິເຫຕັຕຕານຸໂຍຄິນັງ (16.1)

* ບຸຄຄົລປະກອບຕົນຢູ່ໃນກັມອັນບໍ່ຄວນ ແລະບໍ່ປະກອບຕົນຢູ່ໃນກັມອັນຄວນ ລະສິ່ງອັນເປັນ
ປະໂຍຊແລ້ວຖືຕາມໃຈຊອບ ຍ່ອມອິສສາ (ຊິງຊັງ) ທ່ານຜູ້ປະກອບຕົນໃນຄວາມດີ.

Se donner à qui est sans profit et ne pas s'appliquer à ce qui est profitable, sacrifier les vraies valeurs à l'étreinte du plaisir, c'est se préparer au regret de n'avoir point agi comme ceux qui ont choisi la meilleure voie.

Not seeing dear ones is painful, so is seeing the disliked. Make no contact with both.

210. *Mā piyēhi samāgañchi*
appiyēhi kudācanaṁ
piyānaṁ adassanaṁ dukkaṁ
appıyānañ ca dassanaṁ. (16:2)

Seek no intimacy with the beloved,
and never with the unbeloved;
not seeing the beloved and the sight
of the unbeloved are both painful.

(210) ມາ ປິເຍຫິ ສະມາຄັນສິ
ປິຍານັງ ອະທັສສະນັງ ທຸກຂັງ

ອັປປິເຍຫິ ກຸທາຈະນັງ
ອັປປິຍັນຈະ ທັສສະນັງ (16.2)

* ໃນຍາມໃດໆ ກໍຢ່າສະມາຄົມ (ເກືອກກົ້ວ) ກັບອາຣົມທັງຫລາຍອັນເປັນທີ່ຖືກໃຈ ແລະ ບໍ່ຖືກໃຈ ຍ້ອນວ່າການບໍ່ເຫັນອາຣົມທີ່ຖືກໃຈທັງຫລາຍກໍເປັນທຸກຂ໌ ແລະ ການໄດ້ເຫັນອາຣົມທີ່ບໍ່ຫນ້າຊອບໃຈ ກໍເປັນທຸກຂ໌.

N'aie donc rien à faire du plaisir et du déplaisir; car il est douloureux de se passer de ce qui est plaisant, et il est également douloureux de rencontrer ce qui est déplaisant.

Reject thoughts of likes and dislikes. Freed of bonds, suffer ye no pain of separation.

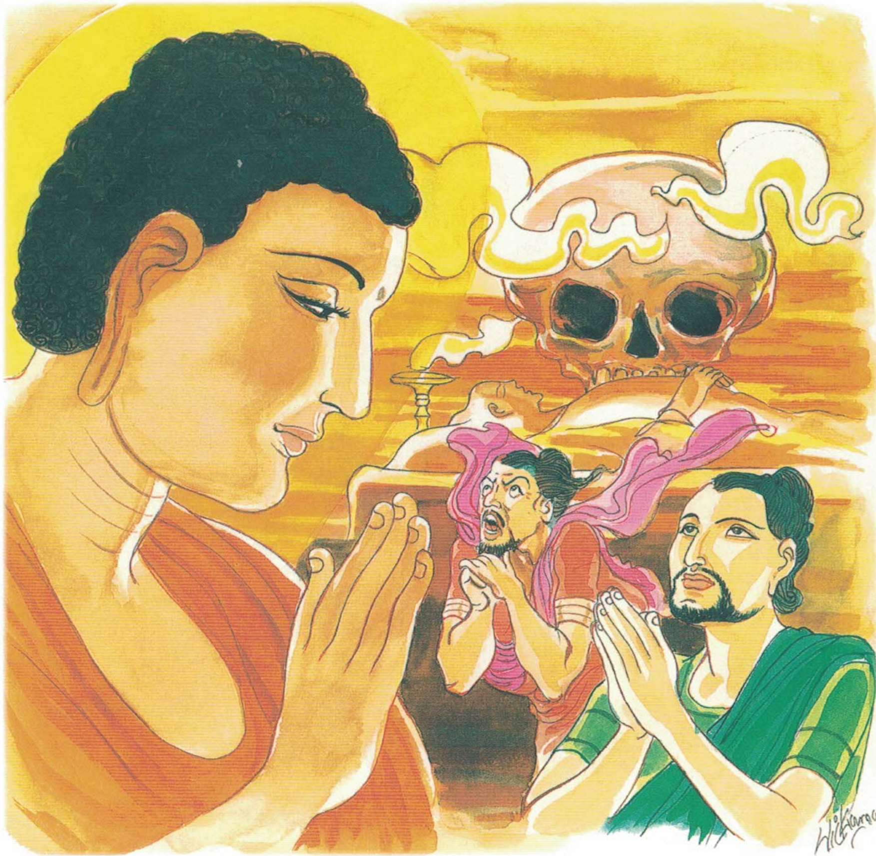
211. *Tasmā piyaṁ na kayirātha*
piyāpāyō hi pāpakō
ganthā tēsaṁ na vijjanti
yēsaṁ natthi piyāppiyaṁ. (16:3)

Hence hold nothing dear,
for seperation from the beloved is painful;
Bonds do not exist for those by whom
nought is loved or not loved.

(211) *ຕັສມາ ປິຍັງ ນະ ກະຍິຣາຖະ*
ປິຍາປາໂຍ ຫິ ປາປະໂກ
ຄັນຖາ ເຕສັງ ນະ ວິຊຊັນຕິ
ເຍສັງ ນັຕຖິ ປິຍາປິຍັງ (16.3)

* ເຫຕນັ້ນ ບຸຄຄົລ ບໍ່ຄວນເຮັດອາຣົມນ໌ໃຫ້ເປັນທີ່ຊອບໃຈ ເຫຕວ່າ ຜູ້ພັດພາກຈາກອາ-ຣົມນ໌ເປັນທີ່ຊອບໃຈ ເປັນຜູ້ເສົ້າໝອງ ອາຣົມນ໌ເປັນທີ່ຊອບໃຈ ແລະບໍ່ຊອບໃຈ ບໍ່ມີແກ່ ຊົນເຫລົ່າໃດ ກິເລສເຄື່ອງຜູກມັດທັງຫລາຍ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ.

Il faut se garder d'aimer qui que ce soit, car la perte de l'objet aimé est un mal. Il n'y a pas d'entraves pour ceux qui n'ont ni amour ni haine.

From endearment, grief and fear arise. No endearment, no grief or fear.

212. *Piyatō jāyatī sōkō*
piyatō jāyatī bhayaṁ
piyatō vippamuttassa
natthi sōkō, kutō bhayaṁ? (16:4)

From endearment springs grief,
from endearment springs fear;
For him who is wholly free from endearment
there is no grief, whence fear?

(212) *ປິຍະໂຕ ຊາຍະເຕ ໂສໂກ*
ປິຍະໂຕ ວິປປະມຸຕຕັສສະ

ປິຍະໂຕ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ
ນັຕຖິ ໂສໂກ ກຸໂຕ ພະຍັງ (16.4)

* ຄວາມໂສກເສົ້າຍ່ອມເກີດຈາກຄວາມຮັກ ພັຍກໍເກີດຈາກຄວາມຮັກ ຄວາມໂສກ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ຜູ້ພົ້ນເດັດຂາດແລ້ວຈາກຄວາມມັກ ແລ້ວພັຍຈັກມີມາຈາກໃສ.

Du chérissement vient le chagrin, du chérissement vient la crainte. Si l'on ne fait point un délice de chérir, on n'éprouve ni chagrin, ni crainte.

From affection, grief and fear arise. No affection, no grief or fear.

213. *Pēmatō jāyatī sōkō*
pēmatō jāyatī bhayaṁ
pēmatō vippamuttassa
natthi sōkō, kutō bhayaṁ? (16:5)

From affection springs grief,
from affection springs fear,
for him who is wholly free from affection
there is no grief, whence fear?

(213) *ເປມະໂຕ ຊາຍະເຕ ໂສໂກ*
ເປມະໂຕ ວິປປະມຸຕຕັສສະ

ເປຕະໂຕ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ
ນັຕຖິ ໂສໂກ ກຸໂຕ ພະຍັງ (16.5)

* ຄວາມໂສກ ຍ່ອມເກີດຈາກຄວາມຮັກ ພັຍກໍເກີດຈາກຄວາມຮັກ ຄວາມໂສກ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ຜູ້ພົ້ນເດັດຂາດແລ້ວຈາກຄວາມຮັກ ແລ້ວພັຍຈັກມີມາແຕ່ໃສ.

Du plaisir vient le chagrin, du plaisir vient la crainte. Si l'on est entièrement dégagé du plaisir, il n'y a ni chagrin ni crainte.

From attachment, grief and fear arise. No attachment, no grief or fear.

214. *Ratiyā jāyatī sōkō*
Ratiyā jāyatī bhayaṁ
Ratiyā vippamuttassa
natthi sōkō, kutō bhayaṁ? (16:6)

From attachment springs grief,
from attachment springs fear;
for him who is wholly free from attachment
there is no grief, whence fear?

(214) *ຣະຕິຍາ ຊາຍະເຕ ໂສໂກ*
ຣະຕິຍາ ວິປປະມຸຕຕັສສະ

ຣະຕິຍາ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ
ນັຕຖິ ໂສໂກ ກຸໂຕ ພະຍັງ (16.6)

* ຄວາມໂສກ ຍ່ອມເກີດຈາກຄວາມຍິນດີ ພັຍກໍຍ່ອມເກີດຈາກຄວາມຍິນດີ ຄວາມໂສກ ຍ່ອມບໍ່ມີ ແກ່ຜູ້ພົ້ນເດັດຂາດແລ້ວຈາກຄວາມຍິນດີ ແລ້ວພັຍຈັກມີມາຈາກໃສ.

Du plaisir sensuel vient le chagrin, du plaisir est née la crainte. Si l'on est sans convoitise, on ne s'expose ni au chagrin ni à la crainte.

17. ໂກທະ ວັຄ

From lust, grief and fear arise. To the lust-less, no grief or fear.

215. *Kāmatō jāyatī sōkō*
Kāmatō jāyatī bhayaṁ
Kāmatō vippamuttassa
natthi sōkō, kutō bhayaṁ? (16:7)

From lust springs grief,
from lust springs fear;
For him who is wholly free from lust
there is no grief, whence fear?

(215) *ກາມະໂຕ ຊາຍະເຕ ໂສໂກ*
ກາມະໂຕ ວິປປະມຸຕຕັສສະ

ກາມະໂຕ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ
ນັຕຖິ ໂສໂກ ກຸໂຕ ພະຍັງ (16.7)

* ຄວາມໂສກຍ່ອມເກີດຈາກກາມ (ກາມຄຸນ) ພັຍກໍຍ່ອມເກີດຈາກກາມ ຄວາມໂສກ ຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ຜູ້ພົ້ນເດັດຂາດແລ້ວຈາກກາມ ແລ້ວພັຍຈັກມີມາຈາກໃສ.

Du désir des sens vient le chagrin, du désir des sens vient la crainte. Si l'on est affranchi de l'attachement, on ne connaît ni le chagrin ni la crainte.

From craving, grief and fear arise. No craving, no grief or fear.

216. *Taṇhāya jāyatī sōkō*
taṇhāya jāyatī bhayaṁ
taṇhāya vippamuttassa
natthi sōkō, kutō bhayaṁ? (16:8)

From lust springs grief,
from lust springs fear;
for him who is wholly free from craving,
there is no grief, whence fear?

(216) ຕັນຫາຍະ ຊາຍະເຕ ໂສໂກ
ຕັນຫາຍະ ວິປປະມຸຕຕັສສະ

ຕັນຫາຍະ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ
ນັຕຖິ ໂສໂກ ກຸໂຕ ພະຍັງ (16.8)

* ຄວາມໂສກຍ່ອມເກີດຈາກຕັນຫາ ພັຍກໍຍ່ອມເກີດຈາກຕັນຫາ ຄວາມໂສກຍ່ອມ ບໍ່ມີ ແກ່ຜູ້ພົ້ນເດັດຂາດແລ້ວຈາກຕັນຫາ ແລ້ວພັຍຈັກມີມາຈາກໃສ.

De la convoitise vient le chagrin, de la convoitise vient la crainte, si l'on n'est point tyranné par ses appétits, on n'a ni chagrin ni crainte.

Perfect in virtue and insight and mindful of one's obligations. Such a one is liked by people.

217.	*Sīladassanasampannaṁ* *dhammaṭṭhaṁ saccavēdinaṁ* *attanō kamma kubbānaṁ* *taṁ janō kurutē piyaṁ.* (16:9)	**Whoso is perfect in virtue and insight for vision,** **is established in the Dhamma,** **has realized the Truths and fulfills his own duties,--** **him do folk hold dear.**

(217) *ສີລະທັສສະນະສັມປັນນັງ* *ທັມມັຕຖັງ ສັຈຈະວາທີນັງ*
ອັຕຕະໂນ ກັມມະ ກຸພພານັງ *ຕັງ ຊະໂນ ກຸຣຸເຕ ປີຍັງ (16.9)*

* ຄົນຍ່ອມເຮັດທ່ານທີ່ປະກອບດ້ວຍສີລ (ຍ່ອມເຮັດຕົນໃຫ້ປະກອບດ້ວຍສີລ) ແລະເຮັດຄວາມເຫັນຊອບຕັ້ງຢູ່ໃນທັມ ມີປົກກະຕິກ່າວແຕ່ຄຳສັຈຈະ ເຮັດກັມ (ວຽກຕາມໜ້າທີ່) ຂອງຕົນໃຫ້ເປັນທີ່ຮັກ.

Dans le monde, on affectionne celui qui possède sagesse et et intuition, l'homme juste et véridique qui fait ce qu'il doit faire.

Keenly on Nibbana bent, from worldly pleasures freed. He is said to be upstream bound.

218. *Chandajātō anakkhātē*
manasā ca phuṭo siyā
kāmēsu ca appaṭibaddhacittō
uddhaṁsōtō'ti vuccati. (16:10)

He who has developed a wish for the Undeclared (Nibbana),
he whose mind is thrilled (with the Three Fruits),
he whose mind is not bound by material pleasures--
such a person is called " One bound Upstream ".

(218) *ສັນທະຊາໂຕ ອະນັກຂາເຕ ມະນະສາ ຈະ ຜຸໂຕ ສິຍາ*
ກາເມສຸ ຈະ ອັປປະຕິພັທທະຈິຕໂຕ ອຸທທັງ ໂສໂຕ ຕິ ວຸຈຈະຕິ (16.10)

* ພຣະອະນາຄາມີ ຜູ້ເກີດຄວາມພໍໃຈໃນພຣະນິພພານ ຜູ້ເຕັມດ້ວຍມັຄຄະຈິຕ ຜົລຈິຕ ບໍ່ມີໃຈກ່ຽວເກາະໃນກາມ (ກາມຄຸນ) ປຣາຊຣຽກວ່າ (ຈິຕໄປສູ່) ຜູ້ມີກະແສໃນຂ້າງເທິງ.

On appelle "remonteur de courant " celui qui aspire à l'ineffable Nibbana, celui dont le mental est affermi et dont les pensées ont échappé aux filets de la convoitise.

Doers of merit are received in heaven as long-absentees are welcomed by kinsmen.

219. *Cirappavāsiṁ purisaṁ*
dūratō sotthimāgataṁ
ñātimittā suhajjā ca
abhinandanti sāgataṁ. (16:11)

A man long absent and returned
safe from afar, kinsmen, friends,
and wellwishers
welcome on his arrival.

(219) *ຈິຣັປປະວາສິງ ປຸຣິສັງ* *ທູຣະໂຕ ໂສຕຖິມາຄະຕັງ*
ຍາຕິ ມິຕຕາ ສຸຫັຊຊາ ຈະ *ອະພິນັນທັນຕິ ອາຄະຕັງ* (16.11)

* ຍາຕພີ່ນ້ອງ ແລະສະຫາຍຜູ້ມີໃຈດີທັງຫລາຍ ຍ່ອມຍິນດີຕໍ່ບຸຣຸສຜູ້ທີ່ຈາກໄປຢູ່ແຮມ ນານ ເຖິງຄວາມສວັສດີ ມາແລ້ວຈາກທີ່ໄກ ສັນໃດ.

Les amis et les proches saluent cordialement l'homme qui revient d'un long voyage.

Effects of good living welcome the doer hereafter, like kinsmen a relative returning home.

220. *Tathēva katapuññam'pi*
asmā lōkā paraṁ gataṁ
puññāni paṭigaṇhanti
piyaṁ ñātiṁ'va āgataṁ. (16:12)

Likewise, his good deeds will receive
the well-doer who has gone from this world to the next,
as kinsman will receive
a dear one on his return.

(220) *ຕະເຖວະ ກະຕະປຸນຍັມປິ* *ອັສມາ ໂລກາ ປະຣັງຄະຕັງ*
ປຸນຍານິ ປະຕິຄຄັນຫັນຕິ *ປິຍັງ ຍາຕິວະ ອາຄະຕັງ (16.12)*

* ແມ່ນວ່າ ບຸນທັງຫລາຍ ຍ່ອມຮັບຕ້ອນ ຜູ້ທີ່ເຮັດບຸນໄວ້ແລ້ວ ຈາກໂລກນີ້ ໄປສູ່ໂລກໜ້າ ຄືກັບຍາຕພີ່ນ້ອງ ຮັບຕ້ອນຍາຕທັງຫລາຍ ຜູ້ເປັນທີ່ຮັກ (ໄດ້ກັບຄືນ) ມາແລ້ວ ສັນນັ້ນ.

C'est ainsi que l'homme de bien est accueilli quand il passe de ce monde dans un autre; ses bonnes actions saluent avec joie son retour.

17. ໂກທະວັຄ

Shun pride, shun anger, get beyond all fetters. You shall then suffer no pain of mind.

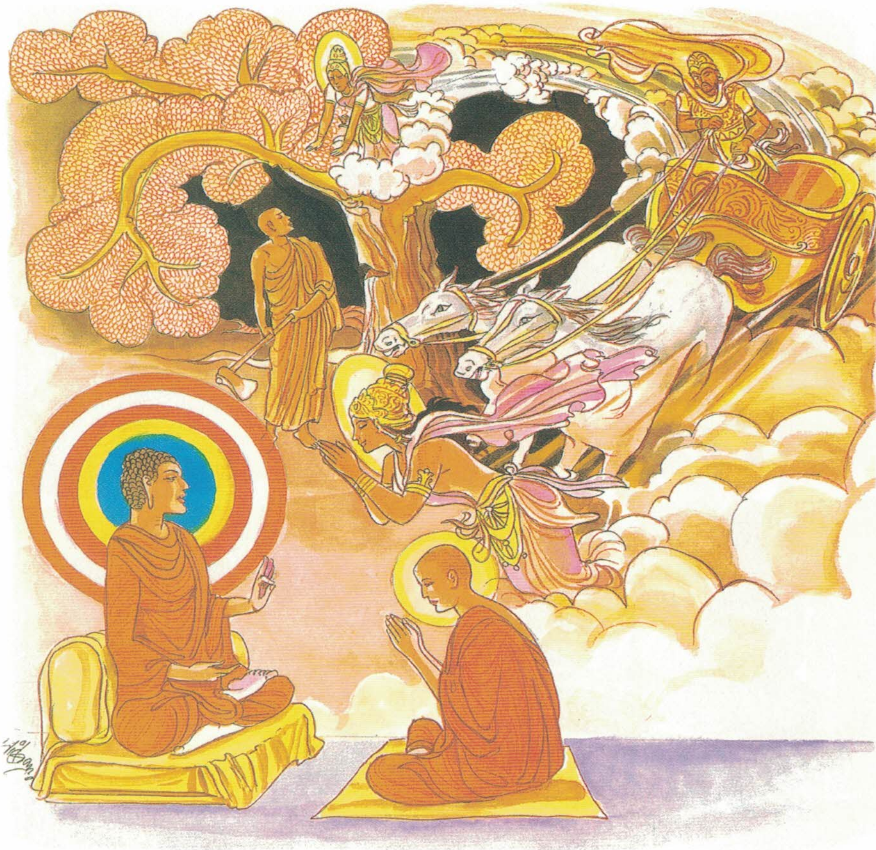
221. *Kōdhaṁ jahē vippajaheyya mānaṁ*
saññōjanaṁ sabbamatikkameyya
taṁ nāmarūpasmiṁ asajjamānaṁ
akiñcanaṁ nānupatanti dukkhā. (17:1)

One should give up anger, one should renounce pride, one should overcome all fetters.
Ills never befall him who clings not to mind and body and is passionless

(221) *ໂກທັງ ຊະເຫ ວິປປະຊະເຫຍະ ມານັງ ສັງໂຍຊະນັງ ສັພພະມາຕິກກະເມຍຍະ*
ຕັງ ນາມະຣູປັສມິນະສັຊຊະມານັງ ອະກິນຈະນັງ ນານຸປປະຕັນຕິ ທຸກຂາ (17.1)

* ຄົນຄວນລະຄວາມໂກທ ຄວນລະມານະ ຄວນຫລີກເວັ້ນສັງໂຍຊທັງປວງເສັຽ ທຸກຂ໌ທັງຫລາຍຍ່ອມບໍ່ນຳສິ້ນ ຜູ້ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນນາມແລະຣູປ ຜູ້ບໍ່ມີກິເລສເຄື່ອງກຳຣົມນັ້ນ.

Repousse la colère, rejette l'orgueil, brise toutes les entraves. Celui qui se dégage des éléments constitutifs de la vie, qui ne s'attache absolument à rien, reste éloigné de la souffrance.

He who restrains an emerging anger pilots himself with perfect command.

222. *Yō vē uppatitaṁ kōdhaṁ*
rathaṁ bhantaṁ va dhārayē
tam ahaṁ sārathiṁ brūmi
rasmiggāhō itarō janō. (17:2)

Whosoever checks his anger
like a rolling chariot,
him I call a charioteer true,
while other folks are mere reins-holders.

(222) *ໂຍ ເວ ອຸປປະຕິຕັງ ໂກທັງ*
ຕະມະຫັງ ສາຣະຖິງ ພຣູມິ

ຣະຖັງ ພັນຕັງວະ ທາຣະເຍ
ຣັສມິຄຄາໂຫ ອິຕະໂຣ ຊະໂນ (17.2)

* ຜູ້ໃດແລ ກັ້ນຄວາມໃຈຮ້າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວໄວ້ໄດ້ ຄືກັນກັບຄົນຫ້າມຣົຖທີ່ພວມແລ່ນໄປຢູ່ໄວ້ໄດ້ ເຮົາຮ້ອງຜູ້ນັ້ນວ່າ ສາຣະຖີ ສ່ວນຄົນນອກຈາກນີ້ ເປັນແຕ່ພຽງຜູ້ຖືເຊືອກໄຫຍັມ້າ (ບໍ່ແມ່ນສາຣະຖີແທ້).

Quiconque retient la colère montante, comme on arrête un char lancé, merite le nom de conducteur. Les autres ne font que tenir les rênes.

Conquer anger with love, evil with good, greed with charity and falsehood with truth.

223. *Akkōdhēna jinē kōdhaṁ*
asādhuṁ sādhunā jinē
jinē kadariyaṁ dānēna
saccēna alikavādinaṁ. (17:3)

Overcome anger by loving-kindness,
evil by good;
overcome the stingy by generosity,
and liars by truth.

(223) *ອັກໂກເທນະ ຊິເນ ໂກທັງ*
ຊິເນ ກະທະຣິຍັງ ທາເນນະ

ອະສາທຸງ ສາທຸນາ ຊິເນ
ສັຈເຈນາລິກະວາທິນັງ (17.3)

* ຄົນເພິງຊະນະຄົນໃຈຮ້າຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ໃຈຮ້າຍ ເພິງຊະນະຄົນບໍ່ດີດ້ວຍຄວາມດີ ເພິງຊະນະຄົນ ຂີ້ຖີ່ດ້ວຍກາຣໃຫ້ ເພິງຊະນະຄົນເວົ້າໂລເລ ດ້ວຍ (ກາຣເວົ້າ) ຄຳຈິງ.

Oppose à la colère la sérénité; au mal, le bien. Conquiers l'avare par la générosité, et le menteur par la vérité.

In speech be true, feel no anger. Give even out of a little when asked. This is the godly way.

224. *Saccaṁ bhaṇē na kujjheyya*
dajjāpvasmiṁ'pi yācitō
ētēhi tīhi ṭhānēhi
gacchē dēvāna santikē. (17:4)

One should speak the truth, one should not be angry;
One should give from scanty store to him who asks.
By these three ways one may go
to the presence of the Devas.

(224) *ສັຈຈັງ ພະເນ ນະ ກຸຊເຊຍຍະ ທັຊຊາ ອັປປັງປິ ຍາຈິໂຕ*
ເອເຕຫິ ຕີຫິ ຖາເນຫິ ຄັຈເສ ເທວານະ ສັນຕິເກ (17.4)

* ຄົນຄວນກ່າວຄຳຈິງ ບໍ່ຄວນໃຈຮ້າຍ ຖືກຂໍຂອງ ແມ່ນຈະມີໜ້ອຍກໍຄວນໃຫ້ໂດຍ ເຫດ 3 ສະຖານນີ້ ຜູ້ນັ້ນເພິ່ງໄປໃນສຳນັກແຫ່ງເຫລົ່າເທພເຈົ້າ.

Dis la vérité, ne t'abandonne pas à la colère; donne du peu que tu possèdes à celui qui te sollicite; par ces trois attitudes, les hommes peuvent se rapprocher des dieux.

With constant restraint in body and harmless, to deathless Nibbāna's grieflessness they go.

225. *Ahiṁsakā yē munayō*
niccaṁ kāyēna saṁvutā
tē yanti accutaṁ ṭhānaṁ
yattha gantvā na sōcarē. (17:5)

The wise are restrained in deed;
in speech, too, they are restained.
The wise, restrained in mind, are in deed those
who are perfectly restrained.

(225) *ອະຫິງສະກາ ເຍ ມຸນະໂຍ* *ນິຈຈັງ ກາເຍນະ ສັງວຸຕາ*
ເຕ ຍັນຕິ ອັຈຈຸຕັງ ຖານັງ *ຍັຕຖະ ຄັນຕວາ ນະ ໂສຈະເຣ (17.5)*

* ຄົນເຫລົ່າໃດ ເປັນມຸນີ (ນັກບວຊ) ບໍ່ບຽດບຽນ (ຜູ້ອື່ນ) ສັງຮວມແລ້ວດ້ວຍກາຍ (ເປັນຕົ້ນ) ເປັນນິດ ຄົນເຫລົ່ານັ້ນ ຍ່ອມໄປສູ່ສະຖານອັນບໍ່ຫວັ່ນໄຫວ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນໄປເຖິງແລ້ວ ບໍ່ໂສກເສົ້າ.

Ceux qui ne blessent aucune créature vivante, les sages toujours maîtres de leurs sens, sont en marche vers la condition impérissable où ils ne connaîtront plus la douleur.

For ever vigilant, seeking training day and night. Nibbāna-seekers are freed of defiling traits.

226. *Sadā jāgaramānānaṁ*
ahōrattānusikkhinaṁ
nibbāṇaṁ adhimuttānaṁ
atthaṁ gacchanti āsavā. (17:6)

They who are ever vigilant,
They who train themselves day and night.
They who are wholly bent on Nibbana,--
Their Defilements do fade away.

(226) *ສະທາ ຊາຄະຣະມານານັງ* *ອະໂຫຣັຕຕານຸສິກຂິນັງ*
ນິພພານັງ ອະທິມຸຕຕານັງ *ອັຕຖັງ ຄັຈສັນຕິ ອາສະວາ (17.6)*

* ອາສະວະທັງຫລາຍ ຂອງທ່ານຜູ້ຕື່ນຢູ່ທຸກເມື່ອ ຜູ້ສຶກສາຢູ່ເລື້ອຍໆ ທັງກາງເວັນ ແລະກາງ
ຄືນ ຜູ້ນ້ອມຈິດໄປສູ່ພຣະນິພພານ (ອາສາວະທັງຫລາຍ) ຍ່ອມເຖິງຄວາມຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄດ້.

Ceux qui passent dans l'étude et la vigilance, leurs jours et leurs nuits; avec un mental toujours tendu vers le Nibbana, se dégageront un jour des liens du passionel et de l'illusion.

The silent, the talkative, the modest in speech, are all blamed. Not one is spared.

227. *Pōrāṇamētaṁ atula*
nētaṁ ajjatanām'iva
nindanti tuṇhimāsīnaṁ
nindanti bahubhāṇinaṁ
mitabhāṇinam'pi nindanti
natthi lōkē aninditō. (17:7)

It's an old saying, O Atula ! It's not only of today.
They blame them who sit silent,
they blame them who speak much;
Them who speak little, too they blame.
There is no one who is not
blamed in this world.

(227) *ໂປຣານະເມຕັງ ອາຕຸລະ*
ເນຕັງ ອັຊຊະຕະນາມິວະ
ນິນທັນຕິ ຕຸນຫິມາສີນັງ
ນິນທັນຕິ ພະຫຸພານິນັງ
ມິຕະພານິງປິ ນິນທັນຕິ
ນັຕຖິ ໂລເກ ອະນິນທິໂຕ (17.7)

* ດູຣາ ອາຕຸລະ ຄວາມນິນທາ ແລະຄວາມສໍຣະເສີນນີ້ເປັນຂອງເກົ່າ ເຣື່ອງນີ້ບໍ່ແມ່ນເກີດຂຶ້ນແຕ່ໃນມື້ນີ້ ຄົນທັງຫລາຍລາງພວກຍ່ອມນິນທາຜູ້ນັ່ງຢູ່ລ້າໆ ລາງພວກກໍນິນທາຜູ້ເວົ້າຫລາຍ ລາງພວກຍ່ອມນິນທາຜູ້ເວົ້າພໍດີ ໃຜໆໃນໂລກທີ່ບໍ່ຖືກນິນທາ ແມ່ນບໍ່ມີ.

Ce n'est pas seulememt d'aujourd'hui mais depuis bien longtemps que sont critiqués ceux qui restent assis en silence, et ceux qui parlent avec profusion, et ceux qui parlent avec modération. Il n'est être au monde qui échappe à la critique.

18. ປະລະ ວັຄ

There never was and will never be one who is totally blamed or praised.

228. *Na cāhu naca bhavissati*
na cētarahi vijjati
ēkantaṁ ninditō pōsō
ēkantaṁ vā pasaṁsitō. (17:8)

There never was, there never will be,
nor is there now.
A person who is wholly blamed
or wholly praised.

(228) *ນະ ຈາຫຸ ນະ ຈະ ພະວິສສະຕິ* *ນະ ເຈ ຕະຣະຫິ ວິຊຊະຕິ*
ເອກັນຕັງ ນິນທິໂຕ ໂປໂສ *ເອກັນຕັງ ວາ ປະສັງສິໂຕ (17.8)*

* ຄົນທີ່ຖືກແຕ່ເຂົານິນທາແນວດຽວ ຫລື ຖືກແຕ່ສັຣະເສີນແນວດຽວ ບໍ່ເຄີຍມີແລ້ວ (ໃນອະດີຕະກາລ) ຈັກບໍ່ມີ (ໃນອະນາຄົຕ) ແລະ ບໍ່ມີໃນ (ປັຈຈຸບັນ) ດຽວນີ້.

Il n'existe point, il ne fut jamais, il n'y aura jamais un individu exposé aux seuls blâmes ou aux seules louanges.

With scrutiny, the wise praise those of flawless character endowed with virtue and wisdom.

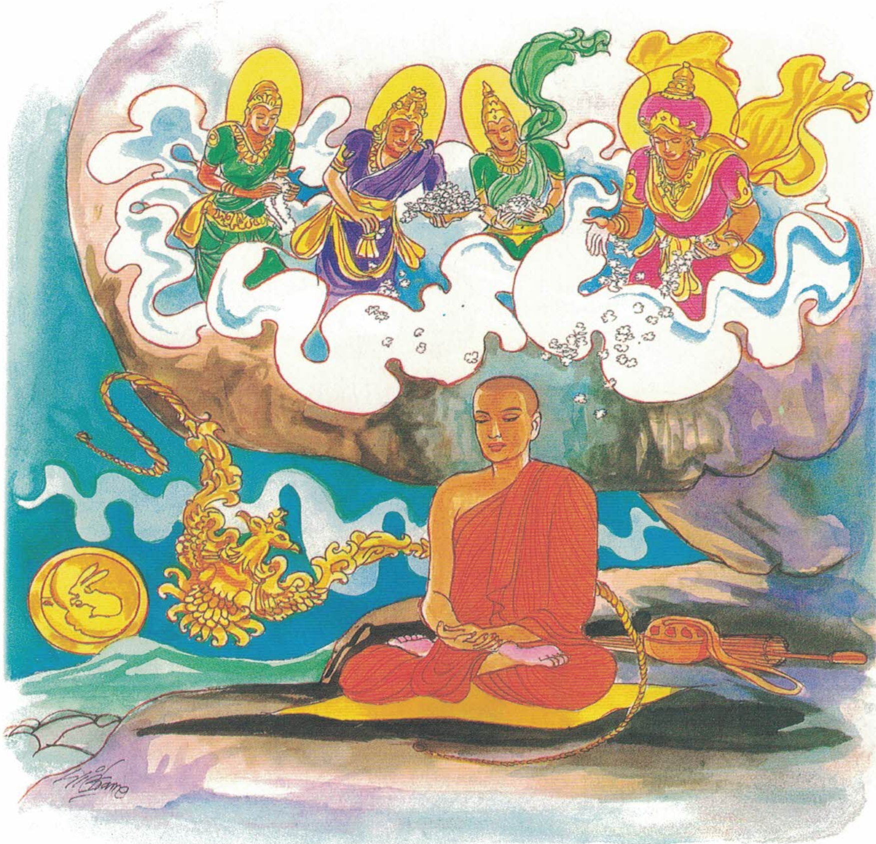
229. *Yañ'cē viññū pasaṁsanti*
anuvicca suvē suvē
acchiddavuttiṁ mēdhāviṁ
paññāsīlasamāhitaṁ. (17:9)

Examining day by day, the intelligent praise him who is of flawless character, wise and endowed with knowledge and virtue. Who dares blame him who is like unto refined gold? Even Devas praise him. By Brahma too, he is praised.

(229) *ຍັນເຈ ວິນຍູ ປະສັງສັນຕິ* *ອະນຸວິຈຈະ ສຸເວ ສຸເວ*
ອັຈສິທທິວຸຕຕິງ ເມທາວິງ *ປັນຍາສີລະສະມາຫິຕັງ (17.9)*

* ຖ້າວ່າທ່ານຜູ້ຮູ້ທັງຫລາຍຮຶນຕອງທຸກມື້ທຸກວັນແລ້ວ ຈຶ່ງສໍຣະເສີນຜູ້ໃດ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ມີຄວາມປະພຶຕບໍ່ຂາດໆເຂີນໆ ຜູ້ມີປັນຍາຫມັ້ນແກ່ນໃນປັນຍາ ແລະສີນ. ໃຜຈະຄວນນິນທາຄົນຜູ້ນັ້ນໄດ້ ເຊິ່ງເປັນດັ່ງແທ່ງຄໍາຊຸມພູນຸດ ເທພຍຸດາ ແລະ ມະນຸສທັງຫລາຍກໍສໍຣະເສີນທ່ານຜູ້ນັ້ນ ແມ່ນວ່າພຣະພຣົມກໍຕ້ອງສໍຣະເສີນເພິ່ນ (ຄືກັນ).

Si un homme était loué par les sages; par ceux qui l'ont observé jour après jour, par les doctes, par les irréprochables, par ceux qui portent la sagesse et la vertu. Comme une parure d'or, qui donc aurait le droit de la blâmer? Il serait apprécié même par les dieux, il serait apprécié par Brahmane lui-même.

Even dēvas and Brāhma praise one of such sterling qualities. None could ever censure him.

230. *Nēkkhaṁ jambōnadass'ēva*
kō taṁ ninditum arahati
dēvā pi taṁ pasaṁsanti
Brāhmuṇā'pi pasaṁsitō. (17:10)

Examining day by day, the intelligent praise him who is of flawless character, wise and endowed with knowledge and virtue. Who dares blame him who is like unto refined gold? Even Devas praise him. By Brahma too, he is praised.

(230) *ເນກຂັງ ຊຳໂພນະທັສເສວະ* *ໂກ ຕັງ ນິນທິຕຸມະຣະຫະຕິ*
ເທວາປິ ນັງ ປະສັງສັນຕິ *ພຣັຫມຸນາປິ ປະສັງສິໂຕ (17.10)*

* ຖ້າວ່າທ່ານຜູ້ຮູ້ທັງຫລາຍຣິ່ນຕອງທຸກມື້ທຸກວັນແລ້ວ ຈຶ່ງສໍຣະເສີນຜູ້ໃດ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ມີຄວາມປະພຶຕບໍ່ຂາດໆເຂີນໆ ຜູ້ມີປັນຍາຫມັ້ນແກ່ນໃນປັນຍາ ແລະສີນ. ໃຜຈະຄວນນິນທາຄົນຜູ້ນັ້ນໄດ້ ເຊີ່ງເປັນດັ່ງແທ່ງຄຳຊຸມພູນຸດ ເທພຍຸດາ ແລະ ມະນຸສທັງຫລາຍ ກໍສໍຣະເສີນທ່ານຜູ້ນັ້ນ ແມ່ນວ່າພຣະພຣົມກໍຕ້ອງສໍຣະເສີນເພິ່ນ (ຄືກັນ).

Si un homme était loué par les sages; par ceux qui l'ont observé jour après jour, par les doctes, par les irréprochables, par ceux qui portent la sagesse et la vertu. Comme une parure d'or, qui donc aurait le droit de la blâmer? Il serait apprécié même par les dieux, il serait apprécié par Brahmane lui-même.

Shun misconduct indeed. Live a life of perfect bodily conduct.

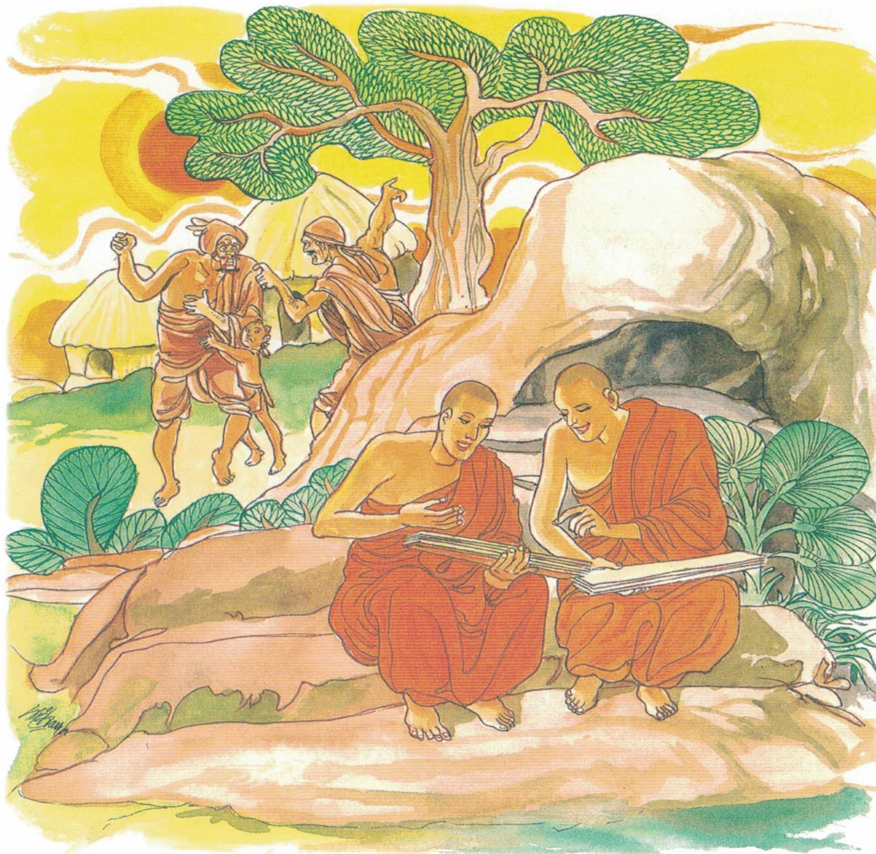
231. *Kāyappakōpaṁ rakkheyya*
kāyēna saṁvutō siyā
kāyaduccaritaṁ hitvā
kāyēna sucaritaṁ carē. (17:11)

One should guard against misdeeds (caused by) holy, one should be restrained in body, giving up evil conduct in body, one should be of good bodily conduct.

(231) *ກາຍັປປະໂກປັງ ຮັກເຂຍຍະ* *ກາເຍນະ ສັງວຸໂຕ ສິຍາ*
ກາຍະທຸຈຈະຣິຕັງ ຫິຕວາ *ກາເຍນະ ສຸຈະຣິຕັງ ຈະເຣ (17.11)*

* ບຸຄຄົລຄວນຮັກສາຄວາມກຳເຣີບທາງກາຍ ເພິ່ງເປັນຜູ້ສັງຣວມທາງກາຍ ຄວນລະກາຍທຸຈຣິຕ ແລ້ວ ປະພຶຕກາຍສຸຈຣິຕ.

Soyez sur vos gardes contre l'insubordination de votre corps. Controlez vos actes. Abandonnant les mauvaises façons d'agir, suivez la voie des actions justes.

Shun misconduct in speech. Live a life of perfect restraint in speech.

232.	*Vacīpakōpaṁ rakkheyya* *vācāya saṁvutō siyā* *vacīduccaritaṁ hitvā* *vācāya sucaritaṁ carē.* (17:12)	One should guard against misdeeds (caused by) speech, one should be restrained in speech, giving up evil conduct in speech, one should be of good conduct in speech.

(232) *ວະຈີປະໂກປັງ ຮັກເຂຍຍະ ວາຈາຍະ ສັງວຸໂຕ ສິຍາ*
ວະຈີທຸຈຈະຣິຕັງ ຫິຕວາ ວາຈາຍະ ສຸຈະຣິຕັງ ຈະເຣ (17.12)

* ບຸຄຄິລຄວນຮັກສາຄວາມກຳເຣີບທາງວາຈາ ເພິງເປັນຜູ້ສັງຣວມທາງວາຈາ ລະວະຈີ ທຸຈຣິຕ ແລ້ວປະພຶຕວະຈີສຸຈະຣິຕ.

Soyez sur vos gardes contre l'insubordination du language. Controlez vos paroles. Abandonnant les mauvaises façons de parler, suivez la voie des paroles justes.

Shun misconduct in thought. Live a life of perfect mental restraint.

233. *Manōpakōpaṁ rakkheyya*
manasā saṁvutō siyā
manōduccaritaṁ hitvā
manasā sucaritaṁ carē. (17:13)

One should guard against misdeeds (caused by) mind,
one should be restrained in speech;
giving up evil conduct in mind,
one should be of good conduct in mind.

(233) *ມະໂນປະໂກປັງ ຣັກເຂຍຍະ* *ມະນະສາ ສັງວຸໂຕ ສິຍາ*
ມະໂນ ສຸຈະຣິຕັງ ຫິຕວາ *ມະນະສາ ທຸຈະຣິຕັງ ຈະເຣ (17.13)*

* ບຸຄຄົລຄວນຮັກສາຄວາມກຳເຣີບທາງໃຈ ເພິງເປັນຜູ້ສັງຮວມທາງໃຈ ລະມະໂນ ທຸຈຣິຕ ແລ້ວ ປະພຶຕມະໂນສຸຈຣິຕ.

Soyez sur vos gardes contre l'insubordination de l'esprit. controlez vos pensées. Abandonnant les mauvaises façons de penser, suivez la voie des pensées justes.

Those restrained in thought, word and deed, they are the true perfectly trained.

234. *Kāyēna saṁvutā dhīrā*
athō vācāya saṁvutā
manasā saṁvutā dhīrā
tē vē suparısaṁvutā. (17:14)

The wise are restrained in body,
in speech too, they are restrained,
in mind as well;
yes they are perfectly restrained.

(234) *ກາເຍນະ ສັງວຸຕາ ທີຣາ* *ອະໂຖ ວາຈາຍະ ສັງວຸຕາ*
ມະນະສາ ສັງວຸຕາ ທີຣາ *ເຕ ເວ ສຸປະຣິສັງວຸຕາ* (17.14)

* ຜູ້ມີປັນຍາທັງຫລາຍ ສັງຣວມແລ້ວທາງກາຍ ສັງຣວມແລ້ວທາງວາຈາ ສັງຣວມ
ສັງຣວມແລ້ວທາງໃຈ ທ່ານທັງຫລາຍນັ້ນແລ ຊື່ວ່າ ສັງຣວມດີຖ້ວນແລ້ວ.

Les sages dont les actions sont controlées, dont les paroles sont controlées, dont les pensées sont controlées, en verité, ceux-ci sont bien gardés.

18. ມະລະວັຄ

Unprepared for death, thou art, like a withering leaf. Empty-handed, to depart.

235. *Paṇḍupalāsō'va'dāni'si*
yamapurisā'pi ca taṁ upaṭṭhitā
uyyōgamukhē ca tiṭṭhasi
pātheyyam'pi ca tē na vijjati. (18:1)

Like a withered leaf are you now,
The messengers of death wait on you,
On the threshold of decay you stand,
Provision too, there is none for you.

(235) *ປັນທຸປະລາໂສ ວະ ທານິສິ* *ຍະມະປຸຣິສາປິ ຈະ ເຕ ອຸປັຕຖິຕາ*
ອຸຍໂຍຄະມຸເຂຈະ ຕິຕຖະສິ *ປາເຖຍຍັມປິ ຈະ ເຕ ນະ ວິຊຊະຕິ (18.1)*

* ບັດນີ້ ທ່ານເປັນດັ່ງໃບໄມ້ເຫລືອງແລ້ວ ອັນນຶ່ງບຸຣຸສຂອງພຍາຍົມທັງຫລາຍ (ຄືຄວາມຕາຍ) ກໍຜາກົດແກ່ທ່ານແລ້ວ ທ່ານຢືນຢູ່ໃກ້ປາກແຫ່ງຄວາມຕາຍ ແລະ ແມ່ນແຕ່ສະບຽງ (ອາຫາຣສຳຫລັບຄົນເດີນທາງ) ກໍຍັງບໍ່ມີແກ່ທ່ານ.

Te voici comme la feuille desséchée; les hérauts de Yama te guettent. Tu es à la veille du départ et tu n'as pas de viatique pour le voyage.

Be wise and strive in earnest. An island for yourself, make. To the āriyan place you shall go.

236. *Sō karōhi dīpam attanō*
khippaṁ vāyama paṇḍitō bhava
niddhantamalō anaṅgaṇō
dibbaṁ ariyabhūmiṁ ēhisi. (18:2)

Make an island unto yourself,
Strive hard and be wise;
Purged of stain, and passionless,
You shall enter the celestial plane of the Elect.

(236) *ໂສ ກະໂຣທິ ທີປະມັຕຕະໂນ*
ນິທທັນຕະມະໂລ ອະນັງຄະໂນ

ຂິປປັງ ວາຍະມະ ປັນທິໂຕ ພະວະ
ທິພພັງ ອະຣິຍະພູມິເມຫີສິ (18.2)

* ທ່ານນັ້ນ ຈົ່ງເຮັດທີ່ເພິ່ງແກ່ຕົນເສັຽເຖີ້ນ ຈົ່ງຝ້າວພຍາຍາມເປັນບັນດິຕ (ຜູ້ມີປັນຍາ, ຄວາມຮອບຮູ້) ຈົ່ງເປັນຜູ້ມີມົລທິນ (ຄວາມມົວໝອງ, ຄວາມບໍ່ບໍຣິສຸທ) ອັນກຳຈັດເສັຽ ບໍ່ມີກິເລສເປັນເຄື່ອງຍົວະທົວໃຈ ແລ້ວ ທ່ານຈັກເຂົ້າເຖິງພູມແຫ່ງພຣະອະຣິຍະ ອັນເປັນທິພ.

Organise donc rapidement ton île de refuge. Sois prudent. Hâte-toi. Lavé et purifié, tu peux entrer au céleste séjour des Etres Nobles.

At life's end, at death's door you strive. With nothing for the way and no stop in between.

237. *Upanītavayō'ca'dāni'si*
sampayātō'si Yamassa santikē
vāsō'pi ca tē natthi antarā
pātheyyam'pi ca tē na vijjati. (18:3)

Your life has come to an end now,
To the presence of death you are setting out,
No halting place is there for you by the way;
Provision too, there is none for you.

(237) *ອຸປະນີຕະວະໂຍ ວະທານິສິ* *ສັມປະຍາໂຕສິ ຍະມັສສະ ສັນຕິກັງ*
ວາໂສປິ ຈະ ເຕ ນັຕຖິ ອັນຕະຣາ *ປາເຖຍຍັມປິ ຈະ ເຕ ນະ ວິຊຊະຕິ (18.3)*

* ບັດນີ້ ທ່ານເປັນຜູ້ຖືກວັຍຊະຣາດຶງແກ່ ໄປແລ້ວ ເປັນຜູ້ໃກ້ຈະໄປຍັງສຳນັກພຣະຍາ
ຍົມແລ້ວ ອັນນຶ່ງທີ່ພັກກາງທາງ ກໍບໍ່ມີແກ່ທ່ານ ແລະ ແມ່ນແຕ່ສະບຽງເດີນທາງ
ກໍຍັງບໍ່ມີແກ່ທ່ານ.

Tes jours sont terminés, tu es en présence de la mort. Il n'y a pour toi aucune halte sur la route, et tu n'as pas la viatique nécessaire.

Quick and wise, an island to yourself make. Stainless, free from death and decay.

238. *Sō karōhi dīpamattanō*
khippaṁ vāyama paṇḍitō bhava
niddhantamalō anaṅganō
na puna jātijaraṁ upēhisi. (18:4)

Make an island of yourself,
Strive hard and be wise,
Purged of stain, and passionless,
You shall not come again to birth and decay.

(238) *ໂສ ກະໂຣທິ ທີປະມັຕຕະໂນ ຂິປປັງ ວາຍະມະ ປັນທິໂຕ ພະວະ*
ນິທທັນຕະມະໂລ ອະນັງຄະໂນ ນະ ປຸນະ ຊາຕິຊະຣັງ ອຸເປຫິສິ (18.4)

* ທ່ານນັ້ນ ຈົ່ງເຮັດທີ່ເພິ່ງແກ່ຕົນເສັຽເຖີ້ນ ຈົ່ງຟ້າວພຍາຍາມເປັນບັນດິຕ ຈົ່ງ ເປັນຜູ້ມີມົລທິນອັນກຳຈັດເສັຽ ບໍ່ມີກິເລສເຄື່ອງຍົວະຫົວໃຈ ບໍ່ຕ້ອງເຂົ້າເຖິງ ຄວາມເກີດ ແລະຄວາມແກ່ອີກ.

Organise rapidement ton île de refuge. Sois prudent. Hâte-toi. Lavé et purifié, tu ne seras plus astreint à la naissance et à la décrépitude.

Gradually, and bit by bit, remove your rusty rot like a silversmith.

239. *Anupubbēna mēdhāvi*
thōkathōkaṁ khaṇē khaṇē
kammārō rajatassēva
niddhamē malamattanō. (18:5)

By degrees, little by little, from time to time,
a wise man should remove his own impurities,
as a smith removes
(the dross) of silver.

(239) *ອະນຸປຸພເພນະ ເມທາວີ*
ກັມມາໂຣ ຣະຊະຕັສເສວະ

ໂຖກັງ ໂຖກັງ ຂະເນ ຂະເນ
ນິທທະເມ ມະລະມັຕຕະໂນ (18.5)

* ຜູ້ມີປັນຍາ ຄວນກຳຈັດມົລທິນຂອງຕົນເສັຽ ທຸກຂນະໆເທື່ອລະໜ້ອຍໆ ໂດຍລຳດັບ ຄືກັບຊ່າງຄຳຊຳຣະຂີ້ໜ້ຽງຂອງເງິນ ທັ້ນເຖັ້ນ.

Ainsi que l'orfèvre raffine l'argent brut, ainsi, peu à peu et d'instants en instants, l'homme sage se purifie de ses impuretés.

Rust born of iron eats it up. So does evil deeds the man who transgresses.

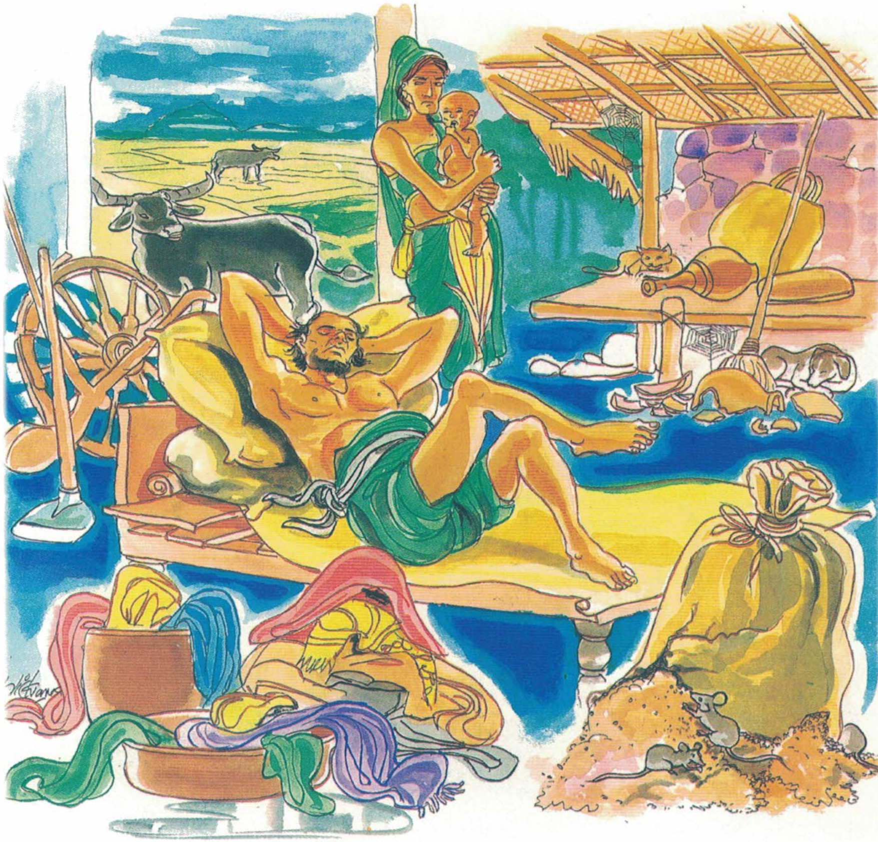
240. *Ayasā'va malaṁ samuṭṭhitaṁ*
taduṭṭhāya tam'ēva khādati
ēvaṁ atidhōnacārinaṁ
sakakammāni nayanti duggatiṁ. (18:6)

As rust, sprung from iron,
eats itself away when arisen.
Even so his own deeds lead
the transgressor to a state of woe.

(240) *ອະຍະສາວະ ມະລັງ ສະມຸຕຖາຍະ ຕະທຸຕຖາຍະ ຕະເມວະ ຂາທະຕິ*
ເອວັງ ອະຕິໂທນະຈາຣິນັງ ສານິ ກັມມານິ ນະຍັນຕິ ທຸຄຄະຕິງ (18.6)

* ຫມ້ຽງເກີດຂຶ້ນແກ່ເຫລັກ ຄັນເກີດຂຶ້ນແກ່ເຫລັກແລ້ວ ກໍກັດກິນເຫລັກນັ້ນແລ ສັນໃດ ກັມທັງຫລາຍຂອງຕົນ ຍ່ອມພາເອົາບຸຄຄົລ ຜູ້ປະພຶຕລ່ວງປັນຍາ ເຄື່ອງຊຳຣະຈິຕໄປ ສູ່ທຸຄຕິ ສັນນັ້ນ.

Quand la rouille apparait, sur le fer même en est rongé. De la même manière, les mauvaises actions de l'homme l'exposent au châtiment.

No-revision destroys learning. Lethargy ruins family life. Apathy a danger to one's beauty.

241. *Asajjhāyamalā mantā*
anuṭṭhānamalā gharā
malaṁ vaṇṇassa kōsajjaṁ
pamādō rakkhatō malaṁ. (18:7)

Non - memorising is the taint of Scritpures,
Non - exertion is the taint of homes,
Sloth is the taint of beauty,
Carelessness is the taint of a watcher.

(241) ອະສັຊຊາຍະມະລາ ມັນຕາ ອະນຸຕຖານະມະລາ ຄະຣາ
ມະລັງ ວັນນັສສະ ໂກສັຊຊັງ ປະມາໂທ ຣັກຂະໂຕ ມະລັງ (18.7)

* ມົນຕ໌ທັງຫລາຍ ຫລົງລືມຍ້ອມບໍ່ເລົ່າ ເຮືອນທັງຫລາຍເສົ້າໝອງຍ້ອມບໍ່ໝັ່ນ (ບົວຣະບັດ) ຄວາມຂີ້ຄ້ານ (ຜັດສີ) ພາໃຫ້ເສົ້າຫມອງແກ່ຜິວ ຄວາມເຜີເລີເປັນທາງເສື່ອມເສັຽ ຂອງ ຜູ້ຮັກສາ (ຍາມ)

Le manque de répétition compromet l'efficacité des Mantras. Le manque d'entretien compromet la solidité des habitations. L'incurie compromet la beauté de corps. L'inattention trahit celui qui veille.

Inchastity's a woman's ruin. Miserliness is so to a giver. Evil ways a ruin here and hereafter.

242. *Malitthiyā duccaritaṁ*
macchēraṁ dadatō malaṁ
malā vē pāpakā dhammā
asmiṁ lōkē paramhi ca. (18:8)

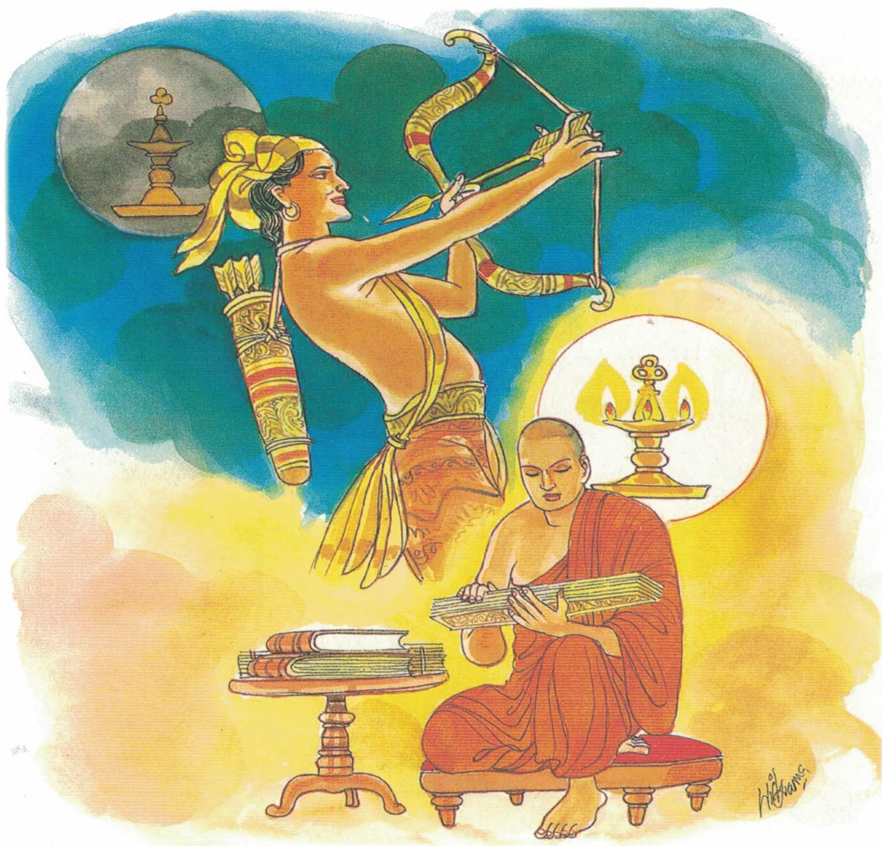
Misconduct in the taint of woman,
Niggardliness is the taint of a benefactor,
Taints, indeed, are all evil things
both in this world and in the next.

(242) *ມະລິຕຖິຍາ ທຸຈຈະຣິຕັງ*
ມະລາ ເວ ປາປະກາ ທັມມາ

ມັຈເສຣັງ ທະທະໂຕ ມະລັງ
ອັສມິງ ໂລເກ ປະຣັມຫິ ຈະ (18.8)

* ຄວາມປະພຶຕຊົ່ວເປັນມົລທິນຂອງຜູ້ຍິງ ຄວາມຂີ້ຖີ່ເປັນມົລທິນຂອງຜູ້ໃຫ້ທານ ທັມທັງຫລາຍ ທີ່ເປັນບາບ ກໍເປັນມົລທິນແທ້ ທັງໃນໂລກນີ້ ແລະ ໂລກຫນ້າ.

L'inconduite est pour la femme une souillure, la lésinerie est une souillure pour celui qui donne. La malfaisance est une souillure en ce monde et au delà.

Ignorance is the worst of stains. Discarding it, O Bhikkhūs, be ye all stainless.

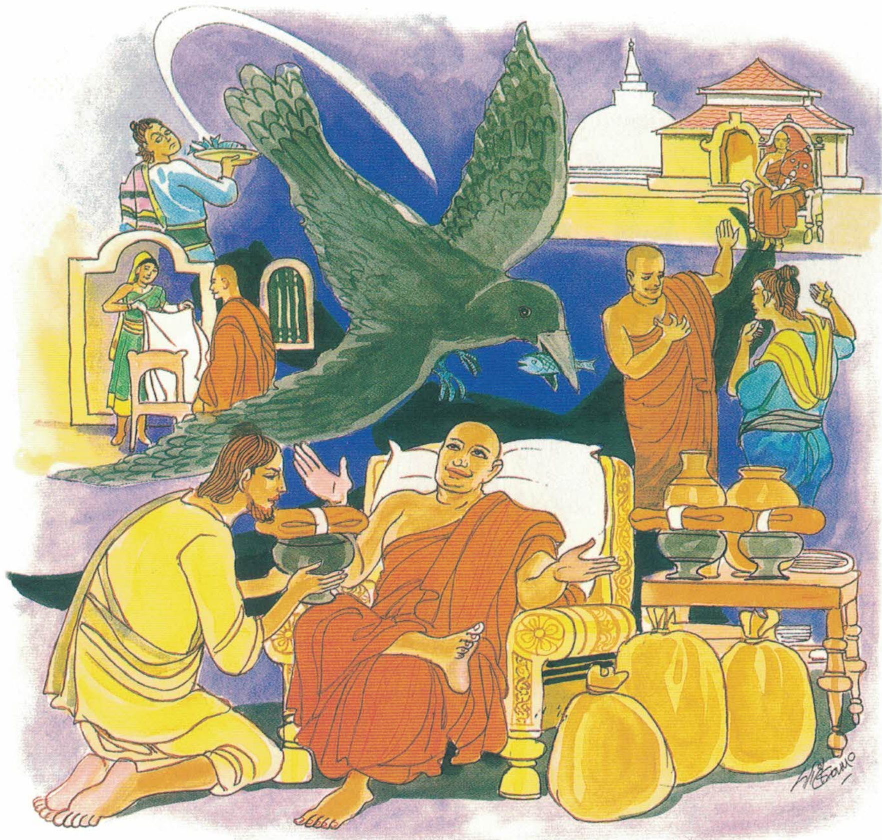
243. *Tatō malā malataraṁ*
avijjā paramaṁ malaṁ
ētaṁ malaṁ pahatvāna
nimmalā hōtha bhikkhavō. (18:9)

A worse taint than these,
is ignorance, the greatest taint;
Abandonning this taint be taintless,
O Bhikkhus !

(243) *ຕະໂຕ ມະລາ ມະລະຕະຣັງ*
ອະວິຊຊາ ປະຣະມັງ ມະລັງ
ເອຕັງ ມະລັງ ປະຫັນຕວານະ
ນິມມະລາ ໂຫຖະ ພິກຂະໂວ (18.9)

* ສິ່ງທີ່ເປັນມົລທິນຮ້າຍກວ່າມົລທິນນັ້ນ ແມ່ນອະວິຊຊາເປັນມົລທິນຢ່າງຍິ່ງ ດູຣາພິກຂຸທັງຫລາຍ ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງລະມົລທິນນັ້ນເສັຽແລ້ວ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີມົລທິນເຖີດ.

Plus grande encore que toutes les souillures est l'ignorance. Lavez-vous de cette seule souillure et vous serez sans souillure, O Bhikkhus !

Shamelessly like a crow a man easily lives. In his arrogance, avarice and ambition he stinks.

244. *Sujīvaṁ ahirikēna*
kākasūrēna dhaṁsinā
pakkhandinā pagabbhēna
saṅkiliṭṭhēna jīvitaṁ. (18:10)

Easy to live is the life of a shameless one
who is as impudent as crow,
back-biting, foreward,
arrogant, and corrupt.

(244) *ສຸຊີວັງ ອະຫິຣິເກນະ*
ປັກຂັນທິນາ ປະຄັພເພນະ

ກາກະສູເຣນະ ທັງສີນາ
ສັງກິລິຕເຖນະ ຊີວິຕັງ (18.10)

* ອັນຄົນບໍ່ມີຄວາມລັກອາຍກ້າດັ່ງກາ ມີປົກຕິກຳຈັດ (ຄວາມດີຂອງຜູ້ອື່ນ) ມັກແລ່ນໄປ (ປະຈົບປະແຈງເອົາໜ້າ) ຜູ້ມັກອວດອິ່ງບໍ່ບໍຣິສຸທ (ຄົນຢ່າງນີ້) ມີຊີວິຕຢູ່ສະດວກສຳບາຍ.

La vie est facile à l'être sans vergogne, à l'imprudent, au malicieux, au fanfaron présomptueux, ā l'impur.

Guarded by shame, 'tis difficult living, being care-free and pure in one's ways.

245. *Hirīmatā ca dujjīvaṁ*
niccaṁ sucigavēsinā
alīnēn appagabbhēna
suddhājīvēna passatā. (18:11)

Hard is the life of a modest one
who ever seeks purity,
is detached, humble, clean in life,
and intelligent.

(245) *ຫິຣິມະຕາ ຈະ ທຸຊຊີວັງ*
ອະລີເນນາປະຄັພເພນະ

ນິຈຈັງ ສຸຈິຄະເວສິນາ
ສຸທທາຊີເວນະ ປັສສະຕາ (18.11)

* ສ່ວນຄົນທີ່ມີຄວາມລະອາຍ ມີປົກກະຕິສະແວງຫາ (ຂັພ) ດ້ວຍກັນອັນສະອາດ ບໍ່ລັບລໍ້ ບໍ່ມີຄວາມອວດອ້າງ ມີອາຊີພອັນບໍຣິສຸທ ມີປັນຍາເຫັນຢູ່ (ຄົນຢ່າງນີ້) ມີຊີວິຕເປັນຢູ່ລຳບາກ.

La vie est toujours dure au modeste, à celui qui recherche la pureté, au désinteressé, à l'humble, à l'homme de vie droite et de clair jugement.

He destroys life, in theft he indulges. A liar and adulterer, he is.

246. *Yō pāṇaṁ atipātēti*
musāvādam ca bhāsati
lōkē adinnaṁ ādiyati
paradāraṁ ca gacchati. (18:12)

Whoso, in this world, destroys life, utters lies,
Takes what is not given, goes to others' wives,
And the man who is addicted to intoxicating drink,
Such a one digs up his own root in this very world.

(246) ໂຍ ປານະມະຕິມາເປຕິ
ໂລເກ ອະທິນນັງ ອາທິຍະຕິ

ມຸສາວາທັນຈະ ພາສະຕິ
ປະຣະທາຣັນຈະ ຄັຈສະຕິ (18.12)

* ຜູ້ໃດທຳລາຍສັດທີ່ມີຊີວິດຢູ່ 1 ເວົ້າຄຳບໍ່ຈິງ 1 ຖືເອົາຂອງທີ່ເຂົາບໍ່ໃຫ້ໃນໂລກ 1 ລ່ວງເກີນເມັຽຂອງຜູ້ອື່ນ 1 ສຸມສົ້ວນຳການດື່ມສຸຣາ ແລະ ເມຣັຍ 1 ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ຂຸດຮາກເຫງົ້າຂອງຕົນໃນໂລກນີ້ເອົາໂລດ.

Déjà dans ce monde, il est déraciné, celui qui détruit la vie, qui prononce de mauvaises paroles, qui prend ce qu'on ne lui a pas donné, qui convoite la femme d'autrui, qui s'adonne aux spiritueux.

...and living in drunkenness steeped, ends up here in calamitous ruin.

247. *Surāmērayapāna ca*
yō narō anuyuñjati
idh' ēvaṁ ēsō lōkasmiṁ
mūlaṁ khaṇati attanō. (18:13)

Whoso, in this world, destroys life, utters lies,
Takes what is not given, goes to others' wives,
And the man who is addicted to intoxicating drink,
Such a one digs up his own root in this very world.

(247) *ສຸຣາເມຣະຍະປານັນຈະ* *โย นะโร อะนุยุนชะติ*
อิเทวะเมโส โลກັສມິງ *มูลัງ ຂະນະຕິ อัตตะโน (18.13)*

* ຜູ້ໃດທຳລາຍສັດທີ່ມີຊີວິດຢູ່ 1 ເວົ້າຄຳບໍ່ຈິງ 1 ຖືເອົາຂອງທີ່ເຂົາບໍ່ໃຫ້ໃນໂລກ 1 ລ່ວງເກີນເມັຽຂອງຜູ້ອື່ນ 1 ສຸມສິ້ວນຳການດື່ມສຸຣາ ແລະເມຣັຍ 1 ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ຂຸດຮາກເຫງົ້າຂອງຕົນໃນໂລກນີ້ເອົາໄລດ.

Déjà dans ce monde, il est déraciné, celui qui détruit la vie, qui prononce de mauvaises paroles, qui prend ce qu'on ne lui a pas donné, qui convoite la femme d'autrui, qui s'adonne aux spiritueux.

19. ທັມມັຕຖະ ວັຄ

Know ye that evil ways are hard to restrain. Let no greed or evil ways ever drag you to pain.

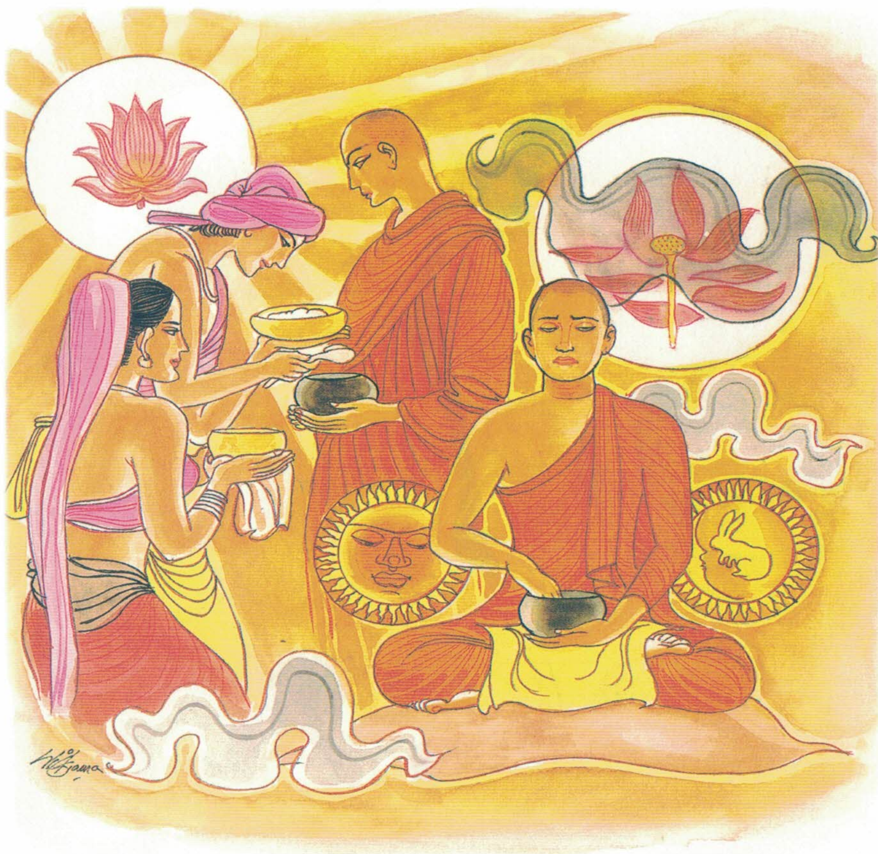
248. *Ēvaṁ bhō purisa jānāhi*
pāpadhammā asaññatā
mā taṁ lōbhō adhammō ca
ciraṁ dukkhāya randhayuṁ. (18:14)

Know thus, O good man !
" Not easy of restraint are evil things ".
Let not greed and wickedness drag you
to protracted misery.

(248) *ເອວັງ ໂພ ປຸຣິສະ ຊານາຕິ*
ປາປະທັມມາ ອະສັນຍະຕາ
ມາ ຕັງ ໂລໂພ ອະທັມໂມ ຈະ
ຈິຣັງ ທຸກຂາຍະ ຣັນທະຍຸງ (18.14)

* ດູຣາບຸຣຸສຜູ້ຈະເຣີນ ເຈົ້າຈົ່ງຮູ້ໄວ້ດັ່ງນີ້ ທັມທີ່ເປັນບາບທັງຫລາຍ ສັງວອນບໍ່ໄດ້ງ່າຍເລີຍ ຂໍຢ່າໃຫ້ໂລພະ ແລະໂທສະຍ່ຳຍີເຈົ້າ ເພື່ອຄວາມທຸກຂ໌ ຕລອດກາລະນານເລີຍ.

Apprends donc qu'il est funeste de ne pas savoir se dominer. Agis de telle manière que la convoitise et l'injustice ne t'exposent pas à une souffrance interminable.

Jealous of others' receipt of gifts made in faith, tranquility of mind one will never attain.

249. *Dadāti vē yathāsaddhaṁ*
yathā pasādanaṁ janō
tattha yō maṅku bhavati
parēsaṁ pānabhōjanē
na sō divā vā rattiṁ vā
samādhiṁ adhigacchati. (18:15)

People give according to their faith
and as they are pleased.
Whoever therein is envious
of other's food and drink,
does not attain Concentration either
by day or by night.

(249) *ທະທາຕິ ເວ ຍະຖາສັທທັງ* *ຍະຖາປະສາທະນັງ ຊະໂນ*
ຕັຕຖະ ໂຍ ມັງກຸໂຕ ໂທຕິ *ປະເຣສັງ ປານະໂພຊະເນ*
ນະໂສ ທິວາ ວາ ຣັຕຕິງ ວາ *ສະມາທິງ ອະທິຄັຈສະຕິ (18.15)*

* ບຸຄຄົລຍ່ອມໃຫ້ຕາມສັທທາ ຕາມຄວາມເຫລື້ອມໃສ ຜູ້ໃດ ເປັນຜູ້ມັກໄດ້ໃນເຂົ້ານ້ຳ ຂອງຜູ້ອື່ນ ຜູ້ນັ້ນ ຍ່ອມບໍ່ບັນລຸເຖິງສະມາທິໄດ້ ບໍ່ວ່າໃນກາງເວັນ ຫລື ກາງຄືນ.

Chacun donne selon sa foi ou son plaisir. Si tu prends ombrage des aliments et des brevages offerts à autrui, tu n'arriveras ni jour ni nuit à la concentration.

Whoever totally eliminates the aforesaid envy his mind will be tranquil by day and night.

250. *Yassa c'ētaṁ samucchinnaṁ*
mūlaghaccaṁ samūhataṁ
sa vē divā vā rattiṁ vā
samādhiṁ adhigacchati. (18:16)

But he who has this (feeling)
fully cut off, unprooted,
and destroyed, attains Concentration
by day and by night.

(250) *ຍັສສະ ເຈຕັງ ສະມຸຈສິນນັງ*
ມູລະຄັຈສັງ ສະມູຫະຕັງ
ສະເວ ທິວາ ວາ ຣັຕຕິງ ວາ
ສະມາທິງ ອະທິຄັຈສະຕິ (18.16)

* ແຕ່ຜູ້ໃດຖອນຄວາມມັກໄດ້ນັ້ນ ຕັດໃຫ້ຮາກຂາດໄດ້ ຜູ້ນັ້ນຍ່ອມໄດ້ສະມາທິ ທັງກາງ ເວັນ ແລະກາງຄືນ.

Celui qui a détruit jusqu'à la racine un tel sentiment d'ombrage, arrivera jour et nuit à la concentration.

Lust the fiercest fire; hate the tightest grip, delusion the worst trap, craving the worst flood.

251. *Natthi rāgasamō aggi*
natthi dōsasamō gahō
natthi mōhasamaṁ jālaṁ
natthi taṇhāsamā nadī. (18:17)

There is no fire like lust,
no grip like hate;
there is no net like delusion,
no river like craving.

(251) *ນັຕຖິ ຣາຄະສະໂມ ອັຄຄິ* *ນັຕຖິ ໂທສະສະໂມ ຄະໂຫ*
ນັຕຖິ ໂມຫະສະໂມ ຊາລັງ *ນັຕຖິ ຕັນຫາສະມາ ນະທີ (18.17)*

* ໄຟສເມີກັບຣາຄະບໍ່ມີ ຜູ້ຈັບສເມີກັບໂທສະບໍ່ມີ ຊິງ (ຫລື ຂ່າຍ) ສເມີກັບໂມຫະ ບໍ່ມີ ແມ່ນ້ຳສເມີກັບຕັນຫາບໍ່ມີ.

Il n'y a point de feu comparable à la convoitise, point de crocodile dévorant telle que la haine. Il n'y a point de filet enchevêtré comme l'illusion. Il n'y a pas de torrent plus emporté que le désir.

Easy to detect are others' faults. One's own one hides like a crafty gambler his losing die.

252. *Sudassaṁ vajjaṁ aññēsaṁ*
attanō pana duddasaṁ
parēsaṁ hi sō vajjāni
ōpuṇāti yathābhusaṁ
attanō pana chādēti
kaliṁ'va kitavā saṭhō. (18:18)

Easily seen are others ' faults,
but hard indeed to see are one's own;
Like chaff one winnows others' faults,
But one's own one hides,
like a crafty fowler
covers himself.

(252) *ສຸທັສສັງ ວັຊຊະມັນເຍສັງ*
ປະເຣສັງ ຫິ ໂສ ວັຊຊານິ
ອັຕຕະໂນ ປະນະ ສາເທຕິ

ອັຕຕະໂນ ປະນະ ທຸທທະສັງ
ໂອປຸນາຕິ ຍະຖາ ພຸສັງ
ກະລິງວະ ກິຕະວາ ສະໂຖ (18.18)

* ໂທສ (ຂອງຜູ້ອື່ນ) ຂອງຄົນທັງຫລາຍອື່ນເຫັນໄດ້ງ່າຍ ແຕ່ ໂທສຂອງຕົນເອງເຫັນໄດ້ຍາກ ເພາະວ່າ ເຂົາຍ່ອມໂຮຍໂທສທັງຫລາຍແກ່ຄົນເຫລົ່າອື່ນ ຄືດັ່ງໂຮຍແກບ ແຕ່ວ່າຍ່ອມອຳ ໂທສຂອງຕົນໄວ້ ຄືກັນກັບນາຍພານເຊື່ອງຕົນດ້ວຍເຄື່ອງບັງ ສັນນັ້ນ.

Facile à découvrir est la faute d'autrui, mais notre faute est difficile à percevoir. Nous trions les fautes d'autrui comme la paille de blé; mais nous cachons les nôtres comme le tricheur dissimule un coup malchanceux.

Detecting and protesting over others' faults, one never rids one's own. Far from release is he.

253. *Paravajjānupassissa*
niccaṁ ujjhānasaññinō
āsavā tassa vaḍḍhanti
ārā sō āsavakkhayā. (18:19)

He who sees others'faults,
And is ever irritable-Defilements
of such a one grow; He is far
from the destruction of Defilements.

(253) *ປະຣະວັຊຊານຸປັສສິສສະ* *ນິຈຈັງ ອຸຊຊານະສັນຍິໂນ*
ອາສະວາ ຕັສສະ ວັທຖັນຕິ *ອາຣາ ໂສ ອາສະວັກຂະຍາ (18.19)*

* ເມື່ອບຸຄຄົລ ຄອງແຕ່ເລັງໂທສຂອງຜູ້ອື່ນເປັນປົກຕິ ມີຄວາມຫມາຍໂທສໃສ່ຜູ້ອື່ນຢູ່ເລື້ອຍໆ ອາສວະຂອງຜູ້ນັ້ນຍ່ອມຈະເຣີນ ຜູ້ນັ້ນມີແຕ່ຈະຫ່າງໄກ ຈາກຄວາມສູນສິ້ຽງແຫ່ງອາສວະ.

Le critique voyant toujours les défauts d'autrui, se livre à la puissance croissante du désir, à l'amour de cette vie, à l'illusion; il est loin de voir la fin du passionnel.

The skies are free of foot-prints. While worldlings tarry, the liberated brook no delay.

254. *Ākāsē padaṁ natthi*
samaṇō natthi bāhirē
papañcābhiratā pajā
nippapañcā Tathāgatā. (18:20)

In the sky there is no track;
outside there is no Saint;
mankind delights in obstacles.
The Tathagatas are from obstacles free.

(254) *ອາກາເສວະ ປະທັງ ນັຕຖິ*
ສະມະໂນ ໂຫຕິ ພາຫິເຣ
ປະປັນຈາພິຣະຕາ ປະຊາ
ນິປປະປັນຈາ ຕະຖາຄະຕາ (18.20)

* ຮອຍຕີນໃນອາກາສ ຍ່ອມບໍ່ມີແທ້ ສະມະນະພາຍນອກ ຍ່ອມບໍ່ມີ ປະຊາສັຕທັງຫລາຍ
ຍິນດີແລ້ວໃນທັມ ພາໃຫ້ຊັກຊ້າ ພຣະຕະຖາຄະຕາເຈົ້າທັງຫລາຍ ບໍ່ມີທັມພາໃຫ້ຊັກຊ້າ

Dans l'air, il n'est point de sentier; il n'y a pas de samana hors de la bonne voie, la race humaine fait ses délices de la vanité. Les Tathagatas ont surmonté ces obstacles.

Skies are free of foot-prints. Conditioned things never eternal. Buddhas know no agitation.

255. *Ākāsē padaṁ natthi*
samaṇō natthi bāhirē
saṅkhārā sassatā natthi
natthi Buddhānaminjitaṁ. (18:21)

In the sky there is no track,
outside there is no Saint;
There is no conditioned thing that is eternal;
There is no instability in the Buddhas.

(255) *ອາກາເສວະ ປະທັງ ນັຕຖິ*
ສະມະໂນ ນັຕຖິ ພາຫິເຣ
ສັງຂາຣາ ສັສສະຕາ ນັຕຖິ
ນັຕຖິ ພຸທທານະມິນຊິຕັງ *(18.21)*

* ຣອຍຕີນໃນອາກາສແມ່ນບໍ່ມີ ສະມະນະພາຍນອກຍ່ອມບໍ່ມີ ສັງຂາຣ ຊື່ວ່າເປັນຂອງທ່ຽງຍ່ອມບໍ່ມີ ຄວາມຫວັ່ນໄຫວຂອງພຣະພຸທເຈົ້າທັງຫລາຍ ຍ່ອມບໍ່ມີ.

Dans l'air, il n'est point de sentier; il n'est pas de samana hors de la bonne voie. Ce monde composé n'a rien de durable, mais les Bouddhas (illuminés) demeurant inchangés.

19. ທັມມັຍຖະວັຄ

An upholder of justice judges not in haste. The wise judge with care the right from wrong.

256. *Na tēna hōti dhammaṭṭhō*
yēn'atthaṁ sahasā nayē
yō ca atthaṁ anatthaṁ ca
ubhō niccheyya paṇḍitō. (19:1)

He is not therby just
because he hastily arbitrates cases.
The wise man should investigate
both right and wrong.

(256) *ນະ ເຕນະ ໂຫຕິ ທັມມັຕໂຖ* *ເຍນັຕຖັງ ສະຫະສາ ນະເຍ*
โย จะ อัตถัง อะนัตถัมจะ *อุโพ นิจเฉยยะ ปันทิโต (19.1)*

* ບຸຄຄົລຈະຊື່ວ່າຕັ້ງຢູ່ໃນທັມ ຍ້ອນເຫດທີ່ຕັດສິນດ້ວຍຄວາມຮວບຮາບນັ້ນບໍ່ໄດ້ ສ່ວນຜູ້ເປັນບັນດິຕຄວນຕັດສິນຄວາມຖືກຕ້ອງທັງສອງ ຄືຄວາມຈິງ ແລະ ຄວາມບໍ່ຈິງ.

Un homme n'est pas juste s'il juge à la hâte. L'homme sage est celui qui distingue le juste de l'injuste.

Cautious and just, with fairness he leads. Guarded by Dhamma, Dhamma-dweller he's called.

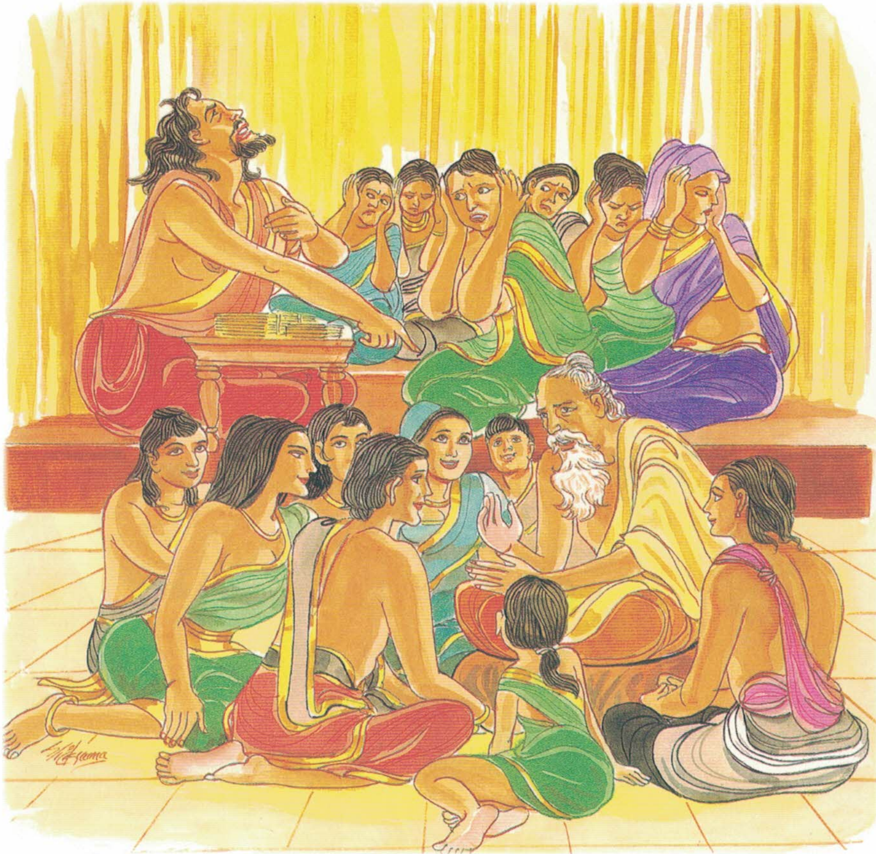
257. *Asāhasēna dhammēna*
samēna nayatī parē
dhammassa guttō mēdhāvī
dhammaṭṭhō'ti pavuccati. (19:2)

The intelligent man who leads others not falsely but lawfully and impartially, who is a guardian of the law is called " one who abides by the law ".

(257) ອະສາຫະເສນະ ທັມເມນະ ສະເມນະ ນະຍະຕິ ປະເຣ
ທັມມັສສະ ຄຸຕໂຕ ເມທາວີ ທັມມັຕໂຖ ຕິ ປະວຸຈຈະຕິ (19.2)

* ຜູ້ໃດຕັດສິນດ້ວຍຄວາມບໍ່ໃຈຮ້ອນ ໂດຍທັມຕາມສົມຄວນ (ແກ່ຄວາມຜິດ) ຜູ້ນັ້ນ ຊື່ວ່າ ເປັນຜູ້ມີປັນຍາຄຸ້ມຄອງທັມ ເຮົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າຜູ້ນັ້ນຕັ້ງຢູ່ໃນທັມ.

Celui qui juge autrui en toute connaissance de cause, selon la loi et l'équité; ce sage éclairé, par la Doctrine, reçoit le nom de juste.

Profuse in words, one's not thereby wise. Secure, loving and dauntless, wise he truly is.

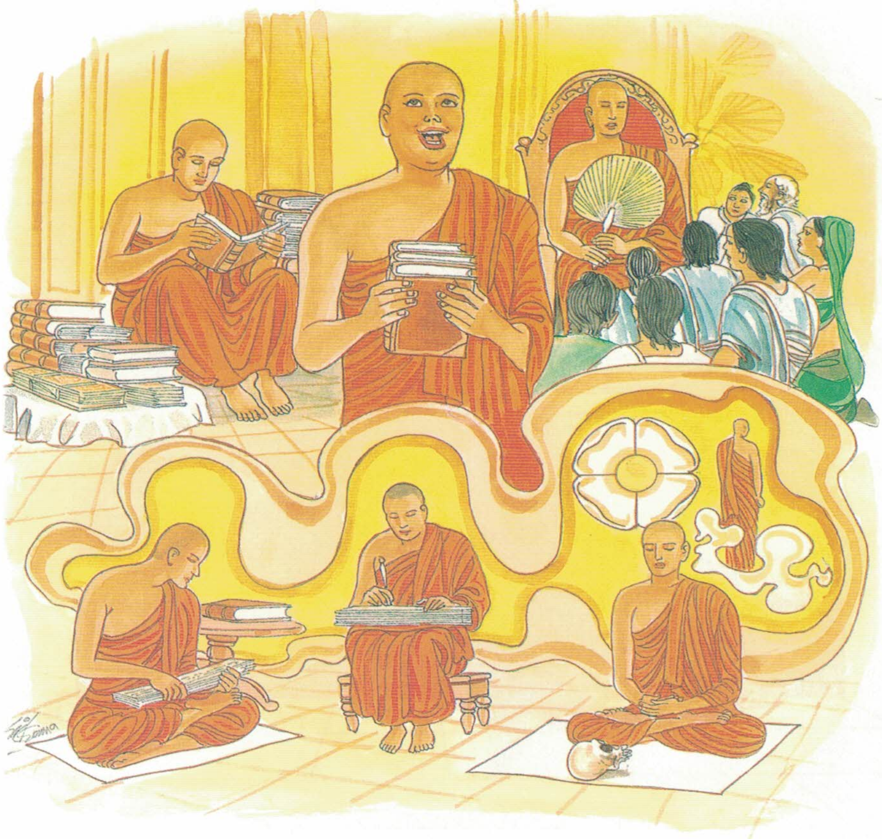
258. *Na tēna paṇḍitō hōti*
yāvatā bahu bhāsati
khēmī avērī abhayō
paṇḍitō'ti pavuccati. (19:3)

He is not thereby a wise man merely because he speaks much. He who is secure, friendly, and fearless is called " wise ".

(258) *ນະ ເຕນະ ປັນທິໂຕ ໂຫຕິ*
ຍາວະຕາ ພະຫຸ ພາສະຕິ
ເຂມີ ອະເວຣີ ອະພະໂຍ
ປັນທິໂຕ ຕິ ປະວຸຈຈະຕິ (19.3)

* ບຸຄຄົລຈະຊື່ວ່າເປັນບັນດິຕ ຍ້ອນເຫຕທີ່ເວົ້າໄດ້ຫລາຍກໍບໍ່ແມ່ນ ຜູ້ທີ່ມີ ຄວາມກະເສີມ ບໍ່ມີເວຣ ບໍ່ມີພັຍ ເຣົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າ ບັນດິຕ.

Le sage n'est pas celui qui parle le plus.C'est l'homme compatissant, serviable, vaillant, qu'on appelle un sage.

By extent of speech, one's no true Dhamma-liver. Alert in its practice, he's the true liver.

259. *Na tāvatā dhammadharō*
yāvatā bahu bhāsati
yō ca appam'pi sutvāna
dhammaṁ kāyēna passati
sa vē dhammadharō hōti
yō dhammaṁ nappamajjati. (19:4)

He is not " versed in the Dhamma " merely
because he speaks much.
He who hears little
and sees the Truth mentally is, indeed,
" versed in the Dhamma ".
He is not heedless of the Dhamma.

(259) ນະ ຕາວະຕາ ທັມມະທະໂຣ
ໂຍ ຈະ ອັປປັງປິ ສຸຕວານະ
ສະ ເວ ທັມມັທທະໂຣ ໂຫຕິ

ຍາວະຕາ ພະຫຸ ພາສະຕິ
ທັມມັງ ກາເຍນະ ປັສສະຕິ
ໂຍ ທັມມັງ ນັປປະມັຊຊະຕິ (19.4)

* ບຸຄຄົລຊື່ວ່າເປັນຜູ້ທົງທັມ ຍ້ອນເວົ້າຫລາຍກໍບໍ່ແມ່ນ ສ່ວນຜູ້ໃດໄດ້ຟັງແຕ່ພຽງຫນ້ອຍ
ດຽວ ເຫັນທັມດ້ວຍນາມກາຍ (ຄືໃຈ) ບໍ່ຫມິ່ນຜມາທທັມ ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນຜູ້ທົງທັມ.

Ce n'est pas en parlant beaucoup qu'on est un soutien de la Doctrine. Celui qui sait peu de chose de la Doctrine, mais s'y conforme dans ses actes, en est vraiment le soutien. Il ne la néglige pas.

Grey hairs alone make no senior. Merely ripe in years, empty-in-age he is called.

260. *Na tēna thērō hōti*
yēn'assa palitaṁ sirō
paripakkō vayō tassa
mōghajiṇṇō'ti vuccati. (19:5)

Not therefore is he an " elder" merely
because his head is grey.
Ripe is he in age
"Old-in vain" is he called.

(260) *ນະ ເຕນະ ເຖໂຣ ໂຫຕິ*
ເຍນັສສະ ປະລິຕັງ ສິໂຣ
ປະຣິປັກໂກ ວະ ໂຍ ຕັສສະ
ໂມຄະຊິນໂນຕິ ວຸຈຈະຕິ (19.5)

* ຄົນຈະຊື່ວ່າເປັນເຖຣະ ຍ້ອນຫົວຫງອກ ບໍ່ຫ່ອນໄດ້ ຜູ້ນັ້ນເປັນຜູ້ມີວັຍເຖົ້າແກ່ ເຮົາເອີ້ນວ່າ ເປັນຜູ້ເຖົ້າລ້າ.

Un homme n'est pas un Thera (un ancien) parce que sa tête est grise. N'être vieux que d'années-dit le proverbe, c'est avoir vieilli sans profit.

Stainless, endowed with truth, virtue, love and restraint, such a steadfast one true Elder is.

261. *Yamhi saccaṁ ca dhammō ca*
ahiṁsā saññamō damō
sa vē vantamalō dhīrō
thērō iti pavuccati. (19:6)

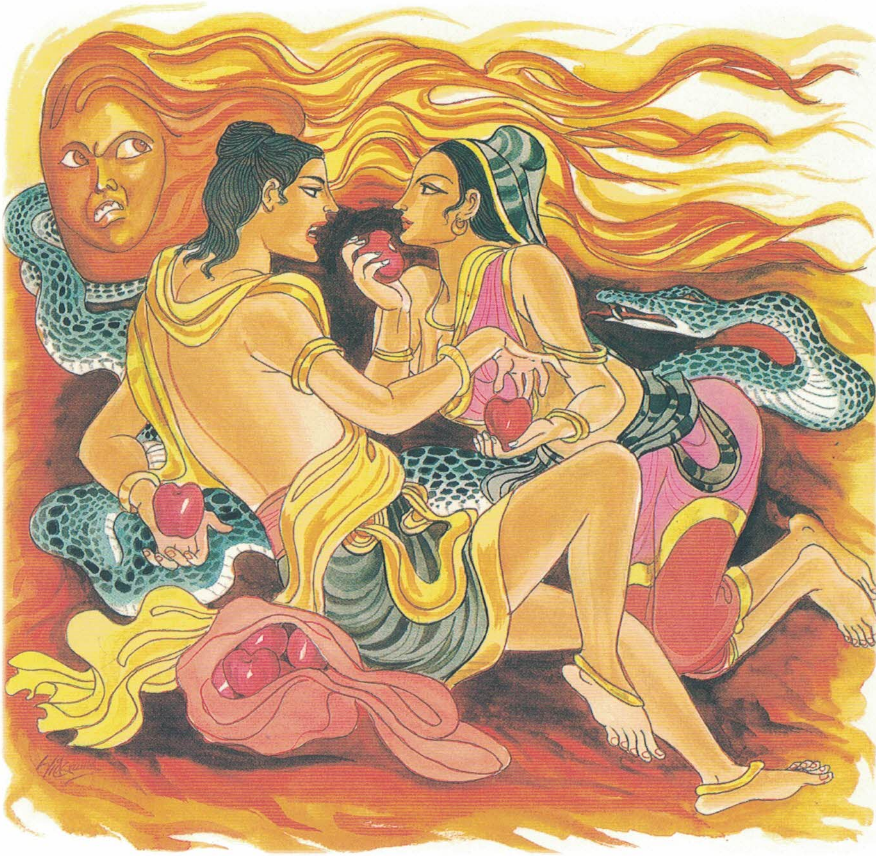
In whom are truth, virtue, harmlessness,
restraint, and control,-
that wise man who has cast out impurities
is indeed called an " elder "

(261) *ຍັມຫິ ສັຈຈັນຈະ ທັມໂມ ຈະ*
ສະ ເວ ວັນຕະມະໂລ ທີໂຣ

ອະຫິງສາ ສັນຍະໂມ ທະໂມ
ໂສ ເຖໂຣຕິ ປະວຸຈຈະຕິ (19.6)

* ແຕ່ວ່າ ສັຈຈະ 1 ທັມ 1 ຄວາມບໍ່ບຽດບຽນ 1 ຄວາມສັງວອນ 1 ຄວາມແອບ ເຝິກຕົນ 1 ມີຢູ່ໃນບຸຄຄົລໃດ ບຸຄຄົລນັ້ນແລ ມີມົລທິນຄາຍແລ້ວ ເປັນນັກປຣາຊ ເຮົາຮ້ອງວ່າ ເຖຣະ.

Celui qui possède la vérité, la droiture, la réserve et la maîtrise de soi-même, qui est sage et sans souillure, on peut en vérité l'appeler un Thera.

Jealous, selfish, deceitful, he is no virtuous man tho' fluent in speech and handsome in form.

262. *Na vākkaranamattēna*
vaṇṇapokkharatāya vā
sādhurūpō narō hōti
issukī maccharī saṭhō. (19:7)

Not by mere eloquence,
nor by handsome appearance,
does a man become ' good natured ' –
should he be jealous, selfish, and deceitful.

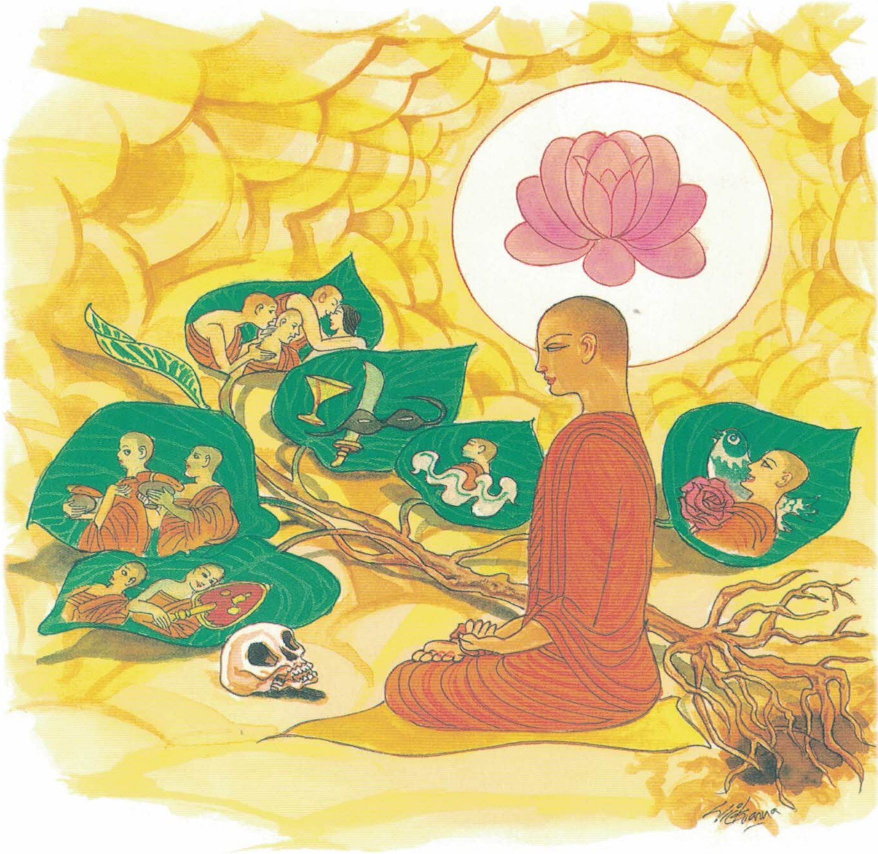
(262) *ນະ ວາກກະຣະນະມັຕເຕນະ*
ສາທຸຣູໂປ ນະໂຣ ໂຫຕິ

ວັນນະໂປກຂະຣະຕາຍະ ວາ
ອິສສຸກີ ມັຈສະຣີ ສະໂຖ (19.7)

* ຄົນຜູ້ມີໃຈຣິສຍາ (ບໍ່ຢາກໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ດີລື່ນໂຕ) ມີຄວາມຂີ້ຖີ່ ຂີ້ອວດ ຈະຊື່ວ່າເປັນຄົນ
ຮູບງາມ (ຄົນດີ) ຍ້ອນອາການແຕ່ພຽງວ່າ ປະກອບເຮັດການເວົ້າ (ເວົ້າເກັ່ງ) ຫລື
ຍ້ອນຄວາມເປັນຜູ້ມີວັນນະ (ຜິວພັນ) ງາມ ກໍບໍ່ແມ່ນ.

Ni la parole déliée, ni une belle apparence n'honorent un homme qui est envieux, avare et faux.

20. ມັຄຄະ ວັຄ

With evil routed out in toto, possessed of wisdom and void of stains, wholesome is he called.

263. *Yassa c'ētaṁ samucchinnaṁ*
mūlaghaccaṁ samūhataṁ
sa vantadōsō mēdhāvi
sādhurūpō'ti vuccati. (19:8)

But in whom those are wholly cut off,
uprooted, and extinct-
that wise man who has cast out hatred
is indeed called ' good-natured '.

(263) *ຍັສສະ ເຈຕັງ ສະມຸຈສິນນັງ* *ມູລະຄັຈສັງ ສະມູຫະຕັງ*
ສະ ວັນຕະໂທໂສ ເມທາວີ *ສາທູຣູໂປຕິ ວຸຈຈະຕິ(19.8)*

* ແຕ່ວ່າ ໂທສແນວນັ້ນ ບຸຄຄົລໃດຊຸດໃຫ້ຮາກຂາດ ຫລົກຖິ້ມແລ້ວ ຜູ້ນັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນ ຜູ້ມີໂທສ ອັນຄາຍຖິ້ມແລ້ວ ເປັນນັກປຣາຊ ເຮົາຮ້ອງວ່າ ເປັນຜູ້ມີຮູປງາມ.

Celui chez qui de telles dispositions d'esprit sont détruites, déracinées, cet hommage délivré du passionnel, on dit qu'il est bien entrainé.

Full of lies, greed and desire, he can truly be no monk, parading only his shaven head.

264. *Na muṇḍakēna samaṇō*
abbatō alikaṁ bhaṇaṁ
icchālōbhasamāpannō
samaṇō kiṁ bhavissati? (19:9)

Not by a shaven head does an undisciplined man,
who utters lies, become an ascetic.
How will one be an ascetic
who is full of desire and greed?

(264) *ນະ ມຸນທະເກນະ ສະມະໂນ*
ອິຈສາໂລພະສະມາປັນໂນ
ອັພພະໂຕ ອະລິກັງ ພະນັງ
ສະມະໂນ ກິງ ພະວິສສະຕິ (19.9)

* ບຸຄຄົລ ບໍ່ຊື່ວ່າເປັນສະມະນະ ຍ້ອນຄວາມເປັນຄົນຫົວໂລ້ນ ຜູ້ບໍ່ມີວັຕຂໍ້ປະຕິບັຕ (ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ) ເວົ້າໂລເລ ມັກອິສສາ (ຣິສຍາ) ແລະ ມັກໄດ້ ຈະຊື່ວ່າ ເປັນສະມະນະໄດ້ຢ່າງໃດ.

Quant à l'homme qui reste indiscipliné et menteur, sa tête rasée ne fait point de lui un ascète. Plein de désir et d'avidité, comment peut-il être un Samana?

Battling all evils, both great and small, through his conquest of evil is he a samaṇa called.

265. *Yō ca samēti pāpāni* *anuṁ thūlāni sabbasō* *samitattā hi pāpānaṁ* *samaṇō'ti pavuccati.* (19:10)	**He who wholly subdues evil,** **both small and great-** **is called an ascetic,** **because he has overcome all evil.**

(265) *ໂຍ ຈະ ສະເມຕິ ປາປານິ* *ອະນຸງຖູລານິ ສັພພະໂສ*
ສະມິຕັຕຕາ ຫິ ປາປານັງ *ສະມະໂນຕິ ປະວຸຈຈະຕິ (19.10)*

* ສ່ວນວ່າ ບຸຄຄົລໃດຍ່ອມຣະງັບບາບທັງນ້ອຍ ແລະໃຫຍ່ ໂດຍປະກາຣທັງປວງ ໄດ້ ບຸຄຄົລນັ້ນ ເຮົາຮ້ອງວ່າສະມະນະ ຍ້ອນເຫຕທີ່ບາບທັງຫລາຍ ຖືກບຸຄຄົລ ຜູ້ນັ້ນຣະງັບແລ້ວ.

Celui qui s'est purgé de tout mal, petit et grand, on peut l'appeler un Samana.

By mere begging of food, one is no bhikkhu. Nor by adopting any commoners' way.

266. *Na tēna bhikkhu hōti*
yāvatā bhikkhatē parē
vissaṁ dhammaṁ samādāya
bhikkhu hōti na tāvatā. (19:11)

He is not thereby a Bhikkhu merely because he begs from others; by following the whole code (of morality) one certainly becomes a Bhikkhu, not merely by such begging.

(266) *ນະ ເຕນະ ພິກຂຸ ໂສ ໂຫຕິ* *ຍາວະຕາ ພິກຂະເຕ ປຸເຣ*
ວິສັງ ທັມມັງ ສະມາທາຍະ *ພິກຂຸ ໂຫຕິ ນະ ຕາວະຕາ (19.11)*

* ບຸຄຄົລ ບໍ່ຊື່ວ່າເປັນພິກຂຸ ຍ້ອນເຫຕແຕ່ພຽງທ່ຽວຂໍຜູ້ອື່ນ ຕາບພອງໃດທີ່ຍັງປະພຶຕຕົນເປັນພິສພັຍຢູ່ ຈະຊື່ວ່າເປັນພິກຂຸບໍ່ໄດ້.

Un homme n'est pas un Bhikkhu simplement parce qu'il demande l'aumône. Il ne suffit pas de prononcer des voeux pour devenir un Bhikkhu. Il faut vivre la Doctrine.

Beyond good and evil, noble in conduct, loving and discerning he lives, the true monk.

267. *Yō'dha puññañca pāpañca*
bāhetvā brahmacariyavā
sankhāya lōkē carati
sa vē bhikkhū'ti vuccati. (19:12)

Herein he who has transcended both good and evil,
whose conduct is sublime,
he who lives with understanding in this world,
- he, indeed, is called a Bhikkhu.

(267) *ໂຍທະ ປຸນຍັນຈະ ປາປັນຈະ ວາເຫຕວາ ພຣັມມະຈະຣິຍະວາ*
ສັງຂາຍະ ໂລເກ ຈະຣະຕິ ສະເວ ພິກຂູຕິ ວຸຈຈະຕິ (19.12)

* ຜູ້ໃດໃນສາສນານີ້ ໄຫລບຸນ ແລະບາບແລ້ວ ມີຄວາມປະພຶຕອັນປະເສີດ ພິຈາຣະນາ (ຮູ້) ໂລກທັງຫລາຍ (ຄືສັງຂາຣ) ທ່ຽວໄປ ຜູ້ນັ້ນແລ ເຮົາຮ້ອງວ່າ ພິກຂຸ.

Mais celui qui est au-dessus du bien et du mal, qui mène une vie pure, une vie de savoir et de réflexion, on peut l'appeler un Bhikkhu.

Not by mere silence, unwise, a sage. It's one with wisdom, weighing with scales for good.

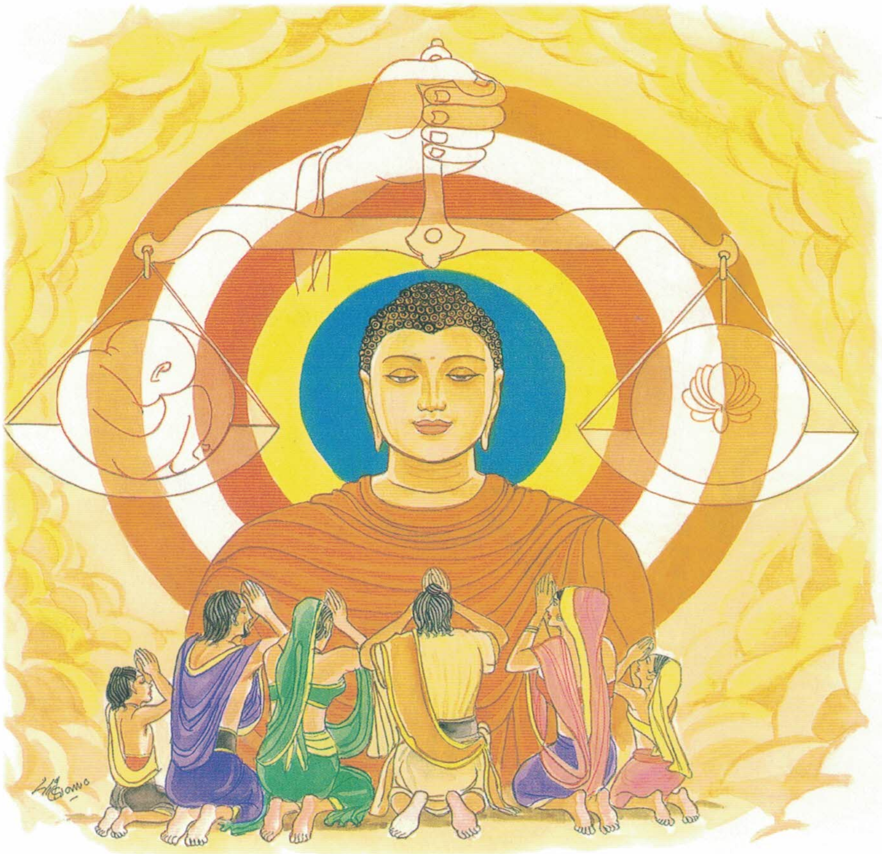
268. *Na mōnēna munī hōti*
mūḷharūpō aviddasu
yō ca tulaṁ'va paggayha
varamādāya paṇḍitō. (19:13)

Not by silence (alone) does he become a sage, who is dull and ignorant. But the wise man who as if grasping a pair of scales, embraces the best and shuns evil, is indeed a sage. For that reason he is a sage. He that understands both worlds is, therefore, called a sage.

(268) *ນະ ໂມເນນະ ມຸນິ ໂຫຕິ ມູລຫະຣູໂປ ອະວິທທະສຸ*
ໂຍ ຈະ ຕຸລັງວະ ປັຄຄັຍຫະ ວະຣະມາທາຍະ ປັນທິໂຕ (19.13)

* ຜູ້ຫລົງໃຫລ ບໍ່ຮູ້ຈິງ ຈະຊື່ວ່າເປັນມຸນີ (ນັກປຣາຊ) ຍ້ອນເຫດທີ່ບໍ່ເຫນັງຕີງບໍ່ໄດ້ ສ່ວນ ຜູ້ໃດເປັນບັນດິຕ ຖືທັມອັນປະເສີດໄວ້ ຄືກັບຖືຕາຊິງຊັ່ງຂອງ ເວັ້ນຄວາມຊົ່ວ ຜູ້ນັ້ນເປັນ ມຸນີ ເຂົາເປັນມຸນີຍ້ອນເຫດອັນນັ້ນ ຜູ້ໃດຮູ້ໂລກທັງສອງ (ໂລກນີ້ ແລະ ໂລກຫນ້າ) ເຮົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າ ມຸນີ.

Un homme silencieux n'est pas pour cela un sage s'il est ignorant et insensé. Celui qui sait peser le pour et le contre et faire son choix, on peut l'appeler un sage. Celui qui abandonne le mal; choisissant sagement, il est un sage. Celui qui a la connaissance juste des deux mondes (ce monde-ci et le monde futur), à cause de cela, il est appelé un sage.

The sage totally rejects all evil. He weighs up both worlds. So he is called a sage.

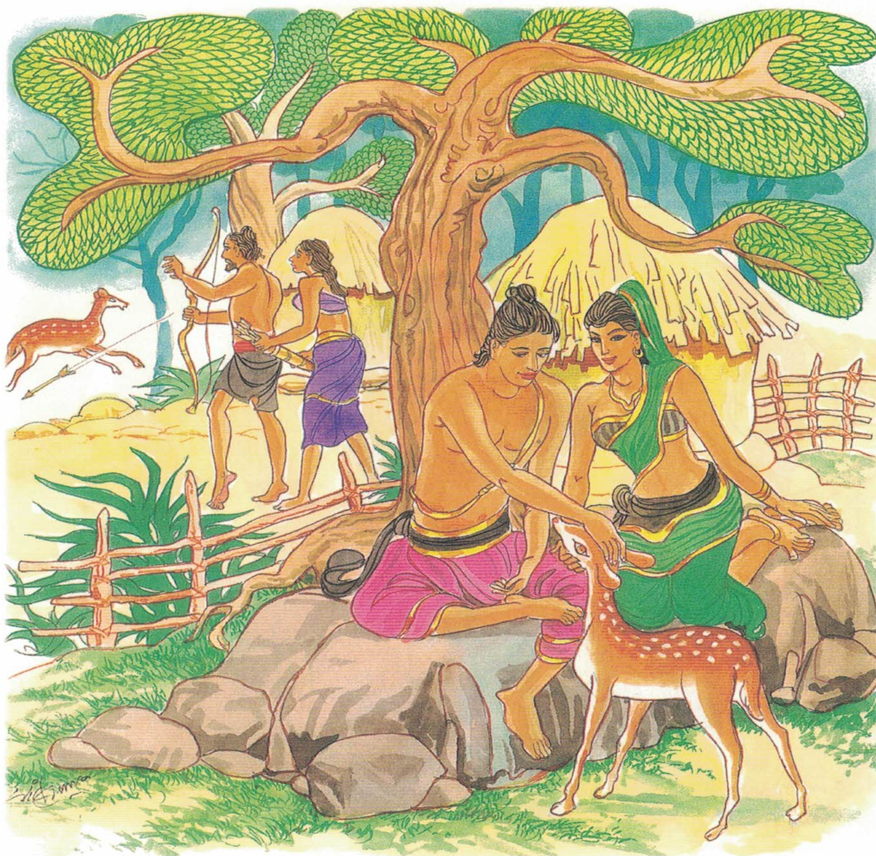
269. *Pāpāni parivajjēti*
sa munī tēna sō munī
yō munāti ubhō lōkē
munī tēna pavuccati. (19:14)

Not by silence (alone) does he become a sage, who is dull and ignorant. But the wise man who as if grasping a pair of scales, embraces the best and shuns evil, is indeed a sage. For that reason he is a sage. He that understands both worlds is, therefore, called a sage.

(269) *ປາປານິ ປະຣິວັຊເຊຕິ* *ສະ ມຸນີ ເຕນະ ໂສ ມຸນີ*
ໂຍ ມຸນາຕິ ອຸໂພ ໂລເກ *ມຸນີ ເຕນະ ປະວຸຈຈະຕິ (19.14)*

* ຜູ້ຫລົງໃຫລ ບໍ່ຮູ້ຈິງ ຈະຊື່ວ່າເປັນມຸນີ (ນັກປຣາຊ) ຍ້ອນເຫດທີ່ບໍ່ເຫນັງຕີງບໍ່ໄດ້ ສ່ວນຜູ້ໃດເປັນບັນດິດ ຖືທັມອັນປະເສີດໄວ້ ຄືກັບຖືຕາຊິງຊັ່ງຂອງ ເວັ້ນຄວາມຊົ່ວ ຜູ້ນັ້ນເປັນມຸນີ ເຂົາເປັນມຸນີຍ້ອນເຫດອັນນັ້ນ ຜູ້ໃດຮູ້ໂລກທັງສອງ (ໂລກນີ້ ແລະ ໂລກຫນ້າ) ເຮົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າ ມຸນີ.

Un homme silencieux n'est pas pour cela un sage s'il est ignorant et insensé. Celui qui sait peser le pour et le contre et faire son choix, on peut l'appeler un sage. Celui qui abandonne le mal; choisissant sagement, il est un sage. Celui qui a la connaissance juste des deux mondes (ce monde-ci et le monde futur), à cause de cela, il est appelé un sage.

Killing makes man ignoble. Non-violence towards all beings confers nobility on man.

270. *Na tēna ariyō hōti*
yēna pāṇāni hiṁsati
ahiṁsā sabbapāṇānaṁ
ariyō'ti pavuccati. (19:15)

**Not is he an Ariya if he harms living beings.
He who has compassion
for all living creatures is worthy
of being called an Ariya.**

(270) ນະ ເຕນະ ອະຣິໂຍ ໂຫຕິ ເຍນະ ປານານິ ຫິງສະຕິ
ອະຫິງສາ ສັພພາປານານັງ ອະຣິໂຍຕິ ປະວຸຈຈະຕິ (19.15)

* ບຸຄຄົລຈະຊື່ວ່າ ເປັນອະຣິຍະບໍ່ໄດ້ ເພາະເຫຕຍັງບຽດບຽນສັຕທັງຫລາຍຢູ່ ບຸຄຄົລ ທີ່ເຣົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຮ້ອງວ່າ ອະຣິຍະ ເພາະເຫຕບໍ່ບຽດບຽນສັຕທັງຫລາຍ ທັງປວງ.

Un homme qui maltraite des créatures vivantes n'est pas un Arya. Celui qui a pitié de toutes les créatures merite d'être appelé un Arya.

Not by rites or rituals, nor by profound learning, not by meditative calm nor by life in solitude.

271.	*Na sīlabbatamattēna* *bāhusaccēna vā puna* *athavā samādhilābhēna* *vivicca sayanēna vā.* (19:16)	Not only by mere morality and austerities, nor again by much learning, nor even by gaining concentration, nor by secluded lodging, (thinking), " I enjoy the bliss of renunciation not resorted to by the worlding " (not with these) should you, O Bhikkhu, rest content, without reaching the extinction of the corruptions.

(271) *ນະ ສີລັພພະຕະມັຕເຕນະ ພາຫຸສັຈເຈນະ ວາ ປະນະ*
ອະຖະວາ ສະມາທິລາເພນະ ວິວິຕຕະສະຍະເນນະ ວາ(19.16)

* ຍ້ອນເຫດພຽງສິລ ແລະພຣົຕ ຫລື ຍ້ອນເປັນພະຫູສູຕ ຫລື ຍ້ອນເຫດໄດ້ສະມາທິ ຫລື ເພາະການນັ່ງໃນທີ່ອັນມິດງຽບ ທາກພິກຂຸຍັງບໍ່ເຖິງຄວາມສຸດສັ້ນອາສວະ ກໍຢ່າຟ້າວວາງໃຈເສັຽວ່າຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ສັມຜັສຄວາມສຸຂອັນເກີດແຕ່ ເນກຂັມມະ (ອອກຈາກກາມ) ອັນຄົນຜູ້ບໍ່ແມ່ນປຸຖຸຊົນ (ທໍ່ນັ້ນ) ໄດ້ເສພ.

Ce n'est pas par les mortifications, ni par un large savoir, ni par la pratique de la méditation, ni par la vie solitaire que j'ai pu atteindre à la félicité inconnue de ceux qui vivent dans le monde. O Bhikkhus, soyez sur vos gardes jusqu'à ce que vous ayiez atteint l'extinction du désir.

...has a monk the bliss of his recluse life, with Nibbānic goal still unreached.

272. *Phusāmi nekkhammasukhaṁ*
aputhujjanasēvitaṁ
bhikkhu vissāsamāpādi
appattō āsavakkhayaṁ. (19:17)

Not only by mere morality and austerities, nor again by much learning, nor even by gaining concentration, nor by secluded lodging, (thinking), " I enjoy the bliss of renunciation not resorted to by the worlding " (not with these) should you, O Bhikkhu, rest content, without reaching the extinction of the corruptions.

(272) *ຜຸສາມິ ເນກຂັມມະສຸຂັງ* *ອະປຸຖຸຊຊະນະເສວິຕັງ*
ພິກຂຸ ວິສສາສະມາປາທິ *ອັປປັຕໂຕ ອາສວັກຂະຍັງ* (19.17)

* ຍ້ອນເຫດພຽງສິລ ແລະພຣົຕ ຫລື ຍ້ອນເປັນພະຫູສູດ ຫລື ຍ້ອນເຫດໄດ້ສະມາທິ ຫລື ເພາະການນັ່ງໃນທີ່ອັນມິດງຽບ ຫາກພິກຂຸຍັງບໍ່ເຖິງຄວາມສຸດສິ້ນອາສວະ ກໍຢ່າຟ້າວວາງໃຈເສັຽວ່າຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ສັມຜັສຄວາມສຸຂອັນເກີດແຕ່ ເນກຂັມມະ (ອອກຈາກກາມ) ອັນຄົນຜູ້ບໍ່ແມ່ນປຸຖຸຊົນ (ທໍ່ນັ້ນ) ໄດ້ເສພ.

Ce n'est pas par les mortifications, ni par un large savoir, ni par la pratique de la méditation, ni par la vie solitaire que j'ai pu atteindre à la félicité inconnue de ceux qui vivent dans le monde. O Bhikkhus, soyez sur vos gardes jusqu'à ce que vous ayiez atteint l'extinction du désir.

Best among ways the Noble Path, Ariyan Truths among truths. The Seer among beings.

273. *Maggān'aṭṭhaṅgikō seṭṭhō*
saccānaṁ caturō padā
virāgō seṭṭhō dhammānaṁ
dipadānañca cakkhumā. (20:1)

The best of paths is the Eightfold Path!
The best of Truths are the four Sayings,
The best of conditiond is passionless (Nibbana);
The best of bipeds is the Seeing One.

(273) *ມັຄຄາມັຕຖັງຄິໂກ ເສຕໂຖ*
ສັຈຈານັງ ຈະຕຸໂຣ ປະທາ
ວິຣາໂຄ ເສຕໂຖ ທັມມານັງ
ທິປະທານັນຈະ ຈັກຂຸມາ (20.1)

* ບັນດາທາງ (ວິຖີທາງ) ທັງຫລາຍ ທາງປະກອບດ້ວຍອົງແປດປະເສີດສຸດ ບັນດາສັຈຈະທັງຫລາຍ ບົທສີ່ (ອະຣິຍະສັຈສີ່) ປະເສີດສຸດ ບັນດາສັຕສອງຕີນ ພຣະຕະຖາຄະຕາເຈົ້າ ຜູ້ມີຈັກຂຸປະເສີດສຸດ.

Le meilleur sentier est l'Octuple Sentier; la meilleure vérité est la Quadruple Vérité. La meilleure des conditions est l'impassibilité; le meilleur des hommes est celui qui voit et comprend.

This way and none other for purified vision. Enter thereupon and defy all evil.

274. *Esō'va maggō natth'aññō*
dassanassa visuddhiyā
ētamhi tumhē paṭipajjatha
mārass'ētaṁ pamōhaṇaṁ. (20:2)

This is the only Way, There is none other
for the purity of vision.
Do you follow this path,
This is the bewilderment of Mara.

(274) *ເອເສວະ ມັຄໂຄ ນັຕຖັນໂຍ* *ທັສສະນັສສະ ວິສຸທທິຍາ*
ເອຕັມຫິ ຕຸມເຫ ປະຕິປັຊຊະຖະ *ມາຣະເສັມປະໂມຫະນັງ (20.2)*

* ມັຄຄາເສັ້ນນີ້ແລ (ທາງປະກອບດ້ວຍອົງແປດ) ຍ່ອມເປັນໄປເພື່ອຄວາມບໍຣິສຸທ
ແຫ່ງຄວາມເຫັນ ທາງອື່ນໆບໍ່ມີ ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງດຳເນີນໄປສູ່ທາງນັ້ນ ອັນ
ເປັນທາງເຣັດມາຣ ແລະເສນາມາຣໃຫ້ຫລົງ.

En vérité, ceci est le sentier; il n'en est pas un autre qui mène à la purification de l'intellect. Prenez ce sentier et Mara sera confondu.

Treading this path you shall terminate all suffering. Realising the way, I've made it known.

275. *Ētamhi tumhē paṭipannā*
dukkhass'antaṁ karissatha
akkhētō vē mayā maggō
aññāya sallasanthanaṁ. (20:3)

Entering upon that path
you will make an end of pain.
Having understood the removal of thorns,
have I taught you the path.

(275) *ເອຕັມຫິ ຕຸມເຫ ປະຕິປັນນາ*
ທຸກຂັສສັນຕັງ ກະຣິສສະຖະ
ອັກຂາໂຕ ໂວ ມະຍາ ມັຄໂຄ
ອັນຍາຍະ ສັລລະສັຕຖະນັງ (20.3)

* ທ່ານທັງຫລາຍດຳເນີນໄປສູ່ທາງນັ້ນແລ້ວ ຈັກເຮັດໃຫ້ (ເຖິງ) ທີ່ສຸດທຸກຂ໌ໄດ້ ທາງອັນເປັນທີ່ສລັດຖິ້ມເສັ້ຽຍັງລູກສອນ (ຄວາມໂສກ) ອັນເຮົາຮູ້ ແລະບອກແກ່ທ່ານທັງຫລາຍແລ້ວ.

En suivant ce sentier, vous verrez la fin de la souffrance. Ce sentier, je l'ai découvert lorsque j'eue appris à me préserver des morsures de la douleur.

Do ye strive yourselves. Buddhas only teach the way. Tread the path and be ye released.

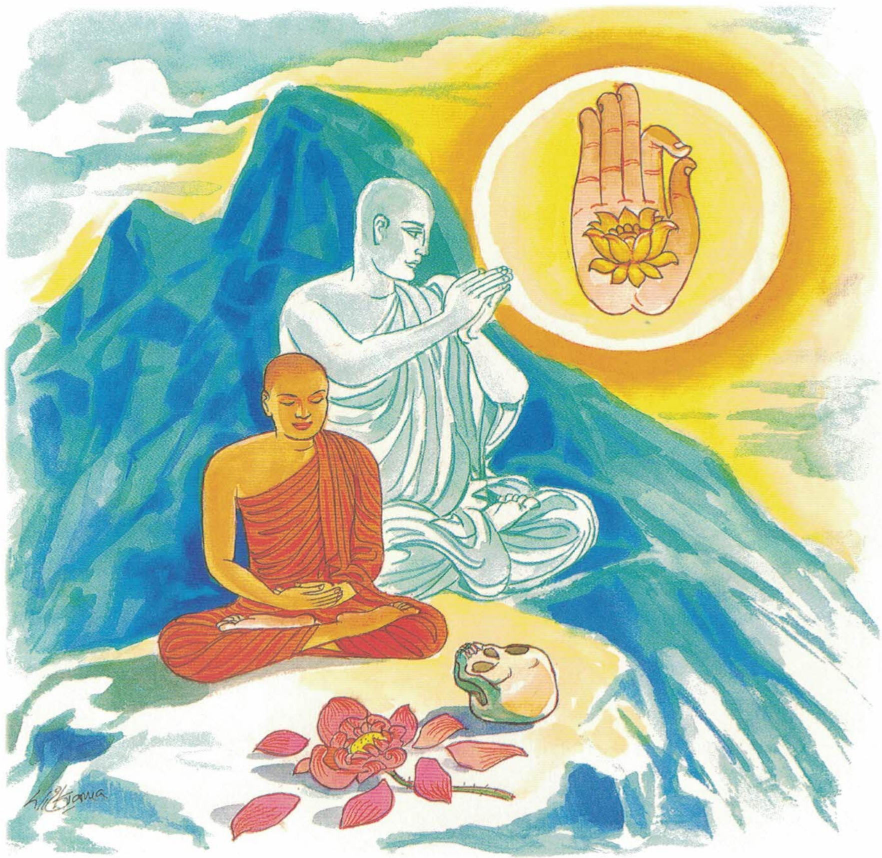
276. *Tumhēhi kiccaṁ ātappaṁ*
akkhātārō Tathāgatā
paṭipannā pamokkhanti
jhāyinō Mārabandhanā. (20:4)

You yourselves should make an effort.
The Tathagatas are only teachers.
The meditative ones who enter the way
are delivered from the bonds of Mara.

(276) *ຕຸມເຫຫິ ກິຈຈັງ ອາຕັປປັງ* *ອັກຂາຕາໂຣ ຕະຖາຄະຕາ*
ປະຕິປັນນາ ປະໂມກຂັນຕິ *ຊາຍິໂນ ມາຣະພັນທະນາ (20.4)*

* ຄວາມພຽນເຜົາກິເລສອັນທ່ານທັງຫລາຍຈິ່ງເຮັດເອງ ພຣະຕະຖາຄະຕາເຈົ້າທັງຫລາຍເປັນແຕ່ຜູ້ບອກ (ທາງໃຫ້) ຊົນທັງຫລາຍປະຕິບັຕແລ້ວ ພຽນພິຈາຣະນາເປັນປົກຕິ ຈັກຫລຸດພົ້ນຈາກບ່ວງຂອງມາຣ.

L'effort doit venir de nous-mêmes. Les Thathagatas ne font qu'indiquer le sentier. Les esprits méditatifs arrivent à se délivrer des entraves de Mara.

All conditioned things are transient. Disillusionment through this knowledge leads to release.

277. *Sabbē saṅkhārā aniccā'ti*
yadā paññāya passati
atha nibbindati dukkhē
ēsa maggō visuddhiyā. (20:5)

Transient are all conditioned things "-
when this with wisdom one disceme,
Disguided then is one with ill,-
this is the Path to Purity.

(277) *ສັພເພ ສັງຂາຣາ ອະນິຈຈາຕິ* *ຍະທາ ປັນຍາຍະ ປັສສະຕິ*
ອະຖະ ນິພພິນທະຕິ ທຸກເຂ *ເອສະ ມັຄໂຄ ວິສຸທທິຍາ (20.5)*

* ເມື່ອໃດ ບຸຄຄົນເຫັນຢູ່ຍ້ອນປັນຍາວ່າ ສັງຂາຣທັງປວງບໍ່ທ່ຽງ ເມື່ອນັ້ນ ຍ່ອມເບື່ອ
ຫນ່າຍໃນທຸກຂ໌ ຂໍ້ນີ້ເປັນຫົນທາງແຫ່ງຄວາມບໍຣິສຸທ.

" Tous les éléments constitutifs de cette vie sont impermanents". Une fois que la sagesse a fait comprendre cela, on est à l'épreuve de la douleur. Ceci est le sentier de la pureté.

All conditioned things are sorrow-fraught. This knowledge clears your path...

278. *Sabbē saṅkhārā dukkhā'ti*
yadā paññāya passati
atha nibbindati dukkhē
ēsa maggō visuddhiyā. (20:6)

" Sorrowful are all conditioned things "--
when this with wisdom one discerns,
disgusted then is one with ill,--
this is the Path to Purity.

(278) *ສັພເພ ສັງຂາຣາ ທຸກຂາຕິ* *ຍະທາ ປັນຍາຍະ ປັສສະຕິ*
ອະຖະ ນິພພິນທະຕິ ທຸກເຂ *ເອສະ ມັຄໂຄ ວິສຸທທິຍາ (20.6)*

* ເມື່ອໃດ ບຸຄຄົລເຫັນຢູ່ຍ້ອນປັນຍາວ່າ ສັງຂາຣທັງຫລາຍເປັນທຸກຂ໌ ເມື່ອນັ້ນຍ່ອມເບື່ອໜ່າຍໃນທຸກຂ໌ ຂໍ້ນີ້ເປັນທາງແຫ່ງຄວາມບໍຣິສຸທ.

" Tous les éléments de cette vie sont chargés de peine ". Une fois que la sagesse a fait comprendre cela, on est à l'épreuve de la douleur.Ceci est le sentier de la pureté.

All things are without self. This disillusionment leads to the path...

279.	***Sabbē dhammā anattā'ti*** ***yadā paññāya passati*** ***atha nibbindati dukkhē*** ***ēsa maggō visuddhiyā.*** (20:7)	" Soulless is everything that is "-- when this with wisdom one discerns, disgusted then is one with ill,-- this is the Path to Purity.

(279) *ສັພເພ ທັມມາ ອະນັຕຕາຕິ* *ຍະທາ ປັນຍາຍະ ປັສສະຕິ*
ອະຖະ ນິພພິນທະຕິ ທຸກເຂ *ເອສະ ມັຄໂຄ ວິສຸທທິຍາ (20.7)*

* ເມື່ອໃດ ບຸຄຄົລເຫັນຢູ່ຍ້ອນປັນຍາວ່າ ທັມທັງປວງເປັນອະນັດຕາ ເມື່ອນັ້ນຍ່ອມ
ຍ່ອມເບື່ອໜ່າຍໃນທຸກຂ໌ ຂໍ້ນີ້ເປັນຫົນທາງແຫ່ງຄວາມບໍຣິສຸທ.

" Toutes les formes creées sont irréelles ".Une fois que la sagesse a fait comprendre cela, on est à l'épreuve de la douleur. Ceci est le sentier de la pureté.

Unenterprising, youthful but lazy, irresolute and weak, fail in their way to wisdom.

280. *Uṭṭhānakālamhi anuṭṭhahānō*
yuvā balī ālasiyaṁ upētō
saṁsanna saṅkappamanō kusītō
paññāya maggaṁ alasō na vindati. (20:8)

The inactive idler who strives not when he should strive,
who, though young and strong is slothful,
with (good) thoughts depressed,
does not by wisdom realise the Path.

(280) *ອຸດຖານະກາລັມຫິ ອະນຸດຖະຫາໂນ* *ຍຸວາ ພະລີ ອາລະສິຍັງ ອຸເປໂຕ*
ສັງສັນນະສັງກັປປະມະໂນ ກຸສີໂຕ *ປັນຍາຍະ ມັຄຄັງ ອະລະໂສ ນະ ວິນທະຕິ (20.8)*

* ຊົນຜູ້ຍັງໜຸ່ມ ມີກຳລັງ ແຕ່ບໍ່ດຸໝັ່ນ ໃນກາລະທີ່ຄວນຈະໝັ່ນ ເອົາແຕ່ຄວາມຂີ້ຄ້ານ
ບໍ່ໃຊ້ຄວາມຄິດ ເປັນຄົນວຽກບໍ່ເຣັດ ເຂົາຍ່ອມບໍ່ພົບພໍ້ ທາງແຫ່ງປັນຍາໄດ້ເລີຍ.

Quand le moment est venu d'être actif et d'agir, quiconque, étant jeune et fort, ne fait pas son devoir et s'adonne encore à la paresse; quiconque se montre faible, apathique, inerte dans son vouloir et ses actions, celui-là ne trouvera pas le chemin de la sagesse.

Enter the Path revealed to you by the sages. Restrain yourselves in body, mind and speech.

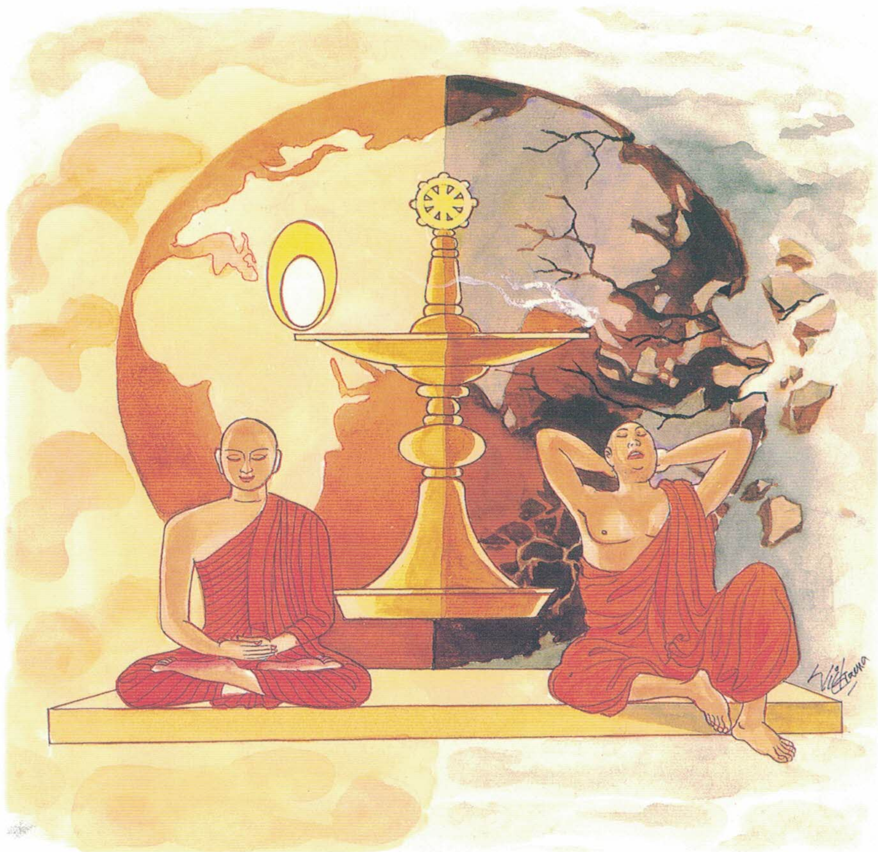
281. *Vācānurakkhī manasā susaṁvutō*
kāyēna ca akusalaṁna kayirā
ētē tayō kammapathē visōdhayē
ārādhayē maggaṁ isippavēditaṁ. (20:9)

Watchful of speech, well restrained in mind,
let him do nought unskillful through body,
let him purify these three ways of action,
and win the Path realized by the Sages.

(281) *ວາຈານຸຣັກຂິ ມະນະສາ ສຸສັງວຸໂຕ ກາເຍນະ ຈະ ອະກຸສະລັງ ນະ ກະຍິຣາ*
ເອເຕ ຕະໂຍ ກັມມະປະເຖ ວິໂສທະເຍ ອາຣາທະເຍ ມັຄຄະມິສິປປະເວທິຕັງ (20.9)

* ຄົນຄວນຣະວັງຮັກສາວາຈາ ສັງຣວມໃຈ ແລະ ບໍ່ຄວນເຮັດອະກຸສົລດ້ວຍກາຍ ເພິ່ງຊໍາຣະກັມມະບົທທັງ 3 ນີ້ ໃຫ້ກັຽງສະອາດ ເພິ່ງຍິນດີຍັງທາງທີ່ທ່ານຜູ້ສແວງຫາ (ຄຸນຍິ່ງໃຫຍ່) ປະກາສໄວ້ແລ້ວ.

Modération de language, controle du mental, abstentions des actes mauvais, que ces trois voies s'ouvrent devant tes pas et tu atteindras le sentier reconnu par les sages.

From energetic application springs wisdom. Enter upon the way for its increase.

282. *Yogā vē jāyatī bhūri*
ayōgā bhūrisaṅkhayō
ētāṁ dvēdhā pathaṁ ñatvā
bhavāya vibhavāya ca
tathattānaṁ nivēseyya
yathā bhūri pavaḍḍhati. (20:10)

Indeed, from meditation does wisdom spring,
without meditation
wisdom wanes:–
knowing this twofold path of gain and loss,
let him so conduct himself
such that wisdom may increase.

(282) *ໂຍຄາ ເວ ຊາຍະເຕ ພູຣິ*
ເອຕັງ ທຸເວທາ ປະທັງ ຍັຕວາ
ຕະຖັຕຕານັງ ນິເວເສຍຍະ

ອະໂຍຄາ ພູຣິສັງຂະໂຍ
ພະວາຍະ ວິພະວາຍະ ຈະ
ຍະຖາ ພູຣິ ປະວັທຖະຕິ (20.10)

* ປັນຍາ ຍ່ອມເກີດຍ້ອນກາຣເຝິກຝົນ ປັນຍາຍ່ອມສ້ຽງໄປຍ້ອນບໍ່ເຝິກຝົນ ບຸຄຄົລຮູ້ຈັກທາງແຫ່ງຄວາມຈະເຣີນ ແລະທາງເສື່ອມທັງ 2 ນີ້ແລ້ວ ຄວນຕັ້ງຕົນໄວ້ໂດຍທາງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ປັນຍາຈະເຣີນ.

De la concentration vient la sagesse, du manque de concentration vient l'absence de sagesse. Connaissant ces deux sentiers d'acquisition et d'appauvrissement, choisis celui oû le savoir progesse et grandit.

Cut down the forest, no single tree. 'Tis the forest that begets fear. Be ye freed of that.

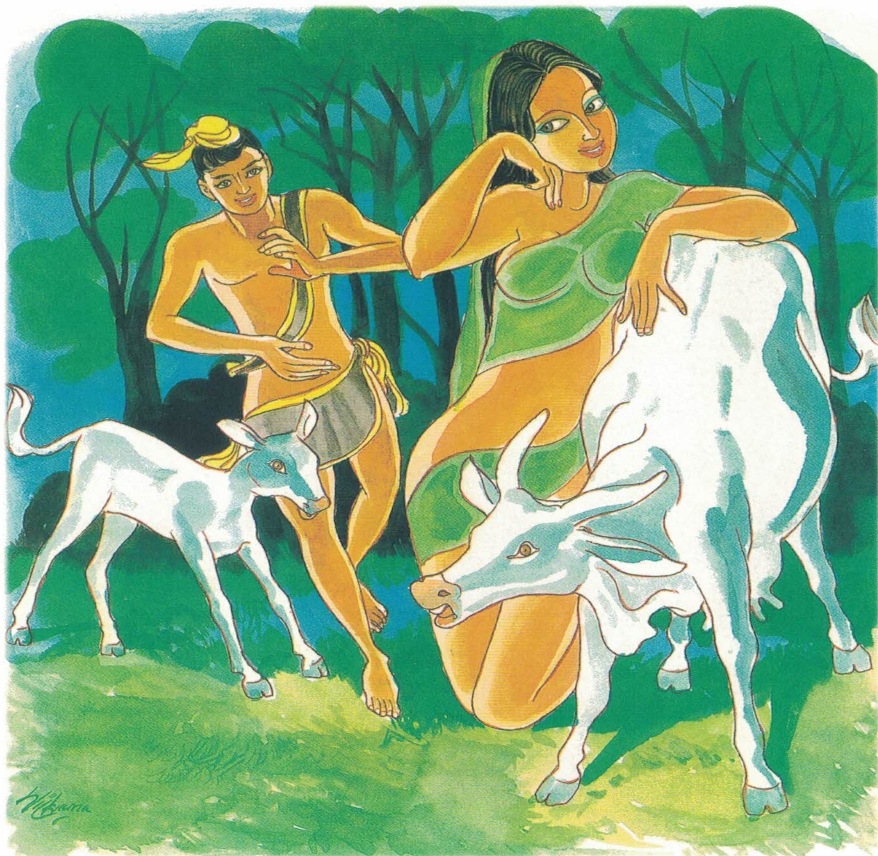
283. *Vanaṁ chindatha mā rukkhaṁ*
vanatō jāyati bhayaṁ
chetvā vanañca vanathaṁ ca
nibbanā hōtha bhikkhavō. (20:11)

Cut down the forest (of lust) but not a single tree.
From forest springs fear.
Cutting the forest and brushwood (of lust),
be passionless, O Bhikkhus.

(283) *ວະນັງ ສິນທະຖະ ມາ ຣຸກຂັງ ວະນະໂຕ ຊາຍະເຕ ພະຍັງ,*
ເສຕວາ ວະນັງ ວະນັຕຖັນຈະ ນິພພະນາ ໂຫຖະ ພິກຂະໂວ (20.11)

* ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງຖາງປ່າ (ກິເລສ) ແຕ່ຢ່າຕັດກົກໄມ້ ພັຍຍ່ອມເກີດແຕ່ປ່າ (ຄືກິເລສ) ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງຕັດປ່າໄມ້ໃຫຍ່ ແລະຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍ (ກິເລສໃຫຍ່ນ້ອຍ) ແລ້ວເປັນຜູ້ບໍ່ມີປ່າເທີ້ນ.

Abattez ce taillis, et non pas un arbre seul. Des taillis du plaisir jaillit le péril. Quand vous avez abattu ce fourré d'arbres et d'arbustes, alors O Bhikkhus, vous êtes au bout de vos peines.

As long as man's passion for woman remains uncut, the mind's held in bondage.

284. *Yāvaṁ hi vanathō na chijjati*
aṇumattō'pi narassa nārisu
paṭibaddhamanō'va tāva sō
vacchō khīrapakō'va mātari. (20:12)

For as long as the slightest brushwood (of passion)
of man towards women, is not cut down,
so long is his mind in bondage,
like the milk calf unto mother-cow.

(284) *ຍາວັນຫິ ວະນັຕໂຖ ນະ ສິຊຊະຕິ ອະນຸມັຕໂຕປິ ນະຣັສສະ ນາຣິສຸ*
ປະຕິພັທທະມະໂນວະ ຕາວະ ໂສ ວັຈໂສ ຂີຣະປະໂກວະ ມາຕະຣິ (20.12)

* ຕາບຜອງໃດທີ່ປ່າໄມ້ໃຫຍ່ນ້ອຍຂອງນໍຣະຊົນ ແມ່ນວ່າມີປະມານນ້ອຍ ຍັງບໍ່ຂາດ ໃນເຫລົ່ານາຣີທັງຫລາຍ ນໍຣະຊົນນັ້ນ ກໍເປັນດັ່ງລູກງົວທີ່ຍັງກິນນົມແມ່ ຍັງມີໃຈ ຜູກພັນໃນແມ່ຢູ່ ສັນນັ້ນ.

Tant qu'on n'a pas coupé la dernière racine du désir de l'homme pour la femme, on possède un esprit captif et aussi asservi qu'un veau tétant sa mère.

Cut off passions, like breaking a lily with one's hand. Pursue the path of peace to Nibbāna.

285. *Ucchinda sinēhamattanō*
kumudaṁ sāradikaṁ'va pāṇinā
santimaggamēva brūhaya
nibbāṇaṁ sugatēna dēsitaṁ. (20:13)

Cut off your craving as with the hand one plucks a lotus in autumn. Cultivate that very path of Peace, of Nibbana, preached by the Auspicious One.

(285) *ອຸຈສິນທະ ສິເນຫະມັຕຕະໂນ ກຸມຸທັງ ສາຣະທິກັງວະ ປານິນາ*
ສັນຕິມັຄຄະເມວະ ພຣູຫະຍະ ນິພພານັງ ສຸຄະເຕນະ ເທສິຕັງ (20.13)

* ທ່ານຈົ່ງຫລົກໃຍ (ສເນຫາ) ຂອງຕົນເສັຽ ຄືດັ່ງຄົນຫລົກສາຍບົວທີ່ເກີດໃນຣະດູສາຣະ ທະກາລ ຈົ່ງຈຳເຣີນທາງແຫ່ງຄວາມສງົບ ຄືພຣະນິພານນັ້ນແລ ທີ່ພຣະສຸຄົຕເຈົ້າທົງ ສຳແດງໄວ້ແລ້ວ.

Extermine l'amour de toi-même comme on fauche le lotus en automne. Fais ta dilection du sentier de la paix, du Nibbana indique par le Sugata.

The unwise plans for the future from season to season, oblivious to dangers which inhere.

286.	*Idha vassaṁ vasissāmi* *idha hēmantagimhisu* *iti bālō vicintēti* *antarāyaṁ na bujjhati.* (20:14)	Here will I live in the rains. Here in the autumn and summer: Thus the fool muses. He realises not the danger (of death).

(286)	*ອິທະ ວັສສັງ ວະສິສສາມິ* *ອິຕິ ພາໂລ ວິຈິນເຕຕິ*	*ອິທະ ເຫມັນຕະຄິມຫະສຸ* *ອັນຕະຣາຍັງ ນະ ພຸຊຊະຕິ(20.14)*

* ກູຈັກຢູ່ໃນບ່ອນນີ້ ຕລອດຣະດູຝົນ ໃນບ່ອນນີ້ໃນຣະດູຫນາວ ແລະຣະດູຮ້ອນ ຄົນພານ ພານມັກຄິດຜິດດັ່ງນີ້ ເລີຍບໍ່ຮູ້ຈັກອັນຕະຣາຍ.

"Je vivrai ici pendant la saison des pluies, là pendant la saison froide; ailleurs pendant la canicule " ainsi l'insensé fait en son coeur des projets sans s'assurer de ce qui peut les contrarier.

Man dotes on children and wealth. But death sweeps him like a flood a sleeping village.

287. *Taṁ puttapasusammattaṁ*
byāsattamanasaṁ naraṁ
suttaṁ gāmaṁ mahōghō'va
maccu ādāya gacchati. (20:15)

The doting man with mind set on children
and cattle Death seizes and carries away,
like a great flood swallows
the sleeping village.

(287) *ຕັງ ປຸຕຕະປະສຸສັມມັຕຕັງ ພຍາສັຕຕະມານະສັງ ນະຣັງ*
ສຸຕຕັງ ຄາມັງ ມະໂຫໂຄວະ ມັຈຈຸ ອາທາຍະ ຄັຈສະຕິ (20.15)

* ຄວາມຕາຍຍ່ອມພາເອົານໍຣະຊົນ ຜູ້ມົວເມົາຢູ່ນຳລູກ ແລະສັຕລ້ຽງ ມີຈິຕໃຈກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ນຳອາຣົມນ໌ຕ່າງໆນັ້ນໄປ ຄືດັ່ງ ນ້ຳຖ້ວມໃຫຍ່ພັດເອົາຊາວບ້ານທີ່ພວມນອນຫລັບໄປ ຫັ້ນແລ.

Et cet homme qui se réjouit dans l'abondance des enfants et des troupeaux dont l'esprit ne vit que pour l'acquisition et la possession; la mort le saisit et l'emporte comme un flot débordé englou-tit le village endormi.

When death comes, neither parents, nor children nor kinsmen can protect one.

288. *Na santi puttā tāṇāya*
na pitā na'pi bandhavā
antakēnā'dhipannassa
natthi ñātīsu tāṇatā. (20:16)

There are no sons for protection,
neither father, nor even kinsmen.
For him who is overcome by death
no protection is there by kinsmen.

(288) *ນະ ສັນຕິ ປຸຕຕາ ຕານາຍະ* *ນະປິຕາ ນະປິ ພັນທະວາ*
ອັນຕະເກນາທິປັນນັສສະ *ນັຕຖິ ຍາຕິສຸ ຕານະຕາ (20.16)*

* ເມື່ອບຸຄຄົລ ຖືກພະຍາມັຈຈຸຣາຊ ຄຸມຕົວແລ້ວ ພວກລູກກໍດີ ພໍ່ແມ່ກໍດີ ພີ່ງພັນກໍດີ ບໍ່ມີຢູ່ ເພື່ອຈະຕ້ານທານໄດ້ເລີຍ.

On trouve nul refuge auprès des enfants ni du père, ni de la famille. Quand tu es assailli par la mort, les tiens ne peuvent t'offrir aucun abri.

Knowing the truth of this, the virtuous and wise should soon clear the path to Nibbāna.

289.	*Ētamatthavasaṁ ñatvā* *paṇḍitō sīlasaṁvutō* *nibbānagamanaṁ maggaṁ* *khippamēva visōdhayē.* (20:17)	Understanding this fact let the wise man, restrained by morality, quickly clear the way that leads to Nibbana.

(289)	*ເອຕະມັຕຖະວະສັງ ຍັຕວາ* *ນິພພານະຄະມະນັງ ມັຄຄັງ*	*ປັນທິໂຕ ສີລະສັງວຸໂຕ* *ຂິປປະເມວະ ວິໂສທະເຍ (20.17)*

* ບັນດິຕ ຮູ້ອຳນາດແຫ່ງເຫຕນີ້ແລ້ວ ເພິງເປັນຜູ້ສັງຮວມໃນສີລ ຟ້າວຖາງທາງອັນເປັນ ທີ່ໄປສູ່ພຣະນິພພານ ໃຫ້ແປນສະອາດໄວໆເທີ້ນ.

Sachant parfaitement cela, le sage, l'homme su de lui ne temporise pas pour défrayer le sentier qui mène au Nibbana.

21. ປະກິນນະກະ ວັຄ

Viewing the possibility of greater happiness, the wise should give up the lesser ones.

290. *Mattā sukhapariccāgā*
passē cē vipulaṁ sukhaṁ
cajē mattāsukhaṁ dhīrō
sampassaṁ vipulaṁ sukhaṁ. (21:1)

If by renouncing some slight happiness,
one may behold a larger one,
let the wise man renounce the smaller
(happiness) considering the greater happiness.

(290) *ມັຕຕາ ສຸຂະປະຣິຈຈາຄາ*
ປັສເສ ເຈ ວິປຸລັງ ສຸຂັງ
ຈະເຊ ມັຕຕາສຸຂັງ ທີໂຣ
ສັມປັສສັງ ວິປຸລັງ ສຸຂັງ (21.1)

* ຖ້າຜູ້ມີປັນຍາ ມາເຫັນສຸຂອັນໄພບູນ ຍ້ອນສລະສຸຂພໍປະມານ ກໍຄວນສລະສຸຂພໍປະມານເສັຽ ຈະໄດ້ພົບສຸຂອັນໄພບູນ.

S'il suffit d'abandonner un moindre bonheur pour en apercevoir un plus grand, l'homme sage oubliera le premier pour considérer le second.

Who so causes pain to others and expects happiness, will not be freed from tangles of enmity.

291. *Paradukkhūpadānēna*
attanō sukham icchati
vērasaṁsaggasaṁsaṭṭhō
vērā sō na parimuccati. (21:2)

By inflicting pain on others, he who wishes his own happiness is not released from hatred, being himself entangled in the tangles of hatred.

(291) *ປະຣະທຸກຂູປະທາເນນະ* *ໂຍ ອັຕຕະໂນ ສຸຂະມິຈສະຕິ*
ເວຣະສັງສັຄຄະສັງສັຕໂຖ *ເວຣາ ໂສ ນະ ປະມຸຈຈະຕິ (21.2)*

* ບຸຄຄົລໃດ ປາຖນາຄວາມສຸຂເພື່ອຕົນ ໂດຍກາຣກໍ່ຄວາມທຸກຂ໌ ໃຫ້ເກີດແກ່ຜູ້ອື່ນ ບຸຄຄົລນັ້ນ ຈະກ່ຽວພັນຢູ່ກັບກາຣຈອງເວຣ ຈະພົ້ນຈາກເວຣໄປບໍ່ໄດ້.

Rechercher son propre bien-être au détriment d'autrui, c'est s'envelopper de haine, c'est demeurer esclave de la haine.

Defilements increase in them who do what is not to be done and neglect what should be done.

292. *Yaṁ hi kiccaṁ tadapaviddhaṁ*
akiccaṁ pana kayirati
unnaḷānaṁ pamattānaṁ
tēsa'm vaḍḍhanti āsavā. (21:3)

What should be done is left undone,
what should not be done is done;
the Defilements of those who are puffed up
and heedless increase.

(292) *ຍັງ ຫິ ກິຈຈັງ ຕະທະປະວິທທັງ ອະກິຈຈັງ ປະນະ ກະຍິຣະຕິ*
ອຸນນະລານັງ ປະມັຕຕານັງ ເຕສັງ ວັທຖັນຕິ ອາສະວາ(21.3)

* ອັນສິ່ງໃດທີ່ຄວນເຮັດ ສິ່ງນັ້ນອັນຊົນເຫລົ່າໃດປະຖິ້ມເສັຽແລ້ວ ແຕ່ເຮັດສິ່ງທີ່ບໍ່ຄວນເຮັດ ອາສະວະທັງຫລາຍ ຍ່ອມຈະເຣີນແກ່ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ຜູ້ມີມານະ (ຫລາຍ) ຄືດັ່ງໄມ້ອໍ້ທີ່ປົ່ງຂຶ້ນ ຜູ້ຜມາທແລ້ວ.

Négliger ce qu'on devait faire et faire ce qu'on devait négliger c'est livrer à l'accroissement du désir et de l'illusion.

Constantly contemplative on the body, mindful and alert, they wear off their defilements.

293. *Yēsaṅ ca susamāraddhā*
niccaṁ kāyagatā sati
akiccaṁ tē na sēvanti
kiccē sātaccakārinō
satānaṁ sampajānānaṁ
atthaṁ gacchanti āsavā. (21:4)

They who always earnestly practice meditation on the body, guarding the sense doors, follow not what should not be done and ever do what should be done. The Defilements of those mindful and reflective ones come to an end.

(293) *ເຍສັນຈະ ສຸສະມາຣັທທາ*
ອະກິຈຈັງ ເຕ ນະ ເສວັນຕິ
ສະຕານັງ ສັມປະຊານານັງ

ນິຈຈັງ ກາຍະຄະຕາ ສະຕິ
ກິຈເຈ ສາຕັຈຈະກາຣິໂນ
ອັຕຖັງ ຄັຈສັນຕິ ອາສະວາ (21.4)

* ສ່ວນສະຕິທີ່ໄປແລ້ວໃນກາຍ ອັນຊົນເຫລົ່າໃດ ຕັ້ງໃຈເຮັດແລ້ວສເນີມາ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ຜູ້ດຸຫມັ່ນໃນກິຈທີ່ຄວນເຮັດ ອາສະວະຂອງຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີສະຕິ (ຄວາມລະນຶກໄດ້) ມີສັມປະຊັນຍະ (ຄວາມຮູ້ເນື່ອຕົວທຸກເວລາ) ຍ່ອມເຖິງຄວາມສູນສັ້ຽໄປ.

Etre constamment en garde contre les surprises des sens, ne pas rechercher ce qui est mauvais, poursuivre avec persévérance le bien, c'est se montrer sage, réfléchi, c'est dire adieu au désir et à l'illusion.

All failings destroyed, vision put right, and senses truly controlled, he's the wholly perfect man.

294. *Mātaraṁ pitaraṁ hantvā*
rājāno dvē ca khattiyē
raṭṭhaṁ sānucaraṁ hantvā
anīghō yāti brāhmaṇō. (21:5)

Having slain mother (craving), father (conceit), two warrior kings (views of Eternalism and Nihilism), and having destroyed a country (sense-avenues) and (sense-objects) together with its revenue officer (attachment), ungriewing goes the Brahman (Arahant).

(294) *ມາຕະຣັງ ປິຕະຣັງ ຫັນຕວາ ຣາຊາໂນ ທຸເວ ຈະ ຂັຕຕິເຍ*
ຣັຕຖັງ ສານຸຈະຣັງ ຫັນຕວາ ອະນີໂຄ ຍາຕິ ພຣາຫມະໂນ (21.5)

* ບຸຄຄົລຂ້າຕັນຫາດັ່ງມາດາ ແລະອັສມິມານະດັ່ງບິດາ ຂ້າສັສສະຕະທິຖິ ແລະ ອຸຈເສທະທິຕຖິ ດັ່ງພຣະຣາຊາຜູ້ເປັນນັກຣົບສອງພຣະອົງ ຂ້າອາຍະຕະນະ ດັ່ງປະເທສພ້ອມທັງບັນທິຣາຄະ ດັ່ງນາຍພາສີໄດ້ແລ້ວ ເປັນພຣາມບໍ່ມີທຸກຂ໌ໄປ (ສູ່ພຣະນິພານ).

Ayant tué son père (l'orgueil), sa mère (la volupté), et deux rois (du faux savoir); ayant abandonné le royaume du plaisir et toute sa dépendance, le Bhramane va, le coeur léger.

Ridding mind-hindrances with scepticism as the fifth...he's the thoroughly perfect man.

295. *Mātaraṁ pitaraṁ hantvā*
rājānō dvē ca sotthiyē
veyyagghapañcamaṁ hantvā
anighō yāti brāhmaṇō. (21:6)

Having slain mother and father,
two Brahman kings, and destroying
the " perilous fifth" (Hindrances),
ungrieving goes the Brahman.

(295) *ມາຕະຣັງ ປິຕະຣັງ ຫັນຕວາ*
ວວຍຍັຄຄະປັນຈະມັງ ຫັນຕວາ

ຣາຊາໂນ ທຸເວ ຈະ ໂສຕຕິເຍ
ອະນີໂຄ ຍາຕິ ພຣາຫມະໂນ (21.6)

* ບຸຄຄົລຂ້າຕັນຫາເປັນດັ່ງມາດາ ແລະອັສມິມານະເປັນດັ່ງບິດາ ແລະຂ້າສັສສະຕະທິຕາຖິ ແລະອຸຈເສທະທິຕາຖິ ເປັນດັ່ງພຣະຣາຊາທັງສອງພຣະອົງ ແລະ ຂ້ານິວໍຣະນະທັມ ມີວິຈິກິຈສາ ເປັນທີ່ຫ້າ ອັນເປັນດັ່ງທາງແຫ່ງເສືອໂຄ່ງໄດ້ແລ້ວ ຈະເປັນພຣາມຜູ້ບໍ່ມີທຸກຂ໌ໄປ (ສູ່ພຣະນິພານ).

Ayant tué son père, sa mère, et deux prêtres; ayant abandonné les cinq véhicules de l'existence (corps, sensation, perception, volition, conscience), le Brahmane va, le coeur léger.

22. ປົຣະຍະ ວັຄ

Mindful of the Buddha, day and night, his disciples rise with a full awakening.

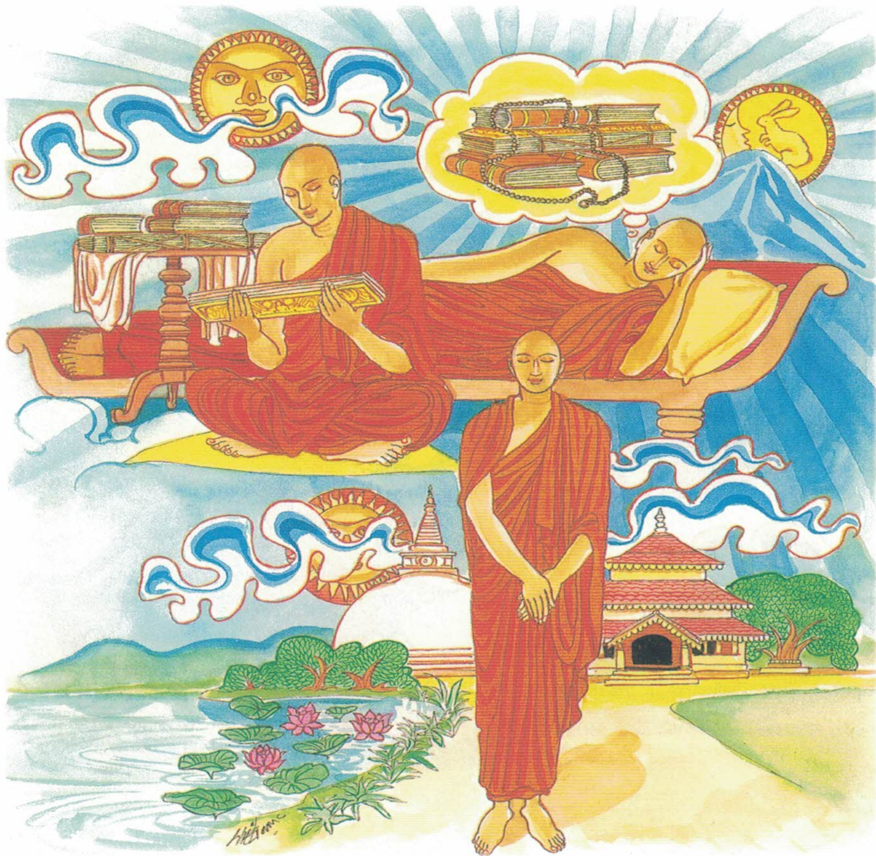
296. *Suppabuddhaṁ pabujjhanti*
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
niccaṁ Buddhagatā sati. (21:7)

Well awake the disciples of Gotama ever arise;
They who by day and by night
constantly concentrate
on the " Buddha-meditation".

(296) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ*
ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ
ນິຈຈັງ ພຸທທະຄະຕາ ສະຕິ (21.7)

* ຊົນເຫລົ່າໃດມີສະຕິ (ລະນຶກ) ເຖິງພຣະພຸທເຈົ້າເປັນນິຈ ທັງກາງວັນ ແລະກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄດົມເຈົ້າ ຮູ້ເນື່ອດີຢູ່ແລ້ວ ໃນກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés, sont les disciples de Gotama. Jour et nuit leur esprit rempli du Bouddha (du Dhamma, du Sangha et de la nature transitoire de toute forme).

Mindful of the Dhamma, day and night, his disciples rise with a full awakening.

297. *Suppabuddhaṁ pabujjhanti*
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
niccam Dhammagatā sati. (21:8)

Well awake the disciples of Gotama ever arise:
They who by day and by night
always concentrate
on the "Dhamma-meditation".

(297) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ*
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ

ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ
ນິຈຈັງ ທັມມະຄະຕາ ສະຕິ (21.8)

* ຊົນເຫລົ່າໃດມີສະຕິ (ລະນຶກ) ເຖິງພຣະທັມມະເຈົ້າເປັນນິຈທັງກາງເວັນ ແລະ ກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄດົມເຈົ້າ ຮູ້ເນື່ອດີແລ້ວໃນກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés, sont les disciples de Gotama.
Leur mental nuit et jour reste attaché à la Doctrine

Mindful of the Sangha, day and night, his disciples rise with a full awakening.

298. *Suppabuddhaṁ pabujjhanti*
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
niccaṁ Saṅghagatā sati. (21:9)

Well awake the disciples of Gotama ever arise;
They who by day and by night
always concentrate
on the "Sangha-meditation".

(298) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ* *ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ*
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ *ນິຈຈັງ ສັງຄະຄະຕາ ສະຕິ (21.9)*

* ຊົນເຫລົ່າໃດມີສະຕິ (ລະນຶກ) ເຖິງພຣະສັງຄະເຈົ້າເປັນນິຈ ທັງກາງເວັນ ແລະ ກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄດົມເຈົ້າ ຮູ້ເມື່ອດີແລ້ວໃນ ກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés sont les disciples de Gotama.
Leur mental nuit et jour reste attaché au Sangha.

Mindful of the body, day and night, his disciples rise with a full awakening.

299. *Suppabuddhaṁ pabujjhanti*
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
niccaṁ kāyagatā sati. (21:10)

Well awake the disciples of Gotama ever arise;
They who by day and by night
always concentrate on
the "body-meditation".

(299) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ*
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ

ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ
ນິຈຈັງ ກາຍະຄະຕາ ສະຕິ (21.10)

* ຊົນເຫລົ່າໃດມີສະຕິ (ລະນຶກ) ໄປໃນກາຍເປັນນິຈ ທັງກາງວັນ ແລະ ກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ ຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄດົມເຈົ້າ ຮູ້ເມື່ອດີແລ້ວ ໃນກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés sont les disciples de Gotama. Nuit et jour ils se souviennent de la nature éphémère des formes.

Delighting in harmlessness, day and night, his disciples rise with a full awakening.

300. ***Suppabuddhaṁ pabujjhanti***
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
ahimsāya ratō manō. (21:11)

Well awake the disciples of Gotama ever arise;
they whose minds
by day and by night
delight in harmlessness.

(300) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ* *ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ*
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ *ອະຫິງສາຍະ ຣະໂຕ ມະໂນ (21.11)*

* ຊົນເຫລົ່າໃດ ມີໃຈຍິນດີແລ້ວໃນຄວາມບໍ່ບຽດບຽນ ທັງກາງເວັນ ແລະກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄຕະມະເຈົ້າ ຮູ້ເມື່ອດີແລ້ວໃນກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés, sont les disciples de Gotama. Leur mental nuit et jour se délecte dans la compassion.

With a mind delighting in self-culture, day and night, his disciples rise with a full awakening.

301. *Suppabuddhaṁ pabujjhanti*
sadā Gōtamasāvakā
yēsaṁ divā ca rattō ca
bhāvanāya ratō manō. (21:12)

Well awake the disciples of Gotama ever arise;
they , whose minds
by day and by night
delight in meditation.

(301) *ສຸປປະພຸທທັງ ປະພຸຊຊັນຕິ* *ສະທາ ໂຄຕະມະສາວະກາ*
ເຍສັງ ທິວາ ຈະ ຣັຕໂຕ ຈະ *ພາວະນາຍະ ຣະໂຕ ມະໂນ (21.12)*

* ຊົນເຫລົ່າໃດ ມີໃຈຍິນດີແລ້ວ ໃນພາວະນາ (ສະມາທິ) ທັງກາງເວັນ ແລະ ກາງຄືນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຊື່ວ່າ ເປັນສາວົກຂອງພຣະໂຄຕະມະເຈົ້າ ຮູ້ເມື່ອດີແລ້ວໃນກາລະທຸກເມື່ອ.

Alertes, bien éveillés sont les disciples de Gotama.Leur mental nuit et jour se délecte dans la méditation.

To renounce and delight therein are difficult. Home is painful too. Let not pain hunt you.

302. *Duppabbajjaṁ durabhiramaṁ*
durāvāsā gharā dukhā
dukkhō'samānasaṁvāsō
dukkhānupatitaddhagū
tasmā na c'addhagū siyā
na ca dukkhānupatitō siyā. (21:13)

Difficult is renunciation; difficult is to delight therein.
Difficult and painful is household life.
Painful is association with unequals.
Pain befalls a wanderer in Samsara.
Therefore, do not be a wanderer;
do not be a persuer of pain.

(302) *ທຸປັປພັຊຊັງ ທຸຣະພິຣະມັງ* *ທຸຣາວາສາ ຄະຣາ ທຸກຂາ*
ທຸກໂຂ ສະມານະສັງວາໂສ *ທຸກຂານຸປະຕິຕັທທະຄູ*
ຕັສມາ ນະ ຈັທທະຄູ ສິຍາ *ນະ ຈະ ທຸກຂານຸປະຕິໂຕ ສິຍາ (21.13)*

* ການບວຊເປັນຂອງຍາກ ຄວາມຍິນດີ (ໃນການປະຕິບັຕທັມ) ເປັນຂອງຍາກ ເຮືອນທີ່ປົກຄອງບໍ່ດີກໍເປັນທຸກຂ໌ ຄົນຜູ້ເດີນທາງໄກ (ຄືວັຕຕະສົງສາຣ) ຖືກທຸກຂ໌ຕາມຕິດແລ້ວ ເຫຕນັ້ນ ບຸຄຄົລບໍ່ຄວນເປັນຜູ້ເດີນທາງໄກ ແລະບໍ່ເພິງເປັນຜູ້ຖືກທຸກຂ໌ຕາມຕິດ.

Il est dur d'abandonner le monde. Il est pénible de vivre dans le monde. Après est la vie monastique, et la vie de famille est difficile à supporter. Il est pénible de tout mettre en commun, mais le vagabond est accablé de misère.

The confident and virtuous, with wealth and fame, they are praised wherever they go.

303. *Saddhō sīlēna sampanno*
yasōbhōgasamappitō
yaṁ yaṁ padēsaṁ bhajati
tattha tatth'ēva pūjitō. (21:14)

Who is full of faith and virtue,
possessed of repute and wealth,
in whatever land he travels,
is everywhere respected.

(303) *ສັທໂທ ສີເລນະ ສັມປັນໂນ* *ຍະໂສ ໂພຄະສະມັປປິໂຕ*
ຍັງ ຍັງ ປະເທສັງ ພະຊະຕິ *ຕັຕຖະ ຕັຕເຖວະ ປູຊິໂຕ* (21.14)

* ຜູ້ມີສັທທາ (ຄວາມເຊື່ອໃນເຫດຜົລ) ສົມບູນດ້ວຍສີລ ເອີ້ອມອີ່ມດ້ວຍຍົສ ແລະ
ໂພຄະຊັພ ຈະໄປຍັງປະເທສ (ບ່ອນ) ໃດໆ ກໍມີຄົນບູຊາໃນປະເທສນັ້ນໆ ແທ້ແລ.

Le mendiant qui erre sans but ne connaît que souffrance. L'homme plein de foi et de courage gagne la gloire et des trésors. Il est révéré partout où il tourne ses pas.

The virtuous are visible from afar. The unworthy, like arrows at night, aren't seen tho' near.

304. *Dūrē santō pakāsenti*
Himavantō'va pabbatō
asant'ettha na dissanti
rattikhittā yathā sarā. (21:15)

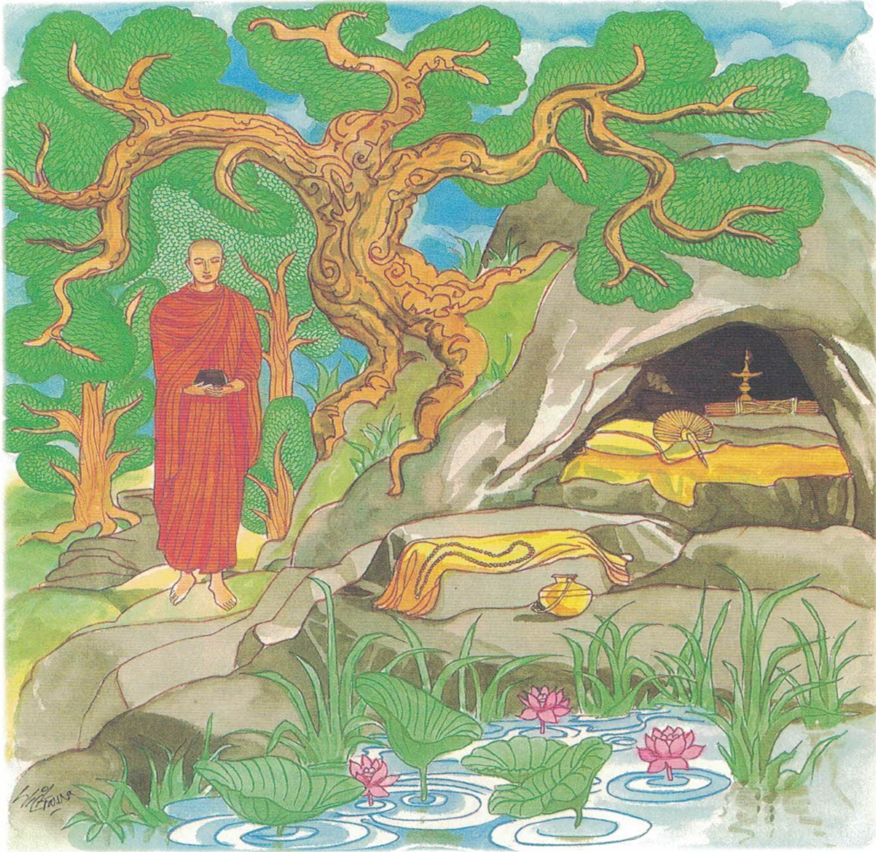
Even from afar the good are manifest
like the Himalaya Mountains.
Though near, the vicious are invisible
like arrows shot by night.

(304) ທູເຣ ສັນໂຕ ປະກາເສນຕິ
ອະສັນເຕຕຖະ ນະ ທິສສັນຕິ

ຫິມະວັນໂຕ ວະ ປັພພະໂຕ
รັຕຕິງ ຂິຕຕາ ຍະຖາ ສະຣາ (21.15)

* ສັບປຸຣຸສທັງຫລາຍ ຍ່ອມຜາກົຕໄປໄດ້ໃນໄກໆ ຄືດັ່ງດອຍເຂົາຫິມະພານ ອະສັບປຸຣຸສ
ທັງຫລາຍ (ເຖິງຢູ່ໃກ້ໆ) ໃນທີ່ນີ້ກໍບໍ່ຜາກົຕ ຄືດັ່ງລູກສອນທີ່ເຂົາຍິງໄປໃນກາງຄືນ.

Les hommes loyaux sont visibles de loin, comme la chaîne neigeuse de l'Himalaya. Les hommes fourbes ne sont pas plus visibles que des flèches tirées dans la nuit. L'homme capable de manger seul, de dormir seul et de marcher seul, grâce à la maîtrise de soi-même, qu'il se réjouisse dans sa vie solitaire de la forêt.

Taming oneself, alone everywhere, one should ever delight in the woods.

305. *Ēkāsanaṁ ēkaseyyaṁ*
ēkō caraṁ atanditō
ēkō damayaṁ attānaṁ
vanantē ramitō siyā. (21:16)

He who sits alone, he who rests alone,
he who walks alone, he who is strenuous,
he who subdues self alone,
will seek delight in the forest depths.

(305) *ເອກາສະນັງ ເອກະເສຍຍັງ*
ເອໂກ ທະມາຍະມັຕຕານັງ

ເອໂກ ຈະຣະມະຕັນທິໂຕ
ວະນັນເຕ ຣະມິໂຕ ສິຍາ(21.16)

* ພິກຂຸ ຜູ້ຍິນດີ ການນັ່ງຄົນດຽວ ການນອນຄົນດຽວ ຜູ້ດຽວທ່ຽວໄປ ບໍ່ຂີ້ຄ້ານ ຜູ້ດຽວເຝິກຝົນຕົນຢູ່ ຈຶ່ງຍິນດີແລ້ວ ໃນທີ່ອັນເປັນປ່າ.

L'homme qui mange seul, qui dort seul, qui chemine seul, inlassable dans la maîtrise de soi-même, qu'il se réjouisse dans la vie solitaire des forêts.

He who asserts what's not true and he who denies what's true, both suffer equally in hell.

306. *Abhūtavādī nirayaṁ upēti*
yō vāpi katvā na karōm iti cā'ha
ubhō'pi tē pecca samā bhavanti
nihīnakammā manujā parattha. (22:1)

The liar goes to hell; also he who,
having done, says: ' I did not '
Both departing become equal men
of base actions in the other world.

(306) *ອະພູຕະວາທີ ນິຣະຍັງ ອຸເປຕິ* *ໂຍ ວາປິ ກັຕວາ ນະ ກະໂຣມິຈຈາຫະ*
ອຸໂພປິ ເຕ ເປຈຈະ ສະມາ ພະວັນຕິ *ນິຫີນະກັມມາ ມະນຸຊາ ປະຣັຕຖະ*(22.1)

* ຜູ້ມີປົກຕິກ່າວຄຳບໍ່ຈິງ ຍ່ອມເຂົ້າເຖິງນະຣົກ ຫລື ແມ່ນຜູ້ໃດເຮັດ (ກັມຊົ່ວ) ແລ້ວ ຍັງກ່າວວ່າ ກູບໍ່ໄດ້ເຮັດດັ່ງນີ້ (ຜູ້ນັ້ນຍ່ອມເຂົ້າເຖິງນະຣົກຄືກັນ) ຄົນທັງສອງ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີກັມຊົ່ວເຫລົ່ານັ້ນ ລ່ວງລັບໄປແລ້ວ ເປັນຜູ້ສເມີກັນ (ຄືເຂົ້າເຖິງນະຣົກຄືກັນ) ໃນໂລກຫນ້າ.

Celui qui ment va dans un Niraya et aussi celui qui, ayant agi, nie son acte, dans l'avenir, tous deux partageront le même sort. Les actions des hommes les accueillent dans l'au -delà.

Many who don the dyed robe, undisciplined and of sinful ways, thereby get reborn in hell.

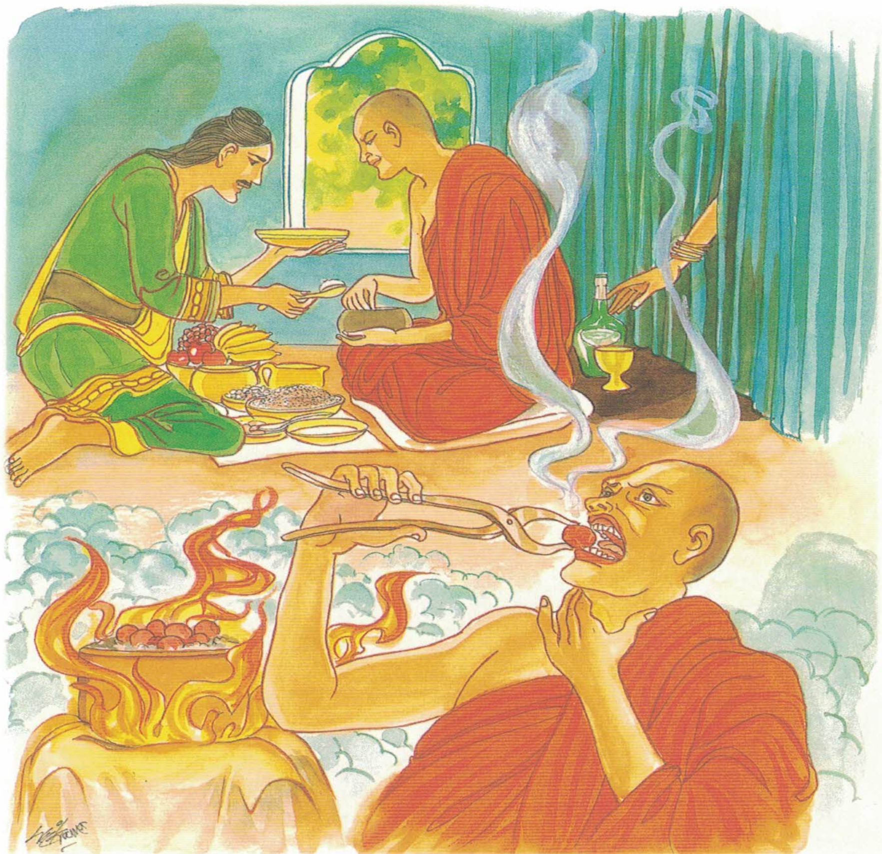
307. *Kāsāvakaṇṭhā bahavō*
pāpadhammā asaññatā
pāpā pāpēhi kammēhi
nirayaṁ tē upapajjarē. (22:2)

Many, who wear the yellow robe,
are ill-natured, and uncontrolled,
they on account of their evil deeds
are reborn in a woeful state.

(307) *ກາສາວະກັນຖາ ພະຫະໂວ* *ປາປະກັມມາ ອະສັນຍະຕາ*
ປາປາ ປາເປຫິ ກັມເມຫິ *ນິຣະຍັງ ເຕ ອຸປະປັຊຊະເຣ (22.2)*

* ຄົນທັງຫລາຍມີຜ້າກາສາວະທີ່ຄໍ (ນຸ່ງຫົ່ມຜ້າເຫລືອງ) ມີທັມອັນຊົ່ວຊ້າ ບໍ່ສັງຣວມ ແລ້ວ ຄົນຊົ່ວເຫລົ່ານັ້ນ ຍ່ອມເຂົ້າເຖິງນະຣົກ ຍ້ອນກັມທັງຫລາຍທີ່ຊົ່ວຊ້າ.

Quoique porteur de la robe jaune, si tu es dissolu et instigateur du mal, tes mauvaises actions te conduisent au Niraya.

Better for an undisciplined sinful monk to swallow hot iron balls than thrive on public alms.

308. *Seyyō ayōguḷō bhuttō*
tatthō aggisikhū'pamō
yañcē bhuñjeyya dussīlō
raṭṭhapiṇḍaṁ asaññatō. (22:3)

Better to eat a red-hot iron ball,
like unto a flame of fire,
than to eat the alms of people as an immoral,
uncontrolled man.

(308) *ເສຍໂຍ ອະໂຍຄຸໂລ ພຸຕໂຕ*
ຍັນເຈ ພຸນເຊຍຍະ ທຸສສີໂລ

ຕັຕໂຕ ອັຄຄິສິຂູປະໂມ
ຣັຕຖະປິນທັງ ອະສັນຍະໂຕ (22.3)

* ກ້ອນເຫລັກແດງທີ່ຮ້ອນ ປຽບດັ່ງແປວແສງໄຟ ອັນບັພຊິຕຜູ້ທຸສິລກືນກິນ ຍັງດີກວ່າ ບັພຊິຕຜູ້ທຸສິລ ບໍ່ສັງຣວມແລ້ວ ກືນກິນຄຳເຂົ້າຂອງຊາວເມືອງ ຈະດີຢ່າງໃດ.

Mieux vaudrait avaler une bille de fer rouge plutôt que de vivre d'aumones quand on mène une vie dissolue.

Adulterer gathers demerit and lies uneasy. Suffering censure here he faces pain in hell.

309. *Cattāri ṭhānāni narō pamattō*
āpajjati paradārūpasēvī
apuññalābhaṁ na nikāmaseyyaṁ
nindaṁ tatīyaṁ nirayaṁ catutthaṁ. (22:4)

Four misfortunes befall a heedless man
who commits adultery:
acquisition of demerit,
disturbed sleep, blame, and hell.

(309) *ຈັຕຕາຣິ ຖານານິ ນະໂຣ ປະມັຕໂຕ* *ອາປັຊຊະຕິ ປະຣະທາຣູປະເສວີ*
ອະປຸນຍະລາພັງ ນະ ນິກາມະເສຍ ຍັງ *ນິນທັງ ຕະຕິຍັງ ນິຣະຍັງ ຈະຕຸຕຖັງ (22.4)*

* ຊາຍຜູ້ຜມາທແລ້ວ ຄົບຊູ້ສູ່ຫາກັບເມັຽຜູ້ອື່ນ ຍ່ອມເຖິງຖານະ 4 ປະການ ຄື ທີ 1 ໄດ້
ຮັບແຕ່ສິ່ງບໍ່ແມ່ນບຸນ ທີ 2 ນອນບໍ່ໄດ້ຕາມໃຈມັກ ທີ 3 ຖືກຕິຕຽນ ທີ 4 ຕົກນະຣົກ.

Quatre châtiments attendent l'homme sans scrupules qui convoite la femme d'autrui: le démérite, un sommeil troublé, une facheuse réputation et le Niraya.

To the adulterer, 'tis limited pleasure and punishment's dread. A sin he should totally shun.

310. *Apuññalābhō ca gatī ca pāpikā*
bhītassa bhītāya ratī ca thōkikā
rājā ca daṇḍaṁ garukaṁ paṇēti
tasmā narō paradāraṁ na sēvē. (22:5)

Acquisition of demerit (is) future unhappy birth;
brief is the joy of the frightened man and the woman;
the king imposes heavy punishment.
Hence no man should frequent another's wife.

(310) *ອະປຸນຍະລາໂພ ຈະ ຄະຕິ ຈະ ປາປິກາ ພີຕັສສະພີຕາຍະ ຣະຕີ ຈະ ໂຖກິກາ*
ຣາຊາ ຈະ ທັນທັງ ຄະຣຸກັງ ປະເນຕິ ຕັສມາ ນະໂຣ ປະຣະທາຣັງ ນະ ເສເວ (22.5)

* ຖານະ 4 ອີກຢ່າງນຶ່ງ ຄື ໄດ້ແຕ່ສິ່ງບໍ່ແມ່ນບຸນ 1 ຄະຕິຊົ່ວຊ້າ 1 ຄວາມຍິນດີຂອງ
ຊາຍ (ຊູ້) ຜູ້ຢ້ານແລ້ວກັບຍິງ (ຊູ້) ຜູ້ຢ້ານແລ້ວມີແຕ່ຫນ້ອຍດຽວ 1 ພຣະຣາຊາຍ່ອມ
ລົງພຣະຣາຊອາຊຍາອັນຫນັກ 1 ເຫດນັ້ນ ຜູ້ຊາຍບໍ່ຄວນຄົບຊູ້ສູ່ຫາເມັຽຂອງຊາຍອື່ນ.

Il y a donc la mauvaise réputation, le plaisir bref et inquiet des deux complices, et la punition sévère du législateur. Ainsi qu'aucun homme ne recherche la femme d'autrui.

Ill-lived recluseship to hell-fire leads like kusa grass that cuts when wrongly grasped.

311. *Kusō yathā duggahitō*
hattham ēvānukantati
sāmaññaṁ dupparāmaṭṭhaṁ
nirayāyū'pakaḍḍhati. (22:6)

Just as Kosa grass, wrongly grasped,
cuts the very hand;
even so the ascetic life,
wrongly handled, drags one to hell.

(311) *ກຸໂສ ຍະຖາ ທຸຄຄະຫີໂຕ*
ສາມັນຍັງ ທຸປປະຣາມັຕຖັງ

ຫັຕຖະເມວານຸກັນຕະຕິ
ນິຣະຍາຍູປະກັທຖະຕິ (22.6)

* ຫຍ້າຄາທີ່ຄົນຈັບບໍ່ດີ ຍ່ອມບາດເອົາມືນັ້ນເອງ ສັນໃດ ຄວາມເປັນສະມະນະ
ອັນບັພຊິຕ ບົວຣະບັຕບໍ່ດີ ກໍຍ່ອມດຶງຈ່ອງລົງໝົ້ນະຣົກ ສັນນັ້ນ.

L'herbe de Kusa coupe la main qui la saisit maladroitement.
De même l'ascétisme mal compris mène au Niraya.

Slack in deeds, foul in ways and unreliable in the holy-life. These never lead to great results.

312. *Yaṁ kiñci sithilaṁ kammaṁ*
saṇkiliṭṭhañca yaṁ vataṁ
saṇkassaraṁ brahmacarıyaṁ
na taṁ hōti mahapphalaṁ. (22:7)

Any loose act,
corrupt observance,
or dubious Holy life;
none of these is of much fruit.

(312) *ຍັງກິນຈິ ສິຖິລັງ ກັມມັງ*
ສັງກັສສະຣັງ ພຣັຫມະຈະຣິຍັງ

ສັງກິລິຕຖັນຈະ ຍັງ ວະຕັງ
ນະ ຕັງ ໂຫຕິ ມະຫັປຜະລັງ (22.7)

* ວຽກການອັນນຶ່ງອັນໃດ ທີ່ເຮັດພໍໂຍະໆຍານໆ 1 ຂໍ້-ວັຕ ແລະກິຈກັມອື່ນໆຂອງ ບັພຊິຕອັນໃດທີ່ຫມົ່ນຫມອງ 1 ພຣົມມະຈັນອັນໃດທີ່ຕົນສົງສັຍບໍ່ຄັກໃຈ 1 ກິຈ ທັງ 3 ຢ່າງນັ້ນ ຍ່ອມບໍ່ມີຜົລຫລາຍ.

Un devoir accompli avec indifférence, une règle suivie à contre-coeur, tout cela n'apportera qu'une maigre récompense.

In what's to be done, resolute ye be. Slackness truly degrades.

313. *Kayirā cē kayirāth'ētaṁ* *daḷham ētaṁ parakkamē* *sithilō hi paribbājō* *bhiyyō ākiratē rajaṁ.* (22:8)	If aught should be done, do it. Promote it with all your might, or slack asceticism scatters dust all the more.

(313) *ກະຍິຣາ ເຈ ກະຍິຣາເຖມັງ* *ສິຖິໂລ ຫິ ປະຣິພພາໂຊ*	*ທັລຫະເມມັງ ປະຣັກກະເມ* *ພິຍໂຍ ອາກິຣະເຕ ຣະຊັງ* (22.8)

* ຖ້າບຸຄຄົລເຮັດ ກໍຄວນເຮັດກິຈນັ້ນແທ້ໆ ເພິງພາກພຽນເຮັດກິຈນັ້ນໃຫ້ຫມັ້ນແກ່ນ ເພາະວ່າ ສະມະນະທັມເຄື່ອງລະເວັ້ນຈາກບາບທີ່ຍ່ອນຍານ ຍ່ອມເຂັ່ຽໂທສຄືດັ່ງ ຂີ້ຝຸ່ນ (ໃສ່ ໂຕເອງ) ຫລາຍຂຶ້ນ.

Ce que tu devrais accomplir, fais-le avec toute ta vigueur. Un pèlerin sans ardeur sur le sentier ne fait qu'augmenter le mal.

Evil is better undone. It does torment the doer. Good deeds done never to torments lead.

314. *Akataṁ dukkataṁ seyyō*
pacchā tappati dukkaṭaṁ
kataṅ ca sukataṁ seyyō
yaṁ katvā nānutappati. (22:9)

An evil deed is better left undone,
for a misdeed hereafter torments one.
A good deed is best done, which, having done,
one does not later repent.

(314) *ອະກະຕັງ ທຸກກະຕັງ ເສຍໂຍ*
ປັຈສາ ຕັປປະຕິ ທຸກກະຕັງ
ກະຕັນຈະ ສຸກະຕັງ ເສຍໂຍ
ຍັງ ກັຕວາ ນານຸຕັປປະຕິ (22.9)

* ກັມຊົ່ວບໍ່ເຮັດດີກວ່າ (ເພາະ) ກັມຊົ່ວຍ່ອມພາໃຫ້ຮ້ອນໄໝ້ພາຍລຸນ ສ່ວນກັມດີເຮັດໂລດແລດີ ເພາະບໍ່ພາໃຫ້ຮ້ອນໄໝ້ພາຍລຸນ.

Mieux vaut se garder de la mauvaise action; celui qui la commet en sera tourmenté. Mieux vaut la bonne action; accomplie, elle ne causera nul tourment.

Guard oneself like a border town, against evils' onslaught. Neglect here leads one to ruin.

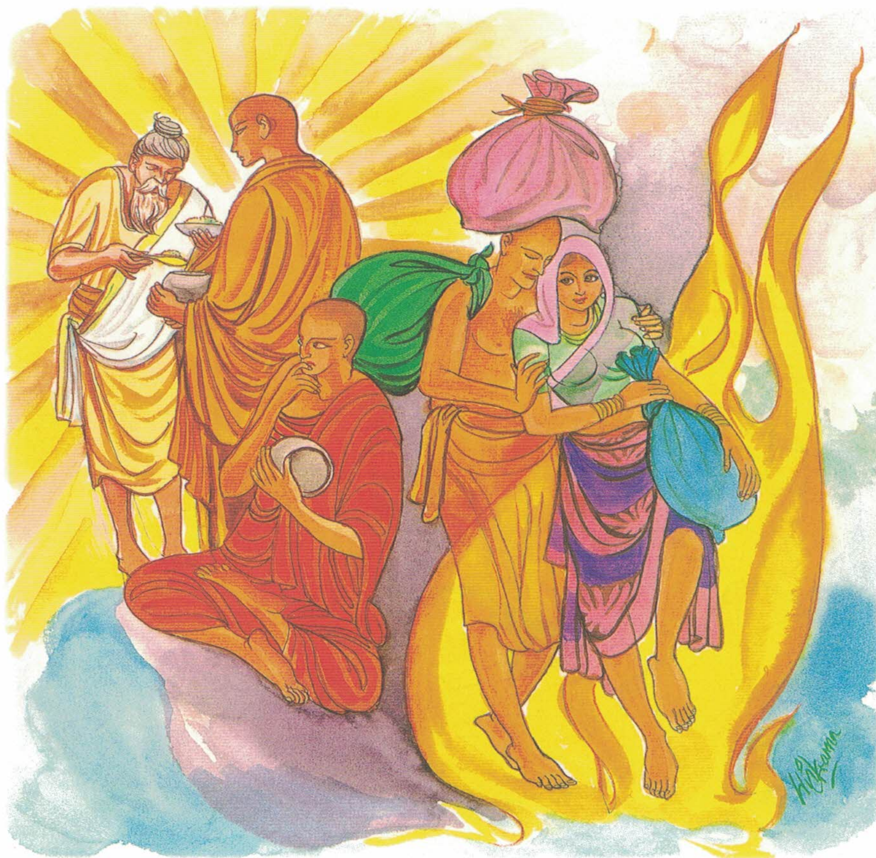
315. *Nagaraṁ yathā paccantaṁ*
guttaṁ santarabāhiraṁ
ēvaṁ gōpētha attānam
khaṇo vē mā upaccagā
khaṇātitā hi sōcanti
nirayaṁhi samappitā. (22:10)

Like a border city,
guarded within and without,
so guard yourself.
Do not let slip this opportunity: for they,
who let slip the opportunity,
grieve when consigned to hell.

(315) *ນະຄະຣັງ ຍະຖາ ປັຈຈັນຕັງ*
ຄຸຕຕັງ ສັນຕະຣະພາຫິຣັງ
ເອວັງ ໂຄເປຖະ ອັຕຕານັງ
ຂະໂນ ມາໂວ ອຸປັຈຈະຄາ
ຂະນາຕີຕາ ຫິ ໂສຈັນຕິ
ນິຣະຍັມຫິ ສະມັປປິຕາ (22.10)

* ເມືອງທີ່ຕັ້ງຢູ່ປາຍແດນ ເຂົາຮັກສາທັງພາຍໃນ ແລະພາຍນອກ ທ່ານທັງຫລາຍ ຈົ່ງຮັກສາຕົນຄືກັນນັ້ນແລ ເວລາຢ່າໄດ້ລ່ວງເລີຍໜີພວກທ່ານໄປເສັຽລ້າ ເພາະວ່າ ຄົນທັງຫລາຍທີ່ຈົງຫວະລ່ວງເລີຍໜີ ຍ່ອມເສົ້າໂສກແຫຍັກັນຢູ່ໃນໜົ້ນະຣົກ.

Sache te garder toi-même, ainsi que cette forteresse qui est pleine de vigilance au dedans comme au dehors.N'abandonne pas un seul instant la défensive.Ceux qui s'oublient, fût-ce une minute, souffriront les peines du Niraya.

Those ashamed of what is not shameful, and unashamed of the shameful are all hell-bound.

316. *Alajjitāyē lajjanti*
lajjitāyē na lajjarē
micchādiṭṭhisamādānā
sattā gacchanti duggatiṁ. (22:11)

Beings who are ashamed at what is non-shameful,
Who are unashamed at the shameful,
Embrace false views
and go to a woeful state.

(316) *ອະລັຊຊິຕາເຍ ລັຊຊັນຕິ* *ລັຊຊິຕາເຍ ນະ ລັຊຊະເຣ*
ມິຈສາ ທິຕຖິສະມາທານາ *ສັຕຕາ ຄັຈສັນຕິ ທຸຄຄະຕິງ (22.11)*

* ສັຕທັງຫລາຍ ຍ່ອມລະອາຍໃນສິ່ງທີ່ບໍ່ຄວນລະອາຍ ບໍ່ລະອາຍໃນສິ່ງຄວນລະອາຍ
ເປັນຜູ້ຖືໝັ້ນໃນຄວາມເຫັນຜິດ ຍ່ອມໄປສູ່ທຸຄຕິ (ໄປເກີດໃນບ່ອນຕ່ຳໆ)

Certains n'ont point honte du scandale, et se scandalisent quand il n'y a rien de honteux. Former de faux jugements, c'est prendre la mauvaise route.

Those fearing what they should not, fearing not what they should are destined for birth in hell.

317. *Abhayē bhayadassinō*
bhayē cā'bhayadassinō
micchādiṭṭhisamādānā
sattā gacchanti duggatiṁ. (22:12)

Beings who see fear in the non-fearsome,
and no fear in the fearsome,
embrace false views
and go to a woeful state.

(317) ອະພະເຍ ພະຍະທັສສີໂນ
ພະເຍ ຈະ ອະພະຍະທັສສີໂນ
ມິຈສາທິຕຖິສະມາທານາ
ສັຕຕາ ຄັຈສັນຕິ ທຸຄຄະຕິງ (22.12)

* ສັຕທັງຫລາຍ ຜູ້ມີປົກຕິເຫັນໃນສິ່ງບໍ່ໜ້າຢ້ານ ວ່າເປັນສິ່ງໜ້າຢ້ານ ແລະມີປົກຕິເຫັນໃນສິ່ງໜ້າຢ້ານ ວ່າເປັນສິ່ງບໍ່ໜ້າຢ້ານ ເປັນຜູ້ຖືໝັ້ນໃນຄວາມຜິດ (ຢ່າງນີ້) ຍ່ອມໄປສູ່ທຸຄຕິ (ບ່ອນບໍ່ດີ).

Avoir peur de ce qui n'est pas à craindre, et ne pas redouter ce qui est redoutable; former de tels jugements, c'est prendre la mauvaise route.

Seeing faults in the faultless and none in the faults, those misled are to pain destined.

318. *Avajjē vajjadassinō*
vajjē cā'vajjadassinō
micchādiṭṭhisamādānā
sattā gacchanti duggatiṁ. (22:13)

Beings imagining wrong in what is not wrong,
and viewing as not wrong what is wrong,
embrace false views
and go to a woeful state.

(318) *ອະວັຊເຊ ວັຊຊະທັສສິໂນ*
ມິຈສາທິຕຖິສະມາທານາ

ວັຊເຊ ຈາວັຊຊະທັສສິໂນ
ສັຕຕາ ຄັຈສັນຕິ ທຸຄຄະຕິງ (22.13)

* ສັຕທັງຫລາຍຜູ້ເຫັນສິ່ງທີ່ບໍ່ມີໂທສ ວ່າເປັນສິ່ງມີໂທສ ເຫັນສິ່ງທີ່ມີໂທສ ວ່າບໍ່ມີໂທສ ຖືໝັ້ນໃນຄວາມເຫັນຜິດ (ຢ່າງນີ້) ຍ່ອມໄປສູ່ທຸຄຕິ.

Voir le mal oū il n'y en a pas et n'en pas voir où il se trouve, former de tels jugements, c'est prendre la mauvaise route.

Knowing wrong as wrong and right as right, those well-guided ones are in heaven born.

319. *Vajjañ ca vajjatō ñatvā*
avajjañ ca avajjatō
sammādiṭṭhisamādānā
sattā gacchanti suggatiṁ. (22:14)

Beings knowing wrong as wrong,
and what is right as right,
embrace right views
and go to a happy state.

(319) *ວັຊຊັນຈະ ວັຊຊະໂຕ ຍັຕວາ*
ອະວັຊຊັນຈະ ອະວັຊຊະໂຕ
ສັມມາທິຕຖິສະມາທານາ
ສັຕຕາ ຄັຈສັນຕິ ສຸຄະຕິງ (22.14)

* ສ່ວນວ່າ ສັຕທັງຫລາຍຮູ້ຈັກເຊິ່ງສິ່ງມີໂທສ ວ່າເປັນສິ່ງມີໂທສ ແລະຮູ້ຈັກສິ່ງບໍ່ມີໂທສ ວ່າເປັນສິ່ງບໍ່ມີໂທສ ຖືໝັ້ນໃນຄວາມເຫັນຖືກ ຍ່ອມໄປສູ່ສຸຄະຕິ (ໄປເກີດໃນບ່ອນດີ).

Reconnaître le mal comme le mal, et le bien; embrasser la vraie Doctrine, c'est prendre la bonne route.

23. ນາຄະວັຄ

As an elephant in battle endures arrows, abuse I endure. But many folks lack that strength.

320. *Ahaṁ nāgō'va saṇgāmē*
cāpātō patitaṁ saraṁ
ativākyaṁ titikkhissaṁ
dussīlō hi bahujjanō. (23:1)

As an elephant in battlefield withstands
the arrows shot from a bow,
even so shall I endure abuse.
Verily, most people are undisciplined.

(320) *ອະຫັງ ນາໂຄວະ ສັງຄາເມ* *ຈາປາໂຕ ປະຕິຕັງ ສະຣັງ*
ອະຕິວາກຍັງ ຕິຕິກຂິສສັງ *ທຸສສີໂລ ຫິ ພະຫຸຊຊະໂນ (23.1)*

* ເຮົາ (ຕະຖາຄະຕາ) ຈັກອົດກັ້ນໄດ້ຖ້ອຍຄຳທີ່ຄົນເວົ້າລ່ວງເກີນ (ດ່າ) ຄືດັ່ງຊ້າງອົດ
ທົນຕໍ່ລູກສອນ ທີ່ຍິງໄປຈາກແຫລ່ງທະນູໃນສົງຄາມ ເພາະວ່າ ຄົນທຸສິລ (ບໍ່ມີສິລ)
ມີຫລວງຫລາຍ.

Comme l'éléphant de combat reçoit la flèche jaillie de l'arc, ainsi supporterais-je patiemment l'injure des malveillants qui composent le monde.

The trained is led in pageant. Him the king mounts. Who endures abuse is best among men.

321. *Dantaṁ nayanti samitiṁ*
dantaṁ rājā'bhirūhati
dantō sēṭṭhō manussēsu
yō'tivākyaṁ titikkhati. (23:2)

They lead the trained (horses or elephants) to crowds.
The king mounts the trained.
Best among men are the trained
who endure abuse.

(321) ທັນຕັງ ນະຍັນຕິ ສະມິຕິງ   ທັນຕັງ ຣາຊາພິຣູຫະຕິ
ທັນໂຕ ເສຕໂຖ ມະນຸສເສສຸ   ໂຍຕິວາກຍັງ ຕິຕິກຂະຕິ (23.2)

* ບຸຄຄົລທັງຫລາຍ ຍ່ອມພາເອົາແຕ່ສັຕພາຫະນະ (ສັຕໃຊ້) ທີ່ແອບເຝິກແລ້ວ ໄປສູ່ທີ່ຊຸມນຸມ ພຣະຣາຊາກໍຍ່ອມທົງແຕ່ສັຕພາຫະນະທີ່ແອບເຝິກແລ້ວທໍ່ນັ້ນໃນໝູ່ມະນຸສ ຄົນທີ່ປະເສີດສຸດກໍແມ່ນຄົນທີ່ຖືກແອບເຝິກຕົນດີແລ້ວ ຮູ້ອົດກັ້ນຄຳກ່າວລ່ວງເກີນໄດ້.

L'éléphant discipliné est conduit à la bataille. Il est monté par le Rajah. L'homme le meilleur est l'homme discipliné qui supporte l'injure en silence.

Trained horses and tuskers are excellent. The self-disciplined excels them all.

322.	*Varaṁ assatarā dantā* *ājānīyā ca sindhavā* *kuñjarā ca mahānāgā* *attadantō tatō varaṁ.* (23:3)	Excellent are trained mules, so are thorough-breds of Sindh and of noble elephants the tusker; but for better is he who has trained himself.

(322)	*ວະຣະມັສສະຕະຣາ ທັນຕາ* *ກຸນຊະຣາ ຈະ ມະຫານາຄາ*	*ອາຊານີຍາ ຈະ ສິນທະວາ* *ອັຕຕະທັນໂຕ ຕະໂຕ ວະຣັງ (23.3)*

* ມ້າອັສດອນ ມ້າສິລທິບຕົວອາຊາໄນ ແລະ ຊ້າງມະຫານາຄທັງຫລາຍ ທີ່ແອບເຝິກ ແລ້ວ ເປັນສັຕປະເສີດ (ແຕ່) ບຸຄຄົລມີຕົນແອບເຝິກດີແລ້ວ ປະເສີດກວ່າສັຕ ພາຫະນະເຫລົ່ານັ້ນອີກ.

Excellents sont les mulets dressés, et les chevaux pur-sang de Sindh, et aussi les grands éléphants de combat. Meilleur encore est l'homme qui s'est dompté lui-même.

With a true discipline one gets to that ungone region of Nibbāna, and not by any other means.

323. *Nahi ētēhi yānēhi*
gaccheyya agataṁ disaṁ
yathā'ttanā sudantēna
dantō dantēna gacchati. (23:4)

Surely never by those vehicles would one go to the untrodden land (Nibbana), as does a controlled one through the subdued and well-trained self.

(323) *ນະ ຫິ ເອເຕຫິ ຍາເນຫິ* *ຄັຈເສຍຍະ ອະຄະຕັງ ທິສັງ*
ຍະຖາຕຕະນາ ສຸທັນເຕນະ *ທັນໂຕ ທັນເຕນະ ຄັຈສະຕິ (23.4)*

* ບຸຄຄົລແອບເຝິກຕົນດີແລ້ວ ຍ່ອມໄປສູ່ທິສ (ຄືພຣະນິພພານ) ທີ່ຍັງບໍ່ເຄີຍໄປ ດ້ວຍຕົນ ທີ່ເຝິກແລ້ວໄດ້ (ແຕ່) ບຸຄຄົລຈະເພິງໄປສູ່ທິສທີ່ຍັງບໍ່ເຄີຍໄປ ຄືພຣະນິພພານນັ້ນດ້ວຍ ຍານ (ພາຫະນະທັມມະດາ) ເຫລົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ເລີຍ.

Ce ne sont point de telles montures qui te transporteront dans la région inexplorée; mais en se domptant soi-même, on saura s'y rendre.

24. ຕັນຫາ ວັຄ

The elephant in rut, hardly restrainable, eats not in captivity, remembering its forest life.

324.	*Dhanapālakō nāma kuñjarō* *kaṭukappabhēdanō dunnivārayō* *baddhō kabalaṁ na bhuñjati* *sumarati nāgavanassa kuñjarō.* (23:5)	The tusker, named DHANAPALAKA, with pungent rut flowing, uncontrollable, captive, eats no morsel. The tusker call to mind the elephant forest.

(324) *ທະນະປາລະໂກ ນາມະ ກຸນຊະໂຣ ກະຕຸກັປປະເພທະໂນ ທຸນນິວາຣະໂຍ*
ພັທໂທ ກະພະລັງ ນະພຸນຊະຕິ ສຸມະຣະຕິ ນາຄະວະນັສສະ ກຸນຊະໂຣ (23.5)

* ຊ້າງຊື່ວ່າ ທະນະບາລ ເປັນຊ້າງຕົກມັນຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຫ້າມບັງຄັບໄດ້ຍາກ ຖືກຄວານຊ້າງຜູກໄວ້ແລ້ວ ບໍ່ຍອມກິນອາຫານ ລະນຶກເຖິງຢູ່ແຕ່ປ່າ ອັນເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງຊ້າງ.

Difficile à maitriser à l'époque du rut, est le grand éléphant appelé DHANAPALAKO. Dans les chaînes, il refuse sa nourriture, il songe, ce grand éléphant, à la vie plaisante de la forêt.

The stupid, slothful and greedy ones, like hogs fattened on swill, repeat births.

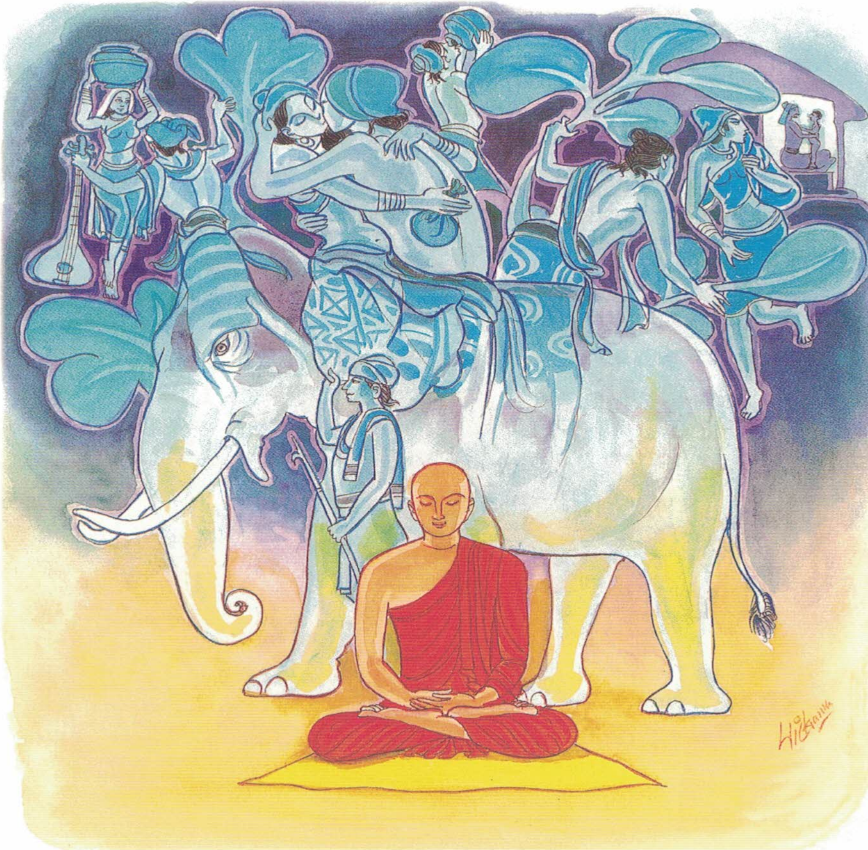
325. *Middhī yadā hōti mahagghasō ca*
nıddāyıtā samparivattasāyī
mahāvarāhō'va nivāpapuṭṭhō
punappunaṁ gabbhamupēti mandō.
(23:6)

When one is torpid, gluttonous, sleepy,
rolls about as he lies like
a great hog nourrished on pig wash,
again and again the stupid one seeks rebirth.

(325) *ມິທທີ ຍະຖາ ໂຫຕິ ມະຫັຄຄະໂສ ຈະ ມິທທາຍິຕາ ໂຫຕິ ສັມປະຣິວັຕຕະສາຍີ*
ມະຫາວະຣາໂຫວະ ນິວາປະປຸຕໂຖ ປຸນັປປຸນັງ ຄັພພະມຸເປຕິ ມັນໂທ (23.6)

* ເມື່ອໃດ ບຸຄຄົລເປັນຜູ້ມັກເຫງົາຫາວນອນ ແລະ ກິນຫລາຍ ມີປົກຕິຫລັບນອນ
ເກືອກກິ້ງເໝືອນໝູໃຫຍ່ທີ່ເຂົາລ້ຽງເກືອດ້ວຍເຫຍື່ອ ເມື່ອນັ້ນ ບຸຄຄົລນັ້ນຍ່ອມ
ເປັນຄົນໂງ່ຈ້າ ເຂົ້າໄປສູ່ຄັພພາ (ເກີດໃນທ້ອງ) ຢູ່ເລື້ອຍໆ.

Quiconque est un fainéant, un gros mangeur avec une tête appesantie par le sommeil, comme le pourceau qui se nourrit de détritus, cet insensé connaîtra encore de nombreuses naissances.

Like a mahout an elephant in rut, I should today mindfully restrain my free roaving mind.

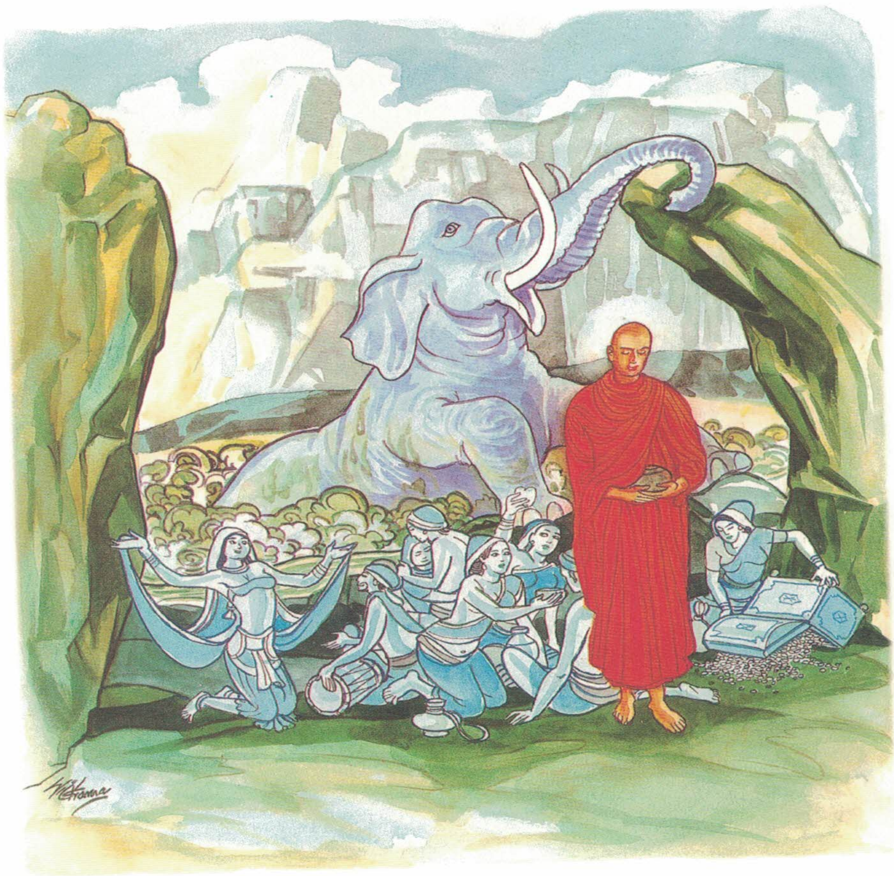
326. *Idaṁ purē cittamacārī cārikaṁ*
yē'nicchakaṁ yatthakāmaṁ yathāsukhaṁ
Tadajja'haṁ niggahessāmi yōnisō
hatthippabhinnaṁ viya aṅkusaggahō.
(23:7)

Formely this mind went wandering as it liked,
where it wished, as it listed. Today, with attentiveness,
I shall completely hold it in check
as a mahout controls a rut elephant.

(326) *ອິທັງ ປຸເຣ ຈິຕຕະມະຈາຣິ ຈາຣິກັງ* *ເຍນິຈສະກັງ ຍັຕຖະກາມັງ ຍະຖາສຸຂັງ*
ຕະທັຊຊະຫັງ ນິຄຄະຫິສສາມິ ໂຍນິໂສ *ຫັຕຖິງ ປະພິນນັງ ວິຍະ ອັງກຸສັຄຄະໂຫ (23.7)*

* ໃນກາລກ່ອນ ຈິຕນີ້ເຄີຍທ່ຽວໄປ ຍ່ອມທ່ຽວຕາມປາຖນາຕາມໃຈມັກ ຕາມສະບາຍ
(໓໗) ໃນມື້ນີ້ ເຮົາຈັກຂົ່ມຈິຕນັ້ນ ໂດຍອຸບາຍອັນເລີກແລບ ດັ່ງນາຍຄວານຊ້າງ ຖື
ຂໍບັງຄັບຊ້າງຕົວແຕກມັນ ສະນັ້ນ.

Longtemps, ce mental a voulu errer et vagabonder en suivant
la pente de son bon plaisir; mais aujourd'hui je le maitriserai
comme le cornac retient le farouche éléphant.

Like an elephant sunk in mud, elevate yourselves out of the evil way, diligent and mindful.

327. *Appamādaratā hōtha*
sacittam anurakkhatha
dugyā uddharath' attānaṁ
paṅkē sattō'va kuñjarō. (23:8)

Delight in heedfulness.
Guard your mind well.
Draw yourself out of the evil way
like an elephant sunk in the mire.

(327) ອັປປະມາທະຣະຕາ ໂຫຖະ
ທຸຄຄາ ອຸທທະຣະຖັຕຕານັງ

ສະຈິຕຕະມະນຸຣັກຂະຖະ
ປັງເກ ສັນໂນວະ ກຸນຊະໂຣ (23.8)

* ທ່ານທັງຫລາຍ ຈົ່ງເປັນຜູ້ຍິນດີໃນຄວາມບໍ່ພມາທເຖີ້ນ ຈົ່ງຣະວັງຮັກສາຈິຕຂອງຕົນ ຈົ່ງຍົກຕົນຂຶ້ນເສັຽຈາກຫລົ່ມຂີ້ຕົມ (ຄວາມຊົ່ວ) ຄືກັບຊ້າງທີ່ຕົກຫລົ່ມ ຖອນໂຕຂຶ້ນຈາກຫລົ່ມ ສະນັ້ນ.

Soyez diligent, surveillez rigoureusement votre mental. Arrachez-vous au cloaque du mal comme l'éléphant sort du marécage.

If you can get a wise, blameless companion, keep his company joyfully, overcoming all troubles.

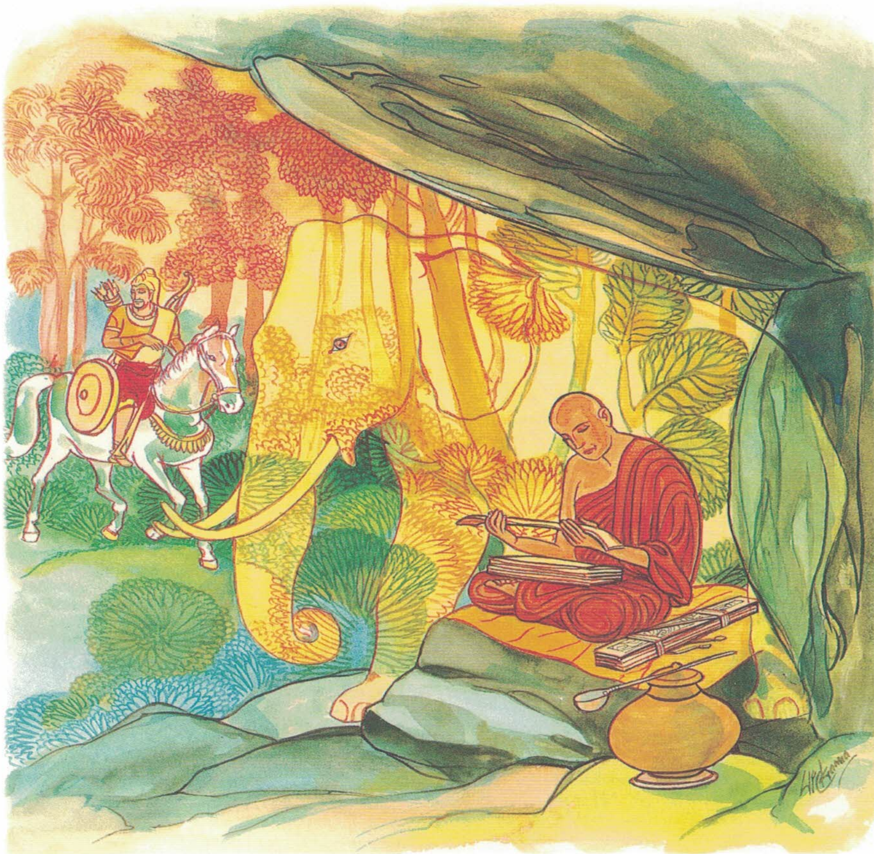
328. *Sacē labhētha nipakaṁ sahāyaṁ*
saddhiṁ caraṁ sādhuvihāridhīraṁ
abhibhuyya sabbāni parissayāni
careyya tēn attamanō satīmā. (23:9)

If you get a prudent companion who (is fit)
to live with you, who behaves well and is wise,
you should live with him joyfully
and mindfully overcoming all dangers.

(328) *ສະເຈ ລະເພຖະ ນິປະກັງ ສະຫາຍັງ ສັທທິງ ຈະຣັງ ສາທຸວິຫາຣິ ທີຣັງ*
ອະພິພຸຍຍະ ສັພພານິ ປະຣິສສະຍານິ ຈະເຣຍຍະ ເຕນັຕຕະມະໂນ ສະຕິມາ (23.9)

* ຖ້າບຸຄຄົລໄດ້ນັກປຣາຊ ຜູ້ມີປັນຍາຮັກສາຕົນ ມີປົກຕິຢູ່ໃນທັມອັນຈີບງາມ ເປັນເພື່ອນທ່ຽວໄປດອມກັນ ຄວນປ້ອງກັນອັນຕຣາຍທັງປວງ ດີໃຈ ມີສະຕິທ່ຽວໄປດອມເພື່ອນຜູ້ນັ້ນ.

Si vous trouvez pour vous accompagner un ami qui soit prudent, bien appris et sage; égal, à tout danger, ne manquez pas de vous mettre en route avec lui.

the absence of a fitting companion, lead a solitary life like a king in exile.

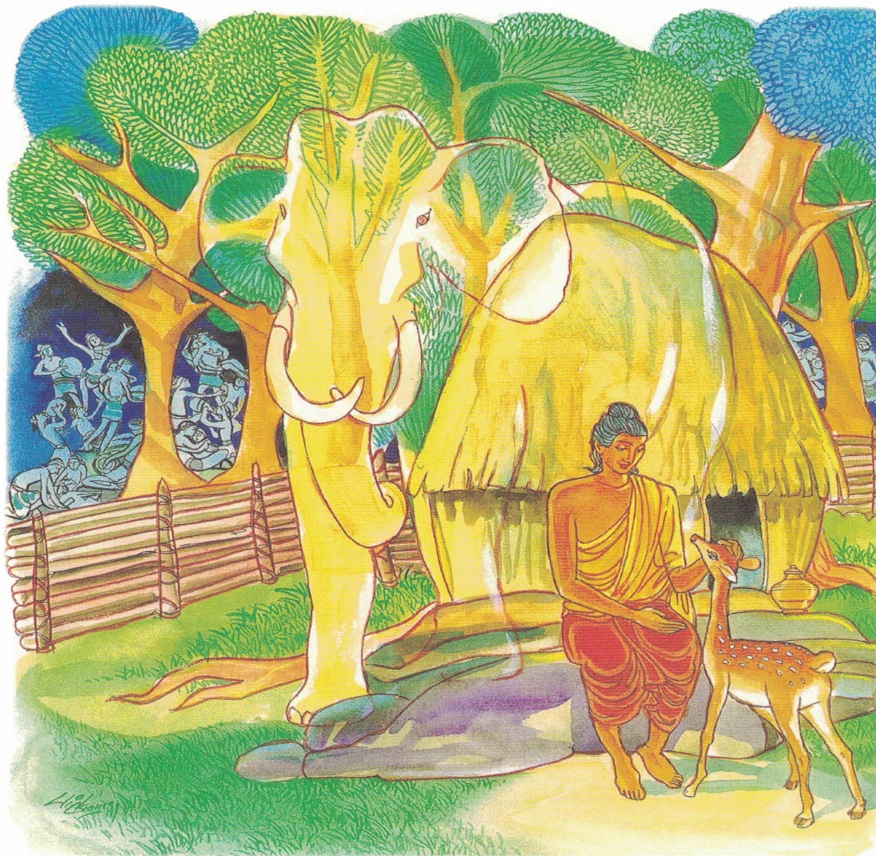
329. *Nō cē labhētha nipakaṁ sahāyaṁ*
saddhiṁ caraṁ sādhuvīhāridhīraṁ
rājā'va raṭṭhaṁ vijitaṁ pahāya
ēkō carē mātaṅg'araññē'va nāgō. (23:10)

If you do not get a prudent companion who(is fit) to live with you, who behaves well, and who is wise, then like a king who leaves a conquered kingdom, you should live alone as an elephant in the elephant forest.

(329) *ໂນ ເຈ ລະເພຖະ ນິປະກັງ ສະຫາຢັງ ສັທທິງ ຈະຣັງ ສາທຸວິຫາຣິ ທີຣັງ*
ຣາຊາວະ ຣັຕຖັງ ວິຊິຕັງ ປະຫາຍະ ເອໂກ ຈະເຣ ມາຕັງຄະຣັນເຍວະ ນາໂຄ (23.10)

* ຖ້າບໍ່ໄດ້ນັກປຣາຊຜູ້ມີປັນຍາຮັກສາຕົນ ມີປົກຕິຢູ່ໃນທັມອັນຈີບງາມເປັນເພື່ອນທ່ຽວໄປດອມກັນ ກໍຄວນທ່ຽວໄປຜູ້ດຽວ ດ້າມດັ່ງພຣະຣາຊາທົງປະລະ ແວ່ນແຄວັນທີ່ພຣະອົງທົງມີຊັຍແລ້ວໄປ (ຫລື) ຄືດັ່ງຊ້າງມາຕັງຄະ ປະລະຝູງຊ້າງແລ້ວທ່ຽວໄປຕົວດຽວໃນປ່າ ສະນັ້ນ.

Si vous ne rencontrez aucun ami qui soit prudent, bien appris et sage; alors comme un roi quitte le pays de ses conquêtes, ou comme l'éléphant dans la forêt, allez seul votre chemin.

Lonely, easy life, like a lordly elephant in the forest, avoiding evil, is better than evil company.

330. *Ēkassa caritaṁ seyyō*
natthi bālē sahāyatā
ēkō carē na ca pāpānī kayirā
appōssukkō mātaṅg'araññē'va nāgō. (23:11)

Better it is to live alone. There is no fellowship with a foll . You should live alone doing no evil, and care-free, like an elephant in the elephant forest.

(330) *ເອກັສສະ ຈະຣິຕັງ ເສຍໂຍ* *ນັຕຖິ ພາເລ ສະຫາຍະຕາ*
ເອໂກ ຈະເຣ ນະ ຈະ ປາປານິ ກະຍິຣາ *ອັປໂປສສຸໂກ ມາຕັງຄະຣັນເຍວະ ນາໂຄ (23.11)*

* ການທ່ຽວໄປຜູ້ດຽວດີກວ່າ (ເພາະວ່າ) ຄວາມເປັນເພື່ອນບໍ່ມີໃນຄົນພາລ ຈຶ່ງຄວນ ທ່ຽວໄປຜູ້ດຽວ ແລະ ບໍ່ຄວນເຮັດບາບທັງຫລາຍນຳ ຄືດັ່ງຊ້າງຊື່ມາຕັງຄະ ຕົວມີ ຄວາມຂິນຂວາຍຫນ້ອຍ ທ່ຽວໄປຢູ່ໃນປ່າ ສະນັ້ນ.

Il est préférable de voyager seul. L'insensé n'est pas un compagnon. Allez donc seul dans la vie, sans faire de mal, avec peu de besoins, comme l'éléphant qui erre â travers la jungle.

Pleasant are friends in need, and goodness at life's end. Ending of dukkha is equally so.

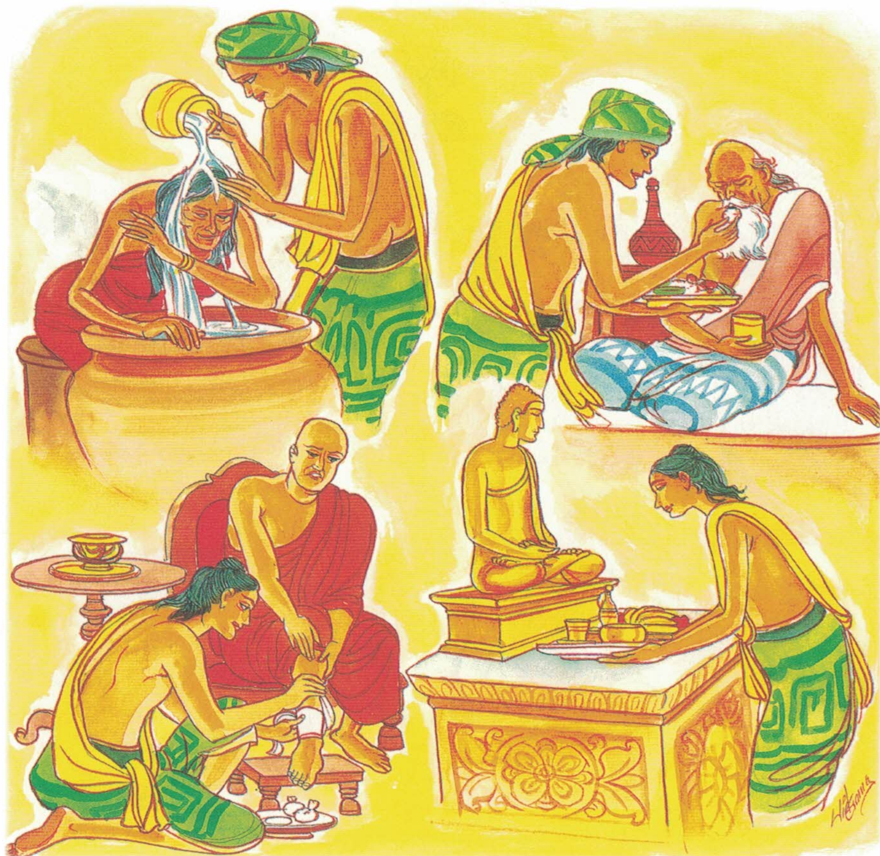
331. *Atthamhi jātamhi sukhā sahāyā*
tuṭṭhī sukkhā yā itarītarēna
puññaṁ sukhaṁ jīvitasaṅkhayamhi
sabbassa dukkhassa sukhaṁ pahāṇaṁ. (23:12)

Happy are friends when need arises,
Happy is contentment with just this and that,
Happy is merit when life is at an end,
Happy is the destruction of all sorrow.

(331) *ອັຕຖັມຫິ ຊາຕັມຫິ ສຸຂາ ສະຫາຍາ*
ຕຸຕຖິ ສຸຂາ ຍາ ອິຕະຣິຕະເຣນະ
ປຸນຍັງ ສຸຂັງ ຊີວິຕະສັງຂະຍັມຫິ
ສັພພັສສະ ທຸກຂັສສະ ສຸຂັງ ປະຫານັງ (23.12)

* ໃນເມື່ອຄວາມຕ້ອງກາຣເກີດຂຶ້ນ ເພື່ອນທັງຫລາຍພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ ຄວາມຍິນດີ ນຳພັສດຸຕາມມີຕາມໄດ້ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ໃນຍາມສ້ຽງສຸດແຫ່ງຊີວິຕ ບຸນພາໃຫ້ ມີຄວາມສຸຂ ກາຣລະຄວາມທຸກຂ໌ທັງປວງ (ໃນວັຕຕະສົງສາຣ) ໄດ້ເປັນຄວາມສຸຂ.

Il est bon d'avoir parfois un ami secourable. Il est bon de se montrer satisfait de tout ce qui arrive. Il est bon, à l'heure de la mort d'avoir bien agi. Il est bon de pouvoir laisser tout chagrin derrière soi.

'Tis lovely caring for one's mother and father. So it is to minister to ascetics and brahmins.

332. *Sukhā matteyyatā lōkē*
athō petteyyatā sukhā
sukhā sāmaññatā lōkē
athō brahmaññatā sukhā. (23:13)

Happy in this world is ministering unto mother,
Happy too is ministering unto father,
Happy is ministering unto ascetics,
Happy too is ministering unto the Noble ones.

(332) *ສຸຂາ ມັຕເຕຍຍະຕາ ໂລເກ* *ອະໂຖ ເປຕເຕຍຍະຕາ ສຸຂາ*
ສຸຂາ ສາມັນຍະຕາ ໂລເກ *ອະໂຖ ພຣັຫມັນຍະຕາ ສຸຂາ(23.13)*

* ຄວາມເກື້ອກູນແກ່ມາດາ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ ຄວາມເກື້ອກູນແກ່ບິດາ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ ຄວາມເກື້ອກູນແກ່ສະມະນະ (ນັກບວຊຜູ້ສງົບ) ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ຄວາມເກື້ອກູນແກ່ພຣາມ ກໍພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້.

Il est bon d'honorer sa mère. Il est bon d'honorer son père. Il est bon d'estimer le Samana. Il est bon de vénérer le Brahmane.

Pleasant to be virtuous all one's life. Faith, wisdom and shunning evil are equally good.

333.	*Sukhaṁ yāva jarā sīlaṁ* *sukhā saddhā patiṭṭhitā* *sukhō paññāya paṭilābhō* *pāpānaṁ akaraṇaṁ sukhaṁ.* (23:14)	**Happy is virtue till old age.** **Happy is steadfast confidence,** **Happy is the acquisition of wisdom,** **Happy is abstinence from evil.**

(333) *ສຸຂັງ ຍາວະ ຊະຣາ ສີລັງ* *ສຸຂາ ສັທທາ ປະຕິຕຖິຕາ*
ສຸໂຂ ປັນຍາປະຕິລາໂພ *ປາປານັງ ອະກະຣະນັງ ສຸຂັງ (23.14)*

* ສີລ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ເທົ່າຮອດເຖົ້າແກ່ ຄວາມເຊື່ອ (ໃນສິ່ງຄວນເຊື່ອ) ທີ່ຕັ້ງໝັ້ນແລ້ວ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ ການໄດ້ຄວາມສລຽວສລາດ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້ ການບໍ່ເຮັດບາບທັງຫລາຍ ພາຄວາມສຸຂມາໃຫ້.

Il est bon de pratiquer la force d'âme tout le long de la vie? Il est bon de garder une foi solide. Il est bon de ne faire aucun mal.

24. ຕັນຫາວັຄ

Craving born of heedlessness plunges man from birth to birth like a monkey's leap for fruit.

334. *Manujassa pamattacārinō*
taṇhā vaḍḍhati māluvā viya
sō plavati hurāhuraṁ
phalam icchaṁ'va vanasmiṁ vānarō. (24:1)

The craving of the man addicted to
careless living grows like a creeper.
He jumps from life to life
like a fruit-loving monkey in the forest.

(334) *ມະນຸຊັສສະ ປະມັຕຕະຈາຣິໂນ* *ຕັນຫາ ວັທຖະຕິ ມາລຸວາ ວິຍະ*
ໂສ ປະຣິປລະວະຕິ ຫຸຣາຫຸຣັງ *ຜະລະມິຈສັງວະ ວະນັສມິງ ວານະໂຣ* (24.1)

* ຕັນຫາຂອງຄົນຜູ້ມັກເພີເລີຢູ່ສເມີ ຍ່ອມຈເຣີນຂຶ້ນ ຄືກັບຕົ້ນໄຊຍ້ອຍ ເຂົາຍ່ອມຊັດເຊ
ໄປສູ່ພົພນ້ອຍພົພໃຫຍ່ ຄືລິງຕ້ອງການໝາກໄມ້ທ່ຽວຣ່ອນເຣ່ໄປໃນປ່າ ສັນນັ້ນ.

Chez l'homme sans vigilance, la convoitise croit comme la plante grimpante du Maluva. Il bondit d'existence en existence, comme le singe en quête de fruits dans la forêt.

Whomsoever craving overpowers, his griefs proliferate like Birana grass after rain.

335. *Yaṁ ēsā sahatī jammī*
taṇhā lōkē visattikā
sōkā tassa pavaḍḍhanti
abhivaṭṭhaṁ'va bīraṇaṁ. (24:2)

Whosoever in this world
is overcome by base clinging,
his sorrows flourish
like well-watered Birana grass.

(335) ຍັງ ເອສາ ສະຫະເຕ ຊັມມີ ຕັນຫາ ໂລເກ ວິສັຕຕິກາ
ໂສກາ ຕັສສະ ປະວັທຖັນຕິ ອະພິວັຕຖັງວະ ວີຣະນັງ (24.2)

* ຕັນຫາ (ຕັນຫາດຳໄຝຫາທາງອະກຸສົລ) ນີ້ເປັນຂອງຊົ່ວຊ້າ ມັກແລ່ນຈ່ານໄປໃນອາຣົມນ໌ຕ່າງໆໃນໂລກ ຍ່ອມຄອບງຳບຸຄຄົລໃດໄດ້ (ແລ້ວ) ຄວາມໂສກທັງຫລາຍຍ່ອມຈະເຣີນແກ່ບຸຄຄົລນັ້ນ ຄືດັ່ງຫຍ້າປາວທີ່ຝົນຕົກຣຳແລ້ວປົ່ງຂຶ້ນ ສັນນັ້ນ.

Quiconque est dominé par la farouche convoitise, voit ses peines croître et grandir comme le gazon du Birana après la pluie.

Who so rids himself of craving, sorrows totally fall off him like water-drops from a lotus leaf.

336. *Yo c'ētaṁ sahatē jammiṁ*
taṇhaṁ lōkē duraccayam
sōkā tamhā papatanti
udabindū'va pokkharā. (24:3)

Whosoever in the world overcomes this base,
unruly craving, from him sorrows fall away,
like water drops
all away from the lotus leaf.

(336) ໂຍ ເຈຕັງ ສະຫະເຕ ຊັມມິ
ໂສກາ ຕັມຫາ ປະປະຕັນຕິ

ຕັນຫັງ ໂລເກ ທຸຣັຈຈະຍັງ
ອຸທະພິນທຸວະ ໂປກຂະຣາ (24.3)

* ຫາກຜູ້ໃດຍ່ອມຍ່ຳຍີຕັນຫານັ້ນໄດ້ ເຊິ່ງເປັນຂອງຊົ່ວຊ້າ (ເຊິ່ງເປັນສິ່ງ) ຍາກທີ່ໃຜໆ ໃນໂລກຈະລ່ວງພົ້ນໄປໄດ້ ຄວາມໂສກເສົ້າຍ່ອມຕົກໄປຈາກຜູ້ນັ້ນ ດັ່ງຢາດນ້ຳຕົກອອກ ໄປຈາກໃບບົວ.

Mais quiconque domine cette convoitise si difficile à vaincre, voit ses peines tomber comme la goutte d'eau glisse du lotus.

Root out craving like Birana grass for its fragrant root. Let not death repeatedly shatter you.

337. *Taṁ vō vadāmi bhaddaṁ vō*
yāvant'ettha samāgatō
taṇhāya mūlaṁ khaṇatha
usīratthō'va bīraṇaṁ
mā vō naḷaṁ'va sōtō'va
mārō bhañji punappunaṁ. (24:4)

This I say unto you. Good luck to you all
who have assembled here!
Dig up the root of craving as
one in quest of Birana's sweet root.
Let Mara not crush you again
and again as the flood, a reed.

(337) *ຕັງໂວ ວະທາມິ ພັທທັງ ໂວ*
ຕັນຫາຍະ ມູລັງ ຂະນະຖະ
ມາໂວ ນະລັງວະ ໂສໂຕວະ

ຍາວັນເຕຕຖະ ສະມາຄະຕາ
ອຸສີຣັຕໂຖວະ ວີຣະນັງ
ມາໂຣ ພັນຊິ ປຸນັປປຸນັງ (24.4)

* ເຫຕນັ້ນ ເຮົາ (ຕະຖາຄົຕ) ຂໍເວົ້ານຳພວກທ່ານວ່າ ທ່ານທັງຫລາຍມາປະຊຸມກັນແລ້ວໃນທີ່ນີ້ມີປະມານທໍ່ໃດ ຂໍຄວາມຈະເຣີນຈົ່ງມີແກ່ທ່ານທັງຫລາຍ ມີປະມານທໍ່ນັ້ນ ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງຂຸດຮາກຂອງຕັນຫາເສັຽ ປຽບດັ່ງຜູ້ຕ້ອງການຮາກຫຍ້າ ຂຸດຫຍ້າປາວ ມາຣຢ່າຣະຣານທ່ານທັງຫລາຍຢູ່ເລື້ອຍໆ ຄືດັ່ງສາຍນ້ຳພັດໄມ້ອໍຢູ່ ນັ້ນເລີຍ.

A tous ceux assemblés ici, je donne ce conseil salutaire: extirpez la racine de la convoitise, comme on arrache le gazon du Birana. Ne laissez pas Mara vous briser sans cesse, comme le fleuve casse le roseau.

With its roots intact, a felled tree grows again. With craving within, pain does ever rise.

338. *Yathā'pi mūlē anupaddavē daḷhē*
chinnō'pi rukkhō punar'ēva rūhati
ēvam'pi taṇhānusayē anūhatē
nibbattatī dukkham idaṁ punappunaṁ. (24:5)

Just as a tree, with roots unharmed and firm,
root cut down springs up again;
even so while latent craving is not rooted out,
this sorrow springs up again and again.

(338) *ຍະຖາປິ ມູເລ ອະນຸປັທທະເວ ທັລເຫ*
ສິນໂນປິ ຣຸກໂຂ ປຸນະເຣວະ ຣູຫະຕິ
ເອວັມປິ ຕັນຫານຸສະເຍ ອະນູຫະເຕ
ນິພພັຕຕະຕິ ທຸກຂະມິທັງ ປຸນັບປຸນັງ (24.5)

* ກົກໄມ້ ໃນເມື່ອຮາກບໍ່ມີອັນຕຣາຍ ຍັງໝັ້ນຄົງຢູ່ ເຖິງຄົນໄດ້ປ້ຳ (ກົກ) ລົງແລ້ວ ກໍຍັງປົ່ງຄືນໄດ້ອີກ ສັນໃດແລ ຄວາມທຸກຂ໌ນີ້ ໃນເມື່ອຕັນຫາອະນຸສັຍທີ່ບຸຄຄົລຍັງ ຫລົກຂຶ້ນບໍ່ໄດ້ແລ້ວ ຍ່ອມເກີດຂຶ້ນໄດ້ເລື້ອຍໄປ ຄືກັນ ສັນນັ້ນ.

Comme un arbre abattu jetté encore des bourgeons, si ses racines demeurent intactes et fortes: ainsi la souffrance jaillit encore et toujours, tant que l'on n'a point aboli en soi la convoitise.

Caught in alluring lustful thoughts, misjudging people are swept away by the flood of craving.

339. *Yassa chattiṁsatī sōtā*
manāpassavaṇā bhusā
vāhā vahanti duddiṭṭhiṁ
saṅkappā rāganissitā. (24:6)

In whom the thirty six streams (of craving)
that flow towards pleasurable objects
are strong and powerful, lustful thoughts carry off
that misunderstanding man.

(339) *ຍັສສະ ສັຕຕິງສະຕິ ໂສຕາ*
ມະນາປັສສະວະນາ ພຸສາ
ວາຫາ ວະຫັນຕິ ທຸທທິຕຖິ
ສັງກັປປາ ຣາຄະນິສສິຕາ (24.6)

* ກະແສແຫ່ງຕັນຫາ 36 ສາຍ ອັນໄຫລແຮງ ໄຫລໄປສູ່ອາຣົມນ໌ ຕາມໃຈມັກ ຍ່ອມມີແກ່ຜູ້ໃດ ຄວາມຄິດຄະນຶງອັນໃຫຍ່ອາສັຍຣາຄະ ຍ່ອມພາເອົາຄົນທີ່ເຫັນຊົ່ວນັ້ນໄປ.

Incapable de résister puissamment aux trente six courants des passions, l'homme mal guidé, avide de plaisir, est emporté par le flot.

Alluring thoughts nurture craving. Seeing it sprouted, with wisdom cut it at the root.

340. *Savanti sabbadhī sōtā*
latā ubbhijja tiṭṭhati
taṅ ca disvā lataṁ jātaṁ
mūlaṁ paññāya chindatha. (24:7)

Everywhere flow the floods(cravings).
The creeper sprouts and stands.
Seeing the creeper that has sprung up,
with wisdom, cut off the root.

(340) *ສະວັນຕິ ສັພພະທີ ໂສຕາ*
ລະຕາ ອຸພພິຊຊະ ຕິຕຖະຕິ
ຕັງ ທິສວາ ລະຕັງ ຊາຕັງ
ມູລັງ ປັນຍາຍະ ສິນທະຖະ (24.7)

* ກະແສແຫ່ງຕັນຫາທັງຫລາຍ ຍ່ອມໄຫລໄປໃນອາຣົມທັງປວງ ຕັນຫາດ້ານດັ່ງເຄືອໄມ້ ປົ່ງຂຶ້ນແລ້ວກໍເປັນຢູ່ ທ່ານທັງຫລາຍ ເຫັນຕັນຫານັ້ນເປັນດັ່ງເຄືອໄມ້ເກີດແລ້ວ ຈົ່ງຕັດຮາກມັນເສັຽດ້ວຍປັນຍາເຖີ້ນ.

De part coulent ces courants, et la plante grimpante (de la sensation) s'agrippe et bourgeonne. En la voyant monter, soyez assez avisés pour la couper dans sa racine.

Bound to delights and endearments pleasure-seekers are invariable victims of birth and decay.

341. *Saritāni sinēhitāni ca*
sōmanassāni bhavanti jantunō
tē sātasitā sukhesinō
tē vē jātijarūpagā narā. (24:8)

To beings, there arise pleasures that rush (towards objects of sense) and are moistened(with craving). These men bent on pleasure, seeking but happiness, verily, come to birth and decay.

(341) *ສະຣິຕານິ ສິເນຫິຕານິ ຈະ* *ໂສມະນັສສານິ ພະວັນຕິ ຊັນຕຸໂນ*
ເຕ ສາຕະສິຕາ ສຸເຂສິໂນ *ເຕ ເວ ຊາຕິຊະຣູປະຄາ ນະຣາ (24.8)*

* ໂສມະນັສ (ຄວາມເບີ່ງໃຈ ຄວາມພໍໃຈ) ທັງຫລາຍ ທີ່ຈ່ານໄປເລື້ອຍໆ ແລະ ທີ່ມີຍາງໜຽວ (ຕັນຫາ) ຍ່ອມມີແກ່ສັຕເຫລົ່າໃດ ສັຕທັງຫລາຍນັ້ນ ອາສັຍຄວາມເພິງໃຈ ຈຶ່ງເປັນຜູ້ມັກສແວງຫາຄວາມສຸຂ ສັຕເຫລົ່ານັ້ນແລ ຍ່ອມເຂົ້າເຖິງເຊິ່ງຊາຕ ແລະຊະຣາ (ຕໍ່ໄປອີກ).

En laissant leur esprit s'attarder avec délices au milieu des voluptés, les hommes deviennent la proie de la naissance et de la mort.

Worldly beings who are enmeshed in craving, like trapped hare, come to grief again and again.

342. *Tasiṇāya purakkhatā pajā*
parisappanti sasō'va bandhitō
saṅñōjanasaṅgasattakā
dukkham upenti punappunaṁ cirāya. (24:9)

Folk, entwined in craving,
are terrified like the bound hare.
Held fast by fetters and toils,
for long they come to sorrow again and again.

(342) *ຕະສິຕາຍະ ປຸຣັກຂະຕາ ປະຊາ*
ສັນໂຍຊະນະສັງຄະສັຕຕາ

ປະຣິສັປປັນຕິ ສະໂສວະ ພາທິໂຕ
ທຸກຂະມຸເປນຕິ ປຸນັປປຸນັງ ຈິຣາຍະ (24.9)

* ໝູ່ປະຊາ (ໝູ່ສັຕ) ເປັນຜູ້ຖືກຕັນຫາ ຕົວພາດີ້ນຣົນລ້ອມໄວ້ແລ້ວ ຍ່ອມດີ້ນຣົນ ດັ່ງກະຕ່າຍ ທີ່ນາຍພານຫ້າງເອົາໄດ້ແລ້ວ ໝູ່ປະຊາເຫລົ່ານີ້ ເປັນຜູ້ຕິດຂ້ອງຢູ່ແລ້ວ ໃນສັງໂຍຄະທັມ ແລະ ສັງຄະທັມ ຈຶ່ງຕ້ອງພົບພໍ້ຄວາມທຸກຂ໌ເລື້ອຍໆໄປເຫິງນານ.

Traqués par la convoitise, les hommes courent en tous sens comme des lièvres poursuivis. Saisis et ligottés, ils connaîtront longtemps encore la souffrance.

Worldlings are trapped in their craving like a hare. Let a release-seeker his craving quell.

343.	*Tasiṇāya purakkhatā pajā* *parisappanti sasō'va bandhitō* *tasmā tasiṇaṁ vinōdayē* *bhikkhu ākaṇkhī virāgamattanō.* (24:10)	**Folk, entwined in craving, are terrified like the bound hare. Therefore a Bhikkhu who wishes his own passionlessness(Nibbana); should discard craving.**

(343) *ຕະສິຕາຍະ ປຸຣັກຂະຕາ ປະຊາ* *ປະຣິສັປປັນຕິ ສະໂສວະ ພາທິໂຕ*
ຕັສມາ ຕະສິຕັງ ວິໂນທະເຍ *ພິກຊຸ ອາກັງຂັງ ວິຣາຄະມັຕຕະໂນ (24.10)*

* ໝູ່ປະຊາ (ເຫລົ່ານີ້) ເປັນຜູ້ຖືກຕັນຫາລ້ອມໄວ້ແລ້ວ ຍ່ອມດີ້ນຣົນ ດັ່ງກະຕ່າຍທີ່ນາຍພານຫ້າງໄດ້ແລ້ວ ເຫຕຸດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອພິກຂຸຫວັງທັມອັນເປັນເຄື່ອງຄາຍຣາຄະແກ່ຕົນ ຄວນບັນເທົາຕັນຫາຜູ້ເຮັດຄວາມດີ້ນຣົນເສັຍ.

Traqués par la convoitise, les hommes courent en tous sens comme des lièvres poursuivis. Rejetté donc le désir, O Bhikkhu qui aspire à s'affranchir du passionnel.

He who greedless to greed flies back, behold him as flying from freedom to bondage again.

344. *Yō nibbanathō vanādhimuttō*
vanamuttō vanam'ēva dhāvati
taṁ puggalam'ēva passatha
muttō bandhanam'ēva dhāvati. (24:11)

Whoever, devoid of desire (for the household), is attached to the forest(of asceticism), and being freed from desire (for the household), runs back to that very home, behold that very man: freed, he runs back to that very bondage.

(344) *ໂຍ ນິພພະນັຕໂຖ ວະນາທິມຸຕໂຕ*
ວະນະມຸຕໂຕ ວະນະເມວະ ທາວະຕິ
ຕັງ ປຸຄຄະລະເມວະ ປັສສະຖະ
ມຸຕໂຕ ພັນທະນະເມວະ ທາວະຕິ (24.11)

* ຜູ້ໃດຕັດອາລັຍດັ່ງຄືກົກໄມ້ ອັນເກີດຢູ່ໃນປ່າອອກແລ້ວ (ຄືອອກບວຊ) ນ້ອມໄປໃນ ປ່າ (ຄືຕະປະທັມ) ນິ້ມຈາກປ່າ (ຄືເຄື່ອງຜູກ) ຍັງຄືນໄປສູ່ປ່າ (ເຄື່ອງຜູກ) ຄືເກົ່າ ທ່ານທັງຫລາຍຈົ່ງເບິ່ງບຸຄຄົລນັ້ນ ນັ້ນແລ ເຂົານິ້ມແລ້ວ (ຈາກເຄື່ອງຜູກ) ຍັງກັບ ຄືນໄປຫາເຄື່ອງຜູກຄືເກົ່າ.

Celui qui, libéré de la jungle du désir s'y replonge, regarde-le comme un être affranchi retournant à l'esclavage.

Fetters of iron, etc., are not reckoned as strong as desire for wife, children and worldly goods.

345. *Na taṁ dalhaṁ bandhanamāhu dhīrā*
yadā'yasaṁ dārujaṁ babbajaṁ ca
sārattarattā maṇikuṇḍalēsu
puttēsu dārēsu ca yā apekkhā. (24:12)

It is not a strong bond, say the wise,
that is made of iron, wood, or hemp.
For greater and attachment is that longing for jewels
and ornaments, children and wives.

(345) *ນະ ຕັງ ທັລຫັງ ພັນທະນະມາຫຸ ທີຣາ ຍະທາຍະສັງ ທາຣຸຊະປັພພະຊັນຈະ*
ສາຣັຕຕະຣັຕຕາ ມະນິກຸນທະເລສຸ ປຸຕເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈະ ຍາ ອະເປກຂາ (24.12)

* ນັກປຣາຊບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງເຄື່ອງຜູກທີ່ເຮັດດ້ວຍ ເຫລັກ ໄມ້ ແລະ ເຊືອກ ວ່າຫມັ້ນຄົງ ເລີຍ ແຕ່ກ່າວເຖິງເຄື່ອງຜູກນີ້ ຄືຣາຄະຂອງຜູ້ກຳຫນັດ ຍິນດີໃນແກ້ວມະນີ ແລະ ຕ່າງຫູ ແລະ ຄວາມອາລັຍໃນບຸຕ ແລະ ພະຣິຍາ.

Aux yeux du sage, les lourdes chaînes ne sont pas faites de fer ni de bois ni de chanvre; ce sont plutôt l'ardente convoitise des joyaux et des parures, ainsi que l'attachement aux enfants et aux épouses.

Wise go forth, rejecting without a murmur the worldly pleasures, a lower but a tenacious bond.

346. *Ētaṁ daḷhaṁ bandhanamāhu dhīrā*
ōhārinaṁ sithilaṁ duppamuñcaṁ
ētam'pi chetvāna paribbajanti
anapekkhinō kāmasukhaṁ pahāya. (24:13)

That bond is strong, say the wise.
It hurls down, yields, is hard to loosen.
This too they cut off, and giving up sensual pleasures,
without (any) longing they renounce.

(346) *ເອຕັງ ທັລຫັງ ພັນທະນະມາຫຸ ທີຣາ* *ໂອຫາຣິນັງ ສິຖິລັງ ທຸປປະມຸນຈັງ*
ເອຕັງປິ ເສຕວານະ ປະຣິພພະຊັນຕິ *ອະນະເປກຂີໂນ ກາມະສຸຂັງ ປະຫາຍະ (24.13)*

* ທ່ານນັກປຣາຊກ່າວວ່າ ເຄື່ອງຜູກນັ້ນ ໜັ້ນຄົງດຶງຈ່ອງລົງຜູກຍານໆ ແຕ່ແກ້ໄດ້ຍາກ ຕັດເຄື່ອງຜູກອັນນັ້ນເສັຽໄດ້ແລ້ວ ເປັນຜູ້ບໍ່ຫ່ວງອາລັຍ ລະຄວາມສຸຂໃນກາມເສັຍແລ້ວ ຍ່ອມບວຊ (ເວັ້ນໄດ້ທຸກຢ່າງ).

Certes, c'est un puissant lien, déclare le sage, et il paralysé les hommes et il est pénible de s'en débarrasser. Cependant certains le coupent, et choisissent la vie sans foyer; ils abandonnent le plaisir et le désir sans regarder derrière eux.

The wise cast away all dukkha, severing their lustful ties like a spider caught in its own web.

347. *Yē rāgarattā'nupatanti sōtaṁ*
sayaṁ kataṁ makkaṭako'va jālaṁ
ētam'pi chetvāna vajanti dhīrā
anapekkhinō sabbadukkhaṁ pahāya. (24:14)

They who are infatuated with lust fall back into the stream as a spider on the self-spun wed. This too, the wise cut off and wander, without longing, renouncing all sorrow.

(347) ເຍ ຣາຄະຣັຕຕານຸປະຕັນຕິ ໂສຕັງ *ສະຍັງ ກະຕັງ ມັກກະຕະໂກວະ ຊາລັງ*
ເອຕັມປິ ເສຕວານະ ວະຊັນຕິ ທີຣາ *ອະນະເປກຂິໂນ ສັພພະທຸກຂັງ ປະຫາຍະ (24.14)*

* ສັຕເຫລົ່າໃດ ເປັນຜູ້ອັນຣາຄະຍ້ອມໃຈແລ້ວ ສັຕເຫລົ່ານັ້ນ ຍ່ອມຕົກໄປສູ່ກະແສແຫ່ງຕັນຫາ ຄືດັ່ງແມງມຸມຕົກໄປຕິດໃຍທີ່ຕົນເອງສ້າງຂຶ້ນທັ້ນແລ ນັກປຣາຊທັງຫລາຍ ຕັດກະແສແຫ່ງຕັນຫານັ້ນເສັຽແລ້ວ ເປັນຜູ້ບໍ່ຫ່ວງຫາຫຽັງ ຍ່ອມລະເວັ້ນທຸກຂ໌ທັງປວງໄປ.

Il en est qui s'emprisonnent dans leur propre filet d'acharnement au plaisir, comme l'araignée dans sa toile. Le sage passe au travers, sans se retourner, et laisse tout souci derrière lui.

Mind released everywhere, one's beyond birth and decay, having terminated life's journeying.

348.	*Muñca purē muñca pacchatō* *majjhē muñca bhavassa pāragū,* *sabbattha vimuttamānasō* *na puna jātijaraṁ upehisi.* (24:15)	Let go the past, let go the future, let go the present. Crossing to the further shore of existence, with mind released everywhere, do not again undergo birth and decay.

(348)	*ມຸນຈະ ປະເຣ ມຸນຈະ ປັຈສະໂຕ* *ສັພພັຕຖະ ວິມຸຕຕະມານະໂສ*	*ມັຊເຊ ມຸນຈະ ພະວັສສະ ປາຣະຄູ* *ນະ ປຸນະ ຊາຕິຊະຣັງ ອຸເປຫີສິ (24.15)*

* ທ່ານຈົ່ງປະ (ອາລັຍ) ໃນຂ້າງໜ້າ (ອະນາຄົຕ) ຈົ່ງປະ (ອາລັຍ) ຂ້າງຫລັງ (ອະດີຕ) ຈົ່ງປະ (ອາລັຍ) ໃນຖ້າມກາງ (ປັດຈຸບັນ) ເສັຽ ຈັກເປັນຜູ້ເຖິງຝັ່ງແຫ່ງພົພ (ຄືເຖິງຝັ່ງພຣະນິພພານ) ມີໃຈຫລຸດພົ້ນແລ້ວໃນສັງຂະຕະທັມທັງປວງ ບໍ່ຕ້ອງເຂົ້າເຖິງຊາຕ ແລະ ຊະຣາອີກ.

Affranchis-toi du passé, affranchis-toi de l'avenir, affranchis-toi du présent pour les dépasser; ayant ainsi libéré ton mental, tu ne reviendras plus dans la naissance et dans la décrépitude.

With lust intense, on beauty dwelling, crushed by one's thoughts, craving productively grows.

349. *Vitakkapamathitassa jantunō*
tibbarāgassa subhānupassinō
bhıyyō taṇhā pavaḍḍhati
ēsa khō daḷhaṁ karōti bandhanaṁ. (24:16)

For the person who is agitated by (evil) thoughts,
who is of strong passion who sees but the pleasurable,-
craving steadily grows.
Indeed, he makes the bond strong.

(349) *ວິຕັກກະມະຖິຕັສສະ ຊັນຕຸໂນ* *ຕິພພະຣາຄັສສະ ສຸພານຸປັສສິໂນ*
ພິຍໂຍ ຕັນຫາ ປະວັທຖະຕິ *ເອສະ ໂຂ ທັລຫັງ ກະໂຣຕິ ພັນທະນັງ (24.16)*

* ຕັນຫາຍ່ອມຈະເຣີນຫລາຍຂຶ້ນ ແກ່ຄົນຜູ້ຖືກວິຕົກຍ່ຳຍີໄດ້ ແລ້ວຜູ້ມີຄວາມກຳຫນັດຮ້ອນ
ແຮງ ຜູ້ມັກເຫັນອາຣົມນ໌ວ່າຈິບງາມ ຄົນນັ້ນແລ ຊື່ວ່າເຮັດເຄື່ອງຜູກໃຫ້ຫນັ້ນແກ່ນ.

L'homme agité par le doute subjugué par ses passions,
attentif au seul plaisir, voit la convoitise grandir en lui,
il se forge une lourde chaîne.

25. ພິກຂຸ ວັຄ

To chop off Mara's bonds one must dwell on unwholesomeness and guard one's thoughts.

350. *Vitakkūpasamē ca yō ratō*
asubhaṁ bhāvayati sadā satō
ēsa khō vyantikāhiti
ēsa checchati Mārabandhanaṁ. (24:17)

**He who delights in subduing (evil) thoughts,
he who meditates on "impurity",
he who is ever mindful-it is he who will make
an end(of craving);he will cut Mara's bond.**

(350) *ວິຕັກກູປະສະເມ ຈະ ໂຍ ຣະໂຕ* *ອະສຸພັງ ພາວະຍະຕິ ສະທາ ສະໂຕ*

* *ເອສະ ໂຂ ພຍັນຕິກາຫະຕິ* *ເອສະສິນທະຕິ ມາຣະພັນທະນັງ (24.17)*

ຫາກຜູ້ໃດ ຍິນດີແລ້ວໃນທັມເຄື່ອງເຮັດໃຫ້ວິຕົກລະງັບໄປ ມີສະຕິທຸກເມື່ອ ຈະເຣີນ
ອະສຸພະພາວະນາຢູ່ ຜູ້ນັ້ນແລ ຈະເຮັດຕັນຫາໃຫ້ມີສ່ວນສ້ຽງໄປ ຜູ້ນັ້ນ ຈະຕັດ
ເຄື່ອງຜູກຂອງມາຣເສັຽໄດ້.

L'homme qui se délecte dans l'apaisement du mental, qui ne craint pas le déplaisir, en vérité, il brisera, il anéantira la chaîne de Mara.

Without trembling, craving or blemishes, with one's end reached, this is the last bodily form.

351. *Niṭṭhangatō asantāsi*
vītataṇhō anaṅganō
acchindi bhavasallāni
antimō'yaṁ samussayō. (24:18)

He who has reached the Goal,
he who is fearless, devoid of craving,
and passionless, he who has cut the thorns of life,
this body of his, final.

(351) ນິຕຖັງ ຄະໂຕ ອະສັນຕາສິ
ອຸຈສິນທິ ພະວະສັລລານິ

ວີຕະຕັນໂຫ ອະນັງຄະໂນ
ອັນຕິໂມຍັງ ສະມຸສສະໂຍ (24.18)

* ຜູ້ໃດເຖິງຄວາມສຳເຣັດ ບໍ່ມີປົກກະຕິເປັນຜູ້ສະດຸ້ງຕື່ນ ມີຕັນຫາສິ້ນໄປແລ້ວ ບໍ່ມີກິເລສ ເປັນເຄື່ອງຍົວະໃຈ ໄດ້ຫັກລູກສອນອັນພາໄປສູ່ພົບທັງຫລາຍເສັ້ຽແລ້ວ ກາຍອັນກະດູກ ຍົກເປັນຮ່າງກາຍອັ້ນນີ້ ຂອງຜູ້ນັ້ນ ຊື່ວ່າເປັນຂອງມີໃນທີ່ສຸດ (ເກີດຊາຕສຸດທ້າຍ).

Il s'approche de la grande consommation sans crainte, délivré de la convoitise, sans reproche, ayant détruit les épines de l'existence, et ce sera sa dernière incarnation.

In this final body now freed of craving and grasping, he is the great being who is greatly wise.

352. *Vītataṇhō anādānō*
niruttipadakōvidō
akkharānaṁ sannipātaṁ
jaññā pubbāparāni ca
sa vē antimasārīrō
mahāpaññō mahāpurisō'ti vuccati. (24:19)

He who is devoid of craving,
he who is learned in the Teaching
and the real nature of things,--
it is he who is called the bearer of the final body,
one of profound wisdom,
a great man.

(352) *ວີຕະຕັນໂຫ ອະນາທາໂນ* *ນິຣຸຕຕິປະທະໂກວິໂທ*
ອັກຂະຣານັງ ສັນນິປາຕັງ *ຊັນຍາ ປຸພພາປະຣານິ ຈະ*
ສະ ເວ ອັນຕິມະສາຣີໂຣ *ມະຫາປັນໂຍ ມະຫາປຸຣິໂສຕິ ວຸຈຈະຕິ (24.19)*

* ຜູ້ໃດ ມີຕັນຫາສູນສິ້ນໄປແລ້ວ ສລາດໃນບົທແຫ່ງນິຣຸຕຕິ (ຮູ້ໃນພາສາອັກຂຣະສາຕ)
ຮູ້ໝວດແຫ່ງອັກຂຣະທັງຫລາຍ ແລະຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນເບື້ອງປາຍແຫ່ງອັກຂຣະທັງຫລາຍ
ນຳ ຜູ້ນັ້ນແລ ເຮົາເອີ້ນວ່າ ເກີດຊາຕສຸດທ້າຍ ຜູ້ມີປັນຍາ ເປັນມະຫາບຸຣຸສ.

Délivré du désir, détaché de tout, habile à comprendre l'Enseignement, versé dans le sens réel des mots, tel il se montre en sa dernière incarnation; et on l'appelle le grand homme, le Grand Sage

All-conquering, all-knowing, detached from all, self-liberated, I am now my own Teacher.

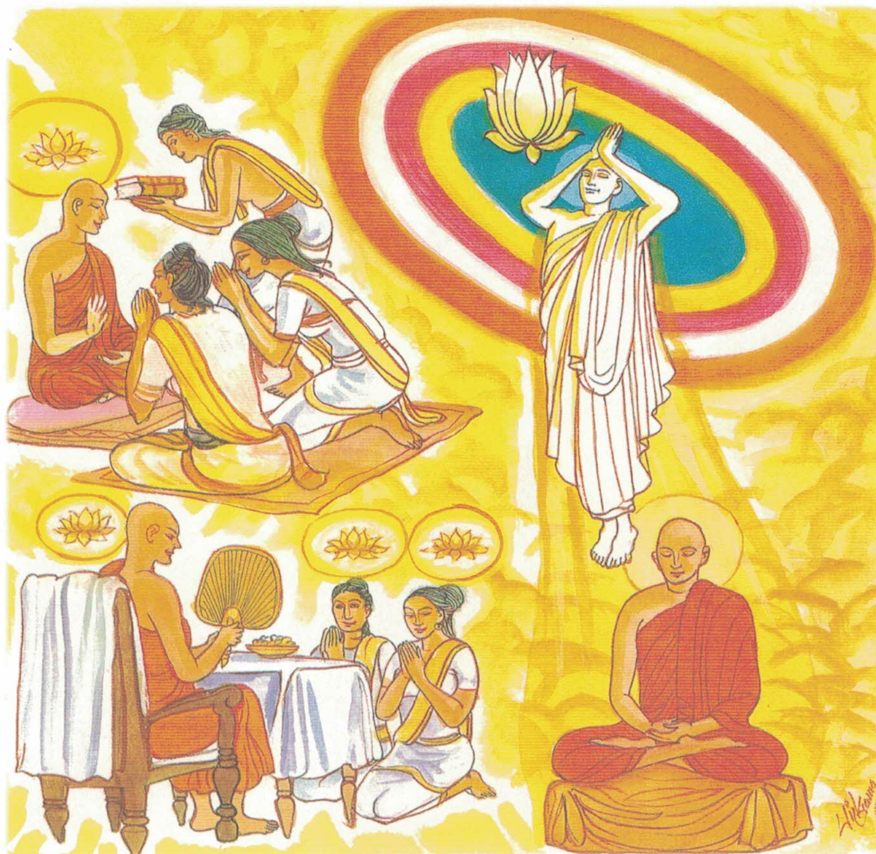
353. *Sabbābhibhū sabbavidū'hamasmi*
sabbēsu dhammēsu anūpalittō
sabbañjahō taṇhakkhayē vimuttō
sayaṁ abhiññāya kam'uddiseyyaṁ? (24:20)

All have I overcome, all do I know; From all am I detached, all have I renounced; Wholly absorbed am I on the "Destruction of Craving" (Arahantship). Having comprehended all by myself, whom shall I call my teacher?

(353) *ສັພພາພິພູ ສັພພະວິທູຫະມັສມິ* *ສັພເພສຸ ທັມເມສຸ ອະນູປະລິຕໂຕ*
ສັພພັນຊະໂຫ ຕັນຫັກຂະເຍ ວິມຸຕໂຕ *ສະຍັງ ອະພິນຍາຍະ ກະມຸທທິເສຍສັງ (24.20)*

* ເຮົາ ຄອບງຳໄດ້ໝົດ ເປັນຜູ້ຮູ້ສາຣະພັດ ບໍ່ຕິດຢູ່ໃນທັມທັງປວງ ລະທັມທັງມວນ
ອັນພາໃຫ້ເກີດໃນພົພທັງສາມ ພົ້ນແລ້ວຍ້ອນຄວາມສິ້ນໄປແຫ່ງຕັນຫາ ຮູ້ເອງ
ແລ້ວ ຈະຊີ້ເອົາໃຜລະ ວ່າເປັນສາສດາ(ຂອງເຮົາ).

"Je suis celui qui a tout compris et tout appris; que rien ne pollue ni n'embarasse, libéré par la destruction des convoitises, ayant seul tout pénétré, qui donc pourrais-je appeler mon maître ".

Dhamma is supreme as gift, flavour or delight. Extinction of craving triumphs over all ills.

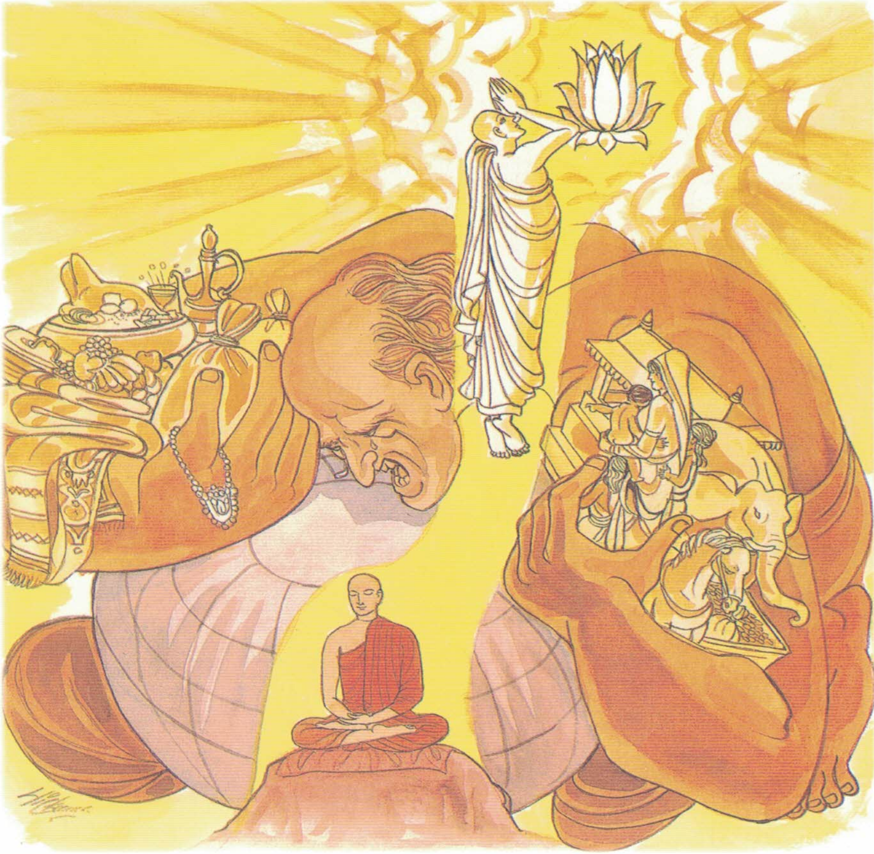
354. *Sabbadānaṁ dhammadānaṁ jināti*
sabbaṁrasaṁ dhammarasō jināti
sabbaṁratiṁ dhammaratī jināti
taṇhakkhayō sabbadukkhaṁ jināti. (24:21)

The gift of Truth excels all gifts; the flavour of Truth excels all flavours; he who has destroyed all craving overcomes all sorrow.

(354) *ສັພພະທານັງ ທັມມະທານັງ ຊິນາຕິ ສັພພະຣະສັງ ທັມມະຣະໂສ ຊິນ່າຕິ*
ສັພພະຣະຕິງ ທັມມະຣະຕິ ຊິນາຕິ ຕັນຫັກຂະໂຍ ສັພພະທຸກຂັງ ຊິນາຕິ (24.21)

* ການໃຫ້ທັມ ຍ່ອມຊນະການໃຫ້ທັງປວງ ຣົສແຫ່ງທັມຍ່ອມຊນະຣົສທັງປວງ ຄວາມຍິນດີໃຫ້ທັມ ຍ່ອມຊນະຄວາມຍິນດີທັງປວງ ການສີ້ນໄປແຫ່ງຕັນຫາ ຍ່ອມຊນະທຸກຂ໌ທັງປວງ.

Au-dessus de tous dons, règne le don de la Doctrine. Au-dessus de toutes saveurs, règne la saveur de la Doctrine. Au-dessus de toutes les délices règnent les délices de la Doctrine. Au-dessus de toute souffrance règne la fin de la convoitise.

Wealth hunts down a fool. Greedy for wealth, the fool ruins himself as he were a stranger.

355. *Hananti bhōgā dummedhaṁ*
nō ca pāragavēsinō
bhōgataṇhāya dummēdhō
hanti aññē'va attanaṁ. (24:22)

Riches ruin the foolish,
but not those in quest of the beyond.
Through craving for riches, the witless man ruins himself
(as if he were ruining) others.

(355) *ຫະນັນຕິ ໂພຄາ ທຸມເມທັງ ໂນຈະ ປາຣະຄະເວສິໂນ*
ໂພຄະຕັນຫາຍະ ທຸມເມໂທ ຫັນຕິ ອັນເຍວະ ອັຕຕະນັງ (24.22)

* ໂພຄະ (ຊັພສົມບັດ) ທັງຫລາຍ ຍ່ອມຂ້າຄົນຜູ້ມີປັນຍາຊົ່ວຊາມ ແຕ່ບໍ່ຂ້າພວກຜູ້ສແວງຫາຝັ່ງ ຄືພຣະນິພພານ ຄົນຜູ້ມີປັນຍາຊົ່ວຊາມຍ່ອມຂ້າຕົນເອງ ຄືພໍປານຂ້າຄົນອື່ນ ຍ້ອນຄວາມຢາກໄດ້ໂພຄະ.

Les richesses anéantissent l'insensé, s'il ne cherche point ce qui est au-delà. Par sa passion pour elles, l'insensé se tue comme il tuerait ses ennemis.

Weeds plague fields. Lust destroys men. Giving to the lust-less yields high returns.

356. *Tiṇadōsāni khēttāni*
rāgadōsā ayaṁ pajā
tasmā hi vītarāgēsu
dinnaṁ hōti mahapphalaṁ. (24:23)

Weeds are the blemish of fields;
lust is the blemish of this mankind.
Hence what is given to the lustless
yields abundant fruit.

(356) *ຕິນະໂທສານິ ເຂຕຕານິ ຣາຄະໂທສາ ອະຍັງ ປະຊາ*
ຕັສມາ ຫິ ວີຕະຣາເຄສຸ ທິນນັງ ໂຫຕິ ມະຫັປຜະລັງ (24.23)

* ນາທັງຫລາຍ ມີຫຍ້າເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ປະຊາຊົນນີ້ ກໍມີຣາຄະເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ເຫຕຸ
ນັ້ນແລ ທານອັນບຸຄຄົລໃຫ້ແລ້ວ ໃນທ່ານຜູ້ມີຣາຄະປາສຈາກແລ້ວ ຍ່ອມມີຜົລຫລາຍ.

Les mauvaises herbes sont la perte des cultures; l'avidité est la perte de notre génération. En conséquence, le don de la doctrine du détachement produit beaucoup de fruits.

Weeds plague fields. Hatred destroys men. Offering to hateless yields fruit.

357. *Tiṇadōsāni khēttāni*
dōsadōsā ayaṁ pajā
tasmā hi vītadōsēsu
dinnaṁ hōti mahapphalaṁ. (24:24)

Weeds are the blemish of fields;
hatred is the blemish of this mankind.
Hence what is given to those freed
from hatred yields abundant fruit.

(357) *ຕິນະໂທສານິ ເຂຕຕານິ*
ໂທສະໂທສາ ອະຍັງ ປະຊາ
ຕັສມາ ຫິ ວີຕະໂທເສສຸ
ທິນນັງ ໂຫຕິ ມະຫັປຜະລັງ (24.24)

* ນາທັງຫລາຍມີຫຽ້າເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ປະຊາຊົນນີ້ກໍມີໂທສະເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ເຫຕ ນັ້ນແລ ທານອັນບຸຄຄົລໃຫ້ແລ້ວ ໃນທ່ານຜູ້ມີໂທສະປາສຈາກແລ້ວ ຍ່ອມມີຜົລຫລາຍ.

Les mauvaises herbes sont la perte des cultures; la haine est la perte de notre génération. En conséquence, le don qui vous libère de la haine produit beaucoup de fruits.

Weeds plague fields. Ignorance destroys men. Giving to the ignorance-free is fruitful.

358. *Tiṇadōsāni khettāni*
mōhadōsā ayaṁ pajā
tasmā hi vītamōhēsu
dinnaṁ hōti mahapphalaṁ. (24:25)

Weeds are the blemish of fields;
delusion is the blemish of this mankind.
Hence what is given to those freed
from delusion yields abundant fruit.

(358) *ຕິນະໂທສານິ ເຂຕຕານິ* *ໂມຫະໂທສາ ອະຍັງ ປະຊາ*
ຕັສມາ ຫິ ວີຕະໂມເຫສຸ *ທິນນັງ ໂຫຕິ ມະຫັປຜະລັງ (24.25)*

* ນາທັງຫລາຍ ມີຫຍ້າເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ປະຊາຊົນນີ້ ກໍມີໂມຫະເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ເຫຕນັ້ນແລ ທານອັນບຸຄຄົລໃຫ້ແລ້ວໃນທ່ານຜູ້ມີໂມຫະປາສຈາກແລ້ວ ຍ່ອມມີຜົລຫລາຍ.

Les mauvaises herbes sont la perte des cultures; la haine est la perte de notre génération. En conséquence, le bon qui vous libère de l'illusion produit beaucoup de fruits.

Weeds plague fields. Desire plagues men. Giving to desire-less is fruitful.

359. *Tiṇadōsāni khettāni*
icchādōsā ayaṁ pajā
tasmā hi vigaticchēsu
dinnaṁ hōti mahapphalaṁ. (24:26)

Weeds are the blemish of fields;
desire is the blemish of this mankind.
Hence what is given to the desireless
yields abundant fruit.

(359) *ຕິນະໂທສານິ ເຂຕຕານິ*
ຕັສມາ ຫິ ວິຄະຕິຈເສສຸ

ອິຈສາໂທສາ ອະຍັງ ປະຊາ
ທິນນັງ ໂຫຕິ ມະຫັປຜະລັງ (24.26)

* ນາທັງຫລາຍມີຫຍ້າເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ປະຊາຊົນນີ້ ກໍມີຄວາມຢາກເປັນເຄື່ອງທຳລາຍ ເຫຕນັ້ນແລ ທານອັນບຸຄຄົລໃຫ້ແລ້ວ ໃນທ່ານຜູ້ມີຄວາມຢາກສູນສີ້ນໄປແລ້ວ ຍ່ອມມີຜົລຫລາຍ.

Les mauvaises herbes sont la perte des cultures; le désir égoiste est la perte de notre génération. En conséquence, le don qui vous libère de l'égoisme produit beaucoup de fruits.

25. ພິກຂຸວັຄ

Restraint in eye, ear, nose and tongue is good. It yields good results.

360. *Cakkhunā saṁvarō sādhu*
sādhu sōtēna saṁvarō
ghānēna saṁvarō sādhu
sādhu jivhāya saṁvarō. (25:1)

Good is restraint in eye,
good is restraint in ear:
Good is restraint in nose,
good is restraint in tongue.

(360) ຈັກຂຸນາ ສັງວະໂຣ ສາທຸ
ສາທຸ ໂສເຕນະ ສັງວະໂຣ
ຄາເນນະ ສັງວະໂຣ ສາທຸ
ສາທຸ ຊິວຫາຍະ ສັງວະໂຣ (25.1)

* ການສັງຣວມທາງຕາເປັນການດີ ການສັງຣວມທາງຫູເປັນການດີ ການສັງຣວມທາງດັງເປັນການດີ ການສັງຣວມທາງລີ້ນເປັນການດີ

Il est bon de savoir contrôler sa vue. Il est bon de contrôler son ouie. Il est bon de contrôler son odorat. Il est bon de contrôler son goût.

Restraint in deed, in speech, in mind is good. Restrained fully, the monk ends suffering.

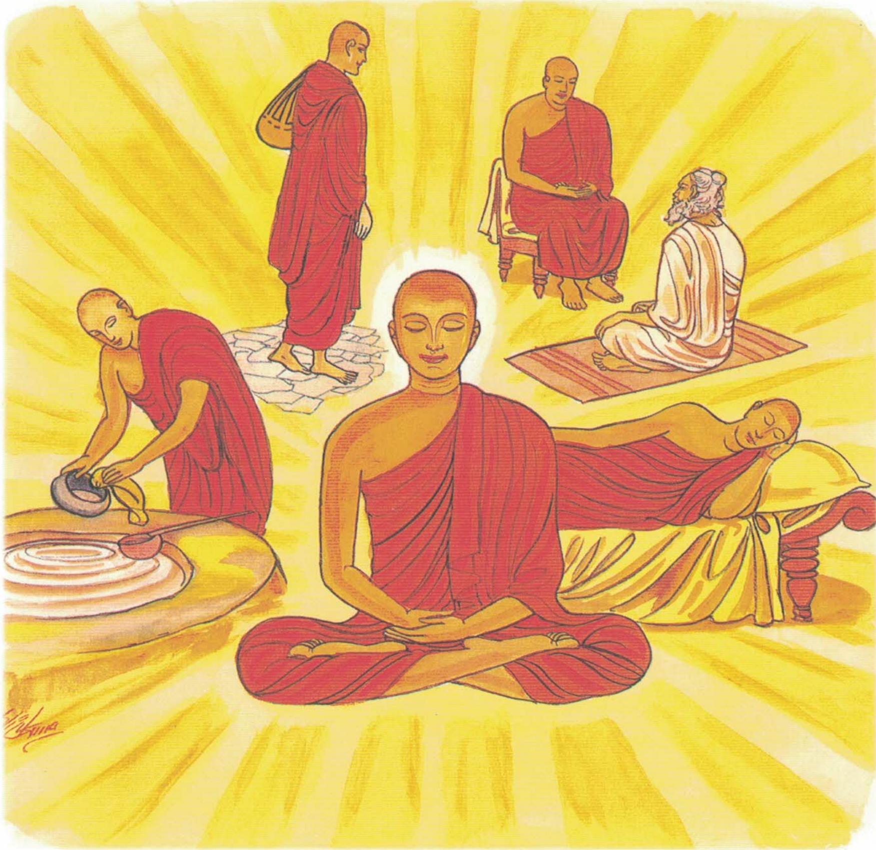
361. *Kāyēna saṁvarō sādhu*
sādhu vācāya saṁvarō
manasā saṁvarō sādhu
sādhu sabbattha saṁvarō
sabbattha saṁvutō bhikkhu
sabbadukkhā pamuccati. (25:2)

Good is restraint in body,
good is restraint in speech;
Good is restraint in mind,
Good is restraint everywhere.
The monk restrained in everything
is from all sorrow freed.

(361) *ກາເຍນະ ສັງວະໂຣ ສາທຸ*
ສາທຸ ວາຈາຍະ ສັງວະໂຣ
ມະນະສາ ສັງວະໂຣ ສາທຸ
ສາທຸ ສັພພັຕຖະ ສັງວະໂຣ
ສັພພັຕຖະ ສັງວຸໂຕ ພິກຂຸ
ສັພພະທຸກຂາ ປະມຸຈຈະຕິ (25.2)

* ການສັງຣວມທາງກາຍເປັນການດີ ການສັງຣວມທາງວາຈາເປັນການດີ
ພິກຂຸຜູ້ສັງຣວມແລ້ວໃນທະວາຣທັງປວງ ຍ່ອມພົ້ນຈາກທຸກຂ໌ທັງປວງໄດ້.

Il est bon de contrôler l'action. Il est bon de contrôler la parole. Il est bon de conrôler le mental. Dans tous les cas le contrôle est bon. Le Bhikkhu qui se contrôle de toutes façons est affranchi de toute souffrance.

Restrained in limb and speech, totally composed with inward delight. He is called a bhikkhu.

362. *Hatthasaññatō pādasaññatō*
vācāya saññatō saññat'uttamō
ajjhattaratō samāhitō
ēkō santusitō tamā'hu bhikkhuṁ. (25:3)

He who is controlled in hand, foot, speech, and in the highest (head), he who delights in meditation, and is composed; he who is solitary and contented,-- him they call a Bhikkhu.

(362) *ຫັຕຖະສັນຍະໂຕ ປາທະສັນຍະໂຕ ວາຈາສັນຍະໂຕ ສັນຍະຕັຕຕະໂມ*
ອັຊຊັຕຕະຣະໂຕ ສະມາຫິໂຕ ເອໂກ ສັນຕຸສິໂຕ ຕະມາຫຸ ພິກຂຸ (25.3)

* ຜູ້ໃດສັງຣວມມື ສັງຣວມຕີນ ສັງຣວມວາຈາ ສັງຣວມຕົນ ເປັນຜູ້ຍິນດີແລ້ວ ໃນພາວະນາເປັນພາຍໃນ ມີໃຈຫມັ້ນຄົງ ເປັນຜູ້ດຽວຍິນດີໃນທັມ ບັນດິຕ ທັງຫລາຍ ຮ້ອງ ຜູ້ນັ້ນວ່າ ພິກຂຸ.

L'homme qui contrôle son geste, sa marche, son language se sent satisfait, tranquillisé, content de soi, et on peut l'appeler un Bhikkhu.

Guarded in speech, with no conceit, the monk expounds with sweetness the Dhamma in full.

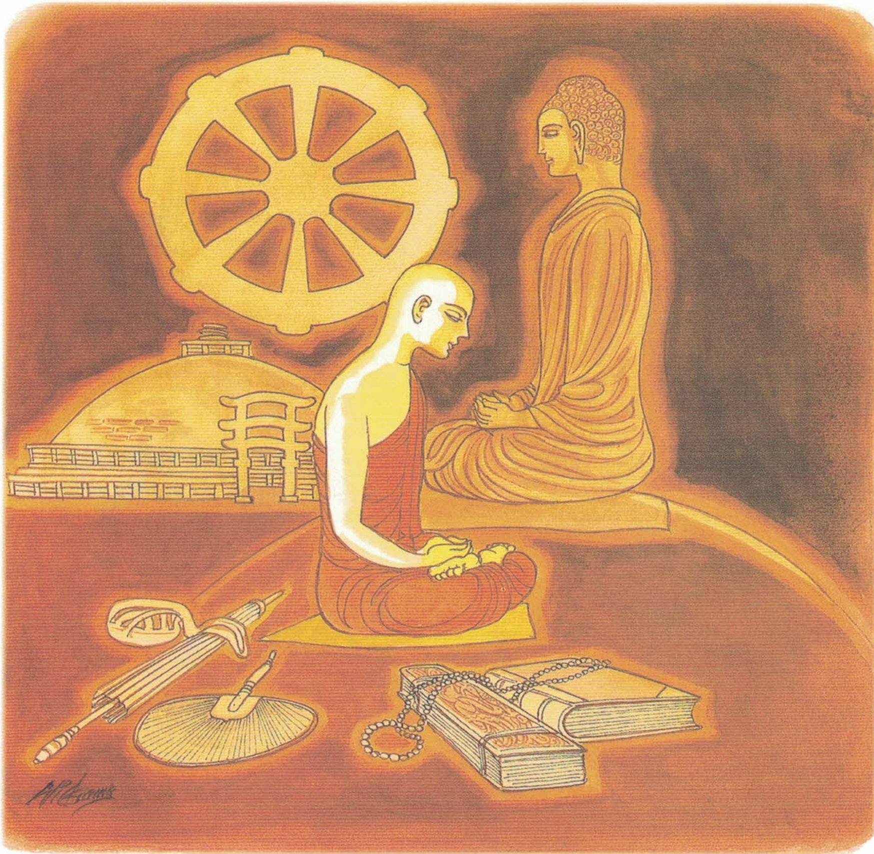
363. *Yō mukhasaññatō bhikkhu*
mantabhāṇī anuddhatō
atthaṁ dhammañ ca dīpēti
madhuraṁ tassa bhāsitaṁ. (25:4)

That Bhikkhu who is controlled in tongue, who is moderate in speech, who is not puffed up, who explains the meaning and the text,- sweet, indeed, is his speech.

(363) *ໂຍ ມຸຂະສັນຍະໂຕ ພິກຂຸ* *ມັນຍະພານີ ອະນຸທທະໂຕ*
ອັຕຖັງ ທັມມັນຈະ ທີເປຕິ *ມະທຸຣັນຕັສສະ ພາສິຕັງ* (25.4)

* ພິກຂຸໃດ ຣະມັດຣະວັງປາກແລ້ວ ມີປົກຕິກ່າວດ້ວຍປັນຍາ ບໍ່ເວົ້າຟຸ້ງໄປສະແດງຜົລ
ແລະ ເທຕ ພາສິຕຂອງພິກຂຸນັ້ນ ຈຶ່ງມ່ວນ ອອນຊອນ.

Le Bhikkhu maître de sa langue, sage et mesuré dans ses propres, qui n'est pas bouffi d'orgueil, celui qui interprête la Doctrine en l'éclairant, ses paroles sont douces comme le miel.

Delighting in, pondering over and abiding by the Dhamma, such bhikkhu shall not degenerate.

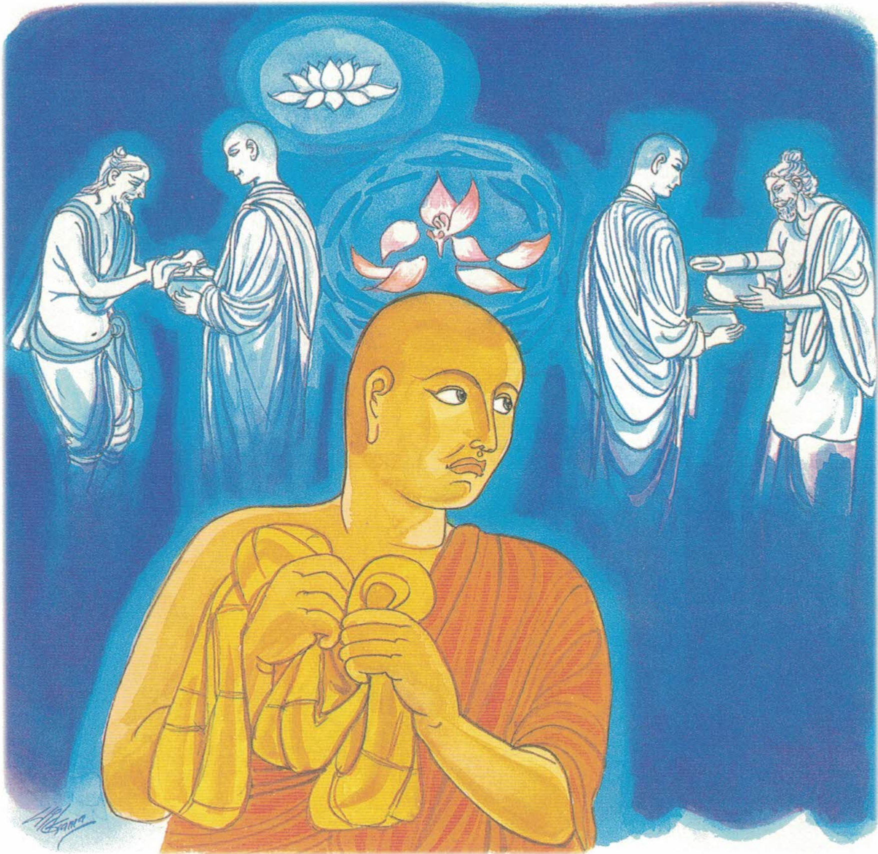
364. ***Dhammārāmō dhammaratō***
dhammaṁ anuvicintayaṁ
dhammaṁ anussaraṁ bhikkhuṁ
saddhammā na parihāyati. (25:5)

The Bhikkhu who dwells in the Dhamma,
who delights in the Dhamma, who meditated on the Dhamma,
who well remembers the Dhamma,
does not fall away from the Dhamma sublime.

(364) *ທັມມາຣາໂມ ທັມມະຣະໂຕ* *ທັມມັງ ອະນຸວິຈິນຕະຍັງ*
ທັມມັງ ອະນຸສສະຣັງ ພິກຂຸ *ສັທທັມມາ ຈະ ປະຣິຫາຍະຕິ (25.5)*

* ພິກຂຸ ຜູ້ມີທັມເປັນທີ່ຢູ່ ຍິນດີ ເພິ່ງໃຈໃນທັມ ຣຶນຕອງຢູ່ຍັງທັມ ລະນຶກເຖິງທັມ
ຢູ່ເລື້ອຍໆ ຍ່ອມບໍ່ເສື່ອມຈາກພຣະສັທທັມ.

Observateur de la Doctrine, faisant sa joie de la doctrine, méditant sur la Doctrine exposant la Doctrine, le Bhikkhu agissant ainsi restera toujours en elle fermement établi.

Disdain not one's receipts nor envy other's. Envious bhikkhu reaches no tranquil mind.

365. *Salābhaṁ nā'timaññēyya*
nā'ññēsaṁ pihayaṁ carē
aññesaṁ pihayaṁ bhikkhu
samādhiṁ nā'dhigacchati. (25:6)

He should not despise what he has received
nor should he live envying (the gains) of others.
The Bhikkhu who envies (the gains) of others
does not attain Concentration.

(365) *ສະລາພັງ ນາຕິມັນເຍຍຍະ* *นານເຍສັງ ປິຫະຍັງ ຈະເຣ*
ອັນເຍສັງ ປິຫະຍັງ ພິກຂຸ *ສະມາທິງ ນາທິຄັຈສະຕິ (25.6)*

* ພິກຂຸ ບໍ່ຄວນຖືຫຸ່ມລາພຂອງຕົນ (ທີ່ເກີດໂດຍຊອບທັມ) ບໍ່ຄວນທ່ຽວໄປຫາປາຖນາລາພ ຂອງຄົນເຫລົ່າອື່ນ ພິກຂຸປາຖນາລາພຂອງຄົນເຫລົ່າອື່ນຢູ່ ຍ່ອມບໍ່ບັນລຸເຖິງສະມາທິໄດ້.

Le Bhikkhu ne doit point dédaigner ses propres progrès (en sagesse et vertu) ni regarder avec envie ceux d'au-. trui. Le Bhikkhu qui devient envieux ne peut atteindre la Concentration.

The monk who belittles not even the little he gets, gods praise him as being pure and alert.

366. *Appalābhō'pi cē bhikkhu*
salābhaṁ nā'timaññati
taṁ vē dēvā pasaṁsanti
suddhājīviṁ atanditaṁ. (25:7)

Though a recipient of little,
if Bhikkhu does not despise his own gains,-
even the Devas will praise him
who is of pure livelihood and is not slothful.

(366) *ອັປປະລາໂພປິ ເຈ ພິກຂຸ* *ສະລາພັງ ນາຕິມັນຍະຕິ*
ຕັງ ເວ ເທວາ ປະສັງສັນຕິ *ສຸທທາຊີວະມະຕັນທິຕັງ* (25.7)

* ຖ້າພິກຂຸເຖິງຈະມີລາພໜ້ອຍ ແຕ່ກໍບໍ່ຖືຫຸ່ນລາພຂອງຕົນ ເທພຍຸດາເຈົ້າທັງຫລາຍ ຍ່ອມຊົມເຊີຍພິກຂຸນັ້ນແລ ຜູ້ມີຄວາມເປັນຢູ່ຢ່າງບໍຣິສຸທສະອາດ ບໍ່ຂີ້ຄ້ານ.

Même si le progrès qu'a fait le Bhikkhu n'est pas grand, qu'il ne le dédaigne pas. Si sa vie est pure et son labeur constant, il sera loué même par les dieux.

He truly is the monk who thinks not as I and mine, and grieves not for what truly exists not.

367. *Sabbasō nāmarūpasmiṁ*
yassa natthi mamāyitaṁ
asatā ca na sōcati
sa vē bhikkhū'ti vuccati. (25:8)

He who has no " I and Me " (conception)
whatever towards mind and body,
he who grieves not for that which he has not,
he, indeed, is called a Bhikkhu.

(367) *ສັພພະໂສ ນາມະຣູປັສມິງ* *ຕັສສະ ນັຕຖິ ມະມາຍິຕັງ*
ອະສະຕາ ຈະ ນະໂສຈະຕິ *ສະ ເວ ພິກຂູຕິ ວຸຈຈະຕິ (25.8)*

* ຜູ້ໃດບໍ່ມີຄວາມຍຶດຖືວ່າ " ກູ ຂອງກູ " ໂດຍປະການທັງປວງແລ້ວ ບໍ່ຮ່ຳຮອນເສັຽໃຈ ໃນເມື່ອບໍ່ມີສິ່ງທີ່ຕົນຍຶດຖືວ່າ " ກູ ຂອງກູ " ນັ້ນແລ້ວ ຜູ້ນັ້ນ ເຮົາຕະຖາຄະຕາ ເອີ້ນວ່າ ພິກຂຸ ແທ້ແລ.

Celui qui, de tout ce qui compose le corps et le mental ne trouve rien dont il puisse dire (ceci est à moi) et qui ne se lamente pas sur le drame éphémère de la vie, en vérité, il s'appelle un Bhikkhu.

Dwelling in love with delight in Buddha's word, bhikkhu gets his bliss where conditions cease.

368. *Mettāvihārī yō bhikkhu*
pasannō Buddhasāsane
adhigacchē padaṁ santaṁ
saṇkhārū'pasamaṁ sukhaṁ. (25:9)

The Bhikkhu who abides in loving-kindness,
is pleased with the Buddha's Teaching,
attains to that state of Peace and Happiness,
the stilling of conditioned things.

(368) ເມຕຕາວິຫາຣີ ໂຍ ພິກຊຸ ປະສັນໂນ ພຸທທະສາສະເນ
ອະທິຄັຈເສ ປະທັງ ສັນຕັງ ສັງຂາຣູປະສະມັງ ສຸຂັງ (25.9)

* ພິກຊຸໃດ ຢູ່ດ້ວຍເມຕຕາ ເຫລື້ອມໃສໃນຄຳສັ່ງສອນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າ ພິກຊຸນັ້ນ ຈະ ເພິງບັນລຸເຖິງສັນຕະບົທ (ພຣະນິພພານ) ອັນເປັນທີ່ເຂົ້າໄປຣະງັບສັງຂາຣ ອັນເປັນສຸຂ.

Le Bhikkhu qui vit dans un état d'amour bien veillant, qui se délecte dans l'Enseignement de l'Illuminé, ce Bhikkhu atteint la paix du Nibbana, la fin tranquille et bien heureuse de l'existence composée.

Bail thy boat, O monk. Emptied, it will swiftly move. Lustless and hateless in Nibbāna be.

369. *Siñca bhikkhu imaṁ nāvaṁ*
sittā tē lahumessati
chētvā rāgañ ca dōsañ ca
tatō nibbānamēhisi. (25:10)

Empty this boat, O Bhikkhu; Emptied by you,
it will move swiftly;
Cutting out lust and hatred,
to Nibbana you will thereby go.

(369) *ສິນຈະ ພິກຂຸ ອິມັງ ນາວັງ*
ເສຕວາ ຣາຄັນຈະ ໂທສັນຈະ

ສິຕຕາ ເຕ ລະຫຸເມສສະຕິ
ຕະໂຕ ນິພພານະເມຫິສິ (25.10)

* ດູຣາພິກຂຸ ທ່ານຈິ່ງຫວິດ (ນ້ຳໃນ) ເຮືອ (ອັຕຕະພາພ) ນີ້ ເຮືອທີ່ທ່ານຫວິດນ້ຳແລ້ວ ຈັກເຖິງໄວ ທ່ານຕັດຣາຄະແລະໂທສະໄດ້ແລ້ວ ຍ້ອນເຫຕນັ້ນ ກໍຈັກເຖິງພຣະນິພພານ.

Jetté du lest, O Bhikkhu; une fois allégée ta barque te portera sans effort. Débarassé du désir et de la haine, tu entreras dans le Nibbana.

Cut five-fold fetters, in their opposites train. Then he is called Crossed-the-Flood monk.

370. *Pañca chindē pañca jahē*
pañca c'uttari bhāvayē
pañca saṅgātigō bhikkhu
ōghatiṇṇō'ti vuccati. (25:11)

Five cut off, five give up,
five further cultivate:
The Bhikkhu who has gone beyond
the five toils is called a "Flood-crosser".

(370) *ປັນຈະ ສິນເທ ປັນຈະ ຊະເຫ*
ປັນຈະ ສັງຄາຕິໂຄ ພິກຂຸ

ປັນຈະ ຈຸຕະຣິ ພາວະເຍ
ໂອຄະຕິນໂນຕິ ວຸຈຈະຕິ (25.11)

* ພິກຂຸຄວນຕັດສັງໂຍຊ (ກິເລສ) ເຄື່ອງຜູກມັດ) ຝ່າຍຕ່ຳ 5 ເພີ່ງລະສັງໂຍຊຝ່າຍສູງ 5 ແລະ ເພີ່ງຍັງອິນທຣີ 5 ໃຫ້ຈະເຣີນຍິ່ງໆຂຶ້ນໄປ ພິກຂຸຜູ້ກ້າວລ່ວງກິເລສເຄື່ອງຂ້ອງ 4 ເສັຽໄດ້ ເຮົາ ຮ້ອງວ່າ ເປັນຜູ້ຂ້າມໂອຄະໄດ້ແລ້ວ.

Supprimé ces cinq objets: la croyance dans un moi distinct, l'indécision, la croyance à l'efficacité des rites et cérémonies, la luxure, la mauvaise volonté. Abandonné ces cinq autres: le désir de la vie dans le monde de la forme, le désir de la vie dans le monde sans forme, l'orgueil, l'agitation du mental et l'ignorance. Cultivé ces cinq autres: la confiance, l'énergie, l'attention concentrée, la méditation et la sagesse. Quand le Bhikkhu est ainsi quintuplement libéré, on dit qu'il est Oghatinna (celui qui a traversé les flots).

Meditate, O monk, and brook no delay. Let no lust baffle you. Groan not as you face the fire.

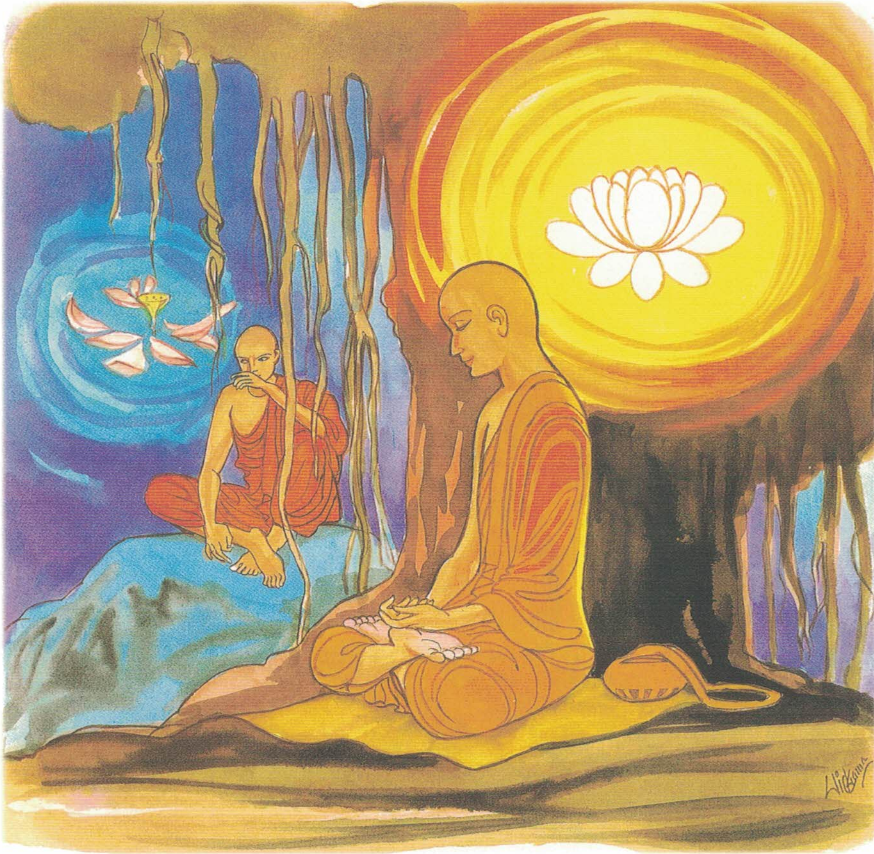
371. *Jhāya bhikkhu Mā ca pamādō*
mā tē kāmaguṇē bhamassu cittaṁ
mā lōhaguḷaṁ giḷī pamattō
mā kandi dukkham idan'ti ḍayhamāno. (25:12)

Meditate, O Bhikkhu. Do not be heedless.
Do not let your mind whirl on sensual pleasures.
Do not be careless and swallow a lead-ball.
As you burn cry not-" This is sorrow ".

(371) *ຊາຍະ ພິກຂຸ ມາ ຈະ ປະມາໂທ,* *ມາ ເຕ ກາມະຄຸເນ ພະມັສສຸ ຈິຕຕັງ,*
ມາ ໂລຫະຄຸລັງ ຄີລີ ປະມັຕໂຕ, *ມາ ກັນທິ ທຸກຂະມິທັນຕິ ທັຍຫະມາໂນ* *(25.12)*

* ດູຣາ ພິກຂຸ ທ່ານຈົ່ງຮ່ຳຮອນພິຈາຣະນາ ແລະ ຢ່າພມາທຈິຕຂອງທ່ານ ຈົ່ງຢ່າໝູນວຽນໄປໃນກາມຄຸນ ທ່ານຈົ່ງຢ່າເປັນຜູ້ພມາທ ກືນກິນກ້ອນເຫລັກ (ແດງ) ຢ່າຕ້ອງເປັນຜູ້ຖືກກັມເຜົາຢູ່ຮ່ຳໄຮວ່າ ທຸກຂ໌ລະນີ້ ດັ່ງນີ້ເລີຍ.

Soyez vigilants, O Bhikkhu. Ne négligez rien. Ne laissez pas votre mental évoluer autour des plaisirs, des sens, cela serait comme si par négligence vous avaliez une bille de fer rouge en criant (quel supplice)

Unwise can meditate not. Meditating not, in wisdom fail. Wise and meditative reach thy goal.

372. *Natthi jhānaṁ apaññassa*
paññā natthi ajhāyatō
yamhi jhānañ ca paññā ca
sa vē nibbānasantikē. (25:13)

There is no concentration to him who lacks wisdom,
nor is there wisdom to him who lacks concentration.
n whom are both concentration and wisdom,
he, indeed, is in the presence of Nibbana.

(372) *ນັຕຖິ ຊານັງ ອະປັນຍັສສະ* *ນັຕຖິ ປັນຍາ ອະຊາຍິໂນ*
ຍັມຫິ ຊານັນຈະ ປັນຍາ ຈະ *ສະ ເວ ນິພພານະສັນຕິເກ (25.13)*

* ຊານ (ສະມາທິ) ຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ຜູ້ບໍ່ມີປັນຍາ ປັນຍາກໍຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ຜູ້ບໍ່ມີຊານ ຊານ ແລະ ປັນຍາ ຍ່ອມມີໃນຄົນຜູ້ໃດ ຄົນຜູ້ນັ້ນແລ ຊື່ວ່າ ດຳຣົງຢູ່ໃນທີ່ໃກ້ພຣະນິພພານ.

Hors de la sagesse, il n'y a pas de méditation; hors de la méditation, il n'y a pas de sagesse. Il est vraiment près du Nibbana, celui en qui on trouve méditation et sagesse.

26. ພຣາມນະ ວັຄ

In solitude with a tranquilled mind, a monk who grasps the Dhamma will have bliss supreme.

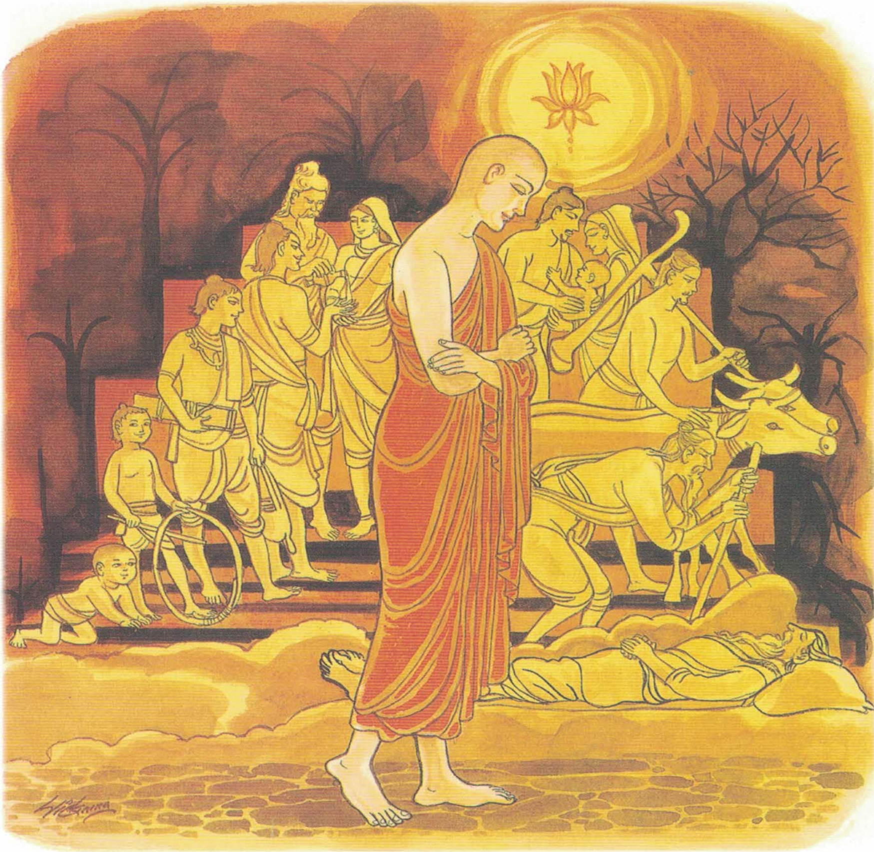
373. *Suññāgāraṁ paviṭṭhassa*
santacittassa bhikkhunō
amānusī ratī hōti
sammā dhammaṁ vipassatō. (25:14)

The Bhikkhu who has retired to a lonely abode,
who has calmed his mind,
who clearly perceives the Doctrine,
experiences a joy transcending that of men.

(373) *ສຸນຍາຄາຣັງ ປະວິຕຖັສສະ ສັນຕະຈິຕຕັສສະ ພິກຂຸໂນ*
ອະມານຸສີ ຣະຕີ ໂຫຕີ ສັມມາ ທັມມັງ ວິປັສສະໂຕ (25.14)

* ຄວາມຍິນດີ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງມະນຸສ ຍ່ອມມີແກ່ພິກຂຸ ຜູ້ເຂົ້າໄປແລ້ວ ສູ່ເຮືອນວ່າ (ບໍ່ມີບ້ານເຮືອນຄົນ) ຜູ້ມີຈິຕສງົບ ຜູ້ເຫັນທັມໂດຍຊອບຢູ່.

Celui qui a démeublé la maison (de la vie), le Bhikkhu au mental tranquillisé, goute une joie surhumaine dans la claire vision de la Doctrine.

As one becomes aware of the rise and fall of the aggregates, one gets the joy of deathlessness.

374. *Yatō yatō sammasati*
khandhānaṁ udayabbayaṁ
labhati pītipāmōjjaṁ
amataṁ taṁ vijānataṁ. (25:15)

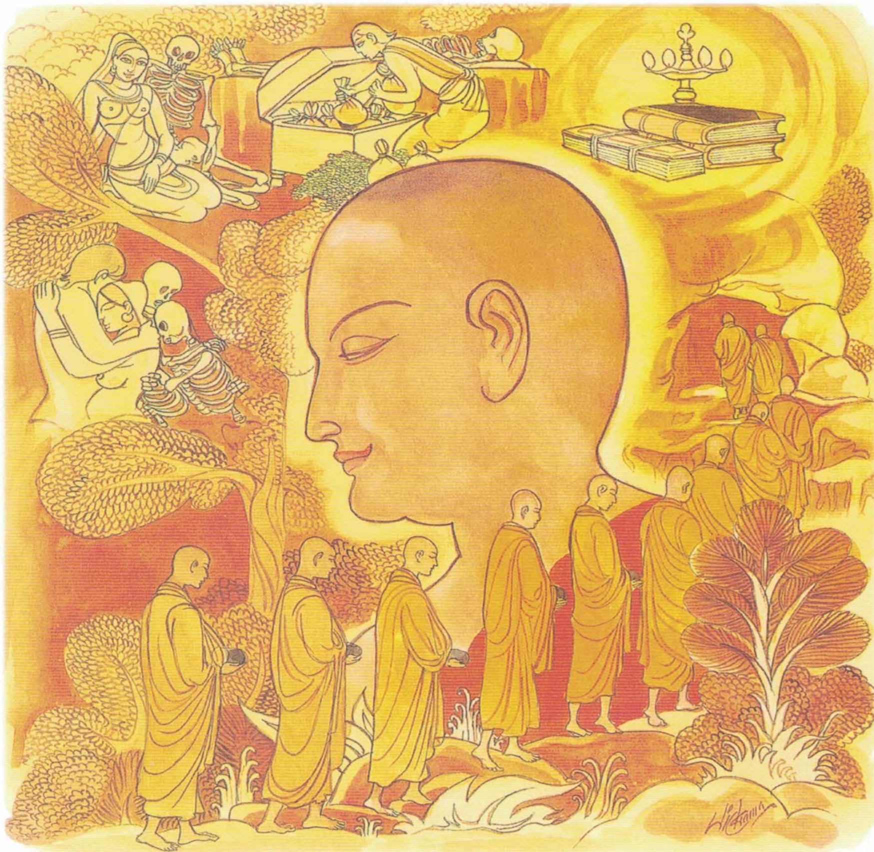
Whenever he reflects on the rise and fall of Aggregates,
he assuredly experiences joy and happiness.
To the knowing ones that (reflection)
is Deathless.

(374) *ຍະໂຕ ຍະໂຕ ສັມມະສະຕິ*
ລະພະຕິ ປີຕິປາໂມຊຊັງ

ຂັນທານັງ ອຸທະຍັພພະຍັງ
ອະມະຕັງ ຕັງ ວິຊານະຕັງ (25.15)

* ເມື່ອໃດ ພິກຂຸພິຈາຣະນາຮູ້ຢູ່ ຍັງຄວາມເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມເສື່ອມໄປ ແຫ່ງຂັນທ໌ທັງຫລາຍ ເມື່ອນັ້ນ ພິກຂຸຍ່ອມໄດ້ປີຕິ ແລະປາໂມຊ (ຄວາມອີ່ມໃຈແລະຊື່ນໃຈ) ການພິຈາຣະນາຮູ້ຄວາມເກີດດັບຂອງຂັນທ໌ທັງຫລາຍນັ້ນ ເປັນທັມອັນບໍ່ຕາຍ ຂອງຜູ້ຮູ້ຢູ່ທັງຫລາຍ.

Aussitôt qu'avec une attention concentrée, il voit comment les éléments de l'existence naissent et disparaissent, il goûte le bonheur et la joie appartenant à ceux qui connaissent le Nibbana.

Sense-restraint, Pātimokkha discipline and noble friends: 'tis where the wise bhikkhu begins.

375. *Tatrāyaṁ ādi bhavati*
idha paññassa bhikkhunō
ındriyaguttī santuṭṭhī
pātimokkhē ca saṁvarō
mittē bhajassu kalyāṇē
suddhājīvē atanditē. (25:16)

This becomes the beginning here for a wise Bhikkhu:
sense-control, contentment,
restraint with regard
to the Fundamental Precepts (Patimokkha),
association with noble
and energetic friends whose livelihood is pure.

(375) *ຕັຕຣາຍະມາທິ ພະວະຕິ* *ອິທະ ປັນຍັສສະ ພິກຂຸໂນ*
ອິນທຣິຍະຄຸຕຕິ ສັນຕຸຕຖິ *ປາຕິໂມກເຂ ຈະ ສັງວະໂຣ*
ມິຕເຕ ພະຊັສສຸ ກັລຍາເນ *ສຸທທາຊີເວ ອາຕັນທິເຕ (25.16)*

* ຄວາມຮັກສາອິນທຣີ 1 ຄວາມສັນໂດສ 1 ຄວາມສັງຣວມໃນປາຕິໂມກຂ໌ 1 ນີ້ເປັນທັມເບື້ອງຕົ້ນ ສຳຫລັບພິກຂຸຜູ້ມີປັນຍາໃນພຣະສາສນານີ້ ທ່ານຈົ່ງຄົບມິຕທັງຫລາຍທີ່ດີ ຜູ້ມີອາຊີບອັນສະອາດ ບໍ່ຂີ້ຄ້ານ.

Voici quelles sont pour le sage Bhikkhu, les premières observances nécessaires surveillées ses sens, être content de peu, observer la discipline voulue par la Doctrine, choisir comme amis des états nobles, sincères et purs.

Convivial and courteous, a good disciple becomes extremely joyous and his suffering ends.

376. *Paṭisanthāravuty'assa*
ācārakusalō siyā
tatō pāmōjjabahulō
dukkhassantaṁ karissati. (25:17)

Let him be cordial in his ways
and refined in conduct;
full of joy he will thereby
make an end of sorrow.

(376) *ປະຕິສັນຖາຣະວຸຕຍັສສະ*
ອາຈາຣະກຸສະໂລ ສິຍາ
ຕະໂຕ ປາໂມຊຊະພະຫຸໂລ
ທຸກຂັສສັນຕັງ ກະຣິສສະສິ (25.17)

* ພິກຂຸ ເພິງປະພຶຕ (ເອື້ອເຟື້ອ) ໃນປະຕິສັນຖານ (ການຮັບຕ້ອນ) ເພິງເປັນຜູ້ສລາດ ໃນອາຈາຣະ (ສີລຂໍ້ວັຕປະຕິບັຕ) ຍ້ອນເຫຕຫັງສອງນັ້ນ ທ່ານຈັກມີຄວາມຊື່ນໃຈຫລາຍ ເຮັດທີ່ສຸດແຫ່ງທຸກຂ໌ໄດ້.

Que le Bikkhu soit hospitalier, affable et courtois; ainsi, dans la plénitude de sa joie, il en aura fini avec la souffrance.

Like a jasmine creeper its faded flowers, so ye bhikkhus, give up your lust and aversion.

377. *Vassikā viya pupphāni*
maddavāni pamuñcati
ēvaṁ rāgañ ca dōsañ ca
vippamuñcetha bhikkhavō. (25:18)

As the jasmine creeper sheds
its withered flowers, even so,
O Bhikkhus,
should you totally shed lust and hatred.

(377) *ວັສສິກາ ວິຍະ ປຸປຜານິ*
ເອວັງ ຣາຄັນຈະ ໂທສັນຈະ
ມັຊຊະວານິ ປະມຸນຈະຕິ
ວິປປະມຸນເຈຖະ ພິກຂະໂວ (25.18)

* ທ່ານທັງຫລາຍ ເພິງປະປ່ອຍຣາຄະ ແລະໂທສະ ຄືດັ່ງດອກຊ້ອນເຄືອ ປະດອກທັງຫລາຍທີ່ແຫ້ງຫ່ຽວແລ້ວ (ໃຫ້ຫລົ່ນຖິ້ມ) ໄປສະນັ້ນແລ ພິກຂຸທັງຫລາຍ.

Comme le Vassika (jasmin) laisse tomber ses pétales fanés, ainsi, le Bhikkhu se dépouille du désir et de la haine.

Physically restrained, gently tranquilled, rid of allurements, truly-pacified is the bhikkhu called.

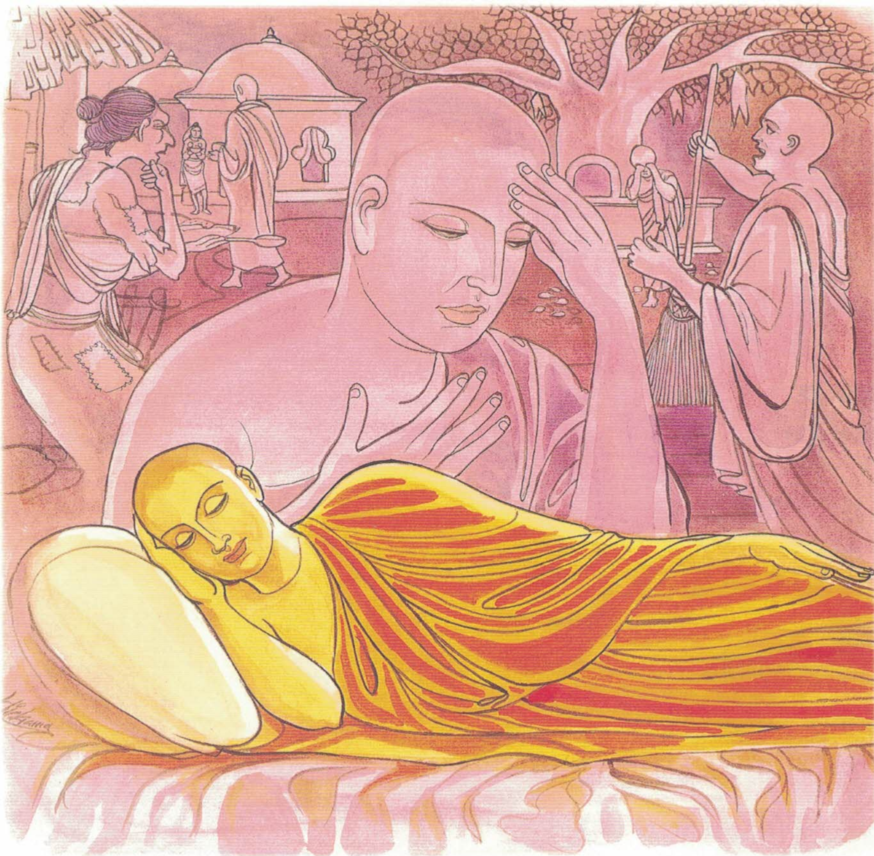
378. *Santakāyō santavācō*
santavā susamāhitō
vantalōkāmisō bhikkhu
upasantō'ti vuccati. (25:19)

The Bhikkhu who is calm in body, calm in speech,
calm in mind, who is well-composed,
who has spewed out worldly things,
is truly called a " Peaceful One".

(378) *ສັນຕະກາໂຍ ສັນຕະວາໂຈ* *ສັນຕະມະໂນ ສຸສະມາຫິໂຕ*
ວັນຕະໂລກາມິໂສ ພິກຂຸ *ອຸປະສັນໂຕຕິ ວຸຈຈະຕິ (25.19)*

* ພິກຂຸ ມີກາຍຣະງັບແລ້ວ ມີວາຈາຣະງັບແລ້ວ ມີໃຈສງົບແລ້ວ ເປັນຜູ້ໝັ້ນຄົງແລ້ວ
ມີອາມິສ (ເຫຍື່ອກິເລສ) ໃນໂລກອັນຄາຍເສັຍແລ້ວ ເຮົາຮ້ອງວ່າຜູ້ສງົບຣະງັບແລ້ວ.

Modéré en action, modéré en paroles, calme, apaisé,
delivré de toute appétence pour le monde, tel est
le Bhikkhu qu'on appelle tranquillisé.

Exhort yourself, month after month, live mindfully and self-guarded. You'll indeed be happy.

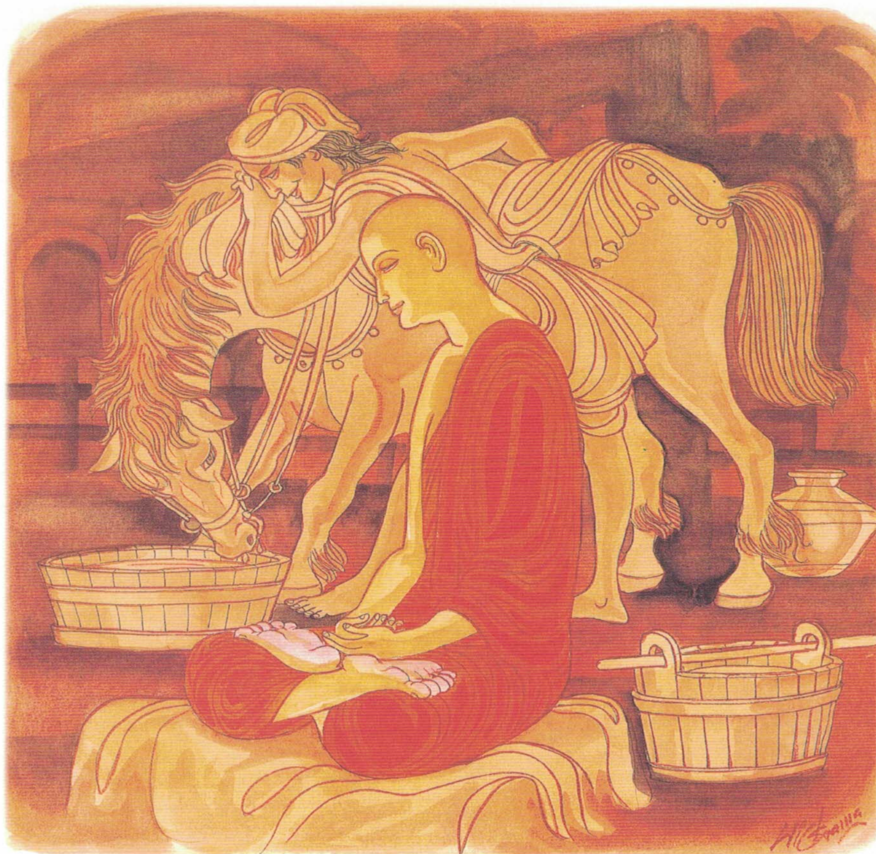
379. *Attanā cōday'attānaṁ*
patimāsē attam attanā
sō attaguttō satimā
sukhaṁ bhikkhu vihāhisi. (25:20)

By self do you censure yourself.
By self do you examine yourself.
O Bhikkhu,
you shall live happily.

(379) *ອັຕຕະນາ ໂຈທະຍັຕຕານັງ*
ປະຕິມັງເສຕະມັຕຕະນາ
ໂສ ອັຕຕະຄຸຕໂຕ ສະຕິມາ
ສຸຂັງ ພິກຂຸ ວິຫາຫິສິ (25.20)

* ທ່ານຈົ່ງຕຸກເຕືອນຕົນດ້ວຍຕົນເອງ ຈົ່ງສຳຣວດຕົນດ້ວຍຕົນເອງ ທ່ານນັ້ນເປັນຜູ້ມີສະຕິ ຮັກສາຕົນແລ້ວ ຈັກຢູ່ສຳບາຍເນີ ພິກຂຸ !

Que de lui-même il s'éveille, qu'il s'examine lui-même; ainsi, gardé par lui-même, concentré, le Bhikkhu demeurera dans la facilité?

***You lead yourself, you guide your way.** Control your own self like a merchant his good horse.*

380. *Attā hi attanō nāthō*
attā hi attanō gati
tasmā saññamay'attānaṁ
assaṁ bhadraṁ'va vāṇijō. (25:21)

Self, indeed, is the saviour of self,
indeed, is one's refuge.
Control, therefore, your own self as a merchant,
a noble steed.

(380) *ອັຕຕາ ຫິ ອັຕຕະໂນ ນາໂຖ* *ອັຕຕາວະ ອັຕຕະໂນ ຄະຕິ*
ຕັສມາ ສັງຍະມະ ອັຕຕານັງ *ອັສສັງ ພັທຣັງວະ ວານິໂຊ (25.21)*

* ຕົນແລເປັນທີ່ເພິ່ງຂອງຕົນ ຕົນນີ້ລະ ເປັນຄະຕິ (ທາງເດີນ) ຂອງຕົນເອງ ເຫຕນັ້ນ ທ່ານຈົ່ງຣະວັງຕົນ ຄືດັ່ງພໍ່ຄ້າຣະວັງມ້າຕົວດີໄວ້ ທັ້ນແລ.

On est son propre protecteur, on est son propre refuge. Sache donc te contrôler comme le marchand maîtrise son cheval impétueux.

A joyous bhikkhu who delights in the Buddha's way soon reaches the Samsāra's blissful end.

381. *Pāmōjjabahulō bhikkhu*
pasannō Buddhasāsanē
adhigacchē padaṁ santaṁ
saṅkhārū'pasamaṁ sukhaṁ. (25:22)

Full of joy, full of faith in the Teaching of the Buddha, the Bhikkhu will attain the Peaceful State, the stilling of conditioned things, the Bliss(supreme).

(381) *ປາໂມຊຊະພາຫຸໂລ ພິກຂຸ ປະສັນໂນ ພຸທທະສາສເນ*
ອະທິຄັຈເສ ປະທັງ ສັນຕັງ ສັງຂາຣູປະສະມັງ ສຸຂັງ (25.22)

* ພິກຂຸ ຜູ້ມີຄວາມຊື່ນບານເຫລື້ອມໃສແລ້ວ ໃນຄຳສັ່ງສອນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າ ເພິງເຖິງ ສັນຕະບົທ (ພຣະນິພພານ) ເຊິ່ງເປັນຄວາມສງົບຣະງັບແຫ່ງສັງຂາຣ ເປັນສຸຂ.

Empli d'allégresse, transporté par le message du Buddha, le Bhikkhu atteint le paisible Nibbana, l'apaisement heureux et tranquille de l'existence composée.

The tender bhikkhu on the Buddha's way, illumines this world like the moon out of the clouds.

382. *Yō havē daharō bhikkhu*
yuñjati buddhasāsanē
sō imaṁ lōkaṁ pabhāsēti
abbhā muttō'va candimā. (25:23)

That Bhikkhu who, while still young,
devotes himself to the Buddha's Teaching,
illumines this world
as does the moon freed from a cloud.

(382) *ໂຍ ຫະເວ ທະຫະໂຣ ພິກຂຸ* *ຍຸນຊະຕິ ພຸທທະສາສເນ*
ໂສ ມັງ ໂລກັງ ປະພາເສຕິ *ອັພພາ ມຸຕໂຕວະ ຈັນທິມາ (25.23)*

* ພິກຂຸໃດແລ ຍັງຫນຸ່ມ ພໍ່າພຽນໃນພຣະພຸທສາສານາ ພິກຂຸນັ້ນ ຍ່ອມຢັງໂລກນີ້ໃຫ້ແຈ້ງ
ສວ່າງໄດ້ ຄືດັ່ງດວງເດືອນນັ້ນ ແລ້ວຈາກກ້ອນຂີ້ເຟື້ອ ສ່ອງໂລກໃຫ້ແຈ້ງສວ່າງຢູ່ ຫັ້ນແລ.

Même un jeune Bhikkhu qui se consacre à la Docrine du Sublime Eveillé, illuminé ce monde comme la lune émergeant des nuées.

Cut off the stream. Reject sensuality. Conditionality ended, be ye in Nibbāna.

383. *Chinda sōtaṁ parakkamma*
kāmē panuda brāhmaṇa
saṅkhārānaṁ khayaṁ ñatvā
akataññū'si brāhmaṇa. (26:1)

Strive and cleave the stream.
Discard, O Brahman sense-desires
Knowing the destruction of life's constituents,
be O Brahmana, a knower of the Uncreate (Nibbana).

(383) *ສິນທະ ໂສຕັງ ປະຣັກກັມມະ* *ກາເມ ປະນູທະ ພຣາຫມມະ*
ສັງຂາຣານັງ ຂະຍັງ ຍັຕວາ *ອະກະຕັນຍູສິ ພຣາຫມມະ (26.1)*

* ທ່ານຈົ່ງພະຍາຍາມຕັດຕັນຫາ ອັນເປັນດັ່ງສາຍນ້ຳໄຫລເສັຽ ຈົ່ງບັນເທົາຜ່ອນເບົາກາມທັງຫລາຍ ພຣາມ ! ດູຣາພຣາມ ທ່ານຮູ້ແລ້ວເຊິ່ງຄວາມສິ້ນສູນໄປແຫ່ງສັງຂາຣທັງຫລາຍ ຈະເປັນຜູ້ຊື່ວ່າ ຮູ້ຈັກພຣະນິພພານ ອັນປັຈຈັຍໃດໆເຣັດ (ປຸງແຕ່ງ) ບໍ່ໄດ້ອີກແລ້ວ.

Arrête le courant, fais un effort, débarrasse-toi de tes convoitises, Brahmane; Arrivé à la destruction des existences composées, tu connaîtras le Nibbana, l'incomposé.

When in two things one's gone to the end, that knowledge rids him of all that binds him.

384. *Yadā dvayēsu dhammēsu*
pāragū hōti brāhmaṇō
ath'assa sabbē saṁyōgā
atthaṁ gacchanti jānatō. (26:2)

When, in the twofold Dhamma,
a Brahman goes to the farther shore;
then all the fetters of that Knowing
one pass away.

(384) *ຍະທາ ທວະເຍສຸ ທັມເມສຸ* *ປາຣະຄູ ໂຫຕິ ພຣາຫມະໂນ*
ອະຖັສສະ ສັພເພ ສັງໂຍຄາ *ອັຕຖັງ ຄັຈສັນຕິ ຊານະໂຕ (26.2)*

* ເມື່ອໃດ ບຸຄຄົລຜູ້ເປັນພຣາມ ຜູ້ເຖິງຝັ່ງທັມ 2 ຢ່າງ (ຄືສະມະຖະ ແລະ ວິປັສສະນາ) ເມື່ອນັ້ນ ກິເລສ ເຄື່ອຜູກຄ້ອງສັຕທັງປວງໄວ້ ຂອງບຸຄຄົລຜູ້ເປັນພຣາມ ຜູ້ຮູ້ຢູ່ນັ້ນ ຍ່ອມເຖິງຄວາມຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄດ້.

Quand le Brahmane a embrassé les deux états d'apaisement et de vision intérieure, alors il connaît la réalité et toutes ses entraves tombent.

For whom a far or near exist not, with no anguish or entanglement, him a true brahmin I call.

385. *Yassa pāraṁ apāraṁ vā*
pārāpāraṁ na vijjati
vītaddaraṁ visaṁyuttaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:3)

For whom there exists neither the hither
nor the farther shore, nor both the hither
and the farther shore,
he who is undistressed and unbound,- him I call a Brahman.

(385) *ຍັສສະ ປາຣັງ ອະປາຣັງ ວາ* *ປາຣາປາຣັງ ນະ ວິຊຊະຕິ*
ວິຕັທທະຣັງ ວິສັງຍຸຕຕັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.3)*

* ຝັ່ງກໍດີ ບໍ່ແມ່ນຝັ່ງກໍດີ ຝັ່ງແລະບໍ່ແມ່ນຝັ່ງກໍດີ ຍ່ອມບໍ່ມີແກ່ຜູ້ໃດ (ຄືຄວາມຍຶດຖືອາຍະຕະນະບໍ່ມີແກ່ຜູ້ໃດ) ເຮົາຮ້ອງຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີຄວາມທົນທວາຍສ້ຽງໄປແລ້ວ ຜູ້ຫລຸດພົ້ນແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui pour qui n'existe ni subjectif, ni objectif, l'être sans peur et sans entraves, je l'appelle Brahmane.

Sitting meditative, dust free, duties done and highest goal reached, him a true brahmin I call.

386. *Jhāyiṁ virajamāsīnaṁ*
katakiccaṁ anāsavaṁ
uttamatthaṁ anuppattaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:4)

He who is meditative, stainless, loving seclusion,
he who has done his duty and is free from corruption;
he that has attained the highest Goal;-
him I call a Brahman.

(386) *ຊາຍິງ ວິຣະຊະມາສີນັງ* *ກະຕະກິຈຈັງ ອະນາສະວັງ*
ອຸຕຕະມັຕຖັງ ອະນຸປັຕຕັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.4)*

* ເຮົາຮ້ອງ ທ່ານຈະເຣີນຊານ ມີບາບດ້ານດັ່ງຝຸ່ນສ້ຽງແລ້ວ ຢູ່ແຕ່ຜູ້ດຽວ ມີກິຈຄວນເຮັດ
ໄດ້ເຮັດແລ້ວໆ ບໍ່ມີອາສວະ ບັນລຸປໂຍຊສູງສຸດ ຕາມລຳດັບແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui s'adonne à la méditation, qui est affranchi du désir, de l'amour, de la vie, de l'illusion; qui est sans tache, qui a fait ce qu'il devait faire; qui a atteint le but final, je l'appelle Brahmane

Sun and moon, a warrior in armour, an ardent sage. Above all these Buddha's radiance glows.

387. *Divā tapati ādiccō*
rattiṁ ābhāti candimā
sannaddhō khattiyō tapati
jhāyī tapati brāhmaṇō
atha sabbaṁ ahōrattiṁ
Buddhō tapati tejasā. (26:5)

The sun is bright by day,
the moon shines by night;
Armoured shines the warrior,
meditating the Brahmana shines;
but in glory shines
the Buddha all day and night.

(387) *ທິວາ ຕະປະຕິ ອາທິຈໂຈ* *ຣັຕຕິມາພາຕິ ຈັນທິມາ*
ສັນນັນໂທ ຂັຕຕິໂຍ ຕະປະຕິ *ຊາຍີ ຕະປະຕິ ພຣາຫມະໂນ*
ອະຖະ ສັພພະມະໂຫຣັຕຕິງ *ພຸທໂທ ຕະປະຕິ ເຕຊະສາ (26.5)*

* ພຣະອາທິຕ ຍ່ອມຮຸ່ງເຮືອງໃນຍາມກາງເວັນ ພຣະຈັນທ໌ຍ່ອມແຈ້ງສວ່າງໃນຍາມກາງຄືນ ກະສັຕ (ນັກຮົບ) ທະຣິງເຄື່ອງອອກເສິກຍ່ອມອົງອາດ ພຣາມຜູ້ເຂົ້າຊານຍ່ອມຮຸ່ງເຮືອງ ແຕ່ວ່າ ພຣະພຸທເຈົ້າຊົງມີເດຊາຮຸ່ງເຮືອງຕລອດທັງກາງເວັນ ແລະກາງຄືນ

Le jour, brille le soleil. La nuit, brille la lune.
En son armure le guerrier rayonne. En méditation,
le Brahmane étincelle. Jour et nuit sans arrêt,
le Bouddha resplendit.

Evil barred, a brahmin; by steady life, a monk; rid of stains, a hermit one truly is.

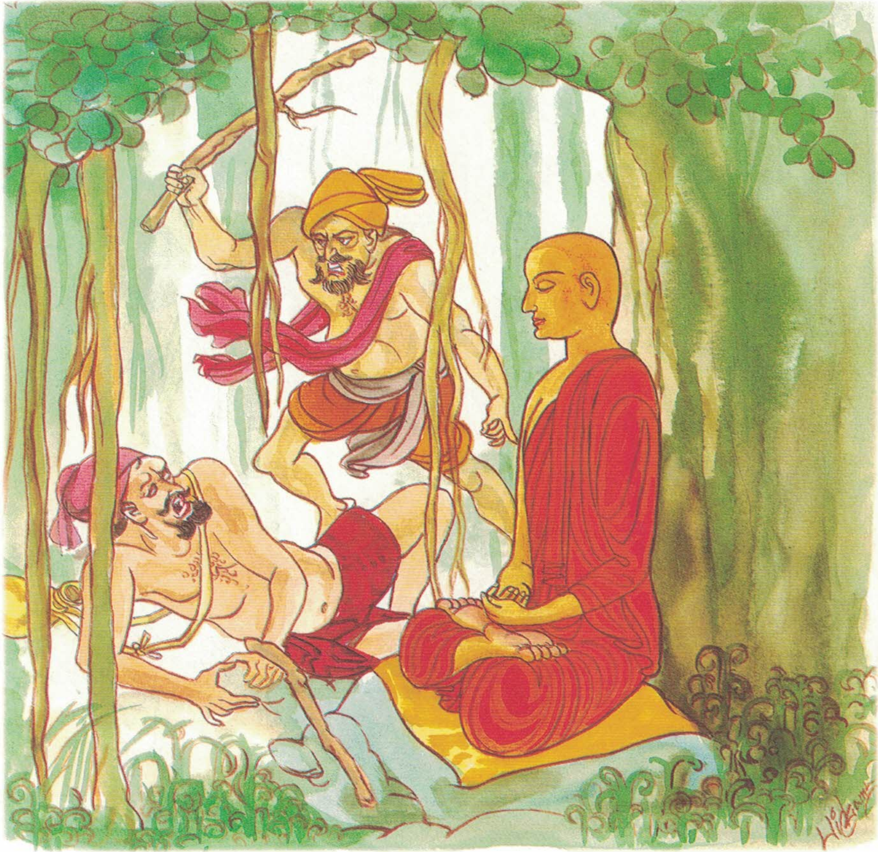
388. *Bāhitapāpō'ti brāhmaṇō*
samacariyā samaṇō'ti vuccati
pabbājay'attanō malaṁ
tasmā pabbajitō'ti vuccati. (26:6)

Because he has discarded evil, he is called a " Brahmana ".
Because he lives in peace, he is called a "Samana".
Since he has renounced his impurities,
he is therefore called a "recluse".

(388) *ພາຫິຕະປາໂປ ທິ ພຣາຫມະໂນ* *ສະມະຈະຣິຍາຍະ ສະມະໂນຕິ ວຸຈຈະຕິ*
ປັພພາຊະຍະມັຕຕະໂນ ມະລັງ *ຕັສມາ ປັພພະຊິໂຕຕິ ວຸຈຈະຕິ (26.6)*

* ຄົນ ທີ່ມີບາບອັນລ່ອງໄຫລເສັຽແລ້ວນັ້ນແລ ເຮົາຮ້ອງວ່າ ພຣາມ ທີ່ເຮົາຮ້ອງວ່າ
ສະມະນະ ຍ້ອນປະພຶດສງົບ ຄົນທີ່ຂັບໄລ່ມົລທິນຕົນເສັຽໄດ້ ເຮົາຮ້ອງວ່າ ບັພຊິດ

L'homme qui bannit bravement évil, c'est le Brahmane.
Celui dont la conduite est disciplinée, est le disciple;
et l'ascète est celui qui s'est purgé de ses impuretés.

Strike not a brahmin, nor latter violently react. Shame on the former, the latter much worse.

389.	*Na brāhmaṇassa pahareyya* *nā'ssa muñcētha brāhmaṇō* *dhī brāhmaṇassa hantāraṁ* *tatō dhī yassa muñcati.* (26:7)	He should not strike a Brahmana, nor should such a Brahmana vent (his wrath) on him. Shame on him who strikes a Brahmana! More shame on him who gives vent(to his wrath)

(389)	*ນະ ພຣາຫມະນັສສະ ປະຫະເຣຍຍະ* *ທິ ພຣາຫມະນັສສະ ຫັນຕະຣັງ*	*ນາສັສະ ມຸນເຈຍຍະ ພຣາຫມະໂນ* *ຕະໂຕ ທິ ຍັສສະ ມຸນຈະຕິ (26.7)*

* ພຣາມບໍ່ຄວນປະຫານ (ຕີ) ພຣາມ ພຣາມບໍ່ຄວນແກ້ແຄ້ນເຂົາ ໜ້າຕິຕຽນພຣາມຜູ້ປະຫານ ພຣາມ ພຣາມໃດ ແກ້ແຄ້ນເຂົາ ໜ້າຕິຕຽນພຣາມນັ້ນ ຍິ່ງກວ່າ (ພຣາມຜູ້ຕີ) ນັ້ນອີກ.

Qu'aucun mal ne soit fait au Brahmane, et que le Brahmane (s'il est attaqué) ne riposte pas. Honte sur celui qui frappe un Brahmane. Honte sur le Brahmane qui retourne l'injure.

Eschew things dear. 'Tis triumph for a monk. Abstain from violence. 'Tis pain at its end.

390. *Na brāhmaṇass'ētad'akiñci seyyō*
yadā nisēdhō manasō piyēhi
yatō yatō hiṁsamānō nivattati
tatō tatō sammatiēva dukkhaṁ. (26:8)

Unto a Brahman non-retaliation is of no small advantage.
When the mind is weaned from things dea,
whenever the intent to harm ceases,
then and then only sorrow subsides.

(390) *ນະ ພຣາຫມນັສສະເສຕະທະກິນຈິ ເສຍໂຍ ຍະທາ ນິເສໂທ ມະນະໂສ ປິເຍຫິ*
ຍະໂຕ ຍະໂຕ ຫິງສະມະໂນ ນິວັຕຕະຕິ ຕະຕິ ຕະໂຕ ສັມມະຕິເມວະ ທຸກຂັງ (26.8)

* ການຫັກຫ້າມໃຈ ເສັຽຈາກອາຣົມນ໌ທັງຫລາຍ ອັນເປັນທີ່ຮັກຂອງໃຈ ບໍ່ແມ່ນວ່າ ເປັນຄວາມດີໜ້ອຍດຽວຂອງພຣາມເລີຍ ໃຈທີ່ຄິດບຽດບຽນ ຍ່ອມຫັນກັບໄດ້ຈາກວັຕຖຸໃດໆ ຄວາມທຸກຂ໌ຍ້ອນວັຕຖຸນັ້ນໆ ກໍຍ່ອມຣະງັບໄປນຳຄືກັນ.

Pour le Brahmane, il n'est rien de meilleur que le contrôle du mental et des inclinations. Autant il supprime la mauvaise intention, autant, la détresse apaisée.

With no evil done through thought, word or deed, one guarded therein, a true brahmin he is.

391. *Yassa kāyēna vācāya*
manasā natthi dukkataṁ
samvutaṁ tīhi ṭhānēhi
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:9)

He that does no evil through body, speech or mind. He who is restrained in these three respects:- him, I call a Brahmana.

(391) ຍັສສະ ກາເຍນະ ວາຈາຍະ
ມະນະສາ ນັຕຖິ ທຸກຂະຕັງ
ສັງວຸຕັງ ຕີຫິ ຖາເນຫິ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.9)

* ຄວາມຊົ່ວທາງ ກາຍ ວາຈາ ໃຈ ຂອງຜູ້ໃດບໍ່ມີ ເຮົາຮ້ອງຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ສັງຣວມແລ້ວ ໂດຍຖານະ 3 ປະການ (ນັ້ນ) ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ignore le mal dans ses actes, dans ses paroles, dans son mental, l'homme voué à cetre triple restriction, je l'appelle Brahmane.

Him who teaches the true Buddha word one should honour, as does a brahmin the sacred fire.

392. *Yamhā dhammaṁ vijāneyya*
sammāsambuddhadēsitaṁ
sakkaccaṁ taṁ namasseyya
aggihuttaṁ'va brāhmaṇō. (26:10)

If from anybody one should understand the Doctrine
preached by the fully Englightened One,
devoutly should one revenge him,
as Brahmana reveres the sacrificial fire.

(392) *ຍັມຫາ ທັມມາ ວິຊາເນຍຍະ* *ສັມມາສັມພຸທທະເທສິຕັງ*
ສັກກັຈຈັງ ຕັງ ນະມັສເສຍຍະ *ອັຄຄິຫຸຕຕັງວະ ພຣາຫມະໂນ (26.10)*

* ບຸຄຄົລ ເພິງຮູ້ແຈ້ງທັມ ທີ່ພຣະສັມມາສັມພຸທເຈົ້າທົງສຳແດງແລ້ວ ຈາກຜູ້ໃດຄວນນອບນົບ ຜູ້ນັ້ນ ໂດຍຄວາມໂຄຣົພດັ່ງພຣາມ ນົບນອບໄຟບູຊາ ຢູ່ທັ້ນແລ.

Quelque soit celui qui vous enseigna la Doctrine du Bouddha Suprême, rendez-lui hommage et vénération comme le Brahmane devant la flamme sacrée.

'Tis not matted hair nor birth nor family, but truth and Dhamma which make a brahmin true.

393. *Na jaṭāhi na gottēna*
na jaccā hōti brāhmaṇō
yamhi saccañ ca dhammō ca
so sucī sō ca brāhmaṇō. (26:11)

Not by platted hair, nor by family,
nor by birth does one become a Brahmane.
But in whom there exist both Truth and Righteousness,–
pure is he, a Brahmana is he.

(393) *ນະ ຊະຕາຫິ ນະ ໂຄຕເຕນະ* *ນະ ຊັຈຈາ ໂຫຕິ ພຣາຫມະໂນ*
ຍັມຫິ ສັຈຈັນຈະ ທັມໂມ ຈະ *ໂສ ສຸຈິ ໂສ ຈະ ພຣາຫມະໂນ (26.11)*

* ຄົນຈະຊື່ວ່າ ເປັນພຣາມໂດຍການທົງຊະດາ (ຄືການເກົ້າຜົມ) ບໍ່ໄດ້ໂດຍໂຄຕເຊື້ອ ຫລື ໂດຍ ຊາຕກໍບໍ່ໄດ້ ສ່ວນວ່າ ສັຈຈະ ແລະ ທັມມະ ມີຢູ່ໃນຜູ້ໃດ ຜູ້ນັ້ນ ຊື່ວ່າ ເປັນຜູ້ສະອາດ ແລະ ຊື່ວ່າເປັນພຣາມ ນຳ

Ni les cheveux nattés, ni la caste, ni la naissance ne font un Brahmane. Celui en qui résident la vérité, la droiture et la pureté, c'est le vrai Brahmane.

What of your matted hair and antelope-skin cloak? Foul within, only your outside you groom.

394.	*Kiṁ tē jaṭāhi dummēdha!* *kiṁ tē ajinasāṭiyā* *abbhantaraṁ tē gahaṇaṁ* *bāhiraṁ parimajjasi?* (26:12)	**What is the use of your plaited hair,** **O witless man! What is the use of your antelope garment?** **Within, you are full (of passions),** **without, you embellish.**

(394) *ກິນເຕ ຊະຕາຫິ ທຸມເມທະ* *ກິນເຕ ອະຊິນະສາຕິຍະ*
ອັພພັນຕະຣັນເຕ ຄະຫະນັງ *ພາຫິຣັງ ປະຣິມັຊຊະສິ (26.12)*

* ດູຣາ ທ້າວຄົນປັນຍາປູ້ ໄດ້ປໂຍຊສັງກັບການທົງຊະດາຂອງເຈົ້າ ໄດ້ປໂຍຊຫຍັງ ກັບການນຸ່ງຫົ່ມໜັງເສືອຂອງເຈົ້າ ພາຍໃນຂອງເຈົ້າ ເປັນດັ່ງດົງຣົກ ເຈົ້າກັຣງ ແຕ່ພາຍນອກ.

Qu'importent les cheveux nattés, O homme insensé; qu'importent les peaux de chèvres dont tu te couvres? Tu caches un jungle en ton coeur; tu n'es que l'apparence de l'amenité.

Lone meditator in the wilds, dusty-robe clad, lean and worn out, him the true Brāhmin I call.

395. *Paṁsukūladharaṁ jantuṁ*
kisaṁ dhamanisanthataṁ
ēkam vanasmiṁ jhāyantaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:13)

The person who wears dustheap robes,
who is lean, who is overspread with veins;
Who meditates alone in the forest,—
him I call Brahmana.

(395) *ປັງສຸກູລະທະຣັງ ຊັນຕຸງ* *ກິສັງ ທະມະນິສັນຖະຕັງ*
ເອກັງ ວະນັສມິງ ຊາຍັນຕັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.13)*

* ເຮົາເອີ້ນ ຜູ້ທະຮົງຜ້າບັງສຸກຸລ ມີຕົນໂຕຈ່ອຍ ຊຶ່ງໄຂວ່ ໄປດ້ວຍເສັ້ນເອັນ ຢູ່ຜູ້ດຽວຈະເຣີນ ຊານຢູ່ໃນປ່າ (ທີ່ມິດມື) ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

L'homme vêtu de haillons, qui est émacié, dont les muscles sont saillants, et qui médite solitaire dans la forêt, celui-là, je l'appelle Brahmane.

He is no brahmin by mere lineage. Dispossessed, unattached, he is indeed the true brahmin.

396. *Na cā'haṁ brāhmaṇaṁ brūmi*
yōnijaṁ mattisambhavaṁ
bhōvādi nāma sō hōti
sa cē hōti sakiñcānō
akiñcanaṁ anādānaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:14)

I do not call him a Brahmana, merely because he is born
of a womb or sprung from a Brahmana mother.
He is merely a " Dear addresser ",
if he is with impediments,
He who is free from impediments, free from clinging,--
him I call a Brahmana.

(396) *ນະ ຈາຮັງ ພຣາຫມະນັງ ພຣູມິ* *ໂຍນິຊັງ ມັຕຕິສັມພະວັງ*
ໂພວາທິ ນາມະ ໂສ ໂຫຕິ *ສະ ເວ ໂຫຕິ ສະກິນຈະໂນ*
ອະກິນຈະນັງ ອະນາທານັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.14)*

* ເຮົາບໍ່ເອີ້ນ ຜູ້ເກີດແຕ່ກຳເນີດ (ພຣາມ) ຫລື ຜູ້ເກີດແຕ່ທ້ອງມາດາ (ເປັນນາງພຣາມະນີ) ວ່າ ເປັນພຣາມ ເຂົາເປັນແຕ່ຜູ້ຊື່ວ່າ ໂພວາທິ (ຜູ້ກ່າວໃຫ້ອື່ນວ່າຈິ່ງຈະເຣີນ) ເຂົາແລຍ່ອມ ເປັນຜູ້ຊື່ວ່າ ຍັງມີກິເລສເຄື່ອງກຳຣົນວົນວາຍ ເຮົາຮ້ອງທ່ານທີ່ບໍ່ມີກິເລສ ເຄື່ອງກຳຣົນວົນວາຍທີ່ບໍ່ມີຄວາມຖືຫມັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Mais je n'appelle pas Brahmane celui qui, bien que de souche Brahmanique, est riche et arrogant. C'est celui qui ne possède rien, qui ne s'attache à rien, que j'appelle un Brahmane.

He who's unfettered and craves no more and from bonds is freed, is the brahmin true.

397. *Sabbasaññōjanaṁ chetvā*
yō vē na paritassati
saṅgātigam visaṁyuttaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:15)

He who has cut off all fetters,
he who trembles not,
he who has gone beyond toils, he who is unbound,—
him I call a Brahman.

(397) *ສັພພະສັນໂຍຊະນັງ ເສຕວາ*
ສັງຄາຕິຕັງ ວິສັງຍຸຕຕັງ

ໂຍ ເວ ນະ ປະຣິຕັສສະຕິ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.15)

* ຜູ້ໃດແລ ຕັດສັງໂຍຊທັງຫລາຍເສັຽ ແລ້ວບໍ່ສະດຸ້ງຢ້ານ ເຣົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊີ່ງເປັນຜູ້ກ້າວ
ລ່ວງກິເລສເຄື່ອຂ້ອງຄາໄດ້ແລ້ວ ຫລຸດພົ້ນແລ້ວວ່າ ເປັນພຣາມ

Celui qui a rompu toutes les entraves, qui ne tremble plus devant rien, qui s'est débarassé de tous les liens, je l'appelle Brahmane.

All trappings discarded, cross-bar barrier lifted up, that enlightened one I call a true brahmin.

398. *Chetvā nandhiṁ varattaṁ ca*
sandāmaṁ sahanukkamaṁ
ukkhittapaḷighaṁ buddhaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:16)

He who has cut the strap(hatred), the thong(craving), and the rope(heresies), together with the appandages (latent tendencies), he who has thrown up the cross-bar (ignorance), he who is enlightened(Buddha),-- I call a Brahmana.

(398) *ເສຕວາ ນັທທິງ ວະຣັຕຕັນຈະ, ສັນທາມັງ ສະຫະນຸກກະມັງ,*
ອຸກຂິຕຕະປະລິຄັງ ພຸທທັງ, ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.16)

* ເຮົາເອີ້ນ ທ່ານທີ່ຕັດຄວາມໂກທ ດັ່ງເຊືອກຂັນ ຕັດຕັນຫາ ດັ່ງເຊືອກລ່າມ ແລະຕັດທິຕ ຖິດັ່ງເຊືອກຂອດ ກັບອະນຸສັຍ ດັ່ງສາຍເຊືອກ ມີອະວິຊຊາ ດັ່ງໄລຄັດ ອັນຖອດເສັຽແລ້ວ ຜູ້ຮູ້ແລ້ວວ່າເປັນ ພຣາມ.

Celui qui a coupé petit à petit la courroie (de l'inimitié); le bandeau (de l'attachement) et la corde (du scepticisme); qui a écarté les obstacles (de l'ignorance) qui est illuminé, je l'appelle Brahmane.

Unaffected he bears up abuse and beating, backed by patience, him I call a true brahmin.

399. *Akkōsaṁ vadhabandhaṁ ca*
aduṭṭhō yō titikkhati
khantībalaṁ balānīkaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:17)

He who, without anger, endures reproach,
flogging and punishments, he whose power,
the potent army, is patience,--
him I call a Brahmana.

(399) *ອັກໂກສັງ ວະທະພັນທັນຈະ* *ອະທຸຕໂຖ ໂຍ ຕິຕິກຂະຕິ*
ຂັນຕິພະລັງ ພະລານີກັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.17)*

* ຜູ້ໃດ ເປັນຜູ້ບໍ່ເຮັດຮ້າຍ ອົດກັ້ນຄວາມດ່າວ່າ ການທຸບຕີ ແລະ ການຈ່ອງຈຳໄວ້ ເຮົາເອີ້ນ
ຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີກຳລັງ ຄືຂັນຕິ ມີໝູ່ພວກ ຄືຂັນຕິວ່າ ເປັນພຣາມ

Celui qui, sans ressentiment, supporte les reproches, les coups et les chaînes, qui a fait de la patience son vigoureux soutien, je l'appelle Brahmane.

Angerless, virtuous and dutiful, who's now in his last birth, him I call a true brahmin.

400. *Akkōdhanaṁ vatavantaṁ*
sīlavantaṁ anussutaṁ
dantaṁ antimasārīraṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:18)

He who is not hateful but is dutiful,
virtuous, free from craving,
controlled, and bears his final body,--
him I call a Brahmana.

(400) *ອັກໂກທະນັງ ວັຕຕະວັນຕັງ*
ສີລະວັນຕັງ ອະນຸສສະທັງ
ທັນຕັງ ອັນຕິມະສາຣີງ
ຕະມະຫັງ ພຣູມີ ພຣາຫມະນັງ (26.18)

* ເຮົາເອີ້ນທ່ານຜູ້ບໍ່ໂກທ ມີຂໍ້ວັຕປະຕິບັຕ ມີສີລ ບໍ່ມີຕັນຫາເຄື່ອງຍົວະໃຈ ເຝິກຝົນຕົນແລ້ວ ມີສະຣີຣະ (ຮ່າງກາຍ) ເປັນຊາຕສຸດທ້າຍວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui est affranchi de la colère, qui observe ses devoirs, étant vertueux, sans convoitise, qui est dans sa dernière incarnation terrestre, je l'appelle Brahmane.

Not smeared with sensuality like water on a lotus leaf. . . him I call a true brahmin.

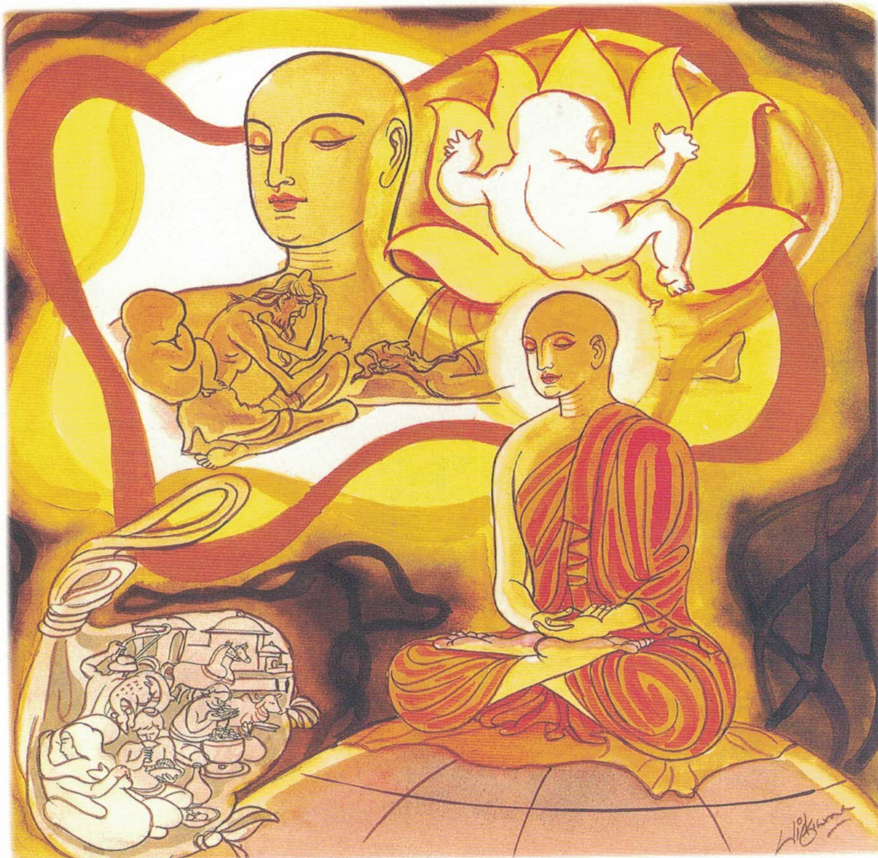
401. *Vāri pokkharapattē'va*
āraggēr'iva sāsapō
yō na lippati kāmēsu
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:19)

Like water on a lotus leaf,
like a mustrad on the point of a needle,
he who clings not to sensual pleasures,--
him I call a Brahmana.

(401) *ວາຣິ ໂປກຂະຣະປັຕເຕວະ* *ອາຣັຄເຄຣິວະ ສາສະໂປ*
ໂຍ ນະ ລິມປະຕິ ກາເມສຸ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.19)*

* ຜູ້ໃດ ບໍ່ຂ້ອງຢູ່ໃນກາມທັງຫລາຍ ຄື ດັ່ງນ້ຳ (ບໍ່ຕິດ) ໃນໃບບົວ ຫລື ດັ່ງແກ່ນໃນຜັກກາດ (ບໍ່ຄ້າງ) ທີ່ປາຍເຫລັກແຫລມ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ne s'attache pas plus aux plaisirs, que la goutte d'eau ne s'attache aux pétales du lotus, ou la graine de moutarde à la pointe de l'aiguille, celui-là je l'appelle Brahmane.

He who here itself sees the end of one's suffering, disburdened...him I call a true brahmin.

402. *yō dukkhassa pajānāti*
idh'ēva khayamattanō,
pannabhāraṁ visaṁyuttaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:20)

He who realizes, here itself,
the destruction of one's sorrow,
he who has laid the burden aside and is emancipated,--
him I call a Brahmana.

(402) *ໂຍ ທຸກຂັສສະ ປະຊານາຕິ* *ອິເທວະ ຂະຍະມັຕຕະໂນ*
ປັນນະພາຣັງ ວິສັງຍຸຕຕັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ* (26.20)

* ຜູ້ໃດ ໃນສາສນານີ້ແລ ມາຮູ້ຈັກຄວາມສິ້ນໄປແຫ່ງທຸກຂ໌ຂອງຕົນຢູ່ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີພາຣະອັນປົງລົງແລ້ວ ຜູ້ຫລຸດພົ້ນແລ້ວວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui, en cette vie, a réalisé la cessation de la souffrance, qui n'a plus ni fardeau, ni joug, je l'appelle Brahmane.

Man of sound judgement who's reached his highest goal . . . him I call a true brahmin.

403. *Gambhīrapaññaṁ mēdhāviṁ*
maggāmaggassa kōvidaṁ
uttama'tthaṁ anuppattaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:21)

He whose knowledge is deep, he who is wise,
he who is skilled in the right and wrong way,
he who has reached the highest goal,--
him I call Brahmana.

(403) *ຄັມພີຣະປັນຍັງ ເມທາວິງ*
ອຸຕຕະມັຕຖັງ ອະນຸປປັຕຕັງ

ມັຄຄາມັຄຄັສສະໂກວິທັງ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.21)

* ເຮົາເອີ້ນ ທ່ານຜູ້ມີປັນຍາເລິກແລບ ເປັນນັກປຣາຊ ສລາດຕໍ່ທາງ ແລະ ບໍ່ແມ່ນທາງ
ຜູ້ບັນລຸປໂຍຊ ອັນສູງສຸດໂດຍລໍາດັບວ່າ ເປັນພຣາມ.

Le sage d'une profonde sagesse, connaissant le bon et le mauvais chemin, ayant atteint l'Objet Suprême, je l'appelle Brahmane.

Abstemious wanderer who keeps away both from monk and layman, him I call a true brahmin.

404. *Asaṁsaṭṭhaṁ gahaṭṭhēhi*
anāgārēhi cū'bhayaṁ
anōkasāriṁ appicchaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:22)

He who is not intimate with either householders
or homeless ones, he who wanders without an abode,
he who is without desires,--
him I call a Brahman.

(404) *ອະສັງສັຕຖັງ ຄະຫັຕເຖຫິ* *ອະນາຄາເຣຫິ ຈູພະຍັງ*
ອະໂນກະສາຣິງ ອັປປິຈສັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.22)*

* ເຮົາເອີ້ນ ທ່ານຜູ້ບໍ່ສິ້ວສິນ ກັບຄົນສອງຝ່າຍ ຄື ຄະຫັຕ ແລະ ບັພພະຊິຕ ເປັນຜູ້
ມີຄວາມມັກນ້ອຍ ທ່ຽວໄປ ໂດຍບໍ່ມີອາລັຍວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ne recherche la compagnie ni des laics ni du Samana et qui n'a pas de foyer et qui a peu de besoins, je l'appelle Brahmane.

Shunning the rod he neither harasses nor kills. Him I call a brahmin true.

405. *Nidhāya daṇḍaṁ bhūtēsu* *tasēsu thāvarēsu ca* *yō na hanti na ghātēti* *tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ.* (26:23)	He who has laid aside the cudgel towards beings-- whether feeble or strong,--- he who neither kills nor causes to kill,-- him I call a Brahmana.

(405) *ນິທາຍະ ທັນທັງ ພູເຕສຸ ຕະເສສຸ ຖາວະເຣສຸ ຈະ*
ໂຍ ນະ ຫັນຕິ ນະ ຄາເຕຕິ ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.23)

* ຜູ້ໃດປະລະ ອາຊຍາໃນສັຕທັງຫລາຍ ທີ່ເປັນຜູ້ຍັງສະດຸ້ງຢ້ານ (ອ່ອນແອ) ຫລືທີ່ເປັນຜູ້ໝັ້ນຄົງ (ແຂງແຮງ) ບໍ່ຂ້າເອງ ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຂ້າ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ne fait de mal à aucune créature faible ou puissante; qui ne commet point ou ne ne fait point commettre de meurtre, je l'appelle Brahmane.

Free from hostility, violence and passionate grasping one emerges a true brahmin.

406. *Aviruddhaṁ viruddhēsu*
attadaṇḍēsu nibbutaṁ
sādānēsu anādānaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:24)

He who is friendly amongst the hostile,
he who is peaceful amongst the violent,
he who is unattached amongst the attached,--
him I call a Brahmana.

(406) *ອະວິຣຸທທັງ ວິຣຸທເທສຸ* *ອັຕຕະທັນເທສຸ ນິພພຸຕັງ*
ສາທາເນສຸ ອະນາທານັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.24)*

* ເຮົາເອີ້ນ ທ່ານຜູ້ບໍ່ແຄັນເຄືອງ ໃນຄົນຜູ້ແຄັນເຄືອງແລ້ວທັງຫລາຍ ຜູ້ທີ່ດັບ (ຄວາມຄຽດ) ແລ້ວ ໃນຄົນທີ່ມີອາຊຍາໃນຕົນ ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຄວາມຖືມັ້ນ ໃນຄົນທັງຫລາຍ ທີ່ມີຄວາມຖືວ່າ ເປັນພຣາມ.

Amical parmi les êtres hostiles, tranquille parmi les turbulents, désintéressé parmi les intéressés, tel est celui que j'appelle Brahmane.

Lust, hate and pride totally felled, like a mustard off a needle. Him I call a brahmin true.

407. *Yassa rāgō ca dōsō ca*
mānō makkhō ca pātitō
sāsapōr'iva āraggā
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:25)

In whom lust, hatred, pride,
detraction are fallen off,
like a mustard seed from the point of a needle,---
him I call a Brahmana.

(407) *ຍັສສະ ຣາໂຄ ຈະ ໂທໂສ ຈະ*
ມາໂນ ມັກໂຂ ຈະ ປາຕິໂຕ
ສາສະໂປຣິວະ ອາຣັຄເຄ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.25)

* ຣາຄະ 1 ໂທສະ 1 ມານະ 1 ມັກຂະ 1 (ຄວາມມັກຖືຫຸ່ມຜູ້ອື່ນ) ອັນຜູ້ໃດໃຫ້ຕົກໄປແລ້ວ (ຈາກຈິຕໃຈ) ເປັນດັ່ງແກ່ນໃນຜັກກາດ ເທິງປາຍເຫລັກແຫລມຕົກໄປແລ້ວ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui que la luxure et la haine, l'orgueil et l'envie ont déserté comme la graine de moutarde tombe de la pointe de l'aiguille, je l'appelle Brahmane.

Polite, instructive and honest in speech, he offends none. Him I call a brahmin true.

408. *Akakkasaṁ viññāpaṇiṁ*
giraṁ saccaṁ udīrayē
yāya nā'bhisajē kañci
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:26)

He who utters gentle,
instructive, true words;
He who gives offence to none;—
Him I call a Brahmana.

(408) *ອະກັກກະສັງ ວິນຍາປະນິງ*
ຍາຍະ ນາພິສັຊເຊ ກັນຈິ

ຄີຣັງ ສັຈຈັງ ອຸທິຣະເຍ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.26)

* ຜູ້ໃດ ກ່າວຄຳທີ່ບໍ່ແຂງກະດ້າງ ເປັນເຄື່ອງໃຫ້ຮູ້ຄວາມກັນ ມີຄວາມໝາຍເລິກເຊິ່ງ ມີຄວາມຈິງບໍ່ໄດ້ຂັດຂວາງຄວາມດີໃຜໆ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui dont la voix ne préfère que de bonnes paroles instructives et vraies, et qui ne fait de peine à personne au monde, je l'appelle Brahmane.

He who takes nothing ungiven of another, great or small. Him I call a brahmin true.

409. *Yō'dha dīghaṁ va rassaṁ vā*
anuṁ thūlaṁ subhāsubhaṁ
lōkē adinnaṁ nā'diyati
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:27)

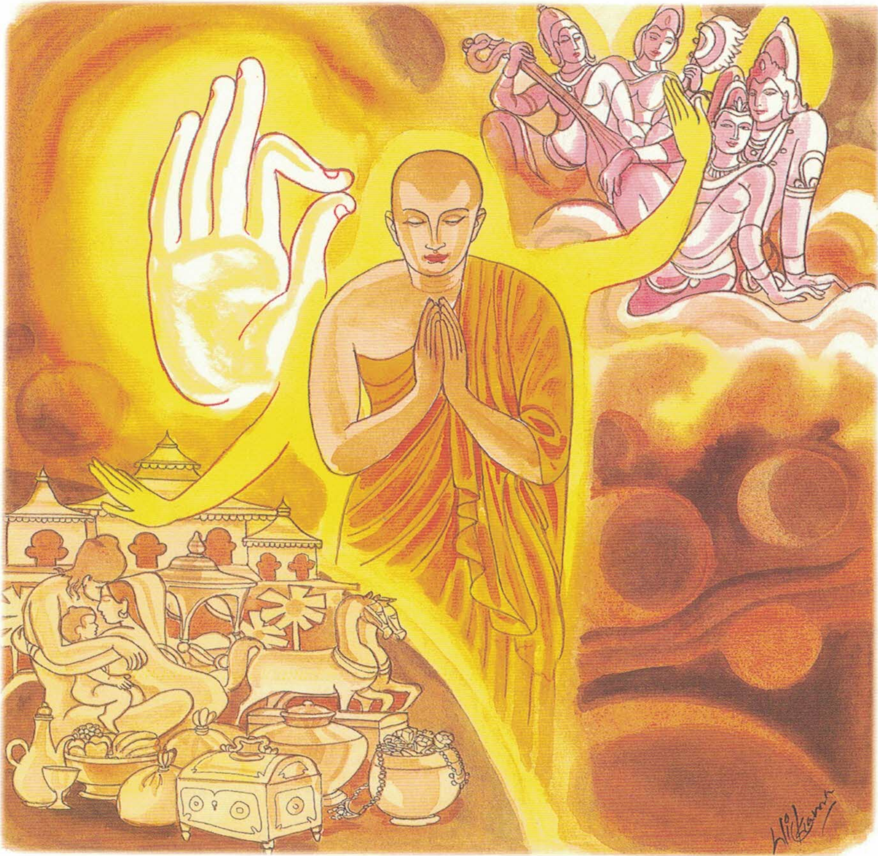
He who in this world takes nothing that is not given,--
Be it long or short,
small or great, fair or foul;--
Him I call a Brahmana.

(409) *ໂຍທະ ທີຄັງ ວາ ຣັສສັງ ວາ*
ໂລເກ ອະທິນນັງ ນາທິຍະຕິ

ອະນຸຖຸລັງ ສຸພາສຸພັງ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.27)

* ຜູ້ໃດໃນໂລກນີ້ ບໍ່ຖືເອົາສິ່ງຂອງທີ່ເຂົາບໍ່ໃຫ້ ຍາວ ຫລື ສັ້ນ ລະອຽດ ຫຼື ຫຍາບ ດີ ຫລື ບໍ່ດີ
ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ne prend rien qui ne lui ait été donné, que ce soit petit ou grand, court ou long, bon ou mauvais, je l'appelle Brahmane.

Not yearn for this world or the next, and liberated and longingless. Him I call a brahmin true.

410. *Āsā yassa na vijjanti*
asmiṁ lōkē paramhi ca
nirāsayaṁ visaṁyuttaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:28)

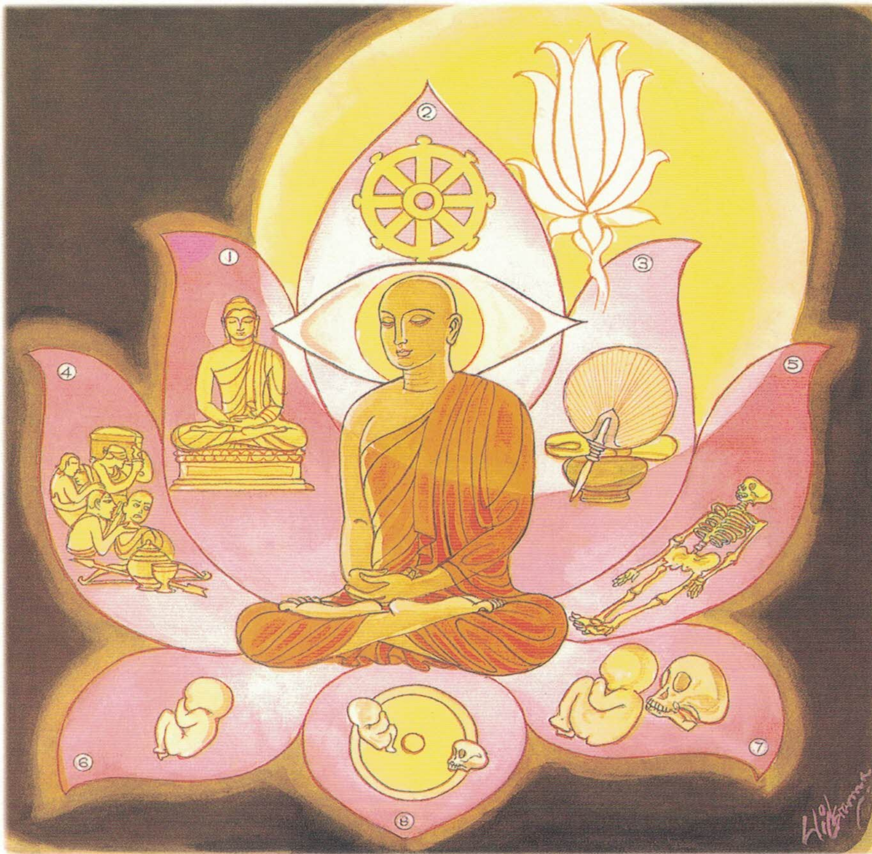
He who has no desire
whether of this world or of the next;
He who is desireless and emancipated;--
Him I call Brahmana.

(410) *ອາສາ ຍັສສະ ນະ ວິຊຊັນຕິ*
ນິຣາສາສັງ ວິສັງຍຸຕຕັງ

ອັສມິງ ໂລເກ ປະຣັມຫິ ຈະ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.28)

* ຄວາມມຸ່ງຫວັງຕັ້ງປາຖນາຂອງຜູ້ໃດ ບໍ່ມີໃນໂລກນີ້ ແລະ ໃນໂລກໜ້າ ເຮົາເອີ້ນ
ຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມມຸ່ງຫວັງຕັ້ງປາຖນາ ຜູ້ຫລຸດພົ້ນແລ້ວວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui ne languit plus dans l'attente de ce monde ou d'un autre, qui n'a plus, ni attache, ni joug, je l'appelle Brahmane.

No clingings or doubts trouble him, deathless reached. Him I call a brahmin true.

411. *Yassā'layā na vijjanti*
aññāya akathaṅkathī,
amatōgadhaṁ anuppattaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:29)

He who has no longings, he who,
through knowledge, is free from doubts,
he who has plunged into the Deathless(Nibbana)-
him I call a Brahmana.

(411) ຍັສສາລະຍາ ນະ ວິຊຊັນຕິ ອັນຍາຍະ ອະກະຖັງກະຖີ,
ອະມະໂຕຄະທັງ ອະນຸປປັຕຕັງ ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.29)

* ຜູ້ໃດບໍ່ມີຄວາມອາລັຍ ຮູ້ແຈ້ງແລ້ວ ບໍ່ມີຄວາມສົງສັຍ ອັນເປັນເຫດໃຫ້ກ່າວວ່າຢ່າງໃດໆ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ບັນລຸຍານ ອັນຢັ່ງລົງສູ່ອະມະຕະທັມ ໂດຍລຳດັບວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui n'a plus de désir, en qui la perfection de la connaissance a éloigné toutes les incertitudes et qui a atteint la condition du Nibbana immortel, celui-là je l'appelle Brahmane.

Gone beyond grip of good and evil, sorrowless and pure. Him I call a brahmin true.

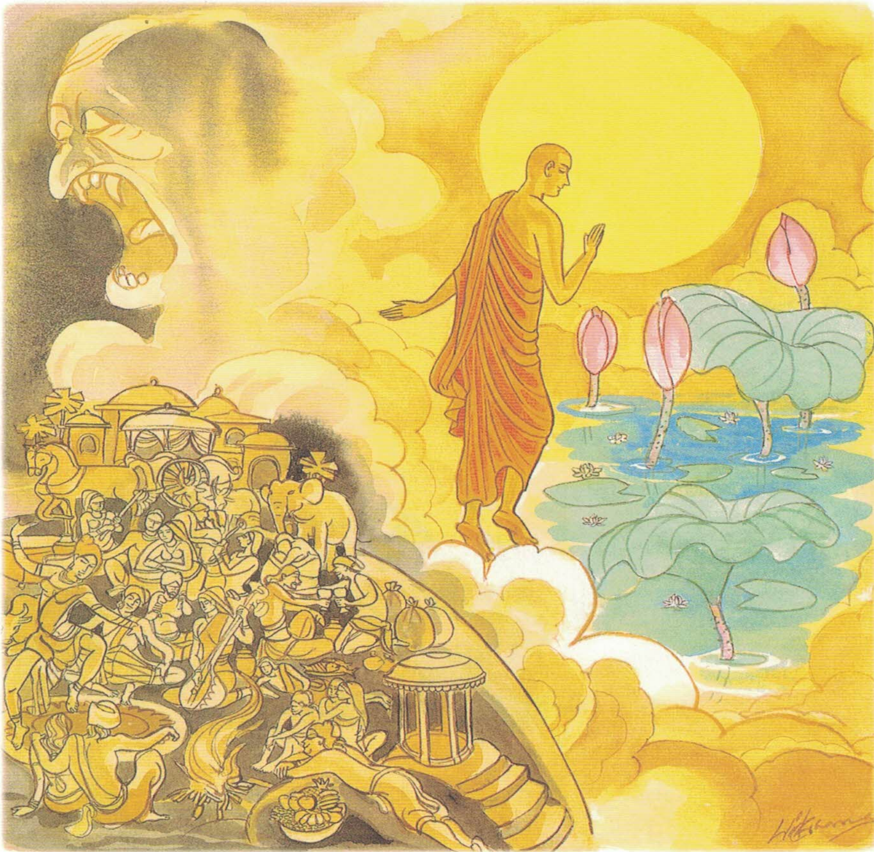
412. *Yō'dha puññaṅ ca pāpaṅ ca*
ubhō saṅgaṁ upaccagā
asōkaṁ virajaṁ suddhaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:30)

Herein he who has transcended
both good and bad and the toils as well,
he who is sorrowless, stainless, and pure;--
him I call Brahmane.

(412) *ໂຍທະ ປຸນຍັນຈະ ປາປັນຈະ*
ອຸໂພ ສັງຄັງ ອຸປັຈຈະຄາ
ອະໂສກັງ ວິຣະຊັງ ສຸທທັງ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ *(26.30)*

* ຜູ້ໃດ ໃນໂລກນີ້ ຂ້າມລ່ວງບຸນ ແລະ ບາບທັງສອງ ແລະ ກິເລສເຄື່ອງຂ້ອງຄາໄປແລ້ວ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມໂສກເສົ້າ ມີກິເລສອັນເປັນດັ່ງທຸລີ (ຝຸ່ນ) ສ້ຽງແລ້ວ ບໍຣິສຸທແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui est délivré des entraves-celle du bien et celle du mal et qui est sans tourmente, sans tache, sans impureté, je l'appelle Brahmane.

Like the moon without spots, tranquil and clear. His delight in life ended, a brahmin true.

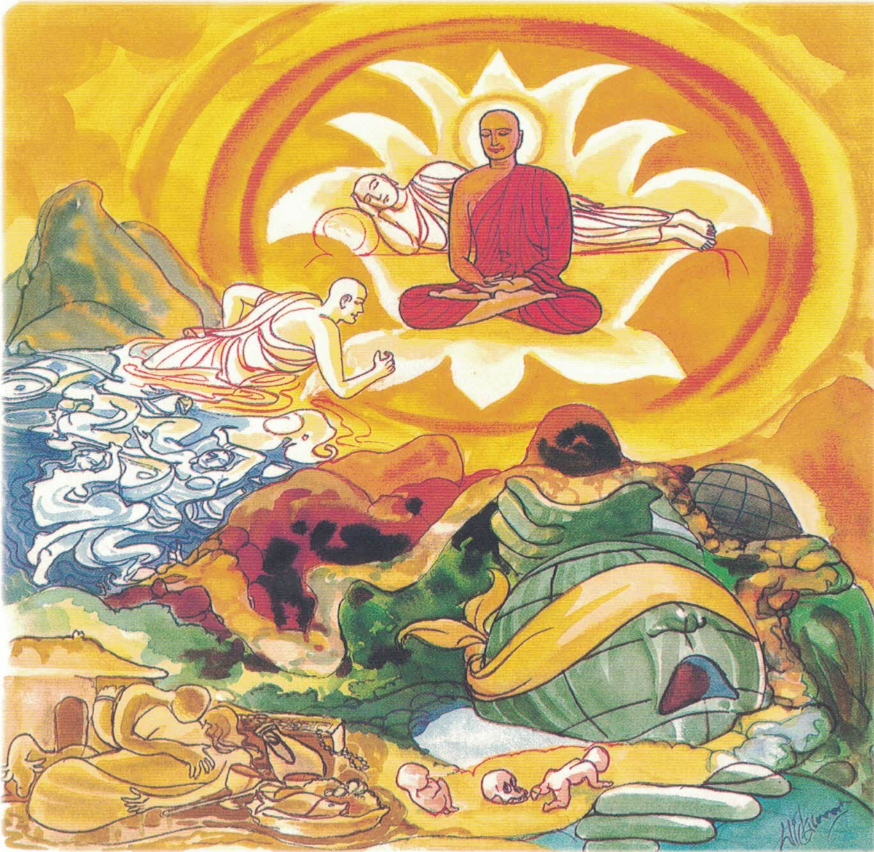
413. *Candaṁ'va vimalaṁ suddhaṁ*
vippasannaṁ anāvilaṁ
nandībhavaparikkhīṇaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:31)

He who is spotless as the moon;
he who is pure, serene, clear;
he who has destroyed craving for becoming;-
him I call a Brahmana.

(413) *ຈັນທັງ ວິມະລັງ ສຸທທັງ*
ວິປປະສັນນະມະນາວິລັງ
ນັນທີພະວະປະຣິກຂີນັງ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.31)

* ' ທ່ານຜູ້ບໍ່ມີຈຸດເສັຍຫາຍ ບໍຣິສຸທສົດໃສ ແລະ ແຈ້ງສວ່າງດັ່ງດວງຈັນທ໌ (ຈັນເພັງ)
ທຳລາຍຄວາມຍິນດີ ອັນພາໃຫ້ເກີດໄດ້ຈົນສ້ຽງແລ້ວນັ້ນເຮົາ ເອີ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ '.

Celui qui, telle la lune, est pur, clair et serein, et et qui en a fini avec les joies de l'existence, je l'appelle Brahmane.

Of grasping and doubting totally freed, from Saṁsāra to safety gone him I call a brahmin true.

414. *Yō imaṁ palipathaṁ duggaṁ*
saṁsāraṁ mōhamaccagā
tiṇṇō pāragatō jhāyī
anējō akathaṅkathī
anupādāya nibbutō
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:32)

He who has transgressed this quagmire,
this difficult path, the ocean of life (Sansara),
and delusion, he who has crossed and gone beyond:
he who is meditative, free from craving and doubts;
he who, clinging to nought, has attained Nibbana;
him I call a Brahmana.

(414) *ໂຍ ອິມັງ ປະລິປະຖັງ ທຸຄັງ*
ສັງສາຣັງ ໂມຫະມັຈຈະຄາ
ຕິນໂນ ປາຣະຄະໂຕ ຊາຍີ
ອະເນໂຊ ອະກະຖັງກະຖີ
ອະນຸປາທາຍະ ນິພພຸໂຕ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.32)

* ຜູ້ໃດ ຂ້າມລ່ວງສັງສາຣະວັຕ ອັນເປັນທາງໂຄ້ງທຽວຍາກ ແລະ ໂມຫະ (ຄວາມຫລົງ)
ນີ້ໄປເຖິງຝັ່ງແລ້ວ ເປັນຜູ້ໝັ່ນພິຈາຣະນາ ບໍ່ມີຕັນຫາເຄື່ອງຫວັ່ນໄຫວ ບໍ່ມີຄວາມສົງ
ສັຍ ເປັນເຫຕກ່າວວ່າຢ່າງໃດ ບໍ່ຖືໝັ້ນດັບຄັກແລ້ວ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui a dépassé l'illusion, ce sentier bourbeux, cette route épineuse de cycle des vies et des morts, celui qui a traversé, qui est allé sur l'autre rive, qui est méditatif, sans désir , sans incertitude, qui est détaché, apaisé, je l'appelle Brahmane.

Rejecting pleasures, homeless he goes to life journey's end. Him, I call a brahmin true.

415. *Yō'dha kāmē pahatvāna*
anāgārō paribbajē
kāmabhavaparikkhīṇaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:33)

He who, in this world, giving up sensual pleasures,
would renounce and become a homeless one;
he who has destroyed craving and becoming;--
him I call a Brahman.

(415) *ໂຍທະ ກາເມ ປະຫັນຕວານະ* *ອະນາຄາໂຣ ປະຣິພພະເຊ*
ກາມະພະວະປະຣິກຂີນັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.33)*

* ຜູ້ໃດ ໃນໂລກນີ້ ປະລະກາມທັງຫລາຍແລ້ວ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີເຮືອນອອກບວຊໄດ້ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ
ເຊີ່ງເປັນຜູ້ມີກາມ ພາໃຫ້ເກີດສູນສ້ຽງແລ້ວວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui a abandonné toute luxure, qui est voué à la vie errante, en qui la soif de l'existence est tarie, je l'appelle Brahmane.

Rejecting craving, homeless he goes to life journey's end. Him, a true brahmin I call.

416. *Yō'dha taṇhaṁ pahatvāna*
anāgārō paribbajē
taṇhābhavaparikkhīṇaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:34)

He who, in this world, giving up craving,
would renounce and become a homeless one;
he who has destroyed craving and becoming;--
him I call a Brahman.

(416) *ໂຍທະ ຕັນຫັງ ປະຫັນຕວານະ*
ຕັນຫາພະວະປະຣິກຂີນັງ

ອະນາຄາໂຣ ປະຣິພພະເຊ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.34)

* ຜູ້ໃດ ຈະເພິງປະລະຕັນຫາແລ້ວ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີເຮືອນ ອອກບວຊໄດ້ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊີ່ງເປັນ ຜູ້ມີຕັນຫາ ພາໃຫ້ເກີດສູນສ້ຽງໄປແລ້ວວາ່ ເປັນພຣາມ.

Celui qui a abandonné toute convoitise, qui s'est voué à la vie errante, qui a supprimé en lui son avidité pour l'existence, je l'appelle Brahmane.

Rejects human ties, surpasses the heavenly too. Totally unbound, him I call a brahmin true.

417. *Hitvā mānusakaṁ yōgaṁ*
dibbaṁ yōgaṁ upaccagā,
sabbayōgavisaṁyuttaṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:35)

He who, discarding, human bonds and transcending celestial ties, is completely delivered of all bonds,- - him I call a Brahmana.

(417) *ຫິຕວາ ມານຸສະກັງ ໂຍຄັງ* *ທິພພັງ ໂຍຄັງ ອຸປັຈຈະຄາ*
ສັພພະໂຍຄະວິສັງຍຸຕຕັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.35)*

* ຜູ້ໃດ ລະກິເລສເຄື່ອງຄ້ອງສັຕ ທີ່ເປັນຂອງຊາວມະນຸສ (ໄດ້ແລ້ວຊ້ຳຍັງ) ຂ້າມລ່ວງກິເລສ ເຄື່ອຄ້ອງສັຕ ທີ່ເປັນຂອງເທວະດາໄປເສັຽ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຫລຸດພົ້ນຈາກ ກິເລສ ເຄື່ອງຄ້ອງສັຕທັງປວງແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui, après avoir rejeté le joug terrestre, a rejeté le joug célestre et s'est délivré de tous les jougs, je l'appelle Brahmane.

With likes and dislikes cast away, baseless he conquers this world. Him I call a brahmin true.

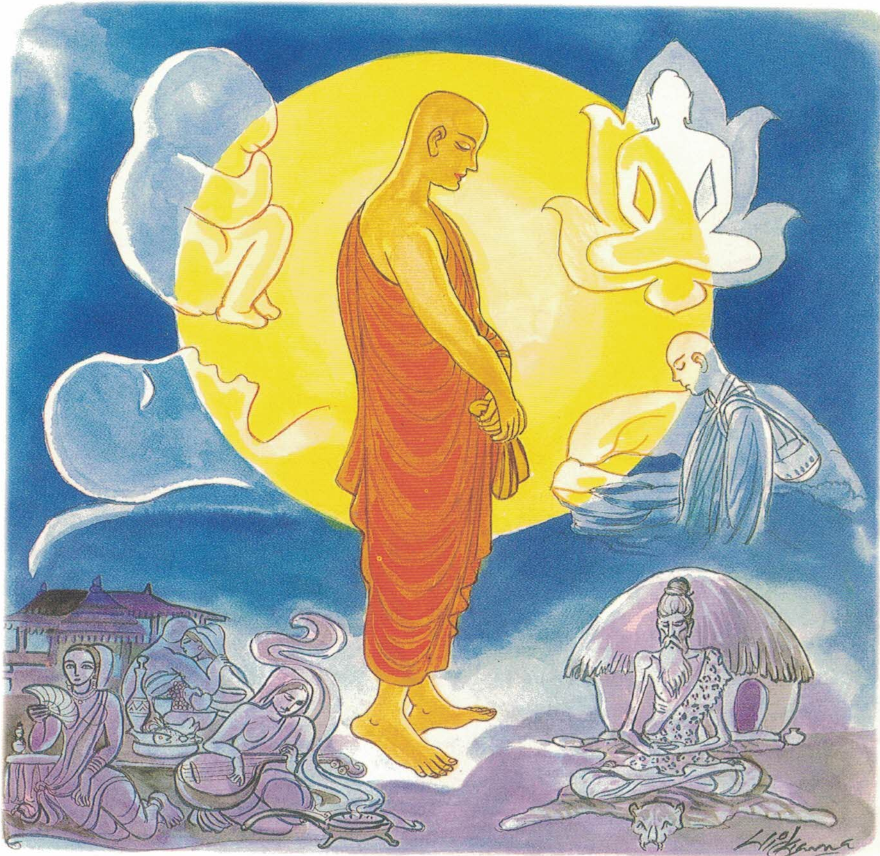
418. *Hitvā ratiṁ ca aratiṁ ca*
sītibhūtaṁ nirūpadhiṁ
sabbalōkābhibhuṁ vīraṁ
tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:36)

He who has given up likes and dislikes,
he who is cooled, and is without defilements,
he who has conquered the world and is strenuous,--
him I call a Brahmana.

(418) *ຫິຕວາ ຣະຕິງ ອະຣະຕິນຈະ* *ສີຕະພູຕັງ ນິຣູປະທິງ*
ສັພພະໂລກາພິພຸງ ວີຣັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.36)*

* ເຮົາເອີ້ນ ຜູ້ລະຖິ້ມໄດ້ທັງຄວາມຍິນດີ ແລະ ຄວາມຍິນຮ້າຍ ເປັນຜູ້ເຢັນແລ້ວ ບໍ່ມີຄວາມ
ຖືໝັ້ນຄອບງຳ ຂົ່ມທະໂລກທັງປວງ ເປັນຜູ້ກ້າຫານ ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui a terminé avec le plaisir et le déplaisir, qui est arrivé au Sublime équilibre, débarrasse de la luxure et des impuretés, de l'esprit, ces héros victorieux de tous les mondes, je l'appelle Brahmane.

Knowing the rise and fall of beings, perfection he has reached. Him, I call a brahmin true.

419. *Cutiṁ yō vēdi sattānaṁ* *upapattiṁ ca sabbasō,* *asattaṁ sugataṁ Buddhaṁ* *tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ.* (26:37)	He who, in every way knows the death and rebirth of beings, he who is detached, well-gone, and enlightened- him I call a Brahmana.

(419) *ຈຸຕິງ ໂຍ ເວທິ ສັຕຕານັງ* *ອຸປະປັຕຕິນຈະ ສັພພະໂສ*
ອະສັຕຕັງ ສຸຄະຕັງ ພຸທທັງ *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.32)*

* ຜູ້ໃດ ຮູ້ຈັກຈຸຕິ ແລະ ອຸບັຕ ຂອງສັຕທັງຫລາຍ ໂດຍປະການທັງປວງ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ບໍ່ຂ້ອງຄາຢູ່ແລ້ວ ໄປແລ້ວດີ ຮູ້ແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui connaît la disparition et le retour de tous les êtres l'homme libre, le bienheureux (sugata), l'Eveillé (Bouddha), je l'appelle Brahmane.

Whose journeying none do ever know. That worthy and pure one, a true brahmin I call.

420.	*Yassa gatiṁ na jānanti* *devā gandhabbamānusā* *khīṇāsavaṁ arahantaṁ* *tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ.* (26:38)	He whose destiny the Devas nor Gandhabbas nor men know not; he who has destroyed all Defilements, and is an Arahant,- him I call Brahmana.

(420)	*ຍັສສະ ຄະຕິງ ນະ ຊານັນຕິ* *ຂີນາສະວັງ ອະຣະຫັນຕັງ*	*ເທວາ ຄັນທັພພະມານຸສາ* *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.38)*

* ເທພຍຸດາ ແລະ ຄົນທັພ ແລະ ໝູ່ມະນຸສທັງຫລາຍ ຍ່ອມບໍ່ຮູ້ຄະຕິ (ບ່ອນໄປເກີດ) ຂອງຜູ້ໃດ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ມີອາສະວະສີ້ນແລ້ວ ເປັນພຣະອໍຣະຫັນ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui dont la route n'est connue ni des dieux, ni des demi-dieux, ni des êtres mortels, qui n'a plus de désir, ni d'amour de la vie, ni d'illusion, cet homme ennobli (Arhant), je l'appelle Brahmane.

Possessing none in time or place, grasping at none anywhere, him I call a brahmin true.

421.	*Yassa purē ca pacchā ca* *majjhē ca natthi kiñcanaṁ* *akiñcanaṁ anādānaṁ* *tamahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ.* (26:39)	He who has no clinging to Aggregates that are past, future, or present; he who is without clinging and grasping;- him I call a Brahmana.

(421)	*ຍັສສະ ປຸເຣ ຈະ ປັຈສາ ຈະ* *ອະກິນຈະນັງ ອະນາທານັງ*	*ມັຊເຊ ຈະ ນັຕຖິ ກິນຈະນັງ* *ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.39)*

* ຜູ້ໃດ ບໍ່ມີຄວາມກຳຣິນຕິດນຳຂັນທ໌ທັງຫລາຍ ໃນອະດີຕ ແລະ ອະນາຄົດ ຫລື ປັຈຈຸບັນ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ ເຊິ່ງບໍ່ມີຄວາມກຳຣິນວົນວາຍ ບໍ່ມີຄວາມຍຶດຖືມັ້ນ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui pour qui il n'y a plus ni passé, ni avenir, ni présent, qui s'est vidé de tout ce qui existe, qui ne reste attaché à rien au monde, celui-là je l'appelle Brahmane.

Noble and excellent, with all battles won, clean and calm. Him, I call a brahmin true.

422. ***Usabhaṁ pavaraṁ vīraṁ***
mahēsiṁ vijitāvinaṁ
anējaṁ nahātakaṁ Buddhaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. **(26:40)**

The fearless, the noble, the hero,
the great sage, the conqueror, the desireless,
the washer of defilements,-
him I call a Brahmana.

(422) ອຸສະພັງ ປະວະຣັງ ວີຣັງ ມະເຫສິງ ວິຊິຕາວິນັງ
ອະເນຊັງ ນະຫາຕະກັງ ພຸທທັງ ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.40)

* ເຮົາເອີ້ນທ່ານຜູ້ອົງອາດ ດັ່ງງົວອຸສຸພະຣາຊ ຜູ້ປະເສີດ ຜູ້ກ້າຫານ ຜູ້ສແວງຫາຄຸນທັມອັນຍິ່ງໃຫຍ່ ຜູ້ຜາບແພ້ມາຣ ຜູ້ບໍ່ມີໃຈຫວັ່ນໄຫວ ຜູ້ລ່ວງກິເລສ ຜູ້ຮູ້ແລ້ວ ນັ້ນວ່າ ເປັນພຣາມ.

Le noble par excellence, le Héros, le Sage tout puissant, le Victorieux, l'Impassable, l'Etre totalement accompli, l'Eveillé Suprême, celui-là je l'appelle Brahmane.

Who knows past lives, bliss and woe, and ended thus his life's run. Him, I call a brahmin true.

423. *Pubbēnivāsaṁ yō vēdī*
saggāpāyañca passati
athō jātikkhayaṁ pattō
abhiññā vōsitō muni
sabbavōsitavōsānaṁ
tam ahaṁ brūmi brāhmaṇaṁ. (26:41)

He who knows his former abodes, he who sees heaven and hell, he who has reached the end of births,
he who, with superior wisdom,
has perfected himself as a Holy man,
he who has finished all finishings,-
him I call a Brahmana.

(423) *ປຸພເພນິວາສັງ ໂຍ ເວທີ*
ອະໂຖ ຊາຕິກຂະຍັງ ປັຕໂຕ
ສັພພະໂວສິຕະໂວສານັງ

ສັຄຄາປາຍັນຈະ ປັສສະຕິ
ອະພິນຍາ ໂວສີໂຕ ມຸນີ
ຕະມະຫັງ ພຣູມິ ພຣາຫມະນັງ (26.41)

* ຜູ້ໃດ ຮູ້ຂັນທ໌ທີ່ຕົນອາສັຍຢູ່ໃນພົພກ່ອນ ເຫັນສວັນ ແລະ ອະບາຍ ອັນນຶ່ງ ຍັງໄດ້ລຸເຖິງຄວາມສິ້ນໄປແຫ່ງຊາຕ ເປັນມຸນີເສັດກິຈແລ້ວ ຍ້ອນຮູ້ຍິ່ງ ເຮົາເອີ້ນຜູ້ນັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຢູ່ສຸດພຣົມຈັນແລ້ວ ວ່າ ເປັນພຣາມ.

Celui qui connaît ses vies précédentes, celui qui voit les séjours célestes et les Nirayas, celui qui est arrivé au terme des naissances, celui qui a obtenu la clairvoyance, le suprême, le sage au parfait savoir, l'Accompli de tous les accomplissements, en vérité, je l' appelle Brahmane.

ບັນທຶກທ້າຍເຫຼັ້ມ

(ໂດຍ ຈ.ອິນທຸພິລາສ)

(1) <u>ມາຣ</u> ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ຂ້າຄຸນຄວາມດີ ຜູ້ຂັດຂວາງຄວາມດີ ມີ 5 ຢ່າງ ຄື:-

1. <u>ກິເລສມາຣະ</u> ມາຣ ຄື ກິເລສ ຜູ້ເຮັດໃຫ້ຈິດໃຈເສົ້າໝອງ
2. <u>ຂັນທະມາຣະ</u> ມາຣ ຄື ຂັນທ໌ທັງ 5 ມີ ຣູປ ເວທນາ ສັນຍາ ສັງຂາຣ ວິນຍານ ອັນເຮັດຄວາມທຸກຂ໌ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຍຶດຖືຈິນຫຼົງ.
3. <u>ອະພິສັງຂາຣະມາຣະ</u> ມາຣຜູ້ແຕ່ງຈິດໃຈໃຫ້ເປັນໄປທາງບຸນແດ່ ທາງບາບແດ່ ເປັນຕົ້ນ.
4. <u>ເທວະປຸດຕະມາຣະ</u> ມາຣ ຄື ເທວະດາ ອາດໝາຍເຖິງ ຜູ້ຢູ່ໃນຖານະເປັນເທວະດາ ຢ່າງພຣະເຈົ້າແຜ່ນດິນ ທີ່ບໍ່ຕັ້ງຕົນຢູ່ໃນທົສພິທຣາຊທັມ ຫຼື ໝາຍເຖິງຍົດສັກທີ່ເຮັດໃຫ້ຄົນຫຼົງໃນມັນຈົນເປັນອັນຕະຣາຍແກ່ຕົນ
5. <u>ມັຈຈຸມາຣະ</u> ມາຣ ຄື ຄວາມຕາຍ ມາຣຕົວນີ້ ຫຼຽວເຫັນໄດ້ງ່າຍ.

(2) <u>ອິນທຣີຍະ</u> ປະສາທທີ່ເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ໃຜມັນ ເຮັດໜ້າທີ່ຕາງກັນບໍ່ໄດ້ ມີ 6 ຢ່າງ:-

1. <u>ຈັກຂຸນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ເບິ່ງ (ຄືຕາ)
2. <u>ໂສຕິນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ຟັງ (ຄືຫູ)
3. <u>ຄາມິນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ດົມ (ຄືດັງ)
4. <u>ຊິວຫິນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ຮູ້ຣົສ (ຄືລີ້ນ)
5. <u>ກາຍິນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ຮູ້ຈັກເຢັນ ຮ້ອນ ອ່ອນ ແຂງ ເປັນຕົ້ນ (ຄືກາຍ)
6. <u>ມະນິນທຣີຍະ</u> - ປະສາທເປັນໃຫຍ່ໃນໜ້າທີ່ຄຶດ ແລະ ເປັນສູນກາງສັ່ງການແກ່ປະສາທອື່ນໆນຳ

(3) <u>ພຣະນິພພານ</u> ແປວ່າ ຄວາມມອດ ຄວາມດັບຢ່າງເດັດຂາດ ມີ 2 ຢ່າງ ຄື:

1. <u>ສະອຸປາທິເສສະນິພພານ</u>=ກິເລສທັງຫຼາຍດັບໄປຈາກໃຈແລ້ວ ແຕ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່
2. <u>ອະນຸປາທິເສສະນິພພານ</u>=ກິເລສທັງຫຼາຍກໍດັບ ແລະຊີວິດກໍດັບຢ່າງພຣະອໍຣະຫັນຕ໌ ດັບຂັນນັ້ນແລ

(4) <u>ໂຍຄະ</u> ຄື ກິເລສເຄື່ອງຜູກສັຕວ໌ (ມະນຸສເທວະດາ ເດັຽຣະສານ) ໄວ້ໃຫ້ຕິດຢູ່ໃນວັຕຕະສົງສາຣ.

(5) <u>ກາມ</u> ສິ່ງທີ່ຍົວະໃຈໃຫ້ຢາກ ມີ 2 ຢ່າງ ຄື:

1. <u>ກິເລສກາມ</u>=ຄວາມມັກໃຄ່ທີ່ເຮັດໃຫ້ໃຈໝົ່ນໝອງ
2. <u>ວັຕຖຸກາມ</u>=ຄວາມມັກໃຄ່ຢາກໄດ້ໃນພັສດຸສິ່ງຂອງຕ່າງໆ

(6) <u>ສັງໂຍຊນະ</u> ກິເລສເຄື່ອງຜູກມັດຈິດໃຈຄົນໃຫ້ຕິດຢູ່ໃນວັຕຕະສົງສາຣ ແຕ່ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າໃນພຣະພຸທທະສາສນາ ລະໄດ້ໂດຽເດັດຂາດ ໄປເປັນຂັ້ນໆ ສັງໂຍຊນະມີ 10 ຢ່າງ:-

1. <u>ສັກກາຍະທິຕຖິ</u>=ຄວາມຖືໝັ້ນວ່າ ກາຍນີ້ເປັນຕົນເປັນຂອງຕົນລັກແນ່ ຈົນບໍ່ເຫັນຄວາມເປັນອະນິຈຈັງ ທຸກຂັງ ອະນັຕຕາ ຊຶ່ງເປັນລັກສນະປະຈຳຂອງສັງຂາຣ
2. <u>ວິຈິກິຈສາ</u>=ຄວາມມັກໂລເລສົງສັຍ ຢ່າງສົງສັຍໃນເຣື່ອງຂອງພຣະຣັຕນະຕັຍ ຄວາມບໍ່ຮູ້ຈັກຕັດສິນໃຈໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກ
3. <u>ສີລັພພັຕຕະປະຣາມາສ</u>=ການບໍ່ເດັດຂາດກ່ຽວກັບສິນ ແລະ ວັດຕະ (ຂໍ້ປະຕິບັດ) ມັກມີຮັບ ແລ້ວຂາດ ຂາດແລ້ວຮັບຢ່າງນີ້ເລື້ອຍໆ ຫຼື ການຖືເຄື່ອງລາງຂອງຂລັງ ຄາດແຄ້ວຄົງຕລອດຈົນການສ່ຽງທວາຍຕ່າງໆ.

ສັງໂຍຊນະ 3 ຢ່າງຕົ້ນນີ້ ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າຂັ້ນທີ 1 ຄື ພຣະໂສດາບັນ ລະໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າຂັ້ນທີ 2 ຄື ພຣະສັກກະທາຄາມີ ກໍລະສັງໂຍຊນະທັງ 3 ນີ້ໄດ້ຄືກັນ ພ້ອມທັງທຳຣາຄະ ໂທສະ ໂມຫະໃຫ້ເບົາບາງລົງໄດ້ຫຼາຍກວ່າພຣະໂສດາບັນ.

4. ກາມະຣາຄະ=ຄວາມຕິດໃຈໃນກາມາຣົມນີ້ມີ ຮູບ, ສຽງ, ກິ່ນ, ຣົສ, ແຕະຕ້ອງຈັບບາຍ.
5. ປະຕິຄະ=ຄວາມຂັດເຄືອງໃຈ.
   ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າຂັ້ນທີ 3 ຄື ພຣະອະນາຄາມີ ລະສັງໂຍຊນະຂັ້ນຕ່ຳທັງ 5 ນີ້ໄດ້ເດັດຂາດ ຕໍ່ໄປເປັນສັງໂຍຊນະຂັ້ນສູງ.
6. ຣູປະຣາຄະ=ການຍັງມີຄວາມຕິດໃຈໃນການ ອັນເປັນຮູບຢູ່ ຢ່າງວ່າ ສິ່ງໃດມີຮູບງາມ ກໍຍັງຕິດໃຈໃນສິ່ງນັ້ນ ຢາກໄດ້ສິ່ງນັ້ນຢູ່
7. ອະຣູປະຣາຄະ=ຕິດໃຈໃນຂອງບໍ່ມີຮູບ ແຕ່ຍັງມັກການກ່າວສັຣະເສີນຍົນເຊີຍຂອງຜູ້ອື່ນຢູ່ ເປັນຕົ້ນ.
8. ມານະ=ຄວາມຍຶດຖືໄວ້ວ່າເປັນນັ້ນເປັນນີ້ຢູ່ ຢ່າງຕິດໃຈໃນຕຳແໜ່ງ ຕິດໃຈໃນນາມຍົສເປັນຕົ້ນ.
9. ອຸທັຈຈະ=ຄວາມວຸ້ນວາຍໃຈ ເມື່ອມີສິ່ງໃດ ຫຼື ມີເຫດການແນວໃດເກີດແກ່ຕົນ ກໍກັບມາຄຶດຈິນຫາຄວາມສງົບໃຈບໍ່ໄດ້ງ່າຍໆ
10. ອະວິຊຊາ=ໝາຍເອົາ ການບໍ່ມີຄວາມຮູ້ໃນອະຣິຍະສັຈທັງ 4.
    ພຣະອະຣິຍະເຈົ້າຂັ້ນທີ 4 ຄື ພຣະອໍຣະຫັນຕ໌ ລະສັງໂຍຊນະທັງ 10 ຢ່າງນີ້ໄດ້ເດັດຂາດ.

(7) ກາມຄຸນ=ສິ່ງທີ່ເປັນສາຍເຊືອກທີ່ມັດໃຈຄົນໃຫ້ມັກ ໃຫ້ຢາກ ມີ 5 ຢ່າງ ຄື:-
1. ຮູປຕ່າງໆ ອັນເປັນຄູ່ກັບ ຈັກຂຸ (ຕາ)
2. ສຽງຕ່າງໆ ອັນເປັນຄູ່ກັບ ໂສຕະ (ຫູ)
3. ກິ່ນຕ່າງໆ ອັນເປັນຄູ່ກັບ ຄານະ (ດັງ)
4. ຣົສຕ່າງໆ ອັນເປັນຄູ່ກັບ ຊິວຫາ (ລີ້ນ)
5. ສັມຜັສ ສິ່ງຖືກຕ້ອງ ອັນເປັນຄູ່ກັບກາຍ (ຮ່າງກາຍ)
6. ອາຣົມຕ່າງໆ ທີ່ມະໂນ (ໃຈ) ຍຶດມາຄຶດເປັນເຣື່ອງເປັນຣາວບໍ່ຢຸດ

(8) ວັຕຕະ=ສິ່ງທີ່ຄົນທັງຫຼາຍຕ້ອງວົນວຽນໄປໆມາໆຫາມັນຢູ່ຕລອດໄປ ຈົນກວ່າຈະເຖິງພຣະນິພພານມີ 3 ຢ່າງ ຄື:-
1. ກິເລສວັຕ-ສິ່ງທີ່ວົນວຽນ ຄືກິເລສ
2. ກັມມະວັຕ-ເມື່ອມີກິເລສແລ້ວ ກໍພາໃຫ້ວົນວຽນສ້າງ ກັມດີ ແລະ ກັມຊົ່ວຕ່າງໆຂຶ້ນມາຢູ່ເລື້ອຍ
3. ວິປາກະວັຕ-ເມື່ອມີການສ້າງກັມດີ ກັມຊົ່ວກໍພາໃຫ້ວົນວຽນໄດ້ຮັບຜົນຂອງກັມນັ້ນ ແລະແລ້ວກໍມີກິເລສອັນເປັນ ກິເລສວັຕຕະວົນວຽນໄປມາຢູ່ຢ່າງນີ້ບໍ່ສິ້ນສຸດ.

(9) ສັທທັມມະ=ທັມຂອງຄົນດີ ຫຼື ທັມອັນພາໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຄວາມສງົບເຢັນ ຄື ພຣະນິພພານ

(10) ວິໂມກຂະ=ຄວາມຫລຸດພົ້ນຢ່າງເດັດຂາດ ຄື ພຣະນິພພານ.

(11) ມັດ 8=ຫົນທາງສັ້ນດຽວ ແຕ່ປະກອບດ້ວຍອຸສົມບັດ 8 ປະການ ຄື:
1. ສັມມາທິຕຖິ=ຄວາມເຫັນທີ່ຖືກຕ້ອງ ມີເຫັນວ່າ ບຸນມີ ບາບມີ ຈົນເຫັນອະຣິຍະສັຈຈະ 4 ຄື: ທຸກຂ໌, ສມຸທັຍ (ເຫດໃຫ້ເກີດທຸກຂ໌) ນິໂຣທ (ດັບທຸກຂ໌ບໍ່ເຫຼືອ), ມັດ
2. ສັມມາສັງກັປປະ=ຄຶດຖືກຕ້ອງຢ່າງວ່າ ຄຶດໂລບ ຄຶດໂກດ ຄຶດຫຼົງ ບໍ່ມາຫຸ້ມຫໍ່ຈິດໃຈ.
3. ສັມມາວາຈາ=ເວົ້າຖືກຕ້ອງ ຄືເວັ້ນຈາກວະຈີທຸຈຈຣິຕ 4 ຄື: ບໍ່ຕົວະ ບໍ່ເວົ້າຫຍາບ ບໍ່ເວົ້າສັບສໍ່ ບໍ່ເວົ້າເຣື່ອງບໍ່ເປັນປໂຍດ.

4. <u>ສັມມາກັມມັນຕະ</u>=ມີການທຳທາງກາຍຖືກຕ້ອງ ຄື ເວັ້ນຈາກກາຍທຸຈຈຣິຕ 3 ຄືບໍ່ຂ້າ ຫຼື ບໍ່ ບຽດບຽນຜູ້ອື່ນ ບໍ່ລັກຂອງຜູ້ອື່ນ ບໍ່ປະພຶດຜິດທາງກາມ.

5. <u>ສັມມາອາຊີວະ</u>=ມີອາຊີພອັນປະກອບດ້ວຍສີລທັມ ເວັ້ນຈາກ ມິຈສາວານິຊ ຄື ການຄ້າຂາຍທີ່ຜິດ ຈາກພຸທທະປະສົງ 5 ຢ່າງ 1. ຄ້າຂາຍເຄື່ອງປະຫານ (ອາວຸທສຳລັບເຮັດເສິກ) 2. ຄ້າຂາຍມນຸສ (ຄ້າທາສ ຄ້າໂສເພນີ) 3. ຄ້າຂາຍສັດວ໌ເປັນ ເພື່ອໃຫ້ເອົາຂ້າເປັນອາຫາຣ 4. ຄ້າຂາຍນ້ຳເມົາ (ຕັ້ງຮ້ານຂາຍເຫຼົ້າ, ຢາເສບຕິດ 5. ຄ້າຂາຍຢາພິດຕລອດຢາຂ້າລູກອ່ອນໃນທ້ອງ.

6. <u>ສັມມາວາຍາມະ</u>=ພຽນພະຍາຍາມທຳໃນທາງຊອບ ຄື ພຽນ 4 ສຖານ ຄື:-
   1. ພຽນສ້າງຄວາມດີທີ່ຍັງບໍ່ມີ ໃຫ້ເກີດມີຂຶ້ນໃນຕົນ
   2. ພຽນລະຄວາມຊົ່ວທີ່ມີແລ້ວໃນຕົນໃຫ້ໝົດໄປ
   3. ພຽນຮັກສາຄວາມດີທີ່ເກີດມີແລ້ວໃນຕົນໃຫ້ຈເຣີນຍິ່ງໆຂຶ້ນ
   4. ພຽນລະວັງຄວາມຊົ່ວທີ່ຍັງບໍ່ມີບໍ່ໃຫ້ເກີດ ບໍ່ໃຫ້ມີ ບໍ່ໃຫ້ເກີດຂຶ້ນ

7. <u>ສັມມາສະຕິ</u>=ມີສະຕິສັມປະຊັນຍະດີທຸກເມື່ອ ເພິ່ນໝາຍເອົາສະຕິປັຕຖານ 4 ຢ່າງ ຄື: ກາຍ, ເວທະນາ, ຈິຕ, ທັມ

8. <u>ສັມມາສະມາທິ</u>=ມີສະມາທິ ມີຈິຕໃຈໝັ້ນຄົງໃນທາງບໍ່ຊອບ ມີຄວາມປມາທເປັນຕົ້ນ ເພິ່ນວ່າ ຜູ້ດຳເນີນຕາມມັດຄະທົນທາງອັນປະກອບດ້ວຍຄຸນສົມບັຕທັງ 8 ນີ້ ເຖິງແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ ບັນລຸນິພພານ ກໍຈະພົ້ນຈາກທຸກຂ໌ ອັນເປັນໂລກີຍະ ແຕ່ຖ້າດຳເນີນໄດ້ຢ່າງຄັກແນ່ຈິງຈັງ ຈະພົ້ນ ຈາກທຸກຂ໌ ເຖິງຂັ້ນໂລກຸຕຣະ ເປັນພຣະອະຣິຍະເຈົ້າ ແຕ່ພຣະໂສດາບັນຂຶ້ນໄປເຖິງພຣະສະກະ ທາຄາ, ພຣະອານາຄາ ແລະ ພຣະອໍຣະຫັນຕ໌ ໃນທີ່ສຸດ.

Notes on Dhammapada

Verses

7. " Mara", in Buddhism the personification of all that is bad: that which ties us to the wheel of births and deaths, of senses, the world of life and death.

9. Yellow robe: the traditional clothes of the Buddhist monks.

11. In Buddhism, the idea of good and bad, of error and truth is that which prevents the spiritual refinement and the progress on the high levels of a being.

17. The Nirayas or states of suffering, in whichever existence or world, will not be eternal for anyone and will terminate when the pain it has caused them is worn out (exhausted).

20. The desire, the bad intention, the illusion are the three sources of suffering, as the whole nature of all its aspects is impermanent.

21. "Nibbana", that which is beyond death. Each element of an opposite pair will not exist if its opposite does not also exist. One of the names in the Buddhist teaching is Vibhajjavada, the doctrine of analysis, and one finds in it the meaning of "life" only in relation to the idea of " death ". Life is the absence of death and death is the absence of life. It is this close analysis, this precise study of all things that makes a real Buddhist. Through the study and the analysis, he comes to learn that something exists beyond the game of opposite pairs. In spite of a great intellectual effort, it is rare to be able to imagine what Nibbana is. It is an experience which surpasses all mental processes and it is therefore impossible to define it.

22. Arya, a noble person, who is on top of vulgar in a spiritual sense. It has the same root as Arahant.

31. Bhikkhu, a member of the Sangha (Buddhist Community), a begging monk who should own nothing.

58. Literal meaning of the world "Buddha".

60. "Tanha", desires which bring us to rebirths.

70. This is an ascetic exercise; in India Kusa grass has a sacred nature.

70. Arahant, the person who has realised in this world the aim of the path.

85. Beyond life and death, the sensual world. In Buddhist scriptures the travel to what is beyond the world is expressed by a large turbulent river.

89. The state of Nibbana may be attained in this world and by no means requires the desintegration of the body as in death.

93. This expresses the emptiness of impermanence and all that produces suffering. In the analystic spirit of Buddhism, all things or creatures are ephemeral and void of reality, whatever names they denote.

100 It is the state of coolness and calmness, a study, by which one considers the things as they are, similar to the reflection on a thing in tranquil water.

105 Gandhavas are the celestial dancers and singers in the court of Indra.

113 What appears in the world comes from certain causal existence and breaks when the cause has broken itself. This is well-known in Buddhism and implies the recognition that nothing in this world possesses a fixed existence seperated from itself. There does not exist in this world any entity of being or thing which is seperated from and independent of other beings or things. These things which we call a person or a thing are, on the whole, only certain aspects of the current Karma which we perceive with our senses at a given period of time.

134 One of the definitions of Nibbana is the absolute silence of the voice of selfishness.

153 Stanzas said by the Buddha at the time of His.

154 Enlightenment when he had seen the cause and end of all sufferings.
179 Another name for Nibbana.
190 The Triple Gem, ie the Buddha, the Dhamma (the law or teaching), the Sangha (monks community).
210 Love is one of the essential ideas of the Buddhist ethics, but it is the universal love which must be cultivated and not the selfish love.
218 He who has resisted against the current in which the mass of people let themselves taken by false ideas regarding the nature of existence and the errors of conduct which they bring about (occasionnent).
226 All that is composed must one day be inevitably disintegrated.
241 The scriptures are the magic formulae which must be repeated without mistakes in order to be efficient.
254 The Tatdagatas are the Buddhas who, according to tradition, appear in the world to bring back the ancient truths and to teach the real nature of things. The name ' Tatdagata' means " he who has come...," nominated to follow the path which had already been followed by the predecessors.
255 Each Buddha teaches the same truths.
273 The Four Noble Truths are:

1. Life (existence) is dissolubility linked to suffering (Dukkha). Physical and mental suffering.
2. The cause of suffering is creed or desire(Tanha) which is caused by ignorance (Avijja) on the nature of seperated life.
3. The end of suffering. There is a way of escaping suffering.
4. The end of suffering may be attained by following the Noble Eightfold Path which purifies little by little, this is the idea of ignorance. The fourth Noble truth is called " the method contained in the Noble Eightfold Path ".

   The Noble Path consists of eight stages of training:

   1. Right view, Right understanding, Samma (pure, right, the best)
      The three characteristics of the existence: A)Suffering (Dukkha);B) impermanence (Anicca); C) void of fixed self (non-self), lasting and seperated in the psychological beam (Anatta).
   2. Right Thought. Detach oneself from all ties, having good intentions for all that exists.
   3. Right Speech which offends no one.
   4. Right Action, peaceful and honest.
   5. Right Livelihood causing neither bad nor dangerous to any creature.
   6. Right Effort, overcoming ignorance.
   7. Right Mindfulness, having active and vigilant mind.
   8. Right Concentration, having concentrated thought without selfishness on the essence of things.

339. The thrirty-six possibilities of the sensations of the six senses, the spirit, in Buddhism, are classified as senses.
353. This stanza was said by the Buddha when He was enlightened to someone who asked Him the name of His teacher. The person he was speaking to could not believe that the Buddha had been able to attain enlightenment by His own efforts.
367. The fact that life has neither substance nor satisfaction does not discourage the Buddha's disciple, for he knows the way to salvation.
403. The salvation of the existence
417. He who has no more material or celestial pleasures.
422. This stanza and the following one are the description of a Buddha.

NOTES POUR LE DHAMMAPADA

Versets

7. " Mâra". La personnification en bouddhisme de tout ce qui est mal: ce qui nous attache à la roue des naissances et des morts, des sens, le monde de la vie et de la mort.

9. Robe jaune. Le vêtement traditionnel des Bhikkhus bouddhistes.

11. En bouddhisme, l'idée de bien et de mal, d'erreur et de vérité, est ce qui empêche le raffinement spirituel et le progrès sur les plans supérieurs de l'être.

17. Les Nirayas ou états de douleur, dans quelque existence ou quelque monde que ce soi, ne sont éternels pour personne, et finissent quand le mal qui les a causés est épuisé.

20. Le désir, le mauvais vouloir, l'illusion sont les trois sources de la douleur, car la nature entière sous tous ses aspects est impermanente.

21. Le " Nibbâna" qui est au-delà de la mort. Chaque élément d'une paire opposée n'existe que quand son opposé existe aussi. Un des noms de l'enseignement du Bouddha est Vibhajjavada, la doctrine de l'Analyse, et l'on y trouve que l'idée "vie" prend sa signification par rapport seulement à l'idée "mort". La vie est l'absence de la mort, la mort est l'absence de la vie. C'est cette analyse serrée, cet examen exact de toute chose qui fait le vrai Bouddhiste, par l'examen et l'analyse, il arrive à apprendre qu'il y a quelque chose existe au-delà du jeu des paires opposées. Malgré le plus grand effort intellectuel, il est rare de pouvoir imaginer ce qu'est le Nibbâna. C'est une experience qui surpasse tous les processus mentaux, et qu'il est donc impossible de définir.

22. Arya, l'être noble, l'homme au-dessus de vulgaire au sens spirituel, même racine que Arahant.

31. Bhikkhu, membre du Sangha(communauté bouddhique); moine mendiant qui ne doit rien posséder.

58. Signification littérale du mot Bouddha.

60. Tanhâ, les désirs qui nous ramènent aux existences répétées.

70. Ceci est un exercice d'ascétisme; l'herbe Kusa possède aux Indes un caractère sacré.

70. Arahant, qui a réalisé sur cette terre le but du Sentier.

85. L'au-delà de la vie et la mort, du monde sensible. Dans les écritures bouddhiques, le passage à ce qui est au-delà du monde est exprimé par large rivière tumultueuse.

89. L'état de Nibbâna peut être atteint ici même, et n'exige nullement la dissolution du corps dans la mort.

93. Ceci exprime le vide de l'impermanence et de tout ce qui produit la douleur. Dans l'esprit analytique du bouddhisme, tout objet ou créature est évanescent et privé de toute réalité , quelque soit le nom qui le désigne.

100. C'est l'état de froid et calme, examen par lequel on considère les choses telles qu'elles sont, comme la réflexion d'un objet dans une eau tranquille.

105. Gandhavas, danseurs et chanteurs célestes de la cour de l'Indra.

113. Tout ce qui apparaît dans le monde vient à l'existence d'une certaine cause, et casse quand cette cause a cassé elle-même. Cette stance est renommée en bouddhisme, et implique la reconnaissance que rien, dans le monde, ne possède une existence fixe et séparée qui lui soit propre. Il n'existe dans ce monde aucune entité être ou objet; séparé, indépendant des autres êtres ou objets. Ceux-là, nous appelons une personne ou une chose, ne sont, en somme,qu'un certain aspect du courant d'un Karma que nous percevons avec nos sens, à un moment donné du temps.

134. Une des définitions du Nibbana est le silence absolu de la voix de l'égoisme.

153-54. Stances dites par le Bouddha au moment de son illumination, lorsqu'il eut aperçu l'origine et la guérison de toute douleur.

179. Une autre épithète pour Nibbâna

190. Les trois refuges, le Bouddha, le Dhamma (la loi ou l'enseignement), le Sangha (la Communauté).

211. L'amour est une des idées essentielles de l'éthique bouddhiste, mais c'est l'amour universel qui doit être cultivé, et non l'amour égoisme.

218. Celui qui a résisté au courant dans lequel la masse des hommes se laisse emporter le courant des fausses idées sur la nature de l'existence, et les erreurs de conduite qu'elles occasionnent.

226. Tout de qui est composé doit forcement un jour se dissocier.

241. Les mantras sont des formules magiques qui devraient être prononcées sans fautes pour être efficaces.

254. Les Tatdagatas sont les Bouddhas qui, suivant la tradition, apparaissant dans le monde pour rappeler les vérités anciennes, et enseigner la vraie nature des choses. Le nom de Tatdagata veut dire " Celui qui est venue comme..." désigné pour suivre le chemin qu'avaient déjà suivi les prédécesseurs.

255. Chaque Bouddha enseigne les mêmes vérités.

273. Les quatre nobles Vérités sont:

1. La vie (existence) est dissolublement liée à la souffrance (Dukkha). Souffrance du corps et souffrance du mental.

2. La cause de la souffrance est le désir (Tanha) causé par l'ignorance (Avijja) de la nature de la vie séparée.

3. La cessation de la douleur. Il y a un moyen d'échapper à la souffrance.

4. Cette libération est obtenue en suivant la discipline de l'Octuple Sentier qui purifie peu à peu ce mental de l'ignorance. La quatrième de Vérité est appelée: la méthode contenue dans l'Octuple Sentier.

Le Noble Sentier consiste dans l'entrainement aux huit stages:

1. Vues justes, Samma (pur, correct, le meilleur).

Trois signatas caractérisent l'existence: A) la douleur (Dukkha); B) l'impermanence (Anicca); C) l'absence d'un ego fixe, durable et séparé dans le faisceau psychologique (Anatta).

2. Intentions ou désirs justes. Se libérer des attachements, ayant des pensées de bienveillance pour tout ce qui existe.

3. Paroles justes qui ne blessent personne.

4. Conduite juste, pacifique, honnête.

5. Moyens d'existence justes ne causant ni mal ni danger à aucune créature.

6. Efforts justes. Surmonter l'ignorance.

7. Vigilance juste. Avoir l'esprit actif et vigilant.

8. Contemplation juste. Pensée concentrée sans égoisme sur l'essence des choses.

339. Les trente-six possibilités des sensations des six sens, l'esprit, en bouddhisme, étant classé comme sens.

353. Cette stance fut dite par le Bouddha ayant atteint son illumination, à quelqu'un qui lui demandait le nom de son maître, l'interlocuteur ne pouvant croire que le Bouddha avait pu, par ses propres efforts, obtenir son illumination.

367. Le fait que la vie est sans substantialité, ni satisfaction, ne décourage pas le disciple du Bouddha car il connaît la voie de la Délivrance.

403. La Délivrance de l'existence.

417. Qui ne désire plus les plaisirs terrestres ou célestes

422. Cette stance et la suivante sont la description d'un Bouddha.

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

~The Vows of Samantabhadra~

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

~The Vows of Samantabhadra
Avatamsaka Sutra~

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.
Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

【寮文、法文、英文、巴利文：法句經】

財團法人佛陀教育基金會　印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 Fax: 886-2-23913415

E-mail: overseas@budaedu.org

Website:http://www.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not for sale.

Printed in Taiwan

10,000 copies; March 2006

LA002-5637

As this is a Dhamma text,
we request that it be treated with respect.
If you are finished with it,
please pass it on to others or
offer it to a monastery, school or public library.
Thanks for your co-operation.

Namo Amitabha!

【寮文、法文、英文、巴利文：法句經】

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel:886-2-23951198, Fax:886-2-23913415

Email:overseas@budaedu.org

Website: http://www.budaedu.org

This book is for free distribution, it is not for sale.

Printed in Taiwan

LA002